

Ömer Sevinçgül

ÖNSÖZ

ÖNSÖZ

Sevgili Okuyucu!
Bu önsözü okumadan geçme lütfen, ileride faydasını göreceksin!
İşte mutlaka bilmen gereken hususlar:

Kur'an, furkandır... Hakkı batıldan, iyiyi kötüden, hayrı şerden, doğruyu yalandan, helâli haramdan, sevabı günahtan ayırır.

Kur'an, nurdur... Gözleri ve gönülleri aydınlatır, dünyaları ve semaları parlatır, akılları ve fikirleri ışıklandırır.

Kur'an, zikirdir... En güzel nasihatleri eder, gerçekleri hatırlatır, ibretler sunar, düşündürür, sezdirir, hissettirir.

Kur'an, ruhtur... Yaşayan ölüleri diriltir, dünyayı kemâle erdirir, insana varlık sebebini bildirir.

Ve Kur'an, Kur'an'dır, her daim şevk ile okunandır... Onu gökte melekler, yerde insanlar okur da ona bir türlü doyamaz, her okuyuşta yeni manalar, nurlar, feyizler alırlar.

Kur'an, bütün mahlukatı yaratan Allah tarafından, son peygamber Hazreti Muhammed aleyhissalâtü vesselâma, yirmi üç yılda, Arapça olarak, birbirini izleyen bölümler hâlinde indirilen, bize kadar tam bir söz birliğiyle gelen, mushaflarda yazılı olan, Fatiha suresiyle başlayıp Nas suresiyle sona eren ilahi kelamın adıdır. Kur'an'ın yazılı metnine "mushaf" denir, tamamı altı yüz sayfadır. Kur'an surelerden, sureler de ayetlerden oluşur. Bu surelerin ve ayetlerin düzenlenmesi ve sıralanması tamamen vahye dayanır. Kur'an'da uzunlu kısalı yüz on dört sure vardır. Her sure küçük bir Kur'an gibidir, vahyin temel mesajlarını ihtiva eder. Ayet sayısı, "durak"ların yeri konusundaki rivayet farklarından dolayı farklılıklar gösterir. Halk arasında yaygın olan "altı bin altı yüz altmış altı" sayısı Zemahşerî isimli ünlü müfessirin sayımına göredir. Kur'an'da

yetmiş altı bin dört yüz kelime, üç yüz bin altı yüz yirmi harf vardır.

Olağanüstü bir hassasiyetle yazılan, ezberlenen, çoğaltılan, şimdi de sayısı milyonları bulan Kur'an nüshalarının hepsi birbirinin aynıdır. Ayetler peyderpey indikçe "vahiy katipleri" tarafından titizlikle yazılıyor ve hafızlar tarafından ezberleniyordu. Kur'an, Hazreti Muhammed aleyhissalâtü vesselâmın vefatından kısa bir süre önce tamamlanmıştı. Hazreti Ebubekir radıyallahu anh zamanında bir kurul oluşturuldu. Bu kurulda yer alan Kur'an âlimi sahabeler, bütün nüshaları derlediler, üzerinde sıkı bir çalışma yaptıktan sonra, Allah Resulünün tarifine uygun bir biçimde Kur'an metnini ortaya koydular. Bütün sahabeler bu metin üzerinde ittifak edip, "Evet, Kur'an budur!" dediler. Bu metin Hazreti Osman radıyallahu anh zamanında çoğaltılarak çevre illere dağıtıldı. Bu nüshalar müzelerde korunmaktadır, dileyen gidip görebilir.

Kur'an, insanlığın son ilahi kitabıdır. Nazımla nesir arasında yer alır. Özgün bir üslûbu vardır. Muhalifleri nazire yapmak niyetiyle, sevenleri de yazılarını ona benzetmek arzusuyla üslubunu taklit etmeye çalışmışlar, ama hiçbiri ona yetişememişler. Manasının inceliklerini, lafzının güzelliklerini, üslûbunun harikalarını aynen koruyarak onu tercüme etmek elbette imkânsızdır. Çünkü tercüme, "bir sözün başka bir dilde dengi bir ifadeyle yeniden yazılması" demektir. Kur'an'ın lafzı da manası gibi ilahi kaynaklı olduğu için "dengi bir ifade" ortaya koymak insan gücünü aşar. Yapılacak çalışma ancak "sözün kısaca anlamı" diye tanımlanabilecek bir "meal" olabilirdi ki biz de bunu yaptık.

"Biz" dememin önemli bir sebebi var. Her ne kadar bu mealin nihai metnini bendeniz kaleme aldıysam da bu çalışmayı tek başıma sahiplenmem haksızlık olur. Çünkü, arkasında dil, edebiyat, tefsir, hadis ve benzeri alanlarda ciddi birikimi olan ilim erbabının emeği, çabası, sabrı var. Onların desteğini arkamda hissetmeseydim böylesine büyük bir mesuliyetin altına zor girerdim. Bu güzide insanların ilimleriyle benim kalem deneyimim bir araya gelince, temel kaynaklara dayanılarak titizlikle hazırlanmış bir meal çıktı ortaya.

Kur'an bir ağaca benzer. Her ağaç gibi kökleri, gövdesi, dalları, yaprakları, çiçekleri, meyveleri vardır. Meal ise, ancak onun bir resmi, bir yansıması, bir nakşı olabilir. Onun hayatiyetini, tadını, kokusunu aynen taşıması imkânsızdır. Bir meal ne kadar başarıyla hazırlanmış olursa olsun asla Kur'an olamaz, onun sınırsız anlamlarını içeremez, okunmasıyla alınan sevap aslını okumanın sevabına erişemez. Namazlarda okunmamasının bir sebebi de budur!

Evet, Kur'an meali okumanın faydası inkâr edilemez. Ancak, okuyucu bu kadarla yetinmemeli, iman ve amel konularını, helalleri ve haramları, emirleri ve yasakları doğru olarak öğrenebilmek için, Peygamber Efendimiz aleyhissalâtü vesselâmın sözlerini nakleden hadis kitaplarını ve bu iki kaynaktan faydalanılarak hazırlanmış olan güvenilir

fıkıh kitaplarını da okumalıdır. Kur'an'dan hüküm çıkarmak büyük emek isteyen ciddi bir ihtisas işidir. Nice büyük müçtehitler bu sahada çalışmalar yapmış, ayetlerden ve hadislerden hükümler çıkarmış, müminlerin faydalanabilmesi için kitaplar yazmışlardır. Bu seçkin âlimlerin eserlerini, bir rehber yardımıyla alıp okuyan kişi, yanlış itikatlara ve hatalı uygulamalara sapmaktan kurtulur.

Meal hazırlamanın ne büyük bir sorumluluk getirdiğinin farkındayız. "Kitabı elleriyle yazıp sonra da onu az bir pahaya satmak için, 'Allah katından' diyenlere yazıklar olsun!" ayetindeki şiddetli tehdit bizi son derecede titiz davranmaya zorladı, hatta bazı anlarda vazgeçmeyi bile düşündük. Ancak bu, bir bakıma görevden kaçmak olacaktı.

Şu ayet ise bu çalışmayı sürdürmemiz konusunda bize gayret verdi:

"Biz onu yabancı dilde bir Kur'an yapsaydık, 'Ayetleri anlaşılır olsaydı ya! Arap muhataba Arapça olmayan bir dil!' diyeceklerdi."

Bu ayetten sen ne anlıyorsun bilemem. Biz şunu anlıyoruz: Her millet kendi lisanında da ona muhatap olmalı! İbadet ederken özgün metni okumakla birlikte, anlamını da ihmal etmemeli. Herkese, Kur'an'ın indiği yıllarda konuşulan Arapça öğretilemeyeceğine göre, asıl metne sâdık kalınarak, ama o milletin dil zevki de gözetilerek edebî mealler hazırlanmalı.

Biz de bunu yapmak için yola çıktık. Güzel bir metin olması için çaba harcarken her bir ayetin anlamına dikkatle baktık. "Farzımuhal, Kur'an Türkçe olarak indirilseydi bu mana nasıl ifade edilirdi?" sorusu rehberimiz oldu. Kur'an'ın kendine özgü belagatını, selasetini, fesahatini, cezaletini mealinde bir nebzecik de olsa hissettirmeye çalıştık.

Okurken hatırına gelebilir, "Bilinmeyen kelimeler var! Şunları daha yalın bir dille yazsanız olmuyor muydu?" diyebilirsin. Biz de sana deriz ki: İnsaf eyle! Bunların bizim dilde tam karşılığı vardı da biz mi yazmadık! Anlamları zedelemeden daha yalın yazmak mümkün olsaydı bunu elbette yapardık. Şuna kesinlikle inanmalısın ki, ne kadar mümkünse o kadar sade bir dil kullandık.

Sayısız anlam katmanları olan bir ilahi kelâmı, basit bir gazete yazısı gibi hemen anlamayı beklememelisin. Usta bir yazarın eserini bile herkes hemen anlayamazken, Allah kelamını hiçbir tefekkür zahmetine girmeksizin hemencecik anlaması, anlayamayınca serzenişte bulunması hata olur. Sen düşme bu hataya!

Hazırladığımız mealin birinci müsveddesini, farklı açılardan bakabilecek kimselere okutup fikirlerini sorduk. Bunların tamamına yakını şunu söyledi: "Ayetleri doğru anlamamız için ya da hiç olmazsa yanlış anlamamamız için, gerekli yerlere kısa açıklamalar koymalısınız." Biz de bu genel talebi ciddiye aldık ve gerek cümle aralarına kelimeler koyarak, gerekse bazı ayetlerin altına açıklama notları ekleyerek metni yeniden kaleme aldık. Açıklama yaparken malumatfuruşluk yapmamaya, mutlaka gerekli olan bilgileri en özlü biçimde vermeye çalıştık. Gerek kelime düzeyinde, gerekse cümle ve paragraf hacminde olan açıklamaları yaparken, âlimlerin üzerinde ittifak ettikleri temel tefsir kitaplarından faydalandık.

Kur'an, son derecede vecizdir, en az sözle en fazla manayı anlatır. Bu sebeple, bazı kelimeleri, cümlecikleri ve cümleleri zikretmez, okuyucunun anlayışına bırakır. İbarede mana vardır, ama lafız yoktur. Bu "mukadder" ibareleri cümlenin akışını bozmayacak şekilde tek tırnak (') içinde verdik. Metindeki bütün tek tırnak içi ifadeler, temel kaynaklardan faydalanılarak tarafımızdan konulmuştur. Yine aynı işareti kullanarak bazı ayetlerin yanına ya da altına açıklama notları yerleştirdik. Tek ya da çift tırnak arasındaki nakillerde bir başka nakil daha varsa, onu da çift tırnakla gösterdik. Meal metniyle karıştırılmaması için, açıklama bölümlerinde farklı harf karakteri kullandık.

Sure başlarında kısa bilgiler verdik. Sure adının anlamını kısaca tanımladık. Ayet sayısını belirtmedik, çünkü sureyi okuyan kişi ayet sayısını zaten görecekti. Surenin içeriği hakkında bilgi verme yoluna gitmedik, bunun muhtevadaki zengin çeşitliliği yansıtamayacağını düşündük. Dikkatle bakan görecektir ki, her bir sure, Kur'an'ın temel konularını dolaylı ya da dolaysız olarak ihtiva etmektedir. Önemini kabul etmekle birlikte, meal metninin sınırlı hacmini düşünerek, ayetlerin iniş sebepleriyle ilgili rivayetlere çok gerekmedikçe yer vermedik.

Kur'an, ansızın bir konudan öbürüne, sonra bir başkasına, ardından daha başka bir konuya geçer. Bunun hikmetini ve derin iç sebeplerini bilmeyenler "daldan dala atlamak" sanabilirler. Asla! Kur'an da tıpkı hayat gibidir. Kendi hayatını gözden geçirirsen ne demek istediğimizi daha iyi anlarsın. Söz gelişi, dün neler yaptığını hatırla? Bir sabah kahvaltısı, ardından bir telefon, bir market alışverişi, bir dostu ziyaret, iş hayatının türlü hâlleri... Sonra kitap okudun, televizyon seyrettin, yağmur yağdı ıslandın, güneş açtı ısındın... Ve daha bin türlü olay... Bunlar uç uca eklenince hayatı oluşturuyor. Bir gün akşama kadar kitap okuyup, ikinci gün tamamen uyuyup, üçüncü gün her dakika telefon etmiyorsun. Hayatın, küçük ya da büyük, ama mutlaka farklı olaycıklardan örülüyor. İşte Kur'an da böyle... Hayatın ritmine uygun bir anlatımı var. Muhatabını günlük hayatın dağdağalarından kurtarıyor, onun aklına istikamet, ruhuna nûr, kalbine feyiz veriyor. Çünkü, hayatı veren ve insanın nelere ihtiyacı olduğunu en iyi bilen Allah'ın kelâmıdır! Çünkü, Kur'an bir hayat rehberidir!

Okurken tekrarlar dikkatini çekebilir. Kur'an'da bazen kıssalar, anekdotlar, misaller, bazen de ayetler tekrarlanır. Ama, biraz dikkat edince bu tekrarların ne kadar da yerinde olduğunu ve nice hikmetler taşıdığını hemen anlayacaksın. Biraz önce söyledik, Kur'an hayat kitabıdır, ritmi hayatın ritmine uygundur. Yine bak hayatına. Her gün su içersin, ekmek yersin, havayı teneffüs edersin. Çünkü bunlara her vakit ihtiyacın var. Bu yüzden de usanmaz, hep istersin. Ama bazı şeylere de arada sırada ihtiyaç hissedersin. Manevî vücudun gıdası olan Kur'an'ın konuları da böyledir. Kimi hava gibi, su gibi, ekmek gibidir, onlara her zaman ihtiyaç duyulur. Temel konulardır bunlar. Tekrar edilir, insanı usandırmaz. Tekrarların bir sebebi de, her gün, her vakit, herkes Kur'an'ı baştan sona okuyamaz. Bu yüzden her sure bir küçük Kur'an gibi olmuş. Birini okusan Kur'an'ın temel mesajlarını alırsın. Almalısın da! Bu yüzden, olmazsa olmaz

kabilinden konulara, bazen özet hâlinde, bazen genişçe olmak üzere hemen her surede biraz yer verilmiş. Bu senin hayrınadır. Allah bilmez mi bir söylediğini bir daha söylememeyi! Demek ki nice hikmetleri, faydaları var. Onun hikmetine itimat et, üslûbuna itiraz etme!

Her konuda olduğu gibi, meal hazırlama konusunda da yegâne sermayemiz, Allaha mâlum aczimiz ve halis niyetimizdir. Evet, güvenilir ilim adamlarının birikimlerinden faydalandık. Evet, Kur'an'ın manevî semasından nüzul eden ve onun ahir zamana dersi olan Nurlu tefsirlerinden feyizler ve ölçüler aldık. Evet, ummanlar gibi ilim sahibi müfessirlerin eserlerinden istifade ettik. Evet, ediplere, yazarlara, şairlere, titiz mütalaa erbabına okuttuk, fikirler aldık. Ama yine de bazı kusurlarımız olabilir. Çünkü insanız. Her fani gibi kusurlarla doluyuz. Hata etmemek için ne büyük bir hassasiyet gösterdiğimizi, ne kadar titiz davrandığımızı kimseler bilmese de, her şeyi bilen, gören, işiten Allah biliyor! Buna rağmen bir hata etmişsek, o sonsuz merhamet sahibinden mağfiret diliyoruz.

Ve nihayet... Beni rahmetiyle insan olarak yaratan, bana iman nimetini tattırıp İslâmiyet şerefini bahşeden, dalalet vadilerinde yolumu şaşırmamam için elime Kur'an nurlarını veren Rabbime kâinattaki zerreler adedince hamd ü senalar... İlahi merhametin münevver timsali olan o şefkatli Peygamberime melekler adedince salât ü selâmlar... Kur'an-ı Kerim'in manasını en güzel şekilde ders veren Nur Üstadımın ruhuna yağmurların damlaları sayısınca rahmetler... Bu çalışmamın her kademesinde ilmî birikimlerinden faydalandığım değerli ilim adamlarına, müsveddeleri okuyup görüş bildiren nâsir ve şâir dostlarıma gönül dolusu teşekkürler...

Allah biliyor ya, bu meal büyük emekler verilerek hazırlandı. Denizlere, göllere, akarsulara güneşin, ayın, yıldızların şavkı vurdukça... gökyüzünde bulutlar yürüyüp yeryüzüne dolular, karlar, yağmurlar yağdıkça... seneler, mevsimler, aylar, günler değişip geceler ve gündüzler birbirini izledikçe... baharlarda ovalar yeşillenip, yazlarda ağaçlar meyveye durdukça... ve yeryüzünün halifesi olan insanlar dünya misafirhanesini şenlendirmeye devam ettikçe... şanlı Kur'an'a mütevazı bir ayna olan bu mealin sevilerek okunmasını... okuyanların sadırlarına şifa, kalplerine deva, ruhlarına gıda olmasını... akıllarına nur, hayatlarına huzur, gönüllerine sürur vermesini... Rahman ve Rahîm olan Rabbimin sonsuz merhametinden diliyor, umuyor ve bekliyorum.
Ey Kur'an talebesi okuyucum!
Sana da selâm ediyorum!

Ömer Sevinçgül
Taksim, Eylül 2005

001. FATİHA SURESİ

‘Fatiha, “açan, açıcı” demektir. Fatiha suresi, Kur’an’ın muhtevasını, özünü, özetini ağaç yüklü bir çekirdek gibi içinde barındıran veciz bir suredir. Bu nedenle, “Kitabın anası” diye isimlendirilmiştir. Öneminden dolayı namazların her rekatında okunur.’

001.001 Bismillahirrahmanirrahîm.
Rahman ve Rahîm olan Allah’ın ismiyle.
‘Bu mübarek ayete “besmele” denir. Tevbe suresi dışında her surenin başında yer almıştır. Besmeledeki “Allah” lafzı, bütün varlıkları yaratan mabudumuzun özel ismidir. Nasıl, bir adamın mühendis, yazar, müdür, mimar, ressam gibi isimlerinin yanında bir de kendi ismi varsa, Allah’ın da Rahman, Rahîm, Vedûd, Rezzak, Kerîm, Alîm, Hakîm, Kadîr gibi isimlerinin yanı sıra bir de özel ismi vardır: Allah! İlah manasına gelen tanrı kelimesi, Allah isminin yerini tutmaz. Çünkü, tanrı adı, hak olsun ya da olmasın, tapınılan her şey için kullanılır. Mesela, bir puta da ilah ya da tanrı denebilir.’
001.002 Hamdin tamamı âlemlerin Rabbi olan Allah’adır.
‘Bütün övgüler, şükürler, senalar ortak nitelikleri bulunan varlık türlerini besleyip gözeterek terbiye eden Allah içindir. Hamd, şükrü de içeren özel bir övgü biçimidir. Âlemler, birbirinden ayrı nitelikleriyle kâinatı şenlendiren varlık türleridir. Melekler, hayvanlar, bitkiler, insanlar birer âlemdir. Keza, hayvanların her bir türü, söz gelişi arılar, karıncalar, balıklar da birer âlemdir. Rab, terbiye eden demektir. Terbiyenin de iki kanadı vardır. Allah, bir yandan eserlerini tehlikelere karşı koruyup gözetirken, bir yandan da rızklandırıp besler.’
001.003 O, Rahmandır, Rahîmdir.
‘Allah, Rahmandır, sonsuz rahmet sahibidir. Kâinattaki bütün varlıkların ilahıdır, ayrım yapmaksızın hepsine birden merhamet eder. Güneşin her tarafı aydınlatması gibi, sınırsız merhametiyle bütün yaratıkları kuşatmıştır. Allah, Rahîmdir, “birlik” sırrıyla her bireye özel olarak merhamet eder. Tıpkı güneşin her saydam şeyde yansıması gibi. Özellikle inananlara şefkatli davranır, ahirette sonsuz cennet nimetleri verir.’
001.004 Din gününün mâlikidir.
‘İnsanın ölümünden sonra diriltilmesi, yapıp ettiklerinin tartılması, tanıkların huzurunda yargılanması, ceza ya da ödülünün verilmesi, cennet ya da cehenneme gönderilmesi gibi olayların hepsini kapsayan ahiret sürecinin tek hâkimidir.’
001.005 Yalnız sana kulluk eder, yalnız senden yardım dileriz.
‘Allah’ım! Sen, ikincisi olmayan birsin. Eşi, benzeri, dengi bulunmayan tek ilahsın. Senden başka ilah yok ki bize imdat etsin. Bize ancak sen yardım edebilirsin.’
001.006 Bizi doğru yola eriştir.
‘Kur’an’ın tarifine uygun olarak, bütün aşırılıklardan, taşkınlıklardan, sapmalardan uzak bir biçimde inanmamızı, rızana uygun olarak yaşamamızı nasip et.’
001.007 Nimet verdiklerinin yoluna erdir, gazap olunanların, sapıp gidenlerin yoluna değil.
‘Başta peygamberler olmak üzere, güzel niteliklerle süslediğin insanların yürüdükleri nurlu yola erdir. Sana karşı gelerek azabını hak edenlerin, sapkınların, şaşkınların, ilahi

gerçeklere aykırı davrananların yoluna girdirme, onlardan uzak eyle. Âmin, kabul buyur Rabbim.'

002. BAKARA SURESİ

'Kur'an'ın en uzun suresidir. İsmini, içinde sözü edilen sığır kesme olayından alır. Bakara, "sığır" demektir.'

Bismillahirrahmanirrahîm.

002.001 Elif, lâm, mîm.

'Birbiriyle bitişip kelime oluşturmayan bu harfler, şifreli lafızlardır, anlamsız değillerdir. Hazreti Muhammed aleyhissalâtü vesselâma bu yolla bazı bilgiler verilmiştir. Peygamber Efendimiz, bunların manasını normal bir metni anlar gibi anlayabiliyordu... Bir de, Kur'an'a "insan sözü" diyenlere Kur'an'ın meydan okuma biçimidir. Manen der: Ayetler, sureler şu bilinen harflerden yapıldı. Madem "insan sözü" diyor, ilahi olduğunu kabul etmiyorsunuz, öyleyse haydi siz de Kur'an'ın bir benzerini yapın. Yapamadınız, yapamıyorsunuz, bundan sonra da asla yapamayacaksınız! Çünkü, bu harflerin bir araya getirilişi insan gücünün üstündedir. Öyleyse mucizedir, demek ki Allah kelamıdır... Şiir ya da nesir yazanlar birinin izinden gider, önceki ustaların üslubunu taklit ederler. Oysa, Kur'an'ın üstadı yok, hocası yok, modeli yoktur. İşlenmemiş bir yolda yürümüş, hiç kimseyi kendine örnek almamıştır. Kimse de onu taklit edememiştir. Düşmanları, Kur'an'ın tezini çürütmek için benzerini yapmağa çalışmışlar, sevenleri onun gibi söz söylemek istemişler, ama hiç biri başaramamış. Belagattan, edebiyattan, retorikten anlayanlar bunun farkına varıyorlar. Arapça yazılmış binlerce kitap var. Kur'an hiçbirine benzemiyor. Öyleyse, ya hepsinin altındadır ya da hepsinin üstündedir. Hepsinin altında olduğu tezini şeytan bile söyleyemez. Öyleyse hepsinin üstündedir. Bu ise mucize olması demektir. İşte, şu kesik harfler buna da işaret ederler... Bu harfler rasgele seçilip konmamıştır. Kur'an alfabesinde bulunan yirmi sekiz harfin yarısına yer verilmiş, öbür yarısı alınmamıştır. Yer alan harfler, almayanlara göre daha çok kullanılanlardır. Bunlar, hece harflerinin adedine uygun biçimde yerlerine yerleştirilmiştir... Hece harflerinin mehmuse, mechure, şedide, rahve, müstaliye, münhafiza, müntabıka, münfetiha gibi çiftli cinslerinin her birisinden yine yarım pay alınmıştır. Böyle bir sınıflandırma için tercih edilen yol, beş yüz dörtte bir ihtimaldir. İnsan gücünü aşacak biçimde bu ihtimal tercih edilmiştir... Kısaca dokunup geçtiğimiz bu

özelliklerin yanı sıra, bu harflerin daha nice özellikleri, nitelikleri, hikmetleri, manaları vardır. Peygamber Efendimiz aleyhissalatü vesselâmın mirasına sahip âlimler nice yorumlar yapmışlardır.'

002.002 Kendisinde şüphe bulunmayan bu Kitap, kötülüklerden sakınanlar için bir yol göstericidir.

'Kur'an'da, kuşku duymayı gerektirecek hiçbir yanılgı, çelişki, tutarsızlık yoktur. Nitekim, yüzyıllardır okunuyor, inceleniyor, ama şüpheyi gerektirecek en küçük bir kusur bulunamıyor. Oysa, tutarsızlık olması için yeteri kadar sebep vardı. Yirmi üç yıl gibi uzun bir zamanda inmişti. İnme sebepleri farklıydı. Çeşitli muhataplara sesleniyordu. Pek çok konudan söz ediyordu. Gerçekleri etkili bir biçimde dile getirmek için her türlü üslubu kullanıyordu. Buna rağmen onda hiçbir tutarsızlık, uyumsuzluk, çelişki bulunmaması ancak mucize oluşuyla açıklanabilir.'

002.003 Onlar, gayba iman eder, namazı özenle kılar, kendilerine rızk olarak verdiklerimizden infak ederler.

'Gayba iman ederler, yani gözlem alanının dışında kalan, dış duyularla hissedilemeyen varlıklara inanırlar. İnfak ederler, yani Allah'ın rızasını umarak yerli yerince harcama yaparlar, özellikle zekâtlarını verirler.'

002.004 Onlar, hem sana indirilen kitaba, hem de senden önce indirilenlere inanırlar. Hiçbir kuşku duymaksızın ahirete iman ederler.

'Ahirete, yani ölümden sonra dirilişe, yargılanma sürecine, sonsuza kadar yaşamaya imanları vardır. Müminler, hem Kur'an'a, hem de daha önce indirilmiş ilahi kitaplara inanırlar. Çünkü, vahiy kaynaklı bütün kitapların ana konuları birdir. Ayrıldıkları noktalar ayrıntılardadır. Son ilahi kitap olan Kur'an, kendinden önceki bütün kitapların özünü içinde barındırmaktadır. Onların doğrularını onaylamış, sonradan yapılan eklemeler ve çıkarmalar sebebiyle oluşan yanlışlarını düzeltmiştir.'

002.005 Onlar, Rablerinden gelen dosdoğru bir yol üzerindedirler. İşte bunlardır felaha erenler!

'Felaha ererler, azaptan kurtulurlar, umdukları bütün güzelliklere kavuşurlar.'

002.006 İnkârda direnenleri uyarsan da, uyarmasan da birdir, onlar inanmazlar.

002.007 Allah onların kalplerini ve kulaklarını mühürlemiştir. Gözlerinin üzerinde perdeler vardır. Büyük azap onlar içindir.

'Bir kısım insanların kalplerinin mühürlenmesi, yani gerçeği algılama yetilerinin

kapatılması, onların özgürce yaptıkları seçimleri yüzündendir. Tercihi yapan kendileri, sonucu yaratan Allah'tır.'

002.008 İnsanlardan kimileri de vardır, inanmadıkları hâlde, "Allah'a ve ahiret gününe inandık" derler.

'Ahiret gününe, yani ölümden sonra dirilip yaşama sürecine, hesaba, yargıya, azaba, cennete, cehenneme.'

002.009 Hem Allah'ı, hem de inananları aldatmak isterler. Oysa kendilerinden başkasını aldatamazlar. Fakat bunun da farkına varamıyorlar.

'Çünkü, onların algı kapıları inkârları sebebiyle kapatılmıştır. Gerçeği göremez, işitemez, sezemezler.'

002.010 Onların kalplerinde hastalık vardı, Allah da hastalıklarını artırdı. Yalancılıklarından dolayı onlara can yakıcı bir azap vardır.

'İnanmaya niyeti olmayanların şüphe, kuşku, işkil türünden hastalıkları vardı. Bu nedenle, gerçeğin ışığı inananların imanını artırırken, onların da hastalıklarını artırdı.'

002.011 Kendilerine, "Yeryüzünde bozgunculuk yapmayın" denilince, "Biz düzelticileriz" derler.

'Kısaca "bozgunculuk" diye karşılığı verdiğimiz "fesat" terimi, "bozulma, çürüme, yozlaşma, karmaşa, kargaşa" gibi manalara gelir.'

002.012 Dikkat et! Onlar bozguncuların ta kendileridir. Fakat bunun da farkına varamıyorlar!

'Gönül gözleri kapalı olduğu için, göremiyor, anlayamıyor, bilincine varamıyorlar.'

002.013 Onlara, "Öbür insanların inandıkları gibi siz de inanın" denilince, "O düşüncesizlerin inandıkları gibi mi inanalım!" derler. Oysa, düşüncesizler asıl kendileridir, ama farkına varamıyorlar!

002.014 İnananlarla karşılaştıkları zaman, "İnandık" derler, ama şeytanlarıyla baş başa kaldıklarında, "Hiç kuşkunuz olmasın, biz sizinle birlikteyiz, onlarla alay edip eğleniyoruz" derler.

'Şeytanlarıyla, yani saptırmayı kendilerine iş edinen azgın kimselerle.'

002.015 Allah da onlarla alay eder! Gelip geçici isteklerinin ardı sıra sürüklenmeleri için biraz süre verir. Azgınlıkları içinde debelenir dururlar!

'Alay eder, yani yapıp ettiklerine karşılık azap vererek onları gülünç duruma düşürür. Yaptıklarını kendilerine ödetir. Bütün azgınlıklarına karşın onları hemen yok etmez, sınavın sonunu bekler.'

002.016 Onlar, hidayete karşılık dalaleti satın aldılar, ama alışverişleri kendilerine kâr getirmedi. Doğru yola erişemediler!

'Hidayet, doğru yolda olmak demektir. Dalalet ise, sapkınlıktır, yanlış yollara gitmektir. Doğru yola girselerdi, o yol onları sonsuz mutluluk yurdu cennete götürecekti.'

002.017 Bunların durumu, ateş yakan kimselerin durumuna benzer.

Onlar bir ateş yaktılar. Ateş, çevresini aydınlatmaya başlayınca, Allah nurlarını giderdi. Onları karanlıklar içinde bıraktı. Artık görmezler!

002.018 Sağır, dilsiz ve kördürler, bu yüzden de artık dönmezler!

002.019 Ya da, onların durumu, gökten inen şiddetli bir yağmura tutulan kimselerin durumuna benzer.

Onları, her yandan karanlıklar, gök gürültüleri, şimşekler sarmıştır. Yıldırımlardan ölmek korkusuyla parmaklarını kulaklarına tıkarlar.

Allah, inkârcıları işte böyle çepeçevre kuşatmıştır.

'Allah'ın zatı mekândan münezzehtir. Bir mekânda olmak maddî varlıklar için söz konusudur. İnkârcıları kuşatması, isimlerinin tecellisiyle, yani görünüp belirmesiyle gerçekleşir.'

002.020 Çakan şimşekler neredeyse gözlerini kör edecek!

Onlara ışık verince, aydınlığında yürürler. Üzerlerine karanlık çökünce, bulundukları yerde dikilip kalırlar.

Allah dileseydi, işitmelerini ve görmelerini de büsbütün yok ederdi.

Allah'ın gücü her şeye yeter!

'Allah, bu ayetlerde temsil üslubunu kullanmış, görünmeyeni görünen örneklerle anlatarak inkârcıların ruh hâllerini tasvir etmiştir.'

002.021 Ey insanlar! Sizi ve sizden öncekileri yaratan Rabbinize kulluk edin ki takva sahibi kimselerden olasınız.

'Takva sahibi, yani samimi imanları sebebiyle kötülüklerden sakınan...'

002.022 Rabbiniz, yeryüzünü sizin için bir yaygı, gökyüzünü bir tavan yaptı. Gökten su indirdi. Onunla, size rızk olması için nice ürünler çıkardı.

O hâlde, Allah'ın yanı sıra başka ilahlar edinmeyin!

002.023 Kulumuza indirdiğimiz Kitaptan şüphe ediyorsanız, onun içindeki surelerden hiç değilse birinin dengi olabilecek bir sure getirin. Allah'tan başka bütün tanıklarınızı da yardıma çağırın.

Doğru sözlü kimselerseniz bunu yapın da görelim!

002.024 Şimdiye kadar yapamadınız, bundan sonra da asla yapamayacaksınız! Şu hâlde, yakıtı insanlarla taşlar olan, inkârcılar için hazırlanan bir ateşten sakının!

002.025 İnanıp da güzel işler yapanlara müjde ver!
Altında ırmaklar akan cennetler onlar içindir.
Her ne zaman bunlardan bir ürün kendilerine rızk olarak verilse, “Bunun bir benzeri daha önce bize rızk olarak verilmişti” derler.
Böyle demelerinin sebebi, onlara benzerlerinin sunulmasıdır.
Orada onlar için temiz eşler de vardır.
Cennette temelli kalacaklardır!
002.026 Allah, bir sivrisineği, hatta daha küçük bir şeyi *‘gerçeği dile getirmek için’* örnek vermekten haya etmez.
İnananlar, bunun Rablerinden gelen bir gerçek olduğunu bilirler.
İnkarcılar ise, “Allah bu örnekle ne demek istedi?” derler.
Allah onunla nicelerini şaşırtır, nicelerini de doğru yola eriştirir.
Bu örnekle yoldan çıkmış azgınlardan başkasını şaşırtmaz.
‘Haya etmek, utanmak insanlara özgü bir niteliktir. Allah’ın haya etmesi elbette söz konusu olamaz. Bu ayette, inkârcıların kullandıkları kelime aynen kullanılmakla müşakele sanatı yapılmıştır.’
002.027 Onlar, Allah’a yeminli söz verir, sonra da sözlerinden dönerler. Allah’ın birleştirilip bir araya getirilmesini emrettiği şeyleri koparıp ayırırlar.
‘Uyumlu beraberlikler, yardımlaşmaya dayalı ilişkiler kurmaları gerekirken, var olanları bile parçalamak için çabalarlar.’
Yeryüzünde bozgunculuk yapar, karmaşa çıkarır, yozlaşmaya yol açarlar.
İşte bunlardır yitirdikleri fırsatlar yüzünden zararda olanlar!
002.028 Allah’ı nasıl inkâr edersiniz! Siz bir zamanlar *‘cansız parçacıklar hâlinde’* ölülerdiniz. O size hayat verdi. Sonra sizi öldürecek. Sonra *‘öbür dünya için’* tekrar diriltecek. Sonunda hepiniz ona döndürüleceksiniz.
002.029 Allah, dünyadaki bütün varlıkları sizin için yarattı.
Sonra göğü yaratmayı diledi.
Onu yedi gök hâlinde düzenledi.
O, her şeyi biliyor!

002.030 Hani bir zamanlar Rabbin, meleklere, “Yeryüzünde bir halife yaratacağım” demişti.
Melekler, “Orada bozgunculuk yapacak, kanlar dökecek birini mi yaratacaksın! Bizim, övgüler dizerek, yüce niteliklerini dile getirerek seni anmamız yetmiyor mu?” diye bu

yaratmanın hikmetini sormuşlardı.

Allah da onlara, “Ben sizin bilmediklerinizi bilirim” demişti.

‘Allah, insan yaratma konusunu meleklere açmakla, bir işi yapmadan önce ilgili kişilere bilgi vermenin, onların görüşlerini dinlemenin önemini ders verdi. Melekler, gelecekte insan türünün en yakın yardımcıları olacaklardı, onu her anlamda tanımaları gerekiyordu. Hepsi anladılar ki, insan öbür varlıklar üzerinde yetkili kılınmıştır, kulluk konusunda önemli bir sorumluluk yüklenecektir.’

002.031 Allah, Âdem’e eşyaların isimlerini öğretti. Sonra onları meleklere gösterdi. “Doğru sözlü kimselerseniz, haydi bana bunların isimlerini söyleyin” dedi.

‘Âdem aleyhisselâma eşyaların, şeylerin, varlıkların adlarını öğretmek, bir bakıma, ilk insana, ileride bir ağaç gibi serpilip gelişecek olan bilimlerin, sanatların özünü, tohumunu, çekirdeğini bildirmektir.’

002.032 Melekler, “Sen bütün kusurlardan ıraksın! Bizim bütün ilmimiz, senin bildirdiklerinden ibarettir. Sen her şeyi bilen, her işini anlamlı gayeler gözeterek hikmetle yapansın” dediler.

002.033 Allah, “Ey Âdem! Eşyaların isimlerini bunlara söyle” dedi. Âdem, öğrendiği isimleri söyledi.

Bunun üzerine Allah, “Demedim mi size, göklerin ve yerin bütün sırlarını ben bilirim. Hem, sizin açıkladıklarınızı da, gizlediklerinizi de bilirim” buyurdu.

002.034 Meleklere, “Âdem’e secde edin *‘saygı gösterin’*!” dedik.

Melekler hemen secde ettiler, ama *‘şeytanların atası olan’* İblis direndi, büyüklük tasladı, inkârcılardan oldu.

002.035 “Ey Âdem!” dedik, “Sen ve eşin cennete yerleşin. Oradaki nimetlerden nerde isterseniz orda bolca yiyin, ama şu ağaca yaklaşmayın. Yoksa ilahi sınırları aşar da zalimlerden olursunuz.”

‘Bu ağaç ne ağacıydı? Bu konuda kesin bir bilgi verilmemiştir. Aslına bakılırsa bilinmesi de gerekmiyor, önemli olan ağacın türü değil, bir sınama aracı oluşudur. Bazı bilginler, bu ayetteki “cennet” kelimesini, sözlük anlamından yola çıkarak “yeryüzünde bir bahçe” diye anlamış, ama çoğu bilginler onun semadaki cennet olduğunu söylemişlerdir.’

002.036 Derken, şeytan onları kandırıp oradan kaydırdı. Her ikisini de bulundukları yerden çıkardı.

Biz de, “Kiminiz kiminize düşman olarak inin oradan! Belirli bir zamana kadar yeryüzünde kalacak, hayatınızı orada sürdüreceksiniz” dedik.

‘Böylece, şeytan insana düşman oldu. İnsandan da, şeytana aynı duygularla karşılık vermesi istendi.’

002.037 Âdem, Rabbinden bir kısım sözler aldı, onlara sımsıkı sarıldı. Bunları söyleyerek hemen tevbe etti. Çünkü, Allah içtenlikle yapılan tevbeleri kabul eden, her kula özel olarak merhametini yöneltendir.

002.038 “Hepiniz inin oradan! Size bir rehber göndereceğim. Onun sözünü dinleyip uygulayanlar için ne korku vardır, ne de üzüntü” dedik.

002.039 İnkâr ederek kendilerine bildirilen ayetlerimizi yalanlayanlar ateş arkadaşlarıdırlar. Orada temelli kalacaklar.

002.040 Ey İsrailoğulları! Size verdiğim nimetimi hatırlayın. Siz *‘buyrukları yapma, yasaklardan sakınma’* sözünüzü yerine getirin ki ben de sözümü yerine getireyim.

Sadece benden sakının!

‘Kur’an’da sıkça geçen “İsrailoğulları” terimi, lakabı “İsrail” olan Yakub aleyhisselâmın soyundan gelenlere verilen addır.’

002.041 Yanınızda olanı *‘kitabınızı’* onaylaması için indirdiğim Kur’an’a inanın. Ona inanmayanların ilki siz olmayın. Ayetlerimi azıcık bir çıkar elde etmek için kullanmayın. Sadece benden sakının!

002.042 İçine yalanlar katarak gerçeği bulandırmayın. Bilip dururken hakikati gizlemeyin.

002.043 Namazı özenle kılın, zekâtı verin, rükû edenlerle birlikte siz de rükû edin.

‘Rükû, saygıyla eğilmek demektir.’

002.044 İnsanlara iyilik yapmalarını söyler de kendinizi unutur musunuz!

‘Tavsiye ettiklerinizi kendiniz niye yapmıyorsunuz!’

Oysa size indirilen Kitabı da okuyorsunuz. Hiç akıl etmiyor musunuz!

002.045 Sabır ve namazla Allah’tan yardım isteyin. Bunu yapmak gerçekten zordur. Ama imanı sebebiyle kalbi saygıyla ürperenlere zor gelmez.

‘Sabır terimi “buyrukları yerine getirip yasaklardan sakınmadaki güçlüklere katlanmak” anlamında kullanılmaktadır. Namaz ise, “bütün ibadetlerin özü olan” en büyük ibadettir. Buradaki tavsiyeler inanan herkesedir.’

002.046 İnananlar, Rablerine kavuşacakları kanaatindedirler. Ona mutlaka döneceklerdir.

002.047 Ey İsrailoğulları! Size verdiğim nimetimi, öbür topluluklara oranla size üstün bir konum verdiğimi hatırlasanıza!

‘Bu üstünlük bir ırk üstünlüğü değildir. Onlara, aralarında peygamberin bulunmasının ne büyük bir nimet olduğu hatırlatılmaktadır.’

002.048 Öyle bir günden sakının ki, o günde hiç kimse başkası için bir şey ödeyemez. Şefaat kabul edilmez, fidye alınmaz. İnkârcılara yardım da edilmez.

‘Şefaat, birine yardım amacıyla aracılık etmektir. Fidye ise “kurtuluş bedeli” demektir.’

002.049 Hatırlayın, sizi Firavun yanlılarından kurtarmıştık. Oğullarınızı boğazlayıp kızlarınızı hayatta bırakmak suretiyle size azabın en kötüsünü uyguluyorlardı.

Bunda sizin için Rabbinizden büyük bir sınama vardı.

'Firavun bir özel isim değildir. O zamanki hükümdarların genel adıdır. Tıpkı padişah, hakan, kral gibi.'

002.050 Vaktiyle sizin için denizi yardık, sizi kurtardık. Firavun yanlılarını ise sulara gömdük.

Siz bu harika olaya tanık olmuştunuz, öylece bakıp duruyordunuz.

002.051 Hani bir zamanlar Musa ile kırk gece için sözleşmiştik.

'Bu süre içinde Musa dağda ibadet edecek, vahiy alacaktı. Bu yüzden sizden ayrılmıştı.'

Sonra siz, onun ardı sıra bir buzağı heykeline tapmaya başladınız.

Zalimlik ediyordunuz!

'Haksızlık ediyor, sınırı aşıyor, kendinize yazık ediyordunuz.'

002.052 Sonra da, belki aklınızı başınıza toplar da şükredersiniz diye sizi affettik.

002.053 Doğru yolu bulabilmeniz için, Musa'ya Kitabı ve hak ile batılı ayıran yasaları verdik.

002.054 Musa, halkına, "Ey halkım! Buzağıya tapmakla kendinize haksızlık ettiniz. Hatanızı görün de gelin yaratıcınıza tevbe edin. İçinizdeki kötü duyguları yok edin. Yaratıcınız katında sizin için bu daha iyidir" demişti.

Bunun üzerine siz tevbe ettiniz. Allah da tevbenizi kabul buyurdu. Çünkü o, tevbeleri kabul edendir, merhametlidir.

002.055 Bir de, "Ey Musa! Biz, Allah'ı açıkça görmedikçe sana inanmayız" demiştiniz. Bu arsızca isteğiniz yüzünden sizi yıldırım yakaladı. Korku dolu gözlerle bakıp duruyordunuz.

002.056 Sonra, belki şükredersiniz diye ölümünüzün ardından sizi diriltip kaldırdık.

'Ya gerçekten ölüp dirildiler ya da inkârları sebebiyle ruhsal olarak ölüp tevbeyle dirildiler.'

002.057 Üstünüze bulutları gölgelik yaptık. Rızk olarak verdiklerimizin temizlerinden yiyin diye size kudret helvası ve bıldırcın indirdik.

Onlar zulmü bize etmediler, aslında kendilerine yazık ediyorlardı.

002.058 Bir zamanlar, “Şu beldeye girin. Oradaki yiyeceklerden istediğiniz yerde bolca yiyin. Kapıdan saygılı bir biçimde baş eğerek girin. “Bağışla” deyin de hatalarınızı bağışlayalım. Sorumluluklarını güzelce yerine getirenlere nimetimizi daha da artıracağız” dedik.

002.059 Zulmedenler, kendilerine söylenen sözü değiştirip başka bir şekle soktular.

‘Sözü değiştirdiler, yani “bağışla” manasına gelen “hitta” kelimesi yerine, anlamı kötü olan başka bir kelime kullandılar.’

Biz de, o zalimlere, haktan ayrılmaları sebebiyle gökten acı bir azap indirdik!

002.060 Hani bir zamanlar Musa, halkı için su arıyordu.

“Asanla taşa vur!” dedik.

Vurunca, taştan on iki pınar fışkırdı.

Her topluluk faydalanmaları için belirlenen su alma yerini öğrendi.

Musa da size, “Allah’ın rızkından yiyin, için, ama bozgunculuk edip de yeryüzünü karmaşaya sürükleyerek bozmayın” demişti.

002.061 Siz, “Ey Musa! Biz tek tür yiyecekle yetinemeyiz. Rabbine yalvar da bizim için yerde yetişen sarımsak, sebze, acur, mercimek ve soğan gibi ürünlerden bitirsin” demiştiniz.

Musa da, “Siz sıradan olanla daha iyi olanı değiştirmek mi istiyorsunuz! Öyleyse haydi şehre dönün, orada istediklerinizi bulabilirsiniz!” demişti.

Bu nankörlükleri yüzünden üzerlerine alçaklık ve yoksulluk damgası vuruldu.

Allah’ın gazabına çarpıldılar.

Çünkü, Allah’ın ayetlerini tanımıyor, haksızlık ederek peygamberleri öldürüyor, başkaldırıyor, kendileri için belirlenen sınırları aşarak taşkınlık ediyorlardı.

‘Vurulan alçaklık ve yoksulluk damgasının etkisi büyük oldu. Yüzyıllardır hiçbir yerde rahat yüzü göremediler. Sürekli sürgün edildiler, nereye gitseler alçaltıldılar, servet sahibi de olsalar hor görüldüler, ezildiler.’

002.

062 İnananlardan, Yahudilerden, Hıristiyanlardan, Sabiîlerden Allah’a ve ahiret gününe inananların, güzel davranışlar sergileyenlerin, Rableri katında ödülleri vardır. Onlar ne korkacaklar, ne de üzülecekler.

‘Sabiîler, burada adı belirtilmeyen dinlerin bağlılarıdır.’

063 Hani bir zamanlar, dağı üstünüze kaldırarak sizden söz almıştık. “Size verdiklerimizi sımsıkı tutun. Onda olanları sürekli hatırlayın ki günahlardan sakınıcı olasınız” demiştik.

‘Verdiklerimizi, ilahi gerçekleri, Tevrat bilgilerini tutun, uygulayın.’

064 Sonra, sözünüzü unutup haktan yüz çevirdiniz.

Allah’ın size yönelen yüce nimeti ve merhameti olmasaydı zarara uğrayanlardan olurdunuz.

065 Sizden, cumartesi günü dinlenme yasasını çiğneyenleri elbette bilirsiniz.

Onlara, “Aşağılık maymunlar olun!” dedik.

‘Cumartesi günü dinlenme yasası Yahudilere özgü bir uygulamadır. Haftanın altı günü çalışıp, cumartesi günü dinlenmeleri gerekir. Fakat onlar, mal tutkuları nedeniyle bu yasayı uygulamadılar.’

066 Bunu hem orada olanlara, hem de sonra gelenlere bir ibret dersi, günahtan sakınanlara da bir öğüt vesilesi yaptık.

067 Bir zamanlar Musa, halkına, “Allah size kesinlikle bir sığır boğazlamanızı emrediyor” dedi.

Onlar, “Bizimle alay mı ediyorsun!” dediler.

Musa da, “Allah’a sığınırım o cahillere katılmaktan!” dedi.

‘Musa aleyhisselâmın halkı sığıra tapan kimselerdi. Allah onlara bir sığır boğazlama emri verdi, onlar da mecbur kalıp boğazladılar. Bunun görünen sebebi, ölen bir adamın katilinin bulunması meselesiydi, ama daha derinlerde yatan sebep, sığıra tapıcılık inancının kökünü kesmekti. Nitekim bu amaç gerçekleşmiş, sığıra tapanlar kendi elleriyle tanrılarını boğazlamışlardır!’

068 “Bizim için Rabbine yalvar da o sığırı bize iyice açıklasın” dediler.

Musa da, “Allah buyurdu ki, o sığır, ne çok yaşlı, ne de çok körpe, ikisi ortasıdır. Haydi size emredileni yapın!” dedi.

069 “Bizim için Rabbine yalvar da onun rengini bize açıkça bildirsin” dediler.

Musa, “Rabbim buyurdu ki, o sığırın rengi, görenlerin içini açan parlak bir sarı olacaktır” dedi.

....

002.

070 “Bu sığırın öbürlerinden farkını anlayamadık. Rabbine yalvar da onun nasıl bir

sığır olduğunu daha açık bir biçimde bildirsin. Allah dilerse, biz de gerçeği iyice kavramış oluruz" dediler.

071 "Rabbim onu tanımladı: Bir sığır ki, ne boyunduruk altında tarla sürmek için, ne de ekin sulamak için kullanılmıştır. Bütün kusurlardan ıraktır, alacası yoktur" dedi.

Onlar, "İşte şimdi bizi iyice aydınlatan bir gerçekle geldin" dediler. Bunun üzerine onu kestiler, ama az kalsın bu işi yapmayacaklardı.

072 Hani, siz bir adam öldürmüştünüz de katilin kim olduğu konusunda birbirinizle çekişiyordunuz.

Allah sizin sırrınızı ortaya çıkaracaktı.

073 "Sığırın bir parçasıyla ölüye vurun!" dedik.

'Vurdunuz, ölü dirildi, başına gelenleri anlattı'.

İşte, Allah ölüleri böyle diriltir ve akıllanasınız diye size ayetlerini gösterir.

'Kur'an'da sıkça geçen "ayet" kelimesinin, bilinen anlamının yanı sıra bir manası daha vardır. "Allah'ın varlığının, birliğinin, gücünün, ölümden sonra diriliş gerçeğinin alâmetleri, belirtileri, nişanları, belgeleri" diye özetlenebilir. Kur'an'ı oluşturan her bir söze ayet denildiği gibi, kâinat denilen şu büyük kitabı meydana getiren her bir varlığa da ayet denilmektedir. Çünkü bunlar, okumayı ve düşünmeyi bilenlere Allah'ı anlatırlar.'

074 Bundan sonra kalpleriniz yine katılaştı. Şimdi onlar taşlar gibidir. Hatta daha da katı. Kimi taşlar vardır, ondan ırmaklar kaynar. Kimi taşlar vardır, çatlar da içinden sular fışkırır. Kimi taşlar da vardır, Allah korkusundan yerlere yuvarlanır. Allah yapıp ettiklerinizden gâfil değildir.

075 Onların size inanacaklarını mı umuyorsunuz! Oysa onlardan bir takımı Allah'ın sözünü işitir de akılları iyice kavradıktan sonra bilerek çarpıtırlardı.

'Gerçeği bilmedikleri için değil, bunlar yaptıklarını bilerek yaparlardı. Yozlaşmış, kalbi pas bağlamış, gerçeğe gözlerini kapamış insanlar inanırlar mı hiç!'

002.

076 İnananlarla karşılaştıkları zaman, "İnandık" derler. Birbirleriyle baş başa kaldıklarında, "Allah'ın size açıkladığını onlara anlatıyorsunuz! Rabbinizin huzurunda aleyhinize delil olarak kullansınlar diye mi! Aklınız ermiyor mu!" deyiverirler.

'Tevrat'ta bulunan bilgileri niye söylüyorsunuz! Haklı oldukları ortaya çıksın, siz de yenilesiniz diye mi!'

077 Bilmiyorlar mı, onlar her neyi gizler, neyi açıklarlarsa Allah hepsini bilir!

078 Onlardan bir kısmı okur yazar olmayan, kitap nedir bilmeyen kimselerdir. Bazı

kuruntular kurar, sadece zanlarının ardınca giderler.

079 Kitabı elleriyle yazıp sonra da onu az bir pahaya satmak için, "Allah katından" diyenlere yazıklar olsun!

'Az bir pahaya satmak, azıcık dünya malı elde etmek, küçük bir kişisel çıkar sağlamak için.'

Allah adına yalan söylemek üzere elleriyle yazmalarından ötürü vay hâllerine!

Vay hâllerine kazandıkları yüzünden!

'İşte asıl suçlular bunlardır, okuma bilirler, yazma bilirler, ilahi kitabı çıkarlarına uygun olarak değiştirirler. Ona, olmayan şeyleri eklerler. Azabın en büyüğü bunlar içindir!'

080 *'Seçilmiş halk olduklarına inanan Yahudiler'* "Bize sınırlı sayıda günlerden başka ateş dokunmayacak" derler.

"Allah katından bir söz mü aldınız?" diye sor onlara. Eğer öyleyse *'gerçekten söz aldılarsa'* Allah asla sözünden dönmez.

"Yoksa Allah hakkında bilmediklerinizi mi söylüyorsunuz!" de.

081 Hayır! Çirkin iş yapmaları yüzünden hataları kendilerini kuşatanlar, cehennemde ateş arkadaşlarıdır. Orada temelli kalacaklar!

082 İnanıp güzel işler yapanlar cennet arkadaşlarıdır. Onlar da orada temelli kalacaklar.

083 Hani, İsrailoğullarından, "Allah'tan başkasına kulluk etmeyin. Ana babaya, yakınlara, yetimlere, yoksullara güzel davranın. İnsanlara güzellikle söz söyleyin. Namazı özenle kılın, zekâtı verin" diye buyurmuş, onlardan söz almıştık. Sonra, pek azınız dışında, hepiniz sözünüzden dönüverdiniz.

Siz zaten döneksiniz!

002.

084 "Birbirinizin kanını dökmeyin! Birbirinizi yurdunuzdan sürgün etmeyin!" demiştik. Sizden bu konuda kesin söz almıştık.

Üstelik, bunu hem kabul etmiş, hem de sözleşmenize kendiniz tanık olmuştunuz.

085 Sonra da, sözünüzü tutmayıp birbirinizi öldürüyorsunuz. Aranızda yaşayan insanları yurtlarından sürgün ediyorsunuz. Günah işlemekte, düşmanlık etmekte onların zararına olarak birleşiyorsunuz. Size esir olarak geldiklerinde, özgür bırakmak için kurtuluş bedeli alıyorsunuz.

Oysa, onları kovmak size yasaklanmıştı.
Yoksa elinizdeki kitabın bir kısmına inanıp bir kısmını inkâr mı ediyorsunuz?
‘Çünkü, kitapta bunlar yasaklanmıştır.’
Böyle yapanlarınızın cezası, dünya hayatında rezil olmaktır. Kıyamet günü azabın en çetini onları beklemektedir!
Allah, yaptıklarınızdan gafil değildir.
086 Bunlar, ahireti verip dünyayı satın alan düşüncesiz kimselerdir. Bu nedenle azapları hafifletilmez. Onlara yardım da edilmez.
‘Kur’an’da sıklıkla geçen “dünya” terimi, “en yakın, pek alçak” manasına gelir. Ahirete oranla yakın, cennete oranla alçak demektir.’
087 Andolsun! Biz, Musa’ya kitap verdik!
Ondan sonra da birbiri ardınca peygamber gönderdik.
Meryem oğlu İsa’ya da belgeler verdik. Onu kutsal ruhla destekledik.
‘Kutsal Ruh, vahiy meleği olan Cebrail aleyhisselâmdır.’
Demek, size ne zaman hoşunuza gitmeyen bir şeyle *‘yasayla, buyrukla, yasakla’* bir peygamber gelecek olsa, büyüklük taslayacak, onların kimini yalanlayıp, kimini öldüreceksiniz, öyle mi!
088 “Bizim kalplerimiz perdelidir” diyorlar.
Hayır! Allah onları inkârları yüzünden lânetlemiştir.
‘Rahmetinden yoksun bırakmıştır.’
Bu nedenle, onların pek azı inanır.

002.
089 Onlara, yanlarında olanı *‘ellerindeki ilahi kitabı’* onaylamak üzere Allah katından bir kitap geldi.
Önceleri inkâr edenlere karşı başarı istiyorlardı, bir beklenti içindeydiler. Ama bildikleri şey kendilerine gelince onu inkâr ediverdiler. Allah’ın lâneti inkâr edenlerin üzerinedir!
‘Yahudiler, son peygamberin kendilerinden olacağını düşünüyor, onu bekliyorlardı. İstedikleri gibi olmayınca ona inanmadılar’
090 Kendilerini sattıkları şey ne kötü! Allah’ın, dilediği kuluna lütfedip kitap indirmesini kıskandılar. Allah tarafından indirileni inkâr ettiler. Bu yüzden gazaptan gazaba yuvarlandılar.
Kâfirlere alçaltıcı bir azap vardır!
091 Onlara, “Allah her ne indirdiyse hepsine inanın” denilince, “Biz, yalnız bize indirilene inanırız” derler. Sonra gelenleri inkâr ederler.

Oysa o *‘Kur’an’* yanlarındakini *‘Tevrat’ı’* onaylayan bir gerçektir.
“Madem inanan insanlardınız da niye Allah’ın peygamberlerini öldürdünüz!” de.
092 Musa, size mucizelerle gelmişti. Onun ardı sıra buzağıya taptınız!
Siz o zalimlersiniz işte!
093 Bir zamanlar, “Size verdiğimizi sımsıkı tutun! Söz dinleyin!” diye Tûr dağını tepenize kaldırmış, sizden söz almıştık.
“İşittik ve isyan ettik!” dediler.
İnkârları yüzünden, taptıkları buzağının sevgisi gönüllerine sindirildi.
“İnanan kimselerseniz, inancınız size ne kadar da çirkin bir şey buyuruyor!” de.
‘Sığıra ya da onun yavrusu olan buzağıya tapma fikri, araçları tanrılaştırma düşüncesinin tipik örneklerinden biridir. O zamanın insanlarının temel geçim kaynağı tarım ve hayvancılıktı. Ellerindeki nimetlerin önemli bir kısmı sığırla temin ediliyordu. Sığırlarla tarım yapıyor, yük taşıyor, sütünü, etini yiyerek besleniyor, derilerinden de eşyalar, çadırlar yapıyorlardı. Bu nimetlerin arkasındaki gerçek yaratıcıyı unutup sebeplere, vesilelere, araçlara tanrı demeye başladılar. Perdeyi delip de gerçeği göremediler.’

....

002.
094 “Allah katında olan ahiret yurdu, öbür insanların olmayıp da yalnız sizinse, buna içtenlikle inanıyorsanız, o zaman haydi ölümü isteyin” de.
095 Sonsuza kadar asla istemezler!
İstememelerinin sebebi, elleriyle yapıp sunduklarıdır.
Allah bilmez mi o zalimleri!
096 Yahudiler, insanların hayata en düşkün olanlarıdırlar.
Allah’a ortak koşanlardan bile daha düşkündürler.
Her biri ister ki bin yıl ömür sürsün.
Oysa, uzun ömür onu azaptan uzaklaştırmaz!
Allah onların ne yaptıklarını görüyor!
097 “Kim Cebrail’e düşmanlık ederse bilsin, önündekileri onaylayıcı, inananlara bir yol gösterici ve müjde olmak üzere Kur’an’ı senin kalbine Allah’ın izniyle indiren odur” de.
098 Kim, Allah’a, onun meleklerine, elçilerine, Cebrail’e, Mikail’e düşman olursa bilsin, Allah da kâfirlerin düşmanıdır!
‘Yahudiler, Cebrail aleyhisselâma düşmanlık ediyor, Mikail aleyhisselâm bizim dostumuzdur, Kur’an’ı o getirseydi inanırdık, diyorlardı.’
099 Andolsun, biz sana apaçık ayetler indirdik.
Onları sadece yoldan çıkmış sapkınlar inkâr eder.
100 Her ne zaman bir söz verdilerse, onların bir takımı sözleşmelerini bozmamış

mıdır!
Onların çoğu kesinlikle inanmıyor!
101 Allah katından ellerinde bulunan kitabı onaylayıcı bir peygamber gelince, kendilerine kitap verilenlerin bir bölümü, Allah'ın kitabını arkalarına atıverdiler.
Sanki bilmiyorlarmış gibi!

002.
102 Onlar, Süleyman'ın egemenliğine zarar vermek üzere şeytanlar *'aldatıcı kimseler'* tarafından uydurulanların ardına düştüler.
Süleyman kâfir olmamıştı, fakat o şeytanlar kâfir oldular.
Onlar, insanlara Babil kentinde Harut ve Marut adlı iki meleğe indirilen sihirleri öğretiyorlardı.
Oysa Harut ile Marut, "Biz insanlar için sınanma aracıyız. Sakın inkâr edip de kâfir olmayın" demedikçe ellerindeki bilgileri kimseye öğretmezlerdi.
'İyi ya da kötü olan, bilimin kendisinden çok nasıl kullanıldığıdır. Çünkü, bilimsel veriler kendi başına fayda ya da zarar veremezler. Asıl sorumluluk onları kullananlarındır. Bu da, kullanan kişinin niyetiyle doğrudan ilişkilidir. Harut ve Marut tarafından sınav gereği öğretilen bilgiler de böyleydi. İyi yönde de kullanılabilirdi, kötü yönde de. Sapkın kimseler onları kötü amaçlar için kullandılar.'
Onlardan karı kocanın arasını ayırıcı şeyler öğrendiler.
Allah'ın izni olmadıkça, büyücüler hiç kimseye zarar veremezler.
Onlarsa, kendilerine zarar veren, ama fayda sağlamayan bilgileri öğreniyorlardı.
Andolsun, onu satın alanların ahirette bir nasibi yoktur. Bunu kendileri de biliyorlardı.
Kendilerini sattıkları o şey çok çirkindir. Bunu da bilselerdi!
103 Eğer inanıp da günahlardan sakınsalardı, Allah katından alacakları sevap pek hayırlı olurdu.
Keşke bilselerdi!
104 Ey inananlar! "Raina!" demeyin, "Unzurna!" deyin! Dinleyin!
İnkâr edenlere acılı bir azap vardır!
'Arapçada "Bizi gözet!" manasına gelen "raina" kelimesinin İbranicedeki anlamı çirkindi. Bundan faydalanan Yahudiler, ağızlarını eğip bükerek "raina" diyor, alay ediyorlardı. Ayet, Müslümanlara, yaklaşık olarak aynı anlama gelen "unzurna" kelimesini tavsiye etti.'
105 Gerek kendilerine kitap verilenlerden olan inkârcılar, gerekse Allah'ın yanı sıra başka ilahlar edinenler, size Rabbinizden bir iyilik indirilmesini istemezler.
Allah, kimi dilerse rahmetini özel olarak ona yöneltir.

Allah büyük üstünlük sahibidir.

002.
106 Biz, bir ayetten her neyi nesheder ya da unutturursak, ondan daha iyisini ya da onun bir dengini getiririz.
Bilmez misin, Allah'ın gücü her şeye yeter.
'Nesih, bir hükmü yürürlükten kaldırıp yerine başka bir hüküm getirmektir. Bu konuda iki görüş vardır. Birinci görüşe göre, Allah, Kur'an'daki bazı ayetlerin hükmünü kaldırmış, yerlerine yeni hükümler içeren ayetler indirmiştir. İkinci görüşte olanlar ise derler ki: Yunus suresinde, "Allah'ın sözlerinde değişiklik olmaz" ayeti var. Allah kelamında değişiklik olmaz. Buradaki nesihten maksat, daha önceki ilahi kitaplardaki hükümlerin yürürlükten kaldırılması, yerine Kur'an'ın indirilmesidir. Kur'an'daki her ayetin hükmü kıyamete dek bakidir.'
107 Bilmez misiniz, göklerin ve yerin egemenliği Allah'ındır.
Size Allah'tan başka ne bir koruyucu vardır, ne de bir yardımcı.
108 Yoksa, daha öncekilerin Musa'yı sorguya çekmeleri gibi siz de Peygamberinizi sorguya çekmek mi istiyorsunuz!
Kim inanca karşılık inkârı alırsa, doğru yoldan sapmış olur!
109 Kitap verilenlerin çoğu, gerçek kendilerine belirdikten sonra, sizi inancınızdan sonra inkâra döndürmek istediler. Kıskandılar da ondan!
Allah'ın emri gelene kadar onlara aldırmayın, onları görmezlikten gelin.
Kuşku duymayın, Allah'ın gücü her şeye yeter!
110 Namazı özenle kılın, zekâtı verin.
Kendiniz için önceden ne sunarsanız Allah katında onu bulursunuz.
Allah yaptıklarınızı görüyor!
111 "Yahudi ya da Hıristiyan olmayanlar cennete giremeyecek" dediler.
Bu onların kuruntusu!
"Doğru sözlüyseniz getirin delilinizi!" de.
112 Hayır, asla yapamazlar!
Muhsin olarak kendini Allah'a teslim edene Rabbi katında ödül vardır. Onlara korku yoktur, onlar üzülmeyecekler de.
'Muhsin, ihsan eden, Allah'ı görür gibi kul olan, güzel davranan, her işini güzel yapan demektir.'

002.
113 Yahudiler, “Hıristiyanlar hiçbir gerçeğe dayanmıyor” dediler.
Hıristiyanlar da, “Yahudiler hiçbir gerçeğe dayanmıyor” dediler.
Oysa, hepsi de kendilerine indirilen kitabı okuyorlar.
Kitabı bilmeyenler de *‘kendilerine kitap indirilmeyen kimseler’* onların dedikleri gibi dediler.
Allah, kıyamet günü, onların anlaşmazlığa düştükleri konularla ilgili olarak aralarında hüküm verecektir.
114 Mescitlerde Allah adının anılmasını yasaklayan, ibadet yerlerinin yıkılması için uğraşandan daha zalim kim vardır!
Bu tür kimselerin, oralara korkuyla girmekten başka hakları yoktur.
Onlar için dünyada rezillik, ahirette ise büyük bir azap vardır!
115 Doğu da Allah’ındır, batı da.
Her nereye dönerseniz ibadet ciheti oradadır.
‘Allah belli bir yönde değildir. Maddeden, cisimden, mekândan münezzehtir. İsimleri, nitelikleri, fiilleriyle her yerdedir.’
Allah, etkisiyle her şeyi kapsayan, sınırsız ilmi olandır.
116 “Allah çocuk edindi” dediler.
Asla! O, bütün kusurlardan ıraktır! Göklerde ve yerde ne varsa onundur. Hepsi onun buyruklarını dinliyor.
117 Gökleri ve yeri örneksiz olarak yoktan yaratan, odur.
Bir iş yapmak isteyince, ona sadece “Ol!” der. O da hemen oluverir.
118 Bilmeyenler, “Allah bizimle konuşmalı ya da bize bir ayet gelmeli” dediler.
Bunlardan öncekiler de aynı sözleri söylerlerdi. Kalpleri nasıl da birbirine benzedi!
Biz, kesinkes bilmek isteyen bir toplum için ayetlerimizi iyice açıkladık.
119 Biz seni bir müjdeci, bir uyarıcı olasın diye gerçekle gönderdik.
Sen o cehennem arkadaşlarından sorumlu değilsin!

002.
120 Sen onların yoluna uymadığın sürece, ne Yahudiler ne de Hıristiyanlar senden hoşlanmazlar.

"Gerçek yol Allah yoludur!" de.

Sana gelen ilimden sonra onların sapkın eğilimlerine uyarsan, Allah tarafından sana ne bir koruyucu bulunur, ne de bir yardımcı...

121 Kendilerine verdiğimiz kitabı büyük bir titizlikle okuyanlar var ya, işte onlardır ona inananlar.

Onu inkâr edenlere gelince, işte onlar zarara düşenlerdir.

122 Ey İsrailoğulları! Size olan nimetimi, bir zamanlar sizi *'içinizden peygamber göndermekle'* öbür topluluklara üstün kıldığımı hatırlasanıza!

123 Öyle bir günden sakının ki, o gün kimse kimseden yana bir şey ödeyemez. Kimseden fidye kabul edilmez. Şefaat fayda vermez. Onlara yardım da edilmez.

'Fidye, kurtuluş bedeli demektir. Şefaat, ahirette bir kimsenin kurtuluşu için aracılık etmek manasına gelir.'

124 Hatırlayın, Rabbi, İbrahim peygamberi bazı buyruklarla sınamıştı. O da onları tamamen yerine getirmişti.

Allah, "Seni bütün insanlara öncü yapacağım" buyurmuştu.

İbrahim, "Soyumdan da..." dedi.

Allah, "Zalimler için söz vermem!" buyurdu.

125 Biz, Kâbe'yi insanlar için bir toplanma, bir güven yeri yapmıştık.

İbrahim Makamını siz de namaz yeri edinin.

'Kâbe binasında bulunan, ona özgü olan ibadet yerini.'

İbrahim ve İsmail'e, "Kâbe'yi tavaf edenler, kendini ibadete verenler, rükû ve secde edenler için evimi temiz tutun!" diye emir verdik.

'Ayette "Kâbe'yi tavaf edenler" derken hac ibadeti sırasında onun çevresinde saygıyla dönenler, "Rükû ve secde edenler" sözüyle de namaz kılanlar tanımlanmıştır.'

126 İbrahim, "Rabbim, burasını güvenli bir belde yap. Buranın halkından olup da Allah'a ve ahiret gününe inananları ürünlerle rızklandır" dedi.

Allah, "İnkâr edeni de kısa bir süre faydalandırır, sonra da onu *'yapıp ettikleri sebebiyle'* ateş azabına sürerim. Ne kötü bir son!" buyurdu.

002.
127 İbrahim, Kâbe'nin temellerini İsmail ile birlikte yükseltiyordu.
'Şöyle yalvarıyordu:'
"Rabbimiz! Bizden kabul buyur. Sen işitirsin, bilirsin!"
128 "Rabbimiz! Bizi teslim olanlardan eyle. Soyumuzdan da sana teslim olan bir topluluk yetiştir. Bize ibadet yollarını göster. Tevbelerimizi kabul buyur. Sen tevbeleri kabul edensin, sınırsız merhamet sahibisin!
129 "Rabbimiz! Onlardan, insanlara ayetlerini okuyan, kitabı ve hikmeti bildiren, günahlardan arındıran elçiler gönder. Sen, üstün gücü olan, her işini anlamlı gayeler gözeterek hikmetle yapansın!"
130 Kendini tanımayacak derecede düşüncesizlerden başka hiç kimse İbrahim milletinden yüz çevirmez!
Dünyada onu seçtik, o ahirette de kuşkusuz iyiler arasındadır.
131 Rabbi ona, "Teslim ol!" buyurmuştu.
O da, "Âlemlerin Rabbine teslim oldum" demişti.
'Âlemlerin Rabbine, yani bütün varlık türlerini besleyip gözeterek terbiye eden Allah'a.'
132 İbrahim, bunu oğullarına tavsiye etti.
Yakub da, "Ey oğullarım! Allah sizin için bu dini belirledi. Yalnız ona teslim olarak can verin!" dedi.
'Yakub aleyhisselâm, İshak aleyhisselâmın oğlu, İbrahim aleyhisselâmın torunu, Yusuf aleyhisselâmın babasıdır. İbrahim aleyhisselâmın duası kabul edilmiş, neslinden nice peygamber gönderilmiştir.'
133 Yoksa, Yakub can verirken onun yanında mıydınız?! Hani, oğullarına, "Benden sonra neye kulluk edeceksiniz?" diye sormuştu.
Onlar da, "Yalnız senin ilahına, atalarının ilahına, İbrahim, İsmail ve İshak'ın ilahına ibadet edeceğiz. Biz, bunun için teslim olmuşuzdur" demişlerdi.
134 Onlar bir topluluktu geldi geçti. Onların kazancı kendilerine, sizin kazancınız size. Onların yaptıkları yüzünden siz sorgulanmazsınız.

002.
135 "Yahudi ya da Hıristiyan olun ki doğru yolu bulasınız" derler.
"Hayır!" de, "Biz bütün kalbiyle gerçeğe yönelen, Allah'tan başka ilah edinmeyen

İbrahim'in yoluna uyarız."

136 "Biz, Allah'a, bize indirilene, İbrahim, İsmail, İshak, Yakub ve torunlarına indirilene, Musa'ya, İsa'ya, peygamberlere Rableri tarafından verilenlere inanırız. Bir kısmına inanıp bir kısmını inkâr etmeyiz. Ona teslim olanlarız" deyiniz.

137 Onlar da sizin gibi inanırlarsa, doğru yola ererler. Yüz çevirirlerse, ayrı düşüp çıkmaza girerler.

Onlara karşı Allah sana yeter!

O işitendir, bilendir!

138 "Allah'ın boyası! Kimdir Allah'tan daha güzel boyası olan! İşte biz ona kulluk edenleriz.

'Manen en güzel boya onundur. En güzel rengi o verir. En mükemmel sıfatlar ona aittir. En yüce ahlaki nitelikleri o bildirir, o verir.'

139 "Allah hakkında bizimle tartışacak mısınız! Oysa o, hem bizim Rabbimizdir, hem de sizin Rabbinizdir. Bizim yaptıklarımız bize, sizin yaptıklarınız sizedir. Biz, kendimizi sadece ona adamışızdır.

140 "Yoksa siz, İbrahim, İsmail, İshak, Yakub ve torunlarının Yahudi veya Hıristiyan olduklarını mı iddia ediyorsunuz!" de.

"Siz mi daha iyi bilirsiniz, Allah mı!" de.

"Allah katından kendisine bildirilen bir gerçeği gizleyenden daha zalim kim olabilir! Allah sizin yaptıklarınızdan habersiz değildir.

141 "Onlar bir topluluktu geldi geçti. Onların kazandıkları kendilerine, sizin kazancınız sizedir. Onların yaptıklarından dolayı siz sorgulanmayacaksınız."

002.

142 İnsanlardan bir kısım kıt akıllılar, "Onları daha önce namaz kılarken yöneldikleri kıbleden ne çevirdi!" derler.

"Doğu da, batı da Allah'ındır. Kimi dilerse onu doğru yola iletir" de.

'Kıble, yönelme yeri demektir. Müslümanlar, namaz kılarken Kudüs şehrindeki mescide yönelirlerdi. Daha sonra, Kâbe'ye yönelmeye başladılar. İnkârcılar, bunu da eleştiri konusu yaptılar.'

143 İnsanlar üzerine tanıklar olasınız diye, sizi aşırılıklardan uzak, dengeli bir toplum yaptık.

Peygamber de sizin üzerinize tanık olsun.

Kim Allah Resulünün izinden gidiyor, kim ondan yüz çeviriyor bilelim diye, senin yönelme yerini kıble yaptık.

Bu zorlu bir sınamaydı. Ama Allah'ın doğru yola eriştirdiklerine zor gelmez.

Allah, inancınızı asla boşa çıkarmaz.
Allah, insanlara pek şefkatli, çok merhametlidir.
144 Görüyoruz, yüzün hep gökyüzüne yöneliyor.
Şimdi seni hoşuna gidecek bir kıbleye yöneltiriz.
Artık yüzünü Kâbe tarafına çevir!
Ey inananlar, siz de her nerede bulunursanız bulunun, yüzlerinizi o yana çevirin!
Bu, Rablerinden gelen bir gerçektir. Kendilerine kitap verilenler bunu bilirler.
Allah onların yaptıklarından habersiz değildir!
145 Andolsun, kendilerine kitap verilenlere her türlü delili getirsen de kıblene yönelmezler.
Sen de onların kıblesine yönelmezsin.
Onlar birbirlerinin kıblesine de yönelmezler.
Sana gelen bunca ilimden sonra onların sapkın isteklerine uyarsan, sen de kesinlikle zalimlerden olursun!
'Kendilerine kitap verilenler, yani Tevrat, İncil gibi vahiy kaynaklı kitapların bağlıları.'

002.
146 Kendilerine kitap verdiklerimiz, son peygamberi oğullarını tanıdıkları gibi tanırlar. Fakat yine de onların bir kısmı, gerçeği bildikleri hâlde gizlerler.
147 Kur'an sana Rabbinden gelmiştir. Sakın bu konuda kuşku duyanlardan olma!
148 Herkes kendi kıblesine yönelir.
Haydin, iyi işler yapmakta birbirinizle yarışın!
Nerede bulunursanız bulunun, Allah hepinizi bir araya toplar.
Allah, her şeye gücü yetendir!
149 Her nerede olursan ol yüzünü Kâbe tarafına çevir!
Rabbinden gelen gerçek budur.
Allah, yaptıklarınızı bilmez değildir.
150 Her nereden gelirseniz gelin, yüzünüzü Kâbe tarafına çevirin!
Zalimler bir yana, insanların elinde sizin aleyhinize bir delil bulunmasın diye, nerede olursanız olun yüzünüzü hep o yana çevirin.
Sakın onlardan korkmayın!
Benden korkun ki üzerinizdeki nimetimi tamamlayayım.
Böylece doğru yolu bulabilirsiniz.
151 Size aranızdan bir peygamber gönderdik. Kitabı ve hikmeti öğretiyor. Ayetlerimizi

okuyor. Bilmediklerinizi bildiriyor. Sizi arındırıyor.
152 Beni anın ki ben de sizi anayım.
'Size merhamet edeyim, nimetler vereyim.'
Bana şükredin.
Asla nankörlük etmeyin!
153 Ey inananlar! Sabır ve namazla yardım isteyin.
Allah sabredenlerle beraberdir.
'Kur'an'ın temel terimlerinden biri olan sabır terimi, emredilenleri yapıp yasaklananlardan sakınırken karşılaşılan güçlüklere katlanmak demektir. Sabır üç türlüdür: Günahlardan sakınmakta sabır. İbadeti ısrarla sürdürmekte sabır. Başa gelen musibet karşısında sabır.'

002.
154 Allah yolunda öldürülenlere "ölüler" demeyin. Onlar diridirler. Ama siz farkına varamıyorsunuz.
'Şehitler ölüm acısını tatmaz, kendilerini diri bilirler. Dünya hayatına benzer acısız bir hayat yaşarlar. Öbür ölüler ise öldüklerini bilirler.'
155 Sizi biraz korku, biraz açlık, biraz da mallardan, canlardan ve ürünlerden yana eksiklikle sınarız. Bu sınama sırasında sabredenlere müjde ver!
156 Onların başlarına hoş olmayan bir olay gelince, "Biz Allah'ınız ve ona dönücüleriz!" derler.
'Bizi Allah yarattı. Rızkımızı o veriyor. Sonra ölümümüzü yaratacak. En sonunda hesap vermek üzere onun huzuruna götürüleceğiz.'
157 Rableri, onların günahlarını affeder. Merhametiyle kendilerine nice nimetler verir. Çünkü onlar doğru yolda olanlardır.
'Nimet, iyilik niyetiyle verilen şeyin verilene ulaşması, bu ulaşma sonucu sahip olunan şeydir. Maddî de olur, manevî de. Yediklerimiz, içtiklerimiz, giydiklerimiz bize verilmiş birer nimet olduğu gibi, sahip olduğumuz inanma, anlama, hissetme, görme, işitme ve benzerleri de birer nimettir.'
158 Safa ile Merve tepeleri Allah'ın şiarlarındandır. Hac ya da umre niyetiyle Kâbe'yi ziyaret eden kişinin bunları da ziyaret etmesinde bir sakınca yoktur.
'Ayette geçen şiar terimi alâmet, simge, sembol, timsal, nişan, bellik, parola gibi manalara gelir. Safa ve Merve adlı tepeleri, hac ibadeti sırasında dikkate alınması gereken önemli mekânlardır. Daha önce orada puta tapanların haccetmesi bu gerçeği değiştirmez.'
Kim gönüllü olarak iyilik yaparsa bilsin, Allah şükürlere karşılık verendir, sınırsız ilim sahibidir.
'Azıcık amelleri bile ihmal etmez, karşılıksız bırakmaz, mutlaka ödüllendirir.'

159 İndirdiğimiz belgeleri ve doğru yolu Kitapta insanlara açıkladıktan sonra gizleyenlere, hem Allah lânet eder, hem de lânet edebilen bütün yaratıklar lânet ederler.

160 Ancak, tevbe edenler, kendilerini düzeltenler, gerçeği söyleyenler bunun dışındadır.

Onların tevbelerini kabul ederim. Ben tevbeleri kabul edenim, merhametliyim.

161 Allah'ın, meleklerin, insanların lâneti, inkâr edip de kâfir olarak ölenleredir!

162 Lânet hep onların üzerinde olacaktır. Azapları ne hafifletilir, ne de ertelenir.

'Lânetlenmek, ilahi merhametten yoksun kalmaktır. Birine lânet eden kişi, bunun gerçekleşmesi için yalvarmış olur.'

163 Sizin ilahınız bir tek ilahtır. Ondan başka ilah yoktur. O, bütün varlıklara merhamet edendir. Her birine özel olarak merhametini yöneltendir.

002.

164 Göklerin ve yerin yaratılışında, geceyle gündüzün birbirini izlemesinde, insanlara faydalı olan nesneleri yüklenerek denizde akıp giden gemilerde, Allah'ın gökten su indirip de yeri ölümünden sonra diriltivermesinde, orada her türden canlılar yaratıp her yere yaymasında, rüzgârların estirilmesinde, gökle yer arasında emir dinleyen bulutta aklını kullanan bir toplum için nice ayetler vardır.

'Bunların hepsi Allah'ın varlığını, birliğini, isimlerini, sıfatlarını bildirir, tanıtır.'

165 Kimi insanlar, Allah'tan başkasını onun dengi sayarlar. Allah'ı sever gibi onları severler.

İnananların Allah sevgisi ise, bütün sevgilerden daha şiddetlidir.

'Daha şiddetli olmalıdır, hakiki mümin olmanın göstergesi budur.'

'İnanmayarak, günahlara dalarak' kendilerine yazık eden kimseler, azap olundukların zaman görecekleri gerçekleri keşke şimdiden görselerdi!

Kuvvetin hepsi Allah'ındır!

Allah'ın azabı pek çetindir!

166 Bir kutsallık yakıştırılarak kendilerine uyulanlar, azabı gördüklerinde, uyanları tanımıyorlarmış gibi davranırlar. Onlardan uzak dururlar. İlişkileri büsbütün kesilir.

167 Uyanlar, "Keşke bizim için bir dönüş imkânı olsaydı da onların bizden uzak duruşu gibi biz de onlardan uzak dursaydık!" derler.

Böylece, Allah onların bütün yaptıklarını yitik acılarıyla kendilerine gösterir.

Onlar cehennem ateşinden çıkmayacaklar!

168 Ey insanlar!

Yeryüzünde bulunan nimetlerin helallerinden, temizlerinden yiyin.

Şeytanın izinden gitmeyin!

O size apaçık bir düşmandır.
169 Size, kötülük yapmanızı, çirkin ameller işlemenizi fısıldar. Allah hakkında bilmediklerinizi söylemenizi emreder.

002.
170 Onlara, “Allah’ın indirdiğine uyun!” denilince, “Hayır! Biz atalarımızı ne üzerinde bulduysak ona uyarız” derler.
Ya, ataları bir şeye akıl erdiremeyen, gerçeği bulamayan kimseler idiyseler!
‘Kur’an’da akla büyük önem verilmiştir. Akıl, zihnin anlama, kavrama, düşünme, faydalı olanı zararlı olandan ayırma yetisi diye tanımlanabilir.’
171 İnkâr edenlerin durumu, gürültüden başka ses işitmeksizin haykıran adamın durumuna benzer.
Onlar sağır, dilsiz ve kördürler.
Akıl da erdiremezler!
172 Ey inananlar! Size rızk olarak verdiğimiz nimetlerin temizlerinden yiyin. Allah’a kulluk ediyorsanız hep ona şükredin!
‘Rızk, ihtiyaca cevap olarak sürekli verilen azık demektir. Maddî de olur, manevî de. Mesela, manalar aklın rızkıdır, görünenler gözün rızkıdır, yiyecekler dilin rızkıdır, sevilenler kalbin rızkıdır, kokular burnun rızkıdır. İnsanın her hissine göre bir sofra vardır. İnsanlar gibi hayvanlar da rızklanırlar.’
173 O size ölüyü, kanı, domuz etini, Allah’tan başkası adına kesilen hayvanların etlerini yemenizi yasakladı. Ancak, zorda kalana günah yoktur. Yeter ki başkasının payına saldırmasın, belirlenen sınırları aşmasın.
‘Ölümle burun buruna gelen kişi doymayacak kadar yiyebilir.’
Allah günahları bağışlayıcıdır, merhametlidir.
174 Allah’ın indirdiği Kitaptan bazı bölümleri azıcık bir bedele karşılık gizleyen kimseler vardır.
Onların karınlarına ateşten başka bir şey girmez. Kıyamet günü Allah onlarla konuşmaz. Onları temize çıkarmaz.
Onlar için acılı bir azap vardır!
175 Doğru yola karşılık sapkınlığı, bağışlanmaya karşılık azabı satın aldılar.
Bunlar ateşe karşı ne kadar da sabırlılar!
176 Allah, bu kitabı hak üzere indirmiştir.
Kitap konusunda karşıt görüşler ileri sürenler derin bir açmaza düşmüşlerdir.

002.
177 Yüzlerinizi doğuya ya da batıya çevirmeniz erdem sayılmaz.

Erdemli kişi, Allah'a, ahiret gününe, meleklere, kitaplara, peygamberlere inanır. Malını seve isteye yakınlarına, yetimlere, yoksullara, yolculara, dilenenlere, kölelere, esirlere verir. İnceliklerine dikkat ederek namaz kılar, zekât verir. Söz verince sözünü yerine getirir. Sıkıntıda, hastalıkta, şiddetli savaş anında sabreder.

İşte onlar doğru olanlardır. İçtenlikle inanarak günahlardan sakınanlar da bunlardır.

178 Ey inananlar! Öldürülenler hakkında hüre karşılık hür, köleye karşılık köle, kadına karşılık kadın olmak üzere size kısas farz kılındı.

Öldürenin suçunun bir bölümü ölenin kardeşi tarafından affedilirse, bu durumda yapılması gereken, ölenin velisinin usule uygun davranması, öldürenin de ona borcunu güzellikle ödemesidir. Bu, Rabbinizden bir hafifletme, bir rahmettir.

Kim, bundan sonra yasayı çiğnerse, ona pek acılı bir azap vardır!

'İnananlara farz kılınan kısas, suçlu kişiyi suçunun aynısıyla cezalandırmaktır. Farz ise, her Müslümanın yapmakla yükümlü bulunduğu ilahi emirdir. Şüphesiz bir delil ile kesinleşen buyruktur.'

179 Ey akıl sahipleri!

Kısasta sizin için hayat vardır!

Umulur ki kötülüklerden sakınırsınız.

'Kısasta hayat vardır, çünkü caydırıcıdır, hayatı koruyucu bir cezadır. Bu sayede nice insanlar hayatta kalır. Öldürmek isteyen kişi, bu suçuna karşılık kendi hayatının söneceğini bilirse öldürmekten vazgeçer. Suçlu, fiilinin aynısıyla cezalandırılırsa, öldürülenin ya da yaralananın yakınları, intikam almak niyetiyle kan davası gütmezler. Bu da hayata hizmet eder, düşmanlıkları bitirir. Çağlar boyu süregelen kan davası belasının kökünü keser.'

180 Sizden birinizin ölüm zamanı yaklaştığında geriye mal bırakıyorsa, ana babaya, yakınlara, uygun bir biçimde vasiyet etmesi, içtenlikle inanıp kötülüklerden sakınanlara bir borç olarak farz kılınmıştır.

'Bazı yorumcular, bu ayeti neshe delil olarak göstermişlerdir. Daha sonra gelen ayrıntılı miras ayetleriyle bu ayetin hükmü yürürlükten kaldırıldı, demişlerdir. Buna karşı çıkan yorumcular ise, bu ayetin vasiyetle ilgili ahlaki bir yükümlülük olduğunu, miras ayetiyle çelişmediğini, takva sahibi kimselerin ana baba hakkını gözetmesi gerektiğini söylemişlerdir.'

181 Bırakılan vasiyeti işittikten sonra, onu değiştiren kişi, bunun günahını da yüklenmiş olur.

Allah her şeyi işitir, bilir.

002.
182 Ama, kim vasiyet edenin hata edip günaha girmesinden kaygı duyar da ilgili kişilerin aralarını düzeltirse, ona bir günah yoktur.
Allah günahları bağışlayıcıdır, merhametlidir.
183 Ey inananlar! Sizin üzerinize oruç farz kılındı. Nitekim, sizden öncekilere de farz kılınmıştı.
Günahlardan sakınmanız umulur!
184 Orucun günleri sayılıdır.
Sizden kim hasta ya da yolcu olursa, tutmadıklarının sayısı kadar öbür günlerde oruç tutar.
Oruca dayanamayanlar *‘sıhhati uygun olmayanlar’* her oruç için bir yoksulu doyuracak kadar fidye verirler.
Kim gönlünden gelerek iyilik yaparsa, kendi faydasınadır.
‘Kolaylıklardan faydalanabilirsiniz’ ama oruç tutmanız sizin için daha iyidir.
Keşke bunu bilseydiniz!
185 Kur’an, gerçekle yalanın arasını ayırıcı bir belge olarak, doğru yolu göstermek üzere, insanlara ilkin ramazan ayında indirildi.
Sizden o aya erişen kimse oruç tutsun.
Kim hasta ya da yolcu olursa, bu ay içinde tutmadıklarını öbür günlerde tutabilir.
Allah, sizin için kolaylık ister, güçlük istemez.
Bu kolaylıklar sayıyı tamamlamanız, size gerçeğin yolunu gösteren Allah’ın büyüklüğünü bilip dile getirmeniz içindir.
Şükretmeniz umulur!
186 Kullarım sana beni sorarlarsa bilsinler:
Ben pek yakınım.
Dua edene cevap veririm.
Onlar da benim çağrıma gelsinler.
Bana inansınlar da doğru yola erenlerden olsunlar.

002.
187 Oruç gecesi kadınlarınıza ilişmeniz size helal kılındı.
Onlar sizin giysiniz, siz de onların giysisisiniz.
‘Birbirinizi günahtan korursunuz.’
Allah, sizin kendinize zarar vereceğinizi bildiği için, tevbenizi kabul buyurdu, sizi affetti.
Artık kadınlarınıza ilişebilirsiniz. Allah’ın sizinle ilgili kararından faydalanın.
Tanın beyaz ipi kara ipinden ayrılıp size belirinceye kadar yiyin, için.
‘Gece bitip gündüzün belirtileri görününceye kadar yiyip içebilirsiniz.’
Sonra, geceye kadar orucu tamamlayın.
İbadet etmek niyetiyle mescitlerde kalırken *‘itikaftayken’* kadınlarınıza ilişmeyin.
‘İtikaf, oruçlu bir kimsenin, cuma namazı kılınan bir mescitte, sahih bir niyet ederek, ibadet için bir süre kalmasıdır.’
Bunlar Allah’ın yasalarıdır, sakın yaklaşmayın!
‘Sınırı aşmak bir yana yaklaşmayın bile!’
Allah, sakınmaları için ayetlerini insanlara iyice açıklıyor.
188 Birbirinizin malını aranızda haksız yollarla yemeyin.
Bildiğiniz hâlde günaha girerek insanların mallarından bir kısmını yemek için onu hâkimlere aktarmayın.
‘Yetkili konumda bulunan kimselere, çıkar sağlamak amacıyla rüşvet vermeyin! Rüşvet almayın, demek yerine, rüşvet vermeyin denilmesi anlamlıdır. Çünkü, her birey, inancı doğrultusunda bu bilinç düzeyine erişirse, rüşvet illetinin kökü kesilir.’
189 Sana hilal biçimindeki ayların durumunu soruyorlar.
“Onlar, insanlar için *‘takvim’* ve hac vakitleri için belliklerdir” de.
Evlere arkalarından gelip girmeniz erdem sayılmaz. Erdemli kişi kötülüklerden sakınan kişidir. Evlere kapılarından girin.
Allah’tan sakının ki kurtuluşa erip umduklarınızı bulabilesiniz.
‘Evlere kapılarından girin, yani yanlış yollar izlemeyin. Düzgün iş yapın. Tersine gitmeyin, tavayı kulpundan tutun. Aykırı tavırlar hayır getirmez. Samimi olun, doğru yolu izleyin.’
190 Sizinle savaşanlarla Allah yolunda siz de savaşın. Ama yasal sınırları aşmayın. Allah yasal sınırları aşanları sevmez.

002.

191 Size saldıranları nerede yakalarsanız öldürün. Sizi sürgün ettikleri yerlerden siz de onları sürün.

Fitne adam öldürmekten daha beterdir.

'Buradaki fitne terimi, herkesi etkileyen kargaşa, yaygın zulüm manasındadır.'

Kâbe'de onlar sizinle savaşmadıkça siz de onlarla savaşmayın. Savaşırlarsa, onları öldürün.

Saldırgan kâfirlerin cezası budur!

192 Yola gelirlerse onlara ilişmeyin.

Allah günahları bağışlayıcıdır, merhametlidir.

193 Zulüm uygulamaları son bulup da Allah yolunu tıkayan engeller ortadan kalkıncaya kadar onlarla savaşın. Haksız eylemlerine son verirlerse artık onlara sataşmayın. Çünkü zalimlerden başkasına düşmanlık edilmeyecektir.

194 Dokunulmazlık ilkesinin geçerli olduğu kutlu aya karşılık kutlu ay vardır. Kutluluk konusunda karşılıklılık yasası geçerlidir. O hâlde, kim size saldırırsa, misilleme yaparak siz de ona saldırın. Allah'tan sakının! Allah içtenlikle inanarak günahlardan sakınanlarla beraberdir.

'Kutlu kelimesini "hürmet edilen, saygı duyulan" manasına gelen "haram" kelimesine karşılık kullandık. Kutlu aya karşılık kutlu ay vardır, yani şimdi bu kutlu ayda hac ibadetini yapamıyor olabilirsiniz, ama seneye aynı ayda bunu yapacaksınız. Böylece, kutlu bir ay, bir yıl sonraki kutlu aya karşılık gelecektir. Hudeybiye olayı üzerine inen bu ayet, hac niyetiyle gidip de engellenmeleri sebebiyle hac yapamayanlara bir müjde vermektedir. Bu haber bir yıl sonra aynen gerçekleşmiştir.'

195 Allah yolunda yerli yerince harcama yapın. Kendi elinizle kendinizi tehlikeye atmayın.

Güzel davranın!

Allah güzel davrananları sever.

196 Allah için haccı, umreyi tam yapın. Bir engeliniz varsa, kurban olarak kolayınıza geleni kesin.

Kurban yerine varıncaya kadar başlarınızı tıraş etmeyin. Sizden, hasta olan veya başından rahatsız bulunan varsa *'bu yüzden başını tıraş etmişse'* fidye olarak ya oruç tutması, ya sadaka vermesi ya da kurban kesmesi gerekir.

Güvenli bir duruma gelince, hac vaktine kadar umre yaparak sevap kazanmak isteyen kimse, kurbanın kolay gelenini kesmeli. Bunu bulamıyorsa, üç gün hacda, yedi gün de dönünce olmak üzere toplam on gün oruç tutmalıdır. Bunlar, Kâbe'nin yakınlarında oturmayanlar içindir.

Allah'tan sakının! Allah'ın azabının pek çetin olacağını bilin.

'Umre, bir zorunluluk olmaksızın, sevap niyetiyle yapılan nafile hacdır.'

002.
197 Haccın ayları bellidir.
‘Şevval, zilkade ve zilhiccenin ilk on günü.’
Hac sırasında kadına ilişmek, günah işlemek, tartışmak gibi yasak eylemler yapılmamalıdır.
Hacca niyet eden kişi bunları bilmeli.
Siz ne iyilik yaparsanız Allah onu bilir.
Kendiniz için azık edinin!
En hayırlı azık, takvadır.
‘Takvadır, yani içtenlikle inanarak günahlardan uzak durmaktır.’
Öyleyse benden sakının ey akıl sahipleri!
198 Hac sırasında Rabbinizin nimetini elde etmeye çalışırsanız günaha girmiş olmazsınız.
Arafat dağından dönünce, kutlu toplanma yerinin yanında Allah’ı anın.
‘Çoğu yorumcuya göre kutlu toplanma yerinin yanı Müzdelife denilen yerdir.’
O sizi doğru yola eriştirmişti.
Bu nimetine bir şükür olarak siz de onu anın.
Unutmayın, siz bundan önce doğru yoldan uzak kimselerdendiniz!
199 Sonra, topluca ilerleyen insanlarla birlikte siz de ilerleyin.
Allah’tan bağışlanma dileyin.
Allah bağışlayıcıdır, merhametlidir.
200 İbadetlerinizi bitirince, atalarınızı nasıl anıyorsanız ondan daha şiddetli bir anışla Allah’ı anın.
Kimi insanlar, “Rabbimiz! Bize dünyada ver” derler.
Öyle kimselerin ahirette nasipleri yoktur.
201 Kimileri de, “Rabbimiz! Bize dünyada iyilik ver. Ahirette de iyilik ver. Bizi ateş azabından koru” derler.
202 İşte bunlar, kazandıklarından nasibi olanlardır!
Allah, hesabı çabuk görendir!

203 Sayılı günlerde Allah’ı anın.

‘Sayılı günler, kurban bayramından bir gün önce sabah vakti başlar, dördüncü günün ikindi vaktinde biter. Bu günlerde Allahuekber kelimesi tekrar edilerek tekbir getirilir.’

Mina’daki ibadeti acele ederek iki günde bitirene günah yoktur.

Geri kalana da günah yoktur.

Bu, günahtan sakınanlar içindir.

Allah’tan sakının!

Onun huzurunda toplanılacağını bilin!

204 İnsanlardan kimi de vardır, dünya hayatıyla ilgili konuşmaları senin hoşuna gider. Allah’ı kalbindekilere tanık da yapar. Oysa, karşıt görüşü savunanların en yamanıdır.

205 İş başına geçip yetki sahibi olunca, yeryüzünde bozgunculuk yapar. İnsanların ekinlerini, soylarını yok etmeye çalışır.

Oysa, Allah bozgunculuğu sevmez.

‘İnsanların yozlaşması, bozulması, çürümesi için çaba harcar. Soykırım uygular. Hep bozmak, yıkmak, dağıtmak için uğraşır.’

206 Her ne zaman “Allah’tan sakın!” denilse, yersiz gururu onu günaha sürükler.

Artık ona cehennem yeter!

Ne kötü bir yatak!

207 İnsanlardan kimi de vardır, Allah’ın rızasına ermek için canını verir.

Allah, kullarına karşı pek şefkatlidir.

208 Ey inananlar! Allah’a teslim olun! Şeytanın adımlarına uymayın! O sizin apaçık düşmanınızdır.

209 Size belgeler geldikten sonra batıla sapmayın!

Allah üstün gücü olandır, her işini nice gayeler gözeterek hikmetle yapandır, bunu bilin!

210 Allah’ın, meleklerle birlikte, buluttan tüller arasında kendilerine gelerek işlerini bitirmesini bekliyorlar.

Oysa bütün işler Allah’a götürülür. Elbet belirlenen zaman gelince!

‘Allah’ı yanlış tanıyor, onu maddî bir varlık gibi hayal ediyorlar. Meleklerle birlikte gelmesini, iş yapmasını istiyorlar. Oysa, Allah maddî bir varlık değildir. Her işi sebeplerle, vesilelerle, araçlarla yapar. Bütün işleri yapan odur. O, eserleriyle tanınır.’

002.

211 Sor İsrailoğullarına! Onlara nice açık ayetler vermiştik. Allah’ın nimeti kendisine geldikten sonra onu değiştiren bilmeli ki, Allah’ın azabı şiddetlidir!

212 Dünya hayatı inkâr edenlere güzel görünür. Bu nedenle, inananlarla alay ederler. Oysa, günahtan sakınanlar kıyamet günü onlardan daha üstün bir konumda olacaklardır.

Allah, kimi dilerse ona hesapsız rızk verir.

213 Bir zamanlar tüm insanlık tek ümmetti. Allah, müjdeleyici ve sakındırıcı peygamberler gönderdi. Anlaşmazlığa düştükleri konularda insanlara hakem olsun diye yanlarında hak üzere kitap indirdi.

'İnsanlar tek ümmetti, yani aynı inancı paylaşan bir topluluktu. İlk insan aynı zamanda ilk peygamberdi. Hayatı evrimle, tesadüflerle açıklamaya çalışan maddeci tarihçilerin yazdıklarının aksine, onlar dil bilmeyen, işaretlerle konuşan, yarı hayvan canlılar değillerdi.'

Kitap verilenler, kendilerine belgeler geldikten sonra, onda anlaşmazlığa düştüler. Sebebi, aralarındaki kıskançlıktı. Allah, inananları, üzerinde anlaşmazlığa düştükleri konuda gerçeğe eriştirdi.

Allah dilediğini doğru yola eriştirir.

214 Yoksa siz, sizden önce gelip geçenlerin yaşadıklarının bir benzeri başınıza gelmeden cennete girebileceğinizi mi sandınız!!

Onlara amansız bir yoksulluk ve sıkıntı gelmişti de sarsılmışlardı.

Peygamber de, yanındaki inananlar da, "Allah'ın yardımı ne zaman?" diyorlardı.

Allah'ın yardımı pek yakındır, bilin!

215 Sana, başkalarına yardım amacıyla ne harcayacaklarını soruyorlar.

"Maldan yana ne verirseniz, ana babanın, yakınların, yetimlerin, yoksulların, yolcuların hakkıdır" de.

Allah, yaptığınız iyilikleri elbette bilir.

002.

216 Siz hoşlanmasanız da savaş size farz kılındı.

Bazen siz bir şeyden hoşlanmazsınız, oysa o sizin için iyi olabilir. Bazen de siz bir şeyi seversiniz, oysa o sizin için kötü olabilir.

Allah bilir, siz bilmezsiniz!

217 Sana saldırmazlık ilkesinin geçerli olduğu haram *'kutlu, saygın'* ayda savaşmanın hükmünü soruyorlar.

"O ayda savaşmak büyük günahtır" de.

Fakat, insanları Allah yolundan alıkoymak, onu inkâr etmek, ibadet niyetiyle Kâbe'ye gelenleri engellemek Allah katında daha büyük günahtır.

Fitne adam öldürmekten daha beterdir.

'Fitne, yani yaygın zulüm uygulamaları, herkesin güvenliğini sarsan kargaşalar.'

İnkârcıların gücü yetse, dininizden döndürene kadar sizinle savaşırlar.

Sizden kim dininden döner de kâfir olarak ölürse, yapıp ettikleri dünyada da, ahirette de boşa gider.

Cehennemliklerden biri olur.

Orada sonsuza kadar kalır!

218 Kuşku duymaksızın inananlar, Allah yolunda memleketlerini bırakıp daha iyi kulluk edebilecekleri yerlere gidenler, onun rızasını kazanmak için çaba harcayanlar, Allah'ın rahmetini umarlar.

Allah bağışlayıcıdır, merhametlidir.

219 Sana, içkiyi ve kumarı sorarlar.

"Onlarda hem büyük günah, hem de insanlar için bazı faydalar vardır. Günahları faydalarından daha büyüktür" de.

Sana, Allah yolunda ne harcayacaklarını soruyorlar.

"Zorunlu ihtiyaçlarınızdan fazlasını..." de.

Allah, düşünesiniz diye size ayetlerini açıklıyor.

002.

220 Dünya ve ahiret hakkında *'insanları aydınlatıyor'*.

Sana, yetimler konusunda ne yapmaları gerektiğini sorarlar.

"Hayırlı olan, onların işlerini yoluna koymaktır" de.

Bir arada yaşarsanız, onlar kardeşlerinizdirler.

Allah, bozanı da bilir, düzelteni de.

Allah dileseydi, sizi zora sokardı.

Onun üstün gücü vardır, her işini nice gayeler gözeterek hikmetle yapar.

221 İnanmadıkları sürece, Allah'ın yanı sıra başka ilahlar edinen kadınlarla evlenmeyin.

Allah'a içtenlikle inanmış bir kadın, sizin hoşunuza da gitse Allah'ın yanı sıra başka ilahlar edinen kadından daha iyidir.

Allah'ın yanı sıra başka ilahlara tapan erkeklerle, onlar inanmamaya devam ettikleri sürece, inanmış kadınları evlendirmeyin.

Allah'a içtenlikle inanmış bir erkek, size çekici de gelse Allah'ın yanı sıra başka ilahlar edinen bir erkekten daha iyidir.

Bu tür kimseler sizi cehenneme çağırırlar.

Allah, sizi cennete, günahlardan arınmaya çağırıyor. Hatırlasınlar da düşünsünler diye insanlara ayetlerini iyice açıklıyor.

222 Sana, kadınlara özgü ay hâlinin hükmünü soruyorlar.

"O eziyet verici bir durumdur. Ay hâlinde bulunan kadınlarınızdan uzak durun.

Temizlenene kadar onlara yaklaşmayın. Temizlendikleri zaman, Allah'ın size buyurduğu yerden onlara yaklaşın" de.

'Yahudiler, kadınların âdet dönemlerinde onlarla birlikte oturmaz, yemek yemezlerdi. Bazıları da, kadınlarla âdet dönemlerinde de ilişkiye girerlerdi. Allah, bu ayetle konuya açıklık getirdi, yasa koydu.'

Allah, tevbe edenleri de, temizlenenleri de sever.

223 Kadınlarınız sizin ekim yerlerinizdir. O hâlde, ekim yerinize, yasal sınırlar içerisinde, nasıl dilerseniz öyle varın.

Kendiniz için hazırlık yapın! Allah'tan sakının! Ona kesinkes kavuşacaksınız.

Haydi, inananlara müjde ver!

224 Allah adına ettiğiniz yeminlerinizi, erdemli davranmanıza, günahtan sakınmanıza, insanların arasını düzeltmenize bir engel olarak kullanmayın.

Allah her şeyi işitendir, bilendir.

002.

225 Allah, kesin bir niyete dayanmayan yeminlerinizden dolayı sizi sorumlu tutmaz. Ancak, kalbinizin eğilimlerinden dolayı sizi sorumlu tutar.

Allah günahları bağışlayan, kullarını cezalandırmakta acele etmeyendir.

226 Kadınlarına yaklaşmamaya yemin edenler için dört ay bekleme süresi vardır. Yeminlerinden dönerlerse, Allah bağışlayıcıdır, merhametlidir.

'İslâm öncesi dönemde yapılan bu uygulamaya îla denir. Erkek, karısına yaklaşmamaya yemin eder, bu nedenle sorumluluklarını yerine getirmez, kadını yalnız bırakırdı. Kur'an buna da bir sınır getirdi. Dört ay içinde ceza ödeyerek geri dönün ya da dört ayın sonunda güzelce ayrılın. İki arada bir derede bırakarak kadınlarınıza eziyet etmeyin, dedi.'

227 Boşanmaya karar vermişlerse, Allah her şeyi işitendir, bilendir, unutmayın!

228 Boşanmış kadınlar üç kez ay hâli geçirinceye kadar beklerler.

Allah tarafından rahimlerinde yaratılanı gizlemeleri helal olmaz. Allah'a ve ahiret gününe inanmışlarsa bunu yapmasınlar.

'Âdet ve hamilelik gibi durumlarını gizlememeleri gerekir.'

Barışmak isterlerse, bekleme süresi içinde onları almaya kocaları daha layıktırlar.

Erkeklerin kadınlar üzerinde, kadınların da erkekler üzerinde belirli hakları vardır.

Erkeklere, onlar üzerinde bir de derece vardır.

'Kadınları gözetir, mehir öder, nafaka verirler. Bu nedenle, sorumluluk oranında yetkileri de bulunur.'

Allah'ın üstün gücü vardır, her işini nice gayeler gözeterek hikmetle yapar.
229 Boşama hakkı iki kezdir. Bundan sonra, eşinizi ya uygun bir biçimde tutun ya da güzellikle bırakın.
Kadınlarınıza verdiklerinizden herhangi bir şeyi geri almak sizlere helal olmaz.
Erkekle kadın, Allah'ın yasalarını gözetemeyeceklerinden korkarlarsa o başka.
Allah'ın yasalarını koruyamazlar diye korkarsanız, kadının ayrılmak üzere hakkını terk etmesinde ikisi için de günah yoktur.
'Kadının hakkını terk etmesine "hul" denir. Kocasından ayrılmak isteyen kadın, mehir olarak aldığı malı geri verir.'
Bunlar Allah'ın yasalarıdır, onları aşmayın.
Allah'ın yasalarını sadece zalimler aşar!
230 Bundan sonra *'üçüncü kez'* kadını boşarsa, kadın bir başka evlilik yapmadıkça, bir daha kendisine helal olmaz. İkinci koca da onu boşarsa, eski karı kocanın birbirlerine dönmelerine bir engel yoktur. Allah'ın yasalarını koruyacaklarını sanmaları hâlinde evlenebilirler.
Bunlar, bilen kimseler için Allah tarafından açıklanan yasalardır.

002.
231 Kadınları boşarsanız, bekleme sürelerini bitirdikleri zaman, onları ya iyilikle tutun ya da iyilikle salıverin.
Haddi aşıp da zarar vermek üzere onları tutmayın!
Böyle yapan kendine yazık etmiş olur.
Allah'ın ayetlerini alaya almayın.
'Bu konuda ciddi olun, titiz davranın.'
Allah'ın nimetini hatırlayın.
Size gerçeği bildirmek üzere kitap ve hikmet *'eğriyi doğrudan ayırma bilgisi'* indirdi.
Allah'tan sakının!
Allah'ın her şeyi bildiğini bilin!
232 Kadınları boşadınız da bekleme sürelerini bitirdilerse, karı koca kendi aralarında güzelce anlaşmışlarsa evlenmelerine engel olmayın.
'Bu durumda koca onu zorlayamaz. Fakat kadın razı olmuşsa evlenebilirler. Siz buna engel olmayın.'
Bu, Allah'a ve ahiret gününe inananlarınıza bir uyarıdır.
Sizin için daha erdemli, daha temiz olan budur.
Allah bilir, siz bilmezsiniz.
233 Anneler çocuklarını tam iki yıl emzirirler.
Bu, emzirmenin tamamlanmasını isteyenler içindir.

Onların yiyeceği ve giyeceği, yaygın uygulamaya uygun biçimde, çocuk kendisinin olanadır.

‘Baba karşılamak zorundadır.’

Kimse gücünün üstünde sorumlu tutulmaz.

Ne yavrusuyla bir anneye, ne de yavrusuyla bir babaya zarar verilmesin.

Miras alana düşen sorumluluk da aynıdır.

Kendi aralarında konuşup anlaşarak, çocuğu kendi rızalarıyla sütten kesmek isterlerse, ikisine de bir günah yoktur.

Çocuklarınız sütanne tarafından emzirilsin isterseniz, sütanneye verilmesi gerekeni güzelce vermeniz hâlinde size bir günah yoktur.

Allah’tan sakının!

Bilin ki, Allah bütün yaptıklarınızı görüyor!

002.

234 Ölenlerinizin geriye bıraktıkları eşleri, dört ay on gün beklerler.

‘Bu süre içinde başkasıyla evlenemezler.’

Sürelerini bitirince, kendileri için uygun olanı yapmalarından dolayı size bir sorumluluk yoktur.

Allah yapıp ettiklerinizden haberlidir.

235 O kadınlarla evlenmeye adaysanız, *‘beklemeleri sırasında’* bunu onlara sezdirmenizde ya da evlenme niyetinizi içinizde tutmanızda bir günah yoktur.

Allah biliyor, siz onları mutlaka anacaksınız.

‘*Belli ki niyetinizi açıklayacaksınız.’*

Fakat gizlice sözleşmeyin. Sadece uygun bir dille söyleyin.

Bekleme süresi dolmadıkça nikah kıymayın.

Allah’ın içinizde olanı biliyor. Bunu bilin de ondan sakının!

Allah günahları affedicidir, sınırsız merhamet sahibidir, bunu da bilin!

236 Kendilerine henüz ilişmeden ya da gereken mehiri kesmeden kadınları boşarsanız size sorumluluk yoktur. Fakat onları yine de biraz faydalandırın.

Zengin olan gücü oranında, darda bulunan da gücü oranında, uygun bir hediye versin.

Bu, güzel davrananların yerine getirmeleri gereken bir sorumluluktur.

237 Mehir kestiyseniz, henüz birleşme olmadan onları boşamanız hâlinde, mehirin yarısı onlarındır. Kadınlar ya da nikah düğümü elinde bulunan erkekler haklarını bağışlarlarsa o başka.

Erkekler! Sizin bağışlamanız takvaya *'günahtan sakınmaya'* daha uygundur.
Aranızdaki iyiliği unutmayın!
Allah her ne yaparsanız görüyor.
'Mehir, nikah sırasında erkeğin kadına bir güvence olarak vermekle yükümlü olduğu para ya da maldır.'

....

002.
238 Namazlara, özellikle orta namaza dikkat edin! Gönül vererek Allah'ın huzurunda durun!
'Orta namaza, yani eksiği fazlası olmayan tam namaza... Bütün inceliklerini gözeterek namaz kılmaya özen gösterin. Namazı oluşturan hareketleri, okumaları tam yapın. Aceleye getirmeyin. Allah'ı görür gibi namaz kılın. Zira siz onu görmeseniz de o sizi görüyor! Orta namaz terimini, ikindi namazı ya da öğle namazı diye yorumlayan âlimler de olmuştur. Bu manaların hepsi de hak olabilir. Biri öbürüne engel değildir.'
239 Korku hâlindeyseniz, namazı yürürken ya da binitli olarak kılın. Güvende olduğunuz zaman, size bilmediklerinizi öğretmesine karşılık Allah'ı anın.
240 Sizden, ölüp de eşlerini dünyada bırakanlar, belirledikleri maldan onların faydalanmaları konusunda vasiyet etmeliler. Eşleri bir yıl boyunca evlerinden çıkarılmamalı. Kendileri çıkarlarsa, onların yasal sınırlar içerisinde yapacaklarından dolayı size bir sorumluluk yoktur.
Allah üstün gücü olandır, her işini nice gayeler gözeterek hikmetle yapar.
241 Boşanan kadınların da uygun bir biçimde faydalanma hakları vardır. Bunu sağlamak içtenlikle inanarak günahlardan sakınanların görevidir.
242 Allah, aklınızı kullanıp düşünesiniz diye ayetlerini açıklıyor.
'Ayet, alâmet, bellik, simge, ibret, mucize gibi manalara gelir. Hem Kur'an'daki iki durak arasında yer alan her bir cümleye, hem de kâinatta sanatkârını bildiren ve tanıtan her bir esere ayet denir.'
243 Ölüm korkusu sebebiyle, binlerce kişinin memleketlerinden çıktıklarını görmedin mı! Allah onlara, "Ölün!" dedi. Sonra da onları diriltiverdi. Allah insanlara bolca nimet verir. Ama insanların çoğu şükretmez.
'Ölüm korkusuyla savaştan kaçan, ama kaderlerinden kaçamayıp ölen, sonra da Allah tarafından diriltilen bu kimselerin İsrailoğullarından bir grup olduğu rivayet edilmiştir.'
244 Allah yolunda savaşın!
Allah her şeyi işitendir, bilendir.
245 Ödüncünü katlayıp artırarak kendisine vermesi için, Allah'a o güzel borcu verecek kim var? Allah rızkı darlaştırır da, bollaştırır da. Sonunda hepiniz ona döndürüleceksiniz.

'Güzelce ödünç veren, yani Allah yolunda harcamalar yapan.'

002.
246 Musa'dan sonra İsrailoğullarının seçkinlerini görmedin mi!
Hani onlar, peygamberlerine, "Bize bir komutan gönder de Allah yolunda savaşalım" dediler.
"Ya üzerinize savaş yazılır da *'farz olur da'* savaşmazsanız?" dedi.
"Allah yolunda niye savaşmayalım!
Yurdumuzdan sürüldük.
Çocuklarımızdan ayrıldık" dediler.
Savaş emri geldi.
Pek azı dışında hepsi yüz çevirdiler.
Allah zalimleri bilir!
247 Peygamberleri onlara, "İşte, Allah size komutan olarak Talut'u gönderdi" dedi.
Onlar, "Nasıl olur da o bizim başımıza komutan olabilir!
Biz komutan olmaya ondan daha layığız.
Ona malca bolluk verilmedi" dediler.
'Peygamberleri de onlara' "Onu sizin üzerinize Allah seçti.
Ona ilimce, cisimce üstünlük verdi.
Allah, kimi dilerse egemenlik yetkisini ona verir.
Allah, etkisiyle her şeyi kapsayan, sınırsız ilmi olandır" dedi.
248 Peygamberleri onlara, "Onun yasal komutan oluşunun belirtisi, delili, size sandığın gelmesidir.
O sandıkta Rabbinizden inen bir gönül huzuru bulunur.
Musa ailesiyle Harun ailesinden geriye kalan bir de kalıntı vardır.
Onu melekler taşımaktadır.
Gerçekten inanmış kimselerseniz, bu sizin için kesin bir işarettir" dedi.

249 Talut, orduyla birlikte yola koyulunca, kendisini izleyenlere, “Allah sizi bir ırmakla sınayacak. Ondan içen benden değildir, tatmayan bendendir. Ancak, eliyle bir avuç alanlar başka” dedi.

‘Bu sınamanın derin iç sebepleri vardır. Öncelikle, kendilerini bir büyük davaya adayanların disipline olmayı bilmesi, kişisel çıkarlarını bir kenara bırakması, nefsinin tutkularını dizginlemesi gerekir. Bunu yapamayanlarla büyük meseleler halletmeye çalışmak çölde su aramaya benzer. Tutkularını gemleyebilen, yeri gelince özveride bulunmaktan çekinmeyen az sayıda insanla büyük işler başarılabilir. Bunları yapamayan kişilerse, bir kuru kalabalık oluşturur, sadece ayak bağı olurlar. Bu olayda, ırmak sınavı vasıtasıyla askerler elemeden geçirilmiş, halisler sahtelerden ayrılmıştır.’

Pek azı dışında hepsi ondan doyasıya içtiler.

Komutanla birlikte yanındaki inananlar ırmağı geçtiler.

Öbürleri “Bizim bugün Calut ve ordusuna karşı gücümüz yok” dediler.

‘Ölümlerinden sonra diriltilip’ Allah’a kavuşacaklarını bilenler, “Allah’ın izniyle nice küçük ordular, sayıca kalabalık orduları yenmiştir. Allah sabredenlerle beraberdir” dediler.

250 Calut ve askerlerine karşı meydana çıktıkları zaman,

“Rabbimiz!

Üzerimize sabır yağdır!

Ayaklarımıza sebat ver!

Şu inkârcı topluluk karşısında bize yardım et!” dediler.

251 Allah’ın izniyle onları hemen bozguna uğrattılar.

Davud, Calut’u öldürdü.

Allah, Davud’a mülk ve hikmet verdi. Dilediği ilimleri öğretti.

‘Mülk, hükümranlık, egemenlik, yönetim yetkisidir. Hikmet, burada iyiyi kötüden ayırma, sebepleri kavrayıp kullanabilme bilgisi manasında kullanılmıştır.’

Allah’ın insanları birbirleriyle savması olmasaydı yeryüzü bozulurdu.

‘Savması, yani müminlerin kâfirleri, iyilik için çalışanların kötülük yapmak isteyenleri engellemesi.’

Allah, âlemler üzerinde üstünlük sahibidir.

‘Sınırsız merhametiyle insanlara lütfeder. Onları korur, gözetir. Tam vaktinde rızklarını verir.’

252 Bunlar Allah’ın ayetleridir.

Biz onları sana gerçek üzere okuyoruz *‘bildiriyoruz’*.

Sen, kitap verilen peygamberlerdensin.

253 Peygamberlerin kimini kimine üstün kıldık.
Allah, onlardan kimiyle konuştu.
Kimine de yüksek dereceler verdi.
Meryem oğlu İsa'ya da kesin deliller verdik.
Onu Kutsal Ruh ile destekledik.
'Kutsal Ruh, vahiy meleği Cebrail aleyhisselâmdır.'
Allah dileseydi, onların izleyicileri, kendilerine kesin deliller, belgeler geldikten sonra birbirlerini öldürmezlerdi.
Ama anlaşmazlığa düştüler.
Onlardan kimi inandı, kimi inkâr etti.
Allah dileseydi, birbirlerini öldürmezlerdi.
Allah ne isterse yapar!
254 Ey inananlar! Hesap günü gelmeden önce, size rızk olarak verdiklerimizden başkaları için yerli yerince harcayın.
Onda *'dirilip yargılanma sürecinde'* alım satım yok, *'yardımlaşmak üzere'* arkadaşlık yok, şefaat *'bir başkasına yardım amacıyla aracılık etmek'* yoktur.
İnkâr edenler zalimlerin ta kendileridirler!
255 O Allah ki, ondan başka ilah yoktur.
O, benzersiz bir hayatın sahibidir.
Bütün yaratıkları varlık âleminde tutandır.
Onu ne gaflet basar, ne de uyku.
Göklerde ve yerde ne varsa hepsi onundur.
İzni olmadan onun huzurunda kim şefaat edebilir!
İnsanların önlerinde olanı da, arkalarında kalanı da bilir.
'Hem yaptıklarını, hem de yapmayıp geri bıraktıklarını bilir.'
Dilediklerinden başka kimse onun ilminden bir şey kavrayamaz.
Egemenlik kürsüsü *'etki alanı'* gökleri ve yeri tamamen kapsamıştır.
Onları koruyup gözetmek ona zor gelmez.
O, yüceler yücesidir, gerçekten büyüktür.
256 Dinde zorlama yoktur.
'Kişi, inanıp inanmama, şu ya da bu yola girme hakkına sahiptir. Bu konuda kimse kimseye baskı yapamaz.'
İyilik kötülükten iyice ayrılmıştır.
'Akıl sahibi bir varlık olan insan, bunu görür, ona göre tercihini yapar.'
Tağutu tanımayıp da yalnız Allah'a inanan kimse, asla kopmayan sağlam bir kulpa sarılmıştır.
Allah her şeyi işitendir, bilendir.
'Tağut, kişiyi Allah yolundan saptıran varlıkların genel adıdır. Bu bir insan, put, fikir, felsefe ya da başka bir şey olabilir.'

002.
257 Allah inananların dostudur, onları karanlıktan nura çıkarır.
Tağut ise inkâr edenlerin dostudur, onları nurdan karanlıklara sürer.
Onlar ateş arkadaşlarıdırlar, orada temelli kalacaklar.
258 Allah kendisine egemenlik verdi diye şımarıp da Rabbi hakkında İbrahim'le tartışandan haberin var mı!
'İbrahim aleyhisselâmla tartışan, o zamanın adı Nemrut olan tiranıdır.'
İbrahim, "Rabbim öldüren ve diriltendir" deyince, "Ben de diriltir ve öldürürüm" deyiverdi.
İbrahim, "Allah güneşi doğudan getirir, sen de onu batıdan getirsene!" deyince, o kâfir şaşırıp kaldı.
Allah, zalim kimseleri doğru yola eriştirmez!
259 Ya da, yerle bir olmuş ıssız bir şehre uğrayan kimseden haberin var mı?
'Kudüs şehrine yolu düşen Uzeyr aleyhisselâmı biliyor musun?'
'O şahıs' "Allah bütün bunları ölümlerinden sonra nasıl diriltir?" dedi.
Bunun üzerine, Allah onu yüz yıl süreyle öldürdü.
Sonra yeniden diriltti.
"Ne kadar kaldın?" diye sordu.
O da, "Bir gün ya da bir günden az" dedi.
"Hayır, yüz yıl kaldın. Yiyeceğine içeceğine bak, henüz bozulmamış. Bir de eşeğine bak *'kemikleri nasıl da darmadağın olmuş'*.
Seni insanlara bir ibret yapacağız.
Eşeğin kemiklerine bak, onları nasıl da birleştirip yerli yerine koyuyoruz. Onlara nasıl da et giydiriyoruz" dedi.
Bu durum ona açıkça belli olunca, "Şimdi iyice anladım, Allah'ın her şeye gücü yeter" dedi.

002.
260 Bir zamanlar İbrahim, "Rabbim, ölüye nasıl can verdiğini bana göster!" dedi.
Allah, "İnanmıyor musun?" buyurdu.
O da, "İnanıyorum, ama kalbim iyice yatışsın istiyorum" dedi.

Allah da ona, “Kuşlardan dördünü tut. Onları kendine alıştır. Sonra parçalayıp her dağ başına bir parça bırak. Sonra sana gelmeleri için çağır. Koşarak sana gelecekler. Allah’ın üstün gücü vardır, her işini nice gayeler gözeterek hikmetle yapar, bil” dedi.
261 Mallarını Allah yolunda yerli yerince harcayanların durumu, her başakta yüz tane olmak üzere yedi başak veren tohumun durumu gibidir.
Allah dilerse kimininkini daha da artırır.
Allah, etkisiyle bütün yaratıkları kapsayan, sınırsız ilmi olandır.
262 Mallarını Allah yolunda harcayıp da yaptıklarını başa kakmayan, yoksulların duygularını incitmeyenler, Rableri katında ödüllendirilirler.
Onlara ne korku vardır, ne de üzüntü.
263 Hoş bir söz, bir af, ardından incitme gelen bir yardımdan daha iyidir.
Allah, her bakımdan sonsuz zengindir, kullarını cezalandırmakta acele etmeyendir.
264 Ey inananlar! Yardımlarınızı başa kakarak, yoksul insanların duygularını inciterek boşa gidermeyin.
Allah’a, ahiret gününe inanmayıp da insanlara gösteriş için mal harcayan kimse gibi olmayın.
Onun durumu, üzerinde toprak bulunan kayanın durumu gibidir. Üzerine bolca yağan yağmur onu dımdızlak bırakıverir.
Onlar yapıp ettiklerinin sevabını alamazlar.
Allah, inkârda direnenleri doğru yola erdirmez!

002.
265 Allah’ın rızasını kazanmak amacıyla, gönül huzuruyla mallarını harcayanların durumu, verimli topraklarda yeşeren bir bahçenin durumu gibidir.
Kuvvetli bir sağanak düşer, bu sebeple o da yemişlerini iki kat verir.
Sağanak yağmur yağmasa bile çisenti yağar.
Allah yapıp ettiklerinizin hepsini görür!
266 Hangi biriniz, kendisi yaşlanmış, çocukları da güçsüzken, içlerinden ırmaklar akan, hurma, üzüm ve her türlü meyveleri bulunan bahçesinin, ateşli bir kasırganın kopmasıyla yanıp mahvolmasını ister?
Allah, size ayetlerini böylece açıklıyor!
Belki düşünürsünüz!
267 Ey inananlar! Allah yolunda harcamalarınızı, gerek kazandıklarınızın, gerek size yerden çıkardıklarımızın temizlerinden yapın.
Göz yummadıkça alıcısı olmadığınız kötü şeyleri yardım diye vermeyin.
Allah her bakımdan sonsuz zengindir, övgüye layık olandır, bilin!

268 Şeytan sizi fakirlikle korkutarak çirkin işler yapmanızı emrediyor.
Oysa Allah, size bağış ve bolluk sözü veriyor.
Allah, etkisiyle bütün yaratıkları kapsayandır, sınırsız ilim sahibidir.
269 Kimi dilerse ona hikmet verir.
Kime hikmet verildiyse, ona gerçekten çokça hayır verilmiştir.
Bunu da ancak, konunun özünü kavrayabilen akıl sahipleri anlar.
'Kur'an'da geçen "hikmet" terimi, "gaye, fayda, ilim, sır, faydalı söz, peygamberlik, hüküm yetkisi, akıl kuvvetinin uygun mertebesi, söz eylem uygunluğu, doğruyu yanlıştan ayıran bilgi" gibi manalara gelir.'

002.
270 Allah, zorunlu giderler için harcamalarınızı, adaklarınızı muhakkak bilir *'ödüllerini verir'*.
Zalimlerin *'ahirette'* yardımcısı yoktur!
271 Yardımları açıktan yapmanız güzeldir.
İhtiyacı olanlara gizlice yardım etmeniz sizin için daha iyidir.
Günahlarınızın bir kısmına karşılık olur.
Allah, yapıp ettiklerinizden haberlidir.
272 Onları doğru yola eriştirmek sana düşmez.
Allah, kimi dilerse onu doğru yola eriştirir.
İyi olandan her ne verirseniz onun faydası sizedir.
Zaten siz yalnız Allah için harcarsınız!
İyilik türünden harcadıklarınızın karşılığı mutlaka verilir.
Asla hakkınız yenmez.
'Eğer böyle yapmıyorsanız bunu bilin de böyle yapın. Harcamalarınızı, yardımlarınızı, çıkar elde etmek, övülmek, alkış toplamak gibi geçici amaçlar için değil, sadece Allah rızası için yapmalısınız. Geçici malınızı sonsuza kadar kalıcı kılmanın yolu budur.'
273 Kendilerini Allah yoluna adadıkları için yeryüzünde dolaşamayanlara yardım edin.
Tanımayan kimse onları zengin sanır.
Çünkü, istemekten utanırlar.
Sen onları yüzlerinden tanırsın.
Onlar yüz suyu dökerek insanlardan istemeye çekinirler.
İyi olandan her ne verirseniz Allah onu muhakkak bilir.
274 Mallarını gece gündüz, gizli açık infak edenlerin ödülü Rableri katındadır.
Onlar için ne korku vardır, ne de üzüntü.
'İnfak, eldeki nimetlerin bir bölümünü başka kimselerle paylaşmak, onları da faydalandırmaktır. Allah rızası için yapılmalıdır. Zekat en başta gelenidir. İnfak. sadece

malda olmaz, her türlü nimette olur.'

....

002.
275 Faiz yiyenler, diriliş günü kabirlerinden şeytana çarpılmış gibi kalkarlar.

Bunun nedeni, "Alışveriş de faiz gibidir" demeleridir. Oysa Allah, alışverişi helal, faizi haram kılmıştır.

Kim, Rabbinden kendisine bir öğüt gelir de faizcilikten vazgeçerse, artık geçmişteki uygulamaları sonucu eline geçenler kendisine, bunlar hakkındaki karar Allah'a kalmıştır.

Yapılan uyarılara aldırmayıp da hatalı uygulamalarını sürdürenler, cehennem ateşinin dostudurlar.

Orada temelli kalacaklar!

'Riba ya da faiz, paranın ya da malın haram olan getirisidir. Faiz alan kimse, "Sen çalış ben yiyeyim" dercesine çaba harcamadan, riske girmeden paradan para kazanmaktadır. Allah, bunun yasal bir kazanç yolu olmadığını bildirmiş, insanlar arasında uçurumlar oluşturan, olumsuz duyguları körükleyen, zengini daha zengin, fakiri daha fakir yapan bu uygulamanın önünü kesmiştir.'

276 Allah, faizli kazançları eksilterek yok eder. Karşılık beklemeksizin yapılan yardımları bereketlendirir.

Allah, günahta direnen kâfirleri sevmez!

277 İnanıp da güzel işler yapan, özenle namaz kılan, zekât veren kimseler, ödüllerini Rablerinden alacaklardır. Onlara ne korku vardır, ne de üzüntü.

278 Ey inananlar! Allah'tan sakının! Gerçekten inandıysanız, faiz sonucu elinize geçecek kazançların hepsinden vazgeçin.

279 Böyle yapmazsanız, bunun Allah'a ve Elçisine karşı açılmış bir savaş anlamına geldiğini bilin.

Tevbe ederseniz, ana paranız sizin olacaktır. Böylece, haksızlık etmemiş ve haksızlığa uğramamış olursunuz.

280 Borcu olan kimse zor durumdaysa, kolaylıkla ödeme yapabileceği zamana kadar ona süre verin.

Bilirseniz, alacağınızı yardım olsun diye tamamen silmek sizin için daha hayırlıdır.

281 Allah'a döneceğiniz, herkesin kazancının kendisine eksiksiz olarak verileceği günden sakının! O gün kimseye haksızlık yapılmaz!

002.
282 Ey inananlar! Belli bir vadeyle borç alıp verirseniz, onu hemen yazın. Aranızda bulunan bir yazıcı, yasal sınırları gözeterek yazsın.
Yazan kimse, Allah kendisine nasıl öğrettiyse öylece yazsın, çekinmesin.
Bu yazıyı, borcu olan kişi yazdırsın. Rabbi olan Allah'tan sakınsın da eksik yazdırmasın.
Üzerinde hak olan kişi kıt akıllı, eli ermez gücü yetmez ya da kendisi söyleyip yazdıramayacak durumda olan biriyse, onun velisi *'koruyucusu, sorumlu kişi'* hakları gözeterek yazdırsın.
Erkeklerinizden iki kişiyi de tanık yapın. Erkek bulunmazsa, güvenilir bir erkekle iki kadın tanıklık edebilirler. Biri unutursa öbürü ona hatırlatsın diye.
'Kadınlar, genel olarak, ticari konularda deneyimsizdirler. Bu nedenle, öncelikle erkek tanık istenmiş, bulunamazsa, yerine iki kadının şahadeti kabul edilmiştir. Konu, sanıldığının aksine, zihinsel yetilerle ilgili değildir.'
Tanıklar, tanıklık etmek üzere çağrıldıklarında, bu görevi reddetmesinler.
Borç büyük de olsa, küçük de olsa, onu süresiyle birlikte yazmaktan üşenmeyin.
Bu, Allah katında adalete daha uygun, tanıklık için daha sağlam, şüpheye düşmemeniz için daha elverişlidir.
Ancak, aranızda peşin alışveriş yapar da onu yazmazsanız, günah işlemiş olmazsınız.
Alışveriş yaptığınızda tanık tutun.
Yazana da, tanıklık edene de zarar verilmesin. Eğer zarar verecek olursanız, bu bir sapkınlık olur, zararı size dokunur.
Allah'tan sakının!
Allah size ilim öğretiyor.
Allah her şeyi bilir!

....

002.
283 Yolculukta olur da yazıcı bulamazsanız, alınan rehin yeter.
Birbirinize güveniyorsanız, kendisine güvenilen kimse, Rabbi olan Allah'tan sakınsın da emaneti versin.
Bir de, tanıklığı gizlemeyin.
Kim onu gizlerse, kalbi günaha batmış olur.
Allah, yapıp ettiklerinizin hepsini bilmektedir!
284 Göklerde, yerde ne varsa hepsi Allah'ındır.

İçinizde olanları açıklasanız da, gizleseniz de Allah sizi onunla hesaba çeker.
Sonra da, dilediğini bağışlar, dilediğine azap eder.
Allah'ın her şeye gücü yeter!
285 Peygamberle müminler, Rabbinden indirilenlerin hepsine iman ettiler.
Hepsi, Allah'a, meleklerine, kitaplarına, peygamberlerine inandılar.
"Onun peygamberleri arasında ayrım yapmayız. İşittik, itaat ettik. Senin affını dileriz. Rabbimiz, dönüş sanadır!" dediler.
286 Allah, kimseye gücünün yeteceğinden fazlasını yüklemez.
Kazandığı iyilik kişinin kendi faydasına, yüklendiği kötülük yine kendi zararınadır.
"Rabbimiz! Eğer unutacak veya yanılacak olursak bizi sorumlu tutma.
Rabbimiz! Bizden öncekilere yüklediğin gibi bize de ağır yük yükleme.
Rabbimiz! Bizi, güç yetiremeyeceğimiz şeylerden sorumlu tutma.
Bizi affet, bizi bağışla, bize merhamet eyle.
Sen bizim koruyup gözetenimizsin.
İnkârcılara karşı bize yardım eyle."
'Bakara suresinin sonunda yer alan bu iki ayeti yatsı namazından sonra okumak sünnettir. Pek çok sevabı vardır. Resulullah aleyhissalatü vesselâm, bu ayetler hakkında şöyle buyurmuştur: "Bakara suresinin sonundaki iki ayeti geceleyin kim okursa, o iki ayet ona yeter."

....

003. ÂL-İ İMRAN

'Surenin adı olan Âl-i İmran, "İmran Soyu" manasına gelir. İmran, Hazreti Meryem'in babasının da adıdır.'

Bismillahirrahmanirrahîm.

001 Elif, lâm, mîm.
002 Allah'tan başka ilah yoktur. O, benzersiz bir hayatın sahibidir. Bütün yaratıkları varlık âleminde tutandır.
003 Kendinden önceki kitapları onaylamak üzere, sana bu hak kitabı indirdi. Tevrat'ı

ve İncil'i de indirmişti.

004 Daha önce, insanlara yol gösterici olarak doğruyla yanlışı birbirinden ayıran ilahi kitapları indiren, odur.

Allah'ın ayetlerini inkâr edenlere şiddetli bir azap vardır.

Allah üstün gücü olandır, işlenen suçu cezasız bırakmayandır.

005 Allah her şeyi bilir, ister gökte olsun, ister yerde, hiçbir varlık ona gizli kalmaz.

006 Annelerinizin rahimlerinde, dilemesine uygun olarak size biçimler veren odur.

Ondan başka ilah yoktur.

Onun üstün gücü vardır, her işini nice gayeler gözeterek hikmetle yapar.

007 Sana kitap indiren odur.

O kitapta muhkem ayetler vardır. Bunlar kitabın temelidir.

'Muhkem, yani açıkça anlaşılabilen kesin anlamlı ayetler.'

Fakat anlatımı müteşabih ayetler de vardır.

'Müteşabih, yani benzetmeli, edebi sanatlar kullanılması sebebiyle yorum gerektiren ayetler.'

Kalpleri eğri olanlar, karışıklık çıkarmak, kafaları karıştırmak, anlamı saptırmak gibi amaçlarla bunların ardına düşerler.

O ayetlerin gerçek yorumunu, *'tam anlamıyla'* ancak Allah bilir.

İlimde derinleşmiş olan kimseler ise, "Biz ona inandık. Hepsi Rabbimizin katındandır" derler. Fakat akıl yürütemeyenler bunu düşünemezler.

'Müteşabih ayetler anlamsız değildir, fakat manalarını anlamak için bilgi sahibi olmak, iyi düşünmek gerekir. "Allah bilir" denmesi, bu ayetlerde de bilgiler bulunduğuna işarettir.'

008 *'İlimde derinleşenler şöyle yakarırlar:'* "Ey Rabbimiz! Bizi dosdoğru yoluna erdirdikten sonra kalplerimizi eğriltme. Bize katından rahmet ver. Sen gerçekten vehhabsın *'merhameti gereği verensin'*.

009 "Ey Rabbimiz! Gelmesi kesin olan günde insanları huzuruna toplayacak olan sensin. Allah, sözünden asla dönmez! "

003.

010 İnkârcılara, ne malları, ne de çocukları zerre kadar fayda vermez.

Onlar cehennem ateşinin yakıtı olurlar!

011 Tıpkı Firavun yanlılarının ve onlardan öncekilerin gidişi gibi.

Onlar, ayetlerimizi yalanladılar.

Allah da, günahlarından dolayı kendilerini kıskıvrak yakaladı.

Allah'ın azabı şiddetlidir!

012 İnkârcılara, "Siz yenileceksiniz! Toplanıp cehenneme atılacaksınız. Orası ne kötü

bir yatak!” de.

013 O iki topluluğun durumu size bir ibret olmuştur.

Bir topluluk Allah yolunda savaşıyordu. Öbürü gerçeği inkâr ediyordu.

İnananlar, ötekilerin kendilerinden iki kat daha fazla kalabalık olduklarını görüyorlardı.

‘Bu durum inananları yıldırmıyordu. Kendi görevlerini yapıyor, imanları için çaba harcıyor, sonucu Allah’a bırakıyorlardı.’

Allah, kimi dilerse ona yardım eder.

Bunda görebilenler için bir ibret vardır!

014 İnsanlar, kadınlardan, evlatlardan, kantarlarla altınlardan, gümüşlerden, bellikli atlardan, develerden gelen arzuların sevgisiyle bezenmişlerdir.

Bunlar dünya hayatının nimetleridir. Oysa gidilecek yurdun güzeli Allah katındadır!

‘İyi bir mümin olmak için bunları terk etmek gerekmez. Cennet daha güzel olmakla birlikte, kulluk görevini aksatmaksızın bu dünyadaki nimetlerden de faydalanmak, her nimete şükürle karşılık vermek esastır.’

015 “Size bunlardan daha hayırlısını haber vereyim mi?” de, “Kötülüklerden sakınanlara altında ırmaklar akan cennetler var. Orada devamlı kalacaklar. Tertemiz eşler var. Bir de Allah’ın rızası... Allah, kullarını çok iyi görmektedir!”

003.

016 İnananlar, “Rabbimiz! Biz gerçekten inandık. Günahlarımızı affet. Bizi ateş azabından koru” diyenlerdir.

017 Onlar sabrederler. Sözlerinde dururlar. Candan kulluk ederler. Başkaları için yerli yerince harcama yaparlar. Günahlarının affı için seherlerde yalvarıp yakarırlar.

018 Allah’tan başka ilah yoktur! Allah buna tanıklık etti. Melekler de tanıklık ettiler. Adaleti ayakta tutan ilim sahipleri de tanıklık ettiler. Ondan başka ilah yoktur! Onun üstün gücü vardır, her işini nice gayeler gözeterek hikmetle yapar.

‘Adalet, hak edene hakkını vermek, haksızlıktan sakınmak, dengeli davranmak, her işte hakkı gözetmek, orta yolu tutmak, kanun önünde eşitlik manalarına gelir. Adaletin zıddı zulümdür, haksızlıktır.’

019 Allah katında din, İslâmdır. Kitap verilenler niçin anlaşmazlığa düştüler bilir misin? Kendilerine ilahi ilim geldikten sonraki azgınlık ettiler de ondan. Allah hızlı bir biçimde hesap görendir. Allah’ın ayetlerini inkâr eden bilsin!

‘Din, peygamberin bildirdiği biçimde kulluk görevlerini belirleyen ilahi yol, bu yolu tanımlayan kanunların tümü, millet, şeriat demektir. Esasen din, millet ve şeriat aynı manaya gelir, sadece adlandırılma yönleri farklıdır. İslâm ise, teslim olma, tam bir güvenle bir daha geri almamak üzere kendini verme demektir. İslâmın bir manası da, barıştır.

İnsanın kendisiyle, çevresiyle, yaratıcısıyla barış içinde olmasıdır. Bunun da sonucu, huzurdur, mutluluktur.'

020 Seninle tartışmaya kalkışırlarsa, "Ben, bana uyanlarla birlikte kendimi Allah'a teslim ettim" de.

Gerek kendilerine kitap verilenlere, gerekse okuma yazma bilmezlere, "İslâm oldunuz mu?" de.

İslâm oldularsa doğru yolu buldular demektir.

Yüz çevirirlerse bilesin, sana düşen görev sadece iletmektir.

Allah o kulları görüyor!

021 Allah'ın ayetlerini inkâr edenlere, haksız yere peygamberleri öldürenlere, insanlardan adaleti emredenleri öldürenlere acılı bir azabı müjdele!

022 Bunlar, yapıp ettikleri hem dünyada, hem de ahirette boşa gidenlerdir. Onların *'ahirette'* yardımcısı yoktur!

003.

023 Kendilerine daha önce kitaptan bir pay verilenleri *'Yahudileri'* görmedin mi!

Aralarında hüküm vermen için Allah'ın kitabına çağırıldılar da sonra bir kısmı dönüverdiler.

Onlar temelli yüz çevirenlerdir!

024 Bunun sebebi, "Bize sayılı günlerden başka ateş dokunmayacak" demeleridir.

Uydurdukları yalanlar dinleri konusunda kendilerini yanıltıyor.

025 Kıyamet günü kuşkusuz gelecek. Onları diriltip huzurumuza toplarız. Kimseye haksızlık yapılmaz. Herkese kazandığı şeyler tastamam ödenir. O gün nice olacak hâlleri!

'Bunu hiç düşünmüyorlar mı!'

026 "Ey egemenlik sahibi olan Allah'ım!" de, "Egemenlik yetkisini dilediğine verir, dilediğinden alırsın.

Dilediğin kimseyi yüceltir yenilmez yaparsın, dilediğini alçaltıp süründürürsün.

Her hayır senin elindedir.

Sen her şeye gücü yetensin.

027 "Geceyi gündüze girdirir, gündüzü geceye girdirirsin.

Ölüden diriyi çıkartır, diriden ölüyü çıkartırsın.

Kimi dilersen ona hesapsız rızk verirsin."

028 İnananlar, kendileri gibi inananları bırakıp da inkâr edenleri dost edinmesinler.

Onlardan sakınmak gibi bir fayda olmaksızın kim bunu yaparsa, onun Allah'tan yana nasibi kesilir.
Allah, kendisinden sakınmanızı emrediyor.
Sonunda dönüş Allah'adır.
029 "İçinizde taşıdıklarınızı gizleseniz de, açıklasanız da Allah onların hepsini bilir.
Göklerde olanı da, yerde olanı da bilir.
Allah her şeye gücü yetendir" de.

003.
030 Her insan, ne hayır işlediyse diriliş gününde onu önünde hazır bulacak.
Kötülükten yana yaptıklarıyla kendisi arasında büyük bir uzaklık bulunsun ister.
Allah sizi kendisinden sakındırıyor.
'Bunu sizin menfaatiniz için yapıyor. Aksi halde, gerçeğe inanmaz, günahlara girer, kendinize yazık ederdiniz.'
Allah, kullarına karşı pek şefkatlidir.
031 "Allah'ı seviyorsanız bana uyun ki Allah da sizi sevsin, günahlarınızı affetsin. Allah bağışlayıcıdır, merhametlidir" de.
'Allah sevgisi insanın en yüce gayesidir. İnsan, önce iman eder, ardından tanıma faslı gelir, sonunda da sevgi nuru kalbine yerleşir. Allah'ı sevmenin yolu, onu tanımaktan geçmektedir. Sevginin göstergesi ise, Allah'ın sevdiği kimseye, yani Hazreti Muhammed aleyhissalâtü vesselâma uymaktır.'
032 "Allah'a da, Elçisine de itaat edin!" de.
Yüz çevirirlerse bilsinler, Allah inkâr edenleri sevmez.
033 Allah Âdem'i, Nuh'u, İbrahim soyunu, İmran soyunu seçti. Öbür topluluklara üstün kıldı.
'İçlerinden peygamber göndermekle, onlara fazladan bir nimet verdi'.
034 Onlar birbirinden türeyen bir nesildir.
Allah her şeyi işitendir, bilendir.
035 Hani, İmran'ın hanımı, "Rabbim, rahmimde olanı senin hizmetine adadım.
Benden kabul buyur.
Sen işitensin, bilensin!" demişti.
036 Derken, onu dünyaya getirdi. Ne doğurduğunu Allah daha iyi bilirken, "Rabbim!" dedi, "Kız doğurdum. Erkek, kız gibi olmaz. Adını Meryem koydum. Ben onu da, onun soyunu da kovulmuş şeytandan koruman için sana emanet ediyorum."

003.
037 Rabbi onu güzel bir kabulle kabul buyurdu. Güzel bir bitki gibi yetiştirdi. Koruyup gözetsin diye Zekeriyya peygambere verdi.

Zekeriyya ne zaman mabede girse, onun yanında bir yiyecek bulurdu. "Ey Meryem! Bu sana nereden geldi?" derdi.

O da, "Allah katından!" derdi.

Allah, kimi dilerse onu hesapsız rızklandırır.

038 Zekeriyya, Rabbine yalvardı, "Rabbim!" dedi, "Bana katından temiz bir soy ver. Sen duaları işitensin!"

039 Zekeriyya, mihrapta ayakta durarak namaz kılarken, melekler ona seslendiler: "Haberin olsun, Allah sana Yahya adlı bir oğul müjdeliyor. O, Allah'tan gelecek bir kelimeyi onaylayacak. Efendi, kendine hakim ve iyilerden bir peygamber olacak."

'Bir kelimeyi, yani İsa aleyhisselâmın peygamberliğini, kitabını onaylayacak.'

040 "Rabbim! Ben ihtiyarım. Karım kısır. Benim nasıl oğlum olabilir!" dedi. Allah da ona, "Öyledir, ama Allah her neyi dilerse onu yapabilendir" dedi.

041 "Rabbim! Bana bir alâmet ver" dedi.

"Alâmetin, işaret diliyle söz anlatmaktan başka insanlarla konuşmamandır. Rabbini çokça an. Sabah akşam tesbih et" buyurdu.

'Tesbih etmek, yüce niteliklerini, akla gelebilecek bütün kusurlardan ırak olduğunu dile getirerek Allah'ı anmaktır.'

042 Bir zamanlar melekler, "Ey Meryem! Allah, insanlar arasından seni seçti. Arındırdı. Âlemdeki kadınların üstünde bir konuma eriştirdi" demişlerdi.

043 "Ey Meryem! Rabbinin huzurunda tam bir saygıyla ayakta dur, secdeye kapan, eğilenlerle birlikte sen de eğil!"

'Burada, parça söylenerek bütün kastedilmiş, namaz emri verilmiştir. Kur'an'ın açıklamaları, daha önceki inanan topluluklarda da namaz ibadetinin önemli yer tuttuğunu göstermektedir.'

044 *'Ey Muhammed!'* Sana bildirdiklerimiz gaybın bilgilerindendir.

'*Gözlem alanının dışında kalan, dış duyularla hissedilemeyen âlemlerin bilgileridir.'*

Meryem'i kim koruması altına alacak diye kura çekmek amacıyla kalemlerini atarlarken sen yanlarında değildin.

Birbirleriyle tartışırlarken de yanlarında bulunmadın!

'Sana öyle sırlar, öyle gizli bilgiler veriyoruz ki bunları senin vahiy almaksızın bilmene imkân yok. Başka hiçbir sebep olmasaydı bile, bunları biliyor olman senin peygamberliğini ispatlamaya yeterdi.'

045 Melekler, "Ey Meryem!" dediler, "Allah sana kendinden bir kelimeyi, adı Meryem oğlu İsa olan Mesih'i müjdeliyor. Kendisi dünyada da, ahirette de saygın ve gözde

kullardandır.

‘Mesih, İsa aleyhisselâmın isimlerinden biridir, “mesheden, sıvazlayan, silen, bozan” gibi manaları vardır. Bir yoruma göre, Tevrat’taki bazı katı yasaları yumuşatması sebebiyle ona “Mesih” denilmiştir. İsa aleyhisselâm Allah’ın bir kelimesidir, yani mucize sonucu yaratılması sebebiyle, Allah’ın sınırsız gücünü gösteren bir ayettir, bir alamettir.’

003.

046 “İnsanlarla hem beşikteyken, hem de yetişkinken konuşacak. İyilerden biri olacak.”

047 Meryem, “Rabbim! Bana bir insan dokunmadı. Benim nasıl çocuğum olabilir?” dedi.

“Evet” dedi, “Allah dilerse yaratır. O, bir işin olmasını isteyince ona ol der, o da hemen oluverir.”

048 Ona, okuyup yazmayı, hikmeti, Tevrat’ı, İncil’i öğretecek.

‘İsa aleyhisselâmın, dünyadan alınıp semaya kaldırılmasından sonra yazılan kitapların hepsine İncil adı verilir. Bu kitaplar, Hazreti Muhammed aleyhissalâtü vesselâmın hayatını anlatan “siyer” kitaplarına benzer. İsa aleyhisselâmın hayatını, ahlakını, gezilerini, öğütlerini anlatır. Yazarlarının gözlemlerine göre farklılıklar gösterirler. İçlerinde yasa bildiren ayetler pek azdır. Hıristiyanların yasa kitabı, Kur’an inene kadar Tevrat’tı. Bu sebeple, İsa aleyhisselâma Tevrat da öğretilmiştir.’

049 İsrailoğullarına peygamber yapacak!

‘O, şöyle diyecek:’

“Ben size Rabbinizden bir mucizeyle geldim.

Çamurdan kuşu andırır bir şey yapıp ona üflerim Allah’ın izniyle hemen kuş olur.

Allah’ın izniyle kör gözleri, alaca hastalarını iyileştiririm.

Ölüleri diriltirim.

Yediklerinizi, evlerinizde biriktirdiklerinizi size haber veririm.

İnanmış kimselerseniz bunda sizin için ayet *‘işaret, ibret’* vardır.

050 “Tevrat’tan bana ulaşan bilgileri onaylıyorum. İçindeki haramlardan bazılarını size helal kılıyorum. Rabbinizden bir ayetle *‘belgeyle, mucizeyle’* geldim. Allah’tan sakının da bana uyun!

051 “Allah benim de Rabbim, sizin de Rabbinizdir, öyleyse ona kulluk edin, çünkü doğru yol budur!”

052 İsa, onların inkârlarını sezdi. “Allah yolunda benim yardımcılarım kimler olacak?” dedi.

Havariler dediler ki: “Biz Allah yolunda senin yardımcılarınızız. Allah’a inandık. Sen

bize tanık ol. Biz, teslim olanlarız.”

‘Havariler, beyazlara bürünen bir takım insanlar, yardımcılar, İsa aleyhisselâmın yakın arkadaşları.’

003.

053 “Rabbimiz, bize kendi katından indirdiğine inandık. Bu Peygambere uyduk. Bizi gerçeğe tanıklık edenlerle beraber yaz.”

054 Onlar *‘inanmayan kişiler’* İsa’ya zarar vermek için tuzak kurdular. Allah da onları misilleme yaparak cezalandırdı.

Allah, hile yapanların cezasını en iyi verendir.

055 Allah, “Ey İsa!” dedi, “Seni vefat ettirip kendime yükselteceğim. Kâfirlerin arasından alıp arındıracağım. Sana uyanları kıyamet gününe kadar inkârcıların üstünde tutacağım. Sonra, hepiniz bana döneceksiniz. Anlaşmazlığa düştüğünüz konularda aranızda ben hükmedeceğim.

‘Kimi yorumcular, bu ayette geçen “vefat” kelimesinden yola çıkarak, İsa aleyhisselâmın öldüğünü söylerler. Fakat derinlemesine incelemeler yapan büyük âlimler, “Vefat, bir şeyi çekip almak, demektir. İlle de ölüm manasına gelmez. İsa aleyhisselâm ölmemiştir. Bu ayet onun başka âleme yükseltildiğini dile getirmektedir” demişler. Bu yorum, Peygamber Efendimiz aleyhissalatü vesselâmın hadisleriyle de desteklenmektedir.’

056 “İnkâr edenleri, hem dünyada, hem ahirette şiddetli bir azaba uğratacağım. Onların hiçbir yardımcısı olmayacak.”

057 İnanıp da güzel işler yapanların ödülleri eksiksiz olarak ödenecektir.

Allah zalimleri sevmez!

058 Sana bildirdiklerimiz, o hikmetli kitabın ayetlerindendir.

059 Allah katında İsa’nın durumu, Âdem’in durumu gibidir. Allah onu topraktan yarattı. Sonra ona, “Ol!” dedi, o da hemen oluverdi.

‘Âdem aleyhisselâm, hem annesiz, hem de babasız yaratıldı. Bunu biliyorsunuz da İsa’nın babasız yaratılmasını niçin akıldan uzak görüyorsunuz!’

060 Bu, Rabbinden gelen bir gerçektir. Sakın kuşku duyanlardan olma!

061 Sana ilim geldikten sonra, onun hakkında seninle tartışırlarsa, “Haydi biz ve siz bir araya gelelim. Çocuklarımızı ve çocuklarınızı, kadınlarımızı ve kadınlarınızı da çağıralım. Sonra hep birlikte yalvaralım, Allah’ın lânetinin yalancıların üzerine olmasını dileyelim” de.

‘Kendilerine kitap verilenler, Hazreti Muhammed aleyhissalâtü vesselâmın bu meydan okumasına yanaşmamışlardır. Bu meydan okuma üzerine, bazıları inanmış, bazıları da

inanmamakla birlikte barış yolunu tutmuşlardır.'

003.

062 Bu anlatılanlar kesinlikle gerçek olaylardır.

Doğrusu, Allah'tan başka ilah yoktur.

Onun üstün gücü vardır. Her işini nice gayeler gözeterek hikmetle yapar.

'Allah, bütün varlıkları yaratan yaratıcımızın özel ismidir. Nasıl, bir adamın mühendis, yazar, müdür, ressam gibi isimlerinin yanında bir de kendi ismi varsa, Allah'ın da Rahman, Rahîm, Vedûd, Rezzak, Kerîm, Alîm, Hakîm, Kadîr gibi isimlerinin yanı sıra bir de özel ismi vardır: Allah! İlah ya da tanrı kelimesi Allah isminin yerini tutmaz. Tanrı kelimesi, hak olsun ya da olmasın tapınılan her şey için kullanılır. Mesela, bir puta da ilah ya da tanrı denir. Allah ise, sadece hak olan mabudumuz için kullanılan gayet özel bir isimdir.'

063 Allah bozgunculuk yapanları bilir. Yüz çevirenler bunu bilsinler!

064 "Ey kendilerine kitap verilenler! Sizinle bizim aramızda olan şu ortak söze gelin: Allah'tan başka ilah tanımayalım. Ona hiçbir şeyi ortak koşmayalım. Allah'ı bırakıp da birbirimizi rab edinmeyelim" de.

Eğer yüz çevirirlerse, "Tanık olun, biz teslim olmuşuzdur" deyin.

065 Ey kendilerine kitap verilenler! İbrahim hakkında niçin tartışıyorsunuz? Tevrat da, İncil de ondan sonra indirildi. Aklınız ermiyor mu!

066 Siz busunuz işte! Haydi hakkında bilginiz olanı tartışırsınız, ya hakkında hiçbir ilminiz olmayan bir konuyu niçin tartışıyorsunuz!

Oysa, Allah bilir, siz bilmezsiniz.

067 İbrahim ne Yahudiydi, ne de Hıristiyan.

Allah'ı bir bilen gerçek bir müslim idi.

'Müslim, bir daha geri almamak üzere kendini teslim eden demektir. Din dilinde İslâma inanan manasına gelir. Bütün peygamberlerin dini İslâmdır. Sonra sapmalar olmuştur.'

Allah'ın yanı sıra başa ilahlar edinenlerden olmadı.

068 İnsanların İbrahim'e en yakını, ona uyanlar, bu Peygamber *'Muhammed'* ve onun gibi inananlardır.

Allah da inananların dostudur.

069 Kendilerine kitap verilenlerin bir takımı sizi saptırmak ister. Fakat kendinden başkasını saptıramaz. Üstelik, bunun farkına da varmaz.

070 Ey kendilerine kitap verilenler! Allah'ın ayetlerini niye inkâr ediyorsunuz! Hem de kendiniz tanık olup dururken!

003.

071 Ey kendilerine kitap verilenler! Niye hakkı batıla *'gerçeği yalana'* katıyorsunuz! Niye bildiğiniz gerçeği gizliyorsunuz!

072 Kitap verilenlerden kimileri, "İnananlara indirilene gündüz inanın, günün sonunda inkâr edin. Belki onlar da dönerler.

073 "Kendi dininize uyandan başkasına inanmayın" derler.

"Gerçek hidayet Allah'ın hidayetidir" de.

'Hidayet, yani yol göstericilik, rehberlik.'

Onlar, "Size verilenin bir benzerinin başka birine de verildiğini kabul etmeyin. Rabbinizin katında, onların size karşı delilller ileri süreceklerine inanmayın" derler.

"Büyük lütuf Allah'ın elindedir. Kimi dilerse ona verir. Allah, lütfu bol olandır. Sınırsız ilim sahibidir" de.

074 Sonsuz merhametini kimi dilerse ona yöneltir.

Allah'ın nimetleri sınırsızdır.

075 Kitap verilenlerden kimi vardır, kendisine kantarla emanet bıraksan, onu sana geri verir. Kimi de vardır, bir tek altın emanet etsen, tepesine binmedikçe onu sana vermez.

Bunun sebebi, "Kendilerine kitap verilmeyenler konusunda bize bir sorumluluk yok" demeleridir.

Allah'a karşı bile bile yalan söylüyorlar.

'Kitap bizim elimizdedir, kitap sahibi olmayanlara ne yaparsak yapalım sorumlu olmayız, diyen Yahudilerin bu çarpık söylemleri hatırlatılıyor.'

076 Hayır! Allah içtenlikle inanarak kötülüklerden sakınanları sever. Sözünde duranlar, yasaklardan sakınanlar bunu bilmeli!

077 Gerek Allah'a verdikleri sözleri, gerekse kendi yeminlerini az bir pahaya satanların ahirette nasibi yoktur. Allah, kıyamet günü onlarla konuşmaz. Yüzlerine bakmaz. Temize çıkarmaz. Acılı azap onlar içindir!

003.

078 Onlardan bir takımı da, kitapta olmayanı kitaptan sanasınız diye, okurken dillerini bükerler.

Allah katından olmadığı hâlde, “Allah katından” derler.

Allah hakkında bile bile yalan uydururlar.

079 Allah, bir insana kitap, hikmet, peygamberlik versin de, o da insanlara, “Allah’ı bırakın da benim kullarım olun” desin, ne mümkün!

Ancak, “Kitaptaki ilmi bilip bildirdiğiniz, ders alıp ders verdiğiniz için Rabbinize has kullar olun” der.

‘İsa’ya ilahlık yakıştıranlara bir uyarı yapılmış, bir peygamberin asla tanrılık davası gütmeyeceği, sadece kendisine iletilen vahyi anlatacağı vurgulanmış, onu izleyenlerin de böyle davranmaları gerektiği hatırlatılmıştır.’

080 Size, melekleri ve peygamberleri tanrı edinmenizi de emredemez.

Siz teslim olduktan sonra, size inkârı emretmesi olacak şey değildir!

081 Allah, “Size kitap verdim, hikmet verdim. Yanınızda olanı onaylayıcı bir peygamber gelince ona inanacaksınız, yardım edeceksiniz” diye kesin söz almıştı.

“Bu sözleşmemi kabul ettiniz mi?” demişti.

Onlar da, “Kabul ettik” demişlerdi.

Allah, “Siz tanık olun. Ben de sizinle beraber tanıklık ediyorum” demişti.

082 Bundan sonra yüz çevirenler, yoldan çıkmış azgınlardır!

083 Allah’ın dininden başka bir din mi arıyorlar!

Oysa, göklerde ve yerde kim varsa ister istemez ona teslim olmuştur. Sonunda hepsi ona döndürülür.

003.

084 “Biz Allah’a, bize indirilene, İbrahim’e, İsmail’e, İshak’a, Yakub’a, bunların soyundan gelenlere indirilenlere inandık.

Rableri tarafından Musa’ya, İsa’ya, bütün peygamberlere verilenlere iman ettik.

Onların arasında ayrım yapmayız.

Sadece Allah’a teslim olmuşuzdur” de.

085 Kim, İslâmın dışında bir din ararsa bilsin, onunki asla kabul edilmez!

O, ahirette de zarara düşenlerden olur!

086 İnandıktan, peygamberin gerçek olduğuna tanıklık ettikten, kendilerine belgeler geldikten sonra inkâr eden bir toplumu Allah nasıl doğru yola eriştirir!

Allah, zalimlerden oluşan bir toplumu doğru yola eriştirmez!
087 Allah, melekler, bütün insanlar onlara lanet ederler!
Hak ettikleri ceza budur!
088 Cehennemde temelli kalırlar.
Çektikleri azap ne hafifletilir, ne de geciktirilir!
089 İnkâr ettikten sonra, içtenlikle tevbe ederek uslananlar olursa o başka.
Çünkü, Allah bağışlayıcıdır, merhametlidir.
090 İnandıktan sonra inkâr eden, üstelik inkârda aşırı gidenlerin tevbeleri kabul edilmeyecektir.
Onlar sapkınların ta kendileridirler!
091 İnkâr edip de kâfir olarak ölenler, yeryüzü dolusu altını kurtuluş bedeli olarak verecek olsalar bile, asla kabul edilmeyecektir.
Onlara acılı bir azap vardır.
Onların yardımcıları da yoktur.

003.
092 Sevdiğiniz şeylerden başkaları için de yerli yerince harcama yapmadığınız sürece temizlenip arınamazsınız.
Allah, her ne harcarsanız bilir.
093 Tevrat inmeden önce İsrail'in kendisine haram kıldığından başka bütün yiyecekler İsrailoğullarına helaldi.
'İsrail, Yakub aleyhisselâmın lakabıdır.'
"Siz haklıysanız, haydi Tevrat'ı getirin de okuyun bakalım!" de.
094 Allah hakkında yalan uyduranlar zalimlerin ta kendileridirler!
095 "Allah doğruyu söylemektedir.
O hâlde, samimi bir gönülle gerçeğe yönelen, Allah'ın yanı sıra hiçbir şeye ilahlık payesi vermeyen İbrahim'in dinine uyun" de.
096 Doğrusu, insanlar için kurulan ilk tapınak Mekke şehrindekidir.
Kâbe, tüm insan toplulukları için kutsal olan bir yol göstericidir.
'Doğru yolun alâmeti, gerçeğin simgesidir'
097 Orada apaçık alametler vardır.
İbrahim Makamı vardır.
'İbrahim Makamı, yani İbrahim aleyhisselâmın ibadet ettiği özel yer vardır.'
Oraya giren güvende olur.
Gitme imkânı olanlar o evi haccetmeliler.

Allah’ın insanlar üzerinde bir hakkıdır, bu.
Allah’ın âlemlere ihtiyacı yoktur!
‘Allah, kâinattaki varlık türlerine muhtaç değildir. Her bakımdan kendine yetendir. İhtiyacı olmak aciz yaratıklara özgüdür.’
İnkâr edenler bunu bilsinler!
098 “Ey kendilerine kitap verilenler!
Allah’ın ayetlerini niye inkâr ediyorsunuz!
Allah yaptıklarınıza tanıktır” de.
099 “Ey kendilerine kitap verilenler!
İnananları Allah yolundan niçin alıkoyuyorsunuz!
Niye o yolun çarpık olmasını istiyorsunuz!
Oysa siz gerçeğin tanıklarısınız.
‘Çünkü elinizde ilahi kitap var.’
Allah yaptıklarınızdan gâfil değildir” de.
100 Ey inananlar! Kendilerine kitap verilenlerden bir takım kimselere uyarsanız, inanmanızdan sonra sizi çevirir de inkârcı ederler.

003.
101 Size Allah’ın ayetleri okunur, Peygamberi de aranızda bulunurken nasıl inkâr edersiniz!
Allah’a sımsıkı sarılan doğru yola erişmiştir.
102 Ey inananlar! Allah’tan nasıl sakınılması gerekiyorsa öylece sakının!
Ölürseniz, mutlaka Allah’a teslim olmuş bir hâlde can verin.
103 Topluca Allah’ın ipine sarılın, sakın birbirinizden ayrılmayın!
‘Allah’ın ipine, yani semadan inen Kur’an’a sarılın. Kurtuluşunuz onunla olacaktır.’
Allah’ın size olan nimetini anın.
Bir zamanlar düşmandınız.
Gönüllerinizi birbirine o ısındırdı.
Onun nimeti sayesinde kardeş oldunuz.
Bir ateş uçurumunun kenarındaydınız.
Sizi oradan o kurtardı.
Bakın, doğru yola eresiniz diye ayetlerini böylece açıklıyor.
104 Sizden bir topluluk bulunsun. İyi olanı buyursun. Kötü olandan alıkoysun.
İşte, kurtuluşa erenler sadece onlardır!
105 Kendilerine apaçık deliller, belgeler geldikten sonra ayrılıp da anlaşmazlığa düşenler gibi olmayın.

İşte, o büyük azap onlar içindir!
106 Kıyamet günü, kimi yüzler ağarır, kimi yüzler kararır.
Yüzü karalara, "İnandıktan sonra inkâr mı ettiniz! İnkârınız yüzünden tadın bakalım azabı!" denilir.
107 Yüzü ak olanlar, Allah'ın merhamet alanı içindedirler. Cennette temelli kalırlar.
108 Allah'ın ayetleridir bunlar!
Sana gerçeğe uygun olarak okuyoruz *'bildiriyoruz'*.
Allah, yaratıklarına haksızlık edilmesini istemez.

003.
109 Göklerde ve yerde bulunanların hepsi Allah'ındır.
Bütün işler Allah'a varır.
'Her iş onun bilgisi, dilemesi, gücüyle yapılır. İnsan tercihlerinden sorumludur. Yapıp ettiklerinin hepsi yazılır. Hesap gününde Allah'ın huzuruna çıkartılır.'
110 Siz, insanlar için ortaya çıkartılmış en hayırlı topluluksunuz.
İyi olanı buyurur, kötülükten alıkoyarsınız.
Allah'a inanırsınız.
Kendilerine daha önce kitap verilenler de inansalardı haklarında hayırlı olurdu.
Onlardan, senin getirdiklerine inananlar varsa da çoğu yoldan çıkmış azgınlardır.
111 Onlar, sizi incitmekten başka zarar veremezler.
Sizinle savaşırlarsa arkalarını dönüp kaçarlar.
Sonra kendilerine yardım da edilmez.
112 Allah'ın ve inananların koruması altında olanlar dışında, onlar her nerede olurlarsa olsunlar, üzerlerine alçaklık damgası vuruludur.
Allah'ın gazabına uğradılar.
Çünkü, Allah'ın ayetlerini inkâr ettiler.
Haksız yere peygamberleri öldürdüler.
Başkaldırdılar, taşkınlık ettiler.
Alçaklık damgası üzerlerine bu yüzden vuruldu.
'Allah âdildir. Her hak sahibine hakkını verir. Asla zulmetmez. Durup dururken kimseyi cezalandırmaz.'
113 Kendilerine daha önce kitap verilenlerin hepsi bir değildir.
Aralarında, söz dinleyen, geceleyin Allah'ın ayetlerini okuyan, secde edenler de vardır.
114 Allah'a ve ahiret gününe inanırlar.
İyi olanı buyurur, kötülükten alıkoyarlar.

Hayır yapmak için koşuşurlar.
Onlar iyilerdendir.
115 Yaptıkları iyiliklerin hiçbiri karşılıksız bırakılmayacaktır.
Allah içtenlikle inanarak kötülüklerden sakınanları bilir.

003.
116 İnkârcıları ne malları, ne de evlatları Allah'ın azabından kurtaramaz.
Onlar ateş arkadaşlarıdırlar.
Temelli orada kalacaklar!
117 Bu dünya hayatında yaptıkları harcamalar, kendilerine yazık edenlerin ekinlerini kurutan soğuk bir rüzgâr gibidir.
'Mallarını kötülük yolunda saçıp savururlar. Keyif, şan, şöhret, makam, mevki için harcarlar. Bu da, onlara fayda yerine zarar verir.'
Allah onlara zulmetmiyor.
Onlar kendi kendilerine zulmediyorlar.
118 Ey inananlar! Kendinizden olmayanları dost edinmeyin!
Onlar, size kötülük etmekten geri durmazlar.
Zorda kalmanızı isterler.
Görmüyor musunuz, kinleri ağızlarından taşıyor.
İçlerinde gizledikleri düşmanlık ise daha da büyüktür.
Size ayetleri açıkladık, aklınızı kullanırsanız anlarsınız!
119 Siz, sizi sevmeyeni de seven, ilahi kitapların hepsine inanan kimselersiniz.
Onlar sizinle karşılaşınca, "İnandık" derler.
Yalnız kaldıkları zaman size duydukları kin yüzünden parmaklarını kemirirler.
"Kininizle kahrolun!" de.
Allah sinelerin özünü bilir.
'Allah alimdir, sınırsız ilmi vardır. Gönüllerin gizli niyetlerini, arzularını, emellerini bilir. Ona hiçbir şey gizli kalmaz. Her yeri kapsayan güneş ışığı gibi, Allah'ın ilmi de bütün varlıkları kuşatmıştır.'
120 Size bir iyilik dokunursa, bu onlara kötü gelir.
Size bir kötülük dokunursa, buna sevinirler.
Sabreder de kötülüklerden sakınırsanız, onların hileleri *'tuzakları, düzenleri'* size zarar veremez.
Allah, onların yapıp ettiklerini ilmiyle kuşatmıştır.
121 Sen, bir zamanlar evinden erkenden ayrılmıştın.

İnananları savaş için uygun yerlere yerleştiriyordun.
Allah her şeyi işitendir, bilendir.

003.
122 Savaş sırasında sizden iki takım bozulmaya yüz tutmuştu.
Allah onların dostudur.
İnananlar sadece Allah'a güvensinler!
123 Allah size Bedir savaşında yardım etmişti.
O zamanlar siz cılız bir topluluktunuz.
Allah'tan sakının ki şükretmiş olasınız!
124 Sen, inananlara, "Rabbinizin size yardım edecek. Bunun için üç bin melek gönderecek. Yetmez mi!" diyordun.
125 Evet, sabrederseniz, günahlardan sakınırsanız, onlar da sizin üzerinize gelecek olurlarsa, Rabbiniz size formalı beş bin melekle yardım edecek.
126 Allah, bunu size bir müjde olsun da içiniz rahat etsin diye yaptı.
Yardım sadece Allah katındandır.
O, azizdir, hakimdir.
'İzzetlidir, onurludur, güçlüdür, yenilmezdir. Hikmet sahibidir, her işini nice gayeler gözeterek yapar, asla abes iş yapmaz.'
127 İnkâr edenlerin bir kısmını mahvetmek ya da ümitsiz olarak geri dönecek şekilde bozguna uğratmak için gereken yardım Allah katındandır.
128 Allah'ın onlara tevbe ettirmesi ya da azap etmesi hususunda karar vermek senin işin değildir. Çünkü, onlar zalimlerin ta kendileridir!
129 Oysa göklerde ve yerde ne varsa hepsi Allah'ındır.
Dilediğinin günahlarını bağışlar, dilediğine azap eder.
'Bunlardan hangisine layık olduklarını en iyi o bilir'
Allah bağışlayıcıdır, merhametlidir.
130 Ey inananlar! Kat be kat artırılmış olarak faiz yemeyin.
Kurtuluşa erip umduklarınızı bulmak istiyorsanız, Allah'tan sakının!
'Faiz, paranın ya da malın haram olan getirisidir. Faiz alan kimse, "Sen çalış ben yiyeyim" dercesine hiçbir çaba harcamadan, hiçbir riske girmeden paradan para kazanmaktadır. Allah, bunun yasal bir kazanç yolu olmadığını bildirmiş, insanlar arasında uçurumlar oluşturan, olumsuz duyguları körükleyen, zengini daha zengin, fakiri daha fakir eden bu uygulamanın önünü kesmiştir. Faizin her türlüsü yasaklanmıştır.'
131 İnkâr edenler için hazırlanan ateşten sakının!

132 Allah’a ve Elçisine itaat edin ki onun rahmetine eresiniz.

003.

133 Rabbinizin bağışlamasını ve cenneti kazanmak için koşuşun. Cennetin genişliği göklerle yer arası kadardır. Kötülüklerden sakınanlar için hazırlanmıştır.

134 Onlar, bollukta ve darlıkta infak ederler. Öfkelerini bastırırlar. İnsanların hatalarını affederler.

Allah da güzel davrananları sever.

135 Onlar kötü bir iş yaptıkları, kendilerine yazık ettikleri zaman Allah’ı anarlar. Ondan, günahlarının bağışlanmasını dilerler. Allah’tan başka günahları bağışlayabilecek kim var!

Yaptıkları hatalarda bilerek direnmezler.

136 Bu güzel davranışlarının ödülü, Rablerinden bir bağışlanma ve altında ırmaklar akan cennetlerdir.

Orada temelli kalacaklar.

Güzel davrananların ödülü ne kadar da güzel!

137 Sizden önce nice olaylar oldu. Gezin de gerçeği yalanlayanların sonu nasıl olmuş bir görün!

138 Kur’an, bütün insanlar için bir bildiridir. Kötülükten sakınanlara yol gösterir, gerçekleri hatırlatır.

139 Sakın gevşemeyin, üzülmeyin!

İnanıyorsanız siz üstünsünüz!

‘Çünkü, kalbinizde iman var. Allah sizin dostunuzdur. Ebedi cennet sizi bekliyor.’

140 Savaş dolayısıyla size dokunan yaranın bir misli onlara da dokunmuştur.

Allah, yengi ve yenilgi günlerini insanlar arasında döndürür. Bu yolla, gerçek inananları ortaya çıkarır, sizden tanıklar edinir. Allah zalimleri sevmez.

‘Zalim, zulmeden, haksızlık eden, hak yiyen, sınır tanımayan demektir. Zulüm adaletin, zalim adilin zıddıdır. Haklar da iki türlüdür: Allah’ın hakları, kulların kendi aralarındaki haklar. İnanmak, ilahi emirleri yapmak, yasaklardan sakınmak Allah’ın kulları üzerindeki haklarıdır. Bunları yerine getirmeyen zalim olur. Bunun gibi, ikinci kısım hakları gözetmeyenler de haksızlık etmiş, zulmetmiş olurlar. Çünkü, kul haklarını belirleyen de Allah’tır. Bunları gözetmemek azap sebebidir.’

003.
141 Allah, inananları günahlardan arındırmak, inkâr edenleri etkisiz hâle getirmek ister.
142 Allah, aranızdan kendi yolunda çaba harcayanları, zorluklar karşısında sabredenleri belirlemeden cennete girivereceğinizi mi sandınız!
143 Andolsun, ölümle yüz yüze gelmeden önce onu temenni ediyordunuz. İşte, şimdi onu gözlerinizle görüyorsunuz.
144 Muhammed sadece bir elçidir. Ondan önce de nice elçiler gelip geçti. O ölür ya da öldürülürse gerisin geri dönecek misin!
Geriye dönen, Allah'a hiçbir surette zarar veremez.
Allah, şükredenlerin ödülünü verecektir.
'Şükür, verilen nimete karşı memnuniyetini göstermektir. Dil ile söylemek şükür olduğu gibi, emredilenleri yapmak, yasaklananlardan uzak durmak da bir şükürdür.'
145 Allah'ın izni olmadan hiç kimse ölmez.
Çünkü o, süresi belli bir yazıdır.
Kim dünya nimetini isterse kendisine ondan veririz.
Kim ahiret nimetini isterse ona da ondan veririz.
Şükredenleri ödüllendiririz.
146 Nice peygamberler, Rablerine kulluk eden kimseleri de yanlarına alarak savaşmışlardır.
Allah yolunda başlarına gelen acılı durumlardan dolayı gevşemediler, yılgınlık göstermediler, kendilerini küçük düşürmediler.
Allah sabredenleri sever!
147 Sadece, "Rabbimiz!
İşlediğimiz günahlarımızı bağışla.
Yapıp ettiklerimizdeki aşırılıklarımızı affet.
Hakta sebatımızı artır.
İnkârcılara karşı bize yardım et" dediler.
148 Allah, onlara hem dünya nimetini, hem de ahiretin güzel nimetini verdi.
Allah muhsinleri sever.
'Muhsinleri, yani güzel davrananları, işlerini güzel yapanları, Allah'ı görür gibi ibadet edenleri.'

149 Ey inananlar!
İnkâr edenlere uyarsanız onlar sizi yolunuzdan döndürürler.
Yitik acısıyla yananlara dönüşürsünüz!
150 Hayır! Sizin gerçek koruyucunuz sadece Allah'tır.
Başarı kazandıranların en hayırlısı odur.
151 Hakkında hiçbir belge indirilmeyen şeyi Allah'a ortak koşmaları sebebiyle, inkârcıların kalbine korku salacağız.
Onların varacakları yer ateştir.
Ne kötüdür zalimlerin durağı!
152 Allah, size olan yardım vaadini gerçekleştirdi.
Onun izniyle düşmanlarınızı kırıp geçiriyordunuz.
Arzu ettiğiniz başarı gerçekleştikten sonra söz dinlemez oldunuz.
Yılgınlık gösterdiniz.
Size verilen buyrukları tartışma konusu yaptınız.
Kiminiz dünyayı istiyordunuz, kiminiz ahireti.
Allah da, sizi sınamak üzere yardımını kesti.
Bununla beraber sizi affetti.
Allah'ın, inananlara olan merhameti sınırsızdır.
'Burada Uhud savaşına atıf yapılmaktadır. Savaşın başında müminler galip durumdaydılar. Durumun iyiye gittiğini gören okçular, kendilerine verilen emri dinlemeyip yerlerini terk ettiler. Ardından bozgun başladı.'
153 Bozgun sırasında siz habire kaçıyordunuz.
Dönüp kimseye bakmıyordunuz.
Elçimiz de arkanızdan sizi çağırıyordu.
Bunun üzerine Allah, elinizden giden ve başınıza gelenden dolayı sizi saran üzüntünüzü unutturmak üzere, birbiri ardınca başka kederler verdi.
Allah bütün yaptıklarınızdan haberlidir!

154 Kederin ardından, size bir güven duygusu, içinizden kimilerini saran bir iç huzuru verdi.

Kiminiz de can derdine düşmüştü.

Allah hakkında İslâm öncesi dönemlerdekine benzer düşüncelere kapılmıştı.

“Bu işte bizim fikrimiz alınmayacak mı?” diyorlardı.

“Karar yetkisi sadece Allah’ındır” de.

İçlerinde sana açmadıkları bir sırrı gizliyorlardı.

‘Aslında inanmıyor, ama inanır görünüyor, ikiyüzlülük ediyorlardı.’

“Bu karar verilirken bizim de katkımız olsaydı burada öldürülmezdik” diyorlardı.

“Evlerinizde olsaydınız bile üzerlerine ölüm yazılmış olanlar, yine devrilecekleri yerlere çıkıp gideceklerdi” de.

Allah, içinizde olanı sınamayı diliyordu. Kalbinizde bulunanı arındırmak istiyordu.

‘Kalbinizdeki kötü duyguları, yani kuşku, işkil, günah türünden kirleri temizlemek için.’

Allah sinelerin özünü *‘gönüllerde gizlenen sırları’* bilendir.

155 O gün iki topluluk yüz yüze gelince, sizden geri dönenler oldu.

Yaptıkları bazı hatalar yüzünden şeytan onları yoldan çıkarmıştı.

Ama Allah onları bağışladı.

Allah günahları bağışlayandır, kullarını cezalandırmakta acele etmeyendir.

156 Ey inananlar!

Siz, yeryüzünde uzun yolculuklara çıktıktan ya da savaşa katıldıktan sonra ölen kardeşleri hakkında, “Yanımızda olsalardı ne ölürler, ne de öldürülürlerdi” diyen inkârcılar gibi olmayın.

Allah bunu, onların kalplerinde bir yitik acısı olarak bırakacaktır.

Dirilten de Allah’tır, öldüren de.

Allah, yaptıklarınızın hepsini görüyor!

157 Andolsun! Allah yolunda öldürülür ya da ölürseniz, sizin için, Allah’ın bağışlaması, merhamet etmesi, onların biriktirdiklerinden daha hayırlıdır.

003.

158 Andolsun! Ölseniz de, öldürülseniz de sonunda hepiniz Allah’ın huzurunda toplanacaksınız.

159 Allah merhamet etti de sen onlara yumuşak davrandın. Eğer kaba ve katı yürekli olsaydın etrafından dağılıp giderlerdi.

Onları affet, onlar için bağışlanma dile.

Bir konu hakkında karar verirken onların da fikrini al.
Bir de karar verdin mi artık Allah’a güven.
Allah kendisine güvenenleri sever.
‘Bu ayette de Uhud savaşına atıf yapılmaktadır. Peygamber Efendimiz aleyhisselâm şehirde kalıp düşmanı beklemek niyetindeydi. Konuyu sahabeleriyle istişare etti. Çoğunluk, düşmanı dışarıda karşılama yönünde görüş beyan ettiler. Peygamber Efendimiz aleyhisselâm, istemeyerek de olsa meşveret kararını uyguladı. Aykırı görüş açıklayanlar daha sonra pişman oldular, bunu dile getirdiler, ama Peygamber Efendimiz aleyhissalâtü vesselâm geri adım atmadı.’
160 Allah size yardım ederse, sizi kimse yenemez.
Yardımsız bırakırsa size kim yardım edebilir!
Öyleyse, inananlar sadece Allah’a güvensinler.
161 Emanete hıyanet etmek hiçbir peygambere yakışmaz.
Kim hıyanet eder de savaşta ele geçirilenlerden ve ürünlerden bir şey aşırırsa, kıyamet günü onu yüklenmiş olarak gelir.
Sonra da, haksızlık edilmeksizin herkese kazandığı ödenir.
162 Allah’ın rızasına uyan kimse, Allah’ın hışmına uğrayan gibi olur mu hiç!
Onun varacağı yer cehennemdir.
Ne kötü bir varış yeri!
163 Allah katında onların dereceleri vardır.
Allah onların yaptıklarını görmektedir.
164 Andolsun! Allah, inananlara iyilik etmiştir.
Çünkü, onlara kendi içlerinden bir peygamber göndermiştir.
Allah’ın ayetlerini okuyor.
Onları arındırıyor.
Kitabı ve hikmeti öğretiyor.
Oysa, bundan önce açık bir sapkınlık içindeydiler.
165 Size bir musibet gelince, “Bu da nesi!” dediniz.
Oysa siz onlara iki katını isabet ettirmiştiniz.
“Bunun sebebi sizsiniz!” de.
Allah’ın her şeye gücü yeter!

003.
166 İki topluluk karşılaşınca başınıza gelenler, Allah’ın izniyle gerçekleşmiştir.
Bu, Allah’ın gerçek inananları belirlemesi içindi.
167 Bir de, inanmadıkları hâlde inanır gibi görünenleri ortaya çıkarmak içindi.

O ikiyüzlülere, “Gelin Allah yolunda savaşın! Hiç olmazsa savunma yapın!” denilmişti.

“Savaşmayı bilseydik size uyardık” dediler.

O gün onlar, imandan çok inkâra yakındılar. Çünkü, gönüllerinde olmayanı ağızlarıyla söylüyorlardı.

Onların gizlediklerini Allah çok iyi bilir!

‘İkiyüzlü diye karşılık verdiğimiz terimin aslı “münafık”tır. Münafık kelimesi “nafika” kelimesinden türetilmiştir. Nafika, bir tür tarla faresinin gizli yuvasının adıdır. Bu kurnaz hayvanın iki yuvası bulunur. Asıl yuvasına “kasia” adı verilir, gizli yuvasına “nafika” denir. Tehlike anında bu gizli yuvaya saklanır, kendini emniyete alır. Bu davranışıyla münafığın davranışı arasında bir benzerlik olduğu açıktır.’

168 Onlar yerlerinde oturdular da kardeşleri için, “Bize uysalardı öldürülmezlerdi” dediler.

“Sözünüzün eriyseniz, haydi kendinizden ölümü def edin bakalım!” de.

169 Allah yolunda öldürülenleri *‘şehitleri’* ölü saymayın.

Hayır, onlar diridirler.

Rableri katında rızklanırlar.

170 Allah’ın bol nimetinden kendilerine verdikleriyle sevinirler.

Arkalarından gelip de henüz kendilerine katılmayanlara, kendileri için bir korku ve üzüntünün söz konusu olmadığını müjdelerler.

171 Onlar, Allah katından erişen bir lütfu, bir nimeti, inananların çabalarının ödüllendirildiğini müjdelemek isterler.

172 Kendileri savaşta yaralandıktan sonra Allah’ın ve Elçisinin çağrısına olumlu karşılık verenlere, görevlerini güzelce yapıp kötülüklerden sakınanlara büyük bir ödül vardır.

173 Bir takım insanların, “Düşmanlarınız sizin için bir ordu topladı, onlardan korkun” demeleri onların sadece imanlarını artırdı.

“Allah bize yeter! O ne güzel bir vekil!” dediler.

003.

174 Sonra da, bu yüzden kendilerine hiçbir kötülük dokunmaksızın, Allah’ın lütfu ve nimetiyle geri döndüler.

Allah’ın rızasına uygun davrandılar.

Allah, sınırsız nimetlerin sahibidir.

175 Şeytan, ancak kendine uyanları korkutabilir.

Gerçekten inanmış kimselerseniz, onlardan korkmayın, sadece benden korkun.

176 İnkârda yarışanlar yüzünden üzülme.
Allah'a zarar veremezler.
Allah onlara ahiretteki nimetlerden bir pay vermemek istiyor.
'Yapıp ettikleri kötülüklere bir ceza olarak, asla haksızlık etmeksizin.'
Onlara büyük bir azap vardır.
177 İnanmak yerine inkâr etmeyi satın alanlar, Allah'a hiçbir şeyle zarar veremezler.
Onlara can yakıcı bir azap vardır!
178 İnkârcılar, kendilerine bir miktar süre verişimizi haklarında hayırlı sanmasınlar.
Biz onlara günahlarını artırsınlar diye süre veriyoruz.
Onlara alçaltıcı bir azap vardır!
179 Allah, inananları sürekli hâli üzere bırakacak değildir.
Sonunda, temizi pisten ayıracaktır.
'Bir elekten geçirecek, gerçekten inananı inanmayandan, iyiyi kötüden ayıracak.'
Allah size gaybı bildirecek değildir.
'Gözlem alanının dışında kalan, dış duyularla hissedilemeyen bilgileri herkese bildirmez.'
Allah onu bildirmek üzere, elçilerinden kimi dilerse onu seçer.
Allah'a ve elçilerine inanın.
Eğer inanır da kötülüklerden sakınırsanız, size büyük bir ödül vardır.
180 Allah'ın bol nimetinden verdiklerinde cimrilik edenler, bunun kendi haklarında hayırlı olduğunu sanmasınlar. Tersine, bu onlar için kötüdür.
Cimrilik ettikleri şey, kıyamet günü boyunlarına dolanacaktır.
Göklerin ve yerin mirası Allah'ındır!
'Çünkü, herkes elindekini bırakıp gidecektir, her şey Allah'a kalacaktır.'
Allah yaptıklarınızdan haberlidir!

003.
181 Andolsun! "Allah yoksul, biz zenginiz" diyenlerin sözünü Allah işitmiştir.
Söylediklerini de, haksız yere peygamberlerini öldürdüklerini de yazacağız.
Sonra da, "Tadın can yakıcı azabı!" diyeceğiz.
182 Bu, ellerinizle sunduklarınız *'yapıp ettikleriniz'* yüzündendir.
Allah, kullarına asla haksızlık etmez!
183 "Allah bize söz verdi, ateşte yakılmak suretiyle sunulan bir kurban getirmedikçe hiçbir elçiye inanmayacağız" derler.
"Benden önce de nice elçiler size gerçeğin delillerini, belgelerini ve bu söylediklerinizi

getirmişlerdi. Doğru sözlü kimselerseniz onları niçin öldürdünüz!" de.

184 Seni yalanladılarsa bilesin, senden önce nice deliller, belgeler, sayfalar, aydınlatıcı kitaplar getiren öbür peygamberler de yalanlanmıştı.

185 Her nefis *'kişi, can'* ölümü tadacaktır.

Yaptıklarınızın karşılıkları kıyamet günü size eksiksiz verilecektir.

Ateşten uzaklaştırılıp cennete girdirilen kimse artık büsbütün kurtulmuştur.

Şu dünya hayatı aldatıcı bir keyiften başka nedir ki!

186 Mallarınız ve canlarınız konusunda mutlaka sınanacaksınız.

Sizden önce kendilerine kitap verilenlerden ve Allah'ın yanı sıra başka ilahlar edinenlerden nice incitici sözler işiteceksiniz.

Sabredip de kötülüklerden sakınmanız kararlılık gösterilmesi gereken işlerdendir.

003.

187 Allah, kendilerine kitap verilenlere, "Size verilen kitabı insanlara açıklayacaksınız. Hiçbir şeyi gizlemeyeceksiniz!" diye buyurmuştu.

Onlardan, bunu yapacaklarına dair kesin söz almıştı.

Fakat onlar, verdikleri sözü tutmadılar.

Az bir pahaya sattılar.

Ne kötü bir alışveriş!

188 Yapıp ettiklerine sevinen ve yapmadıkları şeylerle övülmekten hoşlananların, o acılı azaptan kurtulacaklarını sanma.

Pek acılı bir azap onları bekliyor!

189 Göklerin ve yerin mülkü *'hâkimiyeti, egemenliği'* Allah'ındır.

Allah'ın gücü her şeye yeter!

190 Göklerin ve yerin yaratılışında, geceyle gündüzün birbiri ardınca gelmesinde aklını kullananlar için ayetler vardır.

'Ayetler, yani Allah'ı tanıtan alametler, nişanlar, bellikler, ibretler bulunur. Kainatı bir kitap gibi okuyanlar, üstünde düşünenler, bunlara bakarak Allah'ı tanıyabilirler.'

191 Onlar, ayakta dururken, otururken, yanları üstü yatarken Allah'ı anarlar.

Göklerin ve yerin yaratılışını düşünürler.

"Rabbimiz!

Bunları boşuna yaratmadın.

Sen bütün kusurlardan ıraksın.

Bizi ateş azabından koru!" derler.

192 "Rabbimiz! Sen, kimi ateşe sokarsan, onu perişan edersin.

Zalimlerin yardımcısı yoktur!
193 “Rabbimiz!
Rabbinize inanın! diye bizi inanca çağıran bir ses işittik de inandık.
Rabbimiz!
Günahlarımızı bağışla.
Kabahatlerimizi örtüver.
Canımızı iyilerle birlikte al.
194 “Rabbimiz! Bize, elçilerin aracılığıyla söz verdiğin nimetleri bahşet.
Kıyamet günü bizi utanılacak duruma düşürme.
Sen asla sözünden dönmezsin.”

003.
195 Rableri de onlara, “Birbirinizden türeyip gelen sizlerden, erkek olsun, kadın olsun, emek verenin emeğini boşa çıkarmam.
Dinlerini yaşamak için kötülük beldelerinden başka yerlere göçenlerin, yurtlarından sürülenlerin, benim yolumda eziyete, hakarete, zarara uğrayanların, savaşanların, öldürülenlerin kabahatlerini örterim.
Allah katından bir nimet olmak üzere, onları altında ırmaklar akan cennetlere girdiririm.
Nimetin en güzeli Allah katındadır” diye cevap verdi.
196 İnkâr edenlerin ülkelerde rahatça gezip dolaşmaları seni aldatmasın.
197 Az bir faydalanmadan sonra onların varacakları yer cehennemdir.
Ne kötü bir durak!
198 Allah’tan sakınanlara, altında ırmaklar akan cennetler vardır.
Allah katında konukluklar hazırlanmıştır.
İyi kullar için, Allah katında bulunanlar daha hayırlıdır.
199 Kendilerine daha önce kitap verilmiş olanlar arasında Allah’a saygı duyarak inanan, sana indirilene de, kendilerine indirilene de iman edenler vardır.
Onlar, Allah’ın ayetlerini az bir çıkar elde etmek için satmazlar.
Onların ödülleri Rableri katındadır.
Allah’ın hesap görmesi gerçekten çok çabuktur.
200 Ey inananlar!
Sabırlı olun!
Sabırda yarışın!
Birbirinizle kenetlenin!

Allah'tan sakının!
Bunları yaparsanız, kurtuluşa erer, umduklarınızı bulursunuz!

004. NİSA SURESİ

'Nisa, "kadınlar" demektir. Kadınların haklarından söz etmesi sebebiyle sureye bu ad verilmiştir.'

Bismillahirrahmanirrahîm.

001 Ey insanlar! Sizi bir tek candan yaratan, ondan eşini var eden, o ikisinden çok sayıda erkekler ve kadınlar meydana getiren Rabbinizden sakının!

Kendisi adına birbirinizden istekte bulunduğunuz Allah'ın ve yakınların haklarını yerine getirememekten sakının!

Allah sizi her an gözetlemektedir!

002 Yetimlere mallarını verin. Temize karşılık pisi *'helale karşılık haramı'* almayın. Onların mallarını mallarınıza katarak yemeyin. Çünkü, bu büyük bir günahtır.

003 Malları olan yetim kızlarla evlenmekle kendilerine haksızlık yapmaktan kaygı duyuyorsanız, size helal olan başka kadınlardan ikişer, üçer, dörder nikahlayın.

Aralarında âdil *'dengeli'* davranamamaktan korkarsanız yalnız bir tane alın ya da elinizde olanla yetinin. Adaletten sapmamanız için böylesi daha uygundur.

'Birden fazla evlilik sıra dışı durumlar içindir. Tek kadınla evlenmek esastır. Kur'an, birden dörde çıkarmamış, çoktan aza indirmiştir. Ayrıca, bir kısım yasalar koymuş, çokevlilikten doğan sakıncaları azaltmıştır. Adalet şartını koymuş, surenin devamında, "Tutkuyla isteseniz bile kadınlar arasında âdil olmaya gücünüz yetmez" buyurmakla bu yolu iyice daraltmıştır.'

004 Kadınlara mehirlerini güzelce verin. Mehirin bir bölümünü içlerinden gelerek size bırakırlarsa, size helaldir.

005 Allah'ın sizi sorumlu kıldığı mallarınızı aklı ermeyenlere vermeyin. Fakat onları bu malların geliriyle besleyin, giydirin. Kendilerine güzel söz söyleyin.

006 Yetimleri nikah evresine erişinceye kadar deneyin. Erginlik belirtileri görürseniz, mallarını kendilerine teslim edin.

Büyürler de geri alırlar diye, mallarını israf ederek tez elden yemeyin. Zengin olan ondan sakınsın. Fakir olansa, belli sınırlara uygun biçimde yesin.

Mallarını kendilerine teslim ederken yanlarında tanık bulundurun.
Hesap sorucu olarak Allah yeter!

004.
007 Ana babanın, akrabaların mirasında erkekler pay alacaklar. Ana babanın, akrabaların mirasından kadınlar da pay alacaklar. İster az, ister çok olsun, bu paylar kesin bir yükümlülük olarak belirlenmiştir.
008 Miras bölüşülen yerde yakınlardan, yetimlerden, yoksullardan birileri varsa, onlara da biraz verin, gönül alıcı sözler söyleyin.
009 Arkalarında eli ermez gücü yetmez çocuklar bırakmaları durumunda, onlar için kaygı duyacak olanlar, haksızlık yapmaktan korkup titresinler.
Allah'tan sakınsınlar da dürüst konuşsunlar.
010 Yetimlerin mallarını haksız yere yiyenler, karınlarını ateşle doldurmuş olurlar.
Sonra da çılgın bir ateşe atılırlar!
011 Çocuklarınızın miras hakkı konusunda Allah size şunu emrediyor:
Erkeğe iki dişi payı vardır.
Hepsi dişi olmak üzere ikiden fazlaysalar, bırakılan malların üçte ikisi, tek kız ise yarısı verilir.
Ölenin çocuğu varsa, anne ve babadan her birine, bırakılan malın altıda biri verilir. Çocuğu olmayıp da ona ana babası mirasçı olduysa, annesine üçte bir, kardeşleri varsa, o zaman annesine altıda bir verilir.
Bunların hepsi vasiyeti yerine getirildikten, borcu ödendikten sonradır.
Babalarınız ve oğullarınızdan hangisinin fayda bakımından size daha yakın olduğunu bilmezsiniz.
Allah her şeyi bilen, her işini nice faydalar gözeterek hikmetle yapandır.
'İlahi yasaya göre, erkek evlenirken kadına mehir vermek zorundadır. Evlendikten sonra da, onun yiyeceğini, içeceğini, giyimini ve benzer ihtiyaçlarını karşılar. Bu yüzden mirastan iki pay alır. Kız ise evlenirken mehir alır, geçimini kocasına yükler. Nafakasını kendisi temin etmek zorunda kalmaz. Bu nedenle bir pay alır. Erkek iki pay getirir, kız bir pay getirir, böylece üç pay olur. Kızın erkek kardeşi de iki pay götürür, onun eşi de bir pay götürür, onlarınki de üç pay olur. Sıra dışı durumlar bir yana, genel uygulama budur. Bu konuda eşitlik olmaması adaletin ta kendisidir.'

004.
012 Çocukları yoksa, eşlerinizin bıraktıklarının yarısı sizindir.
Çocukları varsa, o zaman dörtte biri sizindir.
Ettikleri vasiyeti yerine getirdikten, borcunu ödedikten sonra.
Çocuğunuz yoksa, sizin bıraktıklarınızın dörtte biri eşlerinizindir.
Çocuğunuz varsa, bıraktıklarınızın sekizde biri eşlerinizindir.
Vasiyetinizi yerine getirdikten, borcunuzu ödedikten sonra.
Eğer miras bırakan erkek ya da kadın çocuğu ve ana babası olmayan bir kimse olur da, bir erkek ya da bir kız kardeşi bulunursa, bunlardan her birine altıda bir pay verilir.
Bundan çoksalar, zarara uğratılmaksızın üçte birine ortak olurlar.
Vasiyeti yerine getirildikten, borcu ödendikten sonra.
Bunlar Allah'ın kesinlikle uygulanması gereken yasasıdır.
Allah, her şeyi bilen, kullarını cezalandırmakta acele etmeyendir.
013 Bunlar Allah'ın yasalarıdır.
Kim, Allah'a ve Elçisine itaat ederse, Allah onu, altında ırmaklar akan cennetlere koyar.
Büyük kurtuluş budur!
014 Kim Allah'a ve Elçisine isyan eder de yasalarını çiğnerse, onu da içinde temelli kalmak üzere ateşe sokar.
Ona alçaltıcı bir azap vardır.

004.
015 Haklarında zina isnadı bulunan kadınlarınıza gelince, bunu ispatlamak amacıyla dört tanık getirin.
Bu tanıklar suça tanıklık ederlerse, suçlu kadınları ölünceye ya da Allah onlara bir yol açıncaya kadar evlerde tutun.
016 Bu suçu işleyenlerin her ikisine de eziyet edin.
Tevbe edip kendilerini düzeltirlerse onları bırakın.
Allah tevbeleri kabul edendir, merhametlidir.
017 Allah katında gerçek tevbe, bilgisizlik sebebiyle kötülük yapıp da ardından hemen tevbe edenlerinkidir.

Allah, bu gibilerin tevbesini kabul eder.
Allah her şeyi bilen, her işini nice faydalar gözeterek adaletle yapandır.
018 Kötülükler yapmayı sürdürüp de ölüm gelince, "Şimdi tevbe ettim" diyenlerin tevbesi kabul edilmez.
İnkârcı olarak ölenlerin de tevbesi kabul edilmez.
Bunlara acılı bir azap hazırlamışızdır.
019 Ey inananlar! Zor kullanarak kadınlarınıza mirasçı olmaya çalışmanız size helal olmaz.
Apaçık bir hayasızlık etmedikleri sürece, verdiğiniz mehirin bir kısmını kurtarabilmek için onlara baskı yapmayın.
Kadınlarınızla iyi geçinin.
Kendilerinden hoşlanmamış olabilirsin, ama sabredin.
Sizin hoşunuza gitmeyen bir şeyi Allah daha hayırlı kılmış olabilir.
'Mehir, nikah edilen kadına erkek tarafından verilen para ya da maldır. Bunlar kadının güvencesidir. Onu dilerse harcar, dilerse işletip çoğaltır. Ne babasının ne de kocasının onun elinden almaya hakları yoktur. Kadın boşanmak isterse, bu mehiri geri verir. Erkek boşarsa, mal kadında kalır.'

004.
020 Bir eşin yerine başka bir eş almak isterseniz, ilkine yüklerle mehir vermiş olsanız bile ondan bir şey almayın.
İftira ederek, açıkça günaha girerek onu nasıl geri alırsınız!
021 Siz kendinizi birbirinize adamıştınız, unutmayın.
Eşiniz sizden kuvvetli bir söz almıştı.
Bunlar birer gerçekken nasıl olur da geri alırsınız!
022 Babalarınızın evlendikleri kadınlarla evlenmeyin!
Geçmişte olanlar artık geride kaldı.
O uygulama gerçekten pek çirkindi.
Çok iğrenç bir şeydi.
Kötü bir yoldu!
023 Şu kadınlarla evlenmeniz size haram kılındı:
Anneleriniz,
kızlarınız,
kız kardeşleriniz,
halalarınız,
teyzeleriniz,

kardeşlerinizin kızları,
kız kardeşlerinizin kızları,
sizi emziren süt anneleriniz,
süt kardeşleriniz,
kadınlarınızın anneleri,
gerdeğe girdiğiniz karılarınızdan evlerinizde bulunan üvey kızlarınız.

Eğer üvey kızlarınızın anneleriyle gerdeğe girmemişseniz, onlarla evlenmenizde bir günah yoktur.

Öz oğullarınızın karılarıyla evlenmeniz haramdır.

İki kız kardeşi birlikte nikahlamanız da haramdır.

Geçmişte olanlar artık geride kaldı.

Doğrusu, Allah bağışlayıcıdır, merhametlidir.

004.

024 Yasal yolla evlendiğiniz kadınlarınız sizindir.

Evli kadınlarla evlenmeniz haram kılındı.

Bunlar Allah'ın yasalarıdır!

Kesinlikle uyulması gerekir.

Geriye kalanlar *'burada haram diye anılmayanlar'* zinadan kaçınıp namuslu yaşamak üzere, mallarınızla isteyesiniz diye size helal kılındı.

Hangilerinden nikah aracılığıyla faydalandıysanız, belirlenen mehirlerini kendilerine verin.

Mehir kesiştikten sonra, aranızda anlaştığınız hususta size bir sorumluluk yoktur.

Allah, her şeyi bilen, her işini nice gayeler gözeterek adalet üzere yapandır.

025 Sizden, özgür bir inanan kadınla evlenmeye gücü yetmeyen kimseler, ellerinizin altında bulunan inanmış esir kadınlarla evlensinler.

Allah sizin inancınızı daha iyi bilir.

Hepiniz birbirinizdensiniz.

Zinadan sakınmaları, namuslu yaşamaları ve gizli sevgili edinmemeleri hâlinde, velilerinin izniyle onlarla evlenin.

Evlenme bedeli olan mehirlerini güzellikle verin.

Evlendiklerinde zina ederlerse, onlara özgür kadınlara verilen cezanın yarısı kadar ceza verin.

Bu kolaylık, günaha girme korkusu olanlarınız içindir.

Sabretmeniz sizin için daha hayırlıdır.

Allah bağışlayıcıdır, merhametlidir.

026 Allah size bilmediklerinizi bildirmek, sizden öncekilerin yollarını göstermek, tevbelerinizi kabul etmek ister.

Allah, her şeyi bilen, her işini anlamlı gayeler gözeterek hikmet üzere yapandır.

004.

027 Allah, sizin tevbelerinizi kabul etmek istiyor.

Şehvetlerine uyanlar ise, büyük bir sapıklıkla sapmanızı istiyorlar.

028 Allah, yükünüzü hafifletmek istiyor.

Çünkü, sizin zayıf yaradılışlı olduğunuzu biliyor.

‘Uymanız gereken yasaları kolaylaştırıyor.’

029 Ey inananlar!

Karşılıklı anlaşma sonucu yapılan alışveriş helaldir.

Bunun dışında, birbirinizin mallarını aranızda haksız yollarla yemeyin!

Birbirinizi mahvetmeyin!

Allah size gerçekten merhamet ediyor.

030 Her kim, ilahi sınırları aşarak, zulmederek bunu yaparsa, yakında onu ateşe sokarız!

Allah’a göre bu pek kolaydır.

031 Size yasaklanan büyük günahlardan kaçınırsanız, Allah sizin kusurlarınızı örter, sizi değerli bir yere *‘cennete’* yerleştirir.

032 Allah’ın, kiminize kiminizden fazla verdiklerine göz dikmeyin.

‘Allah, sınav gereği kiminize çok, kiminize az nimet verir. Varlıklı olandan şükür, öbürlerinden sabır ister. Bunu bilin de başkalarına haset etmeyin, onların ellerindekini kıskanmayın. İşin sonunu düşünün. Her şey herkesin elinden alınacak. Üstelik, haset önce haset edeni yakar, mahveder. Çoğu zaman, haset edilenin bundan haberi bile olmaz. Hasedin zararı sizedir.’

Erkeklere kazandıklarından bir pay vardır.

Kadınlara da kazandıklarından bir pay vardır.

Allah’ın sınırsız lütfunu isteyin.

Doğrusu, Allah her şeyi bilir.

004.

033 Ana babanın, akrabaların miraslarından pay alacakları belirledik. Kendileriyle sözleşmeler yaptığınız kimselere de hak ettikleri paylarını verin. Allah her şeye tanıktır, bunu unutmayın.

034 Erkekler kadınlara gözeticidirler. Allah, kullarının kimini kiminden üstün kılmıştır. Bir de, erkekler mallarından *'kadınlarına karşı yasal sorumluluklarını yerine getirmek üzere'* harcama yaparlar. İyi kadınlar söz dinlerler. Allah'ın korunmasını emrettiklerini kocaları yanlarında bulunmazken de korurlar. Kadınlarınız, evlilik ilişkisini kökünden sarsacak çirkin davranışlar içine girerlerse, kendileriyle güzelce konuşun. Sonuç alamazsanız *'durumun ciddiyetini kavrayabilmeleri için bir uyarı olmak üzere'* yataklarında yalnız bırakın. *'Uzlaşmaz tutumlarını inatla sürdürürlerse'* onları bırakın. Uslanıp da size uyum sağlayacak duruma gelirlerse, artık onlar aleyhine başka yol aramayın. Allah sınırsız yücedir, sonsuz büyüktür.

'Metinde "bırakın" diye ifade edilen ibarenin orijinalinde geçen "edrebe" fiilinin "sefer etmek, yürüyüp gitmek, dolaşmak, yüz çevirmek, grev yapmak, arkasını dönmek, vazgeçmek, terk etmek, bırakmak, ayrılmak, kaçınmak, çekinmek, çekilmek, vurmak, dövmek, kuşatılmak, çevrilmek, araya set koymak, duvar çekmek, misal vermek..." gibi pek çok manaları vardır. Biz, bir önceki ibarede, bırakmanın "yataklarında" diye kayıt altına alınması sebebiyle, bir sonraki aşama için "bırakın" diye karşılık vermeyi uygun bulduk. Hep öne sürüldüğü üzere, fiilin "cer harfi" almaması böyle anlam vermemize engel olmamalı diye düşünüyoruz. Birbirini "ve" bağlacıyla izleyen cümlecikler git gide yoğunlaşmaya işaret etmektedir. Birinci evrede konuşma, ikinci evrede "yatakta" yalnız bırakma tavsiye edildiğine göre, üçüncü evrede yapılması gereken daha da uzaklaşma, yani bir süre "ayrı evlerde" yaşamak üzere "bırakma" olabilirdi. Bunu tercih ederken, "bırakın" kelimesinin, "bırakın gidin" ya da "bırakın gitsinler" diye özetlenebilecek iki yönlü anlamını da hesaba kattık. Bu karşılık, sözün siyak ve sibakı, Kur'an'ın rahmet oluşu, kadın ruhunun etkilenme süreci ve insanî davranış açısından daha uygun olacaktır. Amaç, olumlu bir sonuç elde etmekse, ki öyledir, "dövmek" çözüm olamadığı gibi sorunu daha da içinden çıkılmaz bir hâle getirecektir. Hikmeti illet yerine koymamakla birlikte, ibareyi "kadınları dövün" diye çevirmenin hidayet nurunu perdeleyici etkisini de göz ardı etmemek gerektiği kanaatindeyiz.'

035 Karı kocanın aralarının açılmasından kaygı duyarsanız, kadın tarafından bir hakem, erkek tarafından da bir hakem atayın. Karı koca barışa yanaşırlarsa, Allah onları bir araya getirir. Allah her şeyi bilendir, her şeyden haberi olandır.

036 Allah'a kulluk edin, ona hiçbir şeyi ortak koşmayın. Ana babaya, yakınlara, yetimlere, yoksullara, yakın komşuya, uzak komşuya, yakın arkadaşa, yolda kalmışa, üzerlerinde yetki ve sorumluluk sahibi olduğunuz kimselere güzel davranın. Allah büyüklenip övünenleri sevmez.

037 Kimi insanlar, hem cimrilik eder, hem de insanlara cimriliği tavsiye ederler. Allah'ın kendilerine sınırsız merhameti sebebiyle verdiklerini *'yerli yerince harcamayıp'* saklarlar. İnkâr edenlere alçaltıcı bir azap hazırlamışızdır!

004.

038 Onlar, Allah’a ve ahiret gününe inanmazlar.

Mallarını insanlara gösteriş yapmak için harcarlar.

Şeytan birine arkadaş olmuşsa, artık ne kötü bir arkadaştır o!

039 Ne olurdu sanki, Allah’a ve ahiret gününe inansalar da Allah’ın kendilerine verdiği rızktan yerli yerince harcasalardı!

Allah onları çok iyi bilir!

040 Allah zerre kadar haksızlık yapmaz.

Zerre kadar iyilik yapılsa onu kat be kat artırır.

İyilik yapana kendi katından büyük bir ödül verir.

041 Her topluluktan bir tanık, seni de onlara tanık getirdiğimiz zaman ne olacak hâlleri!

‘Senin ilettiğin gerçeklerden haberi olanlara da seni tanık yaparız.’

042 İnkâr edip Peygambere başkaldıranlar, o gün yerle bir edilmeyi isterler!

Bir tek sözü bile Allah’tan gizleyemezler!

043 Ey inananlar! Sarhoşken, ne dediğinizi bilene kadar, cünüpken, yolcu olmanız dışında, gusül yapana kadar, namaza yaklaşmayın.

Hastaysanız ya da yolculuktaysanız ya da tuvaletten gelmişseniz ya da kadınlara ilişir de su bulamazsanız, temiz bir toprakla teyemmüm edin, yüzlerinize, ellerinize *‘su yerine toprak’* sürün.

Allah günahları affedicidir, bağışlayıcıdır.

‘Kimi yorumcular, bu ayetin, içkiyi kesin olarak yasaklayan ayetle neshedildiğini, yani hükmünün ortadan kaldırıldığını söylemişler, kimileri de, neshin söz konusu olmadığını, inanan bir insanın da bazen sarhoş olabileceğini, bu durumda aklı başına gelene kadar namaz kılmaması gerektiğini, ibadetlerin özü olan namazın tam bir ruh uyanıklığıyla kılınması gerektiğini, zihnin uyuşuk olmasının sadece içki içmekle de ilgili olmadığını söylemişlerdir.’

044 Kendilerine kitaptan bir pay verilenleri görmedin mi!

Kendileri sapıklığı satın aldıkları gibi sizin de yoldan sapmanızı istiyorlar!

004.
045 Allah, düşmanlarınızı daha iyi bilir.
Allah size dost olarak da, yardımcı olarak da yeter.
046 Yahudilerden kimileri, kelimeleri bozarak, dillerini bükerek, dini yererek, “İşittik, isyan ettik. İşit, işitmez olası! Bizi de dinle!” derler.
Eğer, “İşittik, itaat ettik. Dinle ve bizi gözet” deselerdi haklarında hayırlı olurdu.
Allah, inkârları yüzünden kendilerini lânetledi.
Onların ancak pek azı inanır.
047 Ey kendilerine kitap verilenler!
Biz bir takım yüzleri silip de enselerine benzetmeden ya da onları cumartesi günü dinlenme yasasını çiğneyenleri lânetlediğimiz gibi lânetlemeden önce, yanınızda olanı onaylamak üzere indirdiğimiz Kur’an’a inanın.
‘Yanınızda olanı, yani daha önce indirilen Tevrat, İncil, Zebur gibi kitaplardan birini.’
Allah’ın emri her zaman gerçekleşmiştir.
048 Allah, kendisine ortak koşulması suçunu affetmez.
Bunun dışında kalan suçları dilerse affeder.
Allah’ın yanı sıra başka ilahlar edinen kimse, büyük bir günahla iftira etmiş olur.
049 Kendilerini temize çıkaranları görmedin mi!
Allah kimi dilerse onu temize çıkarır.
Hiç kimseye kıl kadar haksızlık etmez.
050 Bak, Allah’a karşı nasıl da yalan uyduruyorlar!
Apaçık bir günah olarak bu bile yeter!
051 Kendilerine kitaptan bir pay verilenleri görmedin mi!
Puta ve insanları iman yolundan alıkoyan şeylere inanıyorlar da, inkârcılar için, “Bunların yolu Kur’an’a inananlarınkinden daha doğru” diyorlar.

004.
052 Allah tarafından lânetlenen kimseler işte bunlardır!
Allah tarafından lânetlenen kimseye bir yardımcı bulamazsın!
053 Yoksa onların hâkimiyetten *‘egemenlikten’* bir payları mı var!

Öyle olsaydı insanlara bir çekirdek bile vermezlerdi.
054 Yoksa onlar, Allah’ın insanlara fazlından *‘bol nimetinden’* verdiklerini mi kıskanıyorlar!
Oysa, İbrahim’in soyundan gelenlere de kitap, hikmet ve büyük bir hâkimiyet verdik.
‘Hikmet, yani hakkı batıldan, iyiyi kötüden, doğruyu yalandan ayırma bilgisi. Hâkimiyet, yani hüküm yetkisi, egemenlik.’
055 Onlardan kimi ona inandı, kimi de inanmayıp engel oldu.
Çılgın bir ateş olarak cehennem yeter!
056 Ayetlerimizi tanımayıp inkâr edenleri yakında ateşe atarız. Azabı iyice tatsınlar diye yanan derilerini yeni derilerle değiştiririz.
Allah’ın üstün gücü vardır, her işini nice gayeler gözeterek hikmetle yapar.
057 İnanıp güzel işler yapanları altında ırmaklar akan cennetlere girdiririz.
Orada temelli kalırlar.
Onlara orada tertemiz eşler vardır.
Onları koyu bir gölgeye sokarız.
‘Sıcaktan rahatsız olmazlar. Bizim sayemizde sıkıntısız bir hayat yaşarlar.’
058 Allah size emanetleri layık olana vermenizi, insanlar arasında hükmederken adil davranmanızı emrediyor.
Allah size ne güzel öğüt veriyor.
Allah işitendir, görendir.
059 Ey inananlar! Allah’a itaat edin. Peygambere, sonra içinizden yetki sahibi olanlara da itaat edin.
Allah’a ve ahiret gününe inanmış kimselerseniz, bir konuda anlaşmazlığa düştüğünüz zaman, onun hükmünü Allah’a ve Peygambere bırakın.
‘Kur’an’ı, Kur’an’da bulamazsanız onun yorumu olan hadisi kaynak kabul edin.’
Hayırlı olan budur.
Sonucu bakımından bu daha güzeldir.

004.
060 Hem sana indirilen kitaba, hem de senden önce indirilenlere inandıklarını ileri sürenleri görmedin mi!
Yapay tanrılarının huzurunda yargılanmak istiyorlar.
Oysa onları tanımamaları *‘onlara tapmamaları’* emredilmişti.
Şeytan da kendilerini derin bir sapıklıkla saptırmak istiyor.
061 “Allah tarafından indirilen Kitaba ve Elçisine gelin” denilince, inanmadıkları hâlde inanır görünen ikiyüzlülerin, senden büsbütün uzaklaştıklarını görürsün.
062 Madem durum budur, nasıl olur da, yaptıkları yüzünden başlarına kötü bir hâl

gelince, sana gelerek, “Amacımız sadece iyilik edip uzlaştırmaktı” diye Allah’a yemin ederler!

063 Allah onların gönüllerinde olanı bilir.

Sen onlara aldırma da nasihat et.

Kendileri hakkında etkili sözler söyle.

064 Biz her peygamberi, Allah’ın izniyle kendisine itaat edilsin diye gönderdik.

Onlar, günah işleyerek kendilerine yazık ettikleri zaman sana gelmeli, Allah’tan af dilemeliydiler.

Peygamber onlar için bağışlanma dileseydi, Allah onların tevbelerini kabul buyururdu.

O, tevbeleri kabul edendir, merhametlidir.

065 Hayır! Rabbine yemin ederim, onlar aralarında anlaşmazlığa düştükleri konularda seni hakem yapıp, içlerinde hiçbir sıkıntı duymaksızın verdiğin kararı tamamen kabul etmedikleri sürece iman etmiş sayılmazlar!

004.

066 Onlara, “Kendinizi öldürün!” ya da “Yurdunuzdan çıkın!” diye emretmiş olsaydık, pek azı dışında bunu yapmazlardı.

Kendilerine önerileni yapsalardı, haklarında daha hayırlı, kalıcılık yönünden daha sağlam olurdu.

‘Kendinizi öldürün, yani Allah yolunda ölümü göze alın, gerekirse savaş alanında ölün!’

067 O zaman onlara, kendi katımızdan büyük bir ödül verirdik.

068 Onları doğru yola eriştirirdik.

069 Allah’a ve Elçisine itaat edenler, Allah’ın nimetine eriştirdiği nebiler, sadıklar, şehitler ve salihlerle birlikte olurlar.

Ne iyi arkadaştır onlar!

‘Burada, doğru yolun öncüleri olan dört grup insandan söz edilmektedir. Bunlar, Allah’ın kendilerine nimet verdiği kimselerdir. Nebiler, peygamberlerdir. Sadıklar, özü sözüne uygun doğru kimseler demektir. Şehitler, Allah yolunda can verenlerdir. Salihler, ilahi emirleri uygulayan iyi kişilerdir.’

070 Bu lütuf Allah’tandır.

Allah’ın bilmesi yeterlidir.

‘Başkaları bilmese de olur. Çünkü, ceza ya da ödül verecek olan Allah’tır. Önemli olan onun rızasını kazanmaktır.’

071 Ey inananlar!

Düşmanlarınıza karşı tedbirler alın da takımlar hâlinde ya da topluca savaşa gidin.

072 İçinizden geride kalanlar da vardır.

Sizin başınıza bir musibet gelince, “Allah bana lütfetti de onlarla beraber olmadım” der.

073 Allah’ın size bir nimeti erişirse, sanki aranızda hiç tanışıklık yokmuş gibi, “Keşke onlarla birlikte olsaydım da ben de büyük bir başarı kazansaydım!” der.

074 Öyleyse, dünya hayatı yerine ahireti almak isteyenler durmasınlar, Allah yolunda savaşsınlar.

Çünkü, kim Allah yolunda savaşır, öldürülür ya da yenerse, biz ona büyük bir ödül vereceğiz.

004.

075 Ne oluyor size de, güçsüz bırakılan çaresiz erkekler, kadınlar, çocuklar uğrunda Allah yolunda savaşmıyorsunuz!

Onlar ki, “Rabbimiz! Halkı zalim olan bu ülkeden bizi çıkar. Katından bize bir koruyucu, bir yardımcı yolla” diye yalvarıyorlar.

076 İnananlar Allah yolunda, inkâr edenlerse azdırıcı şeytanın yolunda savaşırlar.

Öyleyse savaşın şeytanın izinden gidenlerle!

Aslında şeytanın düzeni zayıftır.

077 Kendilerine, “Savaştan el çekin. Namazı özenle kılın, zekâtı verin” denilen kimseleri görmedin mi!

Kesin bir yükümlülük olarak üzerlerine savaş yazılınca, onların bir bölümü, Allah’tan korkar gibi, hatta daha şiddetli bir korkuyla insanlardan korkuyorlar.

Bunlar, “Rabbimiz! Bize niye savaş yazdın. Bizi yakın bir zamana kadar erteleseydin olmaz mıydı!” dediler.

Sen de onlara “Dünyanın zevki azdır. Kötülüklerden sakınanlar için ahiret daha iyidir. Size kıl kadar haksızlık edilmez” de.

078 Nerede olursanız olun, yüksek kalelerin içinde bile olsanız, ölüm gelir sizi bulur.

Onlara bir iyilik gelirse, “Allah’tan” derler

Bir kötülük erişirse, “Senin yüzünden” derler.

“Hepsi Allah katındandır” de.

Ne oluyor bunlara da hiçbir sözü anlamaya yanaşmıyorlar!

‘Hayrı da, şerri de Allah yaratır. İnsanın sınanıyor olmasının gereği budur. Kötülük isteyen insan seçiminden sorumludur.’

079 Sana gelen her iyilik Allah’tandır.

Sana gelen her kötülük kendindendir.

Seni insanlara peygamber olarak gönderdik.
Tanık olarak Allah yeter!

004.
080 Peygambere itaat eden Allah'a itaat etmiş olur.
Sana aldırmayıp yüz çevirenler bilsinler ki, biz seni onların üzerine muhafız göndermedik!
081 Senin yanındayken, "İtaat ettik" derler.
Yanından ayrıldıktan sonra, onlardan bir topluluk, gece karanlığında senin söylediklerinin aksine planlar kurarlar.
Allah onların gizli planlarını yazıyor!
Sen onlara aldırma. Allah'a tevekkül et. Vekil olarak Allah yeter.
'Tevekkül, elden geleni yaptıktan sonra sonucu Allah'a bırakmaktır. Çünkü, yaratma gücü olan sadece Allah'tır.'
082 Kur'an'ı iyice düşünmüyorlar mı bunlar!
Allah'tan başka birinden gelmiş olsaydı, onda birçok uyumsuzluklar *'çelişkiler, aykırılıklar'* bulurlardı.
083 Kendilerine güven ya da korkuyla ilgili bir bilgi erişti mi onu hemen yayarlar.
Oysa, o bilgiyi Peygambere ya da aralarında bulunan yetkililere götürselerdi, onlardan hüküm çıkarmaya gücü yetenler onu bilirlerdi *'onun içyüzünü anlar, manasını ortaya çıkarırlardı'*.
Allah'ın nimeti ve merhameti olmasaydı şeytana uyardınız.
Pek azınız kurtulabilirdi.
084 Allah yolunda cihad et!
'*Var gücünle çalış, çaba harca, gerekirse savaş.'*
Sen yalnız kendinden sorumlusun.
İnananları savaş için isteklendir.
İnkâr edenlerin baskınını Allah'ın önlemesi umulur.
Allah'ın ezici baskını ve ibret alınacak cezası daha şiddetlidir.
085 Her kim iyiye aracılık ederse, ona onun sevabından bir pay vardır.
Her kim de kötüye aracılık ederse, ona da o kötülükten bir pay vardır.
Allah, her şeyi gözetir, karşılığını verir.
086 Size bir selâm verilince, ondan daha iyisiyle selâm verin ya da onun dengiyle selâmlayın.
Allah her şeyi hesap edendir.
'Yaptıklarınızı bilir, hesaba katar. Hepsi için ceza ya da ödül verir.'

004.
087 Allah’tan başka ilah yoktur.
Gelmesi kesin olan kıyamet gününde sizi huzuruna toplayacaktır.
Allah’tan daha doğru sözlü kim olabilir!
088 İnanmayıp da inanır görünen ikiyüzlüler konusunda niye ikiye ayrıldınız!
Allah, onları işledikleri ameller sebebiyle tepetaklak etmiştir.
Allah’ın saptırdığını siz mi yola getireceksiniz!
Allah birini saptırırsa, artık sen ona yol bulamazsın!
089 Sizinle aynı konumda olmak amacıyla, kendileri gibi sizin de inkâr etmenizi isterler.
Allah yolunda göç etmedikleri sürece onlardan hiç kimseyi dost edinmeyin.
Eğer yine de yüz çevirirlerse, o zaman onları yakalayın, nerede ele geçirirseniz orada öldürün.
Onlardan ne bir dost edinin, ne de bir yardımcı.
090 Ancak, sizinle aralarında antlaşma bulunan bir topluma sığınanlar ya da ne sizinle savaşmayı, ne de kendi toplumlarıyla savaşmayı içlerine sindiremeyerek size gelenler bunun dışındadır.
Allah dileseydi onları size sataştırırdı, onlar da sizinle savaşırlardı.
Eğer onlar sizden uzak durur, sizinle savaşmaz, barış yapmak isterlerse, Allah onlara saldırmanız konusunda size izin vermez.
091 Bir kısım kimselerin de hem sizden, hem de kendi toplumlarından güvende olmak istediklerini göreceksin.
Fakat bunlar, fitne çıkarmak üzere çağırıldıklarında ona can atarlar.
Sizden uzak durmaz, barışa yanaşmaz, sizinle savaşmaktan geri durmazlarsa, o zaman onları yakalayın, nerede ele geçirirseniz orada öldürün.
İşte, onlar aleyhine size apaçık bir yetki verdik.

004.
092 Hata sonucu olmaksızın bir müminin bir mümini öldürmesi asla kabul edilemez!
Bir mümini yanlışlıkla öldüren kişinin, mümin bir savaş esirini özgürlüğüne kavuşturması ve öldürülenin yakınlarına verilmek üzere bir diyet ödemesi gerekir. Ölen kişinin yakınları sadaka niyetine bağışlarlarsa o başka.
‘Suçlunun, suçuna karşılık olmak üzere, öldürülenin yakınlarına ödemesi gereken bedele diyet denir.’
Öldürülen mümin size düşman olan bir toplumdansa, mümin bir köleyi özgürlüğüne kavuşturmalısınız.
Eğer aranızda antlaşma bulunan bir toplumdansa, yakınlarına diyet ödemeli, ayrıca mümin bir köleyi özgür bırakmalısınız.
Bunları yapmaya gücü yetmeyen kimse, Allah tarafından tevbesinin kabulü için, ara vermeksizin iki ay oruç tutmalıdır.
Allah alimdir, hakimdir.
‘Sınırsız ilmi vardır, her şeyi bilir. Hikmet sahibidir, her işini nice gayeler gözeterek yapar.’
093 Bir mümini bilerek öldürenin cezası, cehennemde sonsuza kadar kalmaktır!
Allah, ona gazap etmiş, rahmetinden yoksun bırakmış, büyük bir azap hazırlamıştır.
094 Ey inananlar!
Allah yolunda yürürken her şeyin içyüzünü iyice anlayın.
Size, İslâma uygun bir şekilde selâm vererek inancını dile getirene, dünya hayatının geçici malına göz dikerek, “Sen mümin değilsin” demeyin.
Allah katında nice değerli mallar vardır.
Önceleri siz de onlar gibiydiniz.
Allah size lütfetti de inanca eriştirdi.
Öyleyse iyice araştırıp anlayın.
Allah yapıp ettiklerinizin hepsinden haberlidir.
‘Ayette, bir kimsenin selâm vermesinin onun imanına delil kabul edilmesi dikkate şayandır. Aynı zamanda, selâmın önemi vurgulanmaktadır.’

004.
095 İnananlardan olup da ileri sürebilecekleri bir engel bulunmaksızın yerlerinde oturanlarla, Allah yolunda mallarıyla, canlarıyla cihad edenler *‘çaba harcayanlar, savaşanlar’* bir olmazlar.
Allah, mallarıyla, canlarıyla cihad edenleri, mertebe bakımından oturanlara üstün kılmıştır.

Gerçi Allah her ikisine de cennet sözü vermiştir, ama cihad edenleri oturanlara oranla büyük bir ödülle üstün kılmıştır.
096 Tarafından rütbeler, bağışlama vermiş, onlara merhamet etmiştir.
Allah günahları bağışlayıcıdır, merhametlidir.
097 Melekler, nefislerine zulmedenlerin *'kendi kendilerine haksızlık edenlerin'* canlarını alırlarken, "Neler yapıyordunuz?" diye sorarlar.
Onlar da, "Biz, yeryüzünde eli ermez gücü yetmez kimselerdik" derler.
"Allah'ın nimeti olan yeryüzü geniş değil miydi! Başka yere gitseydiniz ya!" derler.
Onların varacakları yer cehennemdir.
Ne kötü bir dönüş yeri!
098 Ancak, gerçekten eli ermez gücü yetmez olan çaresiz erkekler, kadınlar, çocuklar bunun dışındadır.
099 Allah'ın onları affetmesi umulur.
Çünkü, Allah affedicidir, bağışlayıcıdır.
100 Dinini daha iyi yaşamak amacıyla Allah yolunda göç eden kimse, yeryüzünde nice yerler bulur, oralarda genişlik ve bolluk elde eder.
Allah'a kulluk etmek ve Elçisine uymak niyetiyle göç edip evinden ayrıldıktan sonra ölen kimsenin ödülünü Allah verecektir.
Allah bağışlayıcıdır, merhametlidir.
101 Yeryüzünde yolculuk ederken, inkârcıların size bir kötülük yapmalarından korkarsanız, namazı kısa kılmanızda size bir günah yoktur.
Şüphesiz, inkârcılar size apaçık düşmandırlar.
'Korku zamanında dört rekatlı namazlar iki rekat kılınabilir...'

004.
102 Sen onların aralarında bulunup namazlarını kıldırırken, cemaatin bir kısmı, silahlarını da yanlarına alarak, seninle beraber namaza dursunlar. Secdeyi yaptıktan sonra geriye çekilip arkanıza geçsinler.
Kılmayan öbür kısım gelsin, seninle beraber namazlarını kılsınlar.
Tedbirli olsunlar, silahlarını yanlarına alsınlar.
Size ansızın baskın yapmak isteyen inkârcılar, silahlarınızdan ve eşyanızdan ayrı kalmanızı isterler.
Yağmurdan zarar görecekseniz ya da hasta olursanız silahlarınızı bırakmanızda bir sakınca yoktur. Fakat siz yine de önleminizi alın.
Allah, inkârcılara alçaltıcı bir azap hazırlamıştır!
'Bu ayet, namazı cemaatle kılmanın önemini göstermesi bakımından da dikkate şayandır.'

103 Namazı kıldıktan sonra, ayaktayken, otururken, yanlarınızın üzerinde yatarken de hep Allah'ı anın.

Emin bir duruma gelince *'bir tehlike söz konusu değilse'* namazı tam kılın.

Namaz, müminler üzerine vakitleri belirli bir farzdır.

'Namaz farzdır, yani mutlaka yerine getirilmesi gereken bir emirdir. Kılınmaması hâlinde büyük bir günah işlenmiş olur. Peygamber Efendimiz aleyhissalâtü vesselâm, "Namaz dinin direğidir" buyurmuştur.'

104 Düşmanınız olan topluluğu kovalamakta gevşeklik göstermeyin.

Acı çekiyor olabilirsiniz, ama sizin gibi onlar da acı çekiyorlar.

Üstelik siz, Allah'tan onların ummadıklarını umuyorsunuz.

'Allah'ın rızası, ebedi cennet gibi beklentileriniz var. Onlar bundan yoksundurlar. Varsa yoksa bu dünyaları! O da ellerinden alınacak.'

Allah her şeyi bilir, her işini nice gayeler gözeterek hikmetle yapar.

105 İnsanlar arasında, Allah'ın sana gösterdiği biçimde hükmedesin diye, sana hak bir kitap indirdik.

Sakın hıyanet edenleri savunma!

'Hıyanet, hainlik etmek, güveni kötüye kullanmak, birine kendini güvenilir biri diye tanıttıktan sonra o güveni bozacak iş yapmak demektir. Hain, emin olmayandır.'

004.

106 Allah'tan bağışlanma dile.

Allah günahları bağışlayıcıdır, merhametlidir.

107 Nefislerine hıyanet edenleri savunmak için tartışma.

'Nefislerine, yani kendi kendilerine haksızlık edenleri, günahlara dalanları, yanlış yollara sapanları korumak için tartışma. Çünkü, zarara rızasıyla girene merhamet edilmez. Çaba harcamanı hak etmiyorlar.'

Allah, günah yüklenenleri ve hıyaneti yol edinenleri sevmez.

108 Allah'ın rızasına aykırı planlar kurarlarken, yaptıklarını insanlardan gizlerler de, hemen yanı başlarında olan Allah'tan gizlemezler.

Allah onların yaptıklarının hepsini ilmiyle kuşatmıştır.

109 Haydi siz dünya hayatında onları savundunuz, peki kıyamet günü kim vekil olacak da onları Allah'a karşı savunacak!

110 Kim, bir kötülük yaptıktan ya da kendisine zulmettikten *'yazık ettikten'* sonra Allah'tan bağışlanma dilerse, Allah'ı bir bağışlayıcı, bir merhamet edici olarak bulur.

111 Kim bir günah kazanırsa, onu yalnız kendi zararına olarak kazanır.

Allah alîmdir, hakîmdir.
‘Sınırsız ilmi vardır, her şeyi bilir. Hikmet sahibidir, her işini nice gayeler gözeterek yapar.’
112 Kim, bir hata eder ya da suç işler de sonra onu bir suçsuzun üstüne atarsa, büyük bir iftira etmiş, açık bir günah yüklenmiş olur.
113 Allah’ın nimeti ve rahmeti seninle olmasaydı, onlardan bir takım kimseler seni saptırmağa çalışırlardı.
Oysa onlar, kendilerinden başkasını saptıramaz, sana da asla zarar veremezler.
Allah sana kitap ve hikmet indirmiş, bilmediklerini öğretmiştir.
‘Hikmet, yani faydalı söz, hüküm yetkisi, hakikat bilgisi.’
Allah’ın sana olan nimeti pek büyüktür.

004.
114 Onların gizlice toplanarak kendi aralarında konuşmalarının çoğunda hayır yoktur. Ancak, sadaka vermek ya da iyilik yapmak veya insanların arasını düzeltmek gibi güzel niyetlerle bir araya gelmeleri bunun dışındadır.
Kim bunları Allah’ın rızasını kazanmak için yaparsa, ona büyük bir ödül vereceğiz.
115 Doğru yol kendisine apaçık belli olduktan sonra, Peygambere aykırı davranarak, inananların yolundan başkasına uyan kimseyi dönüş yolunda bırakır, ardından cehenneme daldırırız.
Orası ne kötü bir dönüş yeridir!
116 Allah, kendisi dışında ilahlara inanılmasını asla bağışlamaz, ama bunun dışında kalan suçları dilerse bağışlar.
Allah’a ortak koşan kimse derin bir sapkınlıkla sapmış olur.
117 Onlar Allah’ı bırakır da kadınlara taparlar!
Aslına bakılırsa o meret şeytandan başkasına tapmıyorlar!
‘Sözde, kadına yüce bir konum verip putlaştırırlar. “Sana tapıyorum!” yollu sözler ederler. Ona ilahlıktan pay verirler. Aslında tapmakta oldukları kendi şehvetleridir. Dolayısıyla, onları azdıran şeytanlarıdır. Uygulamaya gelince, kadını nesneleştirir, bir keyif aracı yapar, heveslerini tatmin ettikten sonra bir kenara atarlar.’
118 Allah o şeytanı lânetlemiştir *‘rahmetinden yoksun bırakmıştır’*.
Şeytan da, “Elbet ben de senin kullarından belli bir pay kaparım.
119 “Onları saptırıp kuruntulara daldırırım. Emrederim, evcil hayvanların kulaklarını yararlar. Emrederim, Allah’ın yaratışını değiştirir başka bir şekle sokarlar” dedi.
Allah’ı bırakıp da şeytanı yakın arkadaş edinen kimse apaçık bir zarardadır!

120 Şeytan onlara nice sözler verir. Kuruntulara düşürür.
Oysa, şeytanın söz vermesi sadece aldatmak içindir!
121 İşte bunların varacakları yer cehennemdir.
Ondan kurtulmanın yolunu asla bulamayacaklar!

004.
122 İnanıp güzel işler yapanları, altında ırmaklar akan cennetlere koyarız.
Orada sonsuza kadar temelli kalırlar.
Allah'ın hak vaadidir *'gerçek sözüdür'* bu!
Allah'tan daha doğru sözlü kim olabilir!
123 Bu ne sizin kuruntunuzla, ne de kendilerine daha önce kitap verilenlerin kuruntularıyladır!
Kim bir kötülük yaparsa onun cezasını görür.
Allah'tan başka ne bir koruyucu bulabilir, ne de bir yardımcı.
124 Erkek ya da kadın, her kim inanan biri olarak güzel işler yaparsa cennete girer, onun zerre kadar hakkı yenmez.
125 Din bakımından, iyilik yaparak kendini Allah'a teslim edenden, bütün kalbiyle hakka yönelen İbrahim'in yoluna uyandan daha güzel kim olabilir!
Allah İbrahim'i halil edinmişti.
'Halil, kişinin en yakın dostu demektir.'
126 Göklerde olanlar da, yerde bulunanlar da Allah'ındır.
Allah her şeyi çepeçevre kuşatmıştır.
127 Kadınlar hakkında senden fetva istiyorlar.
'Fetva, İslamın bir konuya dair hükmüdür. Fetva verene müfti denir.'
"Onlar hakkında fetvayı size Allah veriyor. Kitapta, kendileri için yazılanı vermediğiniz ve evlenmek istediğiniz yetim kızlar, güçsüz çocuklar, insafla bakmanız gereken yetimler hakkında size okunan ayetler vardır" de.
Allah, işlediğiniz her hayrı bilir!
'İslâm öncesi dönemde bazı adamlar, yetim kızları güya himayelerine alırlar, güzelse evlenirler, beğenmezse evlenmezler, ama başkasıyla evlenmesine de mani olurlardı. Maksatları, bu yetim kızların mallarını yemekti. Allah bu uygulamaya son verdi, yetimlerin hakkını güvence altına aldı.'

004.

128 Bir kadın, kocasının uyumsuz ve aldırmaz tavrından kaygı duyarsa, karı kocanın barış yoluyla anlaşmaya çalışmalarında sakınca yoktur.

Çünkü, barış daha hayırlıdır.

Nefisler bencilce davranmaya eğilimlidir.

Allah, yapıp ettiklerinizden haberlidir.

İyi davranır da kötülükten sakınırsanız sizi ödüllendirir.

129 Tutkuyla isteseniz bile, kadınlar arasında âdil olmaya gücünüz yetmez. Bari bir tarafa büsbütün meyledip de öbürünü askıda gibi bırakmayın.

'Allah, birden fazla evlenmeye izin verirken, adil davranma şartını koymuştu. Bu ayette ise, ne kadar arzu edilirse edilsin, kadınlar arasında adaleti yerine getirmenin mümkün olamayacağı bildirilmektedir.'

Aranızı düzeltir de haksızlıktan sakınırsanız, Allah günahları bağışlayıcıdır, merhametlidir.

130 Eğer ayrılırlarsa, Allah onları darda bırakmaz, nimetlerinden faydalandırır.

Allah'ın lütfu bütün varlıkları kapsayacak kadar geniştir. Onun her işinde nice hikmetler, gayeler, faydalar vardır.

131 Göklerde ve yerde ne varsa Allah'ındır!

Andolsun! Hem sizden önce kendilerine kitap verilenlere, hem de size Allah'tan sakınmanızı tavsiye ettik.

İnkâr ederseniz bilin ki, göklerde ve yerde olanlar Allah'ındır.

Allah ganidir, kimseye ihtiyacı yoktur. Hamiddir, her bakımdan övgüyü hak edendir.

132 Göklerde olanlar da, yerde olanlar da hep Allah'ındır.

Vekil olarak Allah yeter.

133 Ey insanlar!

Allah dilerse sizi giderir, yerlerinize başkalarını getirir.

Allah'ın gücü buna da yeter.

134 Kim dünya nimetini isterse bilsin, dünyanın da, ahiretin de nimetleri Allah katındadır.

Allah işitendir, görendir.

004.
135 Ey inananlar! Kendinizin, ana babanızın, yakınlarınızın zararına da olsa, Allah için adaleti gözeten tanıklar olun.
'Âdil olun, dürüst konuşun, hakları çiğnemeyin.'
Onlar ister zengin olsunlar, ister fakir, Allah onlara sizden daha yakındır.
Adaleti uygularken nefsinizin zararlı isteklerine uymayın.
Eğer dil büker ya da yan çizerseniz bilin, Allah yaptıklarınızdan haberlidir.
136 Ey inananlar!
Allah'a, Elçisine, Peygamberine indirdiği kitaba, daha önce indirdiği kitaba inanın.
Allah'a, meleklerine, kitaplarına, peygamberlerine, ahiret gününe inanmayan, pek uzak bir sapkınlıkla sapıtmıştır.
'Bu ayette, inananlara inanma emri verilmektedir. İmanın nitelik bakımından dereceleri bulunduğuna işaret edilmiştir. İnananlardan daha derin, daha yüksek, daha ileri bir iman istenmektedir. Taklidi olan imandan tahkiki imana geçiş emridir bu.'
137 Onlar inandılar, sonra inkâr ettiler, sonra yine inandılar, sonra yine inkâr ettiler, sonra da inkârlarını artırdılar.
Allah onları ne affeder, ne de doğru yola eriştirir!
138 Münafıklara *'inanmayıp da inanmış gibi görünen ikiyüzlülere'* müjde ver, kendilerini acılı bir azap beklemektedir!
139 İnananları bırakıyorlar da inkârcıları dost ediniyorlar!
Onların yanında izzet *'onur, güç, kuvvet'* mi arıyorlar!
Oysa izzetin tamamı Allah'ındır.
140 O size Kitapta şunu indirdi:
"Allah'ın ayetlerinin inkâr edildiğini ya da alaya alındığını işitirseniz, bunu yapanlar başka bir konuya geçmedikleri sürece, yanlarında oturmayın. Yoksa siz de onlar gibi olursunuz."
Allah, münafıkların ve kâfirlerin hepsini cehennemde toplayacaktır!
'Münafıkların, yani inanmayıp da inanmış gibi görünenlerin, ikiyüzlülerin.'

004.
141 Gözleri sizin üzerinizdedir. Allah'tan size bir zafer gelirse, "Biz de sizinle beraber değil miydik?" derler.
İnkarcılara zaferden bir pay düşünce, bu kez de onlara gider, "Size üstünlük sağlamadık mı? Sizi inananlardan korumadık mı?" derler.
Allah, kıyamet günü aranızda hüküm verecektir.

Allah, inananların zararına olacak biçimde inkârcılara yol vermez.
142 İnanmayıp da inanır görünenler Allah’ı aldatmaya çalışırlar.
Allah da onları aldatır!
O ikiyüzlüler, namaza üşenerek kalkarlar. İnsanlara gösteriş yaparlar. Allah’ı pek az anarlar.
‘Bu ayet her ne kadar münafıkları tarif ediyorsa da, inanmış insanların da alacakları bir ders vardır. Acaba bende münafıklık alameti var mı diye kendi kendilerini gözden geçirmeliler. Bir kimse, mümin olmakla birlikte, münafıklara özgü bazı özellikler taşıyabilir. Her müminin her bir sıfatı mümin olamıyor. Tıpkı, her kâfirin her bir sıfatının da kâfir olmaması gibi.’
143 İkiyüzlüler ne onlarla olurlar, ne de bunlarla, arada bocalarlar.
Allah bir kimseyi şaşırtırsa artık sen ona çıkar yol bulamazsın!
144 Ey inananlar! Sizin gibi inananları bırakıp da inkârcıları dost edinmeyin.
Allah’a, sizin zararınıza olacak kesin bir delil vermek ister misiniz!
145 İnanmayıp da inanır görünenler ateşin en derin yerindedirler!
Onlara yardımcı bulamazsın!
146 Ancak, tevbe edenler, kendilerini düzeltenler, Allah’ın kitabına sımsıkı sarılanlar, dinlerini Allah’a özgü kılanlar bunun dışındadır.
Onlar inananlarla birliktedirler.
Allah, inananlara büyük bir ödül verecektir.
147 Şükreder de inanırsanız Allah size niye azap etsin!
Allah, şükrün karşılığını veren, her şeyi bilendir.

004.
148 Allah, kötü sözün duyurulmasını sevmez.
Zulme uğramışlarsa o başka.
Allah her şeyi işitendir, bilendir.
149 Bir iyiliği açığa vurur ya da gizlerseniz ya da bir kötülüğü affederseniz bilin ki, Allah da affedicidir, her şeye gücü yetendir.
150 Allah’ı ve Elçisini tanımayanlar, Allah ile peygamberlerinin arasını ayırmak isteyenler, “Kimine inanır, kimini inkâr ederiz” diyenler arada bir yol tutmak isterler.
151 İşte bunlar gerçekten inkârcıdırlar.
Biz, inkârcılara alçaltıcı bir azap hazırlamışızdır!
152 Allah’a ve ayrım yapmaksızın bütün peygamberlerine inananlara gelince, Allah onların ödüllerini verecektir.
Allah bağışlayıcıdır, merhametlidir.

153 Kendilerine daha önce kitap verilenler, senden üzerlerine gökten bir kitap indirmeni istiyorlar.

Bir zamanlar Musa'dan bunun daha büyüğünü istemişlerdi.

"Bize Allah'ı apaçık göster" demişlerdi.

Zulümleri yüzünden onları yıldırım çarptı.

Ardından, kendilerine apaçık alâmetler, mucizeler gelmişken, tuttular bir buzağı heykelini tanrı edindiler!

'Sonra tevbe ettiler de' onları affettik.

Musa'ya apaçık bir mucize verdik.

154 Kesin bir söz vermeleri için Tûr dağını üzerlerine kaldırdık.

"Şu kapıdan secde ederek girin!" dedik.

"Sizin için kutsal olan cumartesi günü sınırı aşmayın!" diyerek onlardan kesin bir söz aldık.

004.

155 Sözlerinde durmadılar. Allah'ın ayetlerini inkâr ettiler. Peygamberleri haksız yere öldürdüler. "Kalplerimiz perdelidir" dediler.

Allah da inkârlarına karşılık onların kalplerini mühürledi. Bu nedenle, pek azı dışında, onlar artık inanmazlar.

156 Bir de, inkârları sebebiyle Meryem'e büyük bir iftira atmaları,

157 "Allah'ın elçisi Meryem oğlu İsa Mesih'i öldürdük" demeleri yüzünden.

Oysa onu öldürmediler ve asmadılar, kendilerine bir benzetme yapıldı.

Ayrılıklara düştükleri konuda kuşku içindeler. Bu konudaki bilgileri zanna dayanıyor. Onu kesinlikle öldürmediler.

'İsa aleyhisselâmın ölmediği bu ayetlerde apaçık belirtilmektedir. Onun bir başka gök katmanında yaşadığını, kıyamete yakın yeniden yere ineceğini, Muhammed sallallahu aleyhi ve sellemin ümmetinden olacağını da hadislerden anlıyoruz. İndiği zaman onu kimse tanımayacak, o da kendisini ismiyle tanıtmayacak. Sadece iman nuruyla bakan yakınları tanıyacaklar.'

158 Hayır! Allah onu kendine yükseltiverdi.

Allah'ın üstün gücü vardır. Her işini anlamlı gayeler gözeterek hikmetle yapar.

159 Kendilerine kitap verilenlerden hiçbiri yoktur ki ölmeden önce ona inanacak olmasın.

O da, kıyamet günü, gerektiği gibi inanmayanların aleyhine tanıklık edecektir.

160 Haksızlık ettikleri ve nicelerini Allah yolundan alıkoydukları için, daha önce helal kılınan temiz şeyleri Yahudilere haram kıldık.

161 Bir de, kendilerine yasaklanan faizi almaları ve insanların mallarını haksızlıkla

yemeleri yüzünden.
Onların inkârcı olanlarına acı verici bir azap hazırladık.
162 Ama onlardan ilimde derinlik kazanmış olanlara, hem sana indirilen kitaba, hem de senden önce indirilenlere inananlara, namaz kılanlara, zekât verenlere, Allah'a ve ahiret gününe inananlara büyük bir ödül veririz.

004.
163 Nuh'a ve ondan sonra gelen peygamberlere vahyettiğimiz gibi sana da vahyettik *'kalbine doğrudan bilgi verdik, gerçekleri bildirdik'*.
İbrahim'e, İsmail'e, İshak'a, Yakub'a ve torunlarına, İsa'ya, Eyyub'a, Yunus'a, Harun'a ve Süleyman'a da vahyettik.
Davud'a da Zebur'u verdik.
'Hâlihazırda elde bulunan Tevrat kitabının bazı bölümleri Davud aleyhisselâmın mezmurlarıdır. Bunların ne kadarının, ne oranda aslına uygun olduğunu bilemiyoruz, ama üzerinde vahiy pırıltıları olan bazı ifadelere rastlanmaktadır.'
164 Hem sana daha önce anlattığımız peygamberlere, hem de sana anlatmadığımız peygamberlere vahyettiğimiz gibi.
Allah, Musa ile konuştu.
165 Kendilerine elçiler gelsin de insanların Allah'a sunacakları bir mazeretleri kalmasın diye peygamberler gönderdik. Onlar, nimetleri müjdeleyici, tehlikelere karşı uyarıcıdırlar.
Allah, üstün gücü olan, her işini anlamlı gayeler gözeterek hikmetle yapandır.
166 Allah, sana indirdiğine tanıklık eder. Onu ilmiyle indirmiştir. Melekler de tanıklık ederler.
Tanık olarak Allah yeter!
167 İnkâr edenler, insanları Allah yolundan alıkoyanlar, derin bir sapıklıkla sapıtmışlardır.
168 Allah inkârcıları ve zalimleri ne affeder, ne de doğru yola erdirir.
169 Ancak cehennem yoluna eriştirir!
Onlar orada temelli kalıcıdırlar.
Bu ise Allah'a göre kolaydır.
170 Ey insanlar! Peygamber size Rabbinizden hakla *'gerçek üzere'* geldi. Ona hemen inanın. Hakkınızda hayırlı olan budur.
İnkâr ederseniz bilin, göklerdekiler de, yerdekiler de Allah'ındır.
Allah, sınırsız ilmi olandır. Her işini nice gayeler gözeterek hikmetle yapar.

004.
171 Ey kendilerine kitap verilenler!
Dininizde taşkınlık etmeyin.
Allah hakkında sadece gerçeği söyleyin.
Meryem oğlu İsa Mesih, Allah’ın peygamberidir. Onun katından Meryem’e iletilen cisimli bir kelimedir. Ölü kalpleri canlandırmak üzere insanların arasına gönderilen bir ruhtur.
Allah’a ve onun peygamberlerine inanın.
“Üç ilah vardır” demeyin!
Bu yanlış inanışı bırakırsanız hakkınızda hayırlı olur.
Allah ancak bir tek ilahtır.
Çocuk sahibi olması imkansızdır.
Göklerde, yerde ne varsa hepsi onundur.
Vekil olarak Allah yeter.
‘Vekil olarak, yani varlık âleminde yapılması gerekenleri yapmak için.’
172 Ne İsa, ne de seçkin melekler, asla büyüklük taslamaz, ona kulluk etmekten çekinmezler.
Kim büyüklük taslar da ona kulluk etmekten çekinirse bilsin, o hepsini huzuruna toplayacaktır!
‘Yaptıklarının hesabını verecekler!’
173 İnanıp da güzel işler yapmış olanlara yaptıklarının karşılıklarını ödeyecek, onlara olan bol nimetini daha da artıracaktır.
Kulluk etmekten çekinenlere, büyüklük taslayanlara acı verici bir azapla azap edecektir.
Onlar, Allah’tan başka ne bir koruyucu bulabilirler, ne de bir yardımcı.
174 Ey insanlar! Rabbinizden size kesin bir belge geldi. Size, aydınlatıcı bir nur olan Kur’an’ı indirdik.
175 Allah’a inanıp da sımsıkı sarılanları, Allah rahmetine ve bol nimetine kavuşturacaktır. Kendisine götüren doğru yola eriştirecektir.
‘Rahmet, merhamet etme, acıyıp esirgeme, ihtiyacı olanlara acıma ile birlikte, acımanın gerekleri olan koruma, esirgeme, yardım etme gibi manalara gelen bir terimdir.’

....

004.
176 Senin, miras konusunda kendilerini aydınlatmanı istiyorlar.
Onlara de ki:
“Allah size, ikinci dereceden mirasçılar konusunda şu yasayı bildiriyor:
Eğer çocuğu olmayıp da bir kız kardeşi bulunan kimse ölürse, bıraktığının yarışı kız kardeşe kalır.
Kız kardeşin çocuk bırakmadan ölmesi durumunda, onun mirasını erkek alır.
Eğer iki kız kardeş kalmışsa, bıraktığının üçte ikisi onlaradır.
Eğer mirasçılar erkek ve kız kardeşlerse, erkek, iki dişinin payı kadar alacaktır.
Allah, sizin doğru yoldan sapmamanız için bunları açıklıyor.”
Allah her şeyi bilendir.

005. MAİDE SURESİ

‘Maide, “sofra” demektir. İsa aleyhisselâm zamanında, gökten indirilmesi istenen bir sofradan söz ettiği için sureye bu isim verilmiştir. Surede, bu sofrayla ilgili olarak gerekli bilgiler verilmiştir.’

Bismillahirrahmanirrahîm.

001 Ey inananlar! Antlaşmalarınızın gereklerini yerine getirin.
İleride bildirilecekler dışında kalan hayvanların eti size helal kılınmıştır.
İhramlıyken *‘hac giysileri üzerinizdeyken’* avlanmanız yasaklanmıştır.
Allah dilediği hükmü verir.
002 Ey inananlar! Allah tarafından belirlenen alâmetlere, haram aya, Kâbe’ye hediye edilecek kurbanlıklara, ibadet niyetiyle ayrıldıkları belli olsun diye süsler takılan hayvanlara, Rablerinin nimetini umarak, rızasını dileyerek Kâbe’yi ziyarete gelenlere saygısızlık etmeyin.
‘Haram aya, yani hürmet edilen, saygı duyulan, saygın, kutlu aya.’
İhramdan çıktıktan sonra avlanabilirsiniz.
Sizi Kâbe’ye gitmekten alıkoydular diye bir halka düşmanlık etmeniz, haddi *‘ilahi sınırları’* aşmanıza sebep olmasın.
İyilik yapmakta, kötülükten sakınmakta yardımlaşın.
Günah işlemekte, aşırı gitmekte yardımlaşmayın.
Allah’tan sakının!
Allah’ın azabı pek şiddetlidir, bunu unutmayın!

....

005.

003 Ölü, kan, domuz eti, Allah'tan başkası adına boğazlanan hayvanlar, canları çıkmadan evvel kestikleriniz bir yana, boğularak, vurularak, yuvarlanarak ya da sürüklenerek ölenler, yırtıcı hayvanlar tarafından parçalananlar, puta tapanların dikili taşları *'heykelleri'* üzerinde *'önünde, yanında'* kesilenler ve fal oklarıyla kısmet aramanız size haram kılındı, bunlar günahtır.

Bugün, inkâr edenler sizi dininizden döndürmekten ümitlerini kestiler.

Onlardan korkmayın, benden sakının.

Bugün dininizi sizin için bütünledim.

Size olan nimetimi tamamladım.

Size din olarak İslâmı seçtim.

Kim aşırı derecede açlık yüzünden ölümle burun buruna gelir de günaha meyli olmaksızın onlardan yemek zorunda kalırsa bilin ki, Allah elbette günahları bağışlayıcıdır, merhametlidir.

004 Sana, kendilerine helal kılınanları soruyorlar.

"Size bütün temiz nimetler helal kılındı" de.

Allah'ın size öğrettiği biçimde alıştırıp öğrettiğiniz avcı hayvanların sizin için yakaladıklarını yiyin.

Yerken, üzerine Allah'ın adını anın.

Allah'tan sakının!

Çünkü, Allah'ın hesap görmesi pek hızlıdır!

005 Bugün, size temiz nimetler helal kılındı.

Daha önce kendilerine kitap verilenlerin yemeği size helaldir.

Sizin yemeğiniz de onlara helaldir.

Mümin kadınlardan özgür ve namuslu olanlar, sizden önce kitap verilenlerden özgür ve namuslu kadınlar, zina etmeksizin, gizli sevgili tutmaksızın ve evlenme bedeli olan mehirlerini vermeniz şartıyla, size helal kılındı *'onlarla evlenebilirsiniz'*.

İnanmayı reddedene gelince, onun bütün yapıp ettikleri boşa gider.

O, öbür dünyada zarara uğrayanlardan olur.

005.

006 Ey inananlar!

Namaz kılmak niyetiyle kalktığınız zaman, yüzlerinizi, dirseklerinize kadar ellerinizi yıkayın.

Islak ellerinizi başınıza hafifçe sürerek meshedin.

Ayaklarınızı da topuklarınızla birlikte yıkayın.

‘Yani abdest alın.’

Eğer cünüpseniz, iyice temizlenin.

‘Gusledin.’

Hastaysanız, yolculuk ediyorsanız, tuvaletten gelmişseniz, kadınlara ilişip de boy abdesti alacak suyu bulamamışsanız, temiz bir toprağa ellerinizi sürün, onunla yüzlerinizi, kollarınızı sıvazlayın.

‘Bu tanıma uygun biçimde toprakla temizlenmeye teyemmüm denir.’

Allah, sizi zora sokmak istemez.

Ancak, şükür edesiniz diye sizi temizlemek, üzerinizde olan nimetini tamamlamak ister.

007 Allah’ın size olan nimetini anın.

Sizi, “İşittik, itaat ettik” sözünüzle bağladığı andınızı hatırlayın.

Allah’tan sakının!

Allah, insanların sinelerinde *‘gönüllerinde’* olanı da kesinlikle bilir.

008 Ey inananlar!

Allah rızası için adaleti ayakta tutup gözeten tanıklar olun.

‘Adil davranın, hakkı hak sahibine verin, sadece doğruyu söyleyin, tanıklık ederken dürüst konuşun.’

Bir gruba karşı içinizde yer eden düşmanlık duygularınız adaletten sapmanıza neden olmasın.

Âdil olun!

Bu, içtenlikle inanarak günahlardan uzak durmaya en yakın olan davranıştır.

Allah’tan sakının!

Allah, bütün yaptıklarınızdan haberlidir.

009 Allah, inanıp da güzel işler yapanlara söz vermiştir, hem günahlarını affedecek, hem de büyük bir ödül verecektir.

005.
010 İnkâr edenler, ayetlerimizi yalanlayanlar, cehennem arkadaşlarıdırlar!
011 Ey inananlar! Allah'ın size olan nimetini hatırlayın.
Hani bir topluluk size zarar vermek istemişti de Allah onlara engel olmuştu.
Allah'tan sakının!
Müminler sadece Allah'a tevekkül etsinler.
'İnananlar, ellerinden geleni yaptıktan sonra sonucu Allah'a bıraksın, yalnız ona dayansınlar.'
012 Andolsun, Allah İsrailoğullarından söz almıştı.
Onlardan on iki temsilci seçtik.
Allah, "Ben sizinleyim.
Namazı özenle kılar, zekâtı verir, peygamberlerime inanır, onlara yardım ederseniz, Allah'a güzel bir borç verirseniz, sizin kötülüklerinizi kesinlikle örterim.
Sizi altında ırmaklar akan cennetlere girdiririm.
Bundan sonra sizden her kim inkâr ederse, doğru yoldan sapmış olur" demişti.
013 Verdikleri kesin sözlerinden dönmeleri sebebiyle onları lânetledik.
Kalplerini kaskatı yaptık.
Onlar, kendilerine gönderilen belgelerin kelimelerini yerlerinden oynatarak anlamlarını çarpıtırlar.
Kendilerine bildirilen şeyden nasiplerini unuttular.
'İlahi kitaplarını kulak ardı ettiler, okumadılar. Okudularsa da oradaki bilgileri hayatlarına uygulamadılar. Emirlerini yapıp yasaklarından kaçmadılar.'
Pek azı dışında, onların sürekli ihanetini görürsün.
Ama sen onları yine de affet, yaptıklarına aldırma.
Allah güzel davrananları sever.

005.
014 "Biz Nasarayız" diyenlerden de kesin bir söz almıştık.
Onlar da, kendilerine bildirilen şeyden nasiplerini unuttular.
Bu nedenle, aralarına kıyamet gününe kadar sürecek bir kin ve düşmanlık saldık.
Allah onların yapıp ettiklerini kendilerine bildirecektir!
'Nasara, yardımcılar demektir. İsa aleyhisselâma inananlara verilen bir isimdir.'
015 Ey kendilerine kitap verilenler!

Size Elçimiz geldi.
Elinizdeki kitapta bulunup da sizin insanlardan gizlediğiniz nice bilgileri size açıkça anlatıyor.
Çoğundan da geçiveriyor.
‘Yükünüzü hafifletiyor, sorumluluklarınızı azaltıyor.’
Doğrusu, Allah’tan size bir nur, apaçık bir Kitap geldi.
016 Allah, rızasını arayanları onunla esenlik yollarına eriştirir.
İzniyle, karanlıklardan nura çıkarır.
Sizi doğru yola iletir.
017 “Allah, Meryem oğlu Mesih’tir” diyenler kâfir olmuşlardır.
“Allah, Meryem oğlu Mesih’i, onun annesini ve yerdekilerin hepsini yok etmek istese, ona engel olmak için kimin elinden ne gelir!” de.
Göklerin, yerin ve ikisi arasındaki varlıkların tek hâkimi Allah’tır.
O, neyi dilerse yaratır.
Allah’ın gücü her şeye yeter!
‘Hâkim, hüküm veren, yargılayan demektir. “Hak ve adalet üzere hükmeden, başkasını müdahale ettirmeden idare eden” manasında Allah’ın isimlerinden biridir.’

005.
018 Yahudiler ve Hıristiyanlar, “Biz Allah’ın çocukları ve sevgilileriyiz” dediler.
“Öyleyse günahınızdan dolayı size niye azap ediyor! Hayır, siz onun yarattığı insanlardan başka bir şey değilsiniz!” de.
Allah, dilediğini affeder, dilediğine azap eder.
‘Bunu yaparken, onların seçimlerini hesaba katar, yapıp ettiklerine bakar, asla haksızlık etmez.’
Göklerin, yerin ve ikisi arasındakilerin hâkimi Allah’tır.
Dönüş de onadır.
019 Ey kendilerine kitap verilenler!
İki peygamber arasında kalan karanlık devirlerden sonra, “Bize ne müjdeci geldi, ne de uyarıcı” demeyesiniz diye, gerçekleri açıklamak, nimetleri müjdelemek ve tehlikelere karşı uyarmak üzere size bir Elçimiz geldi.
Allah’ın gücü her şeye yeter.
‘Hazreti İsa aleyhisselâm ile Hazreti Muhammed aleyhissalâtü vesselâm arasında yaklaşık altı yüzyıllık bir ara dönem vardır. Bu arada başka peygamber gelmemiştir.’
020 Bir zamanlar Musa, halkına, “Ey halkım!” dedi, “Allah’ın size olan nimetini

hatırlayın.

İçinizden peygamberler görevlendirdi.

Size egemenlik verdi.

Başka kimselere vermediği nimetleri size lütfetti.

021 “Ey halkım! Allah’ın sizin için yazdığı kutsal topraklara girin, ama inancınızdan dönmeyin, yoksa zarara uğrayanlara dönüşürsünüz.”

022 “Ey Musa!” dediler, “Orada zorba bir halk var. Onlar çıkıp gitmedikçe biz asla girmeyiz. Çıkıp giderlerse biz de gireriz.”

023 Allah’ın nimetine erişmiş olmakla birlikte korkanların arasında bulunan iki adam, “Onların üzerlerine kapıdan gidin. Oradan girerseniz kesinlikle üstün gelirsiniz. Gerçekten inanmış kimselerseniz Allah’a güvenmelisiniz” dediler.

005.

024 Korkaklar, “Ey Musa!” dediler, “Onlar orada durdukça biz o topraklara asla girmeyiz. Sen ve Rabbin gidin birlikte savaşın! Biz burada oturacağız!”

025 Bunun üzerine Musa, “Rabbim!” dedi, “Ben sadece kendime ve kardeşime söz dinletebilirim. Bizimle, şu yoldan çıkmış azgınlar güruhunun arasını ayır.”

026 Allah da, “Orası onlara kırk yıl boyunca yasaklanmıştır. Bu süre içerisinde yeryüzünde şaşkınca dolaşacaklar. O yoldan çıkmış azgınlar güruhuna acıma artık!” buyurdu.

027 Onlara doğu yolu göstermek için Âdem’in iki oğlunun gerçek öyküsünü anlat:

O ikisi birer kurban sunmuşlardı.

Birininki kabul edildi, öbürününki edilmedi.

Kurbanı kabul edilmeyen, “Andolsun seni öldüreceğim!” dedi.

Öbürü, “Allah, yalnız kötülüklerden sakınanların kurbanını kabul eder” dedi,

028 “Sen beni öldürmek için elini bana uzatırsan, ben seni öldürmek için sana elimi uzatmam. Ben, âlemlerin Rabbi olan Allah’tan korkarım,

029 “Ben isterim ki, hem benim günahımı, hem de kendi günahını yüklenesin de cehennemliklerden olasın. Çünkü, zalimlerin cezası budur!”

030 Bunun üzerine, öbürünün kötülük öğütleyen nefsi, kardeşini öldürmeyi kendisine kolay bir iş gibi gösterdi. O da onu öldürdü. Böylece, yitik acılarıyla yananlardan oldu.

031 Allah, ölü kardeşinin ortada kalan cesedini nasıl gömebileceğini göstermek için, yeri eşeleyen bir karga gönderdi.

‘Bunu gören katil kardeş’ “Yazıklar olsun bana! Şu karga kadar olup da kardeşimin ölü bedenini gömemedim” dedi. Pişmanlık ateşiyle yananlardan oldu.

‘Kimi yorumcular, buradaki iki gencin Âdem aleyhisselâmın oğulları olduklarını söylerler, kimileri de buradaki “Âdem” kelimesinin “adam, insan” manasına geldiğini, bu iki gencin daha sonraki zamanlarda yaşadığını ileri sürerler. Kur’an’da ayrıntı verilmemiştir. Ayrıca, Kabil ve Habil adları anılmamıştır. İsimler Tevrat’ta geçmektedir.’

005.
032 Bundan dolayı İsrailoğullarının üzerine, “Bir cana karşılık olmaksızın ya da yeryüzünde bozgunculuk yapmak gibi bir sebep bulunmaksızın bir insan öldüren kişi, bütün insanları öldürmüş gibi olur.
Bir insanın hayatını kurtaran da bütün insanların hayatını kurtarmış gibi olur” diye yazdık.
Peygamberlerimiz onlara apaçık belgelerle gelmişlerdi.
Yine de, onlardan taşkınlık edenler oldu.
033 Allah’a ve Elçisine savaş açanların, yeryüzünde bozgunculuk için çaba harcayanların cezaları, öldürülmek, asılmak, çaprazvari el ve ayakları kesilmek ya da yerlerinden sürülmektir.
Bu, onların dünyadaki zilletleridir.
Öbür dünyada ise, onlara daha büyük bir azap vardır!
034 Ancak, gücünüze boyun eğmeden önce tevbe edenler bunun dışındadır.
Allah bağışlayıcıdır, merhametlidir, bilin!
035 Ey inananlar!
Allah’tan sakının!
Ona yaklaşmanın yolunu arayın.
Onun yolunda cihad edin!
Bunları yaparsanız, azaptan kurtulur, umduklarınızı bulursunuz.
036 Doğrusu, yeryüzünde bulunan zenginliklerin tamamı ve daha bir o kadarı inkâr edenlerin olsa, kıyamet gününün azabından kurtulmak için ellerindekinin hepsini kurtuluş bedeli olarak verseler yine kabul edilmez.
Onlara acı verici bir azap vardır!

005.
037 Ateşten çıkmak isterler, ama çıkamazlar.
Çektikleri azap süreklidir!
038 Allah tarafından ibret verici bir ceza olmak üzere, erkek olsun kadın olsun, hırsızın ellerini kesin!
Allah'ın üstün gücü vardır, her işini nice gayeler gözeterek hikmetle yapar.
039 Allah, yaptığı zulümden sonra tevbe edip de kendini düzeltenin tevbesini kabul eder.
Allah gerçekten bağışlayandır, merhametlidir.
040 Bilmez misin, göklerin ve yerin tek hâkimi Allah'tır.
Dilediği kimseye azap eder, dilediği kimsenin de günahlarını bağışlar.
'Âdil olan Allah, insanların yapıp ettiklerini bilerek, asla haksızlık etmeksizin, onların seçimlerini hesaba katarak sonucu yaratır.'
Allah'ın gücü her şeye yeter.
041 Ey Elçi!
Gerçeği inkâr etmek için yarışanlar, ağızlarıyla inandıklarını söylemekle birlikte kalpleriyle inanmayanlar, yalancılık etmek, başka bir topluluk adına casusluk yapmak amacıyla sana kulak veren Yahudiler yüzünden üzülme.
Onlar kelimeleri değiştirerek çarpıtırlar.
'Yahudi bilginlerinin, kendilerine verilen kitaplarda değişiklikler yapmalarına bir atıf.'
"Size bu verilirse alıp kabul edin, verilmezse çekinip uzak durun" derler.
Allah bir kimsenin fitneye *'belaya'* düşmesini dilemişse, Allah'ın iradesine karşı senin elinden bir şey gelmez.
Allah onların kalplerini arıtmak istememiştir.
'Çünkü, nice zulümler işlediler, kötülükler yaptılar, arınmayı hak edecek davranışlar sergilemediler.'
Onlara, bu dünyada alçalma, öbür dünyada ise azap vardır.

005.
042 Onlar, her yalan söze kulak verirler.
Sürekli haram yerler.
Bir karar vermen için sana gelirlerse, istersen aralarındaki konu hakkında bir hüküm verirsin, istersen yüz çevirip onları kendi hâllerine bırakırsın.
Yüz çevirirsen sana hiçbir zarar veremezler.

Eğer onları yargılayıp aralarında hüküm vermek istersen, adalete uygun biçimde hüküm ver.
Allah âdil olanları sever.
043 Yanlarında Allah'ın hükümlerini içeren Tevrat dururken seni nasıl hakem yapıyorlar da sonra bundan da yüz çeviriyorlar!
Şu hâlde bunlar gerçekten inanmamışlar!
044 Tevrat'ı biz indirdik, onda bir yol göstericilik, bir ışık vardı.
Kendisini Allah'a teslim etmiş olan peygamberler, Yahudilere onunla hükmederlerdi.
Rabbe gerçek kul olanlarla bilginler de, Allah'ın kitabını korumakla yükümlü kılınmaları, ona gözetici tanıklar olmaları sebebiyle, yine onunla hükmettiler.
Bunu düşünün de artık insanlardan korkmayın, yalnız benden korkun.
Azıcık bir çıkar elde etmek için ayetlerimi satmayın!
Kim, Allah'ın indirdiğiyle hükmetmezse *'ilahi yasaları onaylamazsa'* işte onlar kâfirlerdir.
'Ayetteki "hükmetmezse" ibaresini büyük âlimler "onaylamazsa" diye yorumlamış, ilahi yasaları uygulamayanların günahkar olacağını, ama kâfir olmayacağını söylemişlerdir. Eğer bu ibare böyle yorumlanmayıp da zahir manasına bakılsaydı, o zaman emirlerden birini bile uygulamayan kişi kâfir olurdu.'
045 Orada onlara, cana can, göze göz, buruna burun, kulağa kulak, dişe diş, yaralamalara yaranın dengi bir karşılık var, diye yazdık.
Kim sevap niyetiyle hakkından vazgeçerse, bu güzel davranışı onun günahlarını affettirir.
Kim, Allah'ın indirdiğiyle hükmetmezse, işte onlar zalimlerdir.

005.
046 Arkadan da, o peygamberlerin izleri üzerinde, önündeki Tevrat'ı onaylamak üzere Meryem oğlu İsa'yı gönderdik.
Ona, bir yol gösterici, bir ışık, kendinden önce inen Tevrat'ı onaylayıcı, kötülükten sakınanlara bir yol gösterici, bir öğüt olmak üzere İncil'i verdik.
047 Şu hâlde, İncil sahipleri, Allah'ın onun içinde indirdikleriyle hükmetsinler.
Kim, Allah'ın indirdiği ile hükmetmezse, işte onlar fasıklardır *'yoldan çıkmış sapkınlardır'*.
048 Sana da, kendinden önceki kitapları onaylayıcı, içlerindeki ilahi kısımları denetleyici olmak üzere, gerçekleri dile getiren Kur'an'ı indirdik.
Bu sebeple, sen de onlar arasında Allah'ın indirdiğiyle hükmet.

Sana gerçek gelmişken onların heveslerine uyma.
Her biriniz için bir yol, bir yöntem belirledik.
Allah dileseydi hepinizi bir tek ümmet yapabilirdi, fakat sizi *‘özel olarak’* verdikleriyle sınamak istedi.
‘Ümmet, yani aynı inancı paylaşan, aynı yasalardan sorumlu olan bir topluluk.’
Haydin iyiliklerde yarışın!
Hepinizin dönüşü Allah’adır.
İhtilafa düştüğünüz şeyleri o size haber verir.
‘Anlaşmazlık nedeni olan konuların içyüzünü bildirir.’
049 O hâlde, aralarında Allah’ın indirdiği ile hükmet.
Onların heveslerine uyma.
Allah’ın indirdiklerinin bir kısmında seni fitneye düşürmelerinden sakın.
Yüz çevirirlerse bilesin, bazı günahları yüzünden Allah onları cezalandırmak istiyor.
İnsanların çoğu doğru yoldan sapmıştır.
050 Onlar İslâm öncesi bilgisizlik dönemlerinin yasalarını mı istiyorlar!
Oysa, kuşku duymaksızın büsbütün inanmış bir topluma Allah’tan daha iyi kim yasa koyabilir!

005.
051 Ey inananlar! Yahudileri ve Hıristiyanları dost edinmeyin, onlar *‘aynı inancı paylaşmaları yüzünden’* birbirlerinin dostudurlar.
‘Öbür din mensuplarını, bu niteliklerine kapılarak, dinleri yüzünden yakın arkadaş edinmeyin. Başka nitelikleri sebebiyle ilişkiler kurabilirsiniz. Nitekim, kitap ehli bir kadınla evlenilebilir.’
Sizden kim onları dost edinirse, o da onlardan olur!
Allah zalim kimseleri doğru yola eriştirmez.
052 Kalplerinde hastalık olanların, “Zamanla olayların zararımıza olacak biçimde gelişmesinden korkuyoruz” diyerek onlara koştuklarını görürsün.
Allah’ın bir başarı kazandırması ya da başka bir iş yapması umulur. O zaman, *‘ikilemde kalanlar’* içlerinde gizlediklerinden dolayı pişmanlık acısı duyarlar.
053 İnananlar, “Bunlar mı sizinle birlikte olduklarına büyük yeminler edenler!” derler.
Onların yapıp ettikleri boşa gitmiş, kendileri de zarara düşmüşlerdir.
054 Ey inananlar!
Sizden kim dininden dönerse bilsin, Allah yeni bir topluluk getirebilir.
Allah onları sever, onlar da Allah’ı severler.

Onlar, inananlara karşı alçakgönüllü, inkâr edenlere karşı onurlu davranırlar.

Allah yolunda olanca güçleriyle çaba harcarlar.

Kınayıcının kınamasından korkmazlar.

Allah'ın büyük bir nimetidir bu, kimi dilerse ona verir.

Allah, isimleriyle bütün yaratıkları kapsayan, her şeyi bilendir.

055 Sizin gerçek dostunuz Allah'tır. Sonra, onun Resulüdür. Sonra da, inanan, namaz kılan, zekât veren, rüku edenlerdir.

056 Kim Allah'ı, Resulünü ve müminleri dost edinirse bilsin, Allah'tan yana olanlar kesinlikle galiptirler.

057 Ey inananlar!

Ne sizden önce kendilerine kitap verilenlerden dininizi alay ve eğlence konusu yapanları ne de inkârcıları dost edinmeyin.

İnanıyorsanız Allah'tan sakının!

005.

058 Siz namaz için ezan okuduğunuz zaman, onu alay ve eğlence konusu yaparlar. Bu, onların *'gerçekleri kavramak üzere'* akıllarını kullanmayan bir topluluk olmalarındandır.

'Ezanın hakikati bu ayete dayanmaktadır. Ezanla alay etmek küfür alametidir.'

059 "Ey kendilerine daha önce kitap verilenler!" de, "Bizim, Allah'a, bize indirilen Kur'an'a, daha önce indirilenlere inanmamız, sizin de çoğunlukla doğru yoldan çıkmanız yüzünden mi bizden hoşlanmıyorsunuz!"

060 "Allah katında cezaca bundan daha kötüsünü haber vereyim mi?" de, "Allah kimlere lânet ederse, gazap ederse, kimlerden maymunlar, domuzlar, kendi yolundan alıkoyan varlıklara tapanlar yaparsa, işte onlar konumca en kötü, doğru yoldan sapmada en aşırı olanlardır."

'Bazı azgınların maymun, domuz ve benzeri hayvanlara dönüştürülmesi, kimi yorumculara göre, ahlaki manadadır. Ayet etkileyici bir üslupla ileri düzeydeki yozlaşmayı dile getirmektedir.'

061 Yanınıza geldiklerinde, "İnandık" derler. Oysa, inkârcı olarak girip inkârcı olarak çıkmışlardır.

Onların neleri gizlediklerini Allah daha iyi bilir!

062 Onların çoğunun günah işlemekte, zulmetmekte, haram yemekte yarıştıklarını görürsün.

Ne kötüdür yaptıkları!

063 Rabbe kul olanların, bilginlerin, günah içeren sözler söylemekten, haram yemekten

onları alıkoymaları gerekmez miydi!
Yaptıkları ne kadar da kötü!
064 Yahudiler, "Allah'ın eli bağlıdır" dediler. Bu yüzden elleri bağlandı, lânetlendiler *'Allah'ın rahmetinden yoksun bırakıldılar'*.
Hayır! Onun iki eli de açıktır, nasıl dilerse öyle verir.
'Allah'ın bilinen anlamda eli elbette yoktur. Bu ayette geçen el kelimesi, merhamet, ihsan, lütuf manasındadır. Muhatabın kullandığı kelimeyi kullanarak cevap vermeye müşakele sanatı denir. Allah, onların iftira içeren sözlerini bir yankı gibi çevirip suratlarına çarpıyor.'
Rabbinden sana indirilen Kitap, onlardan çoğunun azgınlığını ve küfrünü artıracaktır.
Biz, onların aralarına, kıyamet gününe kadar sürecek bir kin ve düşmanlık salmışızdır.
Savaş ateşini ne zaman tutuştursalar, Allah onu söndürür.
Yeryüzünde hep bozgunculuk etmek için koşarlar.
Allah bozguncuları sevmez!

005.
065 Kendilerine kitap verilenler, inanıp da sakınsalardı, günahlarını silerdik.
Onları, nimetlerle dolu cennetlere koyardık.
066 Tevrat'a, İncil'e ve kendilerine Rablerinden indirileni *'Kur'an'ı'* uygulasalardı, hem başlarının üstünden yerlerdi, hem de ayaklarının altından...
'Her türlü nimet kendilerine bolca verilirdi.'
Gerçi içlerinde ılımlı bir topluluk da vardır.
Onların birçoğu ne kötü işler yapıyorlar!
067 Ey Elçi!
Rabbinden sana indirilen bu Kur'an'ı *'insanlara'* güzelce ilet.
Bunu yapmazsan, Allah'a elçilik etmemiş olursun.
Allah seni insanlardan korur.
Allah, inkâr eden kimseleri doğru yola eriştirmez.
'Hazreti Muhammed aleyhissalâtü vesselâmı öldürmek isteyen pek çok insan vardı, ama Allah bu ayetteki taahhüdünü yerine getirdi, onu nice tehlikelerden korudu.'
068 "Ey kendilerine kitap verilenler! Tevrat'ı, İncil'i, Rabbinizden size indirilen şu Kur'an'ı uygulamadıkça hiçbir gerçek üzerinde değilsiniz!" de.
Andolsun! Rabbinden sana indirilen, onlardan nicelerinin azgınlığını ve inkârını artırır.
Öyleyse, sen o inkârcılar için tasalanma.
069 *'Sana indirilenlere'* inananlardan, Yahudilerden, Sabiilerden, Hıristiyanlardan

Allah’a ve ahiret gününe inanıp da güzel işler yapanlar için ne korku vardır, ne de üzüntü.

‘Sabiîler, adları unutulmuş eski peygamberlerin izinden giden kimseler, üç kitabi dinden birine dahil olmayan din mensupları.’’

070 İsrailoğullarından söz almıştık.

Onlara peygamberler göndermiştik.

Kendilerine hoşlarına gitmeyen yükümlülüklerle gelen peygamberlerin kimilerini yalanladılar, kimilerini de öldürdüler.

005.

071 Bunu yapmaları yüzünden bir zarar görmeyeceklerini *‘ahirette yargılanmayacaklarını, ceza görmeyeceklerini’* sanıyorlardı.

Bu yüzden, gerçeklere karşı birer kör, birer sağır kesildiler.

Sonra *‘tevbe ettiler’* Allah onların tevbelerini kabul etti, ama ardından onların çoğu yine görmez, işitmez oldular.

Allah yaptıklarını görür!

072 Gerçekten, “Allah, Meryem oğlu Mesih’tir” diyenler kâfir oldular.

Oysa Mesih, “Ey İsrailoğulları! Hem benim Rabbim, hem de sizin Rabbiniz olan Allah’a kulluk edin. Allah’a kim ortak koşarsa Allah da ona cenneti haram eder. Onun varacağı yer ateş olur. Zalimlerin yardımcısı yoktur” demişti.

073 “Allah üçün üçüncüsüdür” diyenler de kâfir oldular.

Oysa bir ilahtan başka ilah yoktur.

Bu tür söylemlerine bir son vermezlerse, gerçeği inkâr etmeleri sebebiyle, kendilerine acı verici bir azap dokunacaktır.

‘İsa aleyhisselâmdan sonra meydana gelen sapma sonucu üç ilaha inanan, Allah’ın yanı sıra Hazreti Meryem’i ve İsa aleyhisselâmı tanrılaştıran kimselerin bu şirki şiddetle reddedilmektedir.’

074 Hâlâ Allah’a tevbe edip de ondan bağışlanma dilemeyecekler mi!

Oysa, Allah bağışlayandır, merhametlidir.

075 Meryem oğlu Mesih *‘İsa’* sadece bir peygamberdir.

Kendisinden önce de nice peygamberler gelip geçmiştir.

Annesi *‘Meryem’* de gayet doğru bir kadındı.

Her ikisi de yemek yerlerdi.

‘Allah, bu insani özellikleri dile getirmekle, onların da birer insan olduğunu, yemek yiyen, su içen aciz varlıkların ilah olamayacaklarını ortaya koymaktadır.’

Bak, ayetlerimizi onlara nasıl da açıkça anlatıyoruz.

Sonra da bak ki, onlar nasıl yüz çeviriyorlar!

076 “Allah’ın yanı sıra, size ne bir zarar, ne de bir fayda veremeyen şeye mi kulluk ediyorsunuz!” de.

O Allah ki her şeyi işitendir, bilendir.

005.

077 “Ey kendilerine kitap verilenler!

Haksız yere dininizde bulunan ilahi sınırları aşmayın.

Daha önce kendisi sapmış, birçok kimseleri saptırmış, doğru yoldan ayrılmış kimselerin yersiz isteklerine uymayın” de.

‘Haddi aşmayın, yani Allah’ın yasalarını çiğnemeyin. Size ne emredildiyse onu yapın. Neler yasaklandıysa onlardan uzak durun.’

078 İsrailoğullarından inkâr edenler, Davud’un ve Meryem oğlu İsa’nın diliyle lânetlenmişlerdi.

Bunun nedeni, onların başkaldırmaları, ilahi sınırları aşmalarıydı.

‘Bütün uyarılarına rağmen peygamberlerinin sözlerini dinlemeyip belalarını buldular. Babil ve Roma devletlerinin baskıları altında asırlarca çile çektiler.’

079 İşledikleri kötülüklerden birbirlerini alıkoymazlardı.

Gerçekten ne kötüydü yapmakta oldukları!

080 Onların çoğunun, kâfirleri dost edindiklerini görürsün.

Nefislerinin *‘içlerinden gelen zararlı isteklerin’* kendilerine sunduğu ne kadar da kötüdür!

Allah onlara gazap etmiştir.

Azapta temelli kalacaklar!

081 Allah’a, Peygambere, ona indirilen Kur’an’a inansalardı, kâfirleri dost edinmezlerdi.

Fakat onların çoğu yoldan çıkmış sapkınlardır!

082 Kur’an’a inananlara düşmanlık etmekte insanların en şiddetlisini, Yahudiler ve Allah’ın yanı sıra başka ilahlar edinenleri bulursun.

İnananlara sevgi beslemesi bakımından en yakın olanları da, “Biz Hıristiyan’ız” diyenleri bulursun.

Bunun sebebi, onların *‘İsa’ya inananların’* içinde bilginlerin olması, rahiplerin bulunmasıdır.

Bir de, onların büyüklük taslamıyor oluşlarıdır.

005.

083 Peygambere indirilen Kur’an’ı işittikleri zaman, gerçeği tanımaları sebebiyle, gözleri yaşla dolup taşarak, “Rabbimiz!” derler, “Biz inandık. Bizi de şahadet getirenlerle beraber yaz.

084 “Rabbimizin bizi iyi kimselerin arasına katmasını umarken, Allah’a ve bize gelen gerçeğe niye inanmayalım!”

085 Bu sözlerine karşılık, Allah onlara altında ırmaklar akan cennetleri verdi.

Orada temelli kalacaklar.

İşte budur güzel davrananların ödülü!

086 İnkâr ederek ayetlerimizi yalanlayanlara gelince, işte onlar cehennem arkadaşlarıdırlar!

‘Orada sonsuza kadar kalacaklar.’

087 Ey inananlar!

Allah’ın size helal kıldıklarının temizlerini kendinize haram yapmayın.

İlahî sınırları aşmayın.

Allah ilahi sınırları aşanları sevmez.

088 Allah’ın size rızk olarak verdiklerini helal ve temiz yollarla elde edip yiyin.

Allah’tan sakının!

Ona olan imanınızı unutmayın!

089 Allah sizi düşünmeksizin ağzınızdan çıkıveren yeminlerinizden dolayı sorumlu tutmaz, fakat bile bile söz vererek ettiğiniz yeminlerinizden dolayı sorumlu tutar.

Onu affettirmenin yolu, ailenize yedirmekte olduğunuzun ortalaması kadarıyla on yoksulu doyurmak ya da giydirmek veya bir esiri özgürlüğüne kavuşturmaktır.

Bunlara gücü yetmeyen kimse üç gün oruç tutar.

Ettiğiniz yeminleri bozarak işlediğiniz suçun karşılığı işte budur.

Yeminlerinizi gözetin.

‘Yeminlerinizi yerine getirin, yerine getiremiyorsanız cezasını ödeyin.’

Şükredesiniz diye Allah size ayetlerini böylece açıklıyor.

005.
090 Ey inananlar! İçki, kumar, dikili taşlar, fal okları şeytan işi pisliklerdir. Kurtuluşa ermek, umduklarınızı elde etmek istiyorsanız bunlardan uzak durun.
'Dikili taşlar, yani putlar, ilahlıktan pay verilen heykeller, bir hakikate dayanmaksızın kutsallık verilen cisimler. Fal okları, yani fal bakılan her türlü aletler.'
091 Şeytan, sizi Allah'ı anmaktan ve namaz kılmaktan alıkoymak ister. Bu niyetle, içkiyi, kumarı araç olarak kullanır.
Artık bunlardan vazgeçersiniz değil mi!
092 Allah'a itaat edin!
Peygambere itaat edin!
Kötülüklerden sakının!
Yüz çevirirseniz, peygambere düşen görev açıkça bildirmekten ibarettir.
093 İnanıp da güzel işler yapanlar, kötülüklerden sakınır, gerçekten inanır, faydalı işler yaparlarsa, sonra da günahlardan sakınıp inanmayı ve başkaldırmaktan sakınıp iyilik yapmayı sürdürürlerse, daha önce tatmış olduklarından dolayı onlara bir sorumluluk yoktur.
Allah güzel davrananları sever.
094 Ey inananlar! Allah, görmeksizin kendisinden korkanları ortaya çıkarmak için, *'hac sırasında'* elinizin ve av aletlerinizin etki alanına giren az bir avla sizi sınayacaktır.
Kim ilahi sınırları aşarsa, ona acılı bir azap vardır!
095 Ey inananlar! İhram *'hac giysisi'* üzerinizdeyken av *'hayvanlarını'* öldürmeyin.
İçinizden *'meşru haddi, yasal sınırı aşarak'* onu öldüren kişi, ya evcil hayvanlardan, öldürülen av hayvanı kadar olduğuna içinizden iki âdil kimsenin tanıklık edeceği, Kâbe'ye ulaşacak bir hayvanı kurban etmeli, ya düşkünlere yemek yedirme biçiminde bir bedel ödemeli ya da yaptığının ağırlığını tatmak üzere bunlara denk oruç tutmalıdır.
Allah geçmişte işlenen suçları affetmiştir. Kim onları bir daha işlerse, Allah onun cezasını verir.
Allah üstün gücü olan, işlenen suçu cezasız bırakmayandır.

005.
096 Sularda yaşayan hayvanları avlayıp yemek hem size, hem de yolculuk edenlere, bir geçimlik olmak üzere, helal kılınmıştır.
Ancak, ihram *'hac giysisi'* üstünüzde bulunduğu sürece kara avı yasaklanmıştır.
Allah'tan sakının!
Sonunda onun huzuruna toplanacaksınız!
097 Allah, Kâbe'yi, saygı duyulan hac ayını, kurban kesmeyi, boynu tasmalı kurbanlıkları insanların faydası için ortaya koydu.

Bunlar, Allah'ın göklerde ve yerde bulunanlardan haberdar olduğunu ve her şeyi bildiğini size gösteren alâmetlerdir.
098 Allah'ın azabı gerçekten pek şiddetlidir.
Allah bağışlayandır, merhametlidir.
099 Peygamberin görevi *'kendisine indirilen gerçekleri'* iletmekten ibarettir.
Allah sizin açıkladıklarınızı da bilir, gizlediklerinizi de.
100 "Kötü şeylerin çokluğu sana çekici de gelse, kötü şeylerle iyi şeyler bir olmaz, bunu bilin.
Ey akıl sahipleri!
Allah'tan sakının ki kurtulup umduklarınıza erişesiniz!" de.
101 Ey inananlar! Size *'kesin birer yasa olarak'* açıklanması durumunda hoşunuza gitmeyecek olan konular hakkında soru sormayın.
Kur'an indirilirken sormuş olsaydınız onlar size açıklanırdı.
Allah, o konularda sizi bir yükümlülük altına sokmamıştır.
Allah, günahları bağışlayan, kullarını cezalandırmakta acele etmeyendir.
102 Sizden önce bir topluluk *'bunlara benzer sorular'* sormuştu da, sonra *'kendilerine o konularla ilgili buyruklar verilince'* bu yüzden inkâr etmişlerdi.
103 Allah, beşinci doğumundan sonra kulağı kertiklenen, serbestçe salıverilen, erkekli dişili ikizler doğuran, on kez dölleme görevini tamamlaması sebebiyle yük vurulmayan hayvanlar hakkında yasa koymamıştır.
İnkârcılar, yalanlar söyleyerek Allah'a iftira ediyorlar.
Onların çoğu, akıllarını kullanmayan kimselerdir.

005.
104 Onlara, "Allah'ın indirdiği Kitaba gelin! Peygambere uyun!" denilince, "Atalarımızın yolu bize yeter!" dediler.
Ya ataları hiçbir şey bilmeyen, doğru yolda olmayan kimselerden idiyseler!
105 Ey inananlar! Siz kendinizden sorumlusunuz.
Siz doğru yolda olursanız yanlış yollara sapanlar size zarar veremezler.
Hepinizin dönüşü Allah'adır.
O size yaptıklarınızı haber verecektir!
'Bu ayeti, bırakın başkalarını da kendinizi kurtarmaya bakın diye anlamamak gerekir. Çünkü, gerçekleri başkalarıyla paylaşmak gerektiğini emreden pek çok ayet vardır. Burada, bireysel sorumluluğun önemi vurgulanmakta, öncelikle kendi nefsini ıslah etmenin önemine işaret edilmektedir.'
106 Ey inananlar! Herhangi birinizde ölüm belirtileri görünmeye başlayınca, vasiyet

ederken aranızdan iki dürüst kişiyi tanık tutun.

Ölüm musibeti size yolculuk sırasında gelirse, sizden olmayan iki kişiyi tanık yapın.

Dürüstçe tanıklık edip etmeyecekleri hususunda bir kuşkunuz varsa, onları namazdan sonra bekletin. "Tanıklık edeceğimiz kimse akrabamız da olsa yeminimize karşılık hiçbir çıkar sağlamayacağız, Allah'ın huzurunda tanık olduğumuz hiçbir bilgiyi gizlemeyeceğiz, böyle yapmadığımız zaman biz günahkarlardan oluruz" diye Allah'a yemin etsinler.

107 Bu tanıkların *'tanıklık etme konusunda'* günah işledikleri anlaşılırsa, ölene daha yakın olan hak sahibi iki kişi bunların yerine geçsin, "Bizim tanıklığımız onların tanıklığından daha doğrudur, biz taşkınlık etmedik, yoksa zalimlerden oluruz" diye Allah'a yemin etsinler.

108 Bu önlemlerin alınması, kişilerin dürüstçe tanıklık yapmaları için gereklidir. Böylece, ettikleri yeminlerin başka yeminlerle geçersiz hâle getirilmesinden çekineceklerdir.

Allah'tan sakının!

Ona kulak verin!

'Emirlerini dinleyin, buyruklarını uygulayın, gerçeklere karşı birer sağır kesilmeyin.'

Allah sapıp giden kimseleri doğru yola eriştirmez.

005.

109 Allah, ölümden sonra diriliş gününde peygamberleri bir araya toplar, "Size ne cevap verildi?" diye sorar.

Onlar da, "Bizim bir bilgimiz yok. Gaybı bilen yalnız sensin" derler.

'Gaybı, yani gözlem alanının dışında kalan, dış duyularla bilinemeyen şeylerle ilgili bilgileri.'

110 Allah, "Ey Meryem oğlu İsa!" der, "Senin ve annenin üzerindeki nimetimi hatırla.

Seni Kutsal Ruh ile desteklemiştim.

'Kutsal Ruh, vahiy meleği Cebrail aleyhisselâmdır.'

Beşikteyken de, yetişkinken de insanlarla konuşuyordun.

Sana, okuyup yazmayı, iyiyi kötüden ayırma ilmini, Tevrat'ı ve İncil'i öğretmiştim.

Benim iznimle çamurdan kuş benzeri bir şey yapıp içine üflüyordun, iznimle kuş oluyordu.

Anadan doğma körleri, alaca hastalarını iznimle iyi ediyordun.

Ölüleri iznimle *'ilmim, iradem ve gücümle'* diriltiyordun.

İsrailoğullarını senden defetmiştim.

Kendilerine açık seçik ayetler getirmiştin de içlerinden kimileri inkâr ederek, bu açık bir büyüdür, demişlerdi."

111 Havarilere, “Bana ve benim elçime inanın” diye bildirmiştim.

Onlar, “İnandık, teslim olduk, bize tanık ol” demişlerdi.

‘*Havariler, İsa aleyhisselâmın yakın arkadaşlarıdır, gerçekleri iletmekte ona yardım edeceklerine dair söz vermişlerdir.’*

112 Havariler, “Ey Meryem oğlu İsa! Rabbin bize gökten bir sofra indirebilir mi?” demişlerdi.

O da onlara, “Gerçekten inandıysanız Allah’tan sakının!” demişti.

113 “O sofradan yemeyi, böylece kalplerimizin tatmin olmasını, senin bize doğru söylediğini *‘daha kesin bir biçimde’* bilmeyi, buna tanıklık etmeyi istiyoruz” demişlerdi.

005.

114 Meryem oğlu İsa da, “Allah’ım! Rabbimiz! Bize gökten bir sofra indir. Hem bize, hem de bizden sonra geleceklere bir bayram, senden bir alâmet olsun. Bizi rızklandır. Sen, rızk verenlerin en hayırlısısın” demişti.

115 Allah, “Onu elbette indiririm, *‘ama’* bundan sonra içinizden kim inkâr ederse, dünyalarda kimselere etmediğim azabı ona ederim” demişti.

116 Allah, “Ey Meryem oğlu İsa! Sen mi insanlara, beni ve annemi Allah’tan başka iki tanrı edinin, dedin?” buyurur.

‘İsa da cevap olarak’ “Asla! Sen bütün kusurlardan ıraksın! Gerçek dışı bir sözü söylemek bana yakışmaz. Ben onu söylemişsem, sen onu muhakkak bilirsin. Sen, bende olanı bilirsin, ama ben sende olanı bilmem. Gaybı en iyi bilen sensin.

‘Gaybı, yani gözlem alanına girmeyen, dış duyularla hissedilemeyen şeylerle ilgili bilgileri...’

117 “Sen bana ne söylediysen ben de onlara onu söyledim. Hem benim Rabbim, hem de sizin Rabbiniz olan Allah’a kulluk edin, dedim. Ben, aralarında bulunduğum sürece onların gözeticisiydim. Beni aralarından aldıktan sonra onların gözeticisi yalnız sen oldun. Sen her şeyi gözetensin,

118 “Onlara azap edersen, onlar senin kullarındır, onları bağışlarsan, sen üstün gücü olansın, her işini anlamlı gayeler gözeterek yapansın.”

119 Allah, “Bu gün, doğru kimselere doğruluklarının fayda verdiği gündür! Sonsuza kadar temelli kalacakları, altında ırmaklar akan cennet onların olacaktır. Allah onlardan hoşnuttur, onlar da Allah’tan hoşnutturlar. İşte büyük kurtuluş budur!” der.

120 Göklerin, yerin, onlarda bulunanların tek hâkimi Allah’tır!

O, her şeye gücü yetendir!

....

006. ENÂM SURESİ

‘Enâm “koyun, keçi, sığır, deve” cinsi hayvanların genel adıdır.’

Bismillahirrahmanirrahîm.

001 Bütün övgüler ve şükürler Allah içindir. O, gökleri ve yeri yarattı. Karanlıkları ve nuru var etti.

Sonra da o kâfirler *‘başkalarını’* Rablerine denk tutuyorlar!

‘Özgün metinde semavat olarak geçen göklerin sayısı yedi olarak bildirilmiştir. Gözlemlenen âlemlerden başka âlemler de vardır. Her gök, ayrı bir âlemin damı hükmündedir.’

002 Sizi bir çamurdan yaratan odur. Size, süresi yalnız kendi katında bulunan bir ömür belirlemiştir. Fakat siz yine de kuşku duyuyorsunuz!

003 O, göklerde de, yerde de Allah’tır.

Sizin içinizi de bilir, dışınızı da.

Hem, çalışıp kazanacaklarınızı da bilir.

004 Her ne zaman inkârcılara Rablerinin ayetlerinden bir ayet *‘delil, belge’* gelse, ondan yüz çevirirler.

005 Gerçek kendilerine gelince onu yalanladılar.

Alaya aldıkları şeyin haberleri yakında onlara gelecektir!

‘Kıyamet günü gelince cezalarını çekecekler.’

006 Kendilerinden önce nice nesilleri yok ettiğimizi görmediler mi!

Onları, size verdiklerimizden daha fazla imkanlar vererek yeryüzüne yerleştirmiştik. Üzerlerine bolca nimetler yağdırmıştık. Ayaklarının altından ırmaklar akıtmıştık.

Sonra da, günahlarından ötürü helak ettik. Yerlerine başka insanlar getirdik.

007 Sana kâğıda yazılı bir kitap indirseydik de ona elleriyle dokunsalardı, o inkârcılar yine de, “Bu apaçık bir büyüdür!” derlerdi.

008 “Ona bir melek indirilse ya!” dediler.

Bir melek indirmiş olsaydık, iş bitmiş *‘hesap günü gelmiş’* olur, onlara *‘kendilerini düzeltebilmeleri için’* süre verilmezdi.

006.

009 Elçilik etmesi için bir melek gönderecek olsaydık, onu kesinlikle bir insan biçiminde yapar, inkârcıları şimdi düştükleri kuşkuya yine düşürürdük.

‘Ruha beden veren Allah, meleklere de bedenler verebilir, kendi türünden bazı kimselere ilahlık yakıştıran insanları bununla da sınayabilirdi.’

010 Andolsun, senden önce de nice peygamberle alay edildi.

Sonra da, o alaya aldıkları şey, alaya alanları sarıp mahvetti.

011 “Yeryüzünde gezin de o yalanlayanların sonu nasıl olmuş bir görün!” de.

012 “Göklerde ve yerde olanlar kimin?” de.

“Allah’ın!” de.

O rahmeti kendi üzerine yazdı.

‘Nitekim, bir kudsi hadiste Allah celle celalühu, “Rahmetim gazabımı geçti” buyurur. Bütün varlıklar, onun sonsuz merhametinin görünen sonuçlarıdır.’

Andolsun! O, gelmesi hususunda kuşku duyulmaması gereken kıyamet gününde sizi derleyip toplayacaktır.

Kendilerine yazık edenler asla inanmazlar!

013 Gecede ve gündüzde bulunan ne varsa onundur.

O, işitendir, bilendir.

014 “Ben hiç gökleri ve yeri yaratan, kendisi beslenmeyip *‘rızka muhtaç bütün varlıkları’* besleyen Allah’tan başka bir dost edinir miyim!” de.

“Bana Müslümanların ilki olmam emredildi. Allah’ın yanı sıra başka tanrılar edinmem” de.

‘Müslüman, müslimler demektir. Müslim ise, kendini bir daha almamak üzere teslim eden manasına gelir.’

015 “Rabbime başkaldırırsam *‘ölümden sonraki’* büyük günün azabından korkarım” de.

016 O gün kim azaptan kurtarılırsa, Allah’ın merhametine erişmiş demektir.

İşte apaçık kurtuluş budur!

017 Allah sana bir zarar dokundurursa, onu ondan başka kimse gideremez. Sana bir hayır dokundurursa, odur her şeye gücü yeten.

018 Kulları üzerinde zorlayıcı gücü olan, her işini hikmetine uygun biçimde yapan, her şeyden haberi olan da odur.

006.

019 “Tanıklık bakımından en büyük şey hangisidir?” de.

“Allah benimle sizin aranızda tanıktır. Bu Kur’an bana, hem sizi, hem de her kime erişirse onu uyarayım diye vahyedildi. Siz, Allah’ın yanı sıra başka ilahlar var diye tanıklık mı ediyorsunuz!” de.

“Ben tanıklık etmem” de.

“O bir tek ilahtır. Allah’ın yanı sıra başka ilahlar edinmenizden uzağım” de.

020 Kendilerine kitap verdiklerimiz, o peygamberi çocuklarını tanıdıkları gibi tanırlar, ama kendilerine yazık ettiler, çünkü onlar inanmazlar!

‘Tevrat’ta ve İncil’de Hazreti Muhammed aleyhissalâtü vesselâmın geleceği bildirilmiş, tanımları yapılmıştı. Bu kitaplara inananlar, onun kendilerinden biri olacağı yönünde bir ümit besliyorlardı. Öyle olmayınca, gayet iyi tanımalarına rağmen inkâr yoluna gittiler.’

021 Kendi yalanını Allah’a yakıştıran ya da onun ayetlerini yalanlayandan daha zalim kim vardır!

Zalimler asla kurtuluşa eremezler!

022 O gün onların hepsini toplar bir araya getiririz. Allah’tan başkasına ilahlık yakıştıranlara, “Hani nerdeler yapay tanrılarınız!” deriz.

023 Artık kargaşa çıkaramaz, sadece, “Rabbimiz! Vallahi biz uydurma tanrılara inananlar değildik!” derler.

024 Bak, uydurdukları ilahlar kendilerinden yitip gidince, vicdanlarına karşı nasıl da yalan söylediler!

025 Onlardan seni dinleyenler de vardır, ama *‘samimi olmamaları yüzünden’* kalplerine Kur’an’ı kavramalarına engel olacak perdeler, kulaklarına da bir ağırlık koymuşuzdur. *‘Gerçeği belgeleyen’* her ayeti görseler de inanmazlar.

‘İnanmamakla da kalmaz’ yanına geldiklerinde seninle tartışır, “Bunlar eskilerin masallarından başka bir şey değil!” derler.

026 İnsanları Kur’an’dan alıkoyarlar, kendileri de ondan uzaklaşırlar.

Kendilerini mahvederler de farkına varamazlar!

027 Ateşin yanına getirilip durdurulduklarında, “Ah keşke dünyaya döndürülseydik. Rabbimizin ayetlerini yalanlamasaydık. Biz de inananlardan olsaydık!” deyişlerini bir görsen!

006.

028 Hayır! Daha önce gizleyip durdukları kendilerine belli oldu da ondan böyle söylüyorlar.

Geri döndürülseler, muhakkak kendilerine yasaklanan şeylere dönerlerdi.
Bunlar gerçekten yalancıdırlar!
029 *‘Kimi inançsızlar da’* “Bu dünyadaki hayatımızdan başka hayat yoktur. Öldükten sonra bir daha diriltilmeyiz” derler.
030 Rablerinin huzuruna çıkartıldıkları zaman onları bir görsen!
“Bu, gerçek değil mi?” der.
“Evet, Rabbimiz!” derler.
“Öyleyse inkâr etmenizden ötürü tadın azabı!” der.
031 Allah’ın huzuruna varmayı yalanlayanlar zarardadır.
Kıyamet saati onlara ansızın gelince, günahlarını omuzlarına yüklenerek, “Oradaki hatalarımız yüzünden eyvah bize!” derler.
Bakın, yüklendikleri şeyler ne kötüdür!
032 Şu dünya hayatı bir oyundan, bir eğlenceden başka nedir ki!
İçtenlikle inanarak günahlardan sakınanlar için, güzel olan ahiret yurdudur.
Ne zaman akıl edeceksiniz!
033 Biliyoruz, onların söyledikleri laflar seni üzüyor.
Onlar aslında seni yalanlamıyor, Allah’ın ayetlerini inkâr ediyorlar.
034 Andolsun! Senden önce de nice peygamberler yalanlandı. Onlar, yardımımız erişene kadar yalanlanmalarına, incitilmelerine sabrettiler.
Allah tarafından verilen sözü hiçbir güç değiştiremez!
Andolsun, peygamberlerin haberi sana da geldi.
035 Onların yüz çevirmeleri ağırına gidiyorsa, gücün de yetiyorsa, haydi yerde bir tünel aç ya da göğe bir merdiven daya da onlara bir ayet getir bakalım!
Allah dileseydi, onların hepsini doğru yol üzerinde bir araya getirirdi.
Sakın cahillerden olma!

006.
036 Ancak *‘içtenlikle’* dinleyenler çağrıya cevap verirler!
‘Manen’ ölülere gelince, onları ancak Allah diriltir, sonra da ona döndürülürler.
037 “Rabbinden ona bir mucize indirilse ya!” diyorlar.
“Allah’ın gücü mucize indirmeye elbette yeter, ama çoğu *‘insanlar bunu’* bilmezler” de.
038 Yerde hareket eden hiçbir hayvan, kanatlarıyla uçan hiçbir kuş yoktur ki, sizin gibi bir ümmet *‘topluluk’* olmasınlar.
Biz, o kitapta hiçbir şeyi eksik bırakmadık.
‘Kader kitabında, levhimahfuzda hepsini yazdık.’

‘Zamanı gelince’ onların hepsi Rablerinin huzuruna toplanacaklar.
039 Ayetlerimizi yalanlayanlar, karanlıklarda kalmış bir takım sağırlar ve dilsizlerdir.
Allah kimi dilerse saptırır, kimi dilerse doğru yola eriştirir.
‘Bunu yaparken onun kalbine bakar, tercihine göre yapar, asla haksızlık etmez.’
040 “Hiç düşündünüz mü, Allah’ın azabı ya da kıyamet üzerinize gelse, Allah’tan başkasına mı yalvarırsınız? Doğru kimselerseniz bana bildirin” de.
041 Hayır! Yalnız ona yalvarırsınız.
Dilerse, feryadınıza sebep olan belayı üzerinizden kaldırır.
Uydurma tanrılarınızın hepsini unutursunuz.
‘Bir olayın gerçekleşmesi için, insan iradesiyle ilahi iradenin aynı yönde olması gerekir. Sadece insanın dilemesi yetmez.’
042 Andolsun! Senden önceki topluluklara da peygamberler gönderdik. Belki yakarırlar diye onlara nice zorluklar, nice sıkıntılar verdik.
043 Azabımız kendilerine gelince yalvarıp yakarsalardı ya!
Fakat yürekleri katılaşmıştı.
Şeytan da, onların yaptıklarını kendilerine güzel göstermişti.
044 Kendilerine yapılan hatırlatmaları unuttukları zaman, üzerlerine her türlü nimetin kapısını açıverdik.
Verilen şeylerle sevindikleri sırada, onları ansızın yakaladık. Böylece, bütün ümitlerini yitirdiler.

006.
045 O zalim kimselerin kökü kesildi.
Bütün övgüler ve şükürler, âlemleri terbiye eden Allah’a özgüdür!
046 “Hiç düşündünüz mü, Allah işitmenizi ve görmenizi alır da kalbinize mühür vurursa, Allah’tan başka onu size geri getirecek bir ilah var mı?” de.
Bak, ayetlerimizi nasıl da evirip çevirerek anlatıyoruz!
Sonra da onlar yüz çeviriyorlar!
047 “Hiç düşündünüz mü, Allah’ın azabı ansızın ya da açıkça geliverirse, zalim kimselerden başkası mı mahvolacak!” de.
048 Biz, peygamberleri ancak bir müjdeci, bir uyarıcı olarak göndeririz.
Kim inanır da kendini düzeltirse, ona ne korku vardır, ne de üzüntü.
049 Ayetlerimizi yalanlayanlara gelince, yoldan çıkmaları yüzünden onlara azabımız dokunacaktır.
050 “Size, Allah’ın hazineleri elimdedir, demiyorum. Dış duyularla kavranamayan şeyleri bildiğimi söylemiyorum. Ben meleğim de demiyorum. Ben ancak, bana bildirilene

uyarım” de.

“Görmeyenle gören bir olur mu! Hiç düşünmüyor musunuz!” de.

051 Rablerinin huzurunda toplanacaklarından korkanları bununla uyar.

‘Senin elinde uyarıcı olarak Kur’an var. İçindeki hakikatleri anlat. İlerideki tehlikeleri, özellikle cehennemi anlatarak onları günahlardan sakındır.’

Kendilerine ondan başka ne bir koruyucu vardır, ne de bir yardımcı.

Kötülüklerden sakınmaları umulur!

052 Rablerinin rızasını isteyerek sabah akşam yalvaranları yanından kovma sakın!

Onların hesabından sana bir sorumluluk yoktur.

Senin hesabından da onlara bir sorumluluk yoktur.

Onları kovarsan zalimlerden olursun.

006.

053 “Allah aramızdan bunlara mı iyilikte bulundu!” demeleri için onları birbirleriyle sınadık.

Allah şükredenleri en iyi bilen değil midir!

054 Ayetlerimize inananlar sana gelirlerse, “Size selâm olsun!” de.

“Sizden biri cahillikle bir kötülük yapar da sonra tevbe edip kendini düzeltirse, Rabbiniz ona merhamet etmeyi üzerine aldı. O bağışlayandır, merhametlidir” de.

055 *‘İlahî sınırları aşarak’* suç işleyenlerin yolu iyice belli olsun *‘bilinsin de uzak durulsun’* diye ayetlerimizi açık bir biçimde anlatıyoruz.

056 “Allah’ı bırakıp da yalvardıklarınıza kulluk etmekten men edildim” de.

“Sizin zararlı isteklerinize uymam. Uyarsam, sapıtmış da doğru yola erenlerden olmamış olurum” de.

057 “Ben, Rabbimden gelen kesin bir belgeye dayanıyorum. Oysa siz onu yalanladınız. *‘Hemen cezalandırılmayı istemekle’* acele ediyor, benden elimden gelmeyen bir şeyi istiyorsunuz. Onun kararını verecek olan Allah’tır. Gerçeği o anlatacaktır. Hüküm verenlerin en hayırlısı odur” de.

058 “Sizin hemen istediğiniz *‘cezalandırma işlemi’* elimde olsaydı, sizinle benim aramdaki iş bitmiş olurdu” de.

Allah zalimleri en iyi bilendir!

059 Gaybın anahtarları onun katındadır, onları sadece o bilir.

‘Gaybın, yani gözlem alanına girmeyen, dış duyularla hissedilemeyen şeylerle ilgili bilgilerin.’

Hem, karada, denizde ne varsa biliyor.

İster düşen bir yaprak olsun, isterse yerin karanlıklarında bir tohum, o mutlaka bilir.

Yaş olsun kuru olsun bütün varlıklar apaçık bir kitapta yazılıdır.

‘Bütün varlıkların kaderi yazılmıştır. Levhimahfuzda kayıtlıdır. Allah’ın sınırsız ilmi bütün kâinatı kapsamaktadır.’

006.

060 Sizi geceleyin vefat ettiren *‘ölü gibi uyutan’* odur.

Gündüzleyin yaptıklarınızı o bilir.

‘Kaderinizdeki’ yaşama süreniz tamamlansın diye sizi *‘ölüme benzeyen uykunuzdan’* gündüzleyin o kaldırır.

Sonra dönüşünüz onadır. O size bütün yaptıklarınızı bildirecektir.

061 Kulları üzerinde zorlayıcı gücü olan odur.

Size koruyucular *‘yazıcılar’* gönderir.

‘Bunlar yanı başınızdaki meleklerdir. Sizin yapıp ettiklerinizi tastamam yazarlar.’

Sizden ölüm sırası gelen kişinin canını *‘bu işle görevli’* elçilerimiz alırlar. *‘Görevlerini yaparlarken’* asla hata etmezler.

062 Sonra da *‘o canlar’* gerçek mevlalarına döndürülürler.

‘Mevlalarına, yani sahiplerine, efendilerine, koruyucularına, gözeticilerine, Allah’a.’

Uyanın! *‘Yargı gününde’* kesin kararı o verir.

Hesap görenlerin en hızlısı odur!

063 “Bizi bundan kurtarırsa şükredenlerden oluruz, diye gizlice yakarmanız hâlinde, karanın, denizin karanlıklarından sizi kim kurtarır!” de.

064 “Sizi ondan da, her sıkıntıdan da Allah kurtarır! Sonra da siz, onu bırakır da başka tanrılar edinirsiniz!” de.

065 “Üstünüzden, altınızdan azap göndermeye, sizi aykırı gruplar hâline getirip kiminize kiminizin hıncını tattırmaya gücü yeten odur” de.

Bak, belki kavrarlar diye ayetlerimizi nasıl da evirip çevirerek açıklıyoruz!

066 Evet, bunların hepsi gerçek. Oysa senin halkın yalanlama yolunu seçti.

Onlara, “Ben sizin üzerinizde ‘*yargılama ya da koruma gücü olan’* bir vekil değilim” de.

067 Her haberin bir gerçekleşme zamanı vardır. Bunu ileride bileceksiniz!

068 Ayetlerimiz hakkında ileri geri konuşanları görürsen, onlar başka bir konuya geçinceye kadar kendilerinden uzak dur.

Şeytan sana unutturursa, hatırladıktan sonra zalimlerin yanında oturma!

006.
069 İçtenlikle inanarak günahlardan sakınanlara, bu tür kimselerin yaptıklarından ötürü bir sorumluluk yoktur.
‘Tek sorumlulukları, onlara gerçekleri’ hatırlatmaktan ibarettir, belki de günahlardan sakınırlar.
070 Bırak onları! Dinlerini bir oyun, bir eğlence edindiler.
Dünya hayatı kendilerini aldattı.
Bununla uyar da kimse yapıp ettikleri yüzünden mahvolmasın.
Ona Allah’tan başka ne bir koruyup gözetici bulunur, ne de bir kayırıp kollayıcı.
‘Azaptan kurtulmak için’ ne verirse versin asla kabul edilmez.
Kazanımları yüzünden mahvolan kimseler, işte bunlardır!
İnkâr etmelerinden ötürü onlara *‘cehennemde’* kaynar bir içecek vardır. Acılı azap bunlar içindir!
071 “Arkadaşları kendisini, “Bize gel!” diyerek doğru yola davet ederlerken, şeytanın ayartısına kapılıp sapıtan kimse gibi Allah’ı bırakalım da bize ne fayda, ne de zarar veremeyen şeylere mi yalvaralım! Allah bizi doğru yola eriştirmişken hiç gerisin geri döner miyiz!” de.
“Doğru yol Allah yoludur. Bize, âlemlerin Rabbine teslim olmamız,
072 namazı özenle kılmamız, Allah’tan sakınmamız emredildi” de.
Ölümünüzden sonra diriltilip onun huzurunda toplanacaksınız.
073 Gökleri ve yeri hak üzere yaratan odur.
‘*Hak üzere, gerçek uyarınca, yerli yerince, bir amaç için, dengeli bir biçimde.’*
‘Bir şeyin yaratılma’ zamanı geldi mi, ona “Ol!” der, o da hemen oluverir.
Onun sözü gerçektir!
Sûra üflenme günü egemenlik onundur.
‘Sûr, kıyametin kopuşunu, ölülerin dirilişini, yargılama sürecini başlatan bir aletin adıdır. Onu, dört büyük melekten biri olan İsrafil aleyhisselâm üfleyecektir.’
Görülmeyeni de bilir, görüleni de.
Onun sınırsız ilmi vardır, her şeyi bilir. Hikmet sahibidir, her işini nice gayeler gözeterek yapar.

006.

074 Bir zamanlar İbrahim, babası Azer'e, "Putları kendine tanrı mı ediniyorsun! Ben, seni de, *'senin gibi düşünen'* halkını da açık bir sapkınlık içinde görüyorum" dedi.

075 İbrahim'e, kesinkes bilenlerden olsun diye, göklerin ve yerin görünen yüzünün arkasındaki gerçek anlamlarını gösteriyorduk.

076 Gece onu kaplayınca bir yıldız gördü, "İşte, bu benim Rabbim!" dedi.

Yıldız batınca, "Batıp gidenleri sevmem!" dedi.

077 Sonra, ayın doğduğunu görünce, "İşte bu benim Rabbim!" dedi.

Ay batınca, "Rabbim beni doğru yola eriştirmeseydi kesinlikle sapkınlardan olurdum" dedi.

078 Sonra, doğan güneşi gördü, "İşte bu benim Rabbim! Bu daha büyük!" dedi.

O da batıp gidince, "Ey halkım!" dedi, "Ben sizin, Allah'ın yanı sıra edindiğiniz uydurma tanrılarınızdan uzağım.

079 "Doğrusu, ben yüzümü gerçeğe yönelterek gökleri ve yeri yaratana çevirdim. Allah'tan başkasına ilahlık yakıştıranlardan olmam."

080 Bunun üzerine halkı onunla tartıştı.

"O bana gerçeği açıkça göstermişken, siz Allah hakkında benimle tartışmak mı istiyorsunuz!" dedi, "Sizin yapay tanrılarınızdan korkum yok. Rabbim dilemedikçe onlar bana hiçbir zarar veremezler. Rabbimin ilmi her şeyi kapsamıştır. Hiç düşünmüyor musunuz!

081 "Allah'ın, onaylamak üzere hakkında bir belge indirmediği şeylere tapmaktan sizin bir korkunuz yokken, ben Allah'tan başka taptıklarınızdan niye korkayım! Cevabını biliyorsanız söyleyin bakalım, birbirine aykırı olan şu iki taraftan hangisi kendisini daha güvende hissedebilir!

006.

082 "Güvende olanlar, inanıp da inancını zulümle lekelemeyenlerdir. İşte onlardır doğru yolda olanlar!"

'Zulümle, yani Allah'ın yanı sıra başka ilahlar edinmek suretiyle sınırı aşarak.'

083 İşte şu anlatılanlar, halkına karşı kullanması için İbrahim'e verdiğimiz delillerimizdir.

Biz, kimi dilersek onu derecelerle yükseltiriz.

Rabbin her işinde nice gayeler gözetir. Sınırsız ilim sahibidir, her şeyi bilir.

084 Ayrıca, İbrahim'e İshak'ı ve Yakub'u bahşettik. Her ikisin de doğru yola ilettik.

'İshak aleyhisselâm, İbrahim aleyhisselâmın oğlu, Yakub aleyhisselâmın babasıdır.

İkisi de peygamberdir.'

Nitekim daha önce Nuh'u da iletmiştik.

Soyundan da Davud, Süleyman, Eyyub, Yusuf, Musa ve Harun'u...

Güzel davrananları biz böyle ödüllendiririz.

085 Zekeriyya, Yahya, İsa ve İlyas'ı...

Bunların hepsi erdemli kimselerdi.

086 İsmail, Elyesa, Yunus ve Lût...

Onlara, insanlar arasında üstün birer makam verdik.

'Her biri kendi toplumunun peygamberiydi. Onlara rehberlik ediyordu.'

087 Onların atalarından, soylarından, kardeşlerinden bir kısmını da seçip doğru yola eriştirdik.

088 Allah'ın doğru yolu budur, kullarından kimi dilerse onu eriştirir.

Allah'tan başka ilahlar edinseydiler bütün emekleri boşa gidecekti.

089 Bunlar kendilerine kitap, hüküm ve peygamberlik verdiklerimizdir.

Onlar, bunları inkâr ederlerse, biz yerlerine onu inkâr etmeyecek bir toplum getiririz.

090 Allah'ın doğru yola ilettiği kimseler bunlardır.

Sen de onların yolundan yürü.

'İnsanlara elindeki gerçekleri iletirken' "Buna karşılık sizden bir ücret istemiyorum. O, bütün insanlar için bir zikirdir" de.

'Kur'an bir zikirdir, gerçekleri hatırlatır, öğüt verir, hakka iletir, varoluş nedenini bildirir.'

006.

091 Allah'ın kadrini hakkıyla takdir edemediler!

'Allah'ı yeterince tanıyamadılar, kıymetini bilemediler, önemini kavrayamadılar.'

"Allah insana bir şey indirmemiştir" dediler.

"Peki kim indirdi Tevrat'ı! Musa onu insanlara bir nur, bir yol gösterici olmak üzere getirmişti. Siz de, bir kısmını gizlemekle birlikte, onu kağıtlara yazıp açıkladınız" de.

"Şimdi size, sizin de, atalarınızın da bilmedikleri öğretiliyor" de.

"Allah!" de, sonra da bırak onları, daldıkları sapıklıkta oynayadursunlar.

092 Bu kutlu Kitabı sana, şehirlerin anasını ve etrafındakileri *'bütün dünya insanlarını'* uyarasın diye, kendinden önceki kitapları onaylayıcı olarak indirdik.

'Şehirlerini anasını, yani Mekke halkını ya da her şehrin merkezinde yaşayanları.'

Ahirete inananlar bu Kitaba da inanırlar.

Namazlarını özenle kılmayı sürdürürler.

093 Allah hakkında yalan uyduran, kendisine vahiy verilmezken, “Bana da vahiy geldi” deyip, “Allah’ın indirdiğinin bir benzerini ben de indiririm” diyenden daha zalim kim olabilir!

Zamanı gelince, ölüm dalgaları arasında çırpınan o zalimlere, melekler ellerini uzatarak, “Verin canlarınızı! Bugün o alçaltıcı azapla cezalandırılacaksınız. Allah’a karşı gerçek dışı sözler söylüyordunuz. Allah’ın ayetlerine karşı büyüklük taslıyordunuz!” derlerken bir görsen!

094 Allah da onlara, “Sizi ilkin nasıl yarattıysam bana öyle yalnız geldiniz. Size verdiklerimi arkanızda bıraktınız. Sizi kayırıp kollayacak yapay tanrılarınızı yanınızda göremiyoruz! Andolsun, aranızda kesin bir kopma oldu! Var sandıklarınızın hepsi sizden yitip gittiler!” diyecektir.

006.

095 Allah, tohumları, çekirdekleri yarıp *‘onlardan bitkiler, ağaçlar’* yaratandır.

Ölüden diriyi çıkartır, diriden ölüyü çıkartır.

‘Kuru tohumdan yeşil bitkiyi, cansız gıdalardan canlı insanı, kâfir ana babada mümin evladı yaratır, aynı zamanda bunun tersini yapar.’

Allah budur!

Nasıl olur da ondan yüz çevirirsiniz!

096 Karanlıkları yararak sabahı yaratan da odur.

Geceyi dinlenme zamanı kıldı.

Güneşi ve ayı vakit ölçüsü yaptı.

Üstün gücü olan, her şeyi bilen Allah’ın düzeni budur.

097 Karanın ve denizin karanlıkları içinde yolunuzu bulasın diye yıldızları var eden de odur.

Bilmeye yatkın kimseler için ayetlerimizi ayrıntılı olarak açıklıyoruz.

098 O sizi bir tek nefisten *‘candan, kişiden’* yarattı.

Sizin için *‘yeryüzünde’* bir süre durup yaşama, *‘ölümden sonra da’* bir dinlenme yeri *‘kabir hayatı’* belirledi.

Kavrayabilen kimseler için ayetlerimizi ayrıntılı olarak açıklıyoruz.

099 Gökten su indiren odur.

Onunla her türden bitkiler bitirdik.

Ondan bir yeşillik, ondan birbiri üstüne tohumlar, hurma tomurcuklarından sarkan salkımlar, birbirine hem benzeyen, hem benzemeyen üzüm, zeytin ve nar bahçeleri çıkarıyoruz.

Meyvesine hem çağlayken bakın, hem de olgunlaşırken!

İnanan kimseler için bunlarda nice ayetler vardır!
100 Allah'ın yanı sıra cinlere ilahlık payesi verdiler.
Oysa onları yaratan Allah'tır.
'Cinleri de, insanları da Allah yaratmıştır.'
Bilgisizlikleri yüzünden ona oğullar ve kızlar uydurdular.
O, bütün kusurlardan ıraktır, onların yakıştırmalarından pek yücedir.
101 O, gökleri ve yeri örneksiz olarak yoktan yaratandır.
Onun asla bir eşi olmamışken nasıl çocuk sahibi olabilir!
O, bütün varlıkları yaratan, her şeyi bilendir!

006.
102 İşte, Rabbiniz Allah budur!
Ondan başka ilah yoktur, her şeyin yaratıcısı odur.
Yalnız ona kulluk edin.
O her şeyi görüp gözetendir.
103 Gözler *'ve insanın anlama yetileri'* onu kavrayamaz, ama o gözleri *'ve insanların düşüncelerini'* kavrar.
O gözlerle görülemeyen, her şeyden haberli olandır.
104 Rabbinizden size *'gerçekleri aydınlatıcı'* belgeler geldi.
Kim *'gerçekleri'* görürse kendi yararına, kim görmezse kendi zararınadır.
'Gerçekler karşısında gözlerini kapayanlara' "Ben sizin gözcünüz değilim!" de.
105 Kimileri sana, "Sen bir yerden ders almışsın" desinler ve bilenlere de iyice anlatalım diye ayetlerimizi evirip çevirip iyice açıklıyoruz.
106 Rabbinden sana iletilene uy.
Ondan başka ilah yoktur.
Allah'tan başkasına ilahlık yakıştıranlardan yüz çevir.
107 Allah dileseydi, onlar uydurdukları ilahlara tapmazlardı.
Biz seni onlara koruyucu yapmadık, sen onların yaptıklarından sorumlu da tutulmadın.
108 Siz onların Allah'tan başka yalvardıklarına *'putlarına, liderlerine, önderlerine'* sövmeyin ki, onlar da cahillikleri sebebiyle taşkınlık edip Allah'a sövmesinler.
Biz her topluluğa kendi işini güzel gösterdik.
Zamanı gelince onların hepsi Rablerine dönecekler.
O da, yaptıklarını onlara haber verecek.
109 Bir mucize gösterilmesi durumunda mutlaka inanacaklarına var güçleriyle yemin ettiler.
"Mucizeler sadece Allah katındadır" de.

Onlara mucize gösterilmiş olsaydı yine inanmazlardı.
110 Gönüllerini ve gözlerini tersine döndürür, kendilerini ilkin buna inanmadıkları hal üzere bırakıveririz. Azgınlıkları içinde debelenir dururlar!

006.
111 Onlara melekler indirseydik, ölüler kendileriyle konuşsaydı, bütün delilleri toplayıp karşılarına getirseydik, Allah dilemediği sürece, yine de inanmazlardı.
Fakat onların çoğu bunu bilmiyorlar.
112 Her peygambere cin ve insan şeytanlarını düşman yaptık.
Onlar, aldatmak niyetiyle birbirlerine yaldızlı sözler fısıldarlar.
Rabbin dileseydi bunu yapamazlardı.
Sen onları uydurma hayalleriyle baş başa bırak!
113 Bir de, ahirete inanmayanların gönülleri ona *'o yaldızlı sözlere'* meyletsin, ondan hoşlansınlar da onların işledikleri suçları işlesinler diye *'sınamak için öyle yaptık'*.
114 Allah'tan başka hakem arar mıyım ben!
Size gerçekleri ayrıntılı olarak açıklayan bu kitabı o indirdi.
O, Rabbinin katından hak *'gerçek'* üzere indirildi.
Bunu, kendilerine kitap verdiklerimiz de bilirler.
Sakın kuşku duyanlardan olma!
115 Rabbinin sözü doğruluk ve adalet üzere tamam oldu.
Onun sözünü hiç kimse değiştiremez.
O işitendir, bilendir.
116 Yeryüzünde yaşayanların çoğunluğuna uyarsan seni Allah yolundan saptırırlar.
Onlar ancak zanna uyar, tahmin yürütürler.
117 Rabbin, yolundan sapanı da, doğru yolda olanı da en iyi bilendir.
118 Allah'ın ayetlerine inanıyorsanız, üzerine Allah'ın adı anılan yiyecekleri yiyin.

006.
119 O size, zorda kalma durumunuz bir yana, haram kılınanları ayrıntılı biçimde anlatmışken, üzerine Allah'ın adı anılanlardan niçin yemeyesiniz!

Evet, niceleri ilim dışı isteklerine uyarak insanları saptırırlar.
O taşkınlık edenleri en iyi Rabbin bilir!
120 İster açık, ister gizli, günahın her türlüsünden kaçının!
Günah kazananlar, kazandıklarına karşılık kesinlikle ceza görecekler, unutmayın!
121 Üzerine Allah'ın ismi anılmayanlardan yemeyin.
Bunu yaparsanız hak yoldan sapmış olursunuz.
Şeytanlar, sizinle tartışmaları için dostlarına fısıldarlar.
Onlara uyarsanız siz de mutlaka eş koşanlardan olursunuz.
122 *'Kalben'* ölüyken diriltip insanlar arasında yürürken önünü aydınlatacak bir nur verdiğimiz kimse, karanlıklarda kalıp da onun dışına çıkamayan kimse gibi olur mu!
'Bunu anlamak istemeyen' inkârcılara yaptıkları güzel gösterilmiştir.
123 Bunun gibi, her memleketin seçkinlerini bulundukları yerlerde düzenler kuran suçlular yaptık.
'Allah, bunu yaparken onların tercihlerini, özgürce yaptıkları seçimlerini hesaba katar. Asla haksızlık etmez. Kulları için iyilik ister.'
Aslında kendilerine *'zarar verecek'* düzenler kuruyorlar da farkına varamıyorlar!
124 Kendilerine bir ayet gelince, "Allah'ın peygamberine verilen bize de verilmediği sürece sana inanmayız" diyorlar.
Peygamberlik için uygun olan kimseyi Allah daha iyi bilir.
Suç işleyenler, düzenbazlıkları yüzünden, Allah katından bir aşağılanmaya ve şiddetli bir azaba uğrayacaklar.

006.
125 Allah, kimi doğru yola eriştirmek isterse onun kalbini İslâma açar.
Kimi de saptırmak isterse, onun kalbini göğe yükseliyormuş gibi daraltır, sıkar.
Allah, inanmamakta direnenleri bataklıklar içinde bırakır!
'*Allah bunları, kullarının niyetlerini, tercihlerini, ahlaki durumlarını bilerek yapar. Her işinde adildir, asla haksızlık etmez.'*
126 Rabbinin dosdoğru yolu budur.
Düşünen kimseler için ayetleri ayrıntılı biçimde anlattık.
127 Rableri katında esenlik yurdu *'cennet'* onlarındır.
İşledikleri güzel amellerden ötürü, Allah onların dostudur.
128 O gün onların hepsini toplar, "Ey cin topluluğu! Siz nice insanları kendinize uydurdunuz!" der.
Onlara uyan insanlar da, "Rabbimiz! Biz birbirimizden faydalandık. Böylece, bizim

için belirlediğin sürenin sonuna eriştik" derler.
Allah da onlara, "Yurdunuz ateştir sizin! Allah'ın dilediği zamanlar dışında temelli orada kalacaksınız!" der.
Rabbin, hikmet sahibidir, her işini nice gayeler gözeterek yapar. Sınırsız ilmi vardır, her şeyi bilir.
129 Yapıp ettikleri yüzünden zalimlerin bazısını bazısına yoldaş ederiz.
'Çünkü, onlar günah işlemekte birbirlerine yardım etmişlerdir, bu nedenle azapta da yan yanadırlar.'
130 *'Allah onlara der'*: "Ey cin ve insan topluluğu! İçinizden size ayetlerimi anlatan, kavuşma gününüzü hatırlatarak sizi sakındıran peygamberler gelmedi mi?"
Onlar da, "Biz kendi aleyhimize tanıklık ederiz!" derler.
Dünya hayatı onları aldattı.
İnkârcı olduklarına kendileri tanıklık ettiler.
131 Rabbin, uyarılmamış toplumları haksız yere yok etmez.
'Allah, peygamber, vahiy, kitap nedir bilmemiş toplumlara azap etmez. Onlar cehennemden kurtulurlar. Peygamberi işitmemiş kimselere sorumluluk yoktur.'

006.
132 Çünkü, her birey yapıp ettikleriyle yargılanarak dereceler kazanacaktır.
Rabbin onların yaptıklarını bilmez değildir!
133 Rabbin sınırsız zengindir, sonsuz merhamet sahibidir.
Dilerse sizi gönderir, ardınız sıra kimi dilerse onu getirir.
Nitekim sizi de bir başka toplumun soyundan var etmiştir.
134 Size verilen söz kesinlikle yerine getirilecektir.
Siz ona engel olamazsınız.
135 De ki: "Ey halkım!
Var gücünüzle yapın her ne yapacaksanız.
Elbet ben de elimden geleni yapacağım.
Bu yurdun sonunun kim için hayırlı olacağını ileride bileceksiniz.
Zalimler asla kurtuluşa eremezler!"
136 Kuruntularına uydular da, "Bu Allah'ın, bu da putlarımızın" diyerek, onun eseri olan ekinlerden, davarlardan Allah için pay ayırdılar!
Fakat putlarının payından Allah için verilmez, Allah'ın payından putlar için verilirdi!
Yargıları ne kadar da kötü!
137 Böylece, yapay tanrılara tapma inancı, bunlara tapanların çoğunu helake sürüklemek, dinlerini karma karışık etmek için, çocuklarını öldürmelerini onlara güzel

gösterir.
Allah dileseydi, bunu yapamazlardı.
Şu hâlde sen onları uydurmalarıyla baş başa bırak!
‘Allah, günahkarların hatalar yapmalarına engel olmaz. Çünkü, iyiliklere imkân verse, kötülüklere engel olsaydı, imtihanın, sınamanın, denemenin bir anlamı kalmazdı. Kim iyi, kim kötü anlaşılmazdı.’

006.
138 Kendi zanlarınca, “Bu hayvanlar, şu ekinler haramdır. Bizim dilediklerimizden başkası yiyemez. Bazı hayvanların da sırtı haramdır” derler.
Bir kısım hayvanların üzerine *‘onları boğazlarken’* Allah’ın adını anmazlar.
Allah’a iftira atarlar.
Allah, iftiraları yüzünden onların cezalarını verecek!
139 Bir de, “Bu hayvanların karınlarında bulunanlar yalnız erkeklerimize özgüdür. Eşlerimize haram kılınmıştır. Ölü doğarsa hepsi ona ortak olur” derler.
Allah bu yakıştırmalarının da cezasını verecek!
Çünkü o, hikmet sahibidir, her işini nice gayeler gözeterek yapar. Sınırsız ilmi vardır, her şeyi bilir.
140 Bilgisizlikleri ve düşüncesizlikleri yüzünden çocuklarını öldürenler ve Allah’ın rızk diye verdiklerini Allah’a iftira ederek haram sayanlar zarara uğradılar.
Hep yanlış yollarda yürüdüler de bir türlü doğru yolu bulamadılar.
141 Çardaklı çardaksız bahçeleri var eden, tatları türlü ekinleri, hurmaları, zeytini, narı, birbirine hem benzer, hem benzemez biçimde yaratan, odur.
Ürün verecek duruma geldiklerinde ürününden yiyin.
Hasat günü haklarını *‘zekâtlarını, sadakalarını’* verin.
‘Allah’ın nimetlerinden faydalanırken’ israf etmeyin, çünkü Allah israf edenleri sevmez.
‘İsraf, nimetin değerini bilmemek, şükrünü yerine getirmemek, yerinde kullanmamak, rasgele saçıp savurmaktır. İsraf, sadece malda olmaz, her nimette olabilir.’
142 Yük taşımaya yarayan da, etleri için beslenen hayvanları da yaratan odur.
Allah’ın size rızk olarak verdiklerinden yiyin.
Şeytanın adımlarına uymayın!
Çünkü, o size apaçık bir düşmandır.

006.
143 *‘Allah’* sekiz çift *‘evcil hayvan yarattı’.*
Bunların ikisi koyun cinsinden, ikisi keçi cinsindendir.
Sor bakalım onlara, “İki erkeği mi, iki dişiyi mi ya da iki dişinin rahimlerinde bulunan yavruları mı haram kıldı?
Doğru sözlü kimselerseniz bana bir bilgiye dayanarak cevap verin” de.
144 *‘Geriye kalan’* ikisi deve cinsinden, ikisi sığır cinsindendir.
Yine sor onlara, “İki erkeği mi, iki dişiyi mi ya da iki dişinin rahimlerinde bulunanı yavruları mı haram kıldı?
Yoksa Allah size bunları buyururken siz orada mıydınız?” de.
Gerçek bir bilgisi olmaksızın yalanını Allah’a dayandırarak insanları saptırandan daha zalim kim olabilir!
Allah, o zalimleri doğru yola iletmez!
145 “Bana indirilen kitapta leş, akıtılmış kan, iğrenç olan domuz eti ve günah işlenerek Allah’tan başkası adına kesilen hayvandan başkasını yemenin haram olduğunu dile getiren bir yasa bulamıyorum.
Zorda kalan kimse, bir başkasının payına el uzatmamak, ilahi sınırları aşmamak kaydıyla bunlardan da yiyebilir” de.
Rabbin, günahları bağışlayan, merhamet edendir.
146 Yahudilere bütün tırnaklı hayvanları yasakladık.
Onlara sığır ve davarın sırt, bağırsak ve kemik yağları hariç, iç yağlarını da haram kıldık.
Bunu azgınlıklarına bir ceza olarak yaptık.
Biz elbette doğru sözlüyüzdür!

147 Seni yalanlarlarsa, “Rabbimin sınırsız merhameti vardır, ama suçlu kimseleri cezalandırması da engellenemez” de.
148 Allah’ın yanı sıra yapay tanrılara tapanlar, “Allah dileseydi biz de, atalarımız da başka ilahlara tapmaz, *‘onun izin verdiği’* hiçbir şeyi yasaklamazdık” derler.
Onlardan öncekiler de böyle yalanladılar, ama sonunda azabımızı tattılar.
“Elinizde bize karşı ileri sürülebilecek bir bilginiz var mı! Siz sadece zanna uyuyor, tahminler yürütüyorsunuz” de.
149 “Kesin delil Allah katındadır. Dileseydi hepinizi doğru yola iletirdi” de.
150 “Allah’ın bunu yasakladığına tanıklık edecek tanıklarınızı getirin bakalım” de.
‘Yalan söyleyerek’ tanıklık ederlerse, sen onların uydurma tanıklıklarına katılma.
Ayetlerimizi yalanlayanların, ahirete inanmayanların zararlı eğilimlerine uyma.
Onlar, Rablerine başkalarını denk tutuyorlar.
151 “Gelin size Rabbinizin neleri yasakladığını söyleyeyim” de.

“Allah’ın yanı sıra başka varlıklara ilahlık yakıştırmayın.
Ana babaya güzel davranın.
Yoksulluk korkusuyla çocuklarınızı öldürmeyin.
Sizin de, onların da rızkını veren biziz.
İster gizli, ister açık olsun, bütün günahlardan uzak durun.
Allah’ın kutsal saydığı insan hayatına yasal bir gerekçe olmaksızın kıymayın.
Allah, bunları size belki aklınızı kullanırsınız diye buyurdu.

152 “Yetim malına yaklaşmayın!
Ergin olana kadar en güzel biçimde *‘yasal sınırlar içinde’* olursa o başka.
Ölçüyü tam, tartıyı dengeli yapın.
Biz, kişiye ancak gücü kadarını yükleriz.
Konuştuğunuz zaman, söz konusu olan akrabanız bile olsa, âdil olun.
‘Dürüst konuşun, doğruyu söyleyin, akrabamdır diyerek kayırmayın.’
Allah’a verdiğiniz sözlerinizi yerine getirin.
Allah, bunları size belki düşünürsünüz diye buyurdu.
153 “Benim dosdoğru yolum budur, siz bunu izleyin.
Sizi Allah yolundan ayıracak yolları izlemeyin.
Allah bunları size belki günahlardan sakınırsınız diye buyurdu.”
154 Sonra, iyilik yapanlara nimeti tamamlamak, her şeyi ayrıntılı olarak bildirmek, bir yol gösterici, bir rahmet olmak üzere Musa’ya *‘Tevrat adlı’* kitabı verdik.
Belki Rablerine kavuşacaklarına inanırlar!
155 Bu kutlu kitabı *‘Kur’an’ı’* biz indirdik, bundan sonra ona uyun.
Allah’ın merhametine ermek istiyorsanız, bütün kötülüklerden uzak durun.
156 “Bizden önceki iki gruba kitap indirildi, onların dersinden bizim haberimiz olmadı” demeyesiniz diye.
157 Ya da, “Bize de kitap indirilseydi, onlardan daha fazla doğru yola girerdik” demeyesiniz diye.
O size, Rabbinizden bir belge, bir rehber, bir rahmet olarak geldi.
Allah’ın ayetlerini yalanlayandan, onlardan yüz çevirenden daha zalim kim olabilir!
Ayetlerimizden yüz çevirenleri, bundan dolayı azabın en dehşetlisiyle cezalandıracağız!

158 Kendilerine meleklerin ya da Rabbinin gelmesini ya da Rabbinin ayetlerinden birinin gelmesini mi bekliyorlar!
Önceden inanmamışsa ya da inancıyla bir hayır kazanmamışsa, Rabbinin bazı ayetleri gelince inanması ona fayda vermez.
Onlara, “Bekleyin, elbet biz de bekliyoruz!” de.
159 Dinlerini parçalayıp aykırı topluluklar oluşturanlarla senin ilgin yoktur. Onların işi Allah’a kalmıştır. O gün *‘yargı anı’* gelince *‘Allah onların’* yaptıklarını kendilerine haber verecektir.
160 Kim bir iyilikle gelirse, ona onun on katı verilir.
Kim de bir kötülükle gelirse, o ancak onun dengiyle cezalandırılır.

Onlara haksızlık yapılmaz.
‘Allah merhameti gereği bir sevabı bazen on, bazen yüz, bazen bin yazar, ama günahı bir yazar, bazen de hiç yazmaz. Bundan da anlaşılıyor ki cehennem yapıp ettiklerimizin karşılığıdır, cennet ise Allah’ın lütfunun bir sonucudur.’
161 “Rabbim beni doğru yola, gerçek dine, doğruya yönelen, yapay tanrılara tapmayan İbrahim’in dinine iletti” de.
162 “Benim namazım, ibadetlerim, hayatım, ölümüm âlemlerin Rabbi Allah içindir.
163 “Onun ortağı yoktur. Bana emredilen budur. Ben Müslümanların ilkiyim.”
164 “O her şeyin Rabbiyken, ben hiç Allah’tan başka Rab arar mıyım!
Kim ne kazanırsa kendisi içindir.
Hiç kimse bir başkasının yükünü yüklenmez.
Sonunda dönüşünüz Rabbinizedir.
Anlaşmazlığa düştüğünüz her şeyi o size haber verecektir” de.
165 Verdikleriyle sınamak için, sizi yeryüzünde halifeler *‘yetkili ve sorumlu kimseler’* yapan odur.
Kiminizi kiminize derecelerle üstün kılan odur.
Günahları bağışlayan, merhamet eden de odur!

....

007. ARAF SURESİ

‘Araf, cennetle cehennem arasında bulunan bir yerin adıdır.’

Bismillahirrahmanirrahîm.

001 Elif, lâm, mîm, sad.
002 İnsanları uyarman, inananlara bilgi vermen için sana bir Kitap indirildi. Bu yüzden kalbin daralmasın.
003 Size Rabbinizden indirilene uyun. Ondan başka rehberlerin izinde yürümeyin.
Siz pek az düşünüyorsunuz!
004 Biz nice toplumları helak ettik.
‘Yeryüzü sayfasından silip attık.’
Baskınımız onlara ya geceleyin yatarlarken ya da gün ortasında uyurlarken geldi.
005 Baskınımız kendilerine gelince, “Biz gerçekten zalim kimselerdik!” demekten başka söyleyecek söz bulamadılar.
006 Andolsun, *‘yargı gününde’* hem kendilerine peygamber gelenlere, hem de o

peygamberlere *‘neler yaptıklarını’* muhakkak sorarız.
007 Sonra da, yapıp ettiklerini kendilerine ayrıntılı olarak anlatırız. Çünkü, biz onlardan uzak değildik.
008 Yargı günü tartı işlemi gerçekleşecektir.
Tartıları ağır gelenler, kurtuluşa erenlerdir.
009 Tartıları hafif gelenlerse, ayetlerimize karşı haksızlık etmeleri yüzünden zarara uğrayanlardır.
010 Sizi yeryüzüne yerleştirdik.
Orada sizin için geçimlikler var ettik.
Ne kadar da az şükrediyorsunuz!
011 Sizi yarattık, sonra biçimlendirdik.
Sonra da, meleklere, “Âdem’e secde edin!” dedik.
‘Şeytanların atası olan’ İblis dışında hepsi secde ettiler.
O secde edenlerden *‘saygı gösterenlerden’* olmadı.

012 Allah ona, “Sana secde etmeni emretmiştim! Seni secdeden alıkoyan ne!” buyurdu.
İblis, “Beni ateşten, onu çamurdan yarattın. Ben ondan daha üstünüm” dedi.
‘Şeytan kibirlendi, kendini büyük gördü, bu yüzden secde etmedi, kâfir oldu. Kibir, kendini üstün görmek, büyüklük taslamaktır. İman nurunun kalbe girmesine engel olan kalın bir perdedir.’
013 “Hemen in oradan! Orada büyüklenmek senin ne haddine! Hemen çık! Sen bir alçaksın!” buyurdu.
014 Şeytan, “İnsanların dirilecekleri güne kadar bana süre ver” dedi.
015 Allah, “Haydi, sen ertelenenlerdensin!” buyurdu.
016 Bunun üzerine İblis, “Andolsun! Senin beni azdırmana karşılık, ben de onları azdırmak üzere sana giden yola otururum,
017 “Onların önlerinden, arkalarından, sağlarından, sollarından yaklaşırım.
‘Her yönden gelirim, her aracı kullanılırım, ne yapar eder onları azdırırım.’
Sen onların çoğunu sana şükreder bulmayacaksın!” dedi.
018 Allah, “Yerilmiş ve kovulmuş biri olarak çık oradan! İnsanlardan sana uyanlar olursa, hiç kuşkunuz olmasın, cehennemi sizinle doldururum!” buyurdu.
019 “Ey Âdem! Sen ve eşin cennette oturun. Dilediğiniz yerden yiyin. Fakat şu ağaca yaklaşmayın! Yoksa zalimlerden olursunuz!”
020 Şeytan, ayıp yerlerini kendilerine göstermek niyetiyle onlara, “Rabbinizin size bu ağacı yasaklamasının nedeni, sizin melek olmanızı ya da burada temelli kalmanızı önlemek istemesidir” diye fısıldadı.
021 “Ben sizin iyiliğinizi isteyenlerdenim” diyerek onlara yeminler etti.
022 Onları kandırdı, sınırı aşmalarına sebep oldu.
O ağacın meyvesini tadar tatmaz ayıp yerleri kendilerine göründü.
Örtünebilmek için cennet yapraklarını üzerlerine yamamaya çalıştılar.
Rableri onlara, “Ben size o ağacı yasaklamadım mı! Şeytan size apaçık bir düşmandır, demedim mi!” diye seslendi.

023 “Rabbimiz! Biz kendimize yazık ettik. Bizi bağışlamaz, bize merhamet etmezsen, yitik acılarıyla yananlardan oluruz” dediler.

024 “Kiminiz kiminize düşman olarak inin yeryüzüne!” buyurdu, “Yeryüzünde bir süre konaklayacak, geçiminizi sağlayacaksınız.

025 “Orada yaşar, orada ölür, oradan çıkartılırsınız.”

026 Ey insanlar! Size, hem ayıp yerlerinizi örtesiniz, hem de süslenesiniz diye giysi *‘yapma bilgisi’* indirdik. Fakat takva *‘günahlardan sakınma’* giysisi daha hayırlıdır.

Bunlar Allah’ın ayetlerindendir. Belki düşünür de ibret alırlar!

‘Evet, örtünmek gerekir. İffeti korumak için giysi önemlidir. Fakat bunun en önemlisi, kişiyi günahlardan koruyan manevî giysidir, adına takva denir.’

027 Ey insanlar! Ayıp yerlerini kendilerine göstermek üzere ana babanızı ayartıp cennetten çıkartan şeytan, sakın sizi de ayartmasın!

O ve onun yardımcıları sizi her yerde gözetlerler, ama siz onları göremezsiniz.

Biz, şeytanları kâfirlere yakın arkadaşlar yapmışızdır.

028 Onlar, utanç verici bir iş yaptıkları zaman, “Atalarımızı bu yol üzerinde bulduk. Allah da bize bunu emretti” derler.

“Allah utanç verici bir işi emretmez. Allah’a, hakkında bilginiz olmayan bir şeyi mi yakıştırıyorsunuz!” de.

029 “Rabbim *‘her hak sahibine hakkını vererek’* adaleti uygulamanızı emretti.

Her secde yerinde *‘ibadet ederken tüm benliğinizle’* yüzlerinizi ona yöneltin.

Dini kendisine özgü kılarak *‘ihlasla, başka bir amaç gözetmeksizin yalnız’* ona yalvarın.

Sizi ilkin o yarattı, sonunda *‘hesap vermek üzere’* onun huzuruna döneceksiniz, unutmayın!” de.

030 Bir kısım insanları doğru yola iletti.

Bir kısım insanlara da *‘kendi seçimleri yüzünden’* sapkınlık hak oldu.

Çünkü bunlar, Allah’ı bırakıp şeytanları arkadaş edinmişlerdi.

Bir de kendilerini doğru yolda sanırlar!

031 Ey insanlar! Her secde yerinde *‘ibadet ederken, maddî manevî’* süslerinizi takının.

Yiyin, için, ama israf etmeyin. Çünkü, Allah israf edenleri sevmez.

‘İsraf, gerekli yerde gerekenden fazla harcama yapmak, elindekini saçıp savurmaktır.’

032 “Allah’ın, kullarının faydalanması için yarattığı güzel nimetleri, temiz rızkları yasaklayan kim!” de.

“İnananların dünya hayatında bunlardan faydalanmaları *‘ilahi’* yasalara uygundur, kıyamet günündeyse yalnız onlara özgüdür” de.

Bilgi edinmeye yatkın kimseler için ayetlerimizi ayrıntılı biçimde açıklıyoruz.

033 “Rabbim, açık ya da gizli bütün çirkin eylemleri, günahın her türlüsünü, haksız yere başkasının hakkına el uzatmayı, hakkında belge indirmediği şeyi Allah’a ortak koşmanızı, Allah’a karşı bilmediğiniz şeyleri söylemenizi yasakladı” de.

034 Her topluluk için bir yaşama süresi belirlenmiştir. Bu süre dolunca, ecellerini ne bir an geri bırakabilirler, ne de öne alabilirler.

035 Ey Âdemoğulları! Size, aranızdan, ayetlerimizi okuyan peygamberler gelince,

‘onların uyarılarından etkilenerek’ kötülüklerden sakınanlara, kendilerini düzeltenlere korku yoktur, onlar üzülmeyecekler.

036 Ayetlerimizi yalanlayarak onlara karşı büyüklük taslayanlarsa ateş arkadaşlarıdırlar. Orada temelli kalacaklar!

037 Kendi yalanlarını Allah’a yakıştıran ya da onun ayetlerini yalanlayandan daha zalim kim olabilir!

Onların *‘yazgılarını içeren’* kitaptaki nasipleri kendilerine erişecektir.

Sonunda, elçilerimiz *‘melekler’* gelip de canlarını alırlarken, “Hani nerdeler Allah’tan başka taptıklarınız!” dediklerinde, “Bizi yüzüstü bıraktılar!” derler.

Böylece, kâfir olduklarına kendileri tanıklık ederler.

038 Allah, “Sizden önce gelip geçen cin ve insan topluluklarıyla birlikte girin ateşe!” der.

Ona giren her topluluk, yoldaşına lânet eder.

Sonunda hepsi birbirlerine eklenirler.

Arkadan gelenler, önde gidenler için, “Rabbimiz! Bizi bunlar saptırdı. Onlara iki kat azap ver” derler.

Allah, “Hepinizin azabı iki kattır, ama bunu bilmiyorsunuz!” der.

039 Önde gidenler de arkadan gelenlere, “Sizin bizden üstün bir yanınız yoktu. Kendi kazancınız yüzünden tadın azabı!” derler.

040 Doğrusu, ayetlerimizi yalanlayıp da onlara karşı büyüklük taslayanlara gök kapıları açılmaz.

Onlar halat *‘ya da deve’* iğne deliğinden geçinceye kadar cennete giremezler.

Biz suçluları işte böyle cezalandırırız!

041 Cehennemde onlar için bir yatak, üzerlerinde de ateşten örtüler vardır.

Biz, zalimleri böyle cezalandırırız!

042 Biz her ferde gücü kadar yük yükleriz. İnanıp güzel işler yapanlar, cennetin ayrılmaz arkadaşlarıdırlar. Orada temelli kalacaklar.

043 Cennette önlerinden ırmaklar akarken, gönüllerindeki kini *‘olumsuz duyguları’* sıyırıp almışızdır.

“Doğru yolu göstererek bizi bu nimetlere eriştiren Allah’a şükürler olsun. Allah bizi doğru yola iletmeseydi biz o yolu bulamazdık. Rabbimizin gönderdiği elçiler bize gerçekleri getirmiş” derler.

Kendilerine, “Yapıp ettiklerinize karşılık mirasçısı olduğunuz cennet işte budur!” diye seslenilir.

044 Cennetlikler cehennemliklere, “Rabbimizin bize olan vaadini *‘sözünü’* gerçekleşmiş bulduk. Siz de size olan vaadini gerçekleşmiş buldunuz mu?” diye seslenirler.

Onlar da, “Evet!” derler.

Derken, aralarında bir seslenici şöyle seslenir: “Allah’ın lâneti zalimlerin üzerine olsun!

045 “O zalimler, Allah yolundan alıkoyar, o yolu çarpıtmak ister, ahiret hakikatine inanmazlardı.”

046 *'Cennetliklerle cehennemlikler'* arasında bir yüksek set vardır. Orada, iyiyi kötüden ayırt edebilme yetisi gelişmiş bazı kimseler bulunur.

Her iki tarafı da *'cennetliklerle cehennemlikleri'* yüzlerinden tanırlar.

Cennetliklere, "Size selâm olsun!" diye seslenirler.

Bunlar, henüz girmemekle birlikte cenneti uman kimselerdir.

047 Gözleri cehennemliklerden yana çevrilince, "Rabbimiz, bizi şu zalimlerin arasına katma" derler.

048 Araftakiler *'arada bulunup iyiyi kötüden ayırt etme yetisine sahip olanlar'* yüzlerinden tanıdıkları bazı kimselere, "Gördünüz ya, ne biriktirdiklerinizin, ne de büyüklenmenizin size bir faydası olmadı!" diye seslenirler.

049 Bunlar mıydı *'beğenmeyip de'* "Allah onları rahmetine erdirmez" diye haklarında yeminler ettiğiniz kimseler!

'Haberiniz olsun, yargı günü onlara' "Haydi girin cennete. Size korku yok. Asla üzülmeyeceksiniz!" diye sesleniliyor.

050 Cehennemlikler cennetliklere, "Size verilen suyun birazını bize akıtın ya da Allah'ın size verdiği rızktan bize de verin!" diye seslenirler.

Cennetlikler de onlara, "Allah bu nimetleri inkârcılara yasakladı!" derler.

051 Onlar, dünya hayatına aldandılar da oyunu, eğlenceyi kendilerine din edindiler.

Onlar, bu *'yargı'* günlerine kavuşmayı *'göz ardı edip'* unuttukları, ayetlerimizi inkâr ettikleri gibi, biz de bugün kendilerini *'göz ardı edip'* unuturuz!

052 Çünkü biz, inanan kimseler için yol gösterici ve rahmet olsun diye onlara bir kitap ilettik. Onu ilimle ayrıntılı biçimde açıkladık.

053 Onlar ancak *'bakalım işin sonu nereye varacak diye'* onun tevilini *'yorumunu, sonucunu'* gözetliyorlar.

O sonuç gerçekleştiği zaman, daha önce onu umursamayan kimseler, "Rabbimizin elçileri bize gerçeği söylemişler. Bizi kayırıp kollayacak biri varsa tam zamanıdır, bizi şimdi kayırıp kollasın. Ya da *'bir çaresi yok mu'* geriye döndürülsek de daha önce işlediklerimizin başka türlüsünü işlesek" derler.

Hayır, bunlar kendilerine yazık ettiler. O uydurup durdukları şeyler de kendilerini yüz üstü bırakıp gittiler.

054 Rabbiniz Allah'tır sizin!

Gökleri ve yeri altı günde *'evrede'* yarattı.

Sonra *'en yüce egemenlik makamı olan'* arşa hükümran *'egemen'* oldu.

Gündüzü, onu durmadan izleyen geceye bürür.

Güneş, ay ve yıldızlar onun emri altındadır.

Dikkat edin! Yaratma yetkisi de onundur, emir verme hakkı da.

Âlemlerin Rabbi olan Allah pek yücedir!

055 Rabbinize, kalbinizin derinliklerinden gelen duygularla yalvarıp yakarın.

Doğusu o, haddi *'ilahi sınırları'* aşanları sevmez.

056 Hazır düzeltilmişken yeryüzünde bozgunculuk yapmayın.

Allah'a, korkarak, umarak yalvarın. Allah'ın rahmeti güzel davrananlara pek yakındır.

057 Rahmetinin önünde rüzgârı müjdeci olarak gönderen, Allah'tır.

Rüzgârlar, ağır bulutları hafifmiş gibi yüklendiklerinde, onu ölü bir bölgeye gönderir, ondan su indirir, o suyla da her türlü ürünü çıkartırız.
İşte ölüleri de öyle çıkartırız! Belki bunu düşünür de ibret alırsınız!

058 Bereketli toprakların bitkisi, Rabbinin izniyle fışkırırcasına çıkar.
Verimsiz topraklardansa bitki çıkmaz, çıksa da bir işe yaramaz.
‘Mümin bereketli topraklara, kâfir ise bereketsiz topraklara benzer. Müminin hayatı ebedi ürünler verirken, kâfirin hayatı heder olmakta, sonsuza kadar kendisine zarar verecek ameller üretmektedir.’
Şükredecek kimseler için ayetlerimizi evirip çevirerek iyice açıklıyoruz.
059 Andolsun, Nuh’u halkına *‘peygamber olarak’* gönderdik.
“Ey halkım! Allah’a kulluk edin. Sizin için ondan başka ilah yoktur. Doğrusu, ben sizin için büyük bir günün azabından korkuyorum” dedi.
060 Halkının seçkinleri, “Biz seni apaçık bir sapıklıkta görüyoruz” dediler.
061 “Ey halkım!” dedi, “Bende hiçbir sapıklık yok. Ben, âlemlerin Rabbinin peygamberiyim.
062 “Size Rabbimin sözlerini iletiyor, öğütler veriyorum. Allah’ın bana bildirmesi sayesinde sizin bilmediklerinizi biliyorum.
063 “Sizi uyarsın da sakınıp rahmete eresiniz diye, aranızdan bir adama Rabbinizden bir bilgi gelmesini yadırgıyor musunuz!”
064 *‘Bu uyarıların hiçbirini dinlemeyip’* onu yalanladılar.
Biz de onu ve onunla beraber *‘Nuh tarafından bizim emrimizle yapılan’* gemide bulunanları kurtardık. Ayetlerimizi yalanlayanları sulara gömdük. Çünkü onlar, *‘gerçekleri görebilme yetisi’* körelmiş kimselerdi!
‘Nuh aleyhisselâmın halkı inanmamakta direndi. Allah, Nuh aleyhisselâma bir gemi yapmasını emretti. Bir süre sonra tufan başladı. Yerden sular fışkırdı, gökten yağmurlar yağdı. Bütün bölgeyi sular kapladı. İnananlar, Nuh aleyhisselâmla birlikte gemiye bindiler. Öbürleri sulara gömülüp öldüler.’
065 Âd halkına da kardeşleri Hud peygamberi gönderdik.
“Ey halkım! Allah’a kulluk edin. Sizin için ondan başka ilah yoktur. Hâlâ onun azabından sakınmayacak mısınız!” dedi.
066 Halkının seçkinlerinden olan inkârcılar, “Biz seni kıt akıllı biri olarak görüyor, üstelik yalancılardan biri sanıyoruz” dediler.
067 “Ey halkım!” dedi, “Ben kıt akıllı biri değilim. Âlemlerin Rabbinin peygamberiyim.

068 “Sizin için güvenilir bir öğütçüyüm.
Rabbimin sözlerini iletiyorum.
069 “Sizi uyarması için aranızdan bir adama Rabbinizden bir bilgi gelmesini yadırgıyor musunuz!
Rabbinizin nimetlerini hatırlasanıza.
O sizi Nuh halkının yerine getirdi, üstün güçlerle donattı.
Allah’ın nimetlerini anın ki kurtuluşa erebilesiniz.”

070 Halkı, “Sen bize, sadece Allah’a tapalım da atalarımızın taptıklarını bırakalım diye mi geldin! Doğru sözlü biriysen, sözünü ettiğin şu azabı getirsene!” dediler.
071 Hud da onlara, “İşte, Rabbinizin gazabını da, azabını da hak ettiniz!
Yapay tanrılar için mi benimle tartışıyorsunuz!
Allah onlar hakkında bir belge indirmedi.
Birer kuru isim, kimini siz taktınız, kimini atalarınız!
Gözetleyin bakalım, ben de sizinle beraber gözetleyenlerdenim!” dedi.
072 Bunun üzerine onu ve onunla birlikte olanları rahmetimizle kurtardık.
Ayetlerimizi yalan sayarak inanmayanların kökünü kestik!
073 Semud halkına da kardeşleri Salih’i peygamber yaptık.
“Ey halkım!” dedi, “Allah’a kulluk edin!
Sizin için ondan başka ilah yoktur.
Size Rabbinizden apaçık bir ayet *‘alâmet’* geldi.
Allah tarafından gönderilen bu dişi deve size bir alâmettir.
Rahat bırakın onu da Allah’ın arzında otlasın.
Ona kötülük niyetiyle dokunmayın. Sonra canlar yakan bir azap sizi yakalayıverir.
‘Salih aleyhisselâmın halkı, ondan bir mucize istemiş, o da Allah’ın izniyle kayadan bir deve çıkarmış, ona zarar vermemeleri konusunda halkını uyarmıştı, ama onlar onu dinlemediler, mucize alâmeti olan deveyi öldürdüler, belalarını buldular.’

074 “Hatırlayın, Allah sizi Âd halkının yerine getirdi. Size yeryüzünde yerler verdi. Ovalarında saraylar ediniyor, dağlarında evler yontuyorsunuz. Allah’ın nimetini anın. Bozgunculuk yaparak yeryüzünde karışıklık çıkarmayın.”
075 Halkının büyüklük taslayan seçkinleri, inanmaları yüzünden hor gördükleri kimselere, “Salih’in hakikaten Rabbi tarafından gönderildiğini biliyor musunuz?” dediler.
Onlar da, “Doğrusu biz onunla gönderilene inanıyoruz!” dediler.
076 Büyüklük taslayanlar, “Sizin inandıklarınızı biz inkâr ediyoruz!” dediler.
077 Sonra da deveyi kesip devirdiler.
Rablerinin emrine başkaldırdılar.
“Ey Salih!” dediler, “Gerçekten peygambersen getirsene bizi korkuttuğun şu azabı!”
078 Derken, onları bir sarsıntı yakaladı.
Yerlerinde can verip devrildiler!
079 Salih onlardan yüz çevirdi, “Ey halkım!” dedi, “Rabbimin sözlerini size eksiksiz ilettim, öğütler verdim, ama siz öğüt verenleri sevmiyorsunuz!”
080 Lût’u da *‘kendi halkına peygamber gönderdik’*.
Bir zamanlar halkına, “ Âlemlerde*‘gelmiş geçmiş insan toplulukları arasında’* sizden önce kimselerin yapmadığı utanç verici bir işi mi yapıyorsunuz!
‘Lut aleyhisselâmın halkı arasında eşcinsellik günahı yaygındı. Erkekler erkeklerle ilişki kuruyorlardı. Bazı yorumculara göre bu halkın kadınları da eşcinseldi.’
081 “Kadınları bırakıyor da şehvetle erkeklere yanaşıyorsunuz! Hayır, siz gerçekten ilahi sınırları aşan azgın kimselersiniz!” dedi.

082 Halkının tek cevabı, “Sürün şunları kentinizden!
Onlar kendilerini temiz olmayan şeylerden uzak tutan kimselermiş!” demek oldu.
083 Bunun üzerine, hem onu, hem de onun *‘inanmış’* yakınlarını kurtardık, geride sadece *‘öbürlerine benzeyen’* karısı kaldı.
084 Üzerlerine *‘silip süpürücü’* bir yağmur yağdırdık.
Bak nasıl oldu günaha dalanların sonu!
‘Bu yağmurun bilinen anlamda bir yağmur olmadığı, ateşle karışık kükürt olduğu, gökten inmesi sebebiyle yağmur diye adlandırıldığı yolunda yorumlar yapılmıştır. Bu tür açıklamalar, şiddetle patlayan bir volkandan çıkıp insanların üzerine dökülen püskürtüleri akla getirmektedir. Doğrusunu Allah bilir.’
085 Medyen halkına da kardeşleri Şuayb’ı elçi gönderdik.
“Ey halkım!” dedi, “Allah’a kulluk edin!
Sizin ondan başka ilahınız yoktur.
Rabbinizden size apaçık bir belge geldi.
Ölçüyü, tartıyı tam yapın, insanların eşyalarını eksik vermeyin.
Hazır düzeltilmişken yeryüzünü bozmayın.
İnanan kimselerseniz sizin için hayırlı olan budur.
086 “Yolların kıyısında pusu kurup da inananları korkutmayın. Allah yolundan çevirmeye, o yolu eğri göstermeye çalışmayın.
Siz azlıkken onun sizi çoğalttığını hatırlayın.
Bozguncuların sonunun nasıl olduğuna bir bakın!
087 “Sizin içinizde benimle gönderilen haberlere inananlar da var, inanmayanlar da.
Allah aramızda hüküm verene kadar sabredin.
Allah, hükmedenlerin en hayırlısıdır!”

088 Halkının büyüklük taslayan seçkinleri, “Ey Şuayb! Sen ve sana inananlar, ya bizim yolumuza dönersiniz ya da sizi yurdumuzdan süreriz” dediler.
Şuayb, “Ya bunu *‘sizin istediklerinizi’* yapmak içimizden gelmiyorsa..?” dedi.
089 “Allah bizi ondan kurtardıktan sonra sizin yolunuza dönersek Allah hakkında yalan söylemiş oluruz.
Rabbimiz Allah’ın dilemesi bir yana, sizin dininize dönmemiz imkânsızdır.
Rabbimiz sınırsız ilmiyle her şeyi kapsamıştır.
Biz yalnız Allah’a güveniriz.
Rabbimiz!
Bizimle halkımız arasında sen hüküm ver.
Sen hükmedenlerin en hayırlısısın!”
090 Halkının inkârcı seçkinleri, “Şuayb’a uyarsanız kaybeden siz olursunuz, bunu bilin de ona göre davranın!” dediler.
091 Derken, onları şiddetli bir deprem yakaladı.
Oldukları yere devrilip can verdiler!
092 Şuayb’ı yalanlayanlar sanki orada hiç yaşamamış gibi oldular.
Şuayb’ı yalanlamakla kaybedenler kendileri oldular!
093 O da onlardan yüz çevirdi, “Ey halkım! Rabbimin sözlerini size ilettim. Öğütler de

verdim. Şimdi ben inkârcı bir halka nasıl acırım!" dedi.

094 Biz hangi halka peygamber gönderdiysek, yakarsınlar diye, onları zorlukla, darlıkla sıkıntıya soktuk.

'Musibetler birer uyarıcıdır. Büyüklük taslayanlara aczini anlatır. Bu dünyanın geçici olduğunu hatırlatır. İbret alanları hakka iletir, erginleştirir!'

095 Sonra, kötünün yerine iyiyi koyduk.

'Darlık yerine bolluk verdik. Musibeti kaldırdık, nimetleri yaydık.'

Eskisine oranla daha da varlıklı oldular. Fakat, "Atalarımıza da bazen sıkıntı, bazen de sevinç dokunmuştur" dediler.

'İbret alamadılar. Başlarına gelenleri sıradan olaylarmış gibi yorumladılar. Doğaldır, bazen öyle, bazen böyle olur, dediler. Tesadüfe verdiler. Perde arkasındaki ilahi ilmi sezemediler. Olayları iman gözüyle yorumlayamadılar.'

Biz de onları, farkına varmadıkları bir sırada ansızın yakalayıverdik!

096 O toplumun insanları inansalar da kötülüklerden sakınsalardı, onlara gökten ve yerden bolluk kapıları açardık, ama yalanladılar.

Biz de onları yapıp ettikleri yüzünden kıskıvrak yakaladık.

097 Şu toplumun insanları, geceleyin uyurlarken baskınımız kendilerine gelmeyecek diye güvende olabilirler mi!

098 Ya da, şu toplumun insanları, gün ortasında oynarlarken baskınımız kendilerine gelmeyecek diye güvende olabilirler mi!

099 Allah'ın düzenine karşı kim kendini güvende hissedebilir!

Allah'ın düzeninden, kendilerine yazık edenlerden başkası emin olmaz!

100 Eski sahiplerinden sonra yeryüzünü devralanlar hâlâ anlayamadılar mı! Dileseydik, günahları yüzünden kendilerini de cezaya çarptırırdık.

Üstelik, kalplerinin üzerine mühür basardık da artık hissedemezlerdi.

101 *'Geçmişte yaşamış'* toplumların bazı haberlerini sana *'bir ibret olmak üzere'* anlatıyoruz.

Andolsun! Peygamberler kendilerine apaçık belgelerle gelmişlerdi. Fakat onlar, önceleri yalanlamaları sebebiyle *'inkârı âdet edindikleri için'* inanmadılar.

Allah, inkârcıların kalbini işte böyle mühürler!

102 Onların çoğunu, sözünde durur kimseler olarak bulmadık. Tersine, yoldan çıkmış azgınlar olarak bulduk.

103 Sözü edilen toplumlardan sonra, Musa'yı ayetlerimizle Firavuna ve onun seçkinlerine gönderdik.

Onlar o ayetlere haksızlık ettiler.

Bak nasıl oldu bozguncuların sonu!

'Seçkinler diye çevirdiğimiz "mele" terimi, Kur'an'da bir toplumun ileri gelenlerine verilen genel addır. Bunlar, adalet üzere olmayan bir toplum yapısının devamını arzulayan yöneticiler, bilim adamları, üst düzey bürokratlardır. Gönderilen her peygambere karşı çıkar, mümkünse politik yollarla, değilse zor kullanarak değişimi engellemeye çalışırlar. Melenin yanı sıra ikinci bir zümre daha vardır ki Kur'an bunlara "mütrefîn" der. Yani refaha erenler, sorumsuz zenginler, düzenden beslenenler. Bu iki zümre, merkezdeki bir

tiranın yanında yer alır, onun zulümlerini hoş görür, her peygambere karşı çıkarlar.'

104 Musa, "Ey Firavun!" dedi, "Ben âlemlerin Rabbi tarafından görevlendirilen bir peygamberim.

'Musa aleyhisselâm, milattan on iki yüzyıl önce yaşamıştır. Firavun diye anılan Mısır kralı muhtemelen İkinci Ramses idi.'

105 "Bana düşen, Allah hakkında gerçeklerden başka bir şey söylememektir. Size Rabbinizden kesin bir mucize getirdim. İsrailoğullarını bırak da benimle birlikte gelsinler."

'İsrailoğulları, bu ülkeye, Yusuf aleyhisselâmın maliye bakanı olduğu zamanlarda, onun daveti üzerine gelip yerleşmişlerdi. Zamanla eski konumlarını yitirdiler. Mısırlılar tarafından birer köle gibi kullanılmaya başladılar.'

106 Firavun, "Bir mucize getirdiysen göster, görelim. Davanda haklıysan bunu yaparsın!" dedi.

107 Musa, asasını yere bıraktı.

O asa kocaman bir yılan oldu!

108 Elini sıyırıp yukarı kaldırdı. Baktılar, bembeyaz parlıyor!

109 Firavun halkının seçkinleri, "Doğrusu bu adam bilgin bir büyücü!

110 "Sizi yurdunuzdan sürmek istiyor" dediler.

Firavun onlara, "Bu durumda öneriniz nedir?" dedi.

111 Seçkinler dediler ki: "Onu ve kardeşini alıkoy. Şehirlere toplayıcılar gönder.

112 "Bilgin sihirbazları hepsini senin huzuruna getirsinler."

113 *'Bir süre sonra'* büyücüler Firavunun huzuruna geldiler.

"Üstün gelirsek bize bir ödül verilecek mi?" dediler.

114 Firavun, "Evet, gözdelerim arasına katılma hakkı kazanacaksınız" dedi.

115 Büyücüler, "Ey Musa!" dediler, "Hünerini önce sen mi göstermek istersin, yoksa biz mi gösterelim?"

116 Musa, "Önce siz gösterin" dedi.

Büyücüler, hünerlerini göstererek insanların gözlerini büyülediler. Onları korkutup hayrete düşürdüler.

Büyük bir büyü gösterisi yaptılar!

117 Biz de Musa'ya, "Asanı bırak!" dedik.

Musa, asasını yere bırakınca koca bir yılan oldu, onların bütün uydurduklarını yuttu!

118 Böylece, gerçek ortaya çıktı. Onların yaptıkları boşa gitti.

119 Artık orada yenilmiş, küçük düşmüş oldular.

120 *'Hakikati anlayan'* büyücüler secdeye kapandılar,

121 Dediler ki: "Biz âlemlerin Rabbine inandık,

122 "Musa ve Harun'un Rabbine."

123 Firavun, "Siz ona ben izin vermeden nasıl inanırsınız! Kesinlikle bir tuzak bu, onu şehirde planlamışsınız! Halkı şehirden sürgün etmek istiyorsunuz! Yakında görürsünüz siz!" dedi.

124 "Andolsun, ellerinizi, ayaklarınızı çaprazlama keseceğim! Sonra da hepinizi asacağım!"

125 Büyücüler, “Biz, Rabbimize dönücüleriz.”

126 “Rabbimizin delilleri gelince onlara inanmamız yüzünden bize kızıyorsun.

Rabbimiz!

Bize dayanma gücü ver.

Canımızı Müslüman olarak al” dediler.

127 Firavun halkının seçkinleri, “Musa ve halkını, yeryüzünde bozgunculuk yapsınlar, seni ve ilahlarını bıraksınlar diye mi salıveriyorsun?” dediler.

Firavun, “Onların oğullarını öldürürüz, kadınlarını diri bırakırız. Kuşkunuz olmasın, üzerlerinde ezici bir gücümüz var” dedi.

128 Musa da halkına, “Allah’tan yardım isteyin. Sabredin.

Yeryüzü Allah’ındır, kullarından kimi dilerse ona bırakır.

Sonunda içtenlikle inanarak kötülüklerden sakınanlar kazanacaktır” dedi.

129 Fakat İsrailoğulları, “Sen gelmeden önce de, geldikten sonra da bize eziyet ediliyor” dediler.

Musa, “Rabbinizin düşmanınızı yok etmesi, onların yerine sizi getirmesi umulur. Sonra da yaptıklarınızı gözetler” diye cevap verdi.

130 Andolsun, belki düşünür de ibret alırlar diye Firavun halkını nice seneler kuraklık ve kıtlıkla sıktık.

131 Kendilerine ne zaman bir iyilik erişse, “Bunun sebebi biziz” derlerdi.

Ne zaman bir kötülük gelse, Musa ve yanındakilerin uğursuzluğunu sebep gösterirlerdi.

Bilin, Allah katında asıl uğursuzlar kendileridir!

Fakat onların çoğu bilmez!

132 Firavunun adamları, “Bizi etki altına almak için hangi mucizeyi gösterirsen göster, sana asla inanmayız!” dediler.

133 Biz de, üzerlerine su baskını, çekirge, haşereler, kurbağalar ve suyun kana dönüşmesi gibi afetleri gönderdik. Bunlar, birbirine benzemeyen birer alâmetti.

Fakat onlar yine de büyüklük tasladılar.

Günahlara dalan suçlu bir toplum olmayı sürdürdüler.

‘Musibetler, belalar, afetler, hastalıklar tesadüfen gelmezler. Her biri, hem ceza, hem de uyarıdır. İnsanları düşündürmek içindir. İbret alan inanır, kurtulur. Bahtı kara olansa, tesadüf der, geçer gider.’

134 Azap üzerlerini kapladı mı, “Ey Musa!” derlerdi, “Sana olan sözü hürmetine bizim için Rabbine yalvar da azabı üzerimizden kaldırsın. O zaman sana kesinlikle inanırız. İsrailoğullarını seninle göndeririz.”

135 Bir süre verir, azabı üzerlerinden kaldırırdık. Sözlerinde durmaz, hemen eski hâllerine dönüverirlerdi.

136 Bu nedenle işledikleri suçlar sebebiyle hak ettikleri cezalarını verdik. Ayetlerimizi yalanlamaları, umursamamaları yüzünden onları sulara gömdük.

137 Hor görülüp ezilen o halkı, kutlu kıldığımız yerlerin doğularına ve batılarına mirasçı yaptık.

‘Filistin topraklarına yerleştiler.’

Sabretmelerine karşılık, Rabbinin İsrailoğullarına vaadi tam anlamıyla gerçekleşti.

Firavun ve halkı tarafından özenle yapılıp yükseltilen yapıları yerle bir ettik.

138 İsrailoğullarını denizden geçirdik.
Kendilerine özgü bazı putlara tapan bir halka rastladılar.
“Ey Musa! Onların tanrıları gibi bize de bir tanrı yapsana!” dediler.
Musa, “Siz gerçekten cahil *‘hakikati bilmeyen’* kimselersiniz!” dedi,
139 “Bunların yer aldıkları din silinir gider. Yapıp ettiklerinin hepsi boştur.
140 “Sizi âlemlere üstün kılan Allah’tan başka bir ilah mı arayayım!”
‘Âlemlere, yani o zamanın insan topluluklarına. Üstünlük sebebi, aralarında peygamber bulunmasıdır. Başkaları hakikatlerden habersizken bunların elinde ilahi kitap vardı, ama değerini bilemediler.’
141 Bir zamanlar sizi Firavun yanlılarından kurtarmıştık.
Oğullarınızı öldürüp kadınlarınızı diri bırakarak size azabın en kötüsünü uyguluyorlardı.
Rabbiniz, sizi bunlarla sınamıştı.
142 Musa’ya otuz gece süre verdik.
Sonra buna on gece daha ekledik.
Böylece, Rabbinin belirlediği süre kırk geceye tamamlandı.
Musa, kardeşi Haruna, “Halkımın içinde beni temsil et. Onları ıslah eyle. Bozguncuların yoluna uyma” dedi.
‘Bu kırk günlük süre Musa aleyhisselâmın vahiy alması içindi. Musa aleyhisselâm, kendisi gibi peygamber olan Harun aleyhisselâma tembihler ederek halkından ayrıldı.’
143 Musa belirlediğimiz vakitte geldi.
Rabbi onunla konuştu.
Musa, “Rabbim! Bana kendini göster de sana bakayım” dedi.
Allah, “Sen beni asla göremezsin! Şimdi dağa bak! O yerinde kalırsa, beni görebilirsin demektir” dedi.
Rabbi, *‘sonsuz gücünün pek azıyla’* dağa etki edince onu un ufak eyledi.
Musa da bayılıp düştü.
Ayılınca, “Rabbim!
Sen bütün kusurlardan ıraksın!
Sana tevbe ettim.
Ben, inananların ilkiyim” dedi.

144 “Ey Musa!” dedi, “Elçi yapıp konuşmakla, sana insanlar arasında üstün bir konum verdim.
Verdiklerimi al, şükredenlerden ol!”
145 Ona levhalarda *‘tabletlerde’* her türlü öğüdü yazdık.
Her konuda ayrıntılı açıklamalar yaptık.
“Sen bunlara sıkıca sarıl.
Halkına söyle, onlar da sıkıca sarılsınlar.
Size, günaha batan azgınların yurdunu göstereceğim!” dedik.
146 Yeryüzünde haksız yere büyüklük taslayanları ayetlerimden uzaklaştırırım.

Onlar, bütün ayetleri görseler de inanmazlar.
İyiye ileten yolu görseler bile onu yol edinmezler.
Fakat sapıklık yolunu görürlerse onu yol edinirler.
Bunun sebebi, ayetlerimi yalanlamaları, onlara ilgisiz kalmalarıdır.
147 Ayetlerimizi ve ahirete kavuşmayı yalanlayanların bütün yaptıkları boşa gider.
Onlar, yapıp ettiklerinin karşılığından başka bir şeyle cezalandırılacak değiller ya!
148 Musa'nın halkı, onun ardı sıra, takılarından yapılmış böğüren bir buzağı heykelini tanrı edindiler.
Görmediler mi *'taptıkları heykel'* onlara ne bir söz söyleyebilir, ne de bir yol gösterebilirdi.
İşte onu tanrı olarak benimsediler!
Kendilerine yazık ettiler!
149 Bir zaman sonra gerçekten sapıttıklarını anlayıp pişman oldular. Elleri yanlarına düştü.
"Rabbimiz merhamet edip de bizi bağışlamazsa işimiz bitik!" dediler.

150 Musa, halkının yanına kızgın ve üzgün olarak döndü. "Benden sonra nice kötülükler yapmışsınız! Rabbinizin *'azap'* emrinin acele gelmesini mi istiyorsunuz!" dedi, elindeki levhaları yere bıraktı.
Kardeşi Harunu başından tutup kendine çekti.
Harun da ona, "Ey annemin oğlu!" dedi, "İnan olsun bu insanlar beni küçümsediler. Az kalsın öldürüyorlardı. Bana, düşmanları sevindirecek biçimde davranma. Şu zalim kimselerle beni bir tutma."
151 Musa şöyle yakardı:
"Rabbim!
Beni ve kardeşimi affet!
Bize merhamet eyle!
Sen, merhamet edenlerin en merhametlisisin!"
152 Buzağıyı tanrı edinenlere gelince, Rableri onlara gazap edecek, dünya hayatında alçalacaklar!
Biz, düzmece tanrılar uydurup tapanları böyle cezalandırırız!
153 Kötülük yaptıktan sonra tevbe edip inananlar şunu bilsinler:
Rabbin, tevbeden sonra günahları bağışlayandır, merhamet edendir.
154 Öfkesi yatışan Musa, levhaları aldı. Onlarda, Rablerinden korkanlar için doğru yol bilgisi ve rahmet yazılıydı.
155 Musa, belirlediğimiz vakitte, halkından yetmiş kişi seçti.
Onları sarsıntı tutunca, "Rabbim!" dedi, "Dileseydin daha önce beni de, onları da yok ederdin.
Şimdi bizi, aramızdaki kıt akıllıların yaptıklarından ötürü helak mi edeceksin!
Bu, senin imtihanından başka bir şey değildir.
Bununla dilediğini saptırır, dilediğini doğru yola iletirsin.
Bizim koruyucumuz sensin.
Bizi bağışla, bize merhamet eyle.

Sen bağışlayanların en hayırlısısın.

156 “Bizim için bu dünyada da güzellik yaz, öbür dünyada da.
Biz, yalnız sana yöneldik.”
Allah, “Azabımı, kimi dilersem ona isabet ettiririm. Merhametim her şeyi kapsamıştır. Onu, içtenlikle inanarak günahlardan sakınanlar, zekât verenler, ayetlerime inananlar için yazarım.
157 “Onlar, okuma yazma bilmeyen Elçiye, o Peygambere uyarlar.
Onun özellikleri, yanlarında bulunan Tevrat’ta ve İncil’de yazılıdır.
O Peygamber, iyiyi buyurur, kötüyü yasaklar.
Temiz olanları helal, pis olanları haram kılar.
‘Daha önce kitap verilenlerin’ üzerlerindeki zorlu yükleri indirir, altından kalkılması zor yükümlülükleri kaldırır.
Bu Peygambere inanan, saygı duyan, yardım eden, ona indirilen nura uyanlar, kurtuluşa erecek olanlardır.”
158 “Ey insanlar!
Allah’ın izniyle ben hepinize peygamber olarak gönderildim.
Göklerin ve yerin hâkimiyeti onundur.
Ondan başka ilah yoktur.
Hayatı ve ölümü yaratan odur.
Allah’a ve onun *‘son’* peygamberine inanın.
Okuma yazma bilmeyen o Peygamber, hem Allah’a inanır, hem de onun sözlerine.
Siz de ona uyun ki doğru yola erişebilesiniz!” de.
159 Musa’nın halkından bir topluluk, *‘insanları’* hakka iletir, onunla adaleti uygularlardı.
‘Tevrat’a uymakla yükümlü olan toplumun hepsi azgınlık etmedi, içlerinde iyiler de vardı. Bunlar, ilahi yasalara göre yaşar, insanları da buna davet ederlerdi. Bunların kimler olduğu hakkında daha fazla bilgi verilmemiştir.’

160 İsrailoğullarını, oymaklar hâlinde on iki boya ayırdık.
Halkı ondan su istedi. Musa’ya, “Vur asanı taşa!” diye buyurduk.
Taştan on iki pınar fışkırdı.
Her boy su içme yerini belledi.
Bulutu üzerlerine gölgelik yaptık.
Onlara kudret helvası ve bıldırcın indirdik.
“Size rızk olarak verdiklerimizin temizinden yiyin” dedik.
Bize bir zarar vermiş olmadılar. Sadece kendi nefislerine zulmettiler!
‘Bunca nimet vermemize karşın şükretmeyip günahlara dalmakla kendilerine zarar verdiler, sonsuz cenneti yitirdiler, alevli cehennemi hak ettiler.’
161 Bir zamanlar onlara, “Şu şehirde oturun. Ürünlerinden hangisini arzu ederseniz yiyin. “Affet!” deyin. Büyük bir saygıyla şehrin kapısından girin. Biz de sizin hatalarınızı affedelim. Güzel davrananlara daha da artırırız” dedik.
162 Onlardan zulme sapanlar, kendilerine söylenen sözü başka bir sözle değiştirdiler.

‘Sözü değiştirdiler, kimi yorumculara göre, “affet” manasına gelen “hitta” kelimesi yerine, manası kötü olan başka bir kelimeyi söylediler.’

Biz de, haksızlık etmelerinden ötürü o zalimlerin üzerine gökten bir afet indirdik.

163 Onlara deniz kıyısındaki kasaba hakkında sorular sor.

Cumartesi günü gözetmeleri gereken ilahi sınırları aşıyorlardı.

Bunun sebebi, balıkların cumartesi günleri sürülerle gelmeleri, sıradan günlerde gelmemeleriydi.

Biz, yoldan çıkmaları sebebiyle onları sınıyorduk.

‘Cumartesi günü Yahudilerin dinlenmeleri gereken bir gündü. Tevrat kitabındaki ilahi yasa bunu gerektiriyordu, ama o gün çok balık gelince dayanamıyor, kazanç tutkusuyla bu yasayı çiğniyorlardı.’

164 Onlardan kimileri, *‘ilahi sınırları aşanları’* uyaranlara, “Allah’ın yok edeceği ya da azap vereceği bir halka niye öğüt veriyorsunuz!” diyorlardı.

Onlar da, “Rabbimizin katında sorumluluktan kurtulmak için. Kim bilir, belki *‘etkilenirler de emirlere karşı gelmekten’* sakınırlar” dediler.

165 Kendilerine verilen öğütleri unuttular.

Biz de, kötülükten alıkoyanları kurtardık, azmaları sebebiyle azgınları azaba uğrattık.

166 Kendilerine yasaklananları yapmakta ısrar etmeleri üzerine onlara, “Aşağılık birer maymun olun!” dedik.

‘Kimi yorumculara göre, Yahudiler gerçekten de birer maymuna dönüştüler. Kimi yorumculara göre ise, bu sözde bir kinaye vardır, maymuna dönüşüm ruhsal anlamda gerçekleşmiştir. İkinci mana daha kapsamlıdır. Her zamana seslenen Kur’an’a daha uygundur.’

167 Rabbin, kıyamet gününe kadar, onları çetin bir azaba uğratacak kimseleri üzerlerine salacağını bildirmişti.

‘Yahudilerin başından bela eksik olmadı. Hayatları sürgünlerde geçti. Bir sığıntı gibi yaşadılar. Her milletten hakaret gördüler. Bu da onları kinle doldurdu. Galip milletlerden intikam almak üzere, her nevi tezgahta rol almalarına neden oldu.’

Rabbin cezayı çabuk verir. Bununla birlikte, bağışlayıcıdır, merhamet edicidir.

168 Onları yeryüzünde topluluklara ayırdık. Bir kısmı iyidir, bir kısmı sıradan kimselerdir.

Belki dönerler diye, kendilerini bazen güzelliklerle, bazen de kötülüklerle sınadık.

169 Derken, arkalarından yeni nesiller geldi. Bunların yerlerine geçip kitabı devraldılar.

Dünyanın gelip geçici malını alırlar, “Bize ileride af var” derlerdi.

Kendilerine, buna benzer başka şeyler gelirse, onları da alırlardı.

Onlardan, Allah hakkında sadece gerçeği söyleyeceklerine dair kitapta söz alınmamış mıydı!

Kitapta yazılanları okumamışlar mıydı!

İçtenlikle inanarak günahlardan sakınanlar için ahiret yurdu daha hayırlıdır.

Hâlâ akıl erdirmeyecek misiniz!

170 Onlar Kitaba sımsıkı sarılır, namazı özenle kılarlar.

Biz, ıslah edicilerin *‘düzelticilerin’* emeklerini asla karşılıksız bırakmayız.

171 Derken, Tûr dağını bir gölgelik gibi üzerlerine kaldırdık. Tepelerine düşecek sandılar.

“Size verdiğimiz kitaba sıkıca sarılın. İçinde anlatılanları iyice düşünün. Belki sakınırsınız!” dedik.

172 Rabbin, insanların bellerinden soylarını alır, onları kendileri hakkında birer tanık yapar.

“Ben sizin Rabbiniz değil miyim?” der.

“Evet” derler.

Kıyamet günü, “Bundan haberimiz yoktu” demeyesiniz!

‘Kimi yorumculara göre, bu konuşma bir temsildir. Allah, hikmet diliyle sormakta, insan da fitrat diliyle cevap vermektedir.’

173 Bir de, “Atalarımız Allah’ın yanı sıra başka ilahlar edindiler. Biz, onlardan sonra gelen bir nesiliz. O yanlışçılar yüzünden bizi mi yok edeceksin!” dememeniz için.

174 *‘Yanlış yollara sapıp günahlar işleyenler’* belki dönerler diye ayetleri böyle ayrıntılı biçimde anlatıyoruz.

175 Onlara o adamın hikâyesini de anlat:

Kendisine ayetlerimizi vermiştik.

Onlardan sıyrılıp çıktı.

Şeytan da onu kendine uydurdu.

O da azgınlardan oldu.

176 Dileseydik, biz onu ayetlerimizle yükseltirdik. Fakat o yere saplandı. Nefsinin zararlı isteklerine uydu.

Onun durumu, bir köpeğin durumuna benzer, üstüne varsan dilini sarkıtıp solur, kendi hâline bıraksan yine dilini sarkıtıp solur.

Ayetlerimizi yalanlayan kimselerin misali budur!

Sen onlara bu öyküyü anlat, belki düşünürler.

177 Ayetlerimizi yalanlayan, kendine yazık eden bir toplum ne kötü bir örnektir!

178 Allah kime yol gösterirse, doğru yolda olan odur.

Kimleri saptırırsa, kaybedenler de işte onlardır!

179 Andolsun! Cinlerden ve insanlardan çoklarını cehennem için yarattık.

Kalpleri vardır, ama sezemezler.

Gözleri vardır, ama göremezler.

Kulakları vardır, ama işitmezler.

‘Gerçeği kavrama bakımından’ hayvanlar gibidirler, hatta daha da aşağıdırlar. İşte bunlardır o gáfiller *‘aymazlar’*!

180 En güzel isimler Allah’ındır.

Allah’a bu isimlerle yakarın.

Onun isimleri konusunda sapıklık edenleri bırakın.

‘Ona özgü adları başkalarına takarak, uygunsuz adlar yakıştırarak sapıtanları örnek

almayın.'

Onlar yaptıklarının cezasını çekecekler.

'Bütün varlıkları yaratan mabudumuzun özel ismi "Allah"tır. Nasıl, bir adamın mühendis, yazar, müdür, ressam gibi isimlerinin yanında bir de kendi ismi varsa, Allah'ın da Rahman, Rahîm, Vedûd, Rezzak, Kerîm, Alîm, Hakîm, Kadîr gibi isimlerinin yanı sıra bir de özel ismi vardır: Allah! Tanrı kelimesi özel ismin yerini tutmaz. Tanrı kelimesi, hak olsun ya da olmasın tapınılan her şey için kullanılır. Mesela, bir puta da ilah ya da tanrı denebilir.'

181 Yarattıklarımız arasında, hak yolunda rehberlik eden, onunla adaleti uygulayan bir topluluk da vardır.

'Peygamber Efendimiz aleyhissalatü vesselâmın bir hadisine göre, hak yolunda rehberlik eden bir topluluk hiçbir zaman eksik olmayacak, bu görevin ifası kıyamete kadar sürecektir.'

182 Ayetlerimizi yalanlayanlara gelince, onları farkına varamayacakları bir düzenle adım adım kendilerini bekleyen acı sona düşürürüz.

183 Onlara süre veririm!

Çetindir benim düzenim!

184 *'Eskiden beri yakından tanıdıkları'* arkadaşlarında delilikten eser yoktur, bunu düşünmediler mi!

O, *'her peygamber gibi'* sadece apaçık bir uyarıcıdır.

185 Bunlar, göklerin ve yerin gizli yüzünü, Allah'ın yarattıklarından herhangi bir eseri, ecellerinin yaklaşmış olması ihtimalini hiç düşünmüyorlar mı!

Artık bundan sonra hangi söze inanacaklar!

186 Allah bir adamı saptırdı mı, onu kimse doğru yola iletemez!

Onları azgınlıkları içinde bırakır, debelenir dururlar!

187 Sana kıyametin vaktini soruyor, "Ne zaman gelip çatacak?" diyorlar.

"Onun bilgisi sadece Allah katındadır. Vaktini yalnız o bildirir. Kıyamet, göklerde de, yerde de pek büyük bir olaydır. Size ansızın gelir" de.

Biliyor da gizliyorsun sanıyor, sana soruyorlar.

"Onun ilmi Allah katındadır, ama insanların çoğu bundan habersizdir!" de.

188 "Allah dilemezse, ben kendime ne bir fayda verebilirim, ne de zarar.

Gaybı bilseydim daha çok hayır işlerdim, bana bir kötülük de dokunmazdı.

'Gaybı, gözlem alanına girmeyen, dış duyularla hissedilemeyen şeylerle ilgili bilgileri.'

Ben sadece uyarıcıyım.

İnanan bir topluma iyi haberler getiren bir müjdeciyim" de.

189 Allah sizi bir tek nefisten *'candan, kişiden'* yarattı. Onunla huzur bulsun diye, eşini de ondan yaptı.

Erkek onu sarınca, o hafif bir yük yüklendi *'gebe kaldı'*. Bir süre onunla gezindi. Derken, yükü ağırlaştı.

Rableri Allah'a, "Andolsun! Bize kusursuz bir çocuk verirsen, şükreden kullarından oluruz" diye yalvardılar.

190 Allah onlara kusursuz *'organları yerli yerinde olan'* bir çocuk verdi. Kendilerine verilen şeyde şirke düştüler. Ona ortaklar uydurdular.

Allah sınırsız yücedir onların yapay tanrılarından!

191 Hiçbir eser yaratamayan, kendileri yaratılmış olan şeyleri mi ortak koşuyorlar!

192 Oysa bu yapay tanrılar, ne onlara yardım edebilirler, ne de kendilerine.

193 Onları doğru yola çağırırsanız size uymazlar.

İster davet edin, ister susun, sizin için birdir.

194 Allah'tan başka taptıklarınız da sizin gibi kullardır.

Davanızda haklıysanız, haydi çağırın onları da size cevap versinler.

195 Onların yürüyecek ayakları, tutacak elleri, görecek gözleri, işitecek kulakları mı var!

"Haydi davet edin yapay tanrılarınızı da bana düzen kurun. Elinizden gelirse, hiç göz açtırmayın!" de.

196 "Bu kitabı indiren Allah benim dostumdur.

Allah, iyilerin dostudur!

197 Onu bırakıp yalvardıklarınız, ne size yardım edebilirler, ne de kendilerine.

198 Onları doğru yola çağırsanız, işitmezler.

Sana baktıklarını görürsün, ama görmezler.

199 Sen af yolunu tut. Güzel olanı emret. Cahillerden *'hakikati tanımayanlardan'* yüz çevir.

200 Şeytandan sana bir dürtü gelirse, hemen Allah'a sığın.

O, işitendir, bilendir.

'İmana gelen vesvese insanı telaşa düşürmemeli. Bu tür kuruntuları onun kalbi üretmiyor. İnsanın bundan rahatsız olması bunun delilidir. Bunlar, şeytanın dürtüleridir. Halis bir imanın belirtileridir. Bunlardan kurtulmanın yolu da Allah'a sığınmaktan geçer.'

201 Kötülüklerden sakınanlar, kendilerine şeytandan bir kuruntu dokundu mu dikkatle düşünür, gerçeği hemen görürler.

202 Şeytanların kardeşleri ise onları azgınlıklara sürükler, sonra da bundan hiç geri durmazlar.

203 Onlara ayet getirmediğin zaman, "Kendin bir tane yapıverseydin ya" derler.

"Ben ancak Rabbimden bana bildirilene uyarım. Bunlar Rabbinizden gelen göz açıcılardır. İnanacak kimseler için bir yol gösterici ve rahmettir" de.

'Sizin gerçeği görmenizi sağlayan deliller, belgeler, işaretlerdir.'

204 Kur'an okununca hemen onu dinleyin. Susun! Belki rahmete erdirilirsiniz.

205 Rabbini, yakararak, korkarak, sabah akşam, kısık sesle içinden an, gáfillerden olma.

206 Rabbinin huzurunda olanlar, ona kulluk etmek hususunda büyüklük taslamazlar. Onu tesbih ederler. Ona secde kılarlar.

'Rablerinin huzurunda olanlar, bu huzuru hissedenler, olaylara iman nuruyla bakanlar, ömürlerini sermaye bilenler her dem kulluk şuuruyla yaşarlar.'

....

008. ENFAL SURESİ

‘Enfal, “ganimetler, yasal bir savaşta elde edilen mallar” demektir. Yasal savaş, saldırılara karşı koymak, bir zulmü ortadan kaldırmak gibi meşru bir sebeple yapılan savaştır. Buna din dilinde “cihad” denir. Enfal ya da ganimet özel bir terimdir, yağma ya da çapul demek değildir.’

Bismillahirrahmanirrahîm.

001 Sana ganimetlerle ilgili sorular soruyorlar.
“Ganimet malları Allah’ın ve Elçisinindir” de.
İnanmış kimselerseniz Allah’tan sakının!
Aranızda barış yaparak ilişkilerinizi düzeltin!
Allah’a ve Elçisine itaat edin!
002 Gerçek müminlerin yanında Allah’ın adı anıldı mı onların ruhları ürperir. Ayetleri okununca imanları artar. Onlar, sadece Rablerine tevekkül ederler.
‘Allah’a dayanırlar, ellerinden geleni yaptıktan sonra sonucu Allah’tan beklerler.’
003 Namazı özenle kılar, kendilerine rızk olarak verdiklerimizden infak ederler.
‘Uygun kimselere yardım etmek amacıyla yerli yerince harcarlar, özellikle zekatlarını verirler.’
004 İşte gerçek inananlar bunlardır!
Rablerinin katında onlara nice mertebeler, bağışlanma ve güzel bir rızk vardır.
005 Nitekim, Rabbin seni evinden cihad için *‘yasal bir savaş için’* çıkarmıştı da inananların bir kısmı bundan hoşlanmamışlardı.
006 Gerçek belli olduktan sonra bile, sanki göz göre göre ölüme sürülüyorlarmış gibi seninle tartışıyorlardı!
007 Hatırla, Allah *‘size düşman olan’* iki topluluktan biri için söz veriyor, “O sizin!” diyordu.
Siz, güçsüz olan toplulukla savaşmak istiyordunuz.
‘Siz seçiminizi kolaydan yana yapıyordunuz.’
Oysa Allah, sözleriyle gerçeği ortaya çıkarmak, inkâr edenlerin kökünü kurutmak istiyordu.
008 *‘Bile bile günahlara dalan’* suçlular hoşlanmasalar da, Allah hakkı *‘gerçeği’* ortaya koymak ve batılı *‘yalanı, yanlışı, sahteyi’* yok etmek istiyordu.

008.

009 O zaman siz, Rabbinizden yardım istiyordunuz.

Rabbiniz de, “Size, ardı ardına bin melekle yardım ederim” diye cevap vermişti.

010 Allah, bunu size, bir müjde olsun da kalbiniz yatışsın diye yapmıştı.

Başarı sadece Allah katındandır!

Allah’ın üstün gücü vardır, her işini nice gayeler gözeterek hikmetle yapar.

011 Savaş sırasında, kendi katından bir güven belirtisi olarak, korkunuzu dindirmek üzere, sizi hafif bir uykuya daldırıyordu.

Sizi arındırmak, şeytanın izlerini gönüllerinizden silmek, yüreklerinizi pekiştirmek, durup dayanma gücünüzü artırmak için size gökten su indirmişti.

012 Rabbin, meleklere, “Ben yardımımla sizin yanınızdayım, gidin inananları destekleyin. Ben yakında inkâr edenlerin yüreklerine korku salacağım. Vurun boyunlarının üstüne! Vurun parmaklarına!” diye buyurdu.

013 Bunun sebebi, onların Allah’a ve Elçisine karşı çıkmalarıydı.

Allah’a ve Elçisine karşı koyan bilsin, Allah’ın cezalandırması pek çetindir!

014 Şimdi bunu tadın!

‘Ama bu kadarla kalmayacak.’

İnkâr edenlere bir de cehennem azabı vardır!

015 Ey inananlar! Savaş için ilerlerken, sayıca kalabalık inkârcılarla karşılaşırsanız, arkanızı dönüp kaçmayın!

016 Savaş sırasında, yeniden savaşa girmek ya da bir başka gruba katılmak amacı gütmeksizin arkasını dönüp kaçan kimse, Allah’ın hışmına uğramış olur.

‘Strateji geliştirmek ya da güç toplamak gibi bir sebeple geriye çekilmeye izin vardır, ama böyle bir sebep olmaksızın geriye dönmek kaçış sayılır, yasaktır.

Onun varacağı yer cehennemdir.

Ne kötü bir varış yeri!

008.
017 Onları siz öldürmediniz, Allah ölürdü.
Atınca da sen atmadın, Allah attı.
'Bunu yapmasının nedeni' inananları güzel bir sınavla sınamaktı.
Allah işitendir, bilendir.
'Hazreti Muhammed aleyhissalâtü vesselâm, savaş sırasında eline bir avuç çakıl taşı alıp, 'Yüzleri kurusun!" diyerek düşman ordusuna fırlattı. Her bir düşman askerinin gözüne bu çakıllar girdi. Bir mucize gerçekleşti. Ayette bu olaya atıf yapılmaktadır.'
018 Durumunuz budur! Allah, inkârcıların düzenini zayıflatmak istedi.
019 *'Ey inkârcılar!'* Siz başarı istiyordunuz ya, işte size başarı! Sona erdirirseniz hakkınızda hayırlı olur. Siz *'saldırmama sözünüzden'* dönerseniz, biz de *'inananlara yardım etme kararımıza'* döneriz.
Kalabalık da olsanız bir işe yaramaz.
Çünkü, Allah inananlarla beraberdir.
020 Ey inananlar! Allah'a ve Elçisine itaat edin.
'Kur'an'ı' dinleyip dururken ondan yüz çevirmeyin.
021 Sakın dinlemeyip de, dinledik diyen gibi olmayın!
022 Allah katında, yeryüzünde yürüyen canlıların en kötüsü, akıllarını kullanmayan o sağırlar ve dilsizlerdir.
'Akıl nimeti onlara da verilmiştir, fakat kendilerine iletilen gerçekler konusunda onu kullanmazlar. Akıl, gerçeklerin, güzelliklerin, cennetin anahtarı olabilecekken onu kötü yönde kullanır, cehenneme girmeye vesile yaparlar.'
023 Allah onlarda *'inanmaları ihtimali türünden'* bir iyilik görseydi kendilerine işittirirdi.
İşittirseydi bile *'inatları yüzünden'* yine de arkalarını döner giderlerdi.
024 Ey inananlar! Sizi *'ruhsal anlamda'* canlandıracak olan *'ilahi gerçeklere'* çağırılırsanız, Allah'a ve Elçisine olumlu karşılık verin.
Allah kişi ile kalbi arasına girer, bunu bilin de öyle davranın.
Siz, kesinlikle derlenip ona götürülecek, huzurunda toplanacaksınız.
025 Aranızdan yalnız zalimlere erişmekle kalmayıp herkesi saracak olan beladan sakının.
Allah'ın azabı şiddetlidir!

008.
026 Hatırlayın, bir zamanlar yeryüzünde zayıf bir azınlıktınız. Hor görülüp eziliyordunuz. İnsanların sizi kapıp götürmelerinden korkuyordunuz. Allah, şükredesiniz

diye sizi barındırdı, yardımıyla destekledi, helalinden rızk verdi.

‘Kur’an’ın temel terimlerinden biri olan rızk, ihtiyaca cevap olarak “sürekli verilen azık” demektir. Maddî de olur, manevî de. Mesela, manalar aklın, görünenler gözün, yiyecekler dilin, sevilenler kalbin, kokular burnun rızkıdır. İnsanın her hissine göre bir sofra vardır.’

027 Ey inananlar! Allah’a ve Elçisine ihanet etmeyin! Bunu yaparsanız, size güvenilip verilen emanetlere de bilerek ihanet etmiş olursunuz.

‘İhanet kelimesinin, güveni kötüye kullanma, arkadan vurma, hainlik etme, isyan etme, karşı gelme, küçük düşürme, hakaret etme gibi manaları vardır.’

028 Mallarınız ve çocuklarınız birer sınama aracıdır.

‘Sizin gerçek durumunuzun ortaya çıkartılmasına yarar. Altın mısınız, bakır mısınız, bu sayede anlaşılır.’

Büyük ödül Allah katındadır.

029 Ey inananlar! Allah’tan korkarsanız, o size iyiyi kötüden ayırt etmenize yarayan bir sezgi verir, kötülüklerinizi örter, günahlarınızı bağışlar.

Allah büyük lütuf sahibidir.

030 Hatırla o zamanı! İnkârcılar, seni yakalamak ya da öldürmek veya yurdundan sürgün etmek üzere bir düzen kuruyorlardı.

Allah da bir düzen kuruyordu.

Allah, düzen kuranların en hayırlısıdır.

‘Allah da düzen kuruyordu, yani onların düzenlerini bozup etkisiz bırakıyordu.’

031 Kendilerine ayetlerimiz okununca, “Tamam, yeter artık! İşittik, eskilerin masalları işte! Dilesek, bunun gibisini biz de söyleriz!” dediler.

032 Bir zamanlar, “Allah’ımız! Kur’an senin katından indirildiyse, haydi üzerimize gökten taş yağdır ya da acılı bir azap ver” demişlerdi.

‘İnkârcılar, “Biz bu kitaba inanmıyoruz. Bu durumda cezayı hak ediyoruz. Bu kitap gerçekten de ilahi ise o zaman cezalandırılmamız gerekir. Tepemize taş yağmalı” diye akıl yürütüyorlardı.’

033 Oysa, sen içlerinde bulunurken Allah onlara azap etmez.

‘Hepsini silip süpürecek büyük bir afet gelmez, onlar bunu bilmiyorlardı.’

‘Yaptıklarına pişman olup’ bağışlanma dilerlerken de Allah azap edecek değildir.

008.

034 Yoksa Kâbe’ye girmelerini engellerlerken Allah onlara niçin azap etmesin!

Üstelik, onun dostu da olmadılar.

Onun dostu, içtenlikle inanarak günahlardan sakınanlardır. Fakat çokları bilmez.

035 Kâbe'nin yanındaki tapınmaları, ıslık çalmak ya da alkış tutmaktan öteye gitmiyor.

'Yargı gününde onlara denilir ki' inkârınızdan dolayı şimdi tadın bakalım azabı!

'Allah'ın yanı sıra başka ilahlar edinen, Kabenin içini heykellerle, putlarla dolduranlar, İbrahim aleyhisselâmdan kalan hac ibadetini bozup kendilerine benzetmişlerdi.'

036 İnkârcılar, mallarını Allah yolundan men etmek için harcarlar.

İleride daha da harcayacaklar.

Sonra, bu *'harcamaları'* onlara bir yitik acısı olacak. Ardından da yenilecekler. İnkâr etmekte direnenler, derlenip toplanarak cehenneme sürülecekler.

037 Allah, *'inkâr etmeleri sebebiyle'* pis olanları *'inanarak arınanlardan'* ayıracak. Pisleri birbiri üstüne yığıp cehenneme atacak.

İşte onlardır hüsrana düşenler!

'Zarar edenler, kaybedenler, yitik acısıyla yananlar.'

038 O inkârcılara söyle, *'eğer sana iletilen gerçeklere inanır da savaşa'* son verirlerse geçmiş günahları silinir.

Yine azgınlık eder de sizinle savaşmaya kalkışırlarsa önceki toplumlara uygulanan azgın toplulukları cezalandırma yasası kendilerine de uygulanır!

039 Uydurma tanrılara tapınmak gibi çirkin uygulamalar kalmayıp da din büsbütün Allah için olana kadar savaşın.

Son verirlerse, Allah onların yaptıklarını elbette görür.

040 Yüz çevirirlerse bilin, Allah sizin en yakın dostunuzdur.

O ne güzel bir koruyucu, ne güzel bir yardımcıdır!

008.

041 Allah'a ve kulumuza *'Muhammed'e'* indirdiklerimize *'ayetlere'* inandıysanız bilin, iki ordunun karşılaştığı *'iyiyle kötünün, gerçekle yalanın'* ayırım gününde, savaşta elde edilen ganimetlerin beşte biri Allah'ın, Peygamberin, yakınların, yetimlerin, yoksulların ve yolcuların hakkıdır.

Allah'ın gücü her şeye yeter.

'Ganimetlerin, yasal bir savaşta ele geçirilen malların geriye kalanını, yani beşte dördünü savaşçılar kendi aralarında paylaşırlar.'

042 O gün *'Bedir savaşında'* siz vadinin beri yanında, onlar öte yanındaydılar.

'Saldırıya hedef olacak' kervan, sizden daha aşağıda bir yerdeydi.

Buluşmak üzere sözleşmeye çalışsaydınız, bu kadar uygun bir karşılaşma

ayarlayamazdınız.
Allah, helak olanlar apaçık bir delilden dolayı helak olsun, yaşayan da yine apaçık bir delilden dolayı yaşasın diye, olması kesinleşen bir işi bitirdi.
043 Allah, uykunda onları sana az gösteriyordu.
Çok gösterseydi, yılgınlık duyacak, yapmanız gereken işiniz konusunda çekişip duracaktınız.
Allah sizi bundan kurtardı.
O, gönüllerde olanı bilir!
044 Karşılaşma anında, onları sizin gözünüzde azaltıyor, sizi de onların gözünde azaltıyordu.
Olması gereken bir işi bitirecekti.
İşler hep Allah'a döndürülür!
045 Ey inananlar!
Düşman bir toplulukla karşılaşırsanız sebat edin, dayanın, yılmayın!
Korkulardan kurtulup umduklarınıza kavuşabilmek için Allah'ı çok anın.

008.
046 Allah'a ve Elçisine itaat edin!
Birbirinizle çekişmeyin!
Sonra yılarsınız da gücünüz gidiverir.
Sabırlı olun!
Allah sabredenlerle beraberdir!
'Sabırlı olun, buyrukları yerine getirmekte, yasaklardan sakınmakta karşılaştığınız güçlüklere katlanın.'
047 Yerlerinden çalım satarak, insanlara gösteriş yaparak çıkan, Allah yolundan alıkoymak için çaba harcayanlar gibi olmayın.
Allah, onların yaptıklarını çepeçevre kuşatmıştır.
048 Şeytan onlara yaptıklarını güzel gösterdi.
"Bugün insanlardan sizi yenebilecek hiç kimse yoktur, üstelik desteklemek üzere ben de sizin arkanızdayım" dedi.
Fakat savaş alanında iki taraf birbirine görününce, sözünde durmayıp arkasını dönüverdi.
"Benim sizinle ilgim yok. Sizin görmediklerinizi *'melekleri'* görüyorum. Ben Allah'tan korkarım. Allah'ın azabı şiddetlidir!" dedi.
049 O sırada, ikiyüzlüler ve yüreklerinde hastalık bulunanlar "İnananları dinleri aldattı" diyorlardı.

Kim, Allah'a içtenlikle güvenirse bilsin, Allah'ın üstün gücü vardır, her işini nice gayeler gözeterek hikmetle yapar.

050 Melekler, inkâr edenlerin yüzlerine ve sırtlarına vurarak, "Şimdi yakıcı azabı tadın bakalım!" diyerek canlarını alırlarken bir görsen!

051 "Bunlar kendi ellerinizle yapıp sunduklarınız yüzündendir. Allah, kullarına asla haksızlık etmez."

'Çünkü, Allah adildir, hak sahibine hakkını verir, dengeli davranır.'

052 Bunların gidişi, tıpkı Firavun yanlılarının ve onlardan öncekilerin gidişi gibidir.

Allah'ın ayetlerini tanımayıp yalanladılar.

Allah da onları günahları yüzünden yakaladı.

Allah'ın sonsuz kuvveti vardır, cezalandırması pek çetindir.

008.

053 Bu böyledir! Bir toplum kendi uygulamalarını değiştirmedikçe, Allah, onlara verdiği nimetini değiştirmez.

'Vermezlik etmez, ellerinden almaz, ama nimetin kadrini bilmez de azgınlık ederlerse nimet kaynaklarını kurutur. Nimet, şükür görmezse gider.'

Allah her şeyi işitir, bilir.

054 Tıpkı Firavun yanlılarının ve onlardan öncekilerin uygulamaları gibi.

Rablerinin ayetlerini yalanladılar.

Biz de onları günahlarından dolayı helak ettik.

'Yeryüzü sayfasından silip attık.'

Firavun yanlılarını sulara gömdük.

Onların hepsi zalimdi!

055 Allah katında yerde yürüyen canlıların en kötüsü kâfirlerdir.

056 Onlarla ne zaman bir sözleşme yapsan, sonucundan sakınmaksızın, her seferinde sözleşmelerini bozarlar.

057 Onları savaş sırasında yakalarsan, kendilerine arkalarından gelenlerin ürküp ibret almalarını sağlayacak biçimde davran.

058 Bir kısım kimselerin ihanet ederek aranızdaki antlaşmayı bozmalarından korkarsan, sen de onlara karşı tıpkı onların yaptıkları gibi antlaşmayı bozarak karşılık ver.

Allah ihanet edenleri sevmez.

059 İnkâr edenler, ileri gittiklerini sanmasınlar. Onlar, sizi asla eli ermez gücü yetmez bir topluluk durumuna düşürüp engelleyemezler.

060 Onlara karşı gücünüz oranında kuvvet toplayın, savaş atları hazırlayın!

'Size çarpışma anında gerekli olabilecek her türlü aracı elde edin, elinizde bulundurun.'

Bunlarla, hem Allah'ın düşmanını, hem sizin düşmanınızı, hem de sizce bilinmeyip yalnız Allah tarafından bilinen başkalarını *'size saldırmalarını engelleyecek biçimde'* korkutun.

Allah yolunda ne harcarsanız size ödenir, asla haksızlık edilmez.

061 Barışa yanaşırlarsa, sen de yanaş.

Allah'a tevekkül et!

O, her şeyi işitendir, bilendir.

'Tevekkül, birini kendine vekil edinmek demektir. Mümin, Allah'ı kendine vekil eder. Elinden geleni yapar, sebepleri kullanır, sonucu Allah'tan bekler. Çaba harcamaksızın beklemek tevekkül değil, tembelliktir.'

008.

062 Seni aldatmak isterlerse, Allah sana yeter.

Seni, hem *'melekler göndermek gibi'* yardımlarıyla, hem de inananlarla destekledi.

063 Onların kalplerini birbirlerine ısındırdı.

'Sürekli savaş hâlinde olan toplulukları birbirine sevdirdi, iman kardeşi yaptı.'

Sen, yeryüzünde bulunan her şeyi harcasaydın, yine de onların gönüllerini birbirine ısındıramazdın. Fakat Allah ısındırdı.

Allah'ın üstün gücü vardır, her işini nice gayeler gözeterek hikmetle yapar.

064 Ey Peygamber! Allah'ın yardımı hem sana, hem de sana uyan inananlara yeter!

065 Ey Peygamber! İnananları cihad için isteklendir.

'Cihad, yapılması zorunluluk hâline gelen haklı, meşru, yasal bir savaştır.'

Sizden sabırlı yirmi kişi bulunursa, inkârcılardan iki yüz kişiyi yener.

Sizden yüz kişi bulunursa, inkârcılardan bin kişiyi yener.

Çünkü onlar, derin bir kavrayıştan yoksun kimselerdir.

066 Allah, aranızda zayıf kimselerin de bulunduğunu bilmesi sebebiyle yükünüzü hafifletti.

'Sorumluluklarınızın bir bölümünü omzunuzdan aldı.'

Sizden sabırlı yüz kişi olursa, inkârcılardan iki yüz kişiyi yener.

Sizden bin kişi olursa, Allah'ın izniyle *'onlardan'* iki bin kişiyi yener.

Allah sabredenlerle beraberdir!

067 Yeryüzünde savaşırken, düşmanı büsbütün yere serip tam anlamıyla bir başarı kazanmaksızın birilerini esir alması Peygambere yakışmaz.

Siz dünya malını istiyorsunuz, Allah ise ahireti kazanmanızı istiyor.

Allah'ın üstün gücü vardır, her işini nice gayeler gözeterek hikmetle yapar.

068 Allah tarafından daha önce verilmiş bir hüküm bulunmasaydı, aldıklarınız yüzünden size büyük bir azap dokunurdu.
‘Aldıklarınız yüzünden, yani esirleri bırakmak için kurtuluş bedeli almanızdan ötürü.’
069 Artık elde ettiğiniz ganimetlerden helal ve temiz bir biçimde faydalanın.
Allah’tan sakının!
Hiç kuşku duymayın, Allah günahları bağışlayan, merhamet edendir.

008.
070 Ey Peygamber! Elinizdeki esirlere, “Allah sizin kalbinizde *‘iman gibi’* bir iyilik bulursa, size *‘savaş sonucu’* sizden alınanın daha iyisini verir, sizi bağışlar. Allah günahları bağışlayandır, merhamet edendir” de.
071 Sana ihanet etmek isterlerse bilesin, onlar daha önce Allah’a da ihanet etmişlerdi. Allah da sana, onları yenmen için imkân vermişti!
Allah her şeyi bilen, her işini anlamlı gayeler gözeterek hikmetle yapandır.
072 Bir kısım insanlar gerçekten inandılar. Dinleri için yurtlarını bırakıp göç ettiler. Mallarıyla, canlarıyla Allah yolunda çaba harcadılar. Mümin kardeşlerini barındırdılar. Onlara yardım ettiler.
İnananlar birbirinin dostlarıdırlar!
İnanıp da dinleri için göç etmeyen kimselerle, göç etmeleri anına kadar, aranızda yakın arkadaşlık olmamalı. Fakat din konusunda sizden yardım isterlerse, onlara yardım etmekle yükümlüsünüz. Ancak bu yardım, sizinle sözleşmeli bir toplumun zararına olmamalıdır.
Allah bütün yaptıklarınızı görür!
073 İnkâr edenler de birbirlerinin dostlarıdırlar.
Siz, inananlar olarak birbirinizi gözetmezseniz, yeryüzünde büyük bir karmaşa çıkar, bozulmalar olur.
074 Onlar inandılar. Dinleri uğruna göç ettiler. Allah yolunda var güçleriyle çaba harcadılar. Kendilerine sığınanları koruyup barındırdılar. Onlara yardım ettiler.
İşte bunlardır gerçek inananlar!
Onlar için bağışlanma ve pek değerli bir rızk vardır.
075 Sonra inanıp da dinleri uğruna göç edenler, sizinle birlikte savaşanlar var ya, işte onlar da sizdendir.
Birbirinin mirasçısı olan akrabalar, Allah’ın kitabına göre birbirine daha yakındır.
Şüphesiz, Allah her şeyi bilir!

....

009. TEVBE SURESİ

‘İnsanın, günahından dolayı af dileyip bir daha işlememeye kesin karar vermesine tevbe denir. Ağırlıklı olarak savaş şartlarından söz eden bu surenin başında, Allah’ın sınırsız merhameti bulunduğunu dile getiren “Bismillahirrahmanirrahîm” sözü yer almamıştır. Kimi eleştiriciler, bu suredeki bazı ayetleri nazara vererek, İslâmı ürkütücü bir din olarak tanımlarlar. Oysa, bu surede, savaş anında uyulması gereken yasalar, ilkeler, kurallar açıklanmıştır. İnananlar, savaşmak zorunda kaldıkları zaman dahi ilahi yasalara uymak, adil davranmak, çocuklara, kadınlara, yaşlılara merhamet etmekle yükümlü kılınmışlardır. Zorunlu durumlarda kaçınılmaz olan savaş bile ilahi merhametin ışığı altında ehlileştirilmiştir. İslâm dininin özü barıştır, sevgidir. İnsaflı bir göz bunu görebilir.’

001 Kendileriyle antlaşma yaptığınız müşriklere Allah ve Resulünden bir uyarı!
‘Müşriklere, yani Allah’ın yanı sıra başka tanrılar edinenlere.’
002 *‘Ey uydurma tanrılara tapınanlar! Size şimdilik izin verildi.’*
Haydi yeryüzünde dört ay daha dolaşın!
Siz, Allah’ı aciz *‘etkisiz’* bırakamazsınız, bilin!
Allah, inkâr edenleri kesinlikle alçaltacaktır!
003 Bu, büyük hac gününde, Allah’tan ve Resulünden insanlara bir duyurudur: Allah da, Peygamberi de, uydurma tanrılar edinenlerden ıraktırlar.
Tevbe ederseniz sizin için daha iyi olur.
‘Uyarılara’ aldırmazsanız şunu bilin: Siz, Allah’ı aciz *‘etkisiz’* bırakamazsınız!
İnkâr edenlere can yakıcı bir azabı müjdele!
004 Ancak, Allah’ın yanı sıra başka tanrılar edinenlerden sözleşme yaptıklarınız, daha sonra *‘sözleşme maddelerini uygulamada’* size bir eksiklik yapmadılarsa, sizin zararınıza olacak biçimde kimseye yardım etmedilerse, onlarla olan sözleşmelerinizi süresi dolana kadar bozmayın.
Allah, çirkin davranışlardan sakınanları sever.
005 Haram *‘hürmet edilen, saygın, kutlu’* aylar çıkınca, Allah’ın yanı sıra başka tanrılar edinenleri nerede bulursanız öldürün. Yakalayıp hapsedin. Gözetleme yerlerinde onları bekleyin.
‘Dokunulmazlık ilkesinin geçerli olduğu haram aylar çıkınca, sizinle antlaşması olmayan düşmanlarınızla savaşabilirsiniz.’
Tevbe eder, namazı özenle kılar, zekâtı verirlerse, onları yollarında rahat bırakın.

Allah, günahları bağışlayan, merhamet edendir.
006 Allah’ın yanı sıra başka tanrılar edinenlerden biri sana sığınırsa, Kur’an’ı dinleyebilmesi için onu koruma altına al. Sonra da, kendisini güvende hissedebileceği bir yere ulaştır.
Çünkü onlar, hakikat bilgisinden yoksun kimselerdir.

009.
007 Kâbe’nin yanında sözleşme yaptıklarınız bir yana, uydurma tanrılar edinenlerin, Allah katında, Peygamberi katında nasıl bir antlaşmaları olabilir ki!
Antlaşma yaptıklarınıza gelince, onlar size dürüst davrandıkça siz de onlara dürüst davranın.
Allah, içtenlikle inanarak kötülüklerden sakınanları sever.
008 *‘Başka türlüsü’* nasıl olabilir!
Onlar size üstün gelselerdi, ne bir akrabalık, ne de bir yükümlülük gözetirlerdi.
Sizi ağızlarıyla hoşnut etmeye çalışırlar.
Fakat gönülleri bundan uzak durur.
Onların çoğu yoldan çıkmış azgınlardır!
009 Allah’ın ayetlerini az bir pahaya sattılar.
Allah yolunda yürümek isteyen insanlara engel oldular.
Yapıp ettikleri ne kadar da kötü!
010 İnanan biri hakkında ne yemin gözetirler, ne de yükümlülük.
İlahî sınırları aşanlar işte bunlardır!
011 Fakat tevbe eder, namazı özenle kılar, zekâtı verirlerse, artık onlar sizin din kardeşleriniz olurlar.
Bilen kimseler için ayetlerimizi ayrıntılı biçimde anlatıyoruz.
012 Söz verdikten sonra yeminlerini bozar da dininize dil uzatırlarsa, kendi yeminlerine bile saygısı olmayan o hak tanımazların ileri gelenleriyle savaşın.
Belki çirkin davranışlarına bir son verirler.
013 Yeminlerini bozan, Peygamberi yurdundan sürmeye niyetlenen, size ilkin kendileri düşmanlık eden bir toplulukla savaşmanız gerekmez mi!
Yoksa onlardan korkuyor musunuz!
Gerçekten inanmış kimselerseniz bilin, asıl korkulması gereken, Allah’tır.

009.
014 Onlarla savaşın! Allah, sizin elinizle onları cezalandırsın, rezil eylesin. Sizi onlara üstün kılsın. İnananların gönüllerine şifa versin.
015 İçlerindeki öfkeyi gidersin.
Allah, kimi dilerse ona tevbe nasip eder.
Allah, sınırsız bilendir, her işini anlamlı gayeler gözeterek hikmetle yapandır.
016 Allah, sizden kendi yolunda var gücüyle çaba harcayanları, Allah'tan, Resulünden, müminlerden başkasını sır dostu edinmeyenleri ortaya çıkarmadan sizi kendi hâlinize bırakır mı sanıyorsunuz!
Allah, yapıp ettiklerinizin hepsinden haberlidir!
017 Allah'ın yanı sıra başka ilahlar edinenler, kendi inkârlarına *'davranışlarının diliyle'* kendileri tanıklık edip dururlarken, mescitleri gözetemezler.
'Onlar, davranışlarının diliyle inkârlarını itiraf ediyorlar. Mescitleri, yani secde edilen, namaz kılınan yerlerin sorumluluğunu üstlenemezler.'
Onlar, bütün emekleri boşa giden, cehennem ateşinde temelli kalacak olan kimselerdir!
018 Mescitleri, Allah'a ve ahiret gününe inanan, namazı özenle kılan, zekâtı veren, Allah'tan başka kimseden korkusu olmayan kimseler imar ederler.
'İmar ederler, yani korur, gözetir, onarır, şenlendirirler.'
İşte bunların başarılı olmaları umulabilir.
019 Hacılara su vermeyi, Kâbe'yi gözetme görevini, Allah'a ve ahiret gününe inanıp da Allah yolunda var güçleriyle çaba harcayanlarla *'bunların yapıp ettikleriyle'* bir mi tuttunuz!
Allah katında bunlar bir olmaz.
Allah, zalimleri doğru yola eriştirmez.
020 İman eden, dinleri için ülkelerini bırakıp başka yerlere taşınan, Allah yolunda mallarıyla, canlarıyla cihad edenler, Allah katında daha üstün bir konumdadırlar.
İşte bunlardır umduklarına erişenler!
'Cihad, kişinin var gücüyle çaba harcaması, gerekirse savaşmasıdır. Maddi de olur, manevi de. En büyük cihad ise, insanın kendi nefsiyle mücadelesidir.'

021 Rableri onlara, sonsuz merhametini, rızasını, sayısız nimetlerle dolu cennetlerini müjdelemektedir.
022 Onlar sonsuza kadar orada kalacak!
Şüphesiz, büyük ödül Allah katındadır.
023 Ey inananlar! İnanmak yerine inkâr etmekten hoşlanan babalarınızı ve kardeşlerinizi veli edinmeyin.
'Veli, bir kimsenin yakın dostu, koruyucusu, gözeticisi, himaye edicisi demektir. En yakınlarınız bile olsalar inkârcıları koruyucu edinmeyin. Böyle yaparsanız, inkârlarını, sapkınlıklarını, günahlarını hoş görmüş, önemsememiş olursunuz. Bu ise, samimi bir mümine yakışmaz. Ancak, veli edinmemek başka, ana babayla ilişkiyi sürdürmek başka şeydir. Bu durum, bir müminin ana babasına saygısızlık etmesini gerektirmez. Önemli olan, nerde başlayıp nerde duracağını bilmektir.'
Onları, veli edinenleriniz, kendilerine gerçekten yazık eden kimselerdir.
024 "Babalarınız, oğullarınız, kardeşleriniz, eşleriniz, hısımlarınız, elinize geçirdiğiniz mallar, durgunluğa uğramasından korktuğunuz alışveriş, hoşunuza giden evler, size Allah'tan, Resulünden, Allah yolunda çaba harcamaktan daha sevimliyse, Allah'ın emri gelene dek bekleyin!
Allah, emir dinlemeyen kimseleri doğru yola eriştirmez!" de.
025 Andolsun! Allah size nice savaş meydanlarında yardım etti.
Huneyn günü de *'bunlardan biriydi'*.
Kalabalık oluşunuz gözlerinizi kamaştırmıştı, ama bunun size bir faydası olmamıştı.
'Düşman saldırıları karşısında zor durumda kalmıştınız.'
Geniş yeryüzü size dar gelmişti.
Sonra da arkanızı dönüp kaçmıştınız.
026 Bunun üzerine Allah, hem Peygamberinin, hem sizin üzerinize bir sekinet indirmişti.
'Sekinet, yani huzur, dinginlik, güven hissi vermişti.'
Gözle görülemeyen askerler indirerek size yardım etmişti.
İnkâr edenleri azaba uğratmıştı.
Buydu inkârcıların cezası!

027 Bununla birlikte, Allah kimi dilerse ona tevbe nasip eder. Çünkü, Allah bağışlayıcıdır, merhamet edicidir.

028 Ey inananlar! Allah'ın yanı sıra başka tanrılar edinenler gerçekten necistirler!

'Küfürleri sebebiyle pistirler, manen kirlidirler.'

Bu yıl son olsun, artık bir daha Kâbe'ye yaklaşmasınlar.

Yoksul düşmekten korkarsanız, Allah dilerse sizi lütfuyla zengin eder.

'Onların gelmemesi sonucu alışveriş imkânlarınızın azalması düşüncesi sizi korkutmasın. Allah sizi yoksun bırakmaz.'

Allah her şeyi bilen, her işini anlamlı gayeler gözeterek hikmetle yapandır.

029 Kendilerine daha önce kitap verilenlerden, Allah'a ve ahiret gününe inanmayan, Allah'ın ve Resulünün haram kıldığını haram saymayan ve hak dini din olarak benimsemeyenlerle güçlerini yitirip kendi elleriyle size vergi verecekleri zamana kadar savaşın.

'Maddî cihadın amacı, başka insanları zorla Müslüman etmek değil, yaygın zulüm uygulamalarına bir son vermek, engelleri ortadan kaldırarak bireylerin iman nuruyla buluşmasını sağlamaktır. Durup dururken bir topluma saldırmak barış dini olan İslamın özüne zıt bir davranıştır. Savaş şartlarının oluşması gerekir. Savaş yapılır da, Müslüman olmayan toplumlar, Müslümanların yönetimi altına girerlerse, cizye adlı bir vergi verirler. Yönetim de onların canlarını, mallarını, dinlerini, namuslarını güvence altına alır.'

030 Yahudiler, "Uzeyr, Allah'ın oğludur" diyorlar.

Hıristiyanlar da "İsa, Allah'ın oğludur" diyorlar.

Bunlar, daha önceki devirlerde yaşamış inkârcıların dayanaksız sözlerinden etkilenerek dillerine doladıkları laflar!

Allah canlarını alsın, nasıl da uyduruyorlar!

031 Allah'ın yanı sıra, Yahudiler hahamlarını, Hıristiyanlarsa ruhbanlarını rab edindiler, İsa'ya tanrılık payesi verdiler.

Oysa, tek ilaha tapmaları emredilmişti.

Ondan başka ilah yoktur!

Nitelikleri her bakımdan sınırsız olan Allah, bunların tanrılık payesi verdikleri şeylerden pek ıraktır!

009.

032 Allah'ın nurunu ağızlarıyla söndürmek istiyorlar.

Allah onların umdukları sonucu elde etmelerine izin vermeyecektir. Çünkü, inkârcılar hoşlanmasalar da, nurunu tamamlamak istiyor.

‘Kur’an aleyhinde ileri geri konuşarak ilahi nuru söndürmek istiyorlar. Şimdi de sesli, görüntülü, yazılı iletişim araçlarını kullanıyor, inancın temellerine saldırıyorlar. İslâmı yok etmeye çalışıyorlar. Bugüne kadar başaramadılar, bundan sonra da başaramayacaklar. Allah, nurunu tamamlayacak.’

033 Uydurma tanrılara tapanlar hoşlanmasalar da, dinini tüm dinlere üstün kılmak üzere, Peygamberini inanç yolunun ilkeleri ve gerçek din ile gönderen, odur.

034 Ey inananlar! Hahamlardan, rahiplerden niceleri, haksız yollarla insanların mallarını yerler. Allah yolundan insanları men ederler.

Altını, gümüşü biriktiren, Allah yolunda harcamayanlara canlar yakan bir azabı müjdele!

035 Yargı sürecinde bu paraların üzerleri cehennem ateşinde kızdırılır. Onların alınlarına, böğürlerine, sırtlarına bastırılır.

“Kendiniz için topladıklarınız işte budur! Şimdi tadın bakalım biriktirdiklerinizi!” denilir.

036 Gökleri ve yeri yaratım sürecindeki yazısında, Allah katında ayların sayısı on ikidir.

Bunlardan dördü haram *‘kutlu’* aylardır.

‘Takvim konusunda’ gerçek yasa budur!

İlahî sınırları aşmak suretiyle nefsinize zulmetmeyin!

‘İbadet zamanlarıyla uyumlu olan ay takvimini bırakarak kendinize yazık etmeyin!’

Allah’ın yanı sıra başka tanrılar edinenler sizinle nasıl topluca savaşıyorlarsa, siz de onlarla topluca savaşın.

Allah, kötülüklerden sakınanlarla beraberdir!

009.

037 Ayları erteleme uygulaması küfrü *‘inkârı’* artırmaktan ibarettir.

‘Ay takvimiyle belirlenen yıla eklemeler yaparak takvimle oynamak.’

İnkar edenler, yersiz uygulamalarını Allah tarafından belirlenen kutlu ayların sayısına uydurmak için, onu bir yıl haram, bir yıl helal sayıyor, böylece Allah’ın yasakladığını *‘güya’* yasallaştırıyorlar.

Bu yolla yaptıkları *‘yanlış’* uygulamalar kendilerine güzel görünüyor.

Allah, ilahi gerçekleri tanımamakta direnen kimseleri doğru yola eriştirmez!

‘Ayları erteleme uygulamasına “nesî” denir. Allah’ın yanı sıra başka tanrılara inananlar, ay takvimini güneş takvimine uyarlayarak ayları erteliyor, hac zamanını hep aynı zamana denk getiriyorlardı. Kur’an, bu konuya açıklık getiriyor.’

038 Ey inananlar! Size ne oldu da, “Allah yolunda savaşa çıkın!” denilince yere yapışıp kaldınız!

‘Sonsuz mutluluk yeri olan’ ahiret yerine *‘geçici’* dünya hayatını mı yeğliyorsunuz!
Oysa, dünya hayatının *‘sınırlı’* faydası ahiretin yanında nedir ki!
‘Cennet, sonsuza kadar size verilecek olan nimetlerle doludur, onu isteyin.’
039 Eğer söz dinlemez de Allah yolunda savaşa çıkmazsanız, size acılı bir azap uygular. Sizin yerinize başka bir toplum getirir.
Allah’a zarar veremezsiniz!
Allah’ın gücü her şeye yeter!
040 Peygambere siz yardım etmezseniz, Allah yardım eder. Bir zamanlar, inkâr edenler onu yurdundan sürüp çıkardıkları zaman, iki kişiden biri olarak, mağaradayken yanında bulunan arkadaşına, “Sen hiç tasalanma. Allah bizimle beraberdir!” diyordu.
Derken, Allah onun üzerine bir sekinet *‘huzur, dinginlik, güven hissi’* indirdi. Sizin görmediğiniz güçlerle onu destekledi.
İnkâr edenlerin sözlerini iyice alçalttı.
‘Davalarını dile getiren, yapay tanrılarını öven sözlerini çürüttü, etkisiz bıraktı.’
Yüce olan, sadece Allah’ın kelimesidir.
‘Lailahe illallah, Allah’tan başka ilah yoktur, sözüdür.’
Allah, üstün gücü olan, her işini anlamlı gayeler gözeterek yapandır.

009.
041 Size zor da gelse, kolay da gelse hepiniz mallarınızla, canlarınızla Allah yolunda cihad edin.
‘Var gücünüzle çaba harcayın, gerekirse savaşın.’
Bilirseniz, sizin için hayırlı olan budur.
042 Bir zorluk çekmeksizin ele geçirilebilecek mallar, kolay bir yolculuk *‘söz konusu’* olsaydı, onlar *‘münafıklar, ikiyüzlüler’* seni izlerlerdi. Fakat çıkılacak yol onları yıldırdı.
“Gücümüz olsaydı elbet ortaya koyardık” diye Allah’a yemin edeceklerdir.
Kendilerini tehlikeye atıyorlar!
Allah, onların yalancı olduklarını elbette biliyor!
043 Allah seni affetsin! Onlara niye izin verdin!
Bekleyeydin de doğru söyleyenler belli olaydı, yalancıları bileydin!
044 Allah’a ve ahiret gününe inananlar, *‘geride kalmak konusunda’* senden izin istemezler.
Çünkü, mallarıyla, canlarıyla cihada *‘çaba harcamaya, savaşmaya’* içtenlikle niyet etmişlerdir.
Allah, içtenlikle inanarak kötülüklerden sakınanları bilir!
045 Senden ancak, Allah’a ve ahiret gününe *‘içtenlikle’* inanmayan, yürekleri işkilli olup bu işkilleri içinde ikilemde kalanlar *‘sıvışmak için’* izin isterler.

046 Onlar, seninle birlikte gitmeyi gerçekten isteselerdi, bunun için hazırlık yaparlardı.
Allah, davranış biçimlerini beğenmediği için onları alıkoydu.
“Oturun oturanlarla birlikte!” denildi.
047 *‘Bu ikiyüzlüler’* sizinle birlikte sefere çıksalardı, *‘bir işe yaramadıkları gibi, üstelik’* sizi bozmaya çalışır, karmaşaya düşürmek için aranıza sokulurlardı.
İçinizde onlara kulak verenler de vardı.
‘Başka ikiyüzlüler ya da inancı zayıf olanlar.’
Allah zalimleri bilir!

009.
048 Onlar, daha önce de karmaşa çıkarmanın yollarını aramışlardı.
Sana zarar vermek üzere nice düzenler kurmuşlardı.
Onlar istemedikleri hâlde gerçek geldi.
Allah’ın emri yerini buldu.
049 Onlardan kimileri de, “Bana *‘evde kalmam için’* izin ver. Başımı belaya sokma!” derler.
Dikkat edin!
Onlar, bela uçurumlarına yuvarlanmış oldular!
Cehennem, inkârcıları çepeçevre kuşatacaktır!
050 Sana bir iyilik geldi mi onlar buna üzülürler.
Başına kötü bir hâl geldi mi, “Biz daha önce önlemimizi almıştık” der, sevinerek döner giderler.
051 “Allah bizim hakkımızda ne yazdıysa başımıza o gelir.
O bizim mevlamız, dostumuz, koruyucumuz, sahibimizdir.
İnananlar sadece Allah’a güvensinler” de.
052 “Bizimle ilgili olarak ancak iki güzellikten birini bekleyebilirsiniz.
‘Ya şehitlik ya da gazilik!’
Biz de, Allah’ın size azap vermesini bekliyoruz.
Bu azap, ya kendi katından gelir ya da bizim elimizle.
Bekleyin!
Biz de sizinle beraber bekliyoruz!” de.
053 “İster gönüllü harcayın, ister gönülsüz, sizin verecekleriniz asla kabul edilmez.
Çünkü siz, ilahi sınırları aşan azgın kimselersiniz!” de.
054 Harcamaların kabul edilmemesinin sebebi var:
Allah’a ve Elçisine inanmazlar.
Namaza üşenerek gelirler.
Harcamalarını isteksizce yaparlar.

009.
055 Onların malları ve çocukları seni imrendirmesin.
Allah, bunlarla dünya hayatında onlara azap etmeyi ve canlarının kâfir olarak çıkmasını istiyor.
056 İnanmayıp da inanmış gibi davranan ikiyüzlüler, sizden olmadıkları hâlde, korkak bir topluluk olmaları yüzünden, “Sizinleyiz!” diye Allah’a yemin ederler.
057 Bir sığınak, bir mağara ya da bir kovuk bulabilselerdi, *‘korkak olmaları sebebiyle’* hemen oraya koşarlardı!
058 Onların arasında, yapılan yardımlar konusunda sana dil uzatanlar var!
Onlardan verilirse hoşnut olurlar.
Kendilerine verilmezse, hemen kızarlar.
059 Ne olurdu, Allah’ın ve Elçisinin verdiklerine razı olsalardı!
“Allah bize yeter. Allah, sınırsız merhametinden dolayı yine verir, Peygamberi de. Bizim bütün yönelişimiz Allah’adır” deselerdi!
060 Yardım malları, sadece yoksullara, düşkünlere, bu yardımları toplayanlara, gönülleri *‘İslâma’* ısındırılacaklara verilir.
‘Yardım malları, zenginlerin kesinlikle vermesi gereken zekâtlardan elde edilen mallardır.’
Esirlere özgürlüklerini kazandırmak, borcunu ödeyemeyecek durumda olanların borcunu ödemek, Allah yolunda çaba harcayanlara destek olmak, yolda kalanlara el uzatmak amacıyla harcanır.
Allah her şeyi bilen, her işini anlamlı gayeler gözeterek hikmetle yapandır.
061 Onlardan kimileri de, “Her söyleneni dinleyen bir kulak!” diyerek Peygamberi incitirler.
“O kulaklar, sizin için hayırlı olanı dinleyen kulaklardır! Allah’a inanır, inananlara güvenir. İnananlar için bir rahmettir. Allah’ın Resulünü incitenlere acılı bir azap vardır!” de.
‘Rahmettir, çünkü ilahi merhametin belirmesine vesile olur.’

009.
062 İnanmadıkları hâlde inanır görünen ikiyüzlüler, sizi hoşnut etmek için Allah'a yemin ederler.
Gerçekten inanıyorlarsa, öncelikle Allah'ı ve Elçisini hoşnut etmeleri gerekir.
063 Allah'a ve Elçisine karşı çıkanların cehennem ateşine gireceklerini, orada temelli kalacaklarını bilmiyorlar mı yoksa!
İşte en büyük alçalma budur!
064 O ikiyüzlüler, gönüllerinde gizledikleri sırlarını açıklayabilecek yeni bir surenin inmesinden kaygı duyuyorlar.
Siz alay ededurun!
Allah, kaygı duyduğunuz şeyi muhakkak ortaya çıkaracaktır!
065 *'Yakışıksız sözlerinin sebebini'* kendilerine sorsan, "Andolsun! Biz öylesine lafa dalmış eğleniyorduk" derler.
"Allah ile, onun ayetleri ve Peygamberiyle mi eğleniyordunuz!" de.
066 "Geçersiz mazeretler ileri sürerek kendinizi temize çıkarmaya çalışmayın. Her şey ortada. Siz hakikati açıkça inkâr ettiniz. Hem de inancınızı dile getirdikten sonra! Sizin bir kısmınızı affetsek bile, *'büyük'* suçları sebebiyle öbürlerine azap ederiz."
'Suçlarının ötekilere oranla küçük olmasından ötürü bir kısmınızı affedebiliriz, ama öbürleri yaptıklarının cezasını çeker.'
067 Erkek ya da kadın bütün münafıkların *'ikiyüzlülerin'* özellikleri aynıdır.
Kötüyü emreder, iyiyi engellerler.
'Yardım etmek konusunda' elleri sıkıdır.
Onlar Allah'ı unuttular, o da onları unuttu!
'Umursamadı, rahmetinden yoksun bıraktı.'
İkiyüzlülerin hepsi azgındır!
068 Allah, kadın erkek bütün ikiyüzlüleri cehenneme atmak üzere söz vermiştir!
Orada temelli kalacaklar!
O, onlara yeter!
Allah onları lânetlemiştir.
'Rahmetinden yoksun bırakmıştır.'
Sonsuza kadar sürecek bir azap onları beklemektedir!

009.
069 *'Ey münafıklar!'* Siz de sizden öncekiler gibisiniz!

Onlar size oranla daha kuvvetli, servetçe daha zengin, çocuk sayısı bakımından daha çoktular.
Onlar, nasipleri oranında bunlardan faydalandılar.
Sizden öncekilerin faydalanması gibi, siz de nasibiniz oranında faydalandınız.
Sonunda, onlar gibi siz de anlamsız kurgularınıza dalıp gittiniz.
‘Hakikatten uzak kaldınız, varlık sebebinizi bilemediniz, ömrünüzü boşa harcadınız. Gerçek bir değer ifade etmeyen emellerinizin peşinden koştunuz.’
Onların yaptıkları dünyada da, ahirette de boşa gitti.
İşte bunlar zarar edenlerin ta kendileridir!
070 Onlara, kendilerinden öncekilerin, Nuh, Âd ve Semud halklarının, İbrahim halkının, Medyen halkının, *‘azgınlıkları yüzünden’* yerle bir edilen kimselerin haberleri ulaşmadı mı?
‘Yerle bir edilen halk, Lut aleyhisselâmın halkıdır.’
Peygamberleri, onlara apaçık belgelerle gelmişlerdi.
‘Onları *umursamadılar, söylediklerini yalanladılar, heveslerinin peşinde günah işlemeye devam ettiler.’’*
Allah onlara zulmetmedi, onlar kendilerine zulmediyorlardı.
‘Hak ettikleri azabın sebebi kendi yapıp ettikleriydi. Peygamberi dinlemedikleri için suç kendilerinindi.’
071 Erkek kadın bütün müminler birbirlerinin velisi, dostu, yardımcısı, koruyucusudur.
İyiyi emreder, kötülükten alıkoyarlar.
Namazı özenle kılar, zekâtı verirler.
Allah’a ve Elçisine itaat ederler.
İşte, Allah bunlara merhamet edecektir!
Allah’ın üstün gücü vardır, her işini anlamlı gayeler gözeterek hikmetle yapar.
072 Allah, inanan erkeklerle inanan kadınlara, altında ırmaklar akan cennetlerin sözünü vermiştir, onlar orada temelli kalacaklar.
Esenlik yurdu cennetlerdeki güzel evler de *‘onları beklemektedir’*.
‘Erişilecek’ en büyük nimet ise, Allah’ın *‘kendilerinden’* razı *‘hoşnut’* olmasıdır.
İşte budur büyük kurtuluş!

009.
073 Ey Peygamber! Gerçeği inkârda direnenlerle ve inanmayıp da inanır görünenlerle var gücünle savaş, onlara katı davran.
Onların varacakları yer cehennem olacaktır!
Ne kötü bir durak!

074 Allah'a yemin ediyor, "Söylemedik" diyorlar. O inkâr sözünü kesinlikle söylediler! İslâma girdikten sonra yine inkâra gittiler.

Başaramayacakları bir işe giriştiler de sınırsız merhameti sebebiyle kendilerini zengin eden Allah'tan ve *'buna aracılık eden'* Peygamberinden intikam almaya kalkıştılar.

Tevbe ederlerse, haklarında hayırlı olur.

Aldırmazlarsa, Allah onlara, dünyada da, ahirette de acılı bir azap tattırır.

Yeryüzünde kendileri için ne bir koruyucu bulabilirler, ne de bir yardımcı.

075 Onlardan kimileri de, "Andolsun! Bize bol nimetinden verirse, yardım niyetiyle malımızın bir bölümünü verir, iyi kimselerden oluruz" diye Allah'a yemin ettiler.

'Kur'an terimlerinden biri olan nimet, "iyilik niyetiyle verilen şeyin verilene ulaşması, bu ulaşma sonucu sahip olunan" demektir. Nimet kelimesi konuşan varlıklar için, özellikle insanlar için kullanılır. Mesela, "kedime nimet verdim" denilmez. Nimet maddî de olur, manevî de. Yediklerimiz, içtiklerimiz, giydiklerimiz bize verilmiş birer nimet olduğu gibi, sahip olduğumuz inanma, anlama, hissetme, görme, işitme ve benzerleri de birer nimettir.'

076 Allah onlara bol nimetinden verince cimrilik ettiler, sözlerinden döndüler! Zaten dönektir bunlar!

077 Allah'a verdikleri sözü tutmadıkları, yalan söyledikleri için, onların kalplerine, kıyamet gününe kadar sürecek bir nifak *'ikiyüzlülük'* soktu.

078 Allah, onların sırlarını da bilir, kendi aralarında gizlice fısıldaşmalarını da. O münafıklar *'ikiyüzlüler'* bunu bilmiyorlar mıydı yoksa!

Çünkü, Allah gaybı da bilmektedir.

'Gaybı, yani gözlem alanına girmeyen, dış duyularla hissedilemeyen şeylerle ilgili bilgileri.'

079 *'Bu ikiyüzlüler'* hem vermeleri gerekenden daha fazla sadaka veren inananlara, hem de elindekinden fazla verecek bir şey bulamayanlara dil uzatır, onlarla alay ederler.

Allah da kendilerini maskara edecektir!

Nitekim, acılı bir azap onları beklemektedir!

009.

080 Onlar için ister bağışlanma dile, ister dileme, hepsi bir.

Yetmiş kere de bağışlanma dilesen, Allah onları bağışlamaz!

Çünkü onlar, Allah'ı ve Resulünü inkâr ettiler.

Allah, haktan ayrılan azgınları doğru yola iletmez!

081 Allah'ın Peygamberine muhalefet ederek geri kalanlar, oturup kalmalarına sevindiler.

'Muhalefet ederek, yani aykırı davranarak, karşı çıkarak savaşa gitmeyenler.'

Allah yolunda mallarıyla, canlarıyla cihad etmekten *'savaşmaktan'* hoşlanmadılar.
"Bu sıcakta sefere çıkmayın" dediler.
Onlara, "Cehennem ateşi daha sıcak!" de.
Bunu bir kavrayabilseler!
082 Artık az gülsün, çok ağlasınlar, yapıp ettiklerinin cezası budur!
083 Allah seni geri döndürür de onlardan bazılarıyla karşılaşırsan, onlar da senden sefere çıkmak için izin isterlerse, "Benimle asla gelmeyeceksiniz. Yanımda hiçbir düşmanla savaşmayacaksınız. Öncekinde oturmaya razı oldunuz ya, şimdi de geride kalanlarla birlikte oturun!" de.
084 Onlardan olup da ölen kimsenin *'cenaze'* namazını asla kılma, mezarı başında durma.
Çünkü onlar, Allah ve Resulünü inkâr ettiler, haktan ayrılan azgınlar olarak öldüler.
085 Onların *'geçici'* malları ve *'kurumlanmalarına sebep olan'* çocukları seni imrendirmesin.
Allah, bunlarla dünya hayatında onlara azap etmeyi, canlarının inkâr edip dururlarken çıkmasını istiyor.
086 "Allah'a inanın, Resulüyle birlikte savaşın" diye *'buyruk içeren'* bir sure indirilince, onların servet sahibi olanları, senden izin isteyip, "Bırak bizi de geride kalıp oturanlarla beraber olalım" derler.

009.
087 *'Savaşa gitmeyip'* geride kalanların yanında yer almaya razı oldular. Bu nedenle kalpleri mühürlendi! Artık *'hakikati'* kavrayamazlar!
088 Halbuki, Peygamber ve onun yanındaki inananlar, mallarıyla, canlarıyla Allah yolunda cihad etmektedirler.
'Var güçleriyle çaba harcamakta, savaşmaktadırlar.'
Bütün güzellikler onların olacaktır.
İşte, bütün tehlikelerden kurtulup umduklarına erişenler bunlardır!
089 Allah onlara, altında ırmaklar akan cennetler hazırlamıştır.
Orada temelli kalacaklar.
İşte budur büyük kurtuluş!
090 Bedevilerden kimileri sana gelip izin almak niyetiyle mazeretler ileri sürdüler.
Allah'a ve Elçisine yalan söyleyenlerse, yerlerinde oturup kaldılar.
'Bir mazeret ileri sürmeye bile gerek duymadılar.'
Bunların inkâr edenlerine can yakıcı bir azap dokunacaktır!
'Bedevi, çölde, kırda, dağda ve vahalarda hayvanlarıyla birlikte konar göçer olarak

yaşayanlara verilen addır, "medeni olmayan" demektir. Medeni ise, yasalar üzerine kurulu toplum hayatı yaşayan, topluluk hâlinde yardımlaşarak hayatını sürdüren, şehirli, kibar, nazik, görgülü kimse demektir.'

091 Zayıflar, hastalar, savaş hazırlığı yapmak için harcama yapma imkânı bulamayanlar, Allah'a ve Elçisine içtenlikle bağlı kaldıkları sürece, *'savaşa gitmedikleri için'* sorumlu tutulmayacaklar.

Güzel davrananlara sorumluluk olmaz.

Çünkü, Allah bağışlayıcıdır, merhametlidir.

092 Binek istemek üzere sana geldiklerinde, "Size verecek binek bulamıyorum" dediğin zaman, bu imkâna kendileri de sahip olmadıkları için üzülen, yaşlı gözlerle geri dönenlere de bir sorumluluk yoktur.

093 *'Sadece'* imkânları bulunmakla birlikte, *'savaşa katılmamak için'* senden izin isteyen, evde kalanlarla beraber kalmaya razı olanlar sorumludurlar.

'Her şeyin içyüzünü bilen' Allah, onların kalplerini mühürlemiştir, artık *'gerçeği'* bilemezler!

009.

094 Siz yanlarına dönünce, özürlerini sıralamaya kalkışırlar.

"Boş yere özür dilemeyin, size kesinlikle inanmayız. Allah gerçek durumunuzu bildirdi. Allah da, Peygamberi de *'bundan sonra'* yapacaklarınıza bakacaklar. Sonra hepiniz, görüleni de, görülmeyeni de bilen Allah'a döndürüleceksiniz. O size, bütün yapıp ettiklerinizi haber verecek" de.

095 Siz yanlarına döndükten sonra kendilerini rahat bırakasınız diye Allah'a yeminler edecekler.

Öyleyse, siz de ilgilenmeyin onlarla!

Çünkü, murdar *'tiksinti verici'* kimselerdir!

Yapıp ettiklerinin cezası olarak, varacakları yer cehennemdir!

096 Kendilerinden hoşnut olasınız diye yemin ederler.

Oysa, siz razı olsanız bile, Allah haktan sapmış azgınlardan hoşnut olmaz!

097 Bedeviler inkârda ve ikiyüzlülükte daha direngendirler.

'Çünkü, kırsal alanlarda yaşayan, medeni olmayan kimselerin ruhsal yapıları daha kaba, tutumları daha keskindir.'

Allah tarafından Elçisine indirilenin yasalarını bilmemeye daha yatkındırlar.

Allah sınırsız ilim sahibidir, her şeyi bilir. Hikmet sahibidir, her işinde nice gayeler gözetir.

098 Bedevilerden kimileri de, harcamalarını bir angarya sayarlar.

''Allah için yaptıklarını isteksizce yaparlar.'

Sizin başınıza zorluklar gelmesini bekleyenler vardır.
Oysa, ileride zor durumda kalacak olanlar onlardır!
Allah her şeyi işitir, bilir.
099 Bedevilerden *'şehirli olmayanlardan'* Allah'a ve ahiret gününe inanan kimseler de vardır.
Allah yolunda yaptığı harcamaları, Allah'a yakın olma ve Peygamberin dualarında anılma nedeni olarak görenler de bulunur.
Dikkat edin! Onlar için gerçekten bir yakınlık nedenidir bu.
Allah onları rahmetine girdirecektir.
Allah, günahları bağışlayandır, merhamet edendir.

009.
100 İyilik yarışında önde gidenlerin birincileri, dinleri için yurtlarından göç edenler, kendilerine sığınan muhacirlere yardım edip barındıranlar, sonra da, onları güzelce izleyenlerdir.
Allah onlardan, onlar da Allah'tan razı olmuşlardır.
Allah onlara, altında ırmaklar akan cennetler hazırlamıştır.
Orada sonsuza kadar kalacaklar.
İşte budur büyük kurtuluş!
'Muhacir, göçmen, göç eden kimse demektir. Dinleri uğruna Mekke'den Medine'ye göç eden sahabeler bu adla anılırlar. Onlara yardım eden Medineli Müslümanlara "Ensar" denir.'
101 Bölgenizdeki bedeviler arasında ikiyüzlüler var.
Medine halkından olup da ikiyüzlülükte direnenler var.
Sen onları tanımazsın, ama biz biliriz.
Onlara *'dünyada'* iki kat azap edeceğiz. Sonra da *'ahirette'* pek büyük bir azaba uğratılacaklar!
102 *'Savaşa gitmekte isteksiz davrananların'* bir kısmı suçlarını itiraf ettiler.
Onlar, iyi davranışlarını kötülerle karıştırmışlardı.
Allah, onların tevbelerini belki kabul eder.
Çünkü, Allah bağışlayıcıdır, merhametlidir.
103 Onların mallarının bir kısmını *'hak yolunda harcamak üzere'* yardımlık niyetiyle alıver. Böylece, kendilerini temizleyip arındırmış olursun.
Bir de, onlara dua et. Çünkü, senin duan onların içlerini rahatlatır.
Allah her şeyi işitir, bilir.
104 Bilmiyorlar mı, kullarının tevbelerini kabul eden de, yardım etmek niyetiyle

verdiklerini alan da, Allah'tır.
Allah, tevbeleri kabul edendir, merhametlidir.
105 Onlara, "Çalışın! Çünkü, çalışmanızı hem Allah, hem Peygamberi, hem de inananlar görüyorlar. Hepiniz, sonunda görünmeyeni de, görüneni de bilen Allah'a döndürüleceksiniz. O da size, bütün yaptıklarınızı haber verecek" de.
106 *'Savaşmak üzere Peygamberi izlemeyenlerden'* bir kısmının durumu Allah'ın iradesine bırakılmıştır. Onlara ya azap edecek ya da tevbelerini kabul buyuracaktır.
Allah, sınırsız ilmi olandır, her işini nice gayeler gözeterek yapar.

009.
107 Bir de, zararlı eylemler yapmak, inkâr düşüncesini yaymak, inananları birbirinden ayırmak, daha önce Allah'a ve Elçisine karşı savaşan kişiye bir gözetleme yeri sağlamak amacıyla mescit *'secde yeri, tapınak'* yapanlar var!
Bunlar, "Bizim hayır işlemekten başka amacımız yok" diye yemin de ederler.
Oysa, onların kesinlikle yalancı olduklarına Allah tanıktır!
108 Orada asla namaz kılma!
Namaz kılman için uygun olan yer, baştan beri takva temeli üzerine kurulu olan mescittir.
'Takva, halis bir kul olup kötülüklerden sakınmak demektir.'
Orada, arınmayı seven kimseler vardır.
Allah da, kendini arındıranları sever.
109 Binasını Allah'ın yasaklarından sakınma ve onun rızasını kazanma temeli üzerine yapan mı daha iyidir, yoksa kayan bir yar üstüne yapıp da onunla birlikte cehenneme yuvarlanan mı!
Allah zalimleri doğru yola eriştirmez!
110 Münafıkların kurdukları yapı, gönüllerinde bir kuşku kaynağıdır, yürekleri parçalanana kadar sürer gider.
'Münafıkların, yani inanmadıkları hâlde inanıyormuş gibi davrananların.'
Allah, sınırsız ilmi olan, her işini nice gayeler gözeterek hikmetle yapandır.
111 Allah, kendi yolunda savaşan, öldüren ve ölen müminlerden, canlarını ve mallarını cennet karşılığında satın almıştır.
Tevrat'ta, İncil'de ve Kur'an'da yer alan gerçek bir vaattir *'verilmiş sözdür'* bu.
Sözünü Allah'tan daha iyi tutan kim var!
Öyleyse sevinin alışverişinize!
İşte budur büyük başarı!

009.

112 *‘Kararlılıkla günahlarından sıyrılıp’* tevbe eden, ibadet eden, onu *‘durmaksızın’* öven, oruç tutan, onun önünde saygıyla eğilen, *‘içtenlikle’* yere kapanan, *‘var gücüyle’* iyiyi buyurup kötüyü engelleyen, Allah’ın yasalarına uygun davranmaya çalışan müminlere *‘inananlara’* müjde ver!

113 Ne Peygamberin ne de ona inananların, Allah’ın yanı sıra başka tanrılar edinmeleri yüzünden cehennemlik oldukları anlaşılan kimseler için bağışlanma dilemeleri kendilerine yakışmaz.

114 İbrahim’in, babası hakkındaki bağışlanma talebi, ona bir sözünden dolayıydı.

‘İbrahim aleyhisselâm daha önce bir söz vermişti. Sözünde durması gerekiyordu. Dolayısıyla, o size örnek olamaz.’

Babasının Allah düşmanı olduğu kendisine bildirilince, ondan sıyrılıp uzaklaştı.

İbrahim, ince ruhlu, yumuşak huylu bir kimseydi.

115 Allah, bir toplumu doğru yola eriştirdikten sonra, nelerden sakınacaklarını kendilerine bildirmedikçe sapıklığa düşürmez.

Allah her şeyi bilir!

116 Göklerin ve yerin mülkü *‘hâkimiyeti, egemenliği’* Allah’ındır!

Dirilten de odur, öldüren de.

Sizin için Allah’tan başka ne bir koruyucu bulunur, ne de bir yardımcı.

117 Allah, Peygamberin, zor zamanda, hem de bir kısmının kalpleri kaymak üzereyken, ona uyarak dinleri için memleketlerinden göç edenlerin ve kendilerine gelen göçmen kardeşlerine kol kanat gerenlerin tevbelerini kabul etti.

Tevbelerini, onlara karşı şefkatli ve merhametli olduğu için kabul buyurdu.

009.

118 Bir de ertelenen üç kişinin tevbelerini kabul etti.

‘Geçerli bir mazeretleri olmaksızın savaşa katılmayan, sonra hatalarını anlayıp pişmanlık duyan ve haklarındaki ilahi hükmü bekleyen üç sahabe.’

Geniş yeryüzü onlara dar gelmişti.

Vicdanları kendilerine baskı yapıyordu.
‘Pişmanlık ateşiyle yanıyorlardı.’
Allah’tan başka bir sığınak olmadığını kavramışlardı.
‘Allah’ tevbe edenlerden olsunlar diye, onlara tevbe nasip etti.
Şüphesiz, Allah tevbeleri kabul edendir, merhametlidir.
119 Ey inananlar!
Allah’tan sakının!
Sadıklarla beraber olun!
‘Sadık, sadakat gösteren, hakkı onaylayan, doğru konuşan, özü sözüne uyan, dürüst kişidir.’
120 Gerek Medinelilere, gerekse çevrelerinde yaşayan bedevilere savaşta Allah’ın peygamberinden geri kalmak, kendi canlarını onunkinden fazla gözetmek yakışmaz.
Çünkü, Allah yolunda susuzluk, yorgunluk, açlık çekmeleri, inkârcıları kızdıracak bir yere ayak basmaları, düşmana karşı başarı kazanmaları mukabilinde, kendileri için mutlaka sevap yazılır.
Allah, güzel davrananların kazancını boşa çıkarmaz.
121 Küçük olsun büyük olsun ne zaman bir harcama yapsalar, onun için ne zaman bir yol yürüseler, bu onların faydasına olarak yazılmaktadır.
Allah, yaptıkları her güzel iş için, onları en güzel biçimde ödüllendirecektir.
122 İnananların hepsi birden savaşa gitmemeli.
Her topluluktan bazı kimseler geride kalmalı, dini derinden derine kavramak üzere çaba harcamalılar.
Bunlar, seferden *‘savaştan, yolculuktan’* dönen kardeşlerini uyarmalılar.
Bu yolla uyarılanların kötülükten sakınmaları umulur.

009.
123 Ey inananlar! inkâr edenlerden sizin yakınınızda bulunanlarla savaşın.
Sizde *‘caydırıcı’* bir katılık görsünler.
‘Savaşı yasal hâle getiren durumlar baş gösterirse savaşmaktan çekinmeyin. Size saldırmak isteyenlerin gözlerini yıldırın.’
Allah kötülüklerden sakınanlarla beraberdir!
124 Ne zaman bir sure indirilse, onlardan biri, “Bu hanginizin imanını artırdı?” der.
Evet, inananların imanını artırmıştır!
Onlar, birbirlerine bunu müjdelerler!
125 Kalplerinde bir hastalık bulunanlara gelince, onların da inkârlarına inkâr katmıştır.
‘Bir hastalık, yani kuşku, işkil, küfür, ikiyüzlülük gibi inanca aykırı bir yara

bulunanlar.'

Kâfir olarak ölüp gitmişlerdir!

126 Bunlar, yılda bir ya da iki kere sınandıklarını bilmiyorlar mı!

Sonra da ne tevbe ediyorlar ne de ibret alıyorlar!

127 Bir sure indirilince, "Bir gören var mı?" diye birbirlerine göz atar, sonra da sıvışıp giderler.

Allah kalplerini çevirmiştir!

Çünkü bunlar, kavramak istemeyen kimselerdir.

128 *'Ey inananlar!'* Andolsun, size içinizden bir peygamber geldi.

Gayet onurlu, sıkıntıya düşmeniz ona ağır geliyor.

Size pek düşkün, inananlara acıyor, merhamet ediyor.

129 *'Sana iletilen gerçekleri kendilerine bildirmene aldırmaz da'* yüz çevirirlerse, "Allah bana yeter. Ondan başka ilah yoktur. Ben ona dayanıp güvendim. O, büyük arşın Rabbidir!" de.

'Kur'an'da sıkça geçen "arş" terimi, Allah'ın en yüce egemenlik makamıdır. İlahi gücün belirip görünme yeridir. Yaratılan en büyük varlıktır. Yedi kat göklerin üstündedir. Madde âleminin sonu, maddesizlik âleminin başlangıcıdır. Küçük âlem olan insana göre kalbin konumu neyse, büyük âleme göre de arşın durumu odur.'

....

010. YUNUS SURESİ

'Yunus, büyük bir balık tarafından yutulmasıyla ünlü bir peygamberin adıdır. "Balık sahibi" diye de anılır. Ona selâm olsun!'

Bismillahirrahmanirrahîm.

001 Elif, lâm, ra. Bunlar o hikmetle dolu olan Kitabın ayetleridir.

'Hikmetle, yani güzel sözlerle, faydalı hükümlerle, iyiyi kötüden ayırt etmenizi sağlayan bilgilerle.'

002 İçlerinden birine, "Bütün insanları *'ilerideki tehlikeleri haber vererek'* uyar. İnananlara, Rableri katında yüksek mertebeler bulunduğunu müjdele" diye bildirmemiz insanların tuhafına mı gitti de, o inkârcılar, "Belli, bu adam bir büyücü!" dediler.

003 Rabbiniz Allah'tır sizin!

O, gökleri ve yeri altı günde yarattı.

Sonra, arşa hükmetti *‘egemen oldu’*.

‘Arş, en yüce egemenlik makamıdır, kainatın kalbidir.’

Ne dilerse onu yapıyor.

Onun izni olmadan kimse şefaat edemez.

‘Şefaat, ahirette birine yardımcı olmaktır.’

İşte, Rabbiniz Allah budur!

Ona kulluk edin!

Siz hiç düşünmez misiniz!

‘Yevm kelimesi bazen “gün” manasında kullanılır, bazen de “devir, devre, dönem” manasında. Hem bilinen anlamda dünya günümüzü, hem de bizim günümüze göre bin sene ile elli bin sene arasında değişen Kur’an günlerini ifade eder.’

004 Hepinizin dönüşü onadır.

Allah’ın vaadi haktır.

‘Sözü gerçektir. O söz vermiştir, bu sözünü yerine getirecektir.’

O, ilkin yaratır, inanıp da güzel işler yapanları ödüllendirmek üzere, sonra *‘öbür dünyada’* bir kez daha yaratır.

Kâfirlere, inkârlarından ötürü, kaynar bir içecek ve can yakıcı bir azap vardır!

005 Güneşi ışıklı, ayı nurlu yapan, yılların sayısını ve hesabı bilmeniz için aya konumlar belirleyen, odur.

Allah, bunları hak üzere yaratmıştır.

‘Hak üzere, yani yerli yerince, dengeli bir biçimde.’

Bilgi edinecek kimseler için ayetlerini ayrıntılı biçimde açıklıyor.

006 Geceyle gündüzün aykırı nitelikleriyle birbirini izlemesinde, Allah’ın göklerde ve yerde yarattıklarında, içtenlikle inanıp kötülüklerden sakınan kimseler için ayetler vardır.

‘Ayetler, yani Allah’ı tanıtan, bildiren, sevdiren alametler, bellikler, nişanlar, mucizeler vardır. Kâinat bir kitap, içindeki her bir eser birer kelimedir. Bakmayı bilen göz görür, düşünebilen akıl anlar, ışıklanan gönüller sever!’

010.

007 Kimi insanlar, huzurumuza geleceklerini ummazlar.

‘Yargılanacaklarını, yaptıklarının hesabını vereceklerini sanmıyor, buna inanmıyorlar. Oysa, diriltilip getirilecekler.’

Dünya hayatını yeterli bulur, onunla tatmin olurlar.

Ayetlerimizden gâfildirler.

‘Gerçekleri bildiren eserlerimizden habersizdirler. Bakmazlar, düşünmezler,

okumazlar, yaratılan her eserin, indirilen her kitabın Allah'ı anlattığını anlamak istemezler.'

008 Yapıp ettikleri yüzünden, bunların varacakları yer cehennem ateşi olacaktır!

009 Kimileri de vardır, inandılar, güzel işler yaptılar.

Rableri, inançlarından dolayı onları doğru yola eriştirdi.

'Girdirildikleri' nimetlerle dolu cennetlerde, *'ayaklarının'* altında ırmaklar akar.

010 Orada, "Allah'ım, sen yüceler yücesisin!" sözü onların dualarıdır.

"Selâm!" kelimesi esenlik dilekleridir.

"Övgülerin tamamı, bütün varlıkları terbiye eden Allah içindir" cümlesi dualarının sonudur.

011 Allah, acele iyilik isteyen kimselere, kötülüğü de acele verseydi, onların yaşama süreleri hemen bitmiş olurdu.

'Sonunda ister istemez' bizimle karşılaşacaklarını ummayan kimseleri azgınlıkları içinde bırakırız, debelenir dururlar.

012 İnsan, dara düşünce, yatarken, otururken, ayaktayken bize sürekli yalvarır.

Onu dardan kurtardık mı, hiç dara düşmemiş de bize yalvarmamış gibi davranır.

Ellerindeki nimetleri sınırı aşmak için kullananlara, yaptıkları *'kötü işler'* işte böyle süslenmektedir!

013 Andolsun, sizden önce nice nesilleri, zulmetmeleri, peygamberleri kendilerine kesin ayetlerle, belgelerle, mucizelerle geldikleri hâlde, onlara inanmamaları sebebiyle yeryüzünden sildik.

Biz, başkaldırarak suç işleyen kimseleri böyle cezalandırırız!

014 Sonra, arkalarından, nasıl davranacağınızı görelim diye, yeryüzünde sizi onların yerine geçirdik.

010.

015 Ayetlerimiz kendilerine açıkça okundu mu, bizimle karşılaşmayı ummayanlar, "Ya başka bir Kur'an getir ya da bunu değiştir" dediler.

"Benim onu değiştirmeme imkân yok.

Ben ancak bana iletilene uyarım.

Rabbime başkaldırırsam, kıyamet gününün azabından korkarım" de.

016 "Allah dileseydi, elimdeki kitabı size okumazdım. Böylece, onu size bildirmemiş olurdu.

Daha önce ben sizin aranızda bir ömür sürdüm, bilirsiniz.

'Bana, güvenilir insan diyenler sizlerdiniz, okuma yazma bilmediğime de tanıksınız, belli ki Kur'an benim sözlerim değil.'

Hiç akıl etmiyor musunuz!” de.
017 Allah’a karşı yalan uyduran ya da onun ayetlerini yalanlayandan daha zalim kim olabilir!
Azgınlıklarını ısrarla sürdüren suçlular asla kurtuluşa eremezler!
018 Onlar, Allah’ı bırakır da kendilerine ne fayda, ne de zarar veremeyen şeylere taparlar.
“Bunlar, Allah katında bize yardım edecek koruyucularımızdır” derler.
“Allah’a, göklerde ve yerde olup da onun tarafından bilinmeyen bir şeyi mi haber vereceksiniz!” de.
O, bütün kusurlardan ıraktır!
Onların kendisine yakıştırdıklarından pek yücedir!
019 İnsanlar bir tek toplumdu, sonra ayrıştılar.
‘Çeşitli gruplara bölündüler. İslam tek ilahi dindir, bütün peygamberlere o indirilmiştir. Fakat ona sımsıkı yapışacaklarına kendi heveslerinin peşinden gidip aykırı görüşler ortaya koydular.’
Rabbinin katında *‘olacaklarla ilgili’* bir söz geçmemiş olsaydı, ayrışmalarına neden olan bütün konularda, aralarında hüküm verilmiş olurdu.
020 “Rabbinden ona bir mucize indirilse ya!” derler.
“Gaybın bilgisi Allah’a özgüdür.
‘Gaybın, yani gözlem alanına girmeyen, dış duyularla hissedilemeyen şeylerle ilgili bilgilerin.’
Bekleyin! Ben de sizinle beraber beklemekteyim!” de.

010.
021 Kendilerine dokunan sıkıntılardan sonra *‘bazı’* insanlara bir rahmet tattırdık mı, ayetlerimize *‘onları etkisiz bırakmak için’* düzen kurarlar.
“Allah’ın düzeni daha çabuktur!” de.
Elçilerimiz *‘görevli melekler’* onların düzenlerini yazmaktadırlar!
022 O sizi, hem karada, hem denizde gezdirir.
Gün gelir gemiye binersiniz.
Gemi, içindekilerle birlikte hoş bir rüzgârla akıp gider.
Yolcular neşelenirlerken, bir fırtınadır kopar, her yandan dalgalar saldırır.
Çepeçevre kuşatıldıklarını sanırlar.
O zaman, dinlerine sımsıkı sarılır, içtenlikle Allah’a yalvarır, “Bizi bundan kurtarırsan, andolsun şükredenlerden olacağız!” derler.

023 Allah onları kurtarır kurtarmaz, yeryüzünde haksız yere taşkınlık etmeye başlarlar.
Ey insanlar! Taşkınlık etmeniz sizin zararınızadır.
Dünya hayatı geçicidir.
Sonunda dönüşünüz bizedir.
‘Yapıp ettiklerinizin hesabını vermek üzere bizim huzurumuza geleceksiniz.’
Biz de, yaptıklarınızı size haber vereceğiz.
024 Dünya hayatının misali bir su gibidir.
Onu gökten indiririz, yerin bitkileri onunla yeşerir.
İnsanlar ve hayvanlar ondan faydalanırlar.
Bir zaman gelir, yeryüzü bezenir, süslenir.
Yeryüzünde yeri olanlar, bunlara büsbütün egemen olduklarını sanırlar.
O sırada, geceleyin ya da gündüzleyin emrimiz geliverir.
Bütün yeşillikleri kökünden kuruturuz, sanki dün bir şey yokmuş gibi olur.
Düşünen kimseler için ayetlerimizi ayrıntılı biçimde açıklıyoruz.
025 Allah, esenlik yurdu cennete davet eder.
Dilediğini doğru yola eriştirir.
‘Asla haksızlık etmez. Çünkü gönüllerin sırlarını bilir. Her insanın yapıp ettiklerinden haberlidir. Tercihlerini hesaba katar.’

010.
026 *‘Bu dünyada’* güzel davrananlara *‘ahirette’* daha güzeli, hatta daha da fazlası verilir.
Onların yüzleri ne kararır, ne de alçalır.
İşte bunlar cennetliklerdir!
Orada temelli kalacaklar!
027 Kötülük işleyenlere kötülükleri kadar ceza verilir.
Yüzlerini aşağılanmanın gölgesi bürür.
Allah’a karşı onları savunacak kimse yoktur.
Yüzleri, kopkoyu geceden bir yamayla kaplıymış gibi karanlıktır.
İşte bunlar cehennemliklerdir!
Orada sonsuza dek kalacaklar!
028 Kıyamet günü onların hepsini toplarız.
Allah’ın yanı sıra başka tanrılar edinenlere, “Siz de, uydurup taptıklarınız da hesap vermek üzere geçin bakalım yerlerinize!” diyerek aralarını ayırırız.
Tanrı diye tapınılanlar, kendilerine tapanlara, “Siz bize kulluk etmiyordunuz ki” derler.

029 “Sizinle bizim aramızda tanık olarak Allah yeter. Sizin tapınmanızdan bizim haberimiz yoktu.”
030 Orada herkes, dünya hayatında yapıp ettiklerini bilir.
Hepsi, gerçek sahipleri olan Allah’a döndürülür.
Uydurdukları tanrılar, kendilerini yüz üstü bırakıp gider.
031 “Kimdir size gökten ve yerden rızk veren!
Kimdir gözlerinize ve kulaklarınıza egemen olan!
Kimdir ölüden diriyi, diriden ölüyü çıkaran! Kim yürütüyor bütün işleri!” de.
İster istemez, “Allah!” diyecekler.
“Öyleyse, ona karşı gelmekten sakınmayacak mısınız!” de.
032 İşte, Allah budur!
Gerçek Rabbiniz!
Hakkın ötesinde sapkınlıktan başka ne var!
Öyleyse, nasıl oluyor da saptırılıyorsunuz!
033 Böylece, Rabbinin *‘şu’* sözü gerçekleşmiş oldu:
Haktan sapan azgınlar, asla inanmazlar!

010.
034 “Tanrı payesi verdikleriniz arasında ilkin *‘örneksiz’* yaratan, sonra *‘ahirette, öbür dünyada’* yeniden yaratacak olan var mı!” de.
“Allah ilkin yaratır, sonra bir kez daha yaratır. Nasıl oluyor da saptırılıyorsunuz!” de.
035 “Allah’ın yanı sıra tanrı edindiklerinizden, sizi gerçeğe ileten var mı!” de.
“Allah gerçeğe eriştirir” de.
“Gerçeğe eriştiren mi, yoksa *‘bir başkası tarafından’* eriştirilmedikçe kendisi erişemeyen mi uyulmaya daha layıktır! Ne biçim hüküm veriyorsunuz!” de.
036 Onların çoğu zanna uyarlar.
Oysa zan, asla hakikatin yerini tutamaz.
Allah onların ne yaptıklarını biliyor!
037 Kur’an, Allah’tan başka biri tarafından uydurulamaz.
‘Yazılamaz, tasarlanamaz, söylenemez, çünkü eşsiz bir mucizedir.’
Geçmiş peygamberlere verilen kitapları, sayfaları, vahiyleri onaylar.
Bütün yaratılmışların Rabbi tarafından insanlara bildirilen hakikatleri, hiçbir kuşkuya yer bırakmayacak biçimde, ayrıntılı olarak açıklar.
038 Senin için, “Onu uydurdu” mu diyorlar?
“Doğru sözlü kimselerseniz, Kur’an’ın surelerine benzer bir sure getirin bakalım! Bunu yaparken, size yardım etmeleri için Allah’tan başka çağırabileceklerinizi de çağırın” de.

039 Asla! Onlar ilmini *‘özünü, kökenini, derinliğini’* kavrayamadıkları, *‘daha önce’* yorumu *‘açıklaması’* kendilerine gelmemiş olan bir şeyi yalanladılar.

Bunlardan öncekiler de *‘aynı nedenlerle’* böyle yalanlamışlardı.

‘Yalanladılar da ne kazandılar’ bak nasıl oldu zalimlerin sonu!

040 Onların bazıları hemen inanır, kimi de inanmaz.

‘*Ne yaparsan yap, ne söylersen söyle, sonuna kadar direnir.’*

Rabbin, bozgunculuk yapanları çok iyi bilir!

041 Bunlar seni yalanlarlarsa, “Benim yaptıklarımın getirisi bana, sizin yaptıklarınızınki sizedir. Ne siz benim yaptıklarımdan sorumlu tutulursunuz, ne de ben sizin yaptıklarınızdan sorumlu olurum” de.

042 Onlardan, seni dinlemeye gelenler de var. Sen, kulakları gerçeğe kapalı olan sağırlara işittirebilir misin. Üstelik, akıllarını da kullanmıyorlarsa!

010.

043 Onlardan, sana *‘sözde örnek almak için’* bakanlar da vardır. Fakat sen körlere yol gösterebilir misin! Üstelik, hiç göremiyorlarsa!

‘Gerçeği görme özellikleri tamamen dumura uğramışsa.’

044 Allah insanlara zulmetmez, ama insanlar kendi kendilerine zulmederler.

‘Yaratılış gayelerine aykırı davranıp azabı hak ederek kendi kendilerine yazık ederler.’

045 Kıyamet sürecinde onları *‘diriltip huzurunda’* toplar. Birbirleriyle tanışmak üzere, gündüzleyin bir saatten fazla *‘dünyada’* kalmamış gibi olurlar. Allah’a kavuşmayı yalanlayan, doğru yola erişemeyenler, yitik acılarına düşerler.

046 Onlara olan sözümüzün bazısını sana *‘bu dünyada’* ya gösteririz ya da seni bu dünyadan alırız.

‘Vefat ile dünyadan ayrılır, olacakları göremezsin.’

Onlar kesinlikle bize dönerler!

Allah, onların bütün yaptıklarına tanıktır!

047 Her toplumun bir peygamberi vardır. Peygamber geldi mi, aralarında adaletle hüküm verilir. Kendilerine hiçbir haksızlık yapılmaz.

048 “Doğru kimselerseniz söyleyin bakalım, söz ne zaman gerçek olacak?” derler.

‘Azap ne zaman başımıza gelecek, kıyamet ne zaman kopacak derler.’

049 “Allah’ın dilemesi olmadıkça, ben kendi başıma ne bir zarar verebilirim, ne de bir fayda. Her topluluk için bir yaşama süresi vardır. Bu süre sona erdi mi, onu ne geri bırakabilirler, ne de öne alabilirler” de.

050 “Allah’ın azabı, size bir gece vakti ya da gündüz vakti gelirse *‘ne yapacağınızı, neler hissedeceğinizi’* hiç düşündünüz mü!

Günahlara batarak suç işleyenler niye *‘ne umuyor da’* o günün tez elden gelmesini

istiyorlar!
051 “Ona, her şey olup bittikten sonra mı inanacaksınız!
İnanmayanlar azabı görünce, “Şimdi mi..!” derler.
Onlara, “Niye şaşırdınız, onu hemen istiyordunuz ya!” denilir.
052 Sonra o zalimlere, “Haydi, şimdi tadın bakalım o bitmeyen azabı! Bu azap yapıp ettikleriniz yüzünden!” denilir.
053 Kimileri de, haber sormak üzere sana geliyor.
“Gerçek mi o?” diyorlar.
‘Kıyametin gelmesi, ölülerin diriltilmesi, hesapların sorulması, inananların cennete, inanmayanların cehenneme gönderilmesi hakkında sorular soruyorlar.’
“Evet, Rabbime yemin ederim ki gerçek. Siz onu asla engelleyemezsiniz!” de.

010.
054 Kendine yazık eden kişi, yeryüzündeki servetlerin tamamına sahip olsaydı, azaptan kurtulmak için hepsini feda ederdi.
Azabı görünce derin bir pişmanlık duyarlar *‘ama ne fayda’*!
Ne yapmış olurlarsa olsunlar, haklarında adaletle hüküm verilir, onlara asla haksızlık edilmez.
055 Uyanın!
Göklerde ve yerde ne varsa Allah’ındır!
Uyanın!
Allah’ın sözü gerçektir!
‘Kuşku duyulmaması gerekir. Allah bir söz verdi mi mutlaka yerine getirir. Onu kimse engelleyemez. Hiç unutmaz.’
Fakat onların çoğu bunu bilmez!
056 Dirilten de odur, öldüren de.
Sonunda hepiniz sonunda ona döndürüleceksiniz.
057 Ey insanlar!
Rabbinizden size, güzel bir söz, kalplere bir şifa, inananlara bir rehber, bir rahmet geldi.
058 “Allah’ın üstün nimetiyle, sınırsız merhametiyle sevinin.
O, onların toplayıp durduklarından hayırlıdır” de.
059 “Baksanıza, Allah size rızk olarak neler indirdi.
Siz onların, bir kısmını haram, bir kısmını helal yaptınız” de.
“Bunu yapmanız için Allah mı size izin verdi, yoksa Allah’a iftira mı ediyorsunuz?” de.

060 Allah adına yalan uyduranlar ne sanıyorlar kıyamet gününü!

Allah insanlara hakikaten bol nimet vermektedir.

Fakat onların çoğu şükretmez!

061 Ne hâlde olursanız olun, Kur'an'dan ne okursanız okuyun, ne yaparsanız yapın, siz ona dalıp giderken, biz sizin yaptıklarınıza tanık oluruz.

Ne yerde, ne gökte gözle görülemeyecek kadar küçük bir şey bile ilahi ilmin dışında kalamaz.

İster ondan daha küçük olsun, ister daha büyük olsun, apaçık bir kitapta *'kader defterinde'* yazılı olmayan hiçbir şey yoktur.

010.

062 Dikkat edin!

Allah'a yakın olan kimselere ne korku vardır, ne de üzüntü!

063 Onlar, *'hakikate sarsılmaz biçimde'* inandılar, günahlardan uzak durdular.

064 Dünya hayatında da, ahirette de onlara müjdeler vardır.

'İnancın gönülde oluşturduğu manevî cennetle burada, kendilerine cennet sözü verilmesi sebebiyle ikinci hayatlarında mutlu olurlar.'

Allah'ın sözlerinde değişiklik olmaz.

İşte en büyük başarı budur!

065 İnkârcıların ileri geri konuşmaları seni üzmesin. İzzet Allah'ındır.

'İzzet, yani üstün gelinemeyen sınırsız güç, onur.'

O, her şeyi işitir, bilir.

066 Dikkat edin! Gökte kim varsa, yerde kim varsa hepsi Allah'ındır.

Allah'tan başkasına yalvaranlar, aslında o yapay tanrılara tapmış olmazlar, ancak bir zanna uyar, sadece tahminde bulunurlar.

067 Geceyi dinlenesiniz diye karanlık, gündüzü göresiniz diye aydınlık yapan, Allah'tır.

Söz dinleyen kimseler için elbet bunda ayetler var.

068 Kimileri de, "Allah çocuk edindi" dediler.

Olur şey değil!

O, bütün kusurlardan ıraktır!

Onun hiçbir şeye ihtiyacı yoktur!

Göklerde ve yerde olan varlıkların hepsi onundur.

Elinizde bununla ilgili bir delil yoktur.

Allah hakkında bilemeyeceğiniz şeyi mi söylüyorsunuz!

'Delilsiz, belgesiz konuşuyor, yalanlar uyduruyor, iftira ediyorsunuz.'

069 “Kendi yalanlarını Allah’a yakıştıran kimseler, asla kurtuluşa eremezler!” de.
070 Dünyada bir süre keyif sürer, sonra da *‘ölüm yoluyla’* bize dönerler.
Biz de onlara, inkârları sebebiyle hak ettikleri şiddetli azabı tattırırız!

010.
071 Onlara Nuh’un hikâyesini anlat.
Hani Nuh, halkına, “Ey halkım!” demişti, “Aranızda kalıp da size Allah’ın ayetlerini hatırlatmamı yüksünüyor olabilirsiniz, ama ben Allah’a dayanmışım. Bana yapacaklarınızı konuşmak üzere, yapay tanrılarınızı da yanınıza alıp toplanın, kararınızı verin. Eylem kararınız daha sonra size tasa da vermesin. Bana karşı elinizden geleni ardınıza koymayın. Ertelemeyin, hemen uygulayın!
072 “Olur da benim anlattıklarıma aldırmazsanız, bunun bana bir zararı olmaz. Çünkü ben, yaptıklarım için sizden bir ücret istemedim. Benim ücretimi Allah verecek. Bana, müslüman olmam emredildi.”
‘Müslüman, yani bir daha almamak üzere kendini teslim eden.’
073 Onu yalanladılar.
‘Bu nedenle büyük bir tufan baş gösterdi. Gökten yağmurlar yağdı, yerden sular kaynadı. Yaşadıkları bölgeyi sular kapladı.’
Biz de, onu ve onun yanı sıra gemiye binenleri kurtardık. Onları yeryüzünde halifeler yaptık.
‘Halifeler, yani öbür varlıklar üzerinde yetki sahibi, kulluk görevinden sorumlu, önceki insanlara mirasçılar.’
Ayetlerimizi yalanlayanları sulara gömdük.
Bak nasıl oldu uyarılara kulak asmayanların sonu!
074 Onun ardı sıra, her biri kendi halkına gerçekleri bildirsin diye, nice peygamberler gönderdik.
Onlara kesin ayetlerle *‘delillerle, mucizelerle’* vardılar.
Fakat onlar, önce yalan dedikleri şeylere bir türlü inanmak istemediler.
Biz, aşırı gidenlerin kalplerini işte böyle mühürleriz!
‘Onlar inkârda direnirler, inat ederler, gerçeği kabule yanaşmazlar, Allah da kalplerini mühürler. Kullarına haksızlık etmez, neye layıksalar onu uygular.’
075 Sonra da, Musa ile Harun’u, ellerine ayetlerimizi vererek Firavuna ve onun seçkinlerine gönderdik. Fakat onlar büyüklük tasladılar, günaha batan suçlu kimseler oldular.
076 Katımızdan kendilerine gerçek gelince, “Bu apaçık bir büyüdür!” dediler.
077 Musa, “Size gelen gerçeğe nasıl olur da *‘büyü diyerek’* dil uzatırsınız! Bu mudur

büyü! Üstelik büyücülerin kurtuluşa eremeyecekleri ortadayken!” dedi.

078 Onlar “Siz” dediler, “atalarımızın izinden bizi çeviresiniz de yeryüzünün büyükleri olasınız diye mi geldiniz! Size inanmayız!”

‘Bakılan şey bakanın ruh hâline göre değişir. Tıpkı, görüntünün, aynanın rengine göre yansıması gibi. Bütün meseleleri dünya, makam, şöhret, mal, para olan kimseler, ruh hâllerine uygun bir biçimde, Musa aleyhisselâmı makam peşinde koşmakla suçladılar. Peygamberlerin karşılaştıkları bu ithama, daha sonraki zamanlarda, hakikati anlatmaya çalışan nice âlimler de muhatap olmuşlardır. İmana hizmet etmeye çalışanların bu hususa dikkat etmeleri, bütün meselesi dünya olan insanların vehimlerini tahrik edecek davranışlar içine girmemeleri gerekir.’

010.

079 *‘Tartışma uzayınca’* Firavun, “Bilgin büyücülerin hepsini toplayıp bana getirin!” dedi.

080 Büyücüler geldiler.

Musa onlara, “Hünerinizi göstermek için atın ne atacaksanız!” dedi.

081 Onlar *‘büyü aletlerini’* attılar.

Musa, “Sizin yaptığınız büyüdür” dedi, “Allah onu boşa çıkaracak. Allah, bozguncuların işini asla yoluna koymaz.

082 “Günahlara batan suçlular hoşlanmasalar da, sözleriyle hakkı gerçekleştirecek.”

083 Birkaç kişi dışında, halkından hiç kimse Musa’ya inanmadı. Çünkü, Firavunun ve onun seçkinlerinin, kendilerine bir kötülük yapmasından korkuyorlardı.

Firavun, orada *‘bütün gücü elinde toplayan’* ulu bir adamdı, yasa tanımaz bir azgındı.

084 Musa, “Ey halkım! Allah’a inanıp teslim olduysanız artık ona güvenin” dedi.

085 Onlar da dediler:

“Allah’a güveniyoruz.

Rabbimiz!

Bizi zalim bir toplulukla sınama,

086 “Merhametinle bizi inkârcıların elinden kurtar.”

087 Bir de, Musa ve kardeşine, “Şehirde halkınız için evler hazırlayın. Evlerinizi ibadet yerine dönüştürün. İnananlara müjde ver!” diye bildirdik.

088 Musa, “Rabbimiz!

Firavuna ve onun seçkinlerine dünya hayatında ziynetler ve mallar verdin.

Rabbimiz!

Senin yolundan insanları saptırsınlar diye mi!

Rabbimiz!
Onların mallarını ellerinden al.
Kalplerine sıkıntı ver.
Çünkü onlar, can yakıcı azabı görmedikçe inanmazlar!" diye yakardı.

010.
089 Allah, "İkinizin de duasına cevap verildi. Siz doğru yolda olun, cahillerin yoluna uymayın" dedi.
'Allah, Musa aleyhisselamın yanı sıra örtülü biçimde Harun aleyhisselamı da muhatap aldı, bu nedenle ikinizin dedi.'
090 İsrailoğullarını denizin karşı kıyısına geçirdik.
Firavun ve askerleri, azgınlık ederek, hışımla saldırmak üzere onları izlediler.
'Musa ve yanındakilerin geçmesi için bir mucize sonucu yarılan denizden geçerlerken, yol kapandı, onlar sulara gömülüp öldüler.'
'Firavun boğulma tehlikesiyle yüz yüze gelince, "İnandım! İsrailoğullarının inandığı ilahtan başka ilah yok! Teslim oldum!" dedi.
091 *'Bunun üzerine ona'* "Şimdi mi! Oysa önceleri başkaldırıyordun, bozguncılardandın!" denildi.
092 "Senden sonraki insanlara bir ibret olması için, bugün senin sadece bedenini kurtaracağız. Doğrusu, insanların çoğu ayetlerimize karşı umursamaz bir davranış sergiliyorlar."
'Bu çürümemiş beden Kızıldeniz sahillerinde bulunmuştur. Bir müzede sergilenmektedir.'
093 İsrailoğullarını güzel bir yurda yerleştirdik.
Onlara, temizinden rızklar verdik.
Anlaşmazlığa düşüp ayrışmaları kendilerine *'vahiy kanalıyla ilahi'* ilim geldikten sonra oldu.
Rabbin, ayrılık sebebi olan konuda, kıyamet günü aralarında hükmünü verecektir.
094 *'Ey Peygamber!'* Sana indirdiklerimiz konusunda bir tereddüdün varsa, senden önce *'vahye dayalı'* kitap okuyanlara sor.
Andolsun! Rabbinden sana gelen *'tamamen'* gerçektir!
Sakın şüphe etme!
095 Allah'ın ayetlerini yalanlayanlardan da olma, aksi hâlde yitik acısıyla kıvrananlardan biri de sen olursun!
096 Haklarında Rabbinin sözü gerçekleşmiş olanlar inanmazlar.
097 Kendilerine her türlü ayet de gelse *'inanmamakta direnirler'*.

Can yakıcı azabı görünceye kadar!

‘Her şeyi bilen Allah, kimlerin inanacağını, kimlerin inanmayacağını da bilir. Allah, cehenneme gidecekleri buna zorlamaz. Onlar, yanlış seçimler yaparak kendi kendilerine yazık ederler. Sorumluluk kendilerinindir.’

010.

098 Azabı görünce inanmış da inancı kendisine fayda vermiş bir toplum yoktur. Ancak, Yunus’un halkı bunun dışındadır. Bunlar azabı görünce inandılar. Biz de kendilerinden dünya hayatındaki alçaltıcı azabı kaldırdık. Onları bir süre daha yaşattık.

099 Rabbin dileseydi *‘üzerlerine azap indirerek, baskı yapardı da’* yeryüzündekilerin hepsi toptan iman ederlerdi.

İnansınlar diye insanları sen mi zorlayacaksın!

‘Allah, insanlara inanmaları için baskı yapmaz. Çünkü, iman bir gönül işidir. Özgürce yapılacak bir seçimin meyvesidir. Baskı sonucu olan gerçek bir iman sayılmaz.’

100 Allah’ın izni olmaksızın kimse inanamaz.

O, *‘gerçeği kavramak için’* akıllarını *‘yaratılış gayesine uygun biçimde’* kullanmayanları batakta içinde bırakır!

‘Allah, özgür bir iradeyle yarattığı insanları ne imana zorlar, ne de inkâra. İnsan bir seçim yapar, Allah da ona göre yaratır, ama bu yaratışı ilahi iradesinin bir sonucudur. Allah, karşısındaki manzarayı ister istemez gösteren bir ayna gibi değildir. “Allah’ın izni olmadan” ibaresi, “İnsanın dilemesiyle Allah’ın dilemesi aynı yönde olmadıkça sonuç gerçekleşmez” diye anlaşılmalıdır. Fakat şu da bir gerçek ki, insan inanmayı dilerse, Allah onun kalbinde iman nurunu yaratır.’

101 “Göklerde ve yerde yaratılanlara bir bakın da düşünün!” de.

Ne fayda! İnanmaya niyeti olmayan kimselere ne ayetlerin faydası dokunur, ne de uyarıların!

102 Kendilerinden önce geçenlerin başlarına gelen can yakıcı olaylardan başka bir şey mi bekliyorlar!

“Bekleyedurun bakalım, ben de sizinle beraber beklemekteyim” de.

103 Biz, hem peygamberlerimizi, hem de onlar gibi inananları *‘azabın her türlüsünden’* kurtarırız. İnananları azaptan kurtarmak üzerimizde bir yükümlülüktür.

‘Verilmiş sözümüz var, sözümüzü tutarız. Allah adildir. Zalimlere ceza, iyilere ödül vermek adaletinin gereğidir.’

104 “Ey insanlar!” de, “Ben, Allah’tan başkasına tapmam. Dinim konusunda kuşkunuz varsa bunu bilin. Ben yalnız, sizin canlarınızı alacak olan Allah’a kulluk ederim. Bana inananlardan olmam emredildi.

105 “Yüzünü dosdoğru birlik dinine döndür! Allah’ın yanı sıra başka tanrılar edinenlerden olma!
106 “Allah dışında, sana ne fayda, ne de zarar veremeyen yapay tanrılara yalvarma. Öyle yaparsan kesinlikle zalim olursun! denildi.”

....

010.
107 Allah sana bir zarar dokundurursa, onu ondan başkası gideremez.
Allah senin için bir iyilik dilerse, onun nimetini kimse engelleyemez, kullarından kimi dilerse ona iletir.
O bağışlayıcıdır, merhametlidir.
108 “Ey insanlar!” de, “Rabbinizden size gerçek geldi. Kim doğru yola girerse kendi faydasınadır, kim sapkınlık ederse kendi zararına eder. Ben sizin yaptıklarınızdan sorumlu değilim.”
109 Sen, sana bildirilen ilahi gerçeklere uy. Allah hükmünü verene kadar sabret. Hükmedenlerin en hayırlısı odur!

011. HUD SURESİ

‘Hud, Arabistan dolaylarında yaşamış olan Âd halkına gönderilen peygamberin adıdır. Ona selâm olsun!’

Bismillahirrahmanirrahîm.

001 Elif, lâm, ra. *‘Kur’an’* her işini nice gayeler gözeterek hikmetle yapan, her şeyden haberli olan *‘Allah’* katından, ayetleri birbirine sımsıkı kenetlenmiş, sonra da ayrıntılı biçimde açıklanmış bir kitaptır.
002 Allah’tan başkasına kulluk etmeyesiniz diye indirilmiştir.
‘Ey Peygamber!’
Onlara, “Ben size Allah tarafından görevlendirilen bir uyarıcı, bir müjdeciyim.
003 “Rabbinizden günahlarınızın affını dileyin. Ona tevbe edin. Ta ki belirli bir süreye kadar size güzel nimetler versin, yapıp ettikleriniz oranında sizi ödüllendirsin.
Yüz çevirirseniz, sizin hakkınızda o zorlu günün azabından korkarım.

004 “Dönüşünüz Allah’adır.
‘Ölüm yoluyla bu dünyadan ayrılacak, onun huzurunda yargılanacaksınız.’
Onun gücü her şeye yeter!” de.
005 Dikkat edin! Onlar ondan gizlenmek için göğüslerini bükerler.
‘İkiyüzlüler kendilerini kamufle etmenin yollarını ararlar.’
Dikkat edin! Onlar *‘kendilerince önlemlerini alıp’* örtülerine bürünedursunlar, Allah onların neleri gizlediklerini, neleri açıkladıklarını biliyor!
Şüphesiz o, sinelerin özünü ‘gönüllerin sırrını’ bilir!

....

011.
006 Yeryüzündeki bütün canlıların *‘maddî manevî’* rızkları Allah tarafından verilmektedir.
‘Allah her canlının yeryüzündeki’ yaşama süresini de bilir, *‘ölümden sonraki’* durup kalma yerini de.
Bunların tümü apaçık bir kitaptadır.
‘Kader kitabında, levhimahfuzda yazılıdır.’
007 Gökleri ve yeri altı günde *‘evrede, zaman diliminde’* yaratan, odur.
Onun arşı su üstündeydi.
‘Kainat henüz su gibi akışkan bir hâldeyken, egemenlik gücü onun üzerinde etkindi.’
Hanginiz daha güzel işler yapacaksınız diye sizi sınamak istedi.
Sen onlara, “Andolsun, ölümden sonra siz kesinlikle dirilip kalkacaksınız” desen, inkâr edenler kesinlikle, “Bu apaçık bir büyü, ötesi yok!” derler.
008 Sayılı bir süreye kadar azaplarını ertelesek, bu sefer de, “Onu engelleyen ne!” derler.
Dikkat edin! O azap bir gün kendilerine gelirse geri çevrilmez!
Alay ettikleri şey onları kuşatıp mahveder!
009 İnsana rahmetimizden tattırır, sonra da onu geri alırsak, bir de bakarsın ümidini kesmiş, bir nankör kesilmiş!
010 Kendisine dokunan bir sıkıntıdan sonra bir nimet tattırırsak, “Bütün kötülükler benden gitti!” diyerek sevinir, kurumlanıp övünür.
‘Çünkü, bunu kendi başarısı sayar.’
011 *‘Gerek darlık, gerek bolluk hâlinde’* sabreden ve güzel işler yapan kimselere gelince, onlar günahlarından arındırılır. Onlara büyük bir ödül verilir.
012 *‘Ey Peygamber!’* Belki de, inkârcıların, “Ona bir hazine indirilse ya da yanında bir melek olsaydı ya!” demeleri yüzünden senin göğsün daralır da sana iletilen vahyin *‘ilahi*

bilgilerin’ bir kısmını terk edersin *‘bildirmezsin’*.

Unutma, sen sadece uyarıcısın!

Allah ise, bütün varlıklar üzerinde gözeticidir!

011.

013 Yoksa, “Kur’an’ı kendisi uydurdu” mu diyorlar!

“Haklıysanız, haydi sözünüzü ispat etmek için onun sureleri ayarında on tane sure getirin. Allah’tan başka kimi yardıma çağıracaksanız durmayın çağırın” de.

014 *‘Bu meydan okuma karşısında’* kendilerinden isteneni yapamıyorlarsa o zaman iyice bilin, Kur’an Allah’ın ilmiyle indirilmiştir.

Allah’tan başka ilah yoktur!

Artık teslim olanlardansınız değil mi!

015 Dünya hayatını ve onun debdebesini isteyenlerin yapıp ettiklerinin karşılığını burada eksiksiz veririz.

016 Ancak, ahirette ateşten başka pay yoktur onlara!

Bu dünyada işlediklerinin hepsi orada boşa gitmiştir.

Zaten yapıp ettiklerinin hiçbir değeri yoktur!

017 Ya, Rabbinden parlak bir delile dayanan, ardı sıra onun katından *‘Kur’an gibi ölümsüz’* bir tanık gelen, önünde de Musa’nın bir rehber, bir rahmet olan kitabı *‘Tevrat’* bulunan kimse *‘onlarla bir tutulabilir mi’*!

İşte onlar buna inanırlar.

Onu inkâr edenlerin yeri ateştir!

Bu konuda kuşkun olmasın!

O, Rabbinden gelen bir gerçektir. Fakat insanların çoğu inanmaz.

018 Kendi yalanlarını Allah’a yakıştırandan daha zalim kim olabilir!

Bunlar kabirlerinden kaldırılıp Rablerine sunuldukları zaman, tanıklık edenler, “Rableri hakkında yalan uyduranlar işte bunlardır!” derler.

Dikkat edin!

Allah’ın lâneti zalimlerin üzerinedir!

019 Onlar, Allah yolundan alıkoyarlar, onda noksanlar bulup çarpık göstermeye çalışırlar.

İşte bunlardır ahireti inkâr edenler!

011.

020 Bunlar, yeryüzünde Allah'ı âciz *'etkisiz'* bırakamazlar.

Allah'a karşı kendilerini koruyacak kimseleri de yoktur.

Onların azapları kat be kat verilir.

Gerçeği işitmeye dayanamıyor, görmek de istemiyorlardı.

021 Kendilerini zarara düşürenler bunlardır. Var saydıkları yapay tanrıları artık onları yüz üstü bırakıp gitmişlerdir.

022 Ahirette en çok zarara uğrayacak olanlar bunlardır.

023 Kuşkusuz, inanan, faydalı işler yapan, Rablerine itaat edenler de var.

İşte bunlardır cennete girecek olanlar!

Orada sonsuza kadar kalacaklar.

024 *'Biri inanmayan, öbürü inanan'* bu iki tip insanın durumu, bir kör ve sağır ile bir gören ve işitenin durumuna benzer.

Bu ikisi bir sayılabilir mi!

İbret alıp düşünmez misiniz!

025 Andolsun! Biz, Nuh'u kendi halkına elçi göndermiştik.

Onlara, "Ben size apaçık bir uyarıcıyım.

'Her peygamber gibi, ben de size, azabın nedenlerini bildirmek, kurtuluşun yolunu göstermek üzere geldim.'

026 "Allah'tan başkasına kulluk etmeyin. Sizin hakkınızda can yakıcı bir günün azabından korkuyorum" dedi.

027 Bunun üzerine, halkının inkârcı seçkinleri, "Seni, tıpkı bizim gibi bir insan olarak görüyoruz.

Sana bizim sıradan kişilerimizden başka hiç kimse uymuyor, bunu ilk bakışta görebiliyoruz.

Sizin bizden üstün bir yanınızı da görmüyoruz.

'Bu nedenlerden ötürü' sizi yalancı sanıyoruz" dediler.

028 Nuh, "Ey halkım!" dedi, "Rabbimden bir delile dayanıyorsam, o bana katından bir rahmet *'hakikat ilmi'* verdiyse, siz de bunlara *'gerçeklere gözlerinizi kapayarak'* körlük ediyorsanız, *'işinize gelmediği için'* ondan hoşlanmıyorsanız, sizi buna zorlamalı mıyız!

011.
029 “Ey halkım!
Buna karşılık sizden bir mal da istemiyorum.
Benim çalışmamın karşılığı Allah katındadır.
‘Siz istiyorsunuz diye’ inananları yanımdan kovacak değilim.
Onlar Rablerine kavuşacaklar *‘bunun farkındalar’*.
Sizin, kendinizle ilgili temel gerçekleri bilmeyen kimseler olduğunuzu düşünüyorum.
030 “Ey halkım!
Onları kovarsam kim beni Allah’tan kurtaracak!
Bunu hiç düşünmüyor musunuz!
031 “Ben size, Allah’ın hazineleri yanımdadır, demiyorum.
Gaybın bilgisine de sahip değilim.
‘Gözlem alanına girmeyen, dış duyularla hissedilemeyen şeylerle ilgili bilgilere.’
Ben meleğim de demiyorum.
Hor gördükleriniz için, Allah onlara hiçbir hayır vermeyecektir, diyemem.
Onların içlerinde olanı Allah daha iyi bilir.
‘Bunları söylersem’ o zaman zalim olurum!”
032 “Ey Nuh!” dediler, “Bizimle tartıştın. Tartışmayı uzattın. Haklıysan getirsene söz verdiğin azabı!”
033 *‘Nuh da onlara’* “Allah dilerse onu başınıza getirir. Siz onu engelleyemezsiniz!
034 “Allah sizi azdırmak isterse, size nasihatimin faydası olmaz. Rabbiniz odur! Ona döndürüleceksiniz!” dedi.
035 Yoksa sana, “Kur’an’ı kendisi uydurdu” mu diyorlar?
“Uydurduysam, günahı bana. Fakat sizin günahlarınızdan yana temizim!” de.
036 Nuh’a şu vahiy verildi:
“Senin halkından, şimdiye kadar inanmış olanlardan başka inanan olmayacak.
Sana inanmayanlar ne yaparlarsa yapsınlar tasalanma.
037 “Gözetimimiz altında, vahyimize uyarak gemiyi yap. Zalimler için bana başvurma. Onlar kesinlikle boğulacaklar.”
‘Tufan sırasında senin ve yanındaki inananların kurtuluşu için gereken gemiyi.’

011.
038 Nuh gemiyi yapmaya başladı.
Halkının seçkinleri, yanından geçerlerken onunla alay ediyorlardı.
O da onlara, “Bizimle alay ediyorsunuz demek. Siz bizimle nasıl alay ediyorsanız,

‘sırası gelince’ biz de sizinle öyle alay edeceğiz.
039 “Alçaltıcı azap kime gelecek, sürekli azap kimin tepesine inecek, yakında göreceksiniz!” dedi.
040 Emrimiz gelip de yeryüzünden sular fışkırmaya başlayınca, “Her türden birer çifti, aleyhine hüküm verilmiş olanların dışında kalan aileni ve inananları gemiye bindir!” dedik.
‘Her türden, yani günlük hayatta insana lâzım olan canlılardan.’
Ona inananların sayısı pek azdı.
041 Nuh, kendisine inananlara, “Yüzmesi de, durması da Allah adına olan bu gemiye binin!
Rabbim günahları bağışlayıcıdır, merhametlidir” dedi.
042 Onları götüren gemi dağlar gibi dalgaların arasında gitmeye başladı.
Nuh, kıyıda duran oğluna, “Ey oğulcuğum! Bizimle birlikte sen de gemiye bin. İnkârcıların yanında yer alma!” diye seslendi.
043 Oğlu “Bir dağa sığınırım! O beni sudan korur!” dedi.
Nuh, “Bugün kendisine rahmet edilenden başkasına Allah’ın emrinden kurtuluş yok” dedi.
Derken, aralarına bir dalga girdi, oğlu boğulanların arasına karıştı.
044 Bir süre sonra, “Ey yer, suyunu yut! Ey gök, sen de yağmurunu tut!” denildi.
Sular çekildi, iş bitirildi.
Gemi Cudi dağının üzerine oturdu.
“Kahrolsun o zalimler!” denildi.
‘Kainattaki bütün varlıklar birer askerdir. İlahi emirlere göre hareket ederler. Gök de emir dinler, yer de. Şu ayet bu hususu güzelce gösteriyor.’
045 Nuh, Rabbine seslenerek, “Ey Rabbim!” dedi, “Oğlum benim ailemdendi. Senin sözün haktır. Sen hüküm verenlerin en üstünüsün!”

011.
046 Allah, “Ey Nuh!” dedi, “O, senin ailenden biri sayılmaz.
Çünkü, *‘sana inanmamakla’* kötü bir iş yapmıştır.
Bilmediğin şeyi benden isteme.
Cahillerden olmaman için seni uyarıyorum.”
047 Nuh, “Rabbim!” dedi, “Senden, bilmediğim bir şeyi istemekten sana sığınırım.
Sen beni bağışlamaz, bana merhamet etmezsen zarara düşenlerden olurum.”
048 “Ey Nuh!” denildi, “Sana ve seninle beraber olan kimselere bizden bir selâm ve bereketle gemiden in.
‘Senin soyundan’ daha nice topluluklar türeyecek.

Onları da bir süre yaşatırız.
'Azgınlık ederlerse' katımızdan can yakıcı bir azap veririz!"
049 *'Ey Peygamber!'* Sana anlattıklarımız gaybın bilgilerindendir.
'Gaybın, yani gözlem alanına girmeyen, dış duyularla hissedilemeyen şeylerle ilgili bilgilerin.'
Ne sen, ne de senin toplumun, daha önce bunları bilmezdiniz.
Sabırlı ol!
'Öyküsü anlatılan Nuh gibi sabret.'
Çünkü, sonunda içtenlikle inanarak günahlardan sakınanlar kazanacak!
050 Âd halkına da kardeşleri Hud peygamberi gönderdik.
"Ey halkım!" dedi, "Allah'a kulluk edin.
Ondan başka ilahınız yoktur. Siz sadece uyduruyorsunuz!
051 "Ey halkım! Ben sizden yaptıklarıma karşılık bir ücret istemiyorum.
Ücretimi beni yaratan verecek.
Akıl erdiremiyor musunuz!
052 "Ey halkım! Rabbinizden günahlarınızın bağışlanmasını isteyin.
Kötülüklerden sıyrılarak içtenlikle ona tevbe edin. O da size gökten bolca yağmur göndersin. Kuvvetinize kuvvet katsın.
'Günaha batmış' suçlular olarak yüz çevirmeyin!"
053 "Ey Hud!" dediler, "Sen bize belgeler getirmedin.
Sen söyledin diye tanrılarımızı bırakıp da sana inanacak değiliz ya!

011.
054 "Tanrılarımızdan biri seni fena çarpmış, demekten başka söyleyecek sözümüz yok."
Hud da onlara, "Allah şahidimdir, siz de tanık olun, ben sizin yapay tanrılarınızdan uzağım!" dedi.
055 "İsterseniz hep birlikte bana tuzak kurun!
Elinizden geleni ardınıza koymayın!
056 "Ben, hem benim Rabbim, hem de sizin Rabbiniz olan Allah'a dayanmışım.
Kımıldayan her canlının dizginini o tutar!
Rabbim dosdoğru bir yol üzerindedir.
'Allah'ın bütün yaptıkları doğrudur. Allah doğruların yanındadır. Allah'ın rızası doğruluktadır.'
057 "Benimle gönderileni size bildirdim, yüz çevirirseniz, Rabbim sizin yerinize başka bir toplumu getirebilir. Siz ona hiçbir şey yapamazsınız. Her şey Rabbimin denetimi altındadır."

058 Azap emrimiz gelince, merhametimizin bir eseri olarak, Hud peygamberi ve yanında yer alan inananları kurtardık.

Onları zorlu bir azaptan da kurtardık!

059 İşte, Rablerinin ayetlerini inatla inkâr eden, peygamberlerine başkaldıran, her bir direngen zorbanın buyruğuna boyun eğen Âd halkı budur!

060 Lânet onları bu dünyada da kovaladı, kıyamet gününde de.

Bakın, Rabbini işte böyle inkâr etmişti Âd halkı.

Bakın, işte böyle silinip gitti Hud peygamberin halkı Âd!

061 Semud halkına da kardeşleri Salih'i elçi gönderdik.

"Ey halkım! Allah'a kulluk edin. Sizin ondan başka ilahınız yoktur. Sizi topraktan yaratan, yeryüzünde yaşatan odur. Ondan bağışlanma dileyin. Ona tevbe edin. Rabbim kullarına yakın olandır, dualarına karşılık verendir" dedi.

062 Semud halkının adamları, "Ey Salih! Bundan önce sen aramızda büyük ümitler beslenen biriydin. Şimdi bizi atalarımızın taptıklarına tapmaktan alıkoymak mı istiyorsun! Bizi çağırdığın şey hakkında kuşkuluyuz" dediler.

011.

063 "Ey halkım!" dedi, "Eğer ben, Rabbimden gelen apaçık bir delil üzerindeysem, o bana katından bir rahmet vermişse, ben de ona başkaldırırsam, söyleyin bakayım, beni ondan kim kurtarabilir! Siz sadece zararımı artırabilirsiniz, başkası elinizden gelmez!

064 "Ey halkım! Şu dişi deve bir alamettir. Allah sizi onunla sınıyor. Ona dokunmayın. Bırakın rahatça otlasın. Yoksa ansızın gelecek yakın bir azap sizi yakalayıverir!"

065 *'Heyhat!'* Buna rağmen onu kesip devirdiler.

Salih, "Yurdunuzda ancak üç gün kalabilirsiniz! İşte size yalan olmayan bir söz!" dedi.

066 Buyruğumuz gelince, merhametimizin bir eseri olarak, Salih'i ve yanındaki inananları azaptan ve kıyamet günündeki alçalmadan kurtardık.

Rabbin pek kuvvetlidir, üstün gücü olandır.

067 Zalimleri bir büyük çığlık yakaladı, oldukları yerde cansız cisim kesildiler!

068 Sanki orada hiç yaşamamışlar gibi!

Bak, Rabbini gerçekten inkâr etti Semud!

Bak, silinip gitti Semud!

069 Andolsun! Elçilerimiz İbrahim peygambere bir müjde getirdiler.

'Bunlar birer melekti, ama insan biçiminde geldiler.'

"Selâm!" dediler.

İbrahim "Selâm!" dedi.

Kısa süre sonra, konuklarına ikram için dana kebabı getirdi.

070 İbrahim, onların yemeğe el uzatmadıklarını gördü. Bunu yadırgadı. İçine bir korku düştü.
Elçiler, “Korkma. Biz, Lût halkına gönderildik” dediler.
‘Lût aleyhisselâm, İbrahim aleyhisselâmın akrabasıydı. Onun izinden gidiyor, ilahi yasaları kendi bölgesinde yaymaya çalışıyordu.’
071 Ayaküstü bekleyen hanımı konuşulanları dinliyordu.
‘İshak aleyhisselâmın annesi olan Sâre.’
Söylenenleri işitince yüzü güldü. Ona İshak ve ardından Yakub’u müjdeledik.
‘İshak aleyhisselâm, İbrahim aleyhisselâmın oğlu, Yakub aleyhisselâmın babasıdır.’

011.
072 “Eyvahlar olsun bana! Doğuracak mıyım! Ben bir kocakarıyım. Kocam da şu ihtiyar! Bu ne acayip şey!” dedi.
073 Elçiler, “Allah’ın işine mi şaşıyorsun! Allah’ın rahmeti ve bereketi üzerinize olsun ey ev halkı!
O, gerçekten övülmeye layık olandır, şanı pek yücedir” dediler.
074 İbrahim’in korkusu gidip de o müjde kendisine geldikten sonra, Lût halkı hakkında bizimle *‘elçilerimizle’* tartışmaya girişti.
075 İbrahim gayet yumuşak huyluydu, yanık gönüllüydü, büsbütün Allah’a meyilliydi.
076 Elçiler, “Ey İbrahim! Bırak bunu artık *‘bizimle tartışma’*.
Rabbinin kesin emri geldi.
Onlara geri döndürülemez bir azap gelecek!” dediler.
077 Derken, elçilerimiz Lût’un yanına vardılar.
Lût, onlar yüzünden kaygılandı.
‘Çünkü, saldırgan birer eşcinsel olan halkının konuklarına sataşmasından korkuyordu.’
Onları koruyacak gücü olmadığı için kalbi daraldı, “Zor bir gün bu!” dedi.
078 Halkı, onun yanına seyirterek geldi.
Önceden de o kötülükleri yaparlardı.
Lut, “Ey halkım!” dedi, “İşte kızlarım! Bunlar sizin için daha temiz *‘daha uygun’*. Allah’tan korkun da beni konuklarımın önünde rezil etmeyin. Yok mu aranızda olgun bir adam!”
079 Onlar, “Bilirsin, senin kızlarında hakkımız yok.
Aslında sen bizim ne istediğimizi de gayet iyi bilirsin!” dediler.
080 Lut, “Ah ne olurdu, sizinle baş edecek bir kuvvetim olaydı ya da sağlam bir dayanağa sığınabileydim!” dedi.

081 *'Olanları izleyen insan görünümlü melekler'* "Ey Lût!" dediler, "Biz Rabbinin elçileriyiz. Onlar sana ilişemeyecekler.

Durma, ailenle beraber gecenin uygun bir vaktinde yola çık.

Sizden hiç kimse arkasına bakmasın, geride kalmasın. Karın dışında! Çünkü, öbürlerine gelen azap ona da çatacak!

Sözü verilenin *'azabın'* vakti sabahleyindir. Sabah da yakın değil mi!"

011.

082 Emrimiz gelince oranın altına üstünü getirdik.

Üzerlerine birbiri ardınca siccilden taşlar yağdırdık.

'Ayetteki "siccil" kelimesi hem "bellikli" demektir, hem de "ateşte pişirilmiş balçık" manasına gelir. Kelimenin ikinci manası, volkanlardan püsküren taşları akla getirmektedir. Kelimeyi her iki manasıyla da anlamak mümkündür.'

083 Bu taşlar Rabbinin katında damgalanmıştı.

'Her birinin bir yazgısı vardı. Hiçbiri tesadüfen inmiyordu. Hepsi görevliydi.'

Bunlar, zalimlerden hiçbir zaman uzak olmayacaktır!

'Her seferinde tepelerine inecektir! Salgın hâline gelen bazı günahlar belalara, afetlere, musibetlere sebeptir. Eski toplumların başlarına gelen bu tür felaketler bunu gösteriyor.'

084 Medyen halkına da kardeşleri Şuayb'ı elçi gönderdik.

"Ey halkım!" dedi, "Allah'a kulluk edin!

Sizin ondan başka ilahınız yoktur!

Ölçüyü tartıyı eksik tutmayın.

Şimdi sizi bolluk içinde görüyorum da sizin için kuşatıcı bir günün azabından korkuyorum.

085 "Ey halkım! Ölçüyü tartıyı adalet üzere uygulayarak tam yapın.

İnsanların eşyasını eksik vererek haksızlık etmeyin.

Bozgunculuk ederek yeryüzünü karıştırmayın.

086 "Gerçekten inanan kimselerseniz, sizin için hayırlı olan Allah'ın *'helal kâr olarak size'* bıraktıklarıdır.

Ben sizin muhafızınız değilim."

'Her peygamber gibi benim görevim de gerçekleri bildirmekten ibarettir. Sizi zorlayamam. Tercihi siz yapacaksınız. Sorumluluk da elbet sizin olacak.'

087 "Ey Şuayb!" dediler, "Atalarımızın taptıklarını bırakmamızı, mallarımızı canımız nasıl isterse öyle kullanmamamızı senin namazın mı emrediyor? Biz seni aklı başında bir adam olarak bilirdik!"

088 “Ey halkım!” dedi, “Rabbimden gelen bir delile dayanıyorsam, o bana güzel bir rızk vermişse, sizce ben nasıl davranmalıyım!

Size yasak ettiklerime kendim aykırı hareket etmek istemem.

Gücüm oranında *‘yanlışları’* düzeltmek istiyorum.

Başarılı olup olmamam tamamen Allah’ın yardımına bağlıdır.

Ben sadece ona dayanıyor, her konuda ona yöneliyorum!

011.

089 “Ey halkım! Bana karşı gelmenizden ötürü, Nuh, Hud veya Salih halkına gelen belanın bir benzerinin sizin de başınıza gelmesini istemem.

Lût halkı da sizden uzak sayılmaz hani!

090 “Rabbinizden günahlarınızın bağışlanmasını isteyin.

Ona tevbe edin!

Rabbim gerçekten merhametlidir!

Hem seven, hem de sevilmeye layık olandır!”

‘Rabbim tüm sevgileri yaratandır. Kullarını sever. Güzel nimetler vererek bu sevgisini gösterir. Siz de imanınızla, ibadetinizle, ahlakınızla ona olan sevginizi gösteriniz!’

091 “Ey Şuayb!” dediler, “Söylediklerinin çoğunu anlamıyoruz *‘bir mana veremiyoruz’*. Seni de aramızda pek güçsüz görüyoruz. Yakınların olmasaydı seni öldüresiye taşlardık. Bizim gözümüzde senin bir saygınlığın yok!”

092 “Ey halkım!” dedi, “Allah’ı umursamıyor da akrabalarımdan mı çekiniyorsunuz!

Akrabalarım daha mı önemli!

Rabbim bütün yapıp ettiklerinizi *‘bilgisiyle, gücüyle’* kuşatmıştır!

093 “Ey halkım! Elinizden geleni yapın bana! Elbet ben de yapacağım.

O alçaltıcı azap kime gelecek, yalancı kimmiş, ileride bileceksiniz!

Bekleyin, doğrusu ben de sizinle beraber bekliyorum!”

094 *‘Azap’* emrimiz gelince, Şuayb’ı ve yanındaki inananları merhametimizin bir eseri olarak kurtardık.

O zalimleri *‘dehşetli’* bir çığlık yakaladı.

Oldukları yerde cansız cisim kesildiler!

095 Sanki orada daha önce hiç yaşamamışlardı!

Medyen halkı böylece silinip gitti.

Tıpkı Semud halkının silinip gitmesi gibi.

096 Andolsun, Musa’yı da ayetlerimizle ve kesin bir mucizeyle gönderdik.

097 Firavuna ve onun seçkinlerine.

Onlar, Firavunun emrine uydular.

Oysa, Firavunun emrinde hiçbir hayır yoktu!

011.
098 Firavun, kıyamet gününde halkına önderlik eder, onları cehenneme sürükler.
Ne kötü yerdir sürüklendikleri o yer!
099 Bir lânet onları burada da kovalar, kıyamet gününde de.
‘Bu lanet, bu rahmetten yoksunluk onların yapıp ettikleri yüzündendir.’
Ne kötü bir kısmettir o kısmet!
100 Sana birer ibret öyküsü olarak anlattıklarımız eski diyarların haberleridir.
Onların bir kısmı hâlâ yerinde duruyor, bir kısmı silinip gitti.
101 Biz onlara haksızlık etmedik.
Onlar, kendi kendilerine kıydılar.
Rabbinin emri gelince, Allah’ı bırakıp da yalvardıkları düzmece tanrıları kendilerine hiçbir fayda sağlamadı. Sadece kayıplarını artırdı.
102 Rabbin bir memleketin zalim halkını mahvetti mi işte böyle mahveder!
Pek şiddetli, pek acı vericidir onun mahvedişi!
103 *‘Bu anlatılanlarda’* ahiret azabından korkan kimseler için apaçık bir ayet *‘bir uyarıcı ders’* vardır.
‘Gelmesi kesin olan’ kıyamet günü, insanların toplanma günüdür. Mutlaka görülecek bir gündür.
104 Biz onu *‘dünyanın ölümü demek olan kıyameti’* ancak sayılı bir süre için erteleriz.
105 Ö*lümden sonraki yargılama süreci başlayınca,* Allah’ın izni olmadan hiç kimse konuşamaz.
‘Diriltilip toplananlardan’ kiminin sonu iyi olacak, kimininki kötü.
106 Sonu kötü olanlar cehennem ateşine girer. Her nefeste ah edip inlerler!
107 Rabbinin dilemesi bir yana, gökler ve yer durdukça orada kalırlar. Rabbin her ne isterse yapabilendir.
‘Gökler ve yer kıyamet anında yıkılır. “Gökler ve yer durdukça” sözü “sonsuza kadar” anlamında bir deyiştir.’
108 Sonu iyi olanlar cennete girerler. Rabbinin dilemesi bir yana, gökler ve yer durdukça *‘yani sonsuza kadar’* orada kalırlar.
Ardı arkası kesilmez bir lütuftur bu!

011.

109 *'Yapay tanrılara inanan'* bu insanların tapınmaları konusunda şüpheye düşme.

Atalarının izinden gidiyor, onlar gibi tapınıyorlar.

Onların paylarını eksiksiz veririz!

110 Andolsun! Musa'ya kitap verdik. Üzerinde anlaşamadılar, nice aykırı görüşler ileri sürdüler.

'Kimi inandı, kimi inanmadı. İnananlar da ayrı bir âlem! Kendileri kitaba uyacaklarına kitabı kendilerine uydurdular.'

Eğer Rabbinin daha önce verilmiş bir sözü olmasaydı işleri bitirilmişti.

Doğrusu, onlar bu konuda şüpheye varan bir ikilem içindeler.

'Kur'an konusunda kesin imanları yok. İkilemdeler. Kuşkuları var. Bir türlü kesin karar veremiyor, inanamıyorlar.'

111 Rabbin, her birine yapıp ettiklerinin karşılığını eksiksiz verecektir. Çünkü, onların bütün yapıp ettiklerinden haberlidir.

112 Sen, sana emredilene uyarak dosdoğru ol! Beraberinde bulunan tevbeliler de senin gibi olsunlar!

İlahi sınırları aşmayın!

Allah bütün yapıp ettiklerinizi görüyor!

'Hazreti Muhammed aleyhissalâtü vesselâm, bir hadisinde, "Hud suresi ve benzerleri beni ihtiyarlattı" buyurdu. Âlimler, özellikle bu ayetin çok etkili olduğunu söylemişlerdir.'

113 Zalimlere eğilim göstermeyin, aksi hâlde ateş size de dokunur!

Sizin, Allah'tan başka koruyucunuz yoktur!

Size yardım da edilmez!

114 Gündüzün iki ucunda, gecenin gündüze yakın saatlerinde namaz kıl!

İyilikler kötülükleri giderir.

Bu, düşünüp kavrayabilen kimselere bir hatırlatmadır.

115 Sabret! Allah, sorumluluklarını güzelce yerine getirenlerin emeklerini boşa çıkarmaz.

116 Sizden önceki nesillerin ileri gelenlerinin yeryüzündeki fesada engel olmaları gerekmez miydi!

'Bilginlerinin, düşünürlerinin, aydınlarının bozulmaya, yozlaşmaya, çürümeye karşı çaba harcamaları gerekirdi.'

Onlardan kurtardıklarımız pek azdır.

'Kendilerine emredileni yapıp çaba gösterdikleri için bir kısmını kurtardık.'

Zalimler ise, kendilerine verilen zenginliklerle hayatın tadını çıkarmayı yeğlediler, günah bataklıklarına dalan suçlular oldular.

117 Rabbin, halkı düzgün olan memleketleri haksız yere helak etmez.

....

011.
118 Rabbin dileseydi, bütün insanları bir tek ümmet yapardı.
‘Ümmet, yani aynı inancı paylaşan topluluk.’
Oysa, çekişip duracaklar.
‘Bu dünyanın bir sınav yeri olabilmesi, iyilerle kötülerin ortaya çıkması için, insanların ayrı görüşler ileri sürerek çatışmalarına izin verilmiştir.’
119 Rabbinin merhamet ettiği kimseler başka.
Onların hepsini bunun için yarattı.
Bununla beraber, Rabbinin, “Cehennemi hepten cinlerle ve insanlarla dolduracağım!” sözü gerçekleşmiş oldu.
‘Allah, bütün kullarını cennet için yarattı. Hiçbir kulunun cehenneme gitmesini istemedi. Bu nedenle peygamberler, kitaplar gönderdi, gerçekleri bildirdi. Kimi iman etti, kimi etmedi. Bir sınav yeridir bu dünya. Cehennem yoluna kendi tercihiyle girene kim ne diyebilir!’
120 Peygamberlerin başlarından geçenlerden bazılarını, senin kalbini pekiştirebilecek olanları, bir ibret öyküsü olarak sana anlatıyoruz.
Bu ibret öyküleri aracılığıyla, sana gerçek bildiriliyor, inananlara da ibret dersi veriliyor.
121 İnanmayanlara, “Elinizden geleni yapın! Elbet biz de yapıyoruz!
122 “Bekleyin bakalım! Biz de bekliyoruz!” de.
123 Göklerin ve yerin görünmeyen gerçek yüzü, maddenin ötesindeki etkin egemenlik gücü Allah’ındır.
İşlerin hepsi ona döndürülür.
Öyleyse yalnız ona kulluk et, ona dayan!
Çünkü, Rabbin yapıp ettiklerinizden haberlidir!

012. YUSUF SURESİ

‘Yusuf, iffetini korumasıyla meşhur bir peygamberin adıdır. Yakışıklılığı dillere destandır. Maliye ilmini iyi bilirdi. Rüyaları tabir ederdi. Hapishaneyi bir dershane hâline

getirmiştir. Ona selâm olsun!'

Bismillahirrahmanirrahîm.

001 Elif, lâm, ra. Bunlar mübin kitabın ayetleridir.

'Mübin, hem açık, hem de açıklayıcı demektir.'

002 Biz onu, kavrayıp akıl erdiresiniz diye, arapça bir okuma metni olarak indirdik.

'Kur'an'ın insan diliyle inmesi bir zorunluluktu. Bu dil de, onu iletmekle görevli olan insanın dili olmalıydı.'

003 Kur'an'ı vahyetmekle sana hikayelerin en güzelini anlatıyoruz. Daha önce senin bundan haberin yoktu.

'Gerek konu, gerek anlatım bakımından eşsiz bir öykü bu.'

004 Bir zamanlar Yusuf, babasına, "Babacığım! Rüyamda on bir yıldızın, güneşin ve ayın bana secde ettiklerini *'saygı gösterdiklerini'* gördüm" dedi.

....

012.

005 Babası, "Yavrum!" dedi, "Rüyanı kardeşlerine anlatma. sonra sana tuzak kurarlar. Çünkü, şeytan insana apaçık bir düşmandır.

006 "Rüyana bakılırsa, Rabbin seni seçkin kılacak. Sana olayların gerçek anlamını öğretecek. Bundan önce ataların İbrahim ve İshak'a nimetini tamamladığı gibi, sana ve Yakub nesline de nimetini tamamlayacak.

Rabbin, sınırsız ilmi olan, her işini nice gayeler gözeterek hikmetle yapandır."

007 Andolsun! Yusuf ile kardeşinin başından geçen olaylarda, gerçeği arayıp soranlar için nice ibretler vardır.

008 *'Yusuf'un üvey kardeşleri kendi aralarında konuşmaya başladılar.'*

"Artık iyice belli oldu, babamız Yusuf'u ve onun öz kardeşini bizden daha çok seviyor. Oysa biz, birbirine sımsıkı kenetlenmiş kuvvetli bir ekibiz. Babamız gerçekten apaçık bir yanılgı içinde" dediler.

009 İçlerinden biri, "Yusuf'u öldürün ya da ıssız bir yere atın. O zaman babanız büsbütün size kalır. Sonra da *'tevbe eder'* iyilerden olursunuz" dedi.

010 Bir başkası söz alıp, "Hayır, Yusuf'u öldürmeyin. İlle de bir iş yapmak istiyorsanız, onu bir kuyuya atın. Kervanlardan biri buluntu olarak alır gider" dedi.

011 *'Bu fikri benimseyip babalarının yanına gittiler.'*

"Ey babamız!" dediler, "Yusuf konusunda bize niye güvenmiyorsun. Biz onun iyiliğini istiyoruz.

012 "Yarın onu bizimle gönder de gezsin, oynasın. Hiç kuşkun olmasın, biz onu

gözetiriz.

013 Yakup, “Onu götürmeniz beni üzer. Korkarım, sizin dalgın bir anınızda onu kurt yer” dedi.

014 “Olur mu öyle şey! Birbirine sımsıkı kenetli bunca insanın arasında onu kurt yerse biz yitik acısıyla yanarız!” dediler.

012.

015 *‘Babaları istemeyerek de olsa izin verdi.’*

Yusuf’u yanlarına alıp gittiler. Bir kuyunun dibine bırakmaya karar verdiler.

Yusuf’a, “Zamanı gelince, onların seni tanıyamadıkları bir sırada, sen onlara bu eylemlerini haber vereceksin” diye bildirdik.

016 Yusuf’un kardeşleri, yatsıleyin yalandan ağlayarak babalarının yanına geldiler.

017 “Ey babamız!” dediler, “Biz uzak bir yere gitmiştik. Kendi aramızda yarışıyorduk. Yusuf’u da eşyalarımızın yanında bırakmıştık. Onu kurt yemiş! Şimdi biz doğru da söylesek sen bize inanmazsın.”

018 Yusuf’un gömleğini de yanlarında getirmişlerdi. Üzerinde sahte bir kan lekesi vardı.

Yakup, “Hayır!” dedi, “Sürekli kötülük buyuran nefisleriniz sizi aldatıp bir işe sürüklemiş. Söyledikleriniz karşısında dayanabilmem için bana gereken güzel bir sabırdır. Bir de, kendisinden yardım istenen Allah!”

019 Derken, kuyunun yakınına bir kervan geldi.

Sucularını gönderdiler.

Sucu kovasını kuyuya salar salmaz haykırdı, “Hey! Müjde! Bu bir oğlan!” dedi.

Kervandaki adamlar onu satmak üzere yanlarına aldılar.

Allah onların yaptıklarını da yapacaklarını da biliyordu.

020 Ona değer vermedikleri *‘yanlarında alıkoymak istemedikleri’* için ucuz bir fiyata, birkaç paraya sattılar.

021 Mısırda onu satın alan adam, karısına, “Ona iyi bak. Belki bize bir faydası dokunur. Belki de evlat ediniriz” dedi.

Bu yolla Yusuf’u oraya yerleştirdik.

Ona olayların yorumunu öğretmek istiyorduk.

Allah, ne isterse yapar!

Fakat, insanların çoğu bunu bilmezler!

‘Tevrat’a göre, satın alan adam sarayda görevli bir subaydı. Adı, Potifar idi. Züleyha isimli bir de karısı vardı.’

022 Yusuf ergenlik çağına erişince, ona bir hüküm, bir de ilim verdik.

‘Peygamber olarak görevlendirdik. Vahiy yoluyla bilgiler verdik.’

Biz, muhsinleri böyle ödüllendiririz!

‘Muhsinleri, yani ihsan edenleri, iyilik yapanları, güzel davrananları, Allah’ı görür gibi duyarlı kulluk edenleri.’

012.

023 Derken, ev sahibesi kadın, ondan arzusuna karşılık vermesini istedi.

Evde baş başa kaldıkları bir gün kapıları kilitledi.

Yusuf’a, “Hadi gel!” dedi.

Yusuf, “Allah’a sığınırım günaha girmekten!” dedi, “Senin kocan benim efendimdir. Bana iyi davrandı! Zalimler asla kurtuluşa eremezler!”

024 Kadın ona karşı gerçekten meyilliydi.

Rabbinin işaretini görmeseydi o da ona meyledecekti.

Bu yolla ondan kötülüğü ve taşkınlığı giderdik.

Çünkü, samimi kullarımızdan biriydi.

025 *‘Kadın, onu zorla alıkoymak istiyordu. Yusuf kaçtı, kadın peşini bırakmadı.’ K*apıya doğru koştular.

Kadın, yakalamak isterken onun gömleğini arka tarafından yırttı.

Efendisi *‘onlar farkına varmadan gelmiş’* kapının yanında duruyordu.

Kadın, “Karına kötülük etmek isteyenin cezası zindana atılmaktan ya da can yakıcı bir azaptan başka ne olabilir!” dedi.

026 *‘Yusuf,* “Benden faydalanmak isteyen kendisidir” diyerek kendini savundu.

Kadının olaya tanık olan bir akrabası, “Gömlek önden yırtılmışsa kadın doğru söylüyor, bu yalancılardandır.

027 “Gömlek arkadan yırtılmışsa, kadın yalan söylüyor, bu doğrulardandır” diye tanıklık etti.

028 Baktılar, gömlek arkadan yırtılmış.

Kocası, gömleğin arkadan yırtılmış olduğunu görünce, karısına, “Bu sizin hilelerinizden biridir. Siz kadınların hilesi pek yamandır!” dedi.

029 Yusuf’a yönelerek, “Yusuf! Sen bu olaydan kimseye söz etme!” dedi.

Sonra da kadına dönerek, “Kadın! Sen de günahın için bağışlanma dile! Çünkü, büyük günahkarlardan biri oldun!” dedi.

030 Şehirdeki kadınlar, “Azizin karısı, genç kölesinin gönlünü çelmeye çalışıyormuş. Ona olan tutkusu yüzünden kalbinin zarı çatlamış kadının. Biz onu apaçık bir sapıklıkta görüyoruz” diye dedikodu ediyorlardı.

012.

031 Azizin karısı, kadınların kendisiyle ilgili yergilerini işitince, onları evine davet etti. Dayalı döşeli bir sofra hazırladı. Her birinin eline birer keskin bıçak verdi. Sonra da Yusuf'a, "Çık karşılarına!" dedi.

Kadınlar onu görünce, güzelliği karşısında şaşırıp ellerini kestiler.

"Olur şey değil! Bu bir insan olamaz! Güzel bir melek!" dediler.

032 Azizin karısı, "İşte, beni kınamanıza sebep olan *'genç'* budur! Evet, gerçekten de onunla olmak istedim. Kendisi bundan sakındı. Emrimi yerine getirmezse, kesinlikle hapsi boylayacak, küçük düşenlerin arasına katılacak!" dedi.

033 *'Yusuf, evin hanımının yanı sıra öbür kadınlar tarafından da baskı görüyordu.* "Rabbim!" dedi, "Benim için hapis cezası bunların isteklerine boyun eğmekten daha sevimlidir. Tuzaklarını benden uzaklaştırmazsan, onlara eğilim duyar, cahillerden *'ilahi gerçeği bilemeyen kimselerden'* olurum."

034 Rabbi onun yakarısına olumlu karşılık verip kadınların tuzaklarından korudu.

O, her şeyi işitendir, bilendir.

035 Sonra, karar yetkisini elinde tutan adamlar, bütün delilleri gördükleri hâlde, onun bir süre için hapse girmesini uygun buldular.

'Deliller ondan yanaydı, ama onu zindana atmayı bir çözüm yolu olarak gördüler.'

036 Onun yanı sıra hapishaneye iki de delikanlı girdi.

Bunlardan biri, "Rüyamda kendimi üzüm sıkarken gördüm" dedi.

Öbürü, "Ben de rüyamda, başımın üzerinde bir ekmek taşıdığımı, kuşların ondan yediğini gördüm" dedi.

"Bize rüyalarımızı yorumla. Bizim gözümüzde sen iyi kimselerden birisin" dediler.

037 Yusuf, "Azık olarak verilen yemekleriniz önünüze gelmeden rüyalarınızı yorumlarım" dedi, "Bu, Rabbimin bana öğrettiği ilimlerden biridir.

Ben, Allah'a inanmayan, ölümden sonraki hayatı inkâr eden bir toplumun dinini terk ettim.

012.

038 "Atalarım İbrahim, İshak ve Yakub'un dinine uydum.

Allah'ın yanı sıra başka ilahlar edinmek bize yakışmaz.
Bu, Allah'ın bize de, bütün insanlara da lütfunun bir sonucudur.
Fakat insanların çoğu şükretmezler.
039 "Ey hapishane arkadaşlarım!
Birbirinden ayrı bir sürü ilaha inanmak mı iyidir, yoksa her şeyden üstün olan, bütün yaratıkların ilahı bir tek Allah'a inanmak mı!
040 "Allah'ı bırakıp da taptıklarınız kuru birer addan ibarettir.
Bu adları siz ve atalarınız taktınız.
'Bunlar sizin kurgularınız. Gerçekte böyle bir şey yok. Hepsi kuru birer addan ibaret.'
Allah onlarla ilgili bir belge indirmemiştir.
Hüküm verme yetkisi sadece Allah'ındır.
O size, kendisinden başkasına tapmamanızı emrediyor.
Hakiki din budur!
Fakat insanların çoğu bunu bilmez!
041 "Ey hapishane arkadaşlarım!
'Sıra rüyalarınızın gerçek anlamını bildirmeye geldi.'
Biriniz efendisine içki sunacak.
Öbürünüz asılacak, kuşlar onun başını gagalayacak.
İşte sorduğunuz mesele böylece hâlledilmiş oldu."
042 O iki kişiden, kurtulacağını sandığı kimseye, "Efendinin yanında benden söz et!" dedi.
Olacak bu ya, şeytan ona, efendisinin yanında onu anmayı unutturdu.
Yusuf bu yüzden birkaç yıl daha hapiste kaldı.
043 Melik *'Mısır hükümdarı, yanındaki adamlarına'* "Ben rüyamda yedi arık inek tarafından yenilen yedi semiz inek, bunun yanı sıra yedi yeşil başak ve bir o kadar da kurumuş başak gördüm.
Ey ulular!
Eğer rüya tabirini biliyorsanız rüyamı yorumlayın!" dedi.

012.
044 Hükümdarın ileri gelen adamları, "Bunlar anlamsız hayal demetleridir. Biz bu tür rüyaların yorumunu bilmeyiz" dediler.
045 Hapisteki iki adamdan olup da kurtulmuş olanı, aradan geçen nice zamandan sonra '*Yusuf'u'* hatırladı, "Ben, bu rüyanın gerçek anlamını size bildiririm. Beni hemen gönderin!" dedi.
046 *'Yusuf'un yanına vardı.'* "Yusuf! Ey sözü özüne uygun doğru adam! Yedi semiz

inek var, bunları yedi arık inek yiyor. Yedi yeşil başak var, yedi de kuru başak. Bana bu rüyayı yorumla. Ben de *‘saraya’* dönüp *‘oradaki’* insanlara anlatayım. *‘Bunu öğrendikleri zaman’* senin kıymetini kavrayacaklarını umuyorum” dedi.

047 Yusuf rüyayı şöyle tabir etti: “Yedi sene her zamanki gibi ekinlerinizi ekersiniz. Hasat edince yemek üzere birazını ayırın. Geriye kalan ürünü başaklarının içinde bırakın.

048 “Arkasından yedi kurak yıl gelecek. Biriktirdiklerinizin hepsini yiyip bitirecek. Geriye sadece sakladıklarınız kalacak.

049 “Onun arkasından da insanların sıkıntıdan kurtulacakları bir yıl gelecek. O zaman eskisi gibi ürün elde edecekler.”

050 Melik, “Onu bana getirin!” dedi.

‘Melik, Yusuf aleyhisselâmın yorumunu dinler dinlemez onun önemli bir adam olduğunu anlamıştı.’

Elçi ona gelince, “Efendine dön de sor bakalım, ellerini kesen kadınların derdi neymiş! Rabbim, onların bütün hilelerini bilmektedir!” dedi.

051 *‘Melik, olayla ilgisi bulunan kadınları sorguladı.’*

“Yusuf’u baştan çıkartarak ne elde etmeyi umuyordunuz?” dedi.

Onlar, “Allah tanıktır, biz onunla ilgili hiçbir kötülük bilmiyoruz!” dediler.

Azizin karısı da, “Gerçek ortaya çıktı artık. Onunla olmak isteyen bendim. Yusuf doğru bir kişidir” dedi.

052 “Ben ona gıyabında asla ihanet etmedim. Bunu onun da bilmesini istedim. Allah, hainlerin hilesini kesinlikle başarıya erdirmez!”

‘Yusuf aleyhisselâm, soruşturma açtırmasının sebebini böyle açıkladı. Böylece kendini akladı. Fakat kendindeki güzel nitelikleri sahiplenmeyip şöyle dedi:’

012.

053 “Ben nefsimi aklamıyorum. Nefis sürekli kötülük emreder. Rabbim merhamet ederse o başka. Rabbim gerçekten bağışlayıcıdır, merhametlidir.”

‘Nefis terimi can, kendi, öz, zat, özellikle maddî arzuların kaynağı olup sınır tanımayan bir duygu manalarına gelir.’

054 Melik, “Onu bana getirin de yanıma alayım” dedi.

Onunla konuşunca, “Bugün senin bizim yanımızda önemli bir yerin, güvenilir bir durumun vardır” dedi.

055 Yusuf, “Beni ülkenin hazinelerini yönetmek üzere görevlendir. Ben iyi korur, iyi bilirim” dedi.

056 Böylece Yusuf’u o ülkeye yerleştirdik.

Nereyi isterse orada konaklardı.

Kimi dilersek rahmetimizi ona nasip ederiz.

Güzel davrananların ödülünü mutlaka veririz.

057 Fakat inanıp da yasaklardan sakınanlar için ahirette verilecek ödül daha hayırlıdır.

058 Yusuf'un kardeşleri geldiler. Onun yanına vardılar. Yusuf onları tanıdı, ama onlar Yusuf'u tanıyamadılar.

'Amansız bir kıtlık oldu. Yusuf aleyhisselâmın kardeşleri de sıkıntıya düştüler. Zahire istemek üzere Mısır ülkesine geldiler.'

059 *'Yusuf onların zahire'* yüklerini hazırlatınca, "Bana baba bir kardeşinizi de getirin" dedi, "Görüyorsunuz ya, ben ölçüyü tam yapıyorum. Konukseverlerin de en hayırlısıyım.

060 "Onu bana getirmezseniz, benden ne zahire bekleyin, ne de yanıma yaklaşın!"

'Zahire adam başına veriliyor, alan kişinin orada olması gerekiyordu. Yusuf aleyhisselâm, bir defaya mahsus olmak üzere, gelmeyen kardeşinin payını da vermişti. İkinci gelişlerinde onu da yanlarında getirmeleri gerektiğini söyledi.'

061 Kardeşleri, "Onu getirebilmek için babasını ikna etmeye çalışırız. Ne yapar eder bunu başarırız" dediler.

062 Yusuf, adamlarına, "Zahire almak için ödediklerini yüklerinin içine koyun. Ailelerinin yanına dönünce farkına varırlar da belki geri gelirler" dedi.

063 Babalarının yanına dönünce, "Ey babamız!" dediler, "Artık bize bir ölçek bile zahire verilmeyecek. Kardeşimizi bizimle beraber gönder ki zahiremizi alabilelim. Biz onu mutlaka koruruz."

012.

064 Yakub, "Daha önce size onun kardeşini emanet etmiştim, şimdi de onu mu emanet edeyim!

'Kardeşini emanet ettim, kurda kaptırdınız. Şimdi de bunu mu istiyorsunuz! Ne yüzle!'

Allah, koruyanların en hayırlısı, merhametlilerin en merhametlisidir!" dedi.

065 Yüklerini açınca sermayelerinin geri verildiğini gördüler.

"Ey babamız! Daha ne isteriz, sermayemiz bize geri verilmiş. Kardeşimizi bizimle gönderirsen, bununla bir kez daha zahire alabiliriz. Kaygılanmana hiç gerek yok kardeşimizi korur, erzakımızı da bir deve yükü kadar artırmış oluruz. Birinci gidişte getirdiğimiz zaten pek az" dediler.

066 Yakub, "Sizden söz vermenizi istiyorum. Allah'ın adını anarak yemin edeceksiniz. Hepiniz mahvolmadıkça ne yapıp edip onu bana getireceksiniz. Yoksa göndermem!" dedi.

İstenen sözü verdiler.

Yakub, "Sözleşmemize Allah vekildir!" dedi.

‘Onun yardımı olmadan sözlerimizi yerine getiremez, istediklerimizi başaramayız.’

067 Sonra da, “Oğullarım!” dedi, “Şehre bir kapıdan girmeyin, ayrı kapılardan girin.

Allah sizin hakkınızda bir hüküm vermişse, benim onu sizden savuşturmama imkân yoktur.

Çünkü, hüküm verme yetkisi sadece Allah’ındır.

Ben ona güveniyorum!

Güvenmek isteyenler de yalnız ona güvensinler!”

068 Babalarının kendilerine emrettiği biçimde şehre girdiler.

Bu önlem, Allah’ın onlarla ilgili kararını kendilerinden savamazdı. Ancak, Yakub’un kalbindeki bir arzuyu yerine getirmiş oldular.

O ilim sahibiydi. Çünkü, biz ona öğretmiştik. Fakat insanların çoğu bunu bilmez!

069 Yusuf’un yanına vardılar.

Yusuf kardeşini kucakladı, “Bilesin, ben senin kardeşinim, onların yaptıklarına üzülme” dedi.

012.

070 Yusuf, onların bineklerine yükletirken, bir su kabını kardeşinin yüküne koydurdu.

Bir seslenici, “Ey kervancılar! Siz hırsızsınız!” diye bağırdı.

071 ‘*Yusuf’un kardeşleri’* adamlara dönerek, “Ne kaybettiniz?” dediler.

072 “Melikin su kabını kaybettik. Onu bulup getirene bir deve yükü ödül var. Biz buna garanti verebiliriz” dediler.

073 “Vallahi biz buraya bozgunculuk yapmak için gelmedik. Hırsız da değiliz! Bunu siz de biliyor olmalısınız” dediler.

074 “Peki yalan çıkarsanız ‘*sizin yasalarınıza’ göre* bu suçun cezası nedir?” diye sordular.

075 “Bunun cezası, yitik mal kimin yükünde bulunursa o kişiye el konulur. Biz, zalimleri böyle cezalandırırız” dediler.

‘İbrahim aleyhisselâmdan kalan yasaya göre olan cezayı böylece açıkladılar.’

076 *‘Onları Yusuf’un yanına götürdüler.’*

Yusuf, kardeşinin yükünden önce onlarınkini aramaya başladı.

Sonra, *‘koydurtan kendisi değilmiş gibi’* su kabını kardeşinin kabından çıkardı.

Yusuf için böyle bir düzen kurduk. Çünkü, Melikin yasasına göre kardeşini elinde tutamazdı.

Allah dilerse o başka.

Biz, kimi dilersek onu derecelerle yükseltiriz.

Her bilenin üstünde bir bilen bulunur!

077 “Çaldı demek! Daha önce kardeşi de çalmıştı!” dediler.

Yusuf bunu içine attı, onlara belli etmedi.

‘Yusuf, henüz küçük bir çocukken, anne tarafından dedesinin olan bir putu, ona tapınılmasın diye gizlice alıp kırmıştı. Kardeşleri bu olayı hırsızlık diye nitelediler.’

Kendi kendine, “Kötü bir durumdasınız! Allah, ne anlatırsanız onu en iyi bilendir!” dedi.

078 “Ey saygın kişi! Bunun ihtiyar bir babası var. Onun yerine bizden birini al. Biz seni güzel davranışlı kimselerden biri olarak görüyoruz” dediler.

012.

079 Yusuf, “Yitik eşyamızı yanında bulduğumuz kimseden başkasını alıkoymak hatasından Allah’a sığınırız!

Öyle yaparsak zalimlerden oluruz” dedi.

080 Ondan ümitlerini kesince, kendi aralarında fısıldaşarak bir kenara çekildiler.

Büyükleri, “Unutmayın!

Babanız, Allah’ı tanık tutarak sizden kesin bir söz aldı.

Yusuf’la ilgili bir hata yapmıştınız!

Babam bana izin verene kadar ya da Allah benimle ilgili olumlu bir hüküm ortaya koyana kadar ben buradan ayrılmam.

O, hüküm verenlerin en hayırlısıdır!” dedi.

081 “Babanızın yanına dönün de, “Ey babamız!” deyin, “Senin oğlun hırsızlık etti.

Biz sadece bildiklerimize tanıklık ediyoruz.

Göremediğimiz şeyleri de gözetemeyiz ya!

082 “Biz doğru söylüyoruz. İstersen gittiğimiz şehrin insanlarına sor. Birlikte yolculuk ettiğimiz kervancılara da sorabilirsin.”

083 *‘Babalarının yanına dönünce başlarına geleni anlattılar.’*

Yakub, “Yok!” dedi, “Nefsiniz sizi bir işe sürüklemiş.

Bana gereken güzel bir sabırdır.

Belki de Allah bana hepsini birden getiriverir.

O, sınırsız ilmi olandır, her işini nice faydalar gözeterek yapar.

084 Onlara sırtını döndü, “Vah Yusuf’um, vah!” dedi.

Üzüntüden gözlerine ak düştü.

Acısını kalbine gömdü.

085 “Hâlâ Yusuf’u anıyorsun. Vallahi sonunda bu dert seni yiyip bitirecek” dediler.

086 “Ben” dedi, “derdimi ve üzüntümü yalnız Allah’a şikayet ederim. Çünkü, Allah’ın lütfuyla sizin bilmediklerinizi biliyorum.

087 “Ey oğullarım!
Haydi gidin de Yusuf’la kardeşini bulmak için bir araştırma yapın.
Allah’ın rahmetinden ümidinizi kesmeyin.
Çünkü, gerçeği inkâr edenlerden başkası Allah’ın rahmetinden ümidini kesmez!”
088 *‘Yusuf’un kardeşleri tekrar Mısıra geldiler.’*
Onun huzuruna çıktılar.
“Ey saygın kişi!” dediler, “Biz ve ailemiz darda kaldık. ‘*Yiyecek almak üzere’* pek az bir sermayeyle geldik.
Sen bize tam ölçü yiyecek ver de yardımın olsun.
Allah, darda kalanlara yardım edenleri sever.”
089 “Yusuf’a ve kardeşine neler yapmıştınız, hatırlıyor musunuz?” dedi.
090 “Sen gerçekten Yusuf musun!” dediler.
“Yusuf’um, bu da kardeşim. Allah bize rahmetiyle nimetler verdi.
Kim kötülüklerden kendini sakınır da sabırlı olursa bilsin, Allah güzel davrananların emeklerini boşa çıkarmaz!” dedi.
091 “Vallahi, Allah seni bizden üstün kıldı.
Biz gerçekten de büyük suçlar işlemiştik” dediler.
092 Yusuf, “Bugün siz, hatalarınızdan ötürü kınanmayacaksınız.
Allah sizi affeder.
O, merhamet edenlerin en merhametlisidir!” dedi.
093 “Giderken gömleğimi de yanınızda götürün.
Onu babamın yüzüne sürün. O zaman ona yeniden ışık verilir.
Sonra ailenizi de alıp hep birlikte bana gelin.”
094 Kervan geriye dönmek üzere oradan ayrılınca, babaları, “Ben Yusuf’un kokusunu alıyorum. Bana bunak demezseniz bu sözüme inanırsınız” dedi.
095 “Vallahi sen eski yanılgını sürdürüyorsun!” dediler.

096 Müjdeci gelip de Yusuf'un gömleğini yüzüne sürünce, gözleri hemen açıldı.
Bunun üzerine Yakub, 'Ben size, Allah'ın lütfuyla sizin bilmediklerinizi bilirim, dememiş miydim!" dedi.
097 *'Yusuf'u kuyuya atan kardeşler babalarının yanına vardılar.'* "Ey babamız! Bizim için bağışlanma dile. Çünkü, biz suçluyuz!" dediler.
098 "Rabbimden bağışlanmanızı dileyeceğim.
O, günahları bağışlayıcıdır, merhametlidir" dedi.
099 Derken, hep birlikte yollara düşüp Yusuf'un yanına vardılar.
Yusuf, ana babasını bağrına bastı. Yanında onlara özel yer verdi.
"Allah'ın izniyle güven içinde şehre girip yerleşin" dedi.
100 Ana babasını oturmaları için tahta çıkardı.
Orada bulunanların hepsi ona büyük bir saygı göstererek secde ettiler.
Yusuf, "Babacığım" dedi, "çocukluk yıllarımda gördüğüm rüyanın yorumu buymuş demek.
Rabbim onu gerçekleştirdi.
Şeytan, benimle kardeşlerimin arasını açtıktan sonra, Rabbim bana güzel davrandı.
Beni hapisten çıkardı, sizi çölden getirdi.
Rabbim latiftir, dilediklerini incelikli yollarla gerçekleştirir.
O, sınırsız ilmi olan, her işini nice gayeler gözeterek hikmetle yapandır.
101 "Rabbim! Bana egemenlik verdin, olayların gerçek anlamanı öğrettin.
Ey göklerin ve yerin eşsiz yaratıcısı!
Benim dünyada da, ahirette de dostum sensin.
Canımı Müslüman olarak al!
Beni salihlerin arasına kat!"
'Müslüman, yani bütün benliğini içtenlikle sana teslim etmiş bir kul. Salihler, yani buyruklarını duyarlılıkla yerine getiren iyi kullar.'
102 Bunlar gaybın bilgileridir.
'Gözlem alanına girmeyen, dış duyularla hissedilemeyen şeylerle ilgili bilgileri.'
Biz onu sana vahiy yoluyla bildiriyoruz.
Yusuf'un kardeşleri yapacakları işe karar verip düzen kurarlarken sen yanlarında değildin.
103 Sen tutkuyla istesen bile, insanların çoğu yine de inanmazlar!

012.
104 Oysa, sen onlardan yaptıklarına karşılık bir ücret de istemiyorsun.
Kur'an, bütün insanlar için bir öğüttür.
105 Göklerde ve yerde nice ayetler vardır.

‘Dikkatle bakıp düşünenlere gerçekleri anlatan alâmetler, işaretler, nişanlar vardır.’
Yanlarından yüz çevirerek geçer giderler!
‘Fakat onu tanımayanlar, bunlara bakmaz, görmez, düşünmezler.’
106 Onların çoğu, Allah’ın yanı sıra başka tanrılar edinmeksizin Allah’a inanmazlar.
107 Allah tarafından gönderilecek bir azabın kendilerini sarıp sarmalamasından ya da kıyametin onlar farkında değillerken ansızın gelip çatmasından yana güvende midirler!
108 “Benim yolum budur!
Ben de, bana uyanlar da basiret üzere Allah’a davet ederiz.
‘Gerçekleri bilerek, görerek, önemini kavrayarak, içtenlikle insanları imana çağırırız.’
Allah bütün kusurlardan ıraktır.
Ben yapay tanrılar edinenlerden değilim!” de.
109 Senden önce de nice toplumların içlerinden bazı insanlara vahiy gönderdik.
Bunlar, yeryüzünde dolaşıp da kendilerinden önceki toplumların sonunu görmüyorlar mı!
Kötülüklerden sakınanlar için ahiret yurdu daha hayırlıdır.
Aklınızı hâlâ kullanmayacak mısınız!
110 O peygamberler, ümitlerini yitirme noktasına gelip de kesinlikle yalanlandıklarını sandıkları sırada, onlara yardımımız erişti, dilediklerimiz kurtarıldı.
‘Peygamberler de birer insandı. Ellerinden geleni yaptılar. İnsanların dinlemediklerini görünce, ümitlerini yitirme noktasına geldiler. İşte o zaman onlara yardımımız yetişti.’
Azabımız günahlara batan suçlulardan geri çevrilmez!
111 Onların hikayelerinde aklını kullanan kimseler için ibret dersleri vardır.
‘Gerçi herkese akıl verilmiştir. Akıl, kişinin yaratılış amacını düşünmesi içindir. İbret dersini, aklını yaratılış amacına uygun biçimde kullananlar alır.’
Kur’an insanlar tarafından uydurulabilir bir söz değildir.
Kendinden önceki ilahi belgeleri onaylayan, inanca eğilimli kimselere bütün gerçekleri ayrıntılı biçimde açıklayan bir rehber, bir rahmettir.

....

013. RA’D SURESİ

‘Ra’d, “gök gürültüsü” demektir. Allah, harika bir biçimde gökyüzünü konuşturuyor. Bu yüksek ses insanın başına bir tokmak gibi iniyor, “Dikkat et!’ diyor, “Harika işler yapan bir ustanın işlerine bak. Göklere su çıkartıyor. Bir emirle bulutları topluyor. Rüzgarlarla

kurak beldelere sürüyor. Rahmet yağmurları yağdırıyor. Zemin bahçesini suluyor. Bütün varlıklar hizmet ediyor. Her biri kendi işinin başında. Düşün! Bu olaylar başıboş olamazlar! Sen de başıboş olamazsın! Perde arkasında biri var. Biliyor, istiyor, yapıyor. Onu tanı, bil, sev! Hem kendi adına, hem de bütün varlıklar adına kulluk et! Çünkü sen halifesin, yetkilisin, sorumlusun!"

Bismillahirrahmanirrahîm.

001 Elif, lâm, mîm, ra. Bunlar Kitabın ayetleridir.
Rabbinden sana indirilenler gerçeğin ta kendisidir!
Fakat insanların çoğu inanmazlar!
002 Gökleri görülebilir bir direk olmaksızın yükselten, sonra *'egemenlik makamı olan'* arşa hükmeden, belli bir süreye kadar hareket etmek üzere güneşi ve ayı emri altına alan, bütün işleri *'aksatmaksızın'* yürüten, ayetleri ayrıntılı biçimde açıklayan, Allah'tır.
Belki Rabbinize kavuşacağınıza kesin olarak inanırsınız.
'Sınırsız ilmi, iradesi ve gücüyle bu harika olayları yapan Allah, sizi ölümünüzden sonra niçin diriltemesin! Şu uçsuz bucaksız kâinatı yoktan yaratan yaratıcı, sizi kabirlerinizden kaldırabilir.'
003 Yeryüzünü yayıp uzatan, orada büyük yükseltiler, nehirler var eden, her üründen iki cinsi türeten, gündüzü geceyle bürüyen, odur.
Düşünen kimseler için elbet bunda *'ilahi gerçekleri bildiren'* ayetler *'deliller, işaretler, alametler'* vardır.
004 Yeryüzünde, hepsi aynı suyla sulanan birbirine yakın toprak parçaları, bir kökten sürgün verip tek başına ya da bir küme biçiminde dallanan üzüm bağları, ekinler ve hurma ağaçları vardır.
'Bu ortak özelliklerine karşın' sağladıkları faydalar bakımından onların kimini kimine üstün kılmışızdır.
Aklını *'yaratılış amacına uygun biçimde'* kullanan kimseler için bunlarda ayetler *'alâmetler, ibretler'* vardır.
005 Şaşacaksan, kimilerinin, "Ne yani, biz çürüyüp toprak olduktan sonra yeniden yaratılacak mıyız!" demelerine şaşmalısın.
İşte onlardır Rablerini inkâr edenler!
Onlardır boyunlarına demir tasmalar geçirilenler!
Onlardır ateş arkadaşları!
Cehennemde temelli kalacaklar!

013.

006 Senden, iyilik istemek yerine ivedilikle kötülük istiyorlar!

'Kur'an'daki hakikatlere inanmayan kimseler, kendilerini gerçeklerle buluşturmanı umacaklarına, tepelerine inecek bir azabı istiyorlar. Bunun için acele ediyorlar!'

Oysa, onlardan önce nice misaller geçti.

'Nice topluluklar azgınlıkları yüzünden azaba uğradılar.'

İnsanların bu tür haksız davranışlarına karşın Rabbin bağışlayıcıdır.

'Bunu bilin de, hata ettik, günah işledik diye ümidinizi kesmeyin.'

Fakat Rabbinin azabı pek şiddetlidir, bunu da bilin!

007 Hakkı inkâr edenler, "Rabbinden ona bir mucize indirilseydi ya!" derler.

'B*ir mucize, insanın yapabilirlik sınırlarını aşan bir işaret.'*

Oysa, sen sadece uyarıcısın. Her topluluk için sadece bir tek hidayet edici vardır.

'O da Allah'tır. Tek hadi odur. Hidayet verir, yol gösterir, hakka iletir. Onun dışında hiç kimse iman nurunu yaratamaz.'

008 Her bir dişi *'hamile kalarak'* neyi yükleniyor, annelerin rahimleri neyi eksiltiyor da neyi artırıyorsa, Allah hepsini bilir.

Onun katında her şey bir kaderle düzenlenmiştir.

'Bir yazgıya, bir plana, bir ölçüye göre yaratıyor.'

009 Allah, insanların duyu alanlarına girmeyeni de bilir, onların görüp gözlemleyebildiklerini de.

O pek büyüktür, tüm varlıkların üstünde *'aşkın'* bir varlıktır.

010 Sizden biri, sözü ister söylemeyip gizlesin, ister açıklayıp duyursun, ister geceleyin karanlıklara bürünüp gizlensin, ister gündüzleyin ortaya çıkıp görünsün, Allah için hepsi birdir.

011 İnsanın ardında ve önünde izleyiciler *'melekler'* vardır. Allah'ın emriyle onu koruyup gözetirler.

İnsanlar kendi durumlarını değiştirmedikçe, Allah onların durumunu değiştirmez!

Allah, bir topluma *'yapıp ettiklerine karşılık'* bir azap tattırmak isterse, ona engel olunamaz.

Onlar için Allah'tan başka bir koruyucu da bulunmaz!

012 O size, hem bir korku, hem de bir umma sebebi olsun diye şimşekler gösterir, yüklü bulutlar var eder.

013 Gök gürültüsü övgülerle, melekler korkularla hep onu anar, onun bütün kusurlardan ırak olduğunu dile getirirler.

'Kimi zaman' yıldırımlar gönderir, kimi dilerse ona isabet ettirir.

Allah hakkında tartışıp duruyorlar.

Oysa, onun azabı pek şiddetlidir!

013.
014 Gerçek anlamda ancak ona yalvarılır.
Ondan başka yalvarılanlar, yalvaranların çağrılarına asla cevap veremezler.
Bunların durumları, ağzına su gelsin diye avuçlarını açmış bekleyen adamın durumu gibidir. Böyle biri hiçbir zaman suya kavuşamaz.
İnkâr edenlerin yalvarmaları sonuç getirmeyen boş birer çabadan ibarettir.
015 Göklerde ve yerde olan varlıkların hepsi, bunların gölgeleri de, sabah akşam, ister istemez Allah'a secde ederler.
'Ona itaat eder, onun buyruklarını yerine getirirler.'
016 "Kimdir göklerin ve yerin Rabbi?" de.
"Allah!" de.
"Öyleyse niçin onu bırakıyor da kendilerine bile ne bir fayda, ne de bir zarar veremeyen tanrılar ediniyorsunuz!" de.
"Hiç körle gören bir olur mu ya da karanlıkla aydınlık bir midir!" de.
Yoksa Allah gibi yaratabilen başka tanrılar buldular da bunların yaratma fiillerini *'eylemlerini, işlerini'* birbirine mi benzettiler?
"Allah her şeyin yaratıcısıdır. O, bütün varlıkların üstünde bir güce sahip tek ilahtır!" de.
017 Gökten su indirir, kuru dere yatakları onunla dolar taşar. Akan sel suları üste çıkan süprüntüleri alır götürür. Tıpkı, süslenmek ya da faydalanmak üzere ateşte erittiklerinizin gereksiz maddelerden arındırılması gibi.
Allah, bu örnekle, hakla batılın *'gerçekle yalanın, doğruyla yanlışın'* durumunu ortaya koyuyor. Gerçekten de, birer köpük gibi olan boş şeyler atılır gider, ama insanlara faydalı olan yerinde kalır.
Allah, bunun gibi misaller veriyor.
'Hakikati apaçık anlatmak için benzetmeler yapıyor, örnekler veriyor, muhataplarını ikna ediyor.'
018 Rablerinin çağrısına olumlu cevap verenlere karşılıkların en güzeli vardır.
Onun çağrısına aldırmayanlara gelince, yeryüzündekilerin tümü, hatta bir o kadarı daha onların olsaydı, kurtulmak için hepsini verirlerdi.
Hesapların en kötüsü onları beklemektedir!
Varacakları yer cehennem olacaktır!
Ne kötü bir konaktır orası!

013.

019 Rabbinden sana indirilenin gerçek olduğunu bilenle ona karşı körlük eden bir olur mu!

Fakat ancak akıllarını yaratılış amaçlarına uygun kullanan kimseler ibret alırlar.

020 Allah'a verdikleri sözü yerine getirir, antlaşmalarını bozmazlar.

021 Onlar, Allah'ın gözetilmesini buyurduklarını gözetirler.

'Sıkı tutulması gereken ilişkileri ihmal etmez, berkitirler.'

Rablerine saygı duyarlar. *'Ölümlerinden sonraki'* hesabın kötü olanından korkarlar.

022 Rablerinin rızasını dileyerek sabırlı davranır, namazlarını özenle kılar, kendilerine rızk olarak verdiklerimizden gizlice ya da açıkça başkaları için harcama yaparlar. Kötülüğü iyilikle savarlar.

Ölümden sonra verilecek olan bunlara verilir!

023 Onlar, atalarından, eşlerinden, soylarından olup da erdem yolunu tutanlarla birlikte, sürüp giden güzelliklerle dolu cennetlere girerler.

Melekler her kapıdan yanlarına gelir,

024 "Buyrukları yapıp yasaklardan sakınmadaki sabrınızdan dolayı size selâm olsun!" derler, "İyi kulluk edenler için dünyanın sonrası ne güzel!"

025 Bir de, *'yaratılışlarının diliyle'* Allah'a büyük bir söz verip de sonra bozanlar, Allah'ın gözetilmesini buyurduğunu *'sürdürülmesi gereken ilişkileri'* koparanlar, yeryüzünde bozgunculuk yapanlar vardır.

Allah'ın lâneti onlaradır, yurdun kötüsü onlar içindir!

'Ölümlerinden sonra cehenneme atılırlar!'

026 Allah, dilemesine uygun biçimde, kiminin rızkını genişletir, kimininkini daraltır.

Dünya hayatına seviniyorlar! Oysa, ahiret hayatının yanında dünya hayatı bir avuntudan ibarettir. *'Lafi mı olur!'*

027 İnkârcılar, "Rabbinden ona bir mucize indirilseydi ya!" derler.

"Allah, uzak duranı şaşırtır, kendisine yöneleni doğru yola eriştirir!" de.

028 Onlar iman ettiler, Allah'ı anmaları sebebiyle kalpleri huzur buldu.

Uyanın! Kalpler ancak Allah'ın zikriyle tatmin olur!

'Zikir, "anmak" demektir. Kur'an'ın isimlerinden biridir. Kur'an okumak, namaz kılmak, yaratılanlara ibret gözüyle bakarak yaratıcılarını düşünmek gibi amellerin hepsi birer zikirdir. Kalp, Allah'ı anmakla huzur bulur, yatışır. Kalbi yaratan Allah, onu huzura kavuşturmanın yolunu göstermiştir.'

013.
029 Onlar inandılar, güzel çalışmalar yaptılar. Onlara *‘bu dünyada’* huzurlu bir hayat, *‘ahirette’* varılacak yerlerin güzeli *‘cennet’* hazırlandı.
030 Sana ilettiklerimizi *‘Kur’an’ı’* onlara okuman için, kendilerinden önce nice topluluklar gelip geçmiş bir topluluğa seni peygamber olarak gönderdik.
Onlar Rahmanı inkâr ediyorlar.
‘Rahmanı, yani bütün varlıklara ayrım yapmaksızın merhamet eden Allah’ı.’
“Benim Rabbim odur.
Ondan başka ilah yoktur!
Ben yalnız ona güvenirim.
Dönüş sadece onadır!” de.
031 *‘Hakka karşı direnen bu tür kimselere’* kendisiyle dağların yürütüldüğü, yeryüzünün yarıldığı, ölülerin konuşturulduğu bir metin gelseydi yine de inanmazlardı.
Her iş Allah’ın dilemesiyle olur!
İnananlar hâlâ emin olamadılar mı, Allah dileseydi insanların hepsini doğru yola eriştirirdi.
İnkâr edenlerin, ya başlarına ya da evlerinin yakınına, yaptıkları kötülüklerden dolayı felaketler gelecek, Allah’ın sözü yerini bulana kadar bu böyle sürüp gidecektir.
Allah sözünden dönmez!
032 Andolsun! Senden önce de peygamberlerle alay edilmişti.
İnkâr edenlere önce *‘bir miktar’* süre verdim, sonra kıskıvrak yakaladım.
Nasılmış azabım!
033 Kimdir her canlının neleri hak ettiğini bilerek onu kollayıp gözeten!
‘Hiç aksatmaksızın ihtiyaçlarını karşılayan.’
‘Bu gerçekler güneş gibi ortadayken yine de’ onlar Allah’ın yanı sıra yapay tanrılar edinmekten geri durmadılar.
“Haydi söyleyin bakalım onların adlarını! Yoksa ona bu yeryüzünde bilmediği bir şeyi mi haber vereceksiniz! Yoksa içi boş sözcüklere mi aldanıyorsunuz!” de.
İşin aslı, inkâr edenlere, kurdukları düzenler güzel gösterildi. Bu nedenle yoldan saptırıldılar.
Allah bir adamı saptırdı mı artık ona kimsecikler yol gösteremez!
034 Onlara dünya hayatında bir azap vardır. Ahiret azabı ise daha zorludur. Allah’a karşı onları koruyacak kimse de yoktur.

013.
035 Allah’ın yasaklarından sakınanlara sözü verilen cennetin altında ırmaklar akar.

Yemişleri gibi gölgesi de süreklidir.
Allah'ın yasaklarından uzak duranların sonu budur.
İnkâr edenlerinse sonu ateştir!
036 Kendilerine kitap verdiklerimiz, sana indirilenden dolayı sevinirler. Fakat, kimileri onun bir kısmını kabul etmezler.
"Bana, sadece Allah'a kulluk etmem ve onun yanı sıra başka tanrılar edinmemem emredildi. Hepinizi ona çağırıyorum. Dönüşüm de onadır!" de.
037 Böylece Kur'an'ı arapça bir hüküm olarak indirdik.
'Kur'an, hayatı düzenleyen yasalar içerir. İçinde emirler, yasaklar vardır. Ona uyan dünyada huzur bulur, ahirette mutlu olur. Hikmetli sözlerle doludur, insana iyiyi kötüyü bildirir.'
Sana gelen ilimden sonra onların heveslerine uyarsan, senin için ne bir koruyucu bulunabilir, ne de bir yardımcı!
038 Andolsun! Senden önce de peygamberler gönderdik. Onlara da eşler ve çocuklar verdik.
'Peygamberler de birer insandırlar. Bunların öbür insanlardan farkı vahiy alıyor oluşlarıdır. İnsanlara örnek olsun diye gönderilen peygamber elbette bir insan olmalıydı. Söz gelişi, elçi diye melekler gönderilseydi, onları örnek almak mümkün olamazdı.'
Hiçbir peygamber, Allah'ın izni olmadıkça bir ayet getiremez.
'Mucize, insanı aciz bırakan, yapabilirlik sınırlarını aşan işlere denir. Peygamberler mucize gösterir, ama onları yaratan Allah'tır.'
Her şeyin yazılı bir süresi vardır!
039 Allah dilerse siler, dilerse bırakır.
Temel kitap *'kader kitabı'* onun katındadır.
040 Onlara vaat ettiğimiz *'azabın'* bir kısmının gerçekleştiğini ister sana gösterelim, ister bundan önce seni bu dünyadan alalım, her iki hâlde de, elindeki gerçekleri iletmek sana, hesabını görmek bize düşer.
041 Görmüyorlar mı, biz yeryüzünü her tarafından sürekli eksiltiyoruz.
'Gerek topraklarını, gerek ürünlerini, gerek üstündeki canlılarını azaltarak yıpratıyoruz.'
Hüküm verme yetkisi Allah'ındır!
Onun hükmünü, ardı sıra gidip de bozacak, engelleyecek, kaldıracak kimse yoktur.
O, hesabı çabuk görendir!
042 Andolsun! Onlardan öncekiler de düzen kurdular.
Bütün düzenler Allah'ındır!
O, kim ne kazanıyor bilir!
Bu yurdun sonunun kimin olduğunu ileride inkârcılar da bilecekler!

....

013.
043 İnkâr edenler, sana, “Sen peygamber değilsin!” diyorlar.
Onlara, “Benimle sizin aranızda tanık olarak Allah yeter!
Bir de bu kitabı bilenler!” de.

014. İBRAHİM SURESİ

‘Adı bu sureye verilen İbrahim aleyhisselâm, “Allah’ın dostu” diye anılır. Pek çok peygamber gibi, Hazreti Muhammed aleyhissalatü vesselâm da onun neslindendir.’

Bismillahirrahmanirrahîm.

001 Elif, lâm, ra. Rablerinin izniyle, insanları karanlıklardan aydınlığa, o üstün gücün sahibinin, o her türlü övgüye layık olanın yoluna çıkarasın diye sana bu kitabı indirdik.
002 Allah yoluna! Göklerde ve yerde ne varsa onundur!
Kendilerini bekleyen zorlu bir azaptan dolayı vay hâllerine inkârcıların!
003 Onlar dünyayı sever, onu ahiretten üstün tutarlar.
‘Dünyanın, kişiyi kulluktan alıkoyan yüzüne aldanır, hep burada kalacağını sanır, kuruntularına aldanır.’
Allah yolundan alıkoyarlar.
O yolun eğri olmasını isterler!
İşte bunlardır derin bir sapıklık içinde olanlar!
‘Kendileri inanmadıkları gibi, başkalarının inanmasına da engel olmaya çalışırlar. Bu nedenle din aleyhinde çalışır, süslü yalanlar uydurur, onun çarpık görünmesi için ellerinden geleni yaparlar. ’
004 *‘İletilen ilahi gerçekleri’* onlara açık seçik anlatabilsin diye, biz her peygamberi kendi halkının diliyle gönderdik.
Allah, dilemesi sonucu kimini saptırır, kimini de doğru yola eriştirir.
‘Bunu yaparken asla haksızlık etmez. Çünkü, kullarının neye layık olduklarını en iyi o bilmektedir. Onların tercihlerini hesaba katarak yapar, yaratır.’
Onun üstün gücü vardır, her işini nice gayeler gözeterek hikmetle yapar.
005 Andolsun! Musa’yı ayetlerimizle, “Halkını koyu karanlıklardan aydınlığa çıkar. Onlara Allah günlerini hatırlat” diye gönderdik.
‘Allah günlerini, yani ileride insanın önüne çıkacak yargılama sürecinin aşamalarını.’
Çünkü bunlarda pek sabırlı, pek şükürlü olanlar için ibret dersi vardır.
‘Buyrukları yapıp yasaklardan sakınma konusunda sabırlı davranır, verilen nimetlere karşı şükrederler.’

014.
006 Musa, halkına, “Allah’ın üzerinizdeki nimetini hatırlayın!
Kadınlarınızı diri bırakıp oğullarınızı boğazlayarak size işkence eden Firavun yanlılarından kurtardı.
Rabbinizden büyük bir sınavdı bu” dedi.
‘*Düşünür de farkına varırsanız bunu anlarsınız. Başınıza gelen olaylar bir tesadüf değildi, bir sınav konusuydu. Suçlarınızın cezası, gelecekteki nimetlerin başlangıcıydı.’*
007 Rabbiniz, “Şükrederseniz, size *‘nimetimi’* artırırım.
Nankörlük ederseniz, azabım çetindir, bilin!” diye buyurmuştu.
008 Musa, “Siz de, yerdeki herkes de nankörlük etse ne gam!
Allah, hiçbir şeye ihtiyacı olmayandır!
Sınırsız nitelikleri sebebiyle övgüye layık olandır!” dedi.
009 Önceki çağlarda yaşamış olan Nuh, Âd, Semud gibi toplulukların haberleri size ulaşmadı mı!
Onların başından geçenleri *‘gerçek anlamda’* Allah’tan başka kimse bilmez.
Peygamberler kendilerine apaçık delillerle gelmişlerdi.
Onlar, ellerini ağızlarına götürüp, “Biz sizinle gönderilenlere inanmıyoruz.
Bizi kendisine çağırdığınız şey hakkında derin kuşkularımız var” dediler.
010 Peygamberleri onlara, “Gökleri ve yeri yaratan Allah hakkında *‘onun varlığı, birliği, isimleri, nitelikleri konusunda’* kuşku duyulur mu hiç!
Günahlarınızı affetmek, size belli bir vakte kadar süre vermek üzere sizi davet ediyor” dediler.
Onlar, “Siz de bizim gibi insansınız.
Bizi atalarımızın taptıklarından alıkoymak istiyorsunuz.
Bize kesin bir ayet *‘bir mucize’* getirsenize!” dediler.

014.
011 Peygamberleri onlara, “Evet, biz de sizler gibi birer insanız” dediler, “ama Allah

kimi dilerse ona nimet verir.
Allah izin vermediği sürece bizim size mucize göstermeye gücümüz yetmez.
İnananlar sadece Allah'a güvenmelidirler!
012 "Allah bize yollarımızı gösteriyor, biz ona niye tevekkül etmeyelim!
'Madem buna inanmışız' eziyetlerinize sabrederiz.
Tevekkül edenler sadece Allah'a tevekkül etsinler!"
'Tevekkül, elden geleni yaptıktan sonra sonucu Allah'tan ummak, istemek ve beklemektir. Çünkü, insan ister, sebeplere teşebbüs eder, ama yaratamaz.'
013 İnkârcılar, peygamberlerine, "Andolsun, ya bizim yolumuza dönersiniz ya da sizi yurdumuzdan sürgün ederiz!" dediler.
'Yolumuza, izimize, izmimize, hayat biçimimize dönmeli, bizim gibi inanmalı, bizim gibi yaşamalısınız.'
Rableri de onlara vahiy gönderdi:
"Biz bu zalimleri helak edeceğiz!
014 "Onlar silinip gittikten sonra, yerlerine sizi yerleştireceğiz.
Bu nimet, makamıma saygı duyan, tehdidimden sakınanlara özgüdür."
015 Peygamberler, yakararak başarı istediler.
O direngen zorbalarsa silinip gittiler!
016 Cehennem onları bekliyor!
Orada kendilerine irinli bir su içirilecek!
017 Onu yudumlayacak, ama yutamayacaklar!
Her yanlarından ölüm saldıracak ama ölmeyecekler!
Arkasından da yaman bir azap var onlara!
018 Rablerini inkâr edenlerin durumu, fırtınalı bir günde, rüzgârın şiddetle savurduğu bir küle benzer.
Bu tür kimseler, yaptıklarından hiçbir fayda sağlayamazlar.
İşte, en derin sapma budur!

014.
019 Görmedin mi, Allah gökleri ve yeri hak üzere yarattı.
Dilerse sizi yok eder, *'yerinize'* yepyeni insanlar getirir.
'Hak üzere, yani anlamlı, yerli yerinde, dengeli bir biçimde, her şeye hakkını vererek, önemli gayeler için.'
020 Allah'ın gücüne göre, bu uygulama üstesinden gelinemez değildir.
021 *'Ölümden sonraki yargı sürecinde'* bütün insanlar derlenip Allah'ın huzuruna getirilirler.

Zayıflar büyüklük taslayanlara, “Biz size uymuştuk, şimdi Allah’ın azabının bir parçasını olsun bizden savabilecek misiniz?” derler.
‘Zayıflar, yani uydular, uyruklar, önderlerinin izinden gidenler.’
Ötekiler, “Allah bize bir kurtuluş yolu verirse sizi de ardımız sıra sürükleriz.
‘Fakat umudumuz kalmadı.’
Artık sızlansak da, katlansak da bir.
Çünkü, kaçacak yerimiz yok!” derler.
022 İş olup bitince, şeytan, “Allah size kesinlikle gerçekleştirilecek bir söz vermişti.
Size ben de söz verdim, ama sözümden caydım.
Benim sizin üzerinizde zorlayıcı bir gücüm yoktu, ben sadece çağırıyordum, siz de geliyordunuz.
Bu durumda beni suçlamayın da kendinizi suçlayın.
Artık ne ben sizi kurtarabilirim, ne de siz beni kurtarabilirsiniz.
Aslına bakarsanız, sizin beni Allah’a eş koşmanızı hiçbir zaman onaylamış değilim.
Doğrusu, bütün zalimleri can yakıcı bir azap beklemektedir!” der.
023 İnanıp da güzel işler yapanlar, altında ırmaklar akan cennetlere girdirilirler.
Rablerinin izniyle orada temelli kalırlar.
Esenlik dilekleri “Selâm!”dır.
‘Selâm, esenlik, güvenlik, tehlikeden uzaklık manalına gelir. Aynı zamanda ilahi isimlerden biridir.’
024 Düşün! Allah nasıl bir misal veriyor:
Güzel bir söz, kökü sabit, dalları gökte olan güzel bir ağaca benzer.

014.
025 Rabbinin izniyle her zaman meyve verir.
Allah, belki düşünürler diye insanlara misaller veriyor.
026 Çirkin söz, yerden koparılmış, kökü olmayan bir ağaca benzer, ayakta kalmasına imkân yoktur.
027 Allah inananları hem dünyada, hem de ahirette sağlam bir söz üzerinde tutar.
‘İmanın temeli olan, “Allah’tan başka ilah yoktur, Muhammed onun elçisidir” cümlesi üzerinde.’
Haksızlık yapanları da saptırır!
Allah neyi dilerse yapar!
028 Görmedin mi onları!
Allah’ın nimetine, onu inkâr ederek karşılık verdiler!
Toplumlarını yıkım yurduna sürüklediler!

029 Cehenneme!
Ona girecekler!
Ne kötü bir konaklama yeri!
030 Allah yolundan saptırmak için, Allah’ın yanı sıra başka tanrılar uydurdular.
“Şimdilik keyif sürün bakalım!
Sizin dönüş yeriniz ateştir!” de.
031 İnanan kullarıma söyle, ne alım satım, ne de arkadaşlık olmayan gün *‘ölüm, kıyamet, diriliş, yargı süreci’* gelmeden önce namazı özenle kılsınlar, kendilerine rızk olarak verdiklerimizden ihtiyacı olanlar için gizli ya da açık harcasınlar.
032 Gökleri ve yeri Allah yarattı.
Gökten su indirdi.
Size rızk olması için onunla ürünler çıkardı.
Emriyle denizde yüzsünler diye gemileri, faydalanasınız diye ırmakları emrinize verdi
033 Yörüngelerinde yürüyen ayla güneşi emrinize verdi. Geceyle gündüzü sizin için var etti.

014.
034 İsteyebileceklerinizin her türlüsünden veren, odur.
‘Sizin faydanıza olacak biçimde, bir ölçüye göre yaratır, yapar, verir.’
Allah’ın nimetini sayacak olsanız, asla sayamazsınız.
Şu insan ne kadar da zalim, nasıl da nankör!
‘Çünkü, kendisine bunca nimet verene şükretmiyor.’
035 Bir vakitler İbrahim, “Rabbim!” dedi, “Bu beldeyi *‘Kâbe bölgesini’* güvenli kıl. Beni ve çocuklarımı puta tapmaktan uzak tut.
036 “Rabbim! Onlar insanlardan nicelerini saptırırlar.
‘İlahlıktan pay verilen heykeller yüzünden niceleri saparlar.’
Bundan sonra bana uyan, bendendir.
Bana başkaldırana gelince, sen günahları bağışlayıcısın, merhametlisin.
037 “Rabbimiz! Ben soyumdan kimilerini ekin bitmeyen bir vadiye yerleştirdim, senin kutsal evinin *‘Kâbe’nin’* yanına.
Rabbimiz! Namazı güzelce kılsınlar diye!
Rabbimiz! İnsanlardan kimilerinin gönüllerini onlara meylettir.
Onları bereketli ürünlerle rızklandır da sana şükretsinler.
‘İbrahim aleyhisselâmın bu duası kabul edilmiştir. Hac ibadetini yapmak üzere bütün insanlık Kâbe’yi ziyarete gitmekte, bu da bolluk ve bereket sebebi olmaktadır.’
038 “Rabbimiz! Biz neyi gizliyor da, neyi duyuruyorsak, sen elbette bilirsin.

Yerde ve gökte hiçbir şey Allah'tan gizli kalmaz ki.
039 "Elhamdülillah, ihtiyar hâlimde bana İsmail ve İshak'ı verdi.
Rabbim kulunun yakarısını gerçekten işitiyor!
040 "Rabbim!
Beni ve benim neslimi özenle namaz kılanlar eyle!
Duamı kabul buyur!
041 "Rabbimiz! Hesabın görüldüğü günde beni, ana babamı ve bütün inananları affet!"
042 Allah'ı, zalimlerin yapıp ettiklerinden habersiz sanma sakın!
Onları gözlerin belereceği güne kadar erteler.
'Allah her şeyden haberlidir. Fakat, dünyanın bir sınav yeri olması sebebiyle suçlulara süre verir. Bilmiyor ya da unutuyor değildir.'

014.
043 O gün onlar, yukarı kalkık başları, dönüp kendine bakamayan durgun gözleri, bomboş gönülleriyle oradan oraya koşuşur dururlar!
044 İnsanları, kendilerine azabın geleceği günü hatırlatarak uyar.
Zulmedenler, "Rabbimiz! Bizi yakın bir süreye kadar ertele de davetine varalım, peygamberlere uyalım" derler.
Allah da onlara, "Hani ya siz, bize yıkım yok, diye yemin etmemiş miydiniz!" der.
045 "Kendilerine yazık edenlerin yerlerinde siz de oturmuştunuz.
Onlara yaptıklarımızı biliyordunuz.
Üstelik, size misaller de vermiştik."
'Varlık nedeniniz, hayatın anlamı, ölümden sonra başınıza gelecekler gibi konuları örneklerle açıkladık.'
046 Onlar kendi düzenlerini *'sistemlerini, tezgahlarını, tuzaklarını'* kurdular.
Onların düzenleri Allah tarafından bilinmektedir.
Bu düzenleri isterse dağları sarsacak kadar güçlü olsun!
'Asla başarıya ulaşamayacaktır, sonu hüsrandır, yıkımdır.'
047 Allah'ı, peygamberlerine verdiği sözden döner sanma.
Allah gerçekten üstün gücü olandır, işlenen suçu cezasız bırakmayandır.
048 O gün yer başka bir yere, gök başka bir göğe dönüştürülür.
'Bir âlem gider yerine başka bir âlem gelir.'
Hepsi yaratılmışların tek ilahının, her şeyin üstünde bir güce sahip olan Allah'ın huzuruna çıkarlar.
049 Suçluları, ölümden sonraki yargılama sürecinde, zincirlerle bağlanmış bir hâlde

görürsün.
050 Giysileri katrandandır!
Yüzlerini ateş kaplamıştır!
051 Allah, her insanı kendi yapıp ettikleriyle cezalandırır.
Allah’ın hesap görmesi gerçekten hızlıdır!
052 Kur’an, insanların uyarılmaları, Allah’ın tek ilah olduğu gerçeğini bilmeleri, akıllarını yaratılış amacına uygun biçimde kullananların ibret dersi çıkarmaları için gönderilen bir bildiridir!

....

015. HİCR SURESİ

‘Hicr, dağları oyarak kendine evler yapan Semud halkının yaşadığı yerin adıdır. Salih aleyhisselâm oraya peygamber olarak gönderilmiştir.’

Bismillahirrahmanirrahîm.

001 Elif, lâm, ra. Bunlar, kitabın, apaçık Kur’an’ın ayetleridir.
‘Apaçık, aydınlık, aydınlatıcı bir okuma metni, son ilahi kitabınız.’
002 Gün gelir, azapla yüz yüze gelen inkârcılar, “Keşke Müslüman olsaydık!” diye hayıflanırlar.
003 Bırak onları yesinler, keyif sürsünler. Emel kendilerini oyalayadursun. İleride bilecekler!
004 Biz, hiçbir kentin halkını, bir uyarı belgesi göndermeksizin helak etmedik.
005 Bir toplum *‘kendileri için belirlenen’* yaşama süresinin sonunu ne erteleyebilir, ne de öne alabilir.
006 “Ey kendisine kitap indirilen kişi!” dediler, “Sen kesinlikle delisin!
007 “Doğru sözlülerden biriysen *‘azap etmekle görevli’* melekleri getirsene!”
008 Biz, melekleri hak üzere indiririz.
‘Hak üzere, bir hikmet gözeterek, sadece gerekli durumlarda, sınamanın sonunda...’
O zaman işleri hemen bitirilir, kendilerine süre verilmez.
009 Kur’an’ı biz indirdik, koruyacak olan da elbet biziz!
‘Yok edilmesi, kelimeleriyle oynanması, anlamının saptırılması gibi tehlikelerden koruruz. Bu söz gerçekleşmiştir. Kur’an, iner inmez yazılmış, ezberlenmiş, emin ellere

teslim edilmiştir. Bugün dünyanın her yerindeki milyonlarca Kur'an nüshası birbirinin aynısıdır.'

010 Andolsun! Senden önce de eski toplumlara peygamberler göndermiştik.

011 O zamanın insanları da kendilerine gelen her peygamberle alay ediyorlardı.

012 Biz onu *'alay etme düşüncesini'* umursamaz bir tavırla günahlara dalan suçluların yüreklerine sokarız.

013 Kendilerinden önce yaşamış olanların başlarına gelenler önlerinde dururken, onlar yine de inanmazlar.

014 Kendilerine gökten bir kapı açsak da yükselip çıksalar yine inanmazlardı.

'Göklere, meleklerin arasına, görünmeyen varlıkların yanına yükselseler bile... Çünkü direniyorlar!'

015 "Herhâlde hayaller görüyoruz. Biz büyülenmiş olmalıyız!" derlerdi.

015.

016 Andolsun! Biz, gökyüzünde saraylar yaptık. Seyredenler için onu süsledik.

'Her yıldız bir saraydır. Gökyüzü memleketinin bir süsüdür. Gece lambasıdır. Meleklerin hanesi, gemisi, bineğidir.'

017 Onları *'gökteki yıldız saraylarını'* kovulmuş bütün şeytanlara karşı koruma altına aldık.

018 *'Gökteki meleklerin konuşmalarına'* kulak verip bilgi çalmak isteyenleri *'bazı cinleri, şeytanları'* parlak bir ateş topu kovalar.

019 Yeryüzünü yayıp uzattık. Üzerine büyük baskılar *'yerinden oynatılmaz dağlar, tepeler'* yerleştirdik. Orada bir ölçüye göre *'dengeli bir biçimde'* türlü bitkiler bitirdik.

020 Orada, hem sizin, hem de rızkları sizin tarafınızdan verilmeyen başka canlılar için geçim araçları var ettik.

021 Her şeyin hazinesi bizim katımızdadır.

Biz, her şeyi belli bir ölçüye göre indiririz.

022 Aşılayıcı rüzgârlar gönderiyoruz.

'Bitkiler onun aracılığıyla dölleniyor.'

Yukarıdan su indiriyor, onu size içiriyoruz.

Yoksa siz onu toplayamazdınız.

023 Hayatı yaratan da biziz, ölümü var eden de. Silinip gittikleri zaman da hepsi yine bizim olacaklar.

'Hiç kimse elindekinin gerçek sahibi değildir. Herkes elindekini bırakır gider. Kalan sadece biz oluruz. Bırakılanların hepsi bizim olacak.'

024 Andolsun! Sizden önce gelip gidenleri de biliyoruz, geride kalanları *‘daha sonra gelecek olanları’* da.

025 Rabbin onları toplayacaktır.

‘*Ölümlerinden sonra diriltip yargılamak üzere huzuruna getirecektir.’*

O her işini nice hikmetler gözeterek yapar, her şeyi bilir.

026 Andolsun! İnsanı, kuru çamurdan biçimlendirilmiş bir balçıktan yarattık.

027 Cinleri de daha önce dumansız bir ateşten yaratmıştık.

‘Dumansız, yani gözle görülemeyen bir ateşten.’

028 Hatırla, Rabbin meleklere, “Kuru çamurdan *‘dönüştürülerek’* biçimlendirilmiş bir balçıktan insan yaratacağım” demişti.

029 “Onu biçimlendirip de ruhumdan üflediğim zaman, *‘saygınızı göstermek üzere’* hemen secde edin!”

030 Bunun üzerine, melekler hep birden secde ettiler *‘saygı gösterdiler’*.

031 Fakat İblis secde edenlerle birlikte olmaktan kaçındı.

‘İblis, şeytanların ilki, atası, babasıdır.’

015.

032 Allah, “Ey İblis!” dedi, “Sen niye secde edenlerle beraber olmadın?”

033 İblis, “Kuru çamurdan biçimlendirilmiş bir balçıktan yarattığın birine secde etmem!” dedi.

034 Allah, “Hemen çık oradan!” buyurdu, “Sen artık kovulmuş birisin!

035 “Bu lânet kıyamet gününe kadar senin üzerinde olacaktır!”

‘Lanet, Allah’ın rahmetinden yoksunluktur.’

036 İblis, “Rabbim!” dedi, “Bana, insanların diriltilip kaldırılacakları güne kadar süre ver.”

037 Allah, “Elbette!” dedi, “Sen süre verilenlerdensin!

038 “Vakti tarafımızdan bilinen güne kadar sana zaman tanınacak!”

039 İblis, “Rabbim!” dedi, “Sen beni rahmetinden yoksun bıraktın ya, andolsun ben de onlar için yeryüzünü süsleyeceğim. Ne yapıp edip onları ayartacağım.

040 “Sadece samimi kulların bunun dışında kalacaklar.”

041 Allah, “Bu benim doğru yolumdur” dedi.

‘İhlas yolu benim yolumdur. Samimi kulluk edenler benim yolumda yürümüş olurlar. Bu yolun sonu cennettir.’

042 “Azgınlardan olup da sana uyanlar bir yana, kullarım üzerinde senin zorlayıcı bir etkin olmayacaktır.

043 “Senin izinden gidenlerin varacakları yer kesinlikle cehennem olacaktır!

044 “Yedi kapısı vardır.
‘Azap bakımından ayrı yedi cehennem vardır ya da cehennemde yedi katman vardır.’
Her kapı için onlardan birer pay vardır.”
‘Günahlarının derecesine göre girecek insan grubu bulunacak.’
045 Kendilerini günahlardan koruyanlar cennetlerde, pınarların yanlarında bulunacaklar.
046 Onlara, “Buraya esenlikle, güvenle girin” denilecek.
047 Sinelerindeki kini sıyırıp almışızdır. Süslü sedirler üzerinde karşı karşıya kardeşçe oturacaklar.
‘Cennetliklerin olumsuz duygularını sıyırıp alırız. Birbirlerine karşı en ufak kin duymazlar. Sonsuza dek kardeşçe yaşarlar. Tam bir barış havası hakimdir.’
048 Cennette hiçbir yorgunluk *‘bitkinlik, bıkkınlık’* hissetmeyecekler. Çıkartılmaları da söz konusu olmayacak.
049 Benim günahları bağışlayan, merhametli bir Rab olduğumu kullarıma bildir.
050 Fakat hak edenler için en acılı azabın benim azabım olduğunu da bildir!
051 Onlara İbrahim’in konuklarını anlat.

015.
052 Konukları onun yanına girip, “Selâm sana!” dediler.
‘Kendilerine sunulan yemekleri yemediklerini gören İbrahim, onlar bir zarar vermek üzere gelmeleri ihtimalini düşündü.’
“Biz sizden korkuyoruz” dedi.
053 Konuklar, “Korkma, biz sana bilgin bir oğul müjdelemek üzere buradayız” dediler.
054 “Yaşlılık üzerime abanmışken bana müjde mi veriyorsunuz! Neye dayanarak müjdeliyorsunuz!” dedi.
055 “Seni gerçekle müjdeliyoruz. Allah’ın rahmetinden ümidini kesenlerden olma!” dediler.
056 İbrahim, “Rabbinin rahmetinden sapkınlardan başka kim ümidini keser ki!” dedi.
057 *‘İbrahim, onların Allah’ın emriyle insan kılığında gelen melekler olduğunu anlamıştı. Başka bir iş için geldiklerini sezdi.’*
“Ey elçiler! Nedir işiniz?” diye sordu.
058 “Suçlu bir topluma gönderildik” dediler.
‘Lût peygamberin azgın halkına azap etmek üzere geldik.’
059 “Lût’un yakınları bunun dışındadır, onların hepsini mutlaka kurtaracağız.
060 “Karısı hariç! Onun, azaba uğrayacakların yanında kalmasına karar verdik.”
061 Derken, elçiler Lût’un evine geldiler.

062 Lût, “Siz *‘buralarda’* hiç tanınmayan kimselersiniz” dedi.

063 Onlar da, “Sana onların kuşku duydukları şeyi *‘azgınları silip yok edecek olan azabı’* getirdik” dediler.

064 “Hakla *‘değişmez gerçekle, ilahi buyrukla’* geldik. Biz hakikaten doğru söyleyen kimseleriz” dediler.

065 “Gecenin bir kısmında yakınlarını yürüt. Sen de peşlerinden git. Hiçbiriniz dönüp arkasına bakmasın. Gitmeniz için size buyruk verilen yere doğru yürüyün gidin.”

066 Ona vahiy yoluyla şu hükmü bildirdik: “Bunların son kalıntıları da sabaha yakın kesilip atılacaktır!”

067 Şehir halkı sevinerek geldiler.

‘Bunlar, kadınları bırakıp şehvetle erkeklere yaklaşan azgınlardı. Lût’un evine genç erkeklerin geldiğini haber alıp geldiler.’

068 Lût, “Bunlar benim konuklarım, beni rezil etmeyin!

069 “Allah’tan korkun da beni utandırmayın!” dedi.

070 Şehir halkı, “Başka insanlarla ilgilenip onları korumanı sana yasak etmedik mi!” dediler.

015.

071 “Yapacaksanız, işte şunlar benim kızlarım!” dedi.

‘Lût, erkek konuklarına sataşmak isteyenlere adeta yalvardı. Çirkin isteklerinizi tatmin etmekte kararlıysanız kızlarımı alın, konuklarıma dokunmayın dedi. Fakat dinleyen kim!’

072 Ey Elçim! Ömrüne andolsun, onlar şehvet çılgınlığıyla ne yaptıklarını bilmez bir hâlde kıvranıyorlardı!

073 Çığlık onları tan atarken ansızın yakalayıverdi.

074 Kentlerinin altını üstüne getirdik. Üzerlerine sağanak hâlinde sert taşlar yağdırdık.

075 Bunda düşünüp de gerçekleri görebilenler için nice ibretler vardır.

076 O yıkıntı yol üstünde hâlâ duruyor.

077 İnananlar için bunda ibretler var.

‘Gerçi bunlar herkes için ibretlidir, fakat ancak inananlar ibret alabilir.’

078 Eyke halkının insanları da zalim kimselerdi.

079 Yaptıkları haksızlıkları, işledikleri günahları karşılıksız bırakmadık! Sözü edilen her iki memleket de işlek bir yol üzerindeydiler.

080 Hicr halkı Semud da peygamberleri yalanlamıştı.

081 Oysa kendilerine ayetlerimizi *‘delillerimizi, belgelerimizi’* vermiştik. Fakat inkârda direnip onlardan yüz çevirdiler.

082 Dağları oyarak kendilerine güvenli evler yaparlardı.

083 Derken, sabaha karşı, silip yok edecek azabın yüksek sesi onları yakalayıverdi.
084 Yapıp ettiklerinin kendilerine bir faydası olmadı.
085 Gökleri, yeri ve ikisinin arasındakileri hak üzere yarattık.
‘Gerçeğe uygun biçimde, bir amaç için, dengeli yarattık.’
Kıyamet günü mutlaka gelecektir!
Şimdi sen, hataları görmezlikten gel de onlara güzel davran.
086 Rabbin her şeyi yaratandır. Yaratıcılıkta bir benzeri yoktur. Sınırsızca merhamet sahibidir.
087 Andolsun! Biz sana *‘önemi yüzünden çokça’* tekrarlanan yedi ayeti ve büyük Kur’an’ı verdik.
‘Yedi ayetten oluşan Fatiha suresini ve bir çekirdekten çıkan ağaç gibi Fatiha suresinin geniş bir açılımı olan ilahi kitabı...’
088 Onlardan *‘inkârcılardan’* bazılarına verdiğimiz servetlere gözlerini dikme.
‘Senden yüz çeviriyorlar diye’ onlar yüzünden üzülme. Fakat inananlar için kanatlarını indir.
‘Onlara şefkat göster, alçakgönüllü davran.’
089 Doğrusu, ben apaçık bir uyarıcıyım” de.
090 Tıpkı parçalara ayıranlara indirdiğimiz gibi sana da kitap indirdik.
‘Kendilerine gelen kitabın bir kısmına inanıp bir kısmına inanmayarak onu parçalayanlar...’

....

015.
091 Kur’an’ı, parçalara ayıranlara da indirdik!
‘Kimi yerlerini kabul, kimi yerlerini reddederek ayrımcılık yapanlara...’
092 Rabbine andolsun! Onların hepsine hesap soracağız!
093 Onları, yaptıkları her şeyden sorumlu tutacağız!
094 Sen, sana emredileni onlara kafalarını çatlatırcasına anlat!
‘Şu ayeti işiten bir Arap edibi secdeye kapandı. “Sen Müslüman mı oldun?” diye sordular. “Hayır, ben bu ayetin belagatına secde ettim” dedi. Kur’an’ın indiği zamanlarda edebiyat zirveye çıkmıştı. Aralarında sözün inceliklerinden anlayan nice şairler, hatipler, edipler vardı. Onun insan sözü olamayacağını seziyorlardı. Bu söz mucizesi karşısında kimi inandı, kimi inadı yüzünden inkâr etti.’
Allah’ın yanı sıra başka tanrılar edinenlere aldırış etme!
095 Alay edenlere karşı biz sana yeteriz.
096 Allah’ın yanı sıra başka tanrılar edindiler!
Yakında bilecekler!
‘Şimdi gerçeği bilmek istemiyor olabilirler ama yakında her şey ortaya çıkacak.’

097 Onların söyledikleri yüzünden kalbinin daraldığını biliyoruz.

098 O hâlde Rabbini övgülerle, şükürlerle, yüce niteliklerini dile getirerek an. Secde edenlerden ol.

‘Namaz kıl.’

099 Sana kesinlikle gelecek olan gelene kadar Rabbine kulluk et!

‘Ölüm gelmeden hayatın kıymetini bil. Ömür sermayeni ölümsüz bir hayatı kazanmak için kullan.’

016. NAHL SURESİ

‘Nahl, “balarısı” demektir. Kur’an’ın bakış açısına göre, kâinat bir kitaptır. Duyu alanımıza giren her varlık o büyük kitabın bir ayetidir. İnsan, Rabbinin kelam sıfatından gelen Kur’an’ı okuduğu gibi, kudret sıfatının bir aynası olan kâinat kitabını da okumakla yükümlüdür. Kur’an, bize bu büyük kitabın dilini öğretmekte, anlamını bildirmektedir. Keza, kâinat da Kur’an’ı tefsir eder, içindeki hakikatlere tanık olur. Harika bir yaratılışı olan balarısı, kâinat kitabının ayetlerinden biridir. Keza, sığır, örümcek, karınca, yıldız, ay, güneş, gece, insan, kadın ve daha birçok varlıklar surelere isim olmuştur. Allah, bunların adını surelere isim yapmakla, insanı incelemeye, araştırmaya, düşünmeye davet etmektedir. Bilimle din arasında bir zıtlık olduğu kuruntusuna kapılan kimselerin sağır kulakları çınlasın!’

Bismillahirrahmanirrahîm.

001 Allah’ın emri gelecektir, onun için acele etmeyin.

Allah, onların edindikleri yapay tanrılardan ıraktır, yücedir.

002 O, kullarından kimi dilerse ona, emrini iletmek üzere vahiy taşıyan melekler indirir.

‘Vahiy gönderir, onu peygamber yapar.’

“İnsanları uyarın! Benden başka ilah yoktur! Yalnız benden sakının!” der.

003 Gökleri ve yeri hak üzere yaratmıştır.

‘Hak üzere, gerçeğe uygun, yerli yerinde, dengeli, bir amaç için...’

Allah, onların *‘hayal ürünü’* yapay tanrılarından pek yücedir!

004 İnsanı bir nutfeden *‘aşılı yumurtadan’* yarattı.

Bir de bakarsın o açık bir hasım kesilmiş!

‘Bir hasım, tartışmacı, karşı görüş savunucusu, rakip...’

005 Evcil hayvanları da yarattı, onlardan faydalanıyor, sizi ısıtacak giysiler, besleyecek gıdalar elde ediyorsunuz.

006 Akşamleyin getirip sabahleyin *‘otlaklara’* salarken, onlarda sizin için bir güzellik var *‘bakınca keyif alırsınız’*.

....

016.

007 Yarı canınızı harcamadan ulaşamayacağınız *'büyük sıkıntılara girmeden gidemeyeceğiniz'* yerlere yüklerinizi taşırlar.

Rabbiniz gerçekten şefkatlidir, merhametlidir.

008 Atları, katırları ve merkepleri de, hem binmeniz için, hem de bir süs olarak o yarattı.

Bilemeyeceğiniz daha nicelerini de yaratacak.

'Şimdilik bilginizin dışında kalan nice ulaşım araçlarını, nice nimetleri...'

009 Yolun doğrusunu gösterme hakkı Allah'ındır.

Bununla beraber, ondan sapan da vardır.

Dileseydi, hepinizi doğru yola eriştirirdi.

'O zaman sınavdan söz edilemezdi. Oysa, insanı insan yapan temel nitelik, özgür oluşudur. Dilerse inanır, dilerse inanmaz. Tercih eder, sonra da bunun sonucuna katlanır. Bu sınav, elmas ruhlularla kömür ruhluları birbirinden ayıracaktır.'

010 Sizin için gökten su indiren odur.

Siz ondan içersiniz.

Hayvanlarınızı otlatmanız için gereken bitkiler onunla yetişir.

011 Allah, size onunla ekinler, zeytin ve hurma ağaçları, üzümler ve her türlü ürünü yetiştirir.

Düşünen kimseler için bunda bir ayet *'bir ibret dersi'* vardır.

012 Geceyle gündüzü, güneşle ayı sizin emrinize vermiştir.

'Güneş, lambanız, sobanız, enerji kaynağınızdır. Ay, gece lambanız, takvimcinizdir.'

Yıldızlar da onun emri altındadır.

Aklını kullanan kimseler için elbet bunda ayetler *'ibretler, dersler'* vardır.

013 Hem, yeryüzünde, rengârenk varlıkları da sizin için yaratmıştır.

İbret alacak kimseler için elbet bunda bir ayet *'bir ibret dersi, alamet'* vardır.

014 Hem, yemek için taze et, takınmak için süs maddeleri çıkarasınız diye denizi, denizin üstünde suları yararak ilerlediğini gördüğünüz gemileri, onun bol nimetinden payınızı arayasınız, sonra da ona karşı olan şükür görevinizi yerine getiresiniz diye emrinize veren odur.

016.
015 Hem, sizi sarsmasın diye yeryüzüne büyük baskılar *'dağlar, tepeler'* koydu.
Yolunuzu bulasınız diye ırmaklar ve yollar var etti.
016 Buna benzer daha nice alametler yarattı.
Onlar, yıldızlarla da yollarını bulurlar.
017 Yaratanla yaratamayan bir olur mu!
Bir düşünüp de ibret almaz mısınız!
018 Allah'ın nimetini saymak isteseniz asla sayamazsınız.
Allah, gerçekten bağışlayıcıdır, merhametlidir.
019 Allah, gizlediklerinizi de bilir, açıkladıklarınızı da.
020 Allah'tan başka yalvardıklarınız hiçbir şey yaratamazlar.
Çünkü, kendileri yaratılmışlardır.
021 Onlar, hayatla ilgisi bulunmayan ölülerdir.
Ne zaman diriltilip kaldırılacaklarından haberleri yoktur.
022 İlahınız tek ilahtır!
Fakat, ahirete inanmayanların yürekleri, büyüklük taslamaları sebebiyle, *'bu açık gerçeği'* inkâr eder.
023 Allah onların neyi gizlediklerini, neyi açıkladıklarını biliyor.
O, büyüklük taslayanları sevmez!
024 Onlara, "Rabbiniz size ne indirdi?" denilince, "Eskilerin masalları!" derler.
025 Bu yüzden onlar, kıyamet günü kendi günah yüklerini yüklenmekle kalmayacak, bir ilme dayanmaksızın saptırdıkları kimselerin günah yüklerinin bir kısmını da yüklenecekler.
Bak, ne kötü bir yük yükleniyorlar!
026 Onlardan önce gelip geçen topluluklar da düzenler kurdular.
Allah onların kurdukları yapıların *'kurumların, düzenlerin'* temellerini çökertince, tavanları tepelerine yıkıldı.
Azap, farkına varamadıkları bir yönden ansızın geldi.

016.
027 Allah kıyamet günü onları alçaltacak.
"Hani nerdeler, benim yanım sıra tanrı edinip de bu yüzden ayrılıklara düştüğünüz

yapay tanrılarınız!” diyecek.
Kendilerine ilim verilenler *‘ilahi kaynaklardan bilgi edinenler’* de, “Alçaltıcı ve tiksindirici ne varsa bugün hepsi kâfirler içindir!” diyecekler.
028 Melekler, nefislerine zulmeden *‘kendi kendilerine yazık eden’* kimselerin canlarını alırlarken, onlar, “Biz *‘yaptıklarımızı’* kötülük *‘olsun diye’* yapmıyorduk” diyerek teslim olacaklar.
‘Onlara’ “Hayır!” denilecek, “Allah sizin yaptıklarınızın hepsini biliyor *‘kimseyi kandıramazsınız’*!
029 “Haydi, hemen girin bakalım cehennemin kapılarından! İçinde temelli kalacaksınız!”
Ne kötüdür büyüklük taslayanların yurdu!
030 Kötülüklerden sakınanlara, “Rabbiniz ne indirdi?” denilince, “İyilik!” derler.
Bu dünyada iyilik yapanlara iyilik vardır.
‘İmandan gelen huzur, güven duygusu ve benzeri nimetler...’
Ahiret yurdu ise daha hayırlıdır.
Ne güzeldir içtenlikle inanarak günahlardan sakınanların yurdu!
031 Altında ırmaklar akan sonsuz esenlik yurdu cennetlere girerler.
Orada ne dilerlerse kendilerine verilir.
Allah, içtenlikle inanarak günahlardan sakınanları işte böyle ödüllendirir!
032 Melekler onların canlarını *‘hiç incitmeden’* güzellikle alırlar.
“Selâm size! Yaptıklarınıza karşılık girin cennete!” derler.
033 Onlar *‘hakikati inkâr edenler’* kendilerinden öncekilerin yaptıkları gibi, ya meleklerin ya da Rabbinin emrinin *‘kıyametin kopuşunu başlatacak buyruğunun’* gelmesini mi bekliyorlar!
Allah onlara haksızlık etmedi, onlar kendi kendilerine kıydılar!
034 Böylece, işledikleri kötülükler *‘bir yankı gibi gelip’* başlarına çarpıverdi.
Alay edip durdukları şey *‘azap’* onları kuşattı.

016.
035 Allah’ın yanı sıra başka tanrılar edinenler, “Allah dileseydi biz de, atalarımız da ondan başka bir şeye tapmazdık. Onun emri olmaksızın hiçbir şeyi yasaklamazdık” dediler.
Bunlardan öncekiler de böyle yapmışlardı.
Peygamberin görevi, elindeki gerçeği açıkça bildirmekten başka nedir ki!
036 Andolsun! Her topluma, “Allah’a kulluk edin! Sizi Allah yolundan alıkoyan yapay tanrılardan uzak durun!” diyen bir peygamber gönderdik.
Allah, onlardan kimini doğru yola eriştirdi, kimi de sapıklıkta bırakılmayı hak etti.

Şimdi yeryüzünü dolaşın da *‘hakikati’* yalanlayanların sonu nasıl olmuş bir görün!
037 Onların yola gelmelerini tutkuyla istesen bile, Allah *‘hak etmeleri sebebiyle’* sapıklıkta bıraktıklarını asla doğru yola eriştirmez!
Onlar, kendileri için yardımcı da bulamayacaklardır.
‘Ölümden sonraki yargılama sürecinde sahipsiz kalacaklar.’
038 “Allah ölen kimseyi diriltip kaldırmaz” diyerek, Allah’ın adını anarak yeminler ettiler.
Hayır! Allah’ın onlara hak vaadidir, ama insanların çoğu bunu bilmezler.
‘Allah vaat etmiştir, söz vermiştir. Onun, sözünden dönmesi imkânsızdır. Öyleyse kıyamet kopacak, ölüler dirilecek, hesaplar görülecektir.’
039 Tartıştıkları konuyu anlatsın da inkârcılar kendilerinin yalancı olduklarını bilsinler diye onları diriltecek.
040 Bir şeyin olmasını istersek, ona sadece, “Ol!” deriz.
O hemen oluverir.
041 Zulmedildikten sonra hicret edenleri dünyada güzel bir yere yerleştiririz.
‘Dinlerini daha iyi yaşayabilmek için başka yerlere göç edenleri...’
Fakat ahirette kendilerini bekleyen ödül daha da büyüktür.
Keşke bilseler!
042 Onlar sabreden, sadece Rablerine dayanıp güvenen kimselerdir.

016.
043 Senden önce de, kendilerine ilahi gerçekleri bildirdiğimiz bir takım adamlardan başkasını peygamber göndermedik.
Bilmiyorsanız zikir ehline *‘Kur’an âlimlerine’* sorun.
044 Daha önceki peygamberleri de kitaplarla ve apaçık delillerle göndermişizdir.
Kendileri için indirileni insanlara açıklayasın diye sana da bu uyarıcı, hatırlatıcı, öğüt verici kitabı indirdik.
Belki düşünürler!
045 Kötü düzenler kuranlar, Allah’ın kendilerini yere batırmasından ya da azabın kendilerine farkına varmadıkları bir taraftan apansız gelmesinden yana güvende midirler!
046 Ya da azabın kendilerini gezip dolaşırlarken yakalamasından güvende midirler!
Buna asla engel olamazlar ki!
047 Ya da zamanla eksiltip çürüterek yakalamasından güvende midirler!
Şüphesiz, Rabbin çok şefkatli, pek merhametlidir.
048 Allah’ın yarattığı eserleri görmüyorlar mı *‘düşünmüyorlar mı’*!

Gölgeleri bile boyun eğerek, sağa sola dönerek Allah'a secde ediyorlar.
'Secde ediyorlar, yani saygıyla yere kapanıyorlar, emir dinliyorlar. Her birinin kendine özgü bir ibadeti var.'
049 Göklerde ve yerde bulunan bütün hayat sahipleri, melekler büyüklük taslamaksızın Allah'a secde ediyorlar.
'Onun emirlerini yerine getiriyorlar, isyan etmiyorlar. Her birine bir görev verilmiş, yapıyorlar.'
050 Üzerlerinde *'egemen'* olan Rablerinden korkarak kendilerine emredilen işleri yaparlar.
051 Allah, "İki ilah edinmeyin! Allah bir tanedir! Yalnız benden sakının!" buyurdu.
052 Hem, göklerde ve yerde ne varsa onundur!
Sadece ona kulluk edilir!
Yoksa siz Allah'tan başkasından mı sakınıyorsunuz!
053 Elinize verilen bütün nimetler Allah'tandır.
Nitekim size bir sıkıntı dokundu mu hemen ona yalvarırsınız.
054 Sonra sıkıntınızı açınca, bir kısmınız Rablerinin yanı sıra yapay tanrılar edinirler.

016.
055 Kendilerine verdiğimiz nimetlere nankörlük ederler.
Şimdilik keyif sürün bakalım, ileride gerçeği bileceksiniz!
056 Kendilerine rızk olmak üzere verdiklerimizden, onların ne olduğunu bilmeyenlere bir pay ayırırlar.
'Allah'tan başka tanrılar edinenler, kendilerine verilen bitki ya da hayvan türünden nimetlerin bir kısmını putları için ayırırlar.'
Allah'a andolsun, bu tür uydurmaları yüzünden kesinlikle sorguya çekilecekler!
057 Bütün kusurlardan uzak olan Allah'a küçümsedikleri kız çocuklarını, kendilerine de arzu ettiklerini erkek çocuklarını yakıştırdılar.
058 Onlardan birine, bir kız çocuğun oldu diye müjde verildi mi kızar, yüzü öfkeden kapkara olur.
059 Kendisine iletilen kötü müjde sebebiyle halkından gizlenmeye çalışır.
Onu utana sıkıla tutsa mı, yoksa toprağa mı gömse!
Dikkat edin, ne kötü hükmediyorlar!
'İslâm öncesi dönemde, kimi babalar kız çocukları olmasından utanır, onları diri diri toprağa gömerlerdi. Kur'an, bu katı kalpli, geleneklerini sürdürmekte ısrarlı insanları birer merhamet timsali hâline getirdi.'
060 Kötülük simgesi nitelikler ölümden sonraki hayata inanmayanlara, en yüce

niteliklerse Allah'a yakışır.
Çünkü o, üstün gücü olandır, her işini nice gayeler gözeterek hikmetle yapar.
061 Allah, insanları zulümleri yüzünden *'hemen'* yakalayacak olsaydı yeryüzünde bir tek canlı bırakmazdı.
Fakat onları belli bir zamana kadar erteler.
Süreleri doldu mu, onu ne bir saat geri bırakabilirler, ne de öne alabilirler.
062 Kendilerinin tiksindikleri şeyleri Allah'a yakıştırırlar! Dilleri yalan söyler. Güya en güzel son onlarınmış!
Oysa, onlar için *'sadece'* ateş vardır. Hem de oraya *'cehenneme'* en önde giderler!
063 Allah şahit, biz senden önceki topluluklara da peygamberler göndermiştik.
Şeytan, *'Allah yolundan alıkoymak için'* onların yaptıklarını *'işledikleri suçları, günahları'* kendilerine güzel gösterdi.
Bugün de onların en yakın arkadaşı yine şeytandır.
'Ahiretteki yargılanma sürecinde yoldaştırlar, birlikte yargılanacaklar, azapta ortaktırlar.'
Onları canlar yakan bir azap bekliyor!
064 Bu Kitabı sana, üzerinde tartıştıkları konuları onlara açıklaman için, inanan kimselere de bir rehber, bir rahmet olsun diye indirdik.

016.
065 Allah gökten su indirir, yeryüzünü ölümünden sonra onunla diriltir.
Bunda dinlemeye yatkın kimseler için bir ayet *'bir ibret dersi'* vardır.
066 Sizin için *'sağmal'* hayvanlarda da ibretler vardır.
Size, onların karınlarındaki fışkıyla kan arasından çıkan, içenlerin boğazından kolayca geçen halis bir süt içiriyoruz.
067 Hurma ağaçlarının, asmaların meyvelerinden hem içki, hem de temiz bir rızk elde edersiniz.
Aklını kullanan kimseler için elbet bunda ayet *'ibret dersi'* vardır.
068 Rabbin bal arısına vahyetti:
"Dağlarda, ağaçlarda, çardaklarda yuvalar kur.
069 "Sonra her türlü üründen ye. Rabbinin, senin için hazırladığı yollarında yürü."
Onların karınlarından rengarenk bir tatlı çıkar.
'Balarısı minnacık bir tatlı fabrikasıdır. Karanlık kovan ortamında harika petekler yapılır, içleri balla doldurulur. Hiçbir yerden ders almayan bu zehirli sineklerin bal mühendisi olması şaşırtıcıdır. Dikkatle bakan insan perde arkasındaki sınırsız ilim sahibini görür, anlar, ona iman eder.'

Onda insanlar için şifa vardır.
Düşünen kimseler için elbet bunda bir ayet *'bir ibret'* vardır.
070 Allah sizi yarattı, sonra öldürecek.
Bazılarınız ömrün zor yıllarına kadar bırakılır, bilirken bilmez olurlar.
'Bildiklerini unutacak kadar yaşlanırlar.'
Allah'ın sonsuz ilmi, sınırsız gücü vardır.
071 Allah, rızk bakımından kiminizi kiminize üstün kılmıştır.
'Bazılarınıza daha fazla rızk vermiştir.'
Üstün kılınanlar, ellerinin altında bulunanların *'kendilerine muhtaç kimselerin'* rızklarını vermezler!
Oysa, rızkta hepsi eşit olmalı.
'Kendileri nasıl rızklanıyorlarsa ellerinin altındakiler de öyle rızklanmalı.'
Yoksa Allah'ın nimetini bile bile inkâr mı ediyorlar!
072 Allah sizin için kendi türünüzden eşler yarattı.
Eşlerinizden de oğullar ve torunlar var etti.
Tertemiz şeylerden size rızk veriyor.
'Bunların hepsi gerçek, görüyorlar, yaşıyorlar, biliyorlar!'
Asılsız şeylere inanıyorlar da Allah'ın nimetini inkâr mı ediyorlar!

016.
073 Allah'ı bırakıyor da göklerden ve yerden kendilerine verecek bir rızka sahip olmayan, buna gücü de yetmeyen şeylere tapıyorlar!
074 Allah ile başkaları arasında benzerlikler kurmaya kalkışmayın!
Allah biliyor, ama siz bilmiyorsunuz.
'Allah hiç kimseye, hiçbir şeye benzemez. Birdir, tektir, eşi, benzeri, dengi olmayandır. Yaratan, ama yaratılmayandır. Misaller, idrakinizi aşan manaları anlayabilmeniz için verilir. Mesela, Allah'ın hakimiyeti anlatılırken padişah misali verilir. Buna bakıp da Allah'ı bilinen padişahlara benzetmeyin, onlar gibi sanmayın.'
075 Allah bir misal veriyor:
Bir kul var, birinin kölesi, hiçbir şeye gücü yetmiyor.
Öbürü özgür bir insan. Ona tarafımızdan güzel bir rızk verilmiş. O da, kendisine verilenden hem gizlice, hem de açıkça *'hayır amacıyla'* harcıyor.
Bu iki insan bir tutulabilir mi!
Bütün övgüler Allah içindir!
Fakat çoğu kimseler bunu bilmezler!
076 Allah, iki adamı da misal verdi:

Birincisi dilsiz, hiçbir şeye gücü yetmez. Efendisine bir yüktür. Efendi onu ne yana gönderse hayrı yok.

Şimdi bu adam, kendisi doğru yolda olan, başkalarına da adaleti *‘âdil ve dengeli davranmayı’* tavsiye eden kimseyle bir olur mu!

077 Göklerin ve yerin gaybını sadece Allah bilir.

‘Gözlem alanına girmeyen, dış duyularla hissedilemeyen şeylerle ilgili bilgilerini.’

Kıyamet hadisesi bir göz kırpışı kadar ya da daha kısa bir sürede gerçekleşir.

Allah’ın gücü her şeye yeter!

078 Sizi annelerinizin karnından Allah çıkardı.

Hiçbir şey bilmez bir hâldeydiniz.

Şükredesiniz diye size kulaklar, gözler, gönüller verdi.

079 Kâinattaki ilahi yasalara uyarak gök boşluğunda uçan kuşlara hiç bakmıyorlar mı *‘düşünmüyorlar mı’*!

Onları Allah’tan başka kimse *‘gökte’* tutamaz!

‘Yapamaz, yaratamaz, çünkü her biri canlı birer uçaktır.’

İnanca yatkın kimseler için elbet bunda ayetler *‘gerçeğe götüren işaretler’* vardır.

016.

080 Allah size oturup dinlenesiniz diye *‘malzemesini var ederek, yapı kurmayı öğreterek’* evler yarattı.

Bunun yanı sıra, hayvanların derilerinden de, gerek bir yerden bir yere giderken, gerekse konaklarken size hafif gelen *‘kolay taşınır, portatif’* evler yaptı.

Yünlerinden, tüylerinden, kıllarından bir süre kullanasınız diye giyimlikler, geçimlikler var etti.

081 Allah, size yaratıklarından gölgelikler yaptı.

Dağlarda sığınacağınız barınaklar var etti.

Size, sıcaktan koruyacak elbiseler, çarpışma anında koruyacak savaş giysileri verdi.

Ona teslim olasınız diye, size olan nimetini tam yapıyor.

082 *‘Bu gerçeklere inanmaz da’* yüz çevirirlerse, sana düşen açıkça bildirmekten ibarettir.

083 Allah’ın nimetini biliyor, ama inkâr ediyorlar.

Çoğu nankör bunların!

084 Ölümden sonraki yargılama sürecinde her topluluktan bir tanık getiririz.

İnkârcılara mazeret ileri sürmeleri için izin verilmez. Özür dilemeleri de istenmez.

085 İnkâr edenler, azapla yüz yüze gelirler.

Artık onlar için ne hafifletme vardır, ne de erteleme!

086 Allah'ın yanı sıra başka tanrılar edinenler, *'ahirette'* onları görünce, "Rabbimiz, işte şunlar yapay tanrılarımız! Seni bırakır da onlara yalvarırdık" derler.

'Düzmece tanrılarını suçlayarak kendilerini temize çıkarmaya çalışırlar.'

Tanrı diye tapınılanlar da onlara, "Siz yalancısınız!" diyerek laf atar, yalanlarını yüzlerine çarparlar.

087 Ölümden sonra diriliş gününde hepsi müslüman olur.

Uydurdukları şeyler, onları yüz üstü bırakır gider.

016.

088 Hem kendileri inkâr edip, hem de *'başkalarını'* Allah yolundan çevirenlere, bozguncu olmalarından ötürü, azap üstüne azap veririz.

089 Ölümden sonra diriliş günü, her topluluk için aralarından bir tanık çıkarırız.

Seni de bunların üzerine tanık yaparız.

'Her peygamber kendi halkı hakkında tanıklık eder. Sen de kendi ümmetinin tanığı olursun.'

Sana, her şeyi açıklayan, teslim olanlar için bir doğru yol rehberi, bir rahmet, bir müjde olan bu Kitabı indirdik.

090 Allah size, hak sahibine hakkını vermeyi, iyilik etmeyi, yakınlara karşı cömert davranmayı emrediyor. Utanç verici çirkin işleri, hem dine hem de insan yapısına aykırı olanı, ilahi sınırları aşmayı yasak ediyor. Belki aklınızda tutar da uygularsınız diye size öğüt veriyor.

091 Sözleşme yaptınız mı Allah'ın ahdini yerine getirin!

Allah'ı tanık ederek pekiştirdiğiniz yeminlerinizi bozmayın!

Unutmayın, Allah yaptıklarınızı tastamam biliyor!

'Allah'ın huzurunda sözleşme yapmak, bazı yükümlülükler yüklenmek kişiye sorumluluk getirir. Her hak Allah'ındır. İnsan, kiminle sözleşirse sözleşsin o sözleşmenin gereklerini yerine getirmek konusunda Allah'a karşı sorumludur. Bu nedenle, "Allah'ın ahdini yerine getirin" denilmiştir.'

092 Bir topluluk öbür topluluktan daha verimlidir *'daha güçlüdür, daha faydalıdır'* diye, yeminlerinizi aranızda bir kandırma aracı yapmayın. İpini kuvvetle büktükten sonra bozan kadın gibi olmayın!

Allah bunlarla sizi sınıyor. Ölümden sonra diriliş günü gelince, üzerinde çekişip durduğunuz konuları size açıklayacak.

093 Allah dileseydi sizi aynı inancı paylaşan bir tek topluluk yapardı. Fakat dilediğini saptırır, dilediğini doğru yola eriştirir.

Yapıp ettiklerinizin hepsinden sorumlu tutulup sorguya çekileceksiniz!

‘Allah, kulları hakkında sapmayı ya da doğru yolu dilerken, onların dileklerini, isteklerini, seçimlerini esas alır. Çünkü âdildir, merhametlidir.’

016.
094 Yeminlerinizi kandırma aracı yapmayın!
Yere sağlam basan bir ayak bu yüzden kayabilir!
Allah yolundan alıkoymanız yüzünden yaptıklarınızın kötü meyvelerini tadarsınız!
Öbür dünyadaki büyük azap da sizi bekler!
095 Allah ile olan sözleşmenizi azıcık bir pahaya satmayın!
Eğer bilirseniz, Allah katında olan sizin için daha hayırlıdır.
096 Sizin yanınızda olan fanidir, tükenir.
Allah katında olan bakidir, *‘sonsuza dek’* kalır.
Sabırlı davrananları, yaptıkları güzel işlerin en güzeliyle ödüllendiririz.
‘Buyrukları yapıp yasaklardan uzak durmada karşılaştıkları güçlüklere katlananları...’
097 Erkek ya da kadın, kim inanır da iyi işler yaparsa, ona tertemiz bir hayat yaşatırız.
Onu, yaptıklarının daha güzeliyle ödüllendiririz.
098 Kur’an okuyacağınız zaman, önce kovulmuş şeytandan Allah’a sığının.
099 Aslında, inananlar ve Rabbine dayanıp güvenenler üzerinde şeytanın zorlayıcı bir etkisi yoktur.
100 Şeytanın zorlayıcı etkisi, onu yakın arkadaş edinenlere, Allah’ın yanı sıra başka tanrılara tapanlaradır.
101 Biz bir ayet yerine bir başka ayeti getirince, Allah indirdiklerini en iyi bilirken, “Sen uyduruyorsun” dediler.
Hayır!
Onların çoğu cahildir!
‘Bu tür uygulamaların hikmetini bilmezler. İlahi belgelerin inişinde gözetilen tertibi anlayamazlar.’
102 “Kutsal ruh onu, inananlara sebat vermek, Müslümanlara bir doğru yol rehberi, bir müjde olmak üzere, Rabbinden hak üzere *‘yerli yerince, dengeli bir biçimde’* indirmiştir.
‘Kutsal ruh, vahiy getiren melektir. Cebrail aleyhisselâm, iletişimle görevli meleklerin başıdır. Bütün peygamberlere ilahi bilgileri o getirmiştir.’

016.
103 Andolsun, “Onu kesinlikle bir insan öğretiyor” dediklerini biliyoruz.
Oysa, dayandırmak istedikleri adamın dili büsbütün yabancı. Kur’an ise, apaçık bir arapçadır.
‘Kur’an’ın, manası gibi lafzı da mucizedir. Düzgün, akıcı, anlamı en güzel biçimde dile getiren sözlerle doludur. Benzerini söylemek insan gücünü aşar. En büyük edipler, şairler, bilginler onun bir suresinin olsun dengini yapamazken, yabancı bir adamın onu öğretmesi ne mümkün!’
104 Allah’ın ayetlerine inanmayanları, Allah asla doğru yola eriştirmez.
Onları canlar yakan bir azap beklemektedir!
105 *‘Kur’an’ın ilahi olmadığı yolundaki’* yalanı ancak Allah’ın ayetlerine inanmayanlar uydururlar.
Çünkü onlar, yalancıların ta kendileridirler!
106 Kalbi imanla dolu olup da baskı altında kalan *‘bu yüzden güya inkâr eden’* kimse bir yana, inandıktan sonra Allah’ı inkâr edip kalbini küfre açan kimseye Allah’tan hem bir gazap, hem de büyük bir azap vardır.
107 Bu, dünya hayatını ahirete tercih etmelerinden, Allah’ın da inkârcı kimseleri doğru yola eriştirmemesinden ötürüdür.
108 Bunlar, Allah’ın kalplerini, kulaklarını, gözlerini mühürlediği kimselerdir.
İşte, gerçeklerden haberleri yokmuş gibi davrananlar da bunlardır!
109 Onlar, ahirette zarara uğrayan, umduklarını bulamayanların ta kendileridir!
110 Rabbin, kötülükle yüz yüze yaşamalarının ardından dinleri uğruna göç eden, sonra da cihad eden bu yolda nice zorluklara katlanıp dayanan kimselerle beraberdir.
‘Cihad eden, var güçleriyle çaba harcayan, gerekirse savaşan...’
Rabbin, bundan sonra da günahları bağışlayan, merhamet edendir.
‘İsyan ettik, günah işledik, artık iflah olmayız diye düşünmeyin. Rabbinizin rahmetinden ümidinizi kesmeyin. Tevbe ederseniz sizi yine bağışlar, affeder.’

016.
111 O gün herkes kendisi hakkında tartışarak gelir.
‘Ölümden sonraki yargılama sürecinde, her insan, başına nelerin geleceğini, kendisini

nasıl savunacağını, azaptan kurtulup kurtulamayacağını düşünür.'

Herkese emeklerinin karşılığı tastamam ödenir.

Hiç kimseye haksızlık yapılmaz.

112 Allah size bir şehri misal veriyor:

Bu şehir güvenliydi, doygundu. Rızkı her yerden bolca gelirdi. Fakat orada yaşayan insanlar, Allah'ın nimetlerine nankörlük ettiler.

'Nimet vereni unuttular, şükür görevlerini yerine getirmediler, günahlara daldılar.'

Allah da onlara, işleyip durdukları kötülüklere karşılık açlık ve korku belasını tattırdı.

113 Onlara, kendi aralarından bir peygamber gelmişti. Fakat onu hemen yalanladılar.

Haksızlık edip dururlarken, azap onları kıskıvrak yakaladı!

114 Allah'ın size rızk olarak verdiklerinin temizinden, helalinden yiyin.

Gerçekten ona kulluk ediyorsanız Allah'ın nimetlerine şükredin.

115 O size leşi, kanı, domuz etini, Allah'tan başka biri adına kesilen hayvanların etlerini yasakladı.

Zor durumda kalan kimse bunun dışındadır. Fakat aşırı gitmemeli, başkasının hakkına el uzatmamalıdır.

'Ölümle yüz yüze gelen kimse haram etten doymayacak kadar yiyebilir.'

Allah, günahları bağışlayıcıdır, merhametlidir.

116 Dilinizin yalana yatkın olması yüzünden, "Şu helaldir, bu haramdır" demeyin!

Allah'a dayandırarak yalan uydurmuş olursunuz!

Allah'a dayandırarak yalan uyduranlar asla kurtuluşa eremezler!

117 Hakikati inkâr edenler için burada azıcık bir keyif, ardından da acılı bir azap vardır!

118 Sana anlattıklarımızı *'yukarıda sıraladıklarımızı'* daha önce Yahudilere de yasaklamıştık.

Biz onlara haksızlık etmedik, onlar azgınlık ederek kendi kendilerine kıydılar.

016.

119 Rabbin, bilmezlikle kötülük yaptıktan sonra tevbe edip kendilerini düzeltenleri bağışlar.

Rabbin, hakikaten bağışlayıcıdır, merhametlidir!

120 İbrahim tek başına bir ümmetti!

'İnancın bütün üstün niteliklerini kendinde toplayarak tek başına olgun bir kulluk örneği sergiliyordu. Çevresindekilerin kendisini yalanlamalarından etkilenmeksizin dinini yaşıyordu.'

Batıldan sıyrılarak yalnız hakka yönelirdi.
‘Batıldan hakka, yani yalan, çürük, boş, uydurma şeylerden ayrılıp hakikate, gerçeğe, ilahi olana.’
Sadece Allah’a kulluk ederdi.
Yapay tanrılara tapanlardan değildi.
121 Rabbinin nimetlerine şükreden biriydi.
Rabbi de onu seçti, doğru yola eriştirdi.
122 Ona, dünyada güzellik verdik, ahirette de iyilerin arasında yer alacaktır.
‘Dünyada güzellik, yani peygamberlik, ilim, hikmet, iyi bir soy lütfettik.’
123 Sonra da sana, “İçten bir yönelişle İbrahim’in dinine uy. O asla yapay tanrılara tapanlardan olmadı” diye bildirdik.
124 Cumartesi günü dinlenme yasasına uymak, onun üzerinde çekişip duranlara emredilmiştir.
‘Sadece Yahudiler bu yasaya uymak zorundadır, size öyle bir zorunluluk yoktur.’
Rabbin, tartıştıkları konu hakkında, kıyamet günü aralarında hükmünü verecektir!
125 Rabbinin yoluna hikmetle, güzel sözlerle davet et.
İnanmayanlarla, kuşku duyanlarla en güzel, en inandırıcı biçimde tartış.
Rabbin, kendi yolundan sapanı da, yolunda düzgünce gideni de en iyi bilendir!
126 Birine ceza vermeniz gerekirse, size yapılanın dengi bir ceza verin.
Sabrederseniz, sabredenler için böylesi daha iyidir!
127 Sabırla karşılık ver. Senin sabrın ancak Allah iledir!
‘Allah’a dayanarak, ona güvenerek, onun rızasını arayarak zorluklara katlanmakladır.’
Onlar yüzünden üzülme. Kurdukları düzenlerden ötürü kaygı da duyma.
128 Allah, günahlardan sakınanlarla, güzel davrananlarla beraberdir!

....

017. İSRA SURESİ

‘İsra, “gece yürüyüşü” demektir. Hazreti Muhammed aleyhissalâtü vesselâmın miracının, yani bütün gökleri gezme mucizesinin Mekke ile Kudüs arasındaki kısmına denir. Bütün kâinatı yoktan yaratan, göklere yere ve ikisi arasındakilere hükmeden Allah, sınırsız ilmi, iradesi ve kudretiyle, bütün insanlar namına, seçkin bir kulunu, sevgili Peygamberini bütün âlemlerde gezdirmiş, saltanatının görkemini ona göstermiştir. Bizim için kavranması zor olan bu olay, en güzel isimler sahibi Allah için gayet kolaydır. Bu muhteşem hâdisenin en önemli meyvelerinden biri, beş vakit namaz nimeti olmuştur.’

Bismillahirrahmanirrahîm.

001 Bütün kusurlardan ırak olan Allah, kulunu *‘Muhammed’i’* bir gece vakti, kendisine bir kısım ayetlerimizi göstermek üzere, Kâbe mescidinden çevresini kutlu kıldığımız Aksâ mescidine götürdü.

‘Aksâ mescidi Kudüs kentindedir. Müslümanlar bir süre bu mescide yönelerek namaz kılmışlardır.’

O, gerçekten işitendir, görendir!

002 Musa’ya kitap verdik. İsrailoğulları için onu bir yol gösterici yaptık.

“Benden başka birine dayanıp güvenmeyin!

003 “Ey Nuh ile birlikte gemide taşıdıklarımızın soyu!” dedik.

O, gerçekten çok şükreden bir kuldu.

‘Ey onunla kurtarılanların şimdiki çocukları! Siz de Nuh aleyhisselâmın ve ona inanan atalarınızın yaptıklarını yapın!’

004 İsrailoğullarına, “Siz, yeryüzünde iki kez bozgunculuk yapacak, böbürlenip büyüklük taslayacaksınız” diye kitapta bildirdik.

005 O ikiden birincisinin vakti gelince, üzerinize savaşta pek çetin olan kullarımızı saldık. Yurdunuzun her noktasını denetim altına aldılar. Böylece, ilk uyarı sözümüz gerçekleşmiş oldu.

006 Sonra yengi sırasını size döndürdük. Mallarla, çocuklarla size yardım ettik, sayınızı artırdık.

007 Güzel davranırsanız kendinize güzel davranmış olursunuz, kötülük yaparsanız o da kendinizedir.

Öbür sözün *‘uyarılardan ikincisinin’* vakti gelince, *‘şerefinizi ayaklar altına almakla’* yüzünüzü karartmaları, önceden kutsal mabede girdikleri gibi bu kez de girmeleri, ele geçirdikleri yerleri harap etmeleri için üzerinize ordular salarız.

017.

008 Belki Rabbiniz size merhamet eder.

Siz *‘günaha, isyana, zulme’* dönerseniz, biz de *‘azaba, cezaya’* döneriz.

Cehennemi inkârcılara bir hapishane yapmışızdır!

‘Bu dünyada çektiklerinizle iş bitmiş olmuyor. Bunun bir de öbür tarafı var. Yapıp ettiklerinizin hesabını vereceksiniz. Cehennem hapsi sizi bekliyor!’

009 Şüphesiz, Kur’an insanları doğru yola iletir. Güzel işler yapan müminlere büyük bir ödülü müjdeler.

010 Öbür dünyaya inanmayanlar için hazırladığımız azabı bildirir.

011 İnsan, iyiliği çağırır gibi kötülüğü de çağırır! Çünkü, çok tez canlıdır!

012 Geceyle gündüzü *‘varlığımıza’* birer ayet *‘alamet, nişan’* yaptık.

Rabbinizin bol nimetinden payınızı arayasınız, yılların sayısını, hesabını *‘takvim oluşturarak zamanı’* bilesiniz diye, gece ayetini kaldırıyor, yerine ışıklı gündüz ayetini getiriyoruz.

Böylece, her şeyi ayrıntılı biçimde açıkladık.

013 Her insanın *‘amel, yazgı’* kuşunu kendi boynuna dolamışızdır.

Kıyamet günü *‘yargılama sürecinde’* açılmış bulunan kitabını *‘yapıp ettiklerinin yazılı olduğu metni’* önüne çıkarırız.

‘Her insan, özgürce seçimler yaparak yaşar. Yapıp ettiklerinin tümü onun yazgısını oluşturur. Allah, onun yapacaklarını bilir, ama zorlamaz. Yapmak insanın, bilmek Allah’ın işidir. İnsan, iradesiyle seçerek yaptıklarından sorumludur.’

014 *‘Kendisine’* “Şimdi oku bakalım kitabını! Bugün hesap görücü olarak sen kendine yetersin!” denilir.

015 Kim doğru yola erişirse, kendisi için erişir. Kim sapıtırsa, kendi zararına sapıtır.

Hiç kimse başkasının yükünü yüklenmez.

‘Kimse bir başkasının günahından sorumlu tutulmaz.’

Biz, bir topluma elçi göndermedikçe azap etmeyiz.

‘Peygamber gönderilmeyen, kitap verilmeyen, ilahi gerçeklerden habersiz yaşayan kimseleri sorumlu tutmayız.’

016 Bir belde halkını silip yok etmek istedik mi, uyarılarımızı oranın ileri gelenlerine iletiriz.

Onlar kulak asmaz da kötülük dolu hayatlarını sürdürürlerse, cezalandırılmaları için gereken hükmü verme zamanı gelmiş demektir.

Biz de orayı yerle bir ederiz!

017 Nuh’tan sonra nice nesilleri helak ettik.

‘Yeryüzü sayfasından silip attık.’

Kullarının günahlarından haberli olan, onları gören olarak Rabbin yeter!

017.

018 Kim peşin olanı *‘dünyayı’* isterse, dilediğimiz kimseye peşin olandan dilediğimiz kadarını hemen veririz. Sonra da, ona cehennemi hazırlarız. Yerilmiş ve kovulmuş bir hâlde girer!

019 Kim ahireti ister de onu kazanmak için inanarak emek verirse, onların emekleri karşılığını bulacaktır.

020 Hepsine yardım ederiz.
Rabbinin ihsanından bunlara da, onlara da veririz.
Rabbinin ihsanı kimseye yasaklanmamıştır.
‘Kimi inanır, kimi inanmaz, kimi dünyayı ister, kimi ahireti. Bunların hiçbiri yoksun bırakılmaz, hepsine nimet verilir. Fakat yargı gününde herkesin yapıp ettiklerine, inanıp inanmadıklarına, şükredip etmediklerine bakılır, sonuç ona göre belirlenir.’
021 Bak, onların bir kısmını bir kısmına nasıl da üstün kıldık!
Ahiret ise, hem dereceleri, hem üstünlükleri bakımından daha büyüktür.
‘Dünyada kimi güzel kimi çirkin, kimi fakir kimi zengindir. İmtihan gereği aralarında farklar vardır. Bu farklar ahirette daha fazla olacaktır. Her birey, yapıp ettiklerine göre orada derece alacaktır.’
022 *‘Ey insan!’* Allah’ın yanı sıra başka ilah edinme!
Bunu yaparsan yerilmiş ve atılmış olarak yalnız kalırsın!
023 Rabbin şöyle buyurdu:
Sadece Allah’a kulluk edeceksin!
Annene, babana güzel davranacaksın!
Onlardan biri ya da her ikisi birden yanında ihtiyarlarlarsa, onlara karşı “Of!” bile demeyeceksin!
Onları azarlamayacaksın!
Onlarla konuşurken saygıyı elden bırakmayacaksın!
024 İkisine de merhamet ederek tevazu kanatlarını indireceksin.
“Rabbim, onlar beni küçükken nasıl terbiye ettilerse Sen de onlara öyle merhamet eyle” diyeceksin!
025 Rabbiniz, içinizdekileri *‘düşünceleri, duyguları, istekleri’* daha iyi bilir. İyi kimseler olursanız bilin, Rabbiniz içtenlikle tevbe edenleri bağışlayandır.
026 Yakınlara, yoksullara, yolda kalmışlara haklarını ver, ama israf da etme.
‘İsraf, eldeki nimeti saçıp savurmaktır, şükrünü eda etmemektir.’
027 İsraf edenler şeytanların kardeşleridirler!
Şeytan ise, Rabbine karşı pek nankördür!

017.
028 Rabbinden bir rahmet aramak üzere *‘rızkını kazanmak için’* onlardan *‘ana babadan, hak sahiplerinden’* ayrılmak zorunda kalırsan, kendilerine güzel sözler söyle.
029 Eli boynunda asılı bir cimri olma, ama büsbütün tutumsuz da olma.
Yoksa kınanır, yapayalnız kalırsın!
030 Rabbin, rızkı dilediğine bol, dilediğine az verir.
Kullarının durumlarından haberlidir. Hepsinin her hâlini görüyor.

031 Yoksulluk kaygısıyla çocuklarınızı öldürmeyin!
Onları da, sizi de rızklandıran *‘maddî manevî ihtiyaçlarını veren’* biziz.
Onları öldürmek büyük bir suçtur!
032 Sakın zinaya yaklaşmayın!
Zina gerçekten pek çirkindir, çok kötü bir yoldur.
033 Allah’ın haram kıldığı cana haksız yere kıymaktan sakının!
Haksız yere öldürülenin velisine bir yetki vermişizdir.
‘Bir yetki, suçlu ne yaptıysa aynısını ona uygulatma hakkı...’
O da, öldürme hususunda sınırı aşmasın. Çünkü, kendisi ne de olsa yardım görmüştür.
‘Haksız yere, yani yasal bir savaş ya da âdil bir yargılama sonucu olmaksızın öldüren.’
034 Yetim çocuk erginlik çağına erişene kadar, en güzel usulün dışında, yetim malına yaklaşmayın!
Söz verdiniz mi sözünüzü tutun! Çünkü, söz veren sözünden sorumludur!
‘En güzel usul, yani ilahi yasalara uygun olan uygulama. Yetime veli olan kimse, bu süre içinde, onun malından belli ölçüler içinde faydalanabilir. Sınırı aşmamalı, yetkisini kötüye kullanmamalıdır.’
035 Ölçünce, ölçüyü tam yapın! Düzgün teraziyle tartın!
Bu uygulama hem daha hayırlı, hem de sonucu bakımından daha güzeldir.
036 Bilmediğin şeyin ardına düşme! Çünkü, kulak, göz ve gönül, bunların hepsi yaptıklarından sorumlu tutulur!
037 Yeryüzünde böbürlenerek yürüme!
Sen, ne yeri yarabilir, ne de boyca dağlara erişebilirsin!
038 Bunların hepsi kötüdür! Rabbinin katında çirkindir!

017.
039 Bunlar hikmettir! Rabbin sana bildiriyor.
‘Hikmettir, iyiyi kötüyü ayırma bilgisidir, faydalı öğüttür.’
Allah’ın yanı sıra başka ilah edinme!
Edinirsen, yerilir, kovulur, cehenneme atılırsın!
040 Ne yani, Rabbiniz size oğulları ayırdı da kendisi meleklerden kızlar mı edindi!
Siz, gerçekten çok ağır bir laf ediyorsunuz!
041 Andolsun! *‘Gerçeği kabul etmeyenler’* düşünsünler diye, *‘hakikati’* Kur’an’da türlü üsluplarla anlatıyoruz. Fakat bu onların sadece ürküntüsünü artırıyor.
042 “Onların dedikleri gibi, Allah’ın yanı sıra ilahlar bulunsaydı, *‘kendilerine etki alanı kazanmak için’* bütün egemenliği elinde tutan Allah ile çatışmaya girişir, pay kapmanın yollarını ararlardı” de.

043 Allah bütün kusurlardan ıraktır! Onların söylediklerinden yüksek, hem de büyük bir yücelikle yüksektir!
044 Yedi gökler, yeryüzü ve onların içindekiler hep onu tesbih ederler.
‘Kusurlardan ırak olduğunu dile getirerek anarlar.’
Her şey, övgüler dizerek, şükürler ederek onu anar. Fakat siz onların anışlarını anlayamıyorsunuz.
Allah, kullarını cezalandırmakta acele etmeyen, günahları bağışlayandır.
045 Sen Kur’an okurken, seninle ahirete inanmayanların arasına *‘dinlerken iyi niyetli olmamaları sebebiyle’* görünmez bir perde çekeriz.
046 Kalplerinin üzerine, onu iyi anlamalarına engel olacak perdeler, kulaklarına da bir ağırlık koyarız.
Rabbini Kur’an’da tek olarak andın mı, onlar *‘yapay tanrılar edinenler’* nefretle arkalarını dönerler.
047 Seni dinlerlerken onların neye kulak vereceklerini biz gayet iyi biliriz!
Gizlice bir araya geldiklerinde, “Siz *‘Muhammed’e uyarsanız’* sadece büyülenmiş bir adamın ardından gitmiş olursunuz” derler.
048 Bak seni neye benzetiyorlar!
İyice sapıttılar, artık yol bulacak durumda değiller!
049 *‘İnkârcılar’* “Biz bir kemik, bir toz olunca gerçekten yeniden yaratılıp kaldırılacak mıyız!” dediler.

017.
050 “İster taş olun, ister demir, mutlaka diriltilip kaldırılacaksınız!” de.
051 “Ya da gönlünüzde büyüyen *‘asla diriltilemez sandığınız’* bir yaratık” de.
“Bizi tekrar kim diriltecek?” diyecekler.
“Sizi ilkin yaratan diriltecek!” de.
Sana başlarını sallayacak, “Ne zamanmış o?” diyecekler.
“Yakın olsa gerek!” de.
052 “Bir gün sizi huzuruna çağıracak. Ona övgüler dizerek cevap vereceksiniz. Üstelik *‘yeryüzünde, kabirlerinizde’* pek az bir süre kaldığınızı sanacaksınız.”
053 Söyle kullarıma, *‘onlarla konuştukları zaman’* sözün en güzelini söylesinler.
Şeytan, onların *‘insanların’* aralarını açar. Çünkü şeytan, insana apaçık bir düşmandır!
054 Rabbiniz sizi daha iyi bilir, dilerse merhamet eder, dilerse azap verir.
Seni onların davranışlarından sorumlu olasın diye göndermedik!
‘Görevin sadece bildirmektir. Onların inkârlarının, günahlarının hesabını sen vermeyeceksin.’
055 Göklerde ve yerde olanları *‘varlıkları, olayları’* Rabbin daha iyi bilir.

Peygamberlerden kimini kimine üstün kıldık.
Davud'a da bir Zebur *'hikmetli bir ilahi kitap'* vermiştik.
056 "Haydi ondan başka taptıklarınızı davet edin!
Sıkıntınızı ne büsbütün kaldırabilirler, ne de başka bir biçime sokabilirler" de.
057 İşin aslı, onların *'ilahlıktan pay vererek'* yalvardıkları *'kişiler, rahipler, azizler, ermişler'* Rablerine daha yakın olabilmenin yollarını ararlar.
Onun rahmetini umar, azabından korkarlar.
Çünkü, Rabbinin korkulması gereken bir azabı vardır!
058 Kıyametten önce *'halkı günaha batan'* her memleketi ya silip yok ederiz ya da *'halkına'* şiddetli bir azap veririz.
Kitapta *'Kur'an'da ya da kader kitabında'* yazılı olan budur!

017.
059 Bizi ayetlerle *'mucizelerle'* göndermekten alıkoyan tek şey, önceki toplumların onları yalanlamış olmalarıdır.
'Peygambere mucize verilir de halkı onun yalanlarsa, ardından azap emri gelir. İnkâr edenler yeryüzü sayfalarından silinip atılır. Temel kural budur.'
'Nitekim' Semud halkına bir alâmet olarak *'kendilerini sınamak üzere'* o dişi deveyi verdik. Onlar onunla *'onu öldürmekle'* zalim oldular.
Biz, mucizeleri sadece korkutmak için göndeririz.
'Mucize gelmesine rağmen inanmadıkları zaman kendilerine azap geleceğini belirterek göndeririz.'
060 Bir zamanlar sana, "Rabbin, insanları *'ilmiyle'* kuşatmıştır!" demiştik.
Hem sana *'Miraç gecesi'* gösterdiklerimizi, hem de Kur'an'da lânetlenen ağacı *'zakkumu'* insanlar için bir sınama aracı yaptık. Onları *'yola gelsinler diye'* korkutuyoruz. Fakat, bu *'uyarılar'* onların sadece azgınlıklarını artırdı.
061 Hani meleklere, " Âdem için secde edin *'saygı gösterin'*!" demiştik.
Hepsi secde etmiş, İblis etmemiş, "Balçıktan yarattığın birine mi secde edeceğim!" demişti.
062 "Benden üstün kıldığına bir bak!" dedi, "Beni *'yok etmez de'* kıyamet gününe kadar ertelersen, pek azı dışında, onun soyunu mutlaka altıma alırım *'aldatıp peşime takarım'*!"
063 Allah, "Git haydi!" dedi, "Onlardan her kim sana uyarsa, hepinizin cezası cehennemdir, hem de tam bir ceza!
064 "Onlardan kime gücün yeterse, onu sesinle oynat. Atlılarınla, yayalarınla yaygara yap. Mallarına, evlatlarına ortak ol. Onlara sözler ver. Şeytan aldatmaktan başka neyin

sözünü verebilir ki!

‘Atlılarınla, yayalarınla, yani her aracı kullanarak, her yolu deneyerek ilgilerini çek. Mallarına haram kiri, evlatlarına zina lekesi bulaştır.’

065 “Benim *‘içtenlikle’* inanan kullarım üzerinde senin zorlayıcı bir gücün olamaz. Dayanılıp güvenilecek biri olarak Rabbin yeter!”

066 Rabbiniz, bol nimetinden faydalanasınız diye, sizin için denizde gemiler yüzdürüyor.

O size gerçekten merhamet ediyor!

017.

067 Denizde size bir sıkıntı dokununca, uydurma tanrılarınızın hepsi yitip gider.

O sizi kurtarıp karaya çıkartınca, hemen yüz çevirirsiniz!

Şu insan ne kadar da nankör!

‘Başınız darda kaldı mı, yana yakıla Allah’a yalvarırsınız. Onun gücüyle düze çıktınız mı, olanları unutur, nankörlük edersiniz.’

068 Karada da sizi yere batırmasından ya da size taş savuran bir rüzgâr göndermesinden yana güvende misiniz!

Sonra dayanıp güvenecek birini de bulamazsınız!

069 Ya da, sizi yeniden oraya *‘denize’* döndürerek üzerinize yıkıp deviren bir fırtına göndermesinden, nankörlüğünüzden ötürü sulara gömmesinden yana güvende misiniz!

Sonra size arka çıkacak birini de bulamazsınız!

070 Andolsun! Biz insana saygın bir konum verdik.

Karada, denizde ulaşım imkânları sağladık.

Tertemiz rızklar sunduk.

Onları, yarattıklarımızın pek çoğundan üstün kıldık.

071 Gün gelecek bütün insanları önderleriyle birlikte *‘yargılamak üzere huzurumuza’* çağıracağız.

Kitapları sağ eline verilenler kitaplarını *‘sevinçle’* okuyacaklar.

‘Yapıp ettiklerinin yazılı olduğu defterleri, sicilleri, belgeleri...’

Kendilerine kıl kadar haksızlık edilmeyecek.

072 Burada *‘gerçeği göremeyecek kadar’* kör olan, ahirette de kör olacak, hatta daha da şaşkın bir hâle gelecek!

‘Çünkü, insanın dünyadaki nitelikleri ahirette daha da açılıp gelişecektir. Tıpkı bir çekirdeğin ağaç olması gibi.’

073 *‘O sapkınlar’* az kalsın seni de ayartacak, sana ilettiklerimizden ayıracak, bizim adımıza başka şeyler uydurtacaklardı. Bunu yapabilselerdi seni dost edineceklerdi.

074 İnancını pekiştirmemiş olsaydık onlara bir parça eğilim duyabilirdin!

075 O zaman sana, bu dünyada yaşarken de, ölümünden sonraki hayatında da kat be

kat azap tattırırdık!
Bize karşı sana yardım edecek birini de bulamazdın!

017.
076 Seni yurdundan sürgün etmek için çaba harcarlar.
Fakat, sen ayrıldıktan sonra kendileri de orada pek az kalabilirler!
077 Senden önce gönderdiğimiz peygamberlere uyguladığımız yasa buydu.
'Peygamberi yurdundan sürgün edenler kendi hâllerine bırakılmazlar. Ya sürülür ya da silinip yok edilirler.'
Bizim yasamızda bir değişiklik bulamazsın.
078 Güneşin batıya kaymasından gecenin bastırmasına kadar özenle *'dikkatle, kurallarını tastamam yerine getirerek, acele etmeksizin'* namaz kıl.
Sabah okuması!
'Sabah namazı okumasını güzelce yap!'
Çünkü, sabah namazı şahitlidir.
'Allah, senin kalbine merhametle, şefkatle, sevgiyle bakar. Kalbin nurlanır, duyguların incelir, ruhun uyanır. Melekler, ibadetine tanık olurlar.'
079 Gece de kendin için fazladan namaz kıl.
Rabbinin, seni övülen makama yükseltmesi umulur.
'Gece uykusunu bölerek kılınan namaz, Peygamber Efendimize aleyhissalatü vesselâma farz, ümmetine sünnettir.'
080 "Rabbim! Beni gireceğim yere *'ya da işe'* dürüstçe girdir. Çıkacağım yerden dürüstçe çıkar. Bana, katından yardımcı bir kuvvet ver" de.
081 "Değişmez gerçek geldi, tutarsız yalan silinip gitti! Yalan zaten yok olup gidicidir!" de.
082 Kur'an'da ardı ardına ayetler indiriyoruz. Bunlar, inananlara bir şifa, bir rahmettir. Zalimlerinse sadece kaybını artırır!
083 İnsana bir nimet verdik mi *'şükretmek yerine'* yüz çevirip yan çizer. Bir kötülük dokundu mu, *'umudunu yitirir'* karamsar olur.
084 "Herkes kendi yapısına uygun davranır! Kimlerin doğru bir yol seçtiğini Rabbiniz daha iyi bilir" de.
085 Sana ruhtan soruyorlar.
"Ruh, Rabbimin emrindendir. Size, ilmin pek azı verilmiştir" de.
'Bedenin sultanı olan ruh, nurani, şuurlu, diri ve harici vücut sahibi bir varlıktır. Ruh hadistir, sonradan yaratılmıştır, ama ebedidir. Birdir, bölünmez, parçalara ayrılmaz. Tesirleriyle bedenin her yerinde bulunur, fakat mekanı yoktur. Bedenin içinde olmadığı

gibi, dışında da değildir. Ona ne uzaktır, ne de yakın. Bütün işleri aynı anda idare eder, bir iş diğerine engel olmaz. O, tabiattaki kanunlara benzer. Eğer kanun şuurlu olsaydı ruh özelliği kazanırdı. Ruh, kendisinin ve diğer varlıkların farkındadır. Bir tanıma göre, ruhun dört tane hissi vardır. İrade, zihin, his, latife. Bunların her biri kendine özgü bir vazife görür.'

086 Dilersek, sana bildirdiklerimizin hepsini ortadan kaldırırız. Sonra onun için *'geri almak üzere'* katımızdan bir vekil de bulamazsın!

017.

087 Ancak, Rabbinin merhameti buna engel oluyor.

Onun sana olan lütfu pek büyüktür!

088 "Andolsun! İnsanlarla cinler, Kur'an'ın bir mislini *'dengini, benzerini, bir eşini'* getirmek üzere bir araya gelseler, birbirlerine de destek olsalar, onun dengini ortaya koyamazlar!" de.

089 Kur'an'da insanlar için nice misaller verdik. Fakat yine de insanların çoğu inkârda direndiler.

090 "Sen bize yerden bir kaynak fışkırtıncaya kadar sana asla inanmayız" dediler.

091 "Ya da, hurmalıklardan ve üzümlüklerden bahçelerin olmalı, aralarından ırmaklar akıtmalısın.

092 "Ya da, sözünü ettiğin azabı gerçekleştirerek göğü parçalar hâlinde üzerimize düşürmelisin.

Ya da, Allah'ı ve melekleri bizimle yüz yüze getirmelisin.

'Melekler, nurdan yaratılmış olan, normal gözle görülemeyen varlıklardır. İmtihana tabi olmadıkları için makamları sabittir. İradeleri yok hükmündedir. Yalnız ilahi emirlere itaat ederler. Daima hayır işler, vazifelerini yaparlar. Verilen emrin dışına asla çıkmazlar. Kötülük yapmaya kabiliyetleri yoktur.'

093 "Ya da, altından yapılmış bir evin olmalı.

Ya da, göğe yükselmelisin.

Oradan bize okuyacağımız bir kitap indirmelisin.

Yoksa yükselmene de inanmayız!" dediler.

Sen de onlara, "Rabbim bütün kusurlardan ıraktır!

Ben sadece bir insanım.

Gönderilmiş bir peygamberim!" de.

094 Kendilerine doğru yol rehberi gelince, inanmalarına engel olan, "Allah bir insanı mı peygamber olarak gönderdi!" demeleridir.

095 “Yeryüzünü vatan tutup gezenler melekler olsaydı, biz de onlara peygamber olarak gökten bir melek indirirdik” de.
096 “Benimle sizin aranızda tanık olarak Allah yeter.
O, kullarından haberlidir, onları görüyor!” de.

017.
097 Allah kime yol göstermişse doğru yolda olan odur!
Kimi saptırırsa, onları ona karşı koruyacak kimse bulamazsın.
Onları *‘inkârda direnenleri’* kıyamet gününde, yüzleri yerde körler, dilsizler ve sağırlar olarak diriltip toplarız.
Varacakları yer cehennemdir!
Kendilerini yakan ateş ne zaman sönmeye yüz tutsa, onu hemen harlandırırız.
098 Bu onların cezalarıdır! “Biz bir kemik, bir toz olduktan sonra yeniden yaratılıp diriltileceğiz öyle mi!” diyerek ayetlerimizi inkâr etmeleri sebebiyle bu cezayı hak ettiler.
099 Gökleri ve yeri *‘yoktan’* yaratan Allah’ın, bunların mislini *‘dengini, bir benzerini’* de yaratmaya kadir *‘gücü yeten’* olduğunu görmüyorlar mı *‘düşünmüyorlar mı’*!
Allah, onlar için de bir süre belirlemiştir, bunda kuşku yok!
Fakat o zalimler, inkârdan başka her şeyden uzak duruyorlar!
100 “Rabbimin rahmet hazinelerine *‘rızk kaynaklarına’* siz sahip olsaydınız, harcamakla tükenir korkusuyla cimrilik ederdiniz.
Zaten pek cimridir şu insan!” de.
101 Andolsun! Musa’ya dokuz tane apaçık mucize verdik.
İsrailoğullarına sor, söylesinler.
Musa, *‘gerçekleri bildirmek üzere’* onların yanına varmıştı.
Firavun, “Ey Musa! Bence sen büyülenmiş bir adamsın!” demişti.
102 O da, “Andolsun! Sen de bilirsin, bunları göklerin ve yerin Rabbi birer ibret olarak indirdi.
Ey Firavun!
Ben de seni mahvolacak biri sanıyorum!” dedi.
103 Sonunda, Firavun onları sürgün etmek istedi.
Biz de onu ve onun yanındaki herkesi sulara gömdük!
‘Firavun, Mısır ülkesinin tiranıdır. Adaleti tanımaz, insaf nedir bilmez bir adamdır. İsrailoğulları ise, Yakub aleyhisselâmın soyundan gelenlerdir. Yusuf aleyhisselâm zamanında o ülkeye yerleştiler. Firavunun zulmü altında yüzyıllarca ezildiler.’
104 Arkasından da İsrailoğullarına, “Haydi, yeryüzüne *‘güvenle’* yerleşin. *‘Kıyamet*

kopup da' ahiret sözü gerçekleşince, hem sizi, hem onları toplayıp *'huzurumuza'* getiririz" dedik.

....

017.

105 Kur'an'ı sana hak üzere indirdik. O da hak üzere indi.

'Hak üzere, yani gerçeğe uygun olarak, bir gaye gözeterek, yerli yerince, yalandan, yanlıştan uzak bir biçimde...'

Seni, sadece bir müjdeci, bir uyarıcı olarak gönderdik.

106 Kur'an'ı insanlara dura sindire okuyasın diye kısımlara ayırdık, birbiri ardınca sıralı indirdik.

107 "Siz ona ister inanın, ister inanmayın. O, bundan önce kendilerine ilim verilenlere okununca, onlar çeneleri üstü yere kapanırlar" de.

'Kur'an okununca secde edenler, daha önceki ilahi kitaplara inanan, Hazreti Muhammed aleyhissalatü vesselâm gelince, ona iman eden ilim sahipleridir. Ancak, ayetin kitap okuyan, ilim sahibi olan, düşünebilen bütün insanlara dolaylı olarak hitap eden bir yönü de yok değildir. İncelikli bir üslupla onları inanmaya, kulluk etmeye, gerçeğe teslim olmaya davet ediyor.'

108 "Rabbimiz bütün kusurlardan ıraktır, pek yücedir! Rabbimizin sözü mutlaka yerine getirilir" derler.

'Önceki kitaplarda gelmesini vaat ettiği peygamberi gönderdi, biz de tanıdık, ona inandık.'

109 *'Bu gerçek karşısında duygulanıyorlar.'*

Ağlayarak çeneleri üstü yerlere kapanıyorlar.

O, onların saygılarını artırıyor.

110 "İster Allah diye, ister Rahman diye yakarın. Hangisiyle yakarırsanız yakarın, en güzel isimler hep onundur!" de.

Namazında *'ya da yalvarışında'* sesini ne çok yükselt, ne de çok alçalt, bunların arasında bir yol tut.

111 "Bütün övgüler Allah içindir! O, asla çocuk edinmemiştir. Egemenlikte eşsizdir, gücü yetmemek gibi bir sebeple yardımcısı yoktur!" de.

Onu tekbir ile büyükle!

'Zihne gelen her şeyden daha büyük olduğunu dile getirerek an, "Allahuekber, Allah daha büyüktür!" de.'

018. KEHF SURESİ

'Kehf, "mağara" demektir. İnkârcıların zulmünden kaçarak mağaraya sığınan, orada yüzyıllarca uyuyan müminlerden söz etmesi sebebiyle sureye bu ad verilmiştir. Bunlar, İsa aleyhisselâmın ümmetinden bir grup gençtir. Mağaraya sığınma olayının, milattan sonra üçüncü yüzyılda gerçekleştiği sanılmaktadır.'

Bismillahirrahmanirrahîm.

001 Bütün övgüler, kuluna Kur'an'ı indiren, onda hiçbir uyumsuzluğa yer vermeyen Allah içindir.
002 Dosdoğru bir kitap! Kendi katından şiddetli bir azapla insanları sakındırmak, faydalı işler yapan inananlara güzel bir ödülü *'cenneti'* müjdelemek üzere indirdi.
003 İnananlar cennette sonsuza kadar kalacaklar.
004 Bir de, "Allah çocuk edindi" diyenleri uyarmak için...

....

018.
005 Bu hususta ne kendilerinin ne de atalarının bilgisi var!
O ne büyük bir laf ki ağızlarından kolayca çıkıveriyor!
Düpedüz yalan söylüyorlar!
006 Şimdi onlar bu söze inanmıyorlar diye üzüntüden kendini mi paralayacaksın!
007 İnsanların hangisinin daha iyi davranacağını bir sınama sonucu ortaya çıkarmak üzere, yeryüzünde bulunanları bir süs yaptık.
008 Şüphesiz, yeryüzündeki her şeyi kupkuru bir toprak hâline getireceğiz.
009 Yoksa sen sadece mağara ve kitabe arkadaşlarını mı ibretlik alâmetlerimizden sandın!
010 Bir zamanlar, o gencecik insanlar inkârcıların saldırısından korunmak için mağaraya sığındılar.
"Rabbimiz! Katından bize rahmet ver. İşimizden yana başarı ihsan eyle!" dediler.
'Biz bir iş yaptık, inancımızı haykırdık, zalimlere karşı çıktık, bu yüzden onlardan kaçtık, bize başarı nasip et, bir çıkış yolu göster...'
011 Onları, mağaranın içinde *'bir mucize eseri olarak'* yıllarca uyuttuk.
012 Sonra, bekledikleri sonucu iki taraftan hangisinin daha iyi hesapladıklarını *'hangisinin başarılı olduğunu'* bilelim *'herkes bilsin'* diye onları kaldırdık.
013 Hikâyelerinin aslını sana anlatıyoruz.

Onlar, Rablerine gerçekten inanan gencecik insanlardı.
Biz de inançlarını güçlendirmiştik.
014 Onların kalplerini pekiştirdik. İnkârcıların arasında ayağa kalkıp, “Rabbimiz göklerin ve yerin Rabbidir!” dediler.
“Biz ondan başkasına tapmayız!
Bunun tersini yaparsak, cidden saçmalamış oluruz!
015 “Şu bizim halkımız Allah’tan başka ilahlar edindiler.
Onlar hakkında kesin bir delil ortaya koysalardı ya!
Allah’a karşı yalan uydurandan daha zalim kim olabilir!

018.
016 *‘İçlerinden biri’* “Madem onlardan da, onların Allah’tan başka taptıklarından da ayrıldınız, hemen mağaraya çekilin.
Rabbiniz size merhametini yaysın.
Bu işinizde bir kolaylık hazırlasın.
İşte o zaman başarılı olursunuz” *‘dedi’*.
017 Güneşi görürsün, doğunca mağaralarının sağ tarafına meyleder.
Batarken onların sol taraflarına dönüverir.
Kendileri ortadaki boşluktadırlar.
Allah’ın ibretlik eserlerinden biridir bu.
Allah kime yol gösterirse o doğru yola erişir!
Kimi de saptırırsa, ona ne bir koruyucu bulabilirsin, ne de bir yol gösterici!
018 Onları görsen uyanık sanırdın, oysa uykudaydılar.
Onları, bir sağa çeviriyorduk, bir sola.
Köpekleri de eşikte iki kolunu uzatmış uyuyordu.
Apansız yanlarına varsan mutlaka dönüp kaçardın.
Görünüşleri karşısında için korkuyla dolardı.
019 Günü gelince, aralarında bir sorgulama yapsınlar diye, onları uyandırıp kaldırdık.
İçlerinden biri, “Ne kadar kaldık?” dedi.
“Bir gün ya da bir günün birazı kaldık” dediler.
“Ne kadar kaldığımızı en iyi bilen Rabbimizdir.
Birimiz şu gümüş parayla şehre gitsin.
Baksın da hangi yiyecek daha temizse ondan azık getirsin.
Şehirde dikkatli davransın, hiç kimseye bizden söz etmesin!” diye konuştular.
020 “Haberleri olursa bizi ya taşlayarak öldürürler ya da dinlerine döndürürler.

O zaman sonsuza kadar kurtuluşa eremeyiz.”

018.
021 Bu yolla insanların onları tanımasını sağladık. Bu vesileyle, Allah’ın *‘ölümden sonra diriltip kaldırma’* sözünün gerçek, kıyamet gününün kesin olduğunu anlamalarını istedik.
‘İnsanlar olup bitenleri öğrendiler.’
Kendi aralarında ne yapacaklarını tartıştılar.
Bazıları, “Onların bulundukları yere bir anıt yapalım” diyordu.
Rabbindir onları en iyi bilen!
Tartışmada üstün gelenler, “Biz bunların bulundukları yere bir mabet yapacağız” dediler.
022 *‘Onlar hakkında hep tartışacaklar.’*
“Üçtür, dördüncüleri köpekleridir” diyecekler.
“Beştir, altıncıları köpekleridir” diyecekler.
“Yedidir, sekizincisi köpekleridir” diyecekler.
Atıyorlar!
“Onların sayısını en iyi Rabbim bilir!” de.
Onları pek az kimseden başkası bilmez.
Bu konuyu kimseyle tartışma.
‘Tartışman gerekirse’ meselenin özünü tartış.
Bunlara *‘bir ilme dayanmaksızın atıp tutanlara’* onlarla ilgili soru sorma.
023 Hiçbir şey hakkında, “Bunu yarın mutlaka yaparım” deme.
024 Ancak, inşaallah *‘Allah dilerse’* de.
Unutursan, hatırlar hatırlamaz hemen Allah’ı an.
“Rabbimden hayırlı bir sonuca erişmek hususunda bana bundan *‘mağaradakilerin başarısından’* daha yakın bir başarı vermesini umuyorum” de.
025 *‘Kimileri’* onların mağaralarında üç yüz yıl durduklarını söylediler.
‘Kimileri buna’ dokuz *‘yıl’* daha eklediler.
026 “Onların ne kadar kaldıklarını en iyi Allah bilir!
Göklerin ve yerin gizliliklerini ancak o bilir.
O ne güzel görür!
O ne güzel işitir!
Onların ondan başka koruyup gözeteni yoktur.
O hiç kimseyi hâkimiyetine *‘egemenliğine’* ortak etmez!” de.

027 Rabbinin Kitabından sana indirileni oku.
Onun sözünü kimse değiştiremez!
Ondan başka sığınılacak kimse bulamazsın!

018.
028 Onun rızasını dileyerek sabah akşam Rablerine yalvaranlarla beraber sen de sabret.
Dünya hayatının süsünü isteyip de gözlerini onlardan ayırma!
Sınırları aşıp taşkınlık ederek gelgeç isteklerinin peşine düşmesi sebebiyle kalbine bizi anmayı unutturduğumuz kimseye uyma.
029 Gerçek, Rabbinizden gelmiştir.
Dileyen inanır, dileyen inkâr eder.
‘Sapıp gitmekle’ kendilerine yazık edenler için, alev duvarlarıyla kendilerini kuşatacak bir ateş hazırlamışızdır.
Yardım diledikleri zaman, onlara erimiş maden gibi yüzleri kavuran bir su ile yardım edilir!
O ne kötü bir içki!
O ne kötü bir konak!
030 Bir de inanıp faydalı işler yapanlar var.
Biz, güzel işler yapanların emeklerini asla boşa çıkarmayız!
031 Altında ırmaklar akan sonsuz esenlik yurdu cennetler onları beklemektedir.
Orada altın takılarla süslenecekler.
En güzel ipeklerden yeşil *‘güzel, süslü, yepyeni’* elbiseler giyecekler.
Görkemli sedirlere kurulacaklar.
O ne güzel karşılık!
O ne güzel konak!
032 Onlara şu iki adamı misal ver:
Onlardan birine iki üzüm bahçesi vermiştik.
Bahçelerin etrafını hurma ağaçlarıyla donatmış, aralarını da ekinlik yapmıştık.
033 Her iki bahçe de eksiksiz ürün vermişti.
İkisinin arasından bir de dere akıtmıştık.
034 Sahibi için gelir getiriyordu.
Bahçelerin sahibi, arkadaşıyla konuşurken, “Ben senden malca daha zengin, nüfus bakamından daha üstünüm” derdi.

018.

035 Böylece kendine yazık eden bu adam, bir gün bahçesine girdi, “Hiç sanmam ki bu bahçe yok olup gitsin!” dedi.

036 “Hem, kıyamet gününün geleceğini de sanmıyorum. Rabbimin huzuruna çıkarılacak olsam bile, mutlaka bundan daha iyisini bulurum.”

037 Arkadaşı ona dedi: “Seni önce topraktan, sonra bir damla sudan yaratan, sonra da sana adam sureti veren Rabbine nankörlük mü ediyorsun!

038 “Rabbim, Allah’tır! Rabbimin yanı sıra başka tanrıya tapmam!

039 “Bahçene girdiğin zaman, Allah’ın dilemesiyle, bütün güç yalnız Allah’ındır, demen gerekmez miydi!

Demek mal ve nüfus bakımından beni küçümsüyorsun öyle mi!

040 “Rabbim, bana senin bahçenden daha iyisini verebilir. Gökten bir afet gönderip seninkini yerle bir edebilir.

041 “Ya da, bahçenin bir daha bulamayacağın şekilde suyu çekilebilir.”

042 Sonra, böbürlenen zenginin ürünlerle dolu bahçeleri bir felaket sonucu yerle bir oldu.

Çardakları üzerine çöktü.

Adam, olanları görüp emeklerini düşünerek ellerini ovuşturuyor, “Ah keşke Rabbimin yanı sıra hiç kimseyi tanrı edinmeseydim!” diyordu.

043 Ne Allah’tan başka ona yardım edecek kimsesi vardı, ne de adam kendi kendini kurtarabiliyordu.

044 İşte orada yardım, hak olan Allah’a özgüdür.

Yapılanların karşılığını vermekte de, sonucu belirlemekte de en hayırlı olan, odur.

045 Onlara dünya hayatını anlatan bir misal ver:

Dünya hayatı gökten inen suya benzer.

Onunla yeryüzünde gür bitkiler yeşerir.

Zamanı gelince kuruyup kırıntı olur.

Esen rüzgârlarla savrulur gider.

Allah, ne isterse yapmaya gücü yetendir!

046 Mal ve oğullar dünya hayatının süsüdür. Fakat kalıcı olan faydalı işler, Rabbinin katında, karşılıkları bakımından da, ümit edilebilirlik yönünden de daha hayırlıdır.
047 Günü gelince dağları yürütürüz, yeryüzünü dımdızlak görürsün.
Birini bile bırakmaksızın bütün insanları diriltip bir araya toplarız.
048 Sonra, diziler hâlinde Rabbinizin huzuruna getirilirler.
Allah onlara, “Sizi ilkin nasıl yarattıysak şimdi de bize öyle geldiniz. Bir buluşma zamanı olmayacak sanıyordunuz!” der.
049 Amel defterleri ortaya çıkartılır.
Suçlular oradaki yazılar yüzünden korkup titrerler.
“Eyvahlar olsun bize! Bu kitap nasıl olmuş da küçük büyük hiçbir şey bırakmamış, hepsini saymış *‘hesaba geçirmiş’*!” derler.
İşlediklerinin tamamını önlerinde bulurlar.
Rabbin hiç kimseye haksızlık etmez.
050 Hatırla, meleklere, “Âdem’e secde edin!” demiştik.
‘Şeytanların atası olan’ İblis dışında hepsi secdeye *‘saygıyla yere’* kapanmışlardı.
İblis cinlerden biriydi.
Rabbinin emrini dinlemedi.
Siz, beni bırakıyor da onu ve onun soyunu mu arkadaş ediniyorsunuz!
Oysa onlar size düşmandır.
Nefsine zulmedenler için bu ne kötü bir seçim!
‘Nefsine zulmedenler, yani inkârından ötürü sonsuz cehennemi hak etmekle kendine yazık edenler.’
051 Ben onları, ne göklerin, ne yerin, ne de kendilerinin yaratılışına tanık ettim.
Saptıranları hiçbir konuda yardımcı edinmedim!
052 Yargılama süreci başlayınca, Allah onlara, “Haydi çağırın bakalım var saydığınız ortaklarımı!” der.
Onları çağırırlar, ama *‘yapay tanrıların’* hiçbiri çağrılarına cevap vermez.
Çünkü, aralarına aşılmaz bir uçurum koymuşuzdur!
053 Günahlara batmış suçlular, ateşi gördükleri zaman ona düşeceklerini anlarlar, ama sıyrılıp kurtulacak bir yol bulamazlar!

018.
054 Andolsun! Kur’an’da, insanlara ibret olacak nice misalleri ayrıntılı biçimde anlattık.
Şu insan her şeyden çok tartışmaya düşkündür!

055 Kendilerine doğru yol bilgisi gelince, insanları, inanmaktan ve Rablerinden bağışlanma dilemekten alıkoyan, önceki toplumlara uygulanan yasanın *‘azgın topluluklara gönderilen azabın’* kendilerine de uygulanmasını ya da *‘ahiretteki’* azabın belirmesini beklemeleri olmuştur.

056 Biz, peygamberlerimizi sadece müjdeciler ve uyarıcılar olarak gönderdik.

İnkâr edenler, hakkı batılla *‘gerçeği yalanla’* ortadan kaldırmak için çabalarlar.

Hem ayetlerimizi, hem de kendilerine yapılan uyarıları alay konusu yaparlar.

057 Rabbinin ayetleri kendisine anlatılmışken, yapıp ettiklerini unutarak, onlardan yüz çevirenden daha zalim kim olabilir!

Kur’an’ı anlamalarını engellemek için, kalplerinin üzerine perdeler, kulaklarının içine de bir ağırlık bıraktık.

Sen onları doğru yola çağırsan da asla yola gelmezler!

‘Allah, insanların kalbinde gizlediklerini en iyi bilendir. Niyetleri sebebiyle kimi insanların kalbini mühürlemiştir. Bu, onların tercihlerinin bir sonucudur. Onlar bir seçim yaparlar, Allah da ona göre sonucu yaratır. Sorumluluk kendilerinindir.’

058 Bununla beraber, Rabbin bağışlayıcıdır, merhamet sahibidir.

‘Her ne yapmış olurlarsa olsunlar, yaptıklarından dolayı pişmanlık duyar da dönüş yapmak isterlerse, Allah onları affedebilir. Umut kapılarını kapatmaz.’

Yapıp ettikleri yüzünden onları hemen paylayacak olsaydı azabı çabuklaştırırdı. Fakat onlara tanınan belli bir süre vardır. *‘Bu süre dolunca’* ondan kaçıp da sığınacak yer bulamazlar.

059 Bundan önce, zulümleri yüzünden *‘yeryüzü sayfasından’* sildiğimiz memleketler gibi!

Onların mahvı için de bir süre belirlemiştik.

060 Bir zamanlar Musa, gence, “İki denizin birleştikleri yere erişmek istiyorum. Gerekirse yıllarca yürürüm!” demişti.

‘Musa aleyhisselâma hizmet eden gencin adı Yuşa idi.’

061 İki denizin birleştikleri yere vardılar.

Orada balıklarını unuttular.

Balık, denizde bir yol bulup gitti.

018.

062 Oradan ayrılıp bir süre yürüdüler.

Musa, arkadaşına, “Öğlen yemeğimizi getir. Yolculuk yüzünden yorgun düştük” dedi.

063 *‘Yuşa’* “Bak sen!” dedi, “Kayaya sığındığımız zaman balığı unutmuşum! Bana onu unutturan şeytandan başkası olamaz! Balık, şaşılacak biçimde bir yol bulup gitmiş.”

064 Musa, “Biz de bunu arıyorduk ya!” dedi.
İzleri üzerine hemen geri döndüler.
‘Balığın yitip gitmesi aradıkları yere vardıklarına bir işaretti.’
065 Derken, *‘orada’* bir kulumuzu buldular. Ona katımızdan bir rahmet vermiş, ilim belletmiştik.
‘Hızır aleyhisselâmla karşılaştılar. Allah ona özel bir ilim vermişti. Kaderin ince sırlarını biliyordu.’
066 Musa, “Beni hayra eriştirecek bir ilim elde etmek istiyorum. Sana verilen ilmi bana da belletmen için peşinden gelebilir miyim?” dedi.
067 *‘Hızır’* “Sen benim yanımdayken *‘tanık olacaklarına’* katlanamazsın!
068 “Havsalan almayan şeye nasıl katlanabilirsin!” dedi.
069 Musa, “Allah’ın izniyle beni sabırlı biri olarak bulacaksın. Senin hiçbir emrine isyan etmem” dedi.
070 *‘Hızır’* “Benim peşimden geleceksen, hiçbir şey hakkında soru sormayacaksın! Zamanı gelince ben sana anlatırım” dedi.
071 Bunun üzerine kalkıp gittiler.
Bir gemiye bindiler.
O, gemiyi deliverdi!
Musa, “İçindekileri boğmak için mi deldin! Cidden kötü bir şey yaptın!” dedi.
072 Öbürü, “Yaptıklarıma asla katlanamazsın, demedim mi sana!” dedi.
073 Musa, “Bir unutuşum yüzünden beni paylama. Bu işimden dolayı bana güçlük çıkarma” dedi.
074 Bir süre daha yürüdükten sonra bir oğlana rastladılar.
Onu hemen öldürdü.
Musa, “Bir cana karşılık olmaksızın tertemiz bir cana niye kıydın! Cidden kötü bir şey yaptın!” dedi.

018.
075 *‘Hızır’* “Yaptıklarıma asla katlanamazsın, demedim mi sana!” dedi.
076 *‘Musa’* “Bundan sonra sana bir şey sorarsam artık bana arkadaş olma. Benden yeterince özür işittin” dedi.
077 Yine yola koyuldular.
Derken, bir kasabaya vardılar.
Ora halkından yiyecek istediler, fakat onlar, bunları konuk etmek istemediler.
Orada yıkılmaya yüz tutmuş bir duvar gördüler.
‘Hızır’ onu onarıverdi.

Musa, “İsteseydin buna karşılık bir ücret alabilirdin” dedi.

078 “Ayrılmamızın zamanı geldi!” dedi, “Katlanamadığın olayların yorumunu sana anlatayım:

079 “O gemi, geçimi için denizde çalışan yoksulların malıydı.

Ona zarar verdim, çünkü ileride sağlam gemileri sahiplerinin elinden zorla alan *‘zalim’* bir kral vardı *‘bunu biliyordum’*.

080 “Oğlana gelince...

Onun ana babası inanan kimselerdi. Oğlanın onları azdırıp inkâra sürüklemesinden kaygı duyduk.

081 “Rablerinin, *‘ana babaya’* ondan daha temiz, kendilerine daha merhametli birini vermesini istedik.

082 “Duvara gelince... Kasabada yaşayan iki yetim oğlanındı. Altında onlara ait bir gömü vardı. Babaları iyi bir adamdı. Rabbin, onların erginlik devresine ulaşmasını, sonra da Rabbinden bir rahmet olarak gömülerini çıkarmalarını istedi.

Ben bunları kendi kararımla yapmadım.

‘Allah bana özel bir ilim verdi. Kaderin bazı bölümlerini aydınlattı. Yapmam gerekeni bildirdi. Ben de onun izniyle gerekeni yaptım.’

İşte, dayanamadığın işlerin yorumları bunlardır!”

083 Zülkarneyn hakkında sana soru soruyorlar.

“Size onunla ilgili bir hatıra anlatayım” de.

‘Zülkarneyn, “iki boynuz sahibi” ya da “iki devrin adamı” manasına gelen bir isimdir. Kim olduğu hakkında ayrıntılı bir bilgi verilmemiştir. Yorumcuların kimine göre peygamber, kimine göre ermiştir. İlahi bilgilerle aydınlandığı konusunda kuşku yoktur. Onu önemli kılan, tarihi kişiliğinden çok, bozgunculara karşı set yapmış olmasıdır. Bozguncular ise her zamanda bulunur. İlle de adlarının Yecüc Mecüc olması gerekmez. Ellerindeki silahlar maddi de olabilir manevi de. Söz gelişi inancı, ahlakı, edebi yıkmaya çalışanlara karşı da bir kısım müminler setler yaparlar. Belki en önemli setler de bunlardır. Kur’an bir settir, her zamanda bulunan büyük alimler, bunların mübarek eserleri de birer settir.’

018.

084 Onu yeryüzüne yerleştirip kendisine imkânlar verdik.

Amacına ulaşması için gereken her türlü sebebi öğrettik.

‘Sebep kelimesinin, vasıta, araç, yol, yöntem, metot gibi manaları vardır. Allah, her sonucu bir sebebe bağlamıştır. Her eserini bir sebeple yaratır. Mesela, ağaç meyveye sebeptir. Toprak, su, hava ve ısı ağaca sebeptir. Bulut, yağmura sebeptir. Buharlaşma,

buluta sebeptir. Zincir böylece uzar gider. Bu sebepler sayılamayacak kadar çoktur. İman nuruyla bakan kişi, sebeplerin arkasındaki kudret elini görür, imanını artırır. Bu nurdan mahrum olanlarsa, sebepler perdesine takılır kalırlar, araçları yaratıcı sanırlar. Sebepler yaratıcı olamazlar, evet. Fakat ihmal de edilmemelidirler. Çünkü, sonucu yaratacak olan Allah, bizden sebeplere yapışmamızı istemektedir. Zülkarneyn bunu yapmış, başarılı olmuş, neredeyse yarı yeri fethetmiştir.'

085 Derken, bir sebebe uydu.

086 Batı tarafına gitti.

Güneşi bulanık bir gözde batarken buldu.

Onun yanında bir halka rastladı.

"Ey Zülkarneyn! Onlara dilersen azap edersin, dilersen iyi davranırsın, karar senin" dedik.

087 "Haksızlık edene azap ederiz" dedi, "Sonra Rabbinin huzuruna döndürülür. O da görülmedik bir azapla azap eder.

088 "Kim inanır da iyi işler yaparsa, ona en güzel ödül vardır. Biz de onu yapılması kolay olan şeylerden sorumlu tutarız."

089 Sonra, bir sebebe uydu.

090 Doğu tarafına gitti.

Güneşi öyle bir halkın üzerine doğuyor buldu ki, onlar için güneşe karşı bir siper yapmamıştık!

'Ne evleri vardı ne de giysileri. Medeniyetten uzak yaşıyorlardı.'

091 İşte böyle! Onun yanında olan ne varsa hepsi bilgimiz dahilindeydi.

092 Sonra, bir sebebe daha uydu.

093 Sonunda iki dağ arasına vardı.

Onların berisinde neredeyse hiç söz anlamayan bir halka rastladı.

094 "Ey Zülkarneyn!" dediler, "Yecüc ve Mecüc bu ülkede bozgunculuk yapıyorlar. Bizimle onlar arasına bir set yapman için sana vergi verelim mi?"

095 "Rabbimin bana verdiği imkânlar daha hayırlıdır. Beden gücünüzle yardım edin de onlarla sizin aranıza sağlam bir set yapayım.

096 "Bana demir kütleleri getirin!" dedi.

Bunların iki ucu bir düzeye gelince, "Körükleyin!" dedi.

Onu ateşleyince, "Bana erimiş bakır getirin de üzerine dökeyim!" dedi.

097 *'Seti yapıp bitirince'* artık *'bozguncular'* onu ne aşabildiler, ne de delebildiler.

098 Zülkarneyn, “Rabbimden bir rahmettir bu. Rabbimin sözü yerine gelince *‘kıyamet kopunca’* onu yerle bir eder. Rabbimin sözü gerçektir” dedi.

099 Gün gelir onları *‘düzen tanımaz toplulukları’* salıveririz, dalgalar hâlinde birbirlerine girerler.

Sûra üflenir. İnsanları bir araya toplarız.

‘Sûr, kıyametin kopuşu, ölülerin dirilişi gibi büyük olayları başlatmak üzere İsrafil aleyhisselâm tarafından üflenecek olan aletin adıdır.’

100 İnkâr edenlere o gün cehennemi gösteririz!

101 Onların gözleri Kitabıma perdeliydi, onu işitmeye bile dayanamıyorlardı.

102 O inkârcılar, beni bırakıp da kullarımı tanrı edineceklerini mi sandılar!

İnkâr edenlere konak olarak cehennemi hazırlamışızdır!

103 “Yaptıkları boşa giden kimseleri size haber vereyim mi?” de.

104 “Onların dünya hayatındaki çalışmaları boşa gitmiştir. Oysa onlar güzel işler yaptıklarını sanıyorlardı.”

105 Rablerinin ayetlerini ve onun huzurunda toplanacaklarını inkâr ediyorlardı.

Bu yüzden yapıp ettikleri boşa gitti.

Kıyamet günü *‘yargılama sürecinde’* onlar için terazi tutturmayız!

‘Çünkü, suçları çok büyüktür. İnkârları yüzünden, çalışmaları zayi olmuştur. Tartıya girecek bir amelleri yoktur.’

106 İnkâr ettikleri, ayetlerimizi ve peygamberlerimizi alaya aldıkları için, bu gibilerin cezası cehennem olacaktır.

107 İnanıp da güzel işler yapanlara gelince, onlar için Firdevs cennetleri vardır.

108 Orada temelli kalırlar. Ondan çıkmayı hiç istemezler.

109 “Rabbimin sözleri için deniz mürekkep olsa, bir o kadarı daha eklense, Rabbimin sözleri tükenmeden deniz tükenirdi” de.

‘Allah’ın sözleri yalnız ilahi kitaplardakinden ibaret değildir. Allah, insanlara, meleklere, hatta hayvanlara ilham, yani esinleme yoluyla söz söyler. Ayrıca, cisimleşmiş bir kitaba benzeyen şu kâinattaki eserlerinin her biri onun birer kelimesidir, bir sözüdür.’

110 *‘Ey Peygamber!’* “Ben de sizin gibi bir insanım. Fakat bana, ilahınız bir tanedir, diye vahiy veriliyor. Rabbine kavuşmak isteyen, güzel işler yapsın. Rabbine kulluk ederken hiçbir şeyi ortak yapmasın!” de.

....

019. MERYEM SURESİ

‘Meryem, Süryani dilinde “hizmetkâr” manasına gelir. Hazreti İsa aleyhisselâmın annesinin adıdır. Bir mucize eseri olarak, Allah’ın takdiriyle, İsa aleyhisselâmı babasız dünyaya getirmiş, bu yüzden iftiralara uğramış iffetli bir hanımdır. Kur’an onu temize çıkarmış, üstün konumunu bütün insanlara göstermiştir.’

Bismillahirrahmanirrahîm.

001 Káf, hâ, ya, ayın, sad.
002 Rabbinin, Zekeriyya kuluna olan merhametini anmasıdır.
003 Bir zamanlar o, kalbinin derinliklerinden *‘gelen bir duyguyla’* Rabbine seslenmişti *‘yalvarmıştı’*.
004 “Rabbim!” demişti, “Kemiklerim inceldi, saçlarım bembeyaz oldu.
Sana yalvarıp yakarmalarımdan sonra hiçbir zaman yoksun bırakılmadım, Rabbim!
005 “Ben öldükten sonra arkamda kalacak yakınlarım hakkında kaygılıyım. Karım da kısır. Benden sonra benim yerimi alacak bir yardımcı ver.
‘Zekeriyya aleyhisselâm, ölümünden sonra inananların yanlış yollara sapmasından kaygı duyuyordu.’
006 “Hem benim, hem de Yakub soyunun mirasını devralsın. Rabbim! Onu rızana erdir!”
007 Allah, “Ey Zekeriyya!” dedi, “Sana Yahya adında bir oğul müjdeliyoruz. Daha önce bu adla anılan hiç kimse olmadı.”
008 Zekeriyya, “Rabbim!” dedi, “Ben nasıl oğul sahibi olabilirim! Karım kısır, ben de iyice yaşlandım.”
009 Allah, “Rabbin böyle buyurdu. Bu benim için kolay bir iştir. Nitekim, daha önce seni de yoktan yaratmıştım” diye buyurdu.
010 Zekeriyya, “Rabbim, bana bir alâmet ver” dedi.
Allah, “Alâmetin, birbirini izleyen üç gün üç gece boyunca insanlara söz söyleyememendir” dedi.
011 Derken, tapınaktan ayrılıp halkının yanına vardı, “Sabah akşam Allah’ı anın!” diye onlara işaret verdi.

019.
012 Yahya henüz çocukken ona hikmet verdik.
“Ey Yahya! Kitabı kuvvetle tut!” dedik.
‘Hikmet, gaye, fayda, bilim, felsefe, sır, faydalı söz, söz eylem uygunluğu gibi

manalara gelir. Bir de, aklın vasat mertebesine denir. Böyle bir akla sahip olan kişi, hakkı hak bilir ona uyar, batılı batıl bilir ondan sakınır.’

013 Ona duyarlı bir gönül, bir temizlik verdik. Kötülüklerden uzak durmakta ileriydi.

014 Ana babasına iyi davranırdı. Bir zorba olmadı, başkaldırmadı.

015, Hem doğduğu gün, hem öldüğü gün, hem de diriltilip kaldırılacağı gün ona selâm olsun!

016 Kitapta Meryem’i de an.

Hani o, ailesinden ayrılmış, doğuda bir yere çekilmişti.

017 İnsanlarla arasına bir perde gerdi.

Ona bir meleğimizi gönderdik. Kendisine bir insan biçiminde göründü.

018 Meryem, “Senden Rahmana sığınırım, kötülüklerden sakınan biriysen bana yaklaşma!” dedi.

019 Melek, “Ben, Rabbinin elçisiyim. O sana tertemiz bir oğul verecek” dedi.

020 Meryem, “Benim nasıl oğlum olabilir! Bana bir insan dokunmadı. İffetsiz biri de değilim!” dedi.

021 Melek, “Öyledir! Rabbin şöyle buyurdu: Bu, benim için kolay bir iştir. Onu insanlar için bir mucize, katımızdan bir rahmet yapacağız. Bu işin kararı önceden verilmiştir” dedi.

‘Melek, kendisine emredileni yaptı. Ona, elçilikten başka bir görev verilmemişti.’

022 Meryem, ona hamile kaldı.

Onunla insanlardan uzak bir yere çekildi.

023 Derken, doğum sancısı onu bir hurma dalının yanına sürükledi.

“Ah ne olurdu, bundan önce öleydim de unutulup gideydim!” dedi.

024 Ağacın altından bir ses geldi:

“Tasalanma!

Rabbin senin alt yanında bir dere oluşturdu.

025 “Hurma dalını kendine doğru silkele, üzerine taze hurma dökülsün.

019.

026 “Sonra da ye, iç, gözün aydın olsun! Bu arada insanlardan birini görürsen, Rahmana oruç adadım, bugün hiçbir insanla konuşmayacağım, de.

027 Onu *‘doğurduktan sonra’* yüklenip halkının yanına getirdi.

“Ey Meryem! Cidden tuhaf bir şeyle geldin!” dediler.

028 “Ey Harunun kız kardeşi!

‘Harun aleyhisselâmın soyundan gelen!’

Ne baban kötü bir adamdı, ne de annen iffetsizdi!”

029 Meryem ona işaret etti.

‘Hazreti Meryem konuşma orucu tutuyordu. Onlara, işaret diliyle, “Bebekle konuşun!” dedi.’

“Beşikteki bir bebekle nasıl konuşuruz!” dediler.

030 *‘Bebek İsa’* “Ben Allah’ın kuluyum” dedi, “O bana kitap verdi. Beni peygamber yaptı.

031 “Her nerede olursam olayım beni kutlu kıldı. Yaşadığım sürece namaz kılmamı, zekât vermemi emretti.

032 “Anneme iyi davranmamı buyurdu. Beni iyi niteliklerden yoksun bir zorba yapmadı.

033 “Doğduğum gün, öleceğim gün, diri olarak kaldırılacağım gün bana selâm olsun!”

034 İşte, aykırı düşünceler ileri sürerek tartıştıkları Meryem oğlu İsa meselesinin aslı budur!

035 Allah’ın çocuk edinmesi söz konusu olamaz! O, bütün kusurlardan ıraktır!

Allah bir işin olmasını istedi mi, ona sadece “Ol!” der, o da hemen oluverir.

036 Allah, benim de Rabbim, sizin de Rabbinizdir.

Ona kulluk edin!

Doğru olan yol budur!

037 Onun ardı sıra, ayrı görüşleri savunan gruplar, kendi aralarında ihtilafa düştüler.

‘Kimi tanrılaştırarak, kimi büsbütün inkâr ederek, kimi başka şeyler söyleyerek ayrıştılar.’

Vay hâllerine o büyük günü *‘yargı gününü’* görecek inkârcıların!

038 Bize gelecekleri gün, neler görüp de neler işitecekler!

O zalimler şimdi apaçık bir sapıklık içindeler!

019.

039 Evet, onlar inanmıyor, umursamaz bir tavır sergiliyorlar.

Pişman olacakları günü *‘yargı gününü’* hatırlatarak onları uyar. O gün her iş sonuçlandırılacaktır!

040 Şüphesiz, hem yeryüzü, hem de üzerindekiler bize kalacak. Kendileri de mutlaka *‘diriltilip’* bize döndürülecekler!

041 Kitapta İbrahim’i de an.

O, özü sözüne, hâli diline uygun bir peygamberdi.

042 Bir vakitler babasına dedi:

“Babacığım! İşitmeyen, görmeyen, sana hiçbir faydası olmayan şeylere niye tapıyorsun!

043 “Babacığım! Doğrusu, sana gelmeyen bir ilim bana geldi. Beni izle de seni doğru

yola ileteyim.

044 “Babacığım! Şeytana kulluk etme. Çünkü şeytan, Rahmana *‘sınırsız merhamet sahibine’* başkaldırdı.

045 “Babacığım! Rahmanın katından sana bir azap dokunur da şeytana arkadaş olursun *‘onunla birlikte cehenneme girersin’* diye korkuyorum.”

046 *‘Babası ona kızarak’* “Ey İbrahim! Sen benim ilahlarımdan hoşlanmıyor musun! Buna bir son vermezsen seni taşlarım! Haydi, uzun süre benden uzak dur!” dedi.

047 İbrahim, “Selâm sana!” dedi, “Rabbimden senin bağışlanmanı dileyeceğim. O, bana karşı her zaman lütfedici olmuştur.

048 “Sizden de, Allah’tan başka yalvardıklarınızdan da ayrılır giderim. Sadece Rabbime yalvarırım. Umarım, Rabbime yalvarmakla bir bahtı kara olmam.”

049 Onlardan da, onların Allah’tan başka taptıklarından da ayrılıp gitti. Ona, *‘oğlu’* İshak’ı, ardından *‘torunu’* Yakub’u lütfettik. Her ikisini de peygamber yaptık.

050 Merhametimizin bir sonucu olarak onlara güzel nimetler verdik. Onlar için yüce bir doğruluk dili oluşturduk.

‘İyi adla anılmalarını sağladık ya da gerçekleri anlatma gücü verdik.’

051 Kitapta Musa’yı da an.

Çünkü o, halis *‘samimi’* bir insandı. Tarafımızdan gönderilmiş bir peygamberdi.

019.

052 Ona, Tûr dağının sağ yamacından seslendik. Özel bir konuşma için yaklaştırdık.

053 Merhametimiz sebebiyle, kardeşi Harun’u peygamber yapıp ona yardımcı verdik.

054 Kitapta İsmail’i de an.

O, sözünü tutan biriydi. Tarafımızdan gönderilmiş bir peygamberdi.

055 Yakınlarına, namaz kılmalarını, zekât vermelerini buyururdu. Rabbi, ondan razı olmuştu.

056 Kitapta İdris peygamberi de an.

O, sözü özüne, hâli diline uygun bir peygamberdi.

057 Onu yüksek bir mekâna kaldırdık!

‘*Gök katmanlarından birine, yüce bir makama...’*

058 Bunlar, Allah’ın kendilerine nimetler verdiği peygamberlerden.

Âdem soyundan, Nuh ile beraber taşıdıklarımızdan ve İbrahim ve İsmail soyundan ve doğru yola eriştirdiğimiz ve seçtiklerimizdendirler.

Rahmanın ayetleri kendilerine okununca, ağlayarak secdeye kapanırlardı.

059 Sonra, arkalarından namaz kılmayan, şehvetlerinin peşinden koşan bir nesil geldi, onların yerlerini aldı.

Bunlar yakında gayyayı boylayacaklar!

‘Azgınlıklarının cezasını cehennem çukuruna atılarak çekecekler.’

060 Tevbe edenler, inanıp güzel işler yapanlar bunun dışındadırlar.

Onlar, en ufak bir haksızlığa uğratılmaksızın cennete girecekler.

061 Sonsuz esenlik yurdu cennetlere!

Rahman, onu kullarına yüz yüze olmaksızın söz vermiştir.

Onun sözü kesinlikle gerçekleşecektir!

062 Orada boş söz işitmezler. Esenlik dilemek için söylenen sözleri işitirler.

Kendilerine sabah akşam rızklar verilecek.

063 İçtenlikle inanarak günahlardan sakınanların miras olarak alacakları cennet budur!

064 *‘Melekler’* “Biz, sadece Rabbinin emriyle ineriz. Önümüzde, ardımızda, ikisi arasında ne varsa hepsi onundur. Rabbin seni asla unutmamıştır!

019.

065 “Göklerin, yerin ve ikisi arasındakilerin Rabbi. Yalnız ona kulluk et! Kullukta sabırlı ol! Ona adaş olacak birini bilir misin!” dediler.

‘Onun gibisi var mı! Onun isimleri kimde var! Kim onun gibi olabilir! Onun eşi, benzeri, dengi, zıddı yoktur!’

066 İnsan der: “Ben öldükten sonra yeniden diriltilip kabrimden çıkartılacak mıyım!”

067 İnsan hiç düşünmez mi! Biz, kendisini yoktan yarattık!

068 Rabbine andolsun! Biz onları şeytanlarıyla birlikte toplarız! Cehennemin etrafına diz üstü dizeriz!

069 Sonra, her topluluktan Rahmana başkaldırmakta en ileri olanları ayırırız.

070 Cehenneme girmeyi hak edenleri en iyi biz biliriz!

071 Sizden ona *‘cehennemi gözlemleyebilecek bir yere’* uğramayacak hiç kimse yoktur.

Bu, Rabbinin katında yapılmasına kesin karar verilen bir uygulamadır.

072 Sonra da, içtenlikle inanarak günahlardan sakınanları kurtarır, zalimleri diz üstü bırakırız!

073 İnkâr edenler, ayetlerimiz kendilerine açık seçik okundu mu, inananlara, “Şu iki topluluktan hangisinin konumu daha iyi, meclisi daha güzel!” dediler.

‘Bir yanda inananlar, inancının yasalarına uyarak ahlaka uygun bir hayat yaşamak isteyenler, öte yanda inanmayan, yasa tanımayan, yalnız dünya nimetlerinden daha çok faydalanmanın yollarını arayanlar vardır. Öbür dünyayı kabul etmeyen bu tür kimseler, maddeci bir hayat felsefesi geliştirmiş, dini özgürlükleri kısıtlayan bir engel olarak görmüş, kendi konumlarının, oluşumlarının, düzenlerinin daha iyi olduğuna kendilerini inandırmışlardır. Cevap almak için değil retlerini dile getirmek için küçümseyici bir üslûpla sordukları soru da bu çarpık düşünceden kaynaklanmaktadır.’

074 Oysa biz, onlardan önce nice nesilleri helak ettik. Onlar, zenginlik ve görünüm bakımından bunlardan daha güzeldiler.

075 “Rahman, sapkınlıkta olanların süresini ne kadar uzatsa da, sonunda tehdit edildikleri azabı ya da kıyameti gördükleri zaman, kimin konumunun daha kötü, kimin gücünün daha zayıf olduğunu bilecekler!” de.

076 Allah, doğru yolda olanların inancını pekiştirir.

Rabbinin katında, kalıcı olan güzel işler, sevabı bakımından da, sonucu bakımından da daha hayırlıdır.

019.

077 Hem ayetlerimizi inkâr edip hem de, “Bana mallar ve çocuklar verilecek” diyeni gördün mü *‘düşündün mü’*!

078 Gizli olanı mı bildi, yoksa Rahman katından bir söz mü aldı!

079 Asla! Onun dediklerini yazacağız, azabının süresini daha da uzatacağız!

080 Söylediklerine biz varis olacağız. Kendisi bize yapayalnız gelecek.

081 Kendilerine izzet *‘güç, onur’* kazandırsın diye Allah’tan başka ilahlar edindiler.

082 Asla! *‘Yapay tanrıları’* onların kulluklarını tanımayacak, *‘yardım etmek bir yana’* karşılarında yer alacaklar.

083 Bilmez misin, inkârcıların üzerine şeytanlar saldık. Onları sürekli günaha kışkırtıyorlar.

084 Onların hemen silinip gitmelerini isteme.

Biz onlar için gün saymaktayız!

085 Kötülüklerden sakınanları Rahmanın huzurunda onurlu konuklar olarak toplarız.

086 O gün *‘bu dünyada günaha batmış’* suçluları da bir susuz *‘sürü’* gibi cehenneme süreriz!

087 Rahmanın katında bir söz alandan başka hiç kimsenin şefaat yetkisi olamaz.

‘Şefaat, yani ahirette bir başkasına yardım...’

088 Kimileri, “Rahman çocuk edindi” dediler.

089 Andolsun, ortaya pek çirkin bir laf attınız!

090 Neredeyse gökler çatlayacak, yer yarılacak, dağlar çökecek!

091 Rahmana çocuk yakıştırma meselesi yüzünden!

092 Rahmana çocuk edinmek asla yakışmaz!

093 Göklerde ve yerdeki herkes Rahmanın huzuruna kul olarak gelecektir.

094 O, onların tümünü kuşatmış, sayılarını belirlemiştir.

095 Kıyamet günü hepsi onun huzuruna tek başlarına gelirler.

....

019.
096 Rahman, inanıp da güzel işler yapanlar için gönüllerde bir sevgi yaratacaktır.
097 Sakınanları müjdelemen, direnenleri uyarman için, onu senin dilinle kolaylaştırdık.
098 Onlardan önce nice nesilleri helak ettik.
‘Yeryüzü sayfasından silip attık.’
Şimdi onlardan birinin olsun varlığını hissedebiliyor ya da seslerini işitebiliyor musun?

020. TÂHÂ SURESİ

‘Tâ ve hâ harfleri bu sureye isim olmuştur. Birbiriyle bitişip kelime oluşturmayan bu harflere “kesik harfler” denir. Bu tür harflerle ilgili bilgiler Bakara suresinin başında verilmiştir.’

Bismillahirrahmanirrahîm.

001 Tâ, hâ.
002 Kur’an’ı sana bir bahtı kara olasın diye indirmedik.
‘Sana sıkıntı versin, yaşama sevincini söndürsün, hayatını yaşanmaz hâle getirsin diye değil...’
003 *‘Allah’ın varlığını derinden derine hissederek’* saygıyla ürperenlere bir hatırlatıcı *‘olsun diye indirdik*’.
004 *‘Kur’an’* yeri ve yüksek gökleri yaratandan birbirini izleyen bölümler hâlinde indirilmiştir.
005 O sınırsız merhamet sahibi, arşa hâkimiyet kurdu.
‘En yüce egemenlik makamına hükmetti.’
006 Göklerde, yerde, ikisinin arasında, toprak altında olan ne varsa hepsi onundur.
007 Sen sözünü ister gizle, ister duyur, o gizli olanı da bilir, gizlinin gizlisini de.
008 Allah’tan başka ilah yoktur!
En güzel isimler onundur!
‘Allah’ın Rahman, Rahîm, Vedûd, Rezzak, Kerîm, Alîm, Hakîm, Kadîr gibi isim biçiminde nitelikleri vardır, bunların hepsi güzeldir.’
009 Musa’nın *‘başından geçenlerin’* haberi sana geldi mi?
010 Bir zamanlar Musa *‘dağda’* bir ateş görmüştü, yakınlarına, “Durun! Gözüme bir ateş ilişti. Belki size bir ateş parçası getiririm ya da ateşin yanında bize yolu gösterecek birini bulurum” demişti.
011 Oraya varınca, kendisine, “Ey Musa!” diye seslenildi,

012 “Ben senin Rabbinim! Ayakkabılarını çıkar! Çünkü sen, iki kez kutsandın!
‘Hem peygamber seçilmekle, hem de sesimi işitmekle iki kez...’

020.
013 “Seni *‘peygamber olarak’* seçtim. Artık *‘sana’* verilecek vahyi *‘ilahi sözleri dikkatle’* dinle.
014 “Ben, Allah’ım! Benden başka ilah yoktur! Sadece bana kulluk et! Beni anmak için özenle namaz kıl!
015 “Her nefis *‘can, kişi’* yapıp ettiklerinin cezasını çeksin diye, zamanını hani neredeyse gizli tuttuğum kıyamet günü mutlaka gelecektir.
016 “Ona inanmayıp da gelgeç isteklerine uyan kimse, seni bundan *‘sana iletilen gerçeklerden’* alıkoymasın, yoksa mahvolursun!
017 “O sağ elindeki de nedir, ey Musa?”
018 “Asamdır, ona dayanırım, bununla davarıma yaprak silkerim, onu daha başka işlerim için de kullanırım.”
019 “Ey Musa! Onu hemen yere bırak!”
020 Musa asasını yere bıraktı. O asa koca bir yılan oldu, hızla gitmeye başladı!
021 Allah, “Tut onu, korkma!” dedi, “Biz onu eski hâline çevireceğiz.
022 “Şimdi de elini koynuna sok. Kusursuz bir ayet *‘alâmet, mucize’* olarak bembeyaz *‘ışıl ışıl’* çıksın.
023 “Böylece sana en büyük mucizelerimizden bazılarını gösterelim.
024 “Firavuna git. Çünkü o iyice azıttı!”
025 Musa, “Rabbim!” dedi, “Göğsüme genişlik ver.
026 “İşimi bana kolaylaştır.
027 “Dilimdeki düğümü çöz,
028 “sözümü iyi anlasınlar.
029 “Yakınlarımdan bir yardımcı ver,
030 “kardeşim Harun’u.
031 “Beni onunla destekle,
032 “işime onu da ortak eyle.
033 “Seni daha çok tesbih edelim,
034 “daha ziyade analım.
035 “Sen bizi elbette görüyorsun!”
036 Allah, “Ey Musa!” dedi, “Haydi, isteklerine erdirildin!
037 “Hatırla, sana bir kez daha ihsan etmiştik.
‘Seni düşmanlarının elinden kurtardık. Onların sarayında büyüttük. Sana daha önce iyilik ettik. Şimdi de ederiz.’

020.
038 “Hani, bildirilmesi gerekeni annene şöyle bildirmiştik:
039 “Onu bir sandığa koyup nehre bırak.
Nehir onu sahile sürükler.
Bana da, ona da düşman biri onu alır.
Gözetimim altında yetiştirilmen için sana bir sevimlilik vermiştim.
040 “Hani, kız kardeşin gidiyor, “Ona bakacak birini size göstereyim mi?” diyordu.
Bu yolla, gözü aydın olsun, üzülmesin diye seni annene geri vermiştik.
Hatırla, sen bir cana kıymıştın.
O zaman seni sıkıntıdan kurtarmıştık.
Seni sıkı bir sınavdan geçirmiştik.
Sonra da, Medyen halkı arasında senelerce kalmıştın.
Sonra da bir kader *‘plan’* üzerine *‘peygamberlik görevini yapmak için’* geldin, ey Musa!
041 “Seni kendim için yetiştirdim.
042 “Sen ve kardeşin ayetlerimle gidin.
Beni anmakta kusur etmeyin!
043 “Firavuna gidin, o iyice azıttı.
044 “Ona yumuşak söz söyleyin, belki etkilenir ya da ürperir.”
045 Musa ve Harun, “Rabbimiz!” dediler, “Korkarız bize şiddetle saldırır ya da taşkınlık eder.”
046 Allah, “Korkmayın!” dedi, “Ben sizinle beraberim, görürüm, işitirim.
047 “Haydi ona gidin de, “Biz, Rabbinin elçileriyiz” deyin, “İsrailoğullarını bizimle birlikte gönder. Onlara eziyet etme. Rabbinden sana mucize getirdik. Doğru yolu izleyenler esenlikte olacaklar.
048 “Bize kesin olarak bildirildi, yalanlayıp yüz çevirene azap edilecek!”
049 Firavun, “Ey Musa!” dedi, “Kimmiş sizin Rabbiniz!”
050 Musa, “Rabbimiz, her şeyi yaratan, sonra da her birini yaratılış gayelerine uygun yola iletendir” diye cevap verdi.
051 Firavun, “Peki önceki nesiller ne olacak?” dedi.

020.

052 Musa, “Onunla ilgili ilim sadece Rabbimin katındaki bir kitapta *‘kader kitabında’* bulunur. Rabbim ne hata eder, ne de unutur” dedi.

053 Allah yeri size bir beşik yaptı. Yürüyebilesiniz diye orada yollar açtı.

Gökten su indirdi, onunla türlü bitkilerden çiftler çıkardı.

054 Hem yiyin, hem de hayvanlarınızı otlatın diye.

Bunda, akıl sahipleri için ayetler vardır.

‘Ayetler, yani düşünülecek, ibret alınacak hususlar vardır. Kâinattaki her varlık sanatlı bir eserdir. Her eser gibi sanatkarını gösterir. Aklını kullanabilenler bunu görür, üstünde düşünür, yaratıcılarını tanırlar.’

055 Sizi yerden *‘topraktan’* yarattık. Tekrar ona döndüreceğiz. Sonra bir kez daha ondan çıkartacağız.

056 Andolsun, ona bütün ayetlerimizi gösterdik. Fakat o yalanladı, inanmadı.

057 “Ey Musa!” dedi, “Sen, büyü gücünle bizi yurdumuzdan sürgün etmek için mi geldin!

058 “Seninki gibi bir büyüyü biz de yapabiliriz. Bir buluşma ayarla. Yeri ve zamanı ikimiz için de uygun olsun. Ne biz sözümüzden dönelim ne de sen.”

059 Musa, “Ziynet günü buluşalım. Kuşluk vakti insanlar bir araya getirilsin” dedi.

060 Bunun üzerine Firavun dönüp gitti.

‘Karşılaşma günü gelince, onu yenmek için’ tasarladığı düzenlerini *‘özellikle büyücülerini’* toplayıp buluşma yerine geldi.

061 Musa onlara, “Yazırlar olsun size!” dedi, “Allah’a karşı yalan uydurmayın! Yoksa azap ederek kökünüzü kurutur. Yalan uyduran kimse mahvolur gider!”

062 Konuyu aralarında tartıştılar, fısıltılarını gizli tuttular.

063 “Bunların ikisi de büyücü. Büyü yaparak sizi yurdunuzdan sürmek istiyorlar. Örnek yolunuzu silip yok edecekler.

064 “Daha etkili olması için düzenlerinizi bir araya getirin. Hep birlikte saf tutarak ortaya çıkın. Bugün üstün gelen kesinlikle kurtulmuş olacak!”

020.

065 *‘Büyücüler’* “Ey Musa!” dediler, “Gösteri araçlarını ya sen önce at ya da biz atalım.”

066 Musa, “Hayır, önce siz atın!” dedi.

Derken, onların ipleri ve değnekleri, yaptıkları büyüden ötürü kendisine gerçekten yürüyorlarmış gibi göründü.

067 Musa, içinde birdenbire beliren bir korku hissetti.

068 “Korkma!” dedik, “Üstün olan sensin!

069 “Sağ elindekini yere bırak. Onların yaptıklarını tastamam yutacak. Çünkü, onlarınki büyücü aldatmacasıdır. Büyücü nereye gitse kurtulamaz!”

070 Sonunda, büyücüler secdeye kapandılar.

“Musa ve Harun’un Rabbine inandık!” dediler.

‘Büyücüler, o zamanın bir bakıma bilim adamları, bir bakıma da din adamlarıydılar. Bu nedenle, saygın bir konumları vardı. Musa aleyhisselâmın yaptıklarının büyü olmadığını anlayınca iman ettiler.’

071 Firavun, “Ya!” dedi, “Ben size izin vermeden ona inandınız demek!

Size büyü öğreten ustanız bu olmalı!

Ben de sizin ellerinizi çaprazlama kesmez miyim!

Sizi hurma kütüklerine asmaz mıyım!

Hangimizin azabı daha şiddetli ve sürekliymiş anlarsınız o zaman!”

072 Büyücüler, “Seni” dediler, “ne bize gösterilen apaçık mucizelere, ne de bizi yaratana üstün tutmayız. Ver ne hüküm vereceksen! Sen ancak dünya hayatına hükmedebilirsin!

073 “Rabbimize *‘bugüne kadar yaptığımız’* hatalarımızı ve bize zorla yaptırdığın büyüyü bağışlaması için inandık. Allah, hem daha hayırlı, hem de daha kalıcıdır.”

074 Kim, Rabbine suçlu olarak gelirse, ona cehennem vardır. Orada ne ölür, ne de yaşar, öylece azap çeker.

075 Kimler ona içtenlikle inanıp güzel işler yapmışlarsa, en yüksek dereceler onlarındır.

076 Esenlik yurdu cennetler..!

Altlarında ırmaklar akar.

İçlerinde sonsuza dek kalacaklar!

Kendini kötülüklerden arındıranların ödülüdür bu!

020.

077 Musa’ya, “Kullarımla beraber geceleyin yürü. Denizde onlar için kuru bir yol aç. Size yetişirler diye bir korkun olmasın, kaygı da duyma” diye bildirdik.

078 *‘Şehirden ayrıldıklarını işiten’* Firavun, ordusunu peşine takarak onları izlemeye başladı.

Deniz bir anda sarıverdi!

‘Bir mucize sonucu denizde bir yol açıldı. Musa ile yanındakiler yürüyerek karşı kıyıya geçtiler. Firavun ve adamları da geçmek istediler. Deniz eski hâline geldi, onlar da sulara gömülüp öldüler.’

079 Firavun, halkını saptırdı, onları doğru yola eriştiremedi.

‘İzinden gidenleri cehenneme götüren bir önder oldu.’

080 Ey İsrailoğulları! *‘Böylece’* sizi düşmanınızdan kurtardık. Tûr dağının sağ yamacında sizinle sözleştik. Çölde size kudret helvası ve bıldırcın indirdik.

081 “Rızk olarak verdiklerimizin temizlerinden yiyin. Bunda ilahi sınırları aşmayın. Sonra gazabım tepenize iniverir! Gazabım kime inerse, o mutlaka mahvolur!” dedik.

082 Ben, tevbe eden, inanıp da güzel işler yapan, bundan sonra da doğru yolda yürüyenler için çok bağışlayıcıyım.

083 *‘Musa vaktinden önce Tûr dağına gitti.’*

Allah, “Ey Musa! Ne oldu da halkını geride bırakıp acele geldin?” dedi.

084 Musa, “Rabbim! Onlar benim izimdeler. Seni memnun etmek için acele geldim” dedi.

085 Allah, “Senden sonra halkını sınadık. Samirî onları saptırdı” dedi.

086 Musa, halkının yanına döndü. Öfkeliydi, üzgündü.

“Ey halkım!” dedi, “Rabbiniz size güzel bir söz vermedi mi! Bu sözün gerçekleşme süresi mi size uzun geldi, yoksa Rabbinizden bir gazap inmesini istediniz de o yüzden mi bana olan sözünüzden döndünüz!”

087 Halkı, “Sana verdiğimiz sözden canımız istedi diye dönmedik. Halkın değerli takılarını alıp getirmiştik. Onları ateşe attık. Bizim gibi Samirî de attı” dediler.

‘Musa aleyhisselâmla birlikte gidenler, bu takıları geri vermek üzere başkalarından almış, ama vermemişlerdi. Haksız yere ellerinde tuttukları bu kirli mallardan kurtulmak üzere onları ateşe attılar.’

020.

088 Samirî *‘ateşte erittikleri takıları kullanarak’* böğüren bir buzağı heykeli yaptı.

“Sizin de, Musa’nın da ilahı budur, ama o unuttu” dedi.

089 *‘Bu cansız heykelin’* onların sözlerine karşılık söz söyleyemediğini, kendilerine ne bir zarar, ne de bir fayda veremediğini görmüyorlar mıydı!

090 *‘Bu olaya tanık olan’* Harun, daha önce onlara, “Ey halkım!” demişti, “Siz bununla sınanıyorsunuz. Rabbiniz sonsuz merhamet sahibi olan Allah’tır. Gelin bana uyun, sözümü dinleyin!”

091 Onlar da, “Musa buraya gelene kadar biz bu işi sürdüreceğiz” demişlerdi.

092 Musa öfkeyle, “Ey Harun!” dedi, “Bunların sapmalarını gördün de niye seyirci kaldın! Neydi seni alıkoyan!

093 “Niye bana uymadın! Yoksa benim emrime karşı mı geldin!”

094 Harun, “Ey annemin oğlu!” dedi, “Saçımdan sakalımdan tutma. Sözüme bakmadın da İsrailoğulları arasına fitne soktun, demenden korktum.”

095 Musa, “Ya senin derdin neydi, ey Samirî?!” dedi.

096 Samirî, “Onların görmediklerini gördüm. Elçinin izinden *‘ilahi bilgilerden’* bir tutam aldım da attım. İçimden gelen bir his bunu bana hoş gösterdi.” dedi.

‘Kimi yorumculara göre, Samirî vahiy yoluyla gelen bilgilere inanıyor, onları başkalarından daha iyi anladığını sanıyor, fakat çarpık bir akıl yürütmeyle, görünmeyen ilah yerine görünür bir ilahın olması gerektiğini düşünüyordu. Heykeli bu nedenle yapmıştı. Bazı tefsirlere göre, Samirî namıyla anılan bu adamın Sümer asıllı olması mümkündür.’

097 Musa da ona, “Çek git!” dedi, “Bundan sonraki hayatında senin payına düşen, “Bana dokunmayın!” demen olacaktır *‘yalnız yaşamaya mahkumsun’*. Ahiretteyse asla kaçamayacağın bir ceza seni beklemektedir. Bir türlü bırakamadığın şu tanrına bir baksana! Biz onu yakar kül ederiz, sonra da denize savururuz!”

098 *‘Sonra halkına yöneldi.’*

“Ey halkım! Sizin ilahınız, Allah’tır! Ondan başka ilah yoktur! O, ilmiyle her şeyi kuşatandır!” dedi.

020.

099 İşte böylece sana geçmişin önemli haberlerinden ibretli olaylar anlatıyoruz.

Katımızdan bir de Kitap verdik.

100 Kim ondan yüz çevirirse, kıyamet günü büyük bir günah yüklenir.

101 O günah yükünün altında temelli kalırlar. Bu yük, kıyamet günü onlar için ne kötü bir yüktür!

102 O gün Sûra üflenir, suçluları gömgök toplarız.

‘Gömgök, yani gözleri korkudan donmuş bir hâlde bir araya gelirler. Sûr, kıyametin kopuşunu, ölülerin dirilişini, yargılama sürecini başlatan bir aletin adıdır. Onu, dört büyük melekten biri olan İsrafil aleyhisselâm üfleyecektir.’

103 “Dünyada on günden fazla kalmadınız” diye aralarında fısıldaşırlar.

104 En akıllıları, “Bir günden fazla kalmadınız” der.

Aralarında neler konuştuklarını en iyi biz biliriz.

105 Sana dağların durumunu sorarlar.

“Rabbim onları un ufak edip savuracak!” de.

106 “Yeryüzünü dümdüz, bomboş bırakacak.

107 “Orada ne bir çukur göreceksin, ne de bir tümsek.
108 “O gün hiçbir tarafa sapmadan o davetçiye uyacaklar. Rahmanın heybetinden sesler kısılacak. Fısıltıdan başka ses işitemeyeceksin.
109 “O gün birine şefaat *‘ahirette birine yardım’* etmek fayda vermeyecek. Rahman izin verir de *‘konuşanın’* sözünden razı olursa o başka.”
110 Allah, insanların gözleri önünde olanları da, onlardan gizlenenleri de bilir. Fakat onların ilmi onu kuşatamaz.
111 Bütün yüzler, her şeyi varlık âleminde tutan sonsuz hayat sahibinin önünde saygıyla eğilmiştir.
Zulüm yüküyle gelen kişi nesi varsa yitirmiştir!
112 İnanıp da güzel işler yapan kimse, ne kendisine zulmedilmesinden korkar, ne de hakkının yenmesinden.
113 Kur’an’ı, arapça bir okuma metni olarak indirdik. Belki sakınırlar ya da ibret alırlar diye tehditlerimizi birçok kez tekrarladık.

020.
114 Gerçek melik *‘egemen’* olan Allah pek yücedir!
Kur’an sana indirilirken acele etme. Vahiy tamamlanmadan onu okuma.
“Rabbim, ilmimi artır!” de.
115 Âdem’e de emir vermiştik, ama unuttu. Onu yeterince kararlı bulmadık.
‘Şeytana aldandı. Yasak ağacın meyvesinden yedi. Bu yüzden de cennetten çıkartıldı.’
116 Bir zamanlar meleklere, “Âdem’e secde edin!” demiştik.
‘Şeytanların atası’ İblis dışında hepsi secde etmişlerdi *‘saygıyla yere kapanmışlardı’*.
117 “Ey Âdem!” dedik, “Şeytan senin ve eşinin düşmanıdır.
Dikkat edin de sizi *‘kandırıp’* cennetten çıkarmasın.
Sonra çok sıkıntı çekersiniz.
118 “Orada *‘cennette’* ne acıkır, ne de çıplak kalırsın.
119 “Orada ne susarsın, ne de güneşte yanarsın.”
120 Derken, şeytan *‘onu aldatmak üzere’* sinsice fısıldadı, “Ey Âdem!” dedi, “Sana sonsuzluk ağacını ve yok olmayacak bir egemenliği göstereyim mi?”
121 Onun meyvesinden ikisi de yediler.
Bunun üzerine ayıp yerleri kendilerine göründü.
Üzerlerine cennet yapraklarından yamamağa başladılar.
Âdem, Rabbine başkaldırmış, yolunu şaşırmış oldu.
122 Sonra, Rabbi onu arındırdı, tevbesini kabul etti, doğru yola iletti.
123 “Birbirinizin düşmanı olarak inin oradan!

Benden size bir yol gösterici gelecek.
Ona uyan ne sapıtır, ne de sıkıntı çeker.
124 “Kitabımdan yüz çevirene kısıtlı *‘sıkıntılı, bunalımlı’* bir hayat vardır. Onu, kıyamet günü kör olarak kaldırırız!”
‘İnkârcının gözünde geçmiş yok olmuştur. Ölümden sonra bir hayat da olmayacaktır. Bu yüzden, dar bir maddî alana, şimdiki zamana sıkışıp kalmıştır.’
125 “Rabbim! Beni niçin kör olarak diriltip getirdin? Oysa ben gören biriydim” der.

020.
126 Allah, “Öyledir!” buyurur, “Sana ayetlerimiz geldi de sen onları unutuverdin *‘önemsemedin, umursamadın’*. Bugün de sen böyle unutulursun!
127 Rabbinin ayetlerine inanmayanları, sınırı aşanları biz böyle cezalandırırız.
Üstelik, öbür dünyanın azabı hem daha şiddetli, hem de daha süreklidir.
128 Kendilerinden önce nice nesilleri yok etmemiz onları yola getirmedi mi! Şimdi silinip gidenlerin yerlerinde yürüyorlar!
Bunda, aklını kullananlar için nice ibretler vardır!
129 Rabbin söz vermeseydi, belirli bir süresi olmasaydı, azap hemen gelirdi.
130 Onların söylediklerine sabret.
Rabbini, hem güneşin doğuşundan önce, hem batışından önce övgülerle tesbih et.
‘Bütün kusurlardan ırak olduğunu dile getirerek an.’
Rızasını kazanmak için, gecenin bir kısmında, gündüzün iki yanında da tesbih et.
‘Bu ayette, günlük beş vakit namaz veciz bir üslupla emredilmiştir.’
131 Kendilerini sınamak üzere, dünya hayatının bir süsü olarak zenginlik verdiğimiz kimselere *‘onların ellerindekine’* göz dikme. Rabbinin rızkı hem daha hayırlı, hem de daha devamlıdır.
132 Yakınlarına namaz kılmalarını emret.
Kendin de namaz konusunda sabırlı ol.
Biz senden rızk istemiyoruz.
Sana rızk veren biziz!
İşin sonu, içtenlikle inanarak günahlardan sakınanların olacaktır!
133 “Rabbinden bir ayet *‘bir mucize’* getirse ya!” derler.
Peki kendilerine daha önce inen vahiy belgelerinde, kitaplarda, sayfalarda apaçık deliller gelmedi mi!
134 Onları daha önce azapla yok etseydik, “Rabbimiz! Bize peygamber gönderseydin de aşağılanıp rezil olmadan önce ayetlerine uysaydık!” derlerdi.
135 “Herkes bekliyor, siz de bekleyin!
Düz yol kiminmiş, doğru yola erişenler kimlermiş, yakında bileceksiniz!

....

021. ENBİYA SURESİ

'Enbiya, "nebiler, haberciler, peygamberler" demektir. Allah, bu seçkin kullarına bazen doğrudan, bazen de melek vasıtasıyla vahiy göndermiş, ilahi hakikatleri bildirmiştir. Kimine sadece sözlü vahiy vermiş, kimine de kitap, yani yazılı vahiy indirmiştir. Kitap sahibi peygambere resul, kitap sahibi olmayan peygambere nebi denir. Peygamber kelimesi Farsça olup hem nebi, hem de resul manasında kullanılır. Bu seçkin kullar, ellerine verilen gerçekleri sorumlu oldukları kimselere bildirmiş, söylediklerini uygulayarak onlara örnek olmuşlardır.'

Bismillahirrahmanirrahîm.

001 İnsanların *'ölümden sonraki'* hesap verme zamanları yaklaştı. Fakat onlar, hâlâ umursamaz bir tavır sergiliyor, aldırmıyorlar.
002 Rablerinden kendilerine gelen her yeni zikri *'kitabı, ayeti, bilgiyi'* eğlence konusu yaparak dinliyorlar.
003 Gönülleri hep oyunda.
O zalimler gizlice fısıldaşıyor, "Bu da sizin gibi bir insan. Siz aklı başında kimselersiniz, ne yani o büyülü sözlere mi uyacaksınız!" diyorlar.
004 Peygamber, "Rabbim gökte de, yerde de konuşulan her sözü bilir. O işitendir, bilendir!" dedi.
005 "Yok, bunlar anlamsız hayaller. Yok, onu uydurdu. Yok, o bir şair. Önceki peygamberler gibi o da bize bir mucize getirse ya!" dediler.
006 Onlardan önce helak ettiğimiz memleketlerin insanları *'kendilerine gelen peygamberlere'* inanmadılar da şimdi bunlar mı inanacaklar!
007 Senden önce de, kendilerine vahiy verdiğimiz bir takım adamlar *'senin gibi ölümlü insanlar'* gönderdik.
"Bilmiyorsanız, zikir ehline '*ilahi kitabı okuyanlara, bilenlere*' sorun" de.
008 Onları yemek yemez birer heykel yapmadık. Burada kalıcı da olmadılar.
009 Sonra, onlara verilen sözü yerine getirdik. Hem onları, hem de dilediklerimizi kurtardık. Sınırı aşan azgınları helak ettik.
'Yeryüzü sayfasından silip attık.'
010 Andolsun, size gerçekleri hatırlatan bir kitap indirdik. Hâlâ aklınızı kullanmayacak mısınız!

021.

011 Zalimlik eden nice toplulukları yerle bir ettik. Onlardan sonra başka topluluklar yarattık.

012 Onlar ansızın gelen şiddetli azabımızı hissedince bulundukları yerden hızla kaçmaya yelteniyorlardı.

013 "Kaçmak yok! Size nimet verilen yere, vatanlarınıza dönün! Sorguya çekileceksiniz!"

014 "Vay hâlimize! Biz gerçekten zalimlerdik!" dediler.

015 Biz onları biçilmiş bir ot, sönmüş bir ocak yapıncaya kadar çığlıkları sürer giderdi!

016 Biz göğü, yeri ve ikisinin arasındakileri oyuncak olsunlar diye yaratmadık.

017 Eğlence edinmek isteseydik onu kendi katımızdan edinirdik. *'Yapmayız ama'* eğer yapacak olsaydık böyle yapardık.

018 Hayır! Biz, hakkı o batılın başına fırlatırız da beynini parçalar! Bir de bakarsın silinip gitmiş. Vay hâlinize yakıştırmalarınız yüzünden!

'Hak, gerçek, doğru, sahih demektir. Batıl, yalan, sahte, çürük manasına gelir.'

019 Göklerde ve yerde ne varsa onundur.

Onun yanında bulunanlar *'Allah'a manen yakın olan gözde melekler, seçkin insanlar'* büyüklük taslamaz, ona kulluk etmekten usanmazlar.

020 Gece gündüz onu tesbih ederler, ama asla bıkmazlar.

021 Yoksa yerden bir takım ilahlar edindiler de ölüleri diriltip uygun yerlere yayma *'yapıp ettiklerine göre cennete ya da cehenneme gönderme'* işini onlar mı yapacaklar!

022 Göklerde ve yerde Allah'tan başka ilahlar olsaydı her ikisi de bozulurdu.

'İrade ve güç çatışmaları olacağı için gökler de, yeryüzü de bir karmaşaya sürüklenir, mahvolurdu. Bir şehirde iki vali olamazken, şu muhteşem kainat şehrinde iki ilah nasıl olabilir!'

Allah, onların yakıştırmalarından pek uzaktır. En yüce egemenlik makamının Rabbidir.

023 Allah, yaptıkları yüzünden sorumlu tutulamaz, ama kendileri sorumludurlar.

024 Yoksa ondan başka ilahlar mı edindiler!

Onlara, "Haydi, getirin bakalım kesin delilinizi! Bizim belgelerimiz elimizde, işte şu yanımdakilerin kitabı, şu da benden öncekilerin kitabı!" de.

Hayır, onların çoğu gerçeği bilmiyor, bu nedenle yüz çeviriyorlar.

021.
025 Senden önce gönderdiğimiz her peygambere, “Benden başka ilah yok, sadece bana kulluk edin!” diye bildirdik.
026 “Rahman çocuk edindi” dediler.
Asla! Allah insanlara özgü niteliklerden uzaktır!
Onlar, kendilerine değer verilen kullardır, o kadar.
‘Allah çocuk edindi, melekler onun kızlarıdır, diyenlerin iftiraları reddediliyor.’
027 Onun sözünün önüne asla geçmezler. Her ne yaparlarsa onun emriyle yaparlar.
028 Allah onların önündekileri de, arkalarındakini de bilir.
‘Ya da görebildiklerini de, göremediklerini de bilir.’
Allah izin vermedikçe asla şefaat edemezler.
‘Ahirette başkasına yardım edemezler.’
Hepsi de ona saygı duyarak ürperirler.
029 “Onun yanı sıra ben de ilahım” diyene cehennem cezası veririz! Biz zalimleri böyle cezalandırırız!
030 İnkâr edenler görmediler mi, göklerle yer birbirine bitişikti, biz onları ayırdık.
Bütün canlıları sudan yarattık.
‘Sıvıdan, sıvı hâlinde ince bir maddeden...’
Hâlâ mı inanmayacaklar!
‘Bu ayetlerde kainatın yaratılış aşamaları özlü bir biçimde anlatılmıştır. Günümüzde derin incelemeler sonucu bulunan gerçekler burada özetlenmiştir.’
031 Sarsılmasınlar diye yeryüzüne ağır baskılar *‘dağlar, tepeler’* yerleştirdik.
Orada *‘bir yerden bir yere gidebilsinler diye’* geniş yollar yaptık. *‘Bu nimetleri düşünür de’* belki yola gelirler!
032 Gökyüzünü korunaklı bir tavan yaptık.
‘Böylece, yerdeki canlıları uzaydan gelecek zararlardan, göğü de kulak hırsızlığı yapmak isteyen şeytanlardan koruduk.’
İnkârcılar, yine de onun ayetlerinden yüz çeviriyorlar!
‘Bunca açık belirtileri görüyor ama varlığını gösteren delillerinden, alametlerinden ibret almıyorlar.’
033 Geceyle gündüzü, güneşle ayı yaratan, odur! Her biri *‘kendine özgü’* bir yörüngede yüzer gider.
034 Senden önce hiçbir insanı kalıcı kılmadık.
Ne yani, sen öleceksin de onlar sonsuza kadar kalıcı mı olacaklar!
035 Her nefis ölümü tadacaktır!
Bir sınav olmak üzere, sizi bazen kötülükle, bazen iyilikle deneriz. Sonunda *‘hesap vermek üzere’* hepiniz bize döndürüleceksiniz!

021.
036 İnkârcılar seni görünce alaya almaktan başka bir şey yapmazlar.
"Bu mu ilahlarınızı diline dolayan!" derler.
Rahmanın kitabını inkâr edenler işte bunlardır!
037 İnsan tez canlı yaratılmıştır.
Size ayetlerimi göstereceğim.
Acele edip de bunu benden hemen istemeyin!
038 İnanmayanlar, inananlara, "Doğru sözlüyseniz söyleyin bakalım, bu *'azap'* sözünüz ne zaman gerçekleşecek?" derler.
039 O inkârcılar, yüzlerinden ve arkalarından kendilerini saran ateşe engel olamayacaklarını, yardım da görmeyeceklerini keşke bilseler!
040 Kıyamet onlara ansızın gelecek, şaşıp kalacaklar.
Onu geri döndürmeye güçleri yetmeyecek.
Kendilerine süre de verilmeyecek!
041 Hiç kuşkun olmasın, senden önce de peygamberlerle alay edildi.
Sonra da, alaya aldıkları şey *'azap'* onları *'inkârcıları'* sarıverdi.
042 "Gece ya da gündüz sizi kim koruyabilir o sınırsız merhameti olandan!" de.
Rablerinin kitabından yüz çeviriyor onlar!
043 Yoksa kendilerini bizden kurtaracak tanrılar mı var!
Onlar *'edindikleri yapay tanrılar'* kendi kendilerine bile yardım edemezler. Bizden de destek alamazlar.
044 Bunlara da, atalarına da imkânlar verdik, yaşamalarını sağladık.
Şimdi de, yeryüzünü her tarafından eksiltip duruyoruz.
'Bitkilerini, hayvanlarını, insanlarını, daha başka şeylerini alarak yıpratıyoruz.'
Bunu görmüyorlar mı *'düşünmüyorlar mı'*!
'Bu bir gerçekken' onlar mıdır üstün gelenler!

021.
045 "Ben sadece bana verilen ilahi bilgileri aktararak sizi uyarıyorum" de.
Fakat sağırlar uyarıldıkları zaman çağrıyı işitmezler ki!

046 Rabbinin azabından onlara bir esinti dokunsa, “Eyvahlar olsun bize! Biz gerçekten de zalim kimselerdik!” diyecekler.
047 Kıyamet günü *‘yargılama süreci başlayınca’* adalet terazilerini koyarız.
Hiç kimseye asla haksızlık edilmez.
‘Yapılan iş’ hardal tanesi kadar *‘ufak’* bile olsa onu getiririz.
Hesap görücü olarak biz yeteriz!
048 Andolsun! Biz, Musa ile Harun’a, içtenlikle inanarak günahlardan sakınanlar için, iyiyi kötüden ayıran, gönülleri aydınlatan, gerçekleri hatırlatan bir kitap verdik.
‘Tevrat, bir zamanlar böyle bir kitaptı!’
049 Kötülüklerden korunanlar, görmedikleri hâlde Rablerine saygı duyar, kıyamet gününün dehşetinden titrerler.
050 *‘Size iletilen’* bu kutlu kitabı biz indirdik.
Yoksa siz onu inkâr mı ediyorsunuz!
051 Andolsun, daha önce İbrahim’e de erginlik yolunu göstermiştik.
Biz onu biliyorduk!
‘İbrahim, yanık gönüllü, yumuşak huylu, hakka meyilliydi.’
052 Bir zamanlar İbrahim, babasına ve halkına, “Bu heykeller de ne, onlara tapınıp duruyorsunuz!” dedi.
053 *‘Sorgulamadan öykünmenin tipik savunma dilini kullanarak’* “Atalarımızı bunlara tapar bulduk” dediler.
054 İbrahim, “Andolsun, siz de, atalarınız da apaçık bir sapkınlık içindesiniz!” dedi.
055 “Ciddi mi söylüyorsun, yoksa şaka mı ediyorsun?” dediler.
056 “Elbette *‘ciddiyim’*! Gökleri ve yeri yaratan Rab sizin de Rabbinizdir. Ben de buna tanıklık edenlerdenim” dedi.
057 Sonra *‘kendi kendine’* “Vallahi, siz dönüp gittikten sonra putlarınıza bir oyun oynayacağım!” *‘diye ekledi’*.

021.
058 Derken, putları kırıp paramparça etti. Belki ona başvururlar diye büyük puta dokunmadı.
059 *‘Puta tapanlar gelip de olanları görünce’* “Kim yaptı bunu bizim tanrılarımıza! Zalimlerden biri olmalı!” dediler.
060 “İbrahim adlı gencin bunları diline doladığını işitmiştik!” dediler.
061 “Onu insanların huzuruna çıkarın da *‘aleyhine’* tanıklık etsinler” dediler.
062 *‘İbrahim’i sorguya çekip’* “İlahlarımıza bu işi yapan sen misin, ey İbrahim?” dediler.
063 İbrahim, “Belki şu büyükleri *‘büyük put’* yapmıştır. Sorun onlara,

konuşabiliyorlarsa söylerler!” dedi.
064 Bunun üzerine vicdanlarına danıştılar, “Haksız olan sizsiniz!” dediler.
‘Yanlış bir yolda olduklarını sezdiler.’
065 Sonra eski kafalarına *‘yanlış düşüncelerine’* döndüler, “Sen de bilirsin, onlar konuşamazlar!” dediler.
066 İbrahim, “Buna rağmen, Allah’ı bırakıyor da size ne bir fayda, ne de bir zarar veremeyecek olan nesnelere mi tapıyorsunuz!” dedi.
067 “Yazıklar olsun size de, Allah’tan başka taptıklarınıza da! Hâlâ akıllanmayacak mısınız!”
068 *‘Puta tapanlar kendi aralarında konuşurlarken’* “Bir iş yapacaksanız, şunu yakın da tanrılarınızın öcünü alın!” dediler.
069 İbrahim’i ateşe attılar.
Biz de, “Ey ateş! İbrahim’e serin ve esenlikli ol!” dedik.
070 Onlar İbrahim’e bir düzen kurmak istediler, ama biz kendilerini daha büyük bir zarara uğrattık.
‘Çünkü onları doğru yola erişmek nimetinden yoksun bıraktık.’
071 Hem İbrahim’i, hem de *‘yakınlarından olan’* Lût’u bütün insanlar için kutlu kıldığımız yere iletip kurtardık.
072 İbrahim’e *‘oğlu’* İshak’ı, ardından da *‘torunu’* Yakub’u bahşettik. Her birini erdemli kimseler yaptık.

021.
073 Onları, emrimizle insanlara yol gösteren birer önder yaptık. Kendilerine, hayırlar işlemeyi, namaz kılmayı, zekât vermeyi vahyettik.
Onlar, sadece bize kulluk ederlerdi!
074 Lût peygambere de hüküm ve ilim verdik.
‘Hüküm, faydalı olanı uygulama yetkisi. İlim, ilahi gerçeklik bilgisi.’
Onu, halkı iğrenç işler yapan o kentten kurtardık.
O kentin insanları, gerçekten de yoldan çıkmış kötü kimselerdi.
075 Onu rahmetimize aldık. Çünkü, erdemli kimselerden biriydi.
076 Nuh, daha önce bize yalvarıp yakarmıştı.
Onun yakarısını kabul ettik.
Hem kendisini, hem ona inanan yakınlarını büyük bir sıkıntıdan kurtardık.
077 Ayetlerimizi yalanlayan o halka karşı ona yardım ettik.
Onlar gerçekten kötü kimselerdi.
Biz de onların hepsini sulara gömdük.

078 Peygamber kullarımızdan Davud ve Süleyman'ı da an.
Bir zamanlar bir ekinle ilgili davada yargılama yapıyorlardı.
Bir kısım halkın davarları, geceleyin ekine zarar verecek biçimde otlamıştı.
Yargılayıp karar verme sürecine biz de tanıktık!
079 *'Doğru karar verebilmesi için'* işin aslını Süleyman'a bildirdik.
'Bu iki peygamberin' her birine bir karar yetkisi, bir gerçeklik bilgisi verdik.
Davud'un yanı sıra tesbih etsinler *'yaratıcılarını yüce nitelikleriyle ansınlar'* diye dağları ve kuşları onun emrine verdik.
Evet, bunları yapan biz olduk!
080 Bir de, sizi savaşın olumsuz etkisinden korusun diye, Davud'a özel giysiler yapmayı öğrettik.
Artık şükredecek misiniz!
'Davud aleyhisselâm, rızkını el emeğiyle kazanabilmek için yalvarmış, Allah da ona, demiri eliyle yoğurup zırh yapma sanatını öğretmişti.'
081 Şiddetli esen rüzgârı Süleyman'ın emrine verdik. Ondan aldığı emirle, içinde bereketler yarattığımız yerlere doğru eser giderdi.
Biz her şeyi biliriz!
'Davud aleyhisselâmın, hamuru hamur gibi yoğurup aletler yapması, ileride gelişecek olan metale dayalı sanayiye işaret sayılabilir. Süleyman aleyhisselâmın, havayı kullanarak bir yerden bir yere hızla gitmesi uçak düşüncesinin tohumudur. Peygamberler, bir yandan manevi alanda örneklik ederken, bir yandan da maddi hayata model olmuşlardır.'

021.
082 Şeytanlardan *'görünmez varlıklardan, cinlerden'* bazılarını da onun *'Süleyman'ın'* emrine verdik. Kimi *'değerli nesneler bulup çıkarmak için'* dalgıçlık eder, kimi de daha başka işler yapardı.
Onların hepsini gözetim altında tutan bizdik.
083 Eyyub *'peygamberi de an'*.
'Hastalanmış, bedeni yara bere içinde kalmış, yara diline ve kalbine kadar ilerlemişti.'
O zaman, "Zararı bana dokundu, sen merhametlilerin en merhametlisisin" diye Rabbine yakarmıştı *'şifa istemişti'*.
084 Biz de onun yakarısına karşılık verdik, zarardan kurtardık *'yeniden nimetler verdik'*. Tarafımızdan bir rahmet ve kulluk edenlere bir hatırlatıcı olmak üzere, ona hem ev halkını, hem de bunun yanı sıra bir o kadarını verdik.
085 İsmail, İdris ve Zülkifl peygamberleri de an.
Bunların hepsi sabırlı kimselerdi.

‘Emredileni yapmakta, yasaklardan sakınmakta, gerçekleri dile getirirken karşılaştıkları zorluklara katlanmakta dirençliydiler.’

086 Onları da rahmetimize aldık, *‘çünkü’* bunlar *‘ilahi buyrukları yerine getiren’* erdemli kimselerdi.

087 Balık sahibi *‘lakaplı Yunus peygamberi de an’*.

Hani, *‘halkının umursamaz tavrından dolayı onlara’* kızarak gitmişti. *‘Gittiği yerde’* kendisine gücümüz erişmez sanmıştı.

‘Bir gemiye bindi, denize atıldı, bir balık onu yuttu, orada yakarmaya başladı.’

Karanlıklar içinde, “Senden başka ilah yoktur. Sen yüceler yücesisin. Ben kendime yazık ettim!” diye yakardı.

088 Biz de yakarısına karşılık vermiş, bulunduğu zor durumdan onu kurtarmıştık.

Biz, inananları böyle kurtarırız!

089 *‘Kulumuz’* Zekeriyya *‘peygamberi de an*’.

Hani o, *‘ölümünden sonra kendisinin yerini tutacak bir evlat istemek üzere’* Rabbine yalvarmıştı. “Rabbim! Beni yalnız bırakma! Varislerin en iyisi sensin!” demişti.

‘Varislerin, ölüp gidenlerin mallarını devralanların...’

090 Onun yakarısını kabul ederek *‘oğlu’* Yahya’yı verdik. *‘Hem kısır, hem de yaşlı’* eşini *‘çocuk doğuracak bir’* kıvama eriştirdik.

Doğrusu, onlar iyilik yapmakta yarış ederlerdi. Bize derin bir saygı duyarlardı. Umutla, ürpertiyle, korkuyla *‘yalnız bize’* yalvarırlardı.

021.

091 İffetini özenle koruyan *‘Meryem adlı’* hanımı da an.

Biz ona ruhumuzdan üfledik.

‘Onun bedeninde bir hayat yarattık, ona ruh verdik.’

Hem kendisini, hem *‘ileride peygamber olacak İsa adlı’* oğlunu tüm insanlara *‘her türlü eseri yaratabilen gücümüzü gösterecek’* bir alâmet *‘aynı zamanda bir sınav konusu’* yaptık.

092 *‘Ey inananlar!’* Siz bir tek ümmetsiniz *‘topluluksunuz’*. Rabbiniz, benim! Şu hâlde *‘yalnız bana’* kulluk edin!

‘Peygamberler, kitaplar, yasalar ayrı da olsa, hakiki din bir tanedir. İnsanlık tıpkı bir çocuk gibi büyüdü. Nasıl, her yaşta ona uygun ilimler öğretiliyorsa, insanlık için de böyle oldu. Zamanlara, bölgelere, toplumların özelliklerine göre ilahi yasalar değişti. Fakat meselenin özü aynı kaldı. Sonunda, insanlık bir tek kitaptan dersini alabilecek düzeye geldi. İşte o zaman, son kitap olarak Kur’an indi.’

093 Onlar işlerini *'topluluklarını ayrı görüşler, yollar, yorumlar oluşturarak'* aralarında parçaladılar. Fakat *'sonunda'* hepsi bize dönecekler!

094 İnanıp da iyi işler yapanın emeği karşılıksız bırakılmaz.

Biz onu kesinlikle yazıyoruz!

095 Tarafımızdan yeryüzünden silinip atılan bir memleket halkının *'inanca'* dönmemeleri imkânsızdır.

096 Sonunda, Yecüc ve Mecüc saldırısını engelleyen set açılır. Onlar her bir tepeden *'her yerden'* saldırır.

'Bunlar, yeryüzünde kargaşa çıkaracak yıkıcı gruplardır. Bozgunculuk yaparak medeniyetleri yerle bir edecekler. İnsanların huzurunu kaçıracaklar. Her devirde bu işi yapan topluluklar bulunmuş. Soyları inceliyor, ama tükenmiyor. Uygun bir ortam bulunca yine çıkıyorlar. Kehf suresinde de bunlardan bir nebze söz ettik, bakılabilir.'

097 Sözü verilen kıyamet gelir kapıya dayanır. İnkâr edenlerin gözleri belerir. Kendilerini kınamaya başlarlar, "Eyvahlar olsun bize! Biz bunu umursamıyorduk! Kendimize yazık etmişiz!" derler.

098 Siz de, sizin yapay tanrılarınız da hep cehennem yakıtısınız. Oraya gireceksiniz!

099 Taptıklarınız gerçekten de ilah olsalardı cehenneme gitmezlerdi. Oysa orada temelli kalacaklar!

100 Bunlar, orada ah edip inlerler, ama uydurma tanrıları bunları işitmezler!

101 Daha önce kendilerine güzel sözler verdiğimiz erdemli kimseler cehennemden uzak tutulurlar.

021.

102 Cehennemin *'korkutucu'* uğultusunu işitmezler.

Canlarının istediği nimetler içinde sonsuza dek cennette kalırlar.

103 En büyük dehşet *'kıyametin kopması, yargı sürecinin başlaması'* bile onları üzmez.

Melekler onları, "Size sözü verilen *'kurtuluş, esenlik, sevinç'* gününüz işte budur!" diye karşılarlar.

104 O gün göğü, yazılı sayfaları dürer gibi düreriz.

İlkin nasıl yaratmaya başladıysak yine öyle yaratırız.

Bizim verilmiş sözümüzdür bu!

Sözümüzü muhakkak yerine getiririz!

105 Yeryüzüne sadece iyi kullarım mirasçı olurlar. Bunu, hem Tevrat'ta yazdık, hem de onda sonra gelen Zebur'da.

'Bu ayetin, hem dünyaya, hem ahirete bakan manaları vardır. Yeryüzündeki etkin konumlar zalimlerin, zorbaların, bozguncuların ellerinden alınıp dürüst, erdemli, âdil kimselere verilir. Ayrıca, bir ekin yeri olan yeryüzünün sonsuza giden ürünlerini derecek olanlar, hakka inanan erdemli kimseler olacaktır.'

106 Bunda *'içtenlikle'* kulluk eden kimseler için *'ufuk açıcı, yol gösterici, gerçekleri bildirici'* bir öğüt vardır.

107 *'Ey Muhammed!'* Biz seni ancak bütün insanlara bir rahmet olarak gönderdik.

'Kıyamete kadar bütün insanlar gerçeği, güzelliği, iyiliği senden öğrenecekler. Hem bu dünyada, hem sonsuz mutluluk yeri cennette, Rablerinin sınırsız merhamet eserlerine senin getirdiğin nurdan faydalanarak kavuşacaklar.'

108 "Bana vahiy yoluyla bildirilen sadece şudur: İlahınız bir tek ilahtır! Ona teslim olacak mısınız!" de.

109 Söylediklerini umursamaz, aldırmaz da yüz çevirirlerse, "Size güzelce açıkladım, görevimi yaptım. Kıyamet günü yakın mı, uzak mı onu bilmem" de.

110 "Allah, sözün açıklananını da bilir, gizlenenini de.

111 "Yargılama sürecinin gecikmesi sizin için bir sınama mı, yoksa bir süreye kadar erteleme mi, bilemiyorum.

112 "Rabbim! Aramızda hak üzere hüküm ver. Sizin anlattıklarınıza karşı ancak Rabbimizden yardım istenir! Çünkü, sınırsız merhamet sahibidir!" de.

....

022. HAC SURESİ

'Hac, zengin bir müminin, ömründe bir kez Kâbe'yi ziyaret ederek yerine getirmesi gereken ibadetin adıdır. Kâbe ise, Allah'ın emriyle İbrahim aleyhisselâm tarafından yapılmış, oğlu İsmail aleyhisselâm da ona yardım etmiştir. İbrahim aleyhisselâmın peygamber olan iki oğlu vardı: İshak ve İsmail. İshak aleyhisselâmın neslinden pek çok peygamber gelmiştir. İsmail aleyhisselâmın neslinden sadece Hazreti Muhammed aleyhissalâtü vesselâm gelmiştir. Hac, İbrahim aleyhisselâmdan beri devam eden bir ibadettir.'

Bismillahirrahmanirrahîm.

001 Ey insanlar! Rabbinizden sakının!

Kıyametin sarsıntısı pek büyük bir olaydır!
002 O günü gören emzikli anne, yavrusunu unutur!
Hamile olan yükünü düşürür!
İnsanların hepsini sarhoş gibi görürsün, oysa sarhoş değillerdir.
Bunların sebebi, Allah'ın azabının pek şiddetli olmasıdır.
003 Kimi insanlar vardır, bir ilme dayanmaksızın Allah hakkında tartışırlar.
Kaypak şeytanın izinden giderler!
004 Oysa, şeytan hakkında, "Kendisini yakın arkadaş edineni saptırıp alevli azaba götürür" diye yazılmıştır *'bir tanım yapılmıştır'*.
005 Ey insanlar! Ölümden sonra dirilişten yana bir kuşkunuz varsa anlamak için şunu düşünün:
Sizi topraktan yaratıyoruz, sonra pıhtılaşmış bir kandan, sonra da biçimi belli belirsiz bir parça etten.
Hem belli bir zamana kadar rahimlerde tutuyoruz.
Sonra, bir bebek olarak çıkartıyoruz.
Sonra da, büyüyüp erginleşiyorsunuz.
Kiminiz ölür, kiminiz ömrünün en düşkün evresine erdirilir, biraz bilirken bir şey bilmez olur.
Bir bakarsınız yeryüzü kupkurudur.
Derken, üzerine bir su indiririz.
Deprenir, kabarır, her türden güzel ekinler bitirir.

....

022.
006 Bunların anlamı şudur: Allah, hakkın ta kendisidir!
'Bir hayal, bir kuruntu, bir varsayım değildir. Gerçekten vardır. Bütün gerçeklerin tek kaynağıdır.'
Ölüleri o diriltir.
Onun her şeye gücü yeter!
007 Kıyamet saati gelecektir, hiç kuşkunuz olmasın. Allah kabirlerde olanları diriltip kaldıracaktır.
'Ölen insanın ruhu bedeninden ayrılır, kabir âlemine götürülür, orada kıyameti bekler. Sonra, bedenler yaratılır, bu bedenlere hayat verilir, kabir âleminde bekleyen ruhlar bedenlerine döner, yargılanmak üzere mahşer meydanına giderler.'
008 Kimi insanlar, ne bir ilme, ne bir rehbere, ne de nurlandırıcı bir kitaba dayanmaksızın Allah hakkında tartışırlar.
009 Allah yolundan saptırmak için büyüklük taslayarak kabarırlar.

Ona dünyada bir alçalma vardır. Kıyamet günü de *'yargılama sürecinden sonra'* yakıcı azabı tattırırız.

010 "Bu senin ellerinle sunduklarındır. Allah, kullarına haksızlık etmez" denilir.

011 Kimi insanlar da, Allah'a sınırda kulluk ederler.

'İnanmakla inanmamak arasında ikilemde kalarak...'

Kendilerine bir iyilik dokunursa bundan hoşlanır, bir bela dokununca haktan yüz çevirirler.

Bunlar, dünyada da, ahirette de zararda olanlardır!

İşte budur apaçık kayıp!

012 Allah'ı bırakır da kendine ne bir fayda, ne de bir zarar veremeyecek olanlara *'yapay tanrılara'* yalvarırlar.

İşte budur o derin sapıklık!

013 Kendisine faydasından çok zararı olana yalvarırlar.

'Faydalanmak amacıyla peşine düştüğü kimselere, uyduğu, uyrukluk ettiği efendilerine yalvarır, yaltaklanır, kulluk ederler.'

Ne kötü bir efendi, ne kötü bir uyruk!

014 Allah, inanıp da güzel işler yapanları, altında ırmaklar akan cennetlere girdirir.

Allah ne isterse yapar!

015 Allah, ona dünyada da, ahirette de yardım etmez sanan kimse, yukarıya bir ip uzatıp kendini assın da bir düşünsün bakalım, bu yolla kendisini kızdıran şeyi giderebilecek mi!

'Allah'ın Peygambere yardımı kesindir. Buna inanmayan kimse, isterse kendini öldürüp ahirete baksın, kendi gözleriyle de görsün. Ne yaparsa yapsın gerçek değişmeyecektir.'

022.

016 Ona, bunun gibi nice parlak ayetler indirdik.

Allah kimi dilerse *'asla haksızlık etmeksizin, onun seçimini göz ardı etmeyerek'* onu doğru yola eriştirir.

017 *'Kur'an'a'* inananlar, Yahudiler, Sabiîler, Hıristiyanlar, Mecusiler, Müşrikler arasında kıyamet günü Allah kesin hükmünü verecektir.

'Sabiîler, burada adı anılmayan bazı dinlere inananlardır. Mecusiler, Allah'ın yanı sıra bir de kötülük tanrısı kabul ederek ateşe tapanlardır. Müşrikler, Allah'ı büsbütün inkâr etmemekle birlikte, yapay tanrılara, putlara kulluk edenlerdir. Allah, bu altı grup insanı kıyamet günü yargılayacak, yapıp ettiklerine göre cezalandıracak ya da ödüllendirecektir.'

Doğrusu, Allah her şeye tanıklık etmektedir.
018 Görmez misin, göklerde ve yerde olanlar, güneş, ay, yıldızlar, dağlar, ağaçlar, hayvanlar ve birçok insanlar Allah'a secde ederler.
'İlahi buyruklara boyun eğerler. Kendilerine ne emredilmişse onu yaparlar.'
Nice kimselere de azap hak olmuştur!
Allah bir adamı alçaltırsa, artık onu kimse yükseltemez!
Allah ne dilerse yapar!
019 Şu ikisi Rableri hakkında bir tartışmaya ve çatışmaya girişmişlerdir.
'İnananlarla inanmayanlar arasındaki tartışma insanlık tarihi kadar eskidir. İman nurdur, küfür karanlıktır. Bunların sahipleri sürekli çatışırlar.'
Hakkı inkâr edenlere ateşten giysiler biçilmiştir!
Başlarının üstünden kaynar sular dökülecektir!
020 Derileri eriyecek, kaynar su içlerine işleyecektir!
021 Bir de, bunlar için hazırlanmış demir kamçılar vardır!
022 Cehennem ateşinden her çıkmak isteyişlerinde ona geri çevrilirler. "Tadın bakalım ateş azabını!" denilir.
023 Allah, inanıp da güzel işler yapanları, altında ırmaklar akan cennetlere girdirecek.
Orada, altın bileziklerle, incilerle süslenecek, ipekten giysiler giyecekler.

022.
024 Bunlar, hem sözün temizine, iyisine, güzeline erdirildiler, hem de övülmeye layık olan yaratıcının yoluna girdirildiler.
025 Kimi insanlar da vardır, hakkı inkâr ederler. Allah yolunda set olurlar. Yerli ya da yolcu bütün insanlar için eşit kılınan Kâbe'den alıkoyarlar.
Orada bir zulme, bir sapmaya yeltenene acılı bir azap tattırırız!
026 Düşün o zamanı! İbrahim'e, bu tarihi evin yerini göstermiş, "Bana hiçbir şeyi ortak koşma. Tavaf edenler, kıyama duranlar, rükû edenler, secdeye varanlar için evimi temiz tut.
'Tavaf, Kâbe'nin çevresinde yürümektir. Kıyam, namaz kılarken ayakta durmaktır. Rüku, namaz sırasında eğilmektir. Secde, saygıyla yere kapanmaktır.'
027 "Haccı insanlara duyur! Yürüyerek ya da binekler üstünde, uzak yollardan sana gelsinler.
028 "Kendileri için bir takım faydalara tanık olsunlar.
'Hacca gidenin günahları temizlenir. Kulluk bilinci artar. İnananlar birbirlerini tanırlar. İmandan gelen kardeşlikler pekişir. Müminler, aralarında fikir alışverişi yaparlar...'
Onlara rızk olarak verdiği davarlar üzerinde belli günlerde Allah'ın adını ansınlar.

‘Hac zamanı gelince kurban kessinler.’

Bunların etinden hem siz yiyin, hem de mahrum kalan yoksullara yedirin.

029 “Sonra kirlerini gidersinler *‘hac sırasında yapamadıkları temizliklerini yapsınlar’*. Adaklarını yerine getirsinler. Kâbe binasını tavaf etsinler.”

030 İşte *‘yapılması gerekenler’* bunlardır!

Kim, Allah’ın saygın kıldıklarını büyük tanır da saygılı davranırsa, Rabbi katında kendisi için hayırlı olur.

Size, *‘yasak oldukları’* bildirilenler dışında bütün hayvanlar helal kılındı.

O hâlde, hem birer pislik olan putlardan, hem de yalan sözden *‘düşünceden, görüşten’* uzak durun!

022.

031 Onun yanı sıra başka varlıklara tanrılık yakıştırmayın! Bütün içtenliğinizle yalnız Allah’a yönelin!

Allah’ın yanı sıra başka şeylere de tanrılık payesi veren kişinin misali şudur: Sanki o gökten düşmüştür de kuşlar onu kapışmıştır. Ya da, rüzgâr onu uçuruma sürüklemiştir!

032 İşte budur! Allah tarafından var edilen *‘ve gözetilmesi istenen’* alâmetlere *‘özellikle hacdaki yükümlülüklere, ama genelde tüm kutsal alâmetlere’* saygı gösteren insanın bu davranışı kalbinin takvasındandır.

‘Kalbinin takvasındandır, yani Allah’ı tanıyıp ondan sakınmasından, ona karşı sorumluluk duymasından, onun yasaklaması sebebiyle kötülüklerden uzak durma eğilimindendir.’

033 Sizin için onlarda *‘kurban edilen hayvanlarda, hacdaki kurallara uymakta’* belli bir zamana kadar bazı faydalar vardır. Sonra da, bunların varacakları yer Kâbe’dir.

034 Biz, her peygamberin halkı için bir sunak yaptık. Kendilerine rızk olarak verilenlerden, kurban edilmeye uygun olan hayvanların üzerine Allah’ın adını ansınlar diye.

İlahınız bir tek ilahtır! Sadece ona teslim olun!

Allah’ın emirlerini uygulayan alçakgönüllü kimselere müjde ver!

035 Allah anılınca onların ruhları ürperir. Başlarına gelen belalara karşı sabırlıdırlar. Namazı özen göstererek kılarlar. Kendilerine verdiğimiz rızktan başkaları için yerli yerince harcarlar.

036 İri bedenli hayvanları da Allah namına birer alâmet yaptık. Sizin için onlarda hayır vardır. Ön ayakları bağlı bir hâlde onları keserken, üzerlerine Allah’ın adını anın. Tamamen can verdikleri zaman etlerini yiyin. Hem istemek zorunda kalan yoksullara, hem de istemeyip elindekiyle yetinenlere ondan yedirin. Şükür görevinizi yerine getiresiniz diye onları *‘bu tür nimetleri’* sizin emrinize verdik.

037 Allah'a ulaşan, ne onların etleridir, ne de kanlarıdır. Ona ulaşan sizin takvanızdır!
'Allah'a olan samimi imanınızdan dolayı, günahlardan uzak durmakta gösterdiğiniz duyarlılıktır.'
Allah, kendisini tekbirle anasınız diye onları emrinize verdi, sizi doğru yola erdirdi.
'Tekbir, Allahuekber demektir. Allah en büyüktür, manasına gelir. Allah, zihne, fikre, hayale gelen imajların hepsinden büyüktür.'
Sorumluluklarını güzelce yerine getirenlere müjde ver!
038 Allah, inananları savunur. Allah, hainleri, nankörleri sevmez!
'Hain, eline verilen emanete hıyanet edendir. Nankör, nimet vereni unutan, nimetlere şükretmeyendir. Hain terimi, emin teriminin zıddıdır.'

022.
039 Kendilerine savaş açılan müminlere savaşma izni verildi.
Çünkü onlara zulmedildi.
Allah'ın gücü onlara yardım için yeterlidir.
040 Bunlar, "Rabbim Allah'tır!" dedikleri için haksız yere yurtlarından sürgün edilen kimselerdir.
Allah, insanların bir kısmını bir kısmıyla savmasaydı manastırlar, kiliseler, havralar, mescitler yerle bir olurdu.
'Hakkı savunan insanlar aracılığıyla kötülük edenlere engel olmasaydı kulluk edilen yerler inkârcılar tarafından yıkılırdı.'
Oysa bunlar, Allah adının çokça anıldığı yerlerdir.
Allah, kendisine yardım edenlere *'dinini savunanlara, ilahi gerçeklerin yayılmasına çalışanlara'* yardım eder.
Allah'ın sınırsız kuvveti, üstün gücü vardır!
041 Bunlara *'inananlara, gerçeğin yanında yer alanlara'* yeryüzünde imkânlar verirsek, namazı güzelce kılarlar, zekâtı verirler, iyiyi emreder, kötüden alıkoyarlar.
Her işin sonu Allah'a dayanır!
042 Seni yalanlıyorlarsa bilesin, senden önce Nuh halkı da, Âd da, Semud da yalanlamıştı.
043 İbrahim'in halkı da, Lût halkı da *'peygamberlerini yalanlamıştı'*.
044 Medyen halkı da *'peygamberini yalanlayanlardandı'*.
Musa da yalanlanmıştı.
İnkar edenlere önce süre verdim, sonra da onları kıskıvrak yakaladım.
Nasılmış benim inkârım!
'Beni inkâr edenlerin sonunu düşün! Hepsi silinip gitti. Üstelik, cehennem onları

bekliyor!'

045 Nice memleketleri zulüm yaparlarken yeryüzünden helak ettik.

'Yeryüzü sayfasından silip attık.'

Şimdi, çatıları üzerlerine çökük, kuyuları işlevsiz, sarayları yıkıktır *'ıssız yerlerinde yeller esiyor'*.

046 *'Senin bildirdiğin gerçekleri inkâr edenler'* yeryüzünde gezmiyorlar mı!

'Gezip de ibret alsalardı' gerçeği sezecek kalpleri, işitecek kulakları olurdu.

Sadece gözler kör olmaz, göğüslerdeki kalpler de kör olur!

022.

047 Senden acele azap istiyorlar.

'İnkârcılar, hani nerde gelecek dediğin azap, gelsin de görelim, dercesine azap istiyorlar.'

Allah, sözünden asla dönmez!

Ancak, Rabbinin katında bir gün sizin sayınızla bin yıl gibidir.

'Azap gelecek sözünü kendi zamanınıza göre ölçerek beklemeyin, yanılırsınız.'

048 Nice toplumların azabını, zalim olmalarına rağmen erteledim. Günü gelince, onları kıskıvrak yakaladım!

Dönüş yalnız banadır!

049 "Ey insanlar! Ben sizin için ancak apaçık bir uyarıcıyım" de.

050 İnanıp da güzel davrananlara, hem günahlarından arınma, hem de değerli bir rızk vardır.

051 Ayetlerimizi etkisiz bırakmak niyetiyle yarışırcasına çabalayanlara gelince, işte onlar cehennem arkadaşlarıdırlar!

'Cehennem durdukça onlar da içinde kalacak, sonsuza kadar azap görecekler.'

052 Şeytan, senden önceki bütün elçilerin, peygamberlerin temennisine *'beklentisine'* de kuruntu ekmiştir.

Allah, şeytanın ektiklerini anında giderir, ayetlerini kusursuz hâle getirir.

Allah her şeyi bilir, sınırsız ilim sahibidir, her işini nice gayeler gözeterek hikmetle yapar!

053 Şeytanın kuruntular vermesinin sebebi, kalbi *'manen'* hasta olanlara, katı gönüllülere bir sınama aracı yapmak istemesidir.

Kendilerine yazık edenler, geri dönülmez bir ayrılık içindedirler.

054 Bir de, kendilerine ilim verilenler, Kur'an'ın Rabbinden gelen bir gerçek olduğunu bilsinler, buna inansınlar, böylece kalpleri tatmin olsun diye.

Allah, inananları doğru yola eriştirir.

055 İnkârcılar, kıyamet saatinin, *‘kendileri için’* kısır bir günün azabı başlarına gelene dek onunla ilgili kuşkularını sürdüreceklerdir.

022.
056 O gün *‘ölümden sonraki yargılama sürecinde’* hâkimiyet Allah’ındır!
Aralarında o hüküm verir.
İnanıp da güzel işler yapanlar, nimetlerle dolu cennetlere girerler.
057 İnkâr ederek ayetlerimizi yalanlayanlara alçaltıcı bir azap vardır!
058 Allah yolunda dinlerini daha iyi yaşayabilecekleri yerlere göç eden, sonra öldürülen ya da ölenlere, Allah güzel rızklar verecektir.
Allah rızk verenlerin en hayırlısıdır!
059 Allah, onları memnun kalacakları bir yere *‘cennete’* girdirir.
Allah, gerçekten de her şeyi bilendir, kullarını cezalandırmakta acele etmeyendir.
060 Bu, böyledir!
Kim, kendisine yapılan saldırıya onun dengi bir saldırıyla karşılık verir de sonra kendisine yine saldırılırsa, Allah ona yardım eder.
Allah hataları affedicidir, günahları bağışlayıcıdır.
061 Bu, böyledir!
Allah, geceyi gündüze, gündüzü geceye girdirir.
Allah, gerçekten de her şeyi işitir, görür.
062 Bu, böyledir!
Allah, hakkın *‘gerçeğin’* ta kendisidir.
Ondan başka tapınılanların hepsi batıldır *‘sahtedir, yalandır, boştur’*.
Allah pek yücedir, çok büyüktür!
063 Görmedin mi, Allah gökten bir su indiriyor da yeryüzü onunla yemyeşil oluyor.
Allah çok lütfedicidir, her şeyden haberlidir.
064 Gökte ve yerde ne varsa hepsi onundur!
O, sınırsız zengindir, her türlü övgüye layıktır.

022.

065 Görmedin mi *'düşünmedin mi'*! Allah, hem yerdekileri, hem de emriyle denizde akıp giden gemileri sizin emrinize verdi.

İzni olmadıkça yere düşmesin diye göğü o tutuyor.

Allah, insanlara acıyor, merhamet ediyor.

066 Size hayatı veren, sonra öldüren, sonra da dirilten, odur.

Şu insan ne kadar da nankör!

'Allah onu yoktan yarattı. Hayatı tattırdı, sayısız nimetler verdi. O ne yapıyor? Hiç! İnanmıyor, kulluk etmiyor, şükür görevini yerine getirmiyor. Nankörlük ediyor.'

067 Her topluluk için bir kulluk yolu yaptık.

Her biri kendi yolunda kulluk ederler.

Bundan dolayı seninle çekişip durmasınlar!

Rabbine davet et onları!

Sen dosdoğru bir yol üzerindesin!

068 Seninle tartışırlarsa, "Yapıp ettiklerinizi en iyi bilen, Allah'tır!

069 "Allah, anlaşmazlığa düştüğünüz konularda kıyamet günü aranızda hükmedecektir" de.

070 Bilmez misin *'düşünmez misin, bir düşünsene'*!

Allah gökte ve yerde olanların hepsini biliyor.

Bunların tamamı bir kitapta *'kaderde'* yazılıdır.

Allah için bunu yapmak çok kolaydır.

071 Allah'tan başka öyle bir şeye tapıyorlar ki, Allah onun hakkında hiçbir ayet, delil, belge indirmemiştir. Kendilerinin de onunla ilgili olarak *'gerçeğe dayalı'* hiçbir bilgileri bulunmuyor.

Zalimlere hiç kimse yardım edemez!

'Malları, makamları, güçleri ellerinden alınmıştır. Ölümden sonraki yargılama sürecinde yapayalnız kalırlar. Yapay tanrıları da onları bırakır gider. Kendi kendilerine kıydıklarını anlarlar ama ne fayda!'

072 Onlara ayetlerimiz okundu mu kâfirlerin yüzündeki inkârı anlarsın.

Hani neredeyse okuyanlara saldıracaklar!

"Size bundan daha kötüsünü haber vereyim mi?

Cehennem ateşi!

Allah onu inkâr edenlere söz vermiştir!

Ne kötü bir son!" de.

073 Ey insanlar! Bir misal veriliyor, şimdi onu iyi dinleyin:
Allah'ı bırakıp da taptıklarınızın hepsi toplansalar, bir sinek bile yaratamazlar.
Sinek onlardan bir şey kaparsa, onu geri alamazlar.
İsteyen de güçsüz, istenen de!
'Sinek, cisimce küçük olmasına karşın gerçek bir mucizedir. İnsanı âciz bırakan harika bir sanat eseridir. En gelişmiş uçaklarda bile bulunmayan üstün niteliklerle donatılmıştır. Düşünen insaflı bir adam, böylesine mükemmel bir sanat eserini kör tesadüfe vermez!'
074 Allah'ın sınırsız gücünü yeterince kavrayabilmiş değiller.
Allah'ın sınırsız kuvveti, üstün gücü vardır.
075 Allah meleklerden de elçiler seçer, insanlardan da.
'Emirlerini onlara uygulatır. Gerçi hiçbirine ihtiyacı yoktur. Fakat azameti öyle ister. Onlar vasıtasıyla sınırsız ihtişamını gösterir. Kendisini bu yolla da tanıtır.'
Allah her şeyi işitir, görür.
076 Onların önlerindekini de bilir, arkalarındakini de.
'Gözleri önünde olanları da bilir kendilerinden gizli tutulanları da ya da yaptıklarını da bilir yapacaklarını da.'
Bütün işler Allah'a döndürülür!
077 Ey inananlar! Kurtuluşa ermek, umduklarınıza erişmek için, rükû edin, secde edin! Rabbinize kulluk edin! İyilik yapın!
'Bu ayette parça söylenerek bütün kastedilmiş, namaz emri verilmiştir. Rüku, namazda eğilmektir. Secde, namaz sırasında saygıyla yere kapanmaktır.'
078 Allah için hak gözeterek cihad edin!
'Cihad edin, var gücünüzle çalışın, çaba harcayın, gerekirse savaşın. Bunları yaparken kimselere haksızlık etmeyin.'
O, sizi seçti, din konusunda size güçlük çıkarmadı.
Babanız İbrahim'in yolunda yürüyün!
Peygamber size tanık olsun, siz de insanlara tanık olasınız diye size Müslüman adını Allah verdi.
Haydin, namaz kılın, zekât verin!
Gerçek koruyucunuz olan Allah'a sarılın!
O ne güzel koruyucu, o ne güzel bir yardımcı!
'Müslüman, İslâma inanan, bir daha geri almamak üzere kendini Allah'a teslim eden demektir.'

....

023. MÜMİNÛN SURESİ

‘Müminûn, “müminler, iman edenler, inananlar” demektir. İman ise, inanmak, dinin temellerini kabul edip onaylamaktır. İradenin kullanılmasından sonra kalbe ekilen bir nurdur. Peygamberin teklif ettiklerini kalben kabul edip diliyle söylemektir. Tahkiki ve taklidi olmak üzere iki türlü iman vardır. Tahkiki iman, hakikati arayarak, araştırarak, düşünerek inanmaktır. Taklidi iman ise, ondan bundan işittiklerine inanmak, onları taklit etmektir. Taklit, özellikle imanî konularda tehlikelidir. Böyle bir iman mum gibidir, ufak bir üfürükle sönebilir. Hakikate dayalı iman ise, güneş gibidir, hem sönmez, hem de başkalarını nurlandırır.’

Bismillahirrahmanirrahîm.

001 İnananlar gerçekten kurtuluşa erdiler!
002 Onlar namazlarında saygıyla ürperirler.
003 Faydasız sözlerden yüz çevirirler.
004 Zekâtlarını verirler.
005 Namuslarını korurlar.
006 Eşleri ya da ellerinin altında bulunanlar kendilerine helaldir. Bunlardan dolayı kınanmazlar.
007 Bundan ötesini arayanlar sınırı aşanlardır!
008 Onlar emanetleri gözetir, sözleşmelerine bağlı kalırlar.
009 Namazlarını gerekli özeni göstererek sürekli kılarlar.
010 İşte bunlardır mirasa konacaklar!
011 Firdevs cenneti kendilerinin olacak, orada temelli kalacaklar.
012 Andolsun! Biz, insanı süzülmüş bir balçıktan yarattık.
013 Sonra da onu nutfe *‘aşılı yumurta’* hâlinde güvenli bir yerde *‘ana rahminde’* korumaya aldık.
014 Sonra nutfeden kan pıhtısını yarattık. Sonra o kan pıhtısından bir parçacık et yarattık. Sonra o et parçasından kemikleri yarattık. O kemiklere de et giydirdik.
Sonra da, onu yepyeni bir yaratık olarak var ediyoruz.
Allah, yaratıcıların en güzelidir, pek yücedir!
‘Gerçi başka yaratıcı yoktur, ama insanın hayal gücü ister istemez bir takım yaratıcılar kurgulayabilir. İşte, Allah onlardan daha güzel bir yaratıcıdır. Onun yaratıcılığı, bütün kurguların üstünde, düşünce sınırlarının ötesindedir.’
015 Sonra, bunun ardından siz mutlaka öleceksiniz.
016 Sonra da kıyamet günü diriltileceksiniz.
017 Andolsun, sizin üstünüzde yedi kat *‘gök’* yarattık.
Yarattıklarımızdan yana asla gâfil olmadık.
‘Hepsini bilerek yarattık, her şeyden haberliyiz.’

023.
018 Gökten belli bir ölçüyle su indiriyor, sonra da yerde tutuyoruz.
Şüphesiz, onu yok etmeye de kadiriz!
019 Sizin yemeniz için onunla *‘yağmurla’* nice yemişli hurma bahçeleri, nice üzüm bağları yarattık.
‘Burada bir kısmı belirtilen nice faydaları sebebiyle yağmura rahmet namı verilmiştir.’
020 Yiyenlere hem yağ, hem de katık üretmek üzere, Sina dağı dolaylarında yetişen bir ağaç *‘zeytin ağacı’* var ettik.
021 Evcil hayvanlarda da sizin için bir ibret vardır.
Size karınlarında üretileni *‘sütlerini’* içiriyoruz. Onlarda daha başka nice faydalar var. Etlerini de yiyorsunuz.
022 Hayvanlara, gemilere hem biner, hem de bunlarla yük taşırsınız.
023 Andolsun! Nuh’u halkına *‘peygamber olarak’* göndermiştik.
“Ey halkım!” dedi, “Allah’a kulluk edin! Sizin ondan başka ilahınız yoktur! Bu bir gerçekken uyarılarına kulak asmamayı hâlâ sürdürecek misiniz!”
024 Halkının inkârcı seçkinleri şöyle dediler:
“Bu da sizin gibi bir insan. Kendine sizin üstünüzde bir konum sağlamak istiyor. Allah *‘bize buyruklarını bildirmeyi’* dilemiş olsaydı melekler indirirdi. Üstelik eski atalarımızdan bunun bir benzerini işitmedik.
025 “Bu adam delinin biri olmalı. Onu bir süre göz altında tutun!”
026 Nuh, “Rabbim!” dedi, “Beni yalanlamalarına karşı bana yardım et!”
027 Bunun üzerine ona, “Bizim yönergelerimize uyarak bir gemi yap. Tufan emrimiz gelince sular coşacak. O zaman, her türden, eşler hâlinde birer çifti yanına al. Zararına hüküm verilenler dışındaki yakınlarını gemiye bindir. Zulmedenleri kurtarmak için aracı olma! Onlar kesinlikle sulara gömülüp ölecekler!” diye bildirdik.

023.
028 Yanındakilerle birlikte gemiye yerleşince, “Bizi zalimlerin elinden kurtaran Allah’a şükürler olsun!” de.
029 “Rabbim! Beni bereketli *‘ürünü bol’* bir yere indir. Sen konuk edenlerin en

hayırlısısın!” de.
030 Biz, onları sınadık. Fakat bu olayda sizin için de ibret dersi vardır.
031 Sonra, biz onların ardından başka bir nesil yarattık.
032 Onlara da, içlerinden, “Allah’a kulluk edin. Ondan başka ilahınız yoktur. Onun uyarılarına kulak asmamayı hâlâ sürdürecek misiniz!” diyen bir elçi gönderdik.
033 Halkının, dünya hayatında kendilerine bolluk verdiğimiz seçkinleri, ahirete gidip orada yargılanacaklarını yalanlayarak, “Bu da sizin gibi bir insan!” dediler. *‘Baksanıza’* yediklerinizden yiyor, içtiklerinizden içiyor.
034 “Kendiniz gibi bir insana uyarsanız zarar edersiniz.
035 “Siz ölüp de bir toprak, bir kemik olduktan sonra kabirlerinizden çıkartılırsınız, diye bir söz mü veriyor!
036 “Olur şey değil! Bu sözün gerçekleşmesi akıldan çok uzak!
037 “Varsa yoksa dünya hayatı! Ölürüz, yaşarız, bir daha diriltilmeyiz.
038 “Allah adına yalan söyleyen sıradan bir adama inanacak değiliz ya!”
039 *‘Bunun üzerine peygamberleri’* “Rabbim!” dedi, “Bunların beni yalanlamalarına karşı bana yardım et.”
040 Allah, “Kısa bir süre sonra mutlaka pişman olacaklar!” buyurdu.
041 Derken, bir çığlık onları kıskıvrak yakaladı. Onları, sellerle taşınan bir süprüntüye çevirdik!
‘Çığlık, azabı başlatan yüksek ses ya da felaketin gürültüsü.’
Uzak olsun o zalimler!
042 Bunların ardı sıra daha nice nesiller yarattık.

023.
043 Bir topluluk ecelini ne öne alabilir, ne de erteleyebilir.
‘Ecelini, kendileri için belirlenen yaşama süresini, ömürlerinin sonunu.’
044 Sonra, peygamberlerimizi birbiri ardınca gönderdik. Her topluluk, kendilerine gelen peygamberi yalanladı. Biz de onları birbiri ardınca yok edip birer efsane yaptık!
Uzak olsun o kâfirler!
045 Sonra da, Musa ile kardeşi Harun’u elçi yaptık. Ellerine ayetler *‘belgeler, mucizeler’* verdik.
046 Firavuna ve onun seçkinlerine gönderdik.
Onlar büyüklük tasladılar. Zaten eskiden beri kendilerini yüksekte gören kimselerdi.
047 “Ne yani, soydaşları bize kölelik ederlerken, kendimiz gibi iki insana mı inanacağız!” dediler.
048 Onları yalanladılar, mahvolanların arasında yerlerini aldılar!

049 Andolsun! Belki doğru yola erişirler diye Musa'ya kitap verdik.

050 Meryem oğlunu *'İsa'yı'* ve annesini de *'sınırsız merhametimize, sonsuz gücümüze'* bir ayet *'bir alâmet'* yaptık. Onları, temiz suyu olan, oturumu hoş bir tepeye *'esenlik yurduna'* yerleştirdik.

051 Ey Peygamber! *'Sizin için yaratılan'* temiz nimetlerden faydalanın. Güzel işler yapın. Ben bütün yaptıklarınızı eksiksiz bilirim.

052 *'Ey inananlar!'* Siz ayrı peygamberlere de uysanız bir tek topluluk sayılırsınız. Rabbiniz benim! Yalnız benden sakının!

'Tek topluluksunuz, yani aynı şeylere inanırsınız, ayrıntılarda ayrılsanız da ana konularda birleşirsiniz, dininiz aynı kaynaktan gelir, hepsinin özü birdir.'

053 Onlar, işlerini aralarında parçalara ayırdılar. Her hizip, kendinde olanı yeterli buluyor, onunla övünüyor.

054 Sen onları bir zamana kadar daldıkları batakta kendi hâllerine bırak da oyalanadursunlar!

055 Onlara mal ve evlat verişimizi ne sanıyorlar!

056 Kendilerine iyilik etmek için hızlı davrandığımızı mı!

Hayır! İşin farkına varamıyorlar!

057 Rablerine saygıları sebebiyle duyarlı davrananlar da vardır.

058 Onlar Rablerinin ayetlerine inanırlar.

059 Rablerinin yanı sıra başka şeylere ilahlık yakıştırmazlar.

023.

060 Rablerine döneceklerini bildikleri için, ruhları ürpererek vermeleri gerekeni verirler.

061 İyilik yapmak hususunda yarışırlar, bunda ileri giderler.

062 Biz hiç kimseye gücünün üstünde yük yüklemeyiz.

Katımızda gerçeği söyleyen bir kitap vardır. Onlara hiçbir haksızlık yapılmaz.

063 Fakat onların kalpleri bundan gafildir.

Bundan başka da işleri var, hep ona çalışırlar!

064 Günü gelince, şımarık zenginleri azapla yakalarız.

O zaman feryadı basarlar!

065 Onlara, "Bugün feryadınız boşuna! Bizden size yardım yok!" denilir.

066 Size ayetlerimiz okunduğu zaman sırtınızı dönerdiniz.

067 Büyüklük taslardınız.

Geceleri bir araya gelip ileri geri konuşurdunuz.

068 Bu sözü *'Kur'an'ı'* hâlâ düşünmüyorlar mı!

Yoksa onlara, önceki atalarına gelmeyen bir şey mi geldi!
‘Ona güvendikleri için mi böyle davranıyorlar!’
069 Yoksa onlar, peygamberlerini tanımadılar da onun için mi inkâr ediyorlar!
070 Yoksa onda bir delilik olduğunu mu düşünüyorlar!
Oysa o, kendilerine hakkı getirdi.
Fakat onların çoğu haktan hoşlanmıyor!
071 Eğer gerçek onların gelgeç isteklerine uysaydı, gökler, yer, onlarda bulunan varlıklar kesinlikle bozulur giderdi.
Hayır! Biz onlara uyarıcı kitaplarını getirdik.
Fakat onlar, kitaplarından yüz çeviriyorlar!
072 Yoksa sen onlardan ücret mi istiyorsun!
Rabbinin sana vereceği karşılık daha iyidir.
Çünkü, rızk verenlerin en hayırlısı, odur!
073 Sen onları dosdoğru bir yola çağırıyorsun.
074 Fakat ahirete inanmayanlar, bu yoldan ısrarla sapmaktadırlar.

023.
075 Onlara acıyıp sıkıntıdan kurtarsaydık bile, azgınlıklarında yine körü körüne direnirlerdi.
076 Andolsun, onları azapla yakaladık, ama uslanmadılar. Rablerine yakarmıyorlar!
077 Onlara zorlu bir azabın kapısını açana kadar!
O zaman bütün ümitlerini keserler!
078 Size kulaklar, gözler, gönüller yapan, Allah’tır!
Ne kadar da az şükrediyorsunuz!
079 Sizi yeryüzünde yaratıp türeten de odur.
Sonunda hep onun huzuruna toplanacaksınız.
080 Dirilten de odur, öldüren de.
Geceyle gündüzün birbiri ardınca gelmesi de onun emriyledir.
Niye aklınızı kullanmıyorsunuz!
081 Yok, ille de öncekilerin söylediklerini söylerler!
082 Derler: “Ölüp de bir toprak, bir kemik olduktan sonra biz diriltilip kaldırılacak mıyız!
083 “Evet, bize bu söz verildi. Bir zamanlar atalarımıza da böyle bir söz verilmiş. Eskilerin masalları, o kadar!”
084 Sen de onlara, “Biliyorsanız söyleyin bakalım, yeryüzü ve onda olanlar kimin?” de.

085 *‘İster istemez’* “Allah’ın!” diyecekler.
“O hâlde niye düşünmüyorsunuz!” de.
086 “Kimdir yedi göğün Rabbi? Kimdir en yüce egemenlik makamının Rabbi?
087 “Allah!” diyecekler.
“Öyleyse ondan sakınmaz mısınız!” de.
088 “Biliyorsanız söyleyin, kimdir her şeyin dizgini elinde olan? Kimdir dilediklerini koruyup kollayan, ama kendisi asla korunup kollanamayan?” de.
089 “Allah!” diyecekler.
“Öyleyse nasıl oluyor da büyüleniyorsunuz!” de.

023.
090 Hayır! Biz onlara gerçeği getirdik. Fakat onlar yalancı!
091 Allah asla çocuk edinmemiştir!
Onun yanı sıra başka ilah yoktur.
Öyle olsaydı, her ilah kendi yarattıklarıyla giderdi.
‘Kendi yarattıklarını kendisi yönetmek isterdi.’
Biri öbürüne üstünlük taslardı.
Allah, onların yakıştırdıkları özelliklerden ıraktır!
092 Allah, onların yakıştırdıkları yapay tanrılarından pek yücedir. Görünmeyeni de bilir, görüneni de.
093 “Rabbim!” de, “Onlara söz verilen azabı bana mutlaka göstereceksen,
094 “o zaman beni o zalimlerin içinde bulundurma, Rabbim!”
095 Onlara söz verdiğimiz azabı sana göstermeye elbette gücümüz yeter.
096 Sen o kötülükleri en güzeliyle sav.
Onların yakıştırmalarını en iyi biz biliriz!
‘Onlar çirkin işler de yapsalar, kötü sözler de söyleseler, sen sana yakışanı yap, güzel davran, güzel konuş. Sana güzellik yakışır.’
097 “Rabbim!” de, “Şeytanların dürtülerinden sana sığınırım.
098 “Hazırda beklemelerinden de sana sığınırım, Rabbim!”
099 Onlardan birine ölüm gelince, “Rabbim!” der, “Beni geri döndür.
100 “Yapmadan bıraktıklarımı yapabileyim.”
Olur şey değil! Bu, boş bir laftır!
Dirilme gününe kadar arkalarında bir engel vardır.
‘Ölüm yoluyla gittikleri yerden geriye dönemezler. Başka pek çok ayet gibi bu ayet de, ruhun bedenden bedene gezmesi diye özetlenebilecek düşünceyi açıkça reddetmektedir.’
101 Sûra üflenince, o gün aralarındaki soy ilgisi anlamını yitirir. Dönüp birbirlerinden

yardım da isteyemezler!

‘Sûr, kıyametin kopuşunu, ölülerin dirilişini, yargılama sürecini başlatacak aletin adıdır. Onu, dört büyük melekten biri olan İsrafil aleyhisselâm üfler.’

102 Tartıları ağır gelenler kurtuluşa erer, umduklarını elde ederler.

103 Fakat kimlerin tartıları hafif gelirse, işte onlar kendilerine yazık edenlerdir. Sonsuza kadar cehennemde kalırlar!

104 Ateş yüzlerini yalar, dudakları büzülür, dişleri sırıtır.

023.

105 “Size ayetlerim okunmadı mı! Siz de onu yalanlamadınız mı!”

106 “Rabbimiz!” derler, “Kara bahtımız bizi yendi. Bu yüzden sapkın olduk.

107 “Ey Rabbimiz! Çıkar bizi buradan! Eskiden yaptıklarımızı yaparsak, gerçekten zalimler oluruz!”

108 Allah, “Yıkılıp kalın orada! Bana söz söylemeyin!

109 “Çünkü, kullarımdan bazıları, “Rabbimiz! Sana inandık. Bizi affet. Bize merhamet eyle. Merhametlilerin en hayırlısı sensin!” diyorlardı.

110 “Siz onlarla alay ettiniz. Bu davranışınız, size beni anmayı unutturdu. Onlara gülüp duruyordunuz.

111 “Karşı karşıya kaldıkları zorluklara katlanmaları sebebiyle bugün onları ödüllendirdim.

İşte onlardır kurtuluşa erenler!”

112 *‘Allah, cehennemde azap çekenlere’* “Yeryüzünde ne kadar kaldınız?” diye sorar.

113 “Bir gün ya da günün bir kısmı kadar kaldık, sayanlara sor” derler.

114 *‘Allah buyurur:’* “Pek az kaldınız! Keşke bunu bilseydiniz!

‘Emelleriniz uzun, ama ömrünüz kısadır. Dünya hayatı göz açıp kapayıncaya kadar geçer. Bunu önceden bilseydiniz siz de hazırlık yapardınız. Geçici heveslerinizin peşinden koşmazdınız.’

115 “Sizi boş yere yarattığımızı, bize dönüşünüzün olmayacağını mı sanıyordunuz!”

116 Allah yücedir, Meliktir, Haktır. Ondan başka ilah yoktur. En yüce egemenlik makamının Rabbidir.

‘Meliktir, mülkün hakiki sahibidir, bütün varlıklara hükmeder. Haktır, bütün gerçekliklerin kaynağı olan tek gerçektir.’

117 “Allah’ın yanı sıra başka ilah var” diye dava edenin buna hiçbir delili yoktur. Fakat, Rabbinin katında hesabı vardır *‘bundan dolayı hesap verecektir’*!

Gerçeği inkâr edenler, asla kurtuluşa eremezler!

118 “Rabbim! Beni bağışla. Bana merhamet eyle. Merhamet edenlerin en hayırlısı

sensin!” de.

....

024. NUR SURESİ

‘Nur “ışık” demektir. Allah’ın, “sonsuz nur sahibi olup bütün nurları yaratan” manasında bir ismidir. Allah, nurunu başkasından almayan biricik Nurdur. Kâinatta bulunan maddî manevî bütün nurlar, ışıklar, aydınlıklar Nur isminden kaynaklanır.

Bismillahirrahmanirrahîm.

001 Bu sureyi, içindeki hükümlere kesinlikle uyulmasını emrederek biz indirdik.
Belki düşünür de ibret alırsınız diye, onda açık seçik ayetler indirdik.
002 Zina eden kadın ve zina eden erkekten her birine yüzer değnek vurun. Allah’a ve ahiret gününe inanıyorsanız, Allah’ın dinini uygulamakta acıma hissi sizi engellemesin. İnananlardan bir grup da uygulanan cezaya tanık olsun.
003 Zina eden bir erkek ancak zina eden ya da Allah’ın yanı sıra başka tanrılar edinen bir kadınla evlenebilir.
Zina eden kadınla da ancak zina eden ya da Allah’ın yanı sıra başka tanrılar edinen bir erkek evlenebilir.
Bu, inananlara yasaklanmıştır.
004 İffetli kadınlara iftira atıp da bunu ispatlamak için dört tane tanık getiremeyenlere seksen değnek vurun. Bundan sonra onların tanıklıklarını kabul etmeyin. Çünkü, onlar haktan uzaklaşmış azgınlardır!
005 Bunlar, tevbe eder de kendilerini düzeltirlerse o başka. Çünkü, Allah günahları bağışlayıcıdır, merhametlidir.
006 Eşlerine zina isnadında bulunup da kendilerinden başka tanıkları olmayan kimselere gelince, onların her birinin tanıklık edişi şöyle olacaktır:
Kendisinin doğru söylediğine dair dört kez Allah adına yeminle tanıklık eder,
007 beşincide, “Yalan söylüyorsam Allah’ın laneti üzerime olsun!” der.
008 Kadın, kocasının yalan söylediğine dair dört defa Allah adına yeminle tanıklık eder de,
009 beşincide, “Kocam doğru söylüyorsa Allah’ın gazabı benim üzerime olsun!” derse, cezası kalkar.
010 Allah’ın size lütuf ve merhamet olmasaydı hâliniz nice olurdu!

Allah, tevbeleri kabul edendir, her işini nice gayeler gözeterek hikmetle yapandır.

024.
011 O yalanı aranızdan bir takım kimseler uydurdu.
‘O yalanı, iffetli birine zina etti diye atılan iftirayı.’
Bunu hakkınızda kötü sanmayın, sizin için hayırlı olmuştur.
‘Sizler, zina etti diye kendilerine iftira atılanlar, bu sizin için iyidir, çünkü günahlardan arınmanızı sağlar.’
‘Gerçi’ onlardan *‘iftira atanlardan’* her adama günahtan bir pay vardır, ama *‘öncülük ederek’* büyük bir günah yüklenen kimsenin azabı daha büyük olacaktır!
012 Ne olurdu, inanan erkekler ve inanan kadınlar, onu *‘zina isnadını’* işittiklerinde, birbirleri hakkında iyi zan besleyip de, “Bu açık bir iftiradır!” deselerdi.
013 Söylediklerini ispatlamak için dört tanık getirmeleri gerekmez miydi!
Madem tanık getiremediler, Allah katında yalancıların ta kendileridirler!
014 Hem dünyada, hem ahirette Allah’ın lütfu ve merhameti üzerinizde olmasaydı, bunun yüzünden *‘zina etti diye yaygara yaptığınız için’* size büyük bir azap dokunurdu.
015 Onu *‘zina etti lafını’* dilinize dolamıştınız.
Bilmediğiniz şeyleri ağzınıza alıyordunuz.
Bunu önemsiz bir şey sanıyordunuz.
Oysa, Allah katında önemi büyüktü!
016 Onu işitince, “Bu konuda söz söylemek bize yakışmaz. Sübhanallah! Bu söylenenler büyük bir iftiradır!” demeniz gerekmez miydi!
‘Sübhanallah, yani Allah bütün kusurlardan ıraktır, en yüce nitelikler onundur.’
017 İnanan kimselerseniz, *‘dinleyesiniz de’* bu tür davranışları bir daha tekrarlamayasınız diye Allah size öğüt veriyor.
018 Allah size ayetlerini açıklıyor.
Allah her şeyi bilir, sınırsız ilmi vardır. Hikmet sahibidir, her işini nice gayeler gözeterek yapar.
019 İnananların içinde çirkinliklerin yayılmasından hoşlananları, gerek dünyada, gerek ahirette acılı bir azap beklemektedir.
Allah bilir, siz bilmezsiniz!
020 Ya Allah’ın lütfu ve merhameti üzerinizde olmasaydı hâliniz nice olurdu! Şüphesiz, Allah acıyandır, merhamet edendir.

024.

021 Ey inananlar! Şeytanın adımlarına uymayın!

Şeytan, kendini izleyenlere, yüz kızartıcı günahları, dine, ahlaka, edebe aykırı olan şeyleri emreder.

Allah'ın size lütfu ve merhameti olmasaydı, hiçbiriniz asla temize çıkamazdı. Fakat Allah kimi dilerse onu temize çıkarır.

Allah her şeyi işitir, bilir.

022 Sizin üstünlük ve bolluk sahibi olanlarınız yakınlarına, yoksullara, Allah yolunda göç edenlere vermemek üzere yemin etmesinler, affetsinler, aldırmasınlar.

Allah'ın sizi bağışlamasını istemez misiniz?

Allah bağışlayıcıdır, merhametlidir!

023 Çirkin işlerden ırak olan inanmış kadınlara iftira atanlar, dünyada da, ahirette de lânetlidirler.

Onlara büyük bir azap vardır!

'Lanetlidirler, yani Allah'ın rahmetinden yoksundurlar.'

024 Yargı günü onların dilleri, elleri, ayakları yaptıklarını dile getirerek kendileri aleyhine tanıklık edecekler.

025 O gün *'ahirette'* Allah onlara hak ettikleri cezalarını verecektir.

Allah'ın apaçık hak olduğunu bilecekler.

'Allah haktır, yani bütün hakikatler kendisinden kaynaklanan mutlak gerçektir.'

026 Habis *'inkârla ve büyük günahlarla lekeli, kirli, pis, yozlaşmış'* kadınlar, habis erkekler için, habis erkekler de habis kadınlar içindir *'bunlar birbirine yakışır'*.

Temiz kadınlar temiz erkekler için, temiz erkekler de temiz kadınlar içindir.

Bunlar onların dediklerinden uzaktırlar.

'Temiz kadınlar ve temiz erkekler, onların yalanlarından, iftiralarından, yakıştırmalarından uzaktırlar.'

Bu nedenle, kendilerine hem bağışlanma nimeti, hem de değerli bir rızk vardır.

027 Ey inananlar! Evlerinizden başka evlere, ev halkından izin almadan, onlara selâm vermeden *'çat kapı, selâmsız sabahsız'* girmeyin!

Sizin için hayırlı olan budur.

Belki düşünür de ibret alırsınız!

024.
028 Orada *'sizi buyur edecek'* kimseyi bulamadınızsa bekleyin, size izin verilinceye kadar içeriye girmeyin.
Size, "Geri dönün!" denilirse, hemen dönün.
Bu sizin için daha nezih *'temiz, uygun'* bir davranıştır.
Allah, bütün yapıp ettiklerinizi bilir!
029 İçinde malınız *'ya da faydalanma yetkiniz'* bulunan boş evlere girmenizde sakınca yoktur.
Allah, açığa vurduğunuzu da bilir, gizlediğinizi de.
030 İnanan erkeklere söyle, *'yasak olana bakmamak için'* gözlerini indirsinler, iffetlerini korusunlar! Temiz kalmaları için uygun olan *'davranış'* budur.
Allah, bütün yapıp ettiklerinizden haberlidir!
031 İnanan kadınlara da söyle, *'yasak olana bakmamak için'* gözlerini indirsinler, iffetlerini korusunlar.
Görünür olan bir yana, süslerini açmasınlar.
Başörtülerini yakalarının üzerine uzatsınlar *'başlarını, boyunlarını, gerdanlarını kapatsınlar'*.
Kocaları, babaları, kocalarının babaları, oğulları, kocalarının oğulları, kardeşleri, erkek kardeşlerinin oğulları, kız kardeşlerinin oğulları, kadınlar, savaş esiri kadınlar, arzusu bitik erkeklerden kendisinin hizmetinde bulunanlar, kadınların mahrem yerlerinden anlamayacak kadar küçük çocuklar dışında kalan kimselere süslerini açmasınlar.
Gizledikleri süsleri bilinsin *'belli olsun'* diye ayaklarını yere vurmasınlar.
Ey inananlar! Kurutuluşa ermek, umduklarınıza erişmek için hepiniz Allah'a tevbe edin!
'Bu ayette kadınların başlarını da örtmeleri gerektiği açık bir dille bildirilmiştir. Nitekim, büyük yorumcuların hepsi ayeti böyle anlamış, böyle yorumlamışlardır. Eğer bir kadın bu ayete inanıyor, başını örtmesi gerektiğini kabul ediyor, ama şu ya da bu sebeple bunu yapamıyorsa inancını yitirmiş olmaz, ancak ilahi buyruklardan birini, yani örtünme emrini tam anlamıyla yerine getirmemiş olur. Asıl tehlike, ayeti reddetmekte ya da anlamını küçümsemekte ya da saptırıcı yorumlara kalkışmaktadır.'

024.
032 Evli olmayanlarınızı evlendirin.
Durumu uygun olan kadın erkek savaş esirlerini de evlendirin.
Yoksulsalar, Allah onlara lütfuyla zenginlik verir.

Allah'ın lütfu sınırsız, ilmi sonsuzdur.

033 Evlenme imkânı bulamayanlar, Allah kendilerini lütfuyla zengin edene kadar iffetlerini korusunlar.

Özgür olmak için sizinle sözleşme yapmak isteyen kölelerinizde bir iyi hal görüyorsanız bu isteklerini kabul edin.

'İyi hal onların iman sahibi olmalarıdır.'

Allah'ın size verdiği malından siz de onlara verin.

Dünya hayatının geçici faydasını elde etmek için iffetli olmak isteyen kadın esirlerinizi fuhuş yapmaları için zorlamayın.

Onları zorlayan olursa, zorlanmalarından ötürü Allah onları bağışlar, kendilerine merhamet eder.

034 Andolsun! Biz size *'gerçekleri bildiren'* açık seçik ayetler, sizden önce yaşamış olanlardan örnekler, kötülüklerden sakınan kimselere öğütler indirdik.

035 Allah, göklerin ve yerin nurudur. Onun nurunun misali, içinde lamba bulunan bir kandillik gibidir. O lamba bir sırça fanus içindedir. O fanus da sanki bir inci yıldızdır. Kutlu bir zeytin ağacından tutuşturulur. O, ne doğudandır, ne batıdan. Yağı, neredeyse ateş değmeden ışık verir. Nur üstüne nurdur.

Allah, nurunu kimi dilerse ona verir. Allah insanlara misaller verir.

'*Doğrudan kavranamayan gerçekleri kavramaları için konuyu örneklerle anlatır.'*

Allah her şeyi bilir!

'Yakın dönemlerde yaşamış kimi yorumcular, bu ayetin büyük bir ilahi gerçeği benzetme yoluyla anlatırken, bir yandan da dolaylı olarak elektriği tanımladığını söylemişlerdir.'

036 *'Bu kandil'* bir takım evlerdedir. Allah, o evlerin yüceltilmesine, içlerinde isminin anılmasına izin vermiştir.

Orada, sabah akşam onu tesbih ederler.

'Yüceliğini dile getirerek onu anarlar.'

024.

037 Bazı kimseleri, ne ticaret, ne de kazanma hırsı Allah'ı anmaktan, namaz kılmaktan, zekât vermekten alıkoyamaz.

Onlar, gönüllerin ve gözlerin allak bullak olacağı bir günden *'dirilip yargılanma evresinden'* korkarlar.

038 Allah, onları yapıp ettiklerinin en güzeliyle ödüllendirir, lütfedip fazlasını da verir.

Allah, dilediği kimseyi hesapsız rızklandırır.

039 İnkâr edenlerin yapıp ettikleriyse engin çöllerde serap gibidir.

Susayan onu su sanır, sonunda ona varır, ama bir hiçle karşılaşır.

Yanında Allah’ı bulur. O da, onun hesabını tastamam görür!
Allah, hesabı çabuk görendir.
‘Allah’ı bulur, çünkü isimlerinin etkisiyle o her yerdedir. Tıpkı, ışıklarıyla her yerde olan güneş gibi.’
040 Ya da *‘inkârcıların yapıp ettikleri’* derin bir denizdeki karanlıklar gibidir. Onu bir dalga bürür, onun üstünde bir dalga daha, onun da üstünde bir bulut vardır, üst üste karanlıklar. İnsan elini uzatır da onu bile göremez.
Allah bir adama nur vermemişse artık onun nurdan yana bir nasibi yoktur!
041 Görmez misin, göklerde ve yerde bulunanlar, diziler hâlinde uçan kuşlar hep onu tesbih ediyorlar.
‘Hâl dilleriyle onun bütün kusurlardan ırak olduğunu dile getiriyorlar.’
Her biri kendi yakarısını, tesbihini biliyor.
‘*Tesbihini, yani kendine verilen görevi yaparak kulluk etmeyi.’*
Allah, onların yaptıklarını tastamam bilir!
042 Göklerin ve yerin hâkimi Allah’tır.
Dönüş de yalnız Allah’adır.
043 Görmez misin, Allah bulutları sürüyor. Sonra onları bir araya getirip üst üste biriktiriyor. Sonunda, onların arasından yağmurun çıktığını görüyorsun. Dağ gibi bulutlardan dolu indiriyor. Onu, kimine isabet ettiriyor, kiminden çeviriyor. Şimşeğinin parıltısı neredeyse gözleri alıp götürecek!

024.
044 Allah geceyi gündüze, gündüzü geceye çeviriyor.
Görebilenlere bunda ibretler vardır.
‘Baş gözü gibi gönül gözü de açık olanlar bunları düşünür, gerçeği anlarlar.’
045 Allah bütün canlıları sudan yarattı.
Kimi karnı üstü sürünür, kimi iki ayakla yürür, kimi de dört ayakla yürür.
Allah neyi dilerse yaratır.
Allah’ın gücü her şeye yeter!
046 Andolsun! Biz, gerçekleri açık seçik anlatan ayetler indirdik.
Allah, dilediğini doğru yola iletir.
047 “Allah’a ve Elçisine inandık, itaat ettik” diyorlar, sonra da içlerinden bir takımı hemen yan çiziyor. İnanmış değil bunlar!
048 Aralarında hüküm vermesi için Allah’a ve Elçisine çağırıldıkları zaman, bir de bakarsın onlardan bazıları hemen yüz çevirmişler.
049 Kendi faydalarına uygun bir hüküm söz konusu oldu mu, ona boyunlarını bükerek

geliverirler.
050 Bunların kalplerinde bir hastalık mı var, yoksa kuşku mu duyuyorlar! Allah'ın ve Peygamberinin kendilerine haksızlık etmesinden mi korkuyorlar!
Hayır! Onlar zalimlerin ta kendileridir!
051 Aralarında hükmetmesi için Allah'a ve Elçisine davet olunduklarında, inananların sözü, "İşittik ve itaat ettik!" demekten ibarettir.
İşte bunlardır kurtuluşa erenler!
052 Kim, Allah'a ve Elçisine itaat eder, Allah'a saygı duyar ve ondan sakınırsa, işte onlardır kurtuluşa erip de umduklarına kavuşanlar!
053 En kuvvetli yeminleriyle yemin ettiler ki, kendilerine emredersen seninle birlikte savaşa gidecekler.
"Yemin etmeyin! Yapmanız gerekenler bellidir. Allah, yaptıklarınızdan bütünüyle haberlidir!" de.

024.
054 "Allah'a itaat edin! Peygambere itaat edin!" de.
Eğer yüz çevirirseniz, o kendi yükümlülüklerinden, siz de kendi yükümlülüklerinizden sorumlusunuz.
Ona itaat ederseniz, doğru yola erişmiş olursunuz.
Peygambere düşen, açıkça bildirmekten ibarettir.
055 Allah, sizlerden inanıp da iyi davranışlarda bulunanlara söz vermiştir.
Kendilerinden öncekileri yeryüzünde söz sahibi yaptığı gibi, bunları da söz sahibi yapacak.
Onlar için beğenip seçtiği dini, kendilerinin faydasına olarak yerleştirip koruyacak.
Korkulu zamanlarının arkasından mutlaka güvene erdirecek.
Onlar sadece bana kulluk ederler.
Benim yanım sıra başka tanrılar edinmezler.
Artık bundan *'gerçekler apaçık anlatıldıktan'* sonra kim inkâr ederse, işte onlar yoldan çıkmış azgınlardır!
056 Namazı özenle kılın, zekâtı verin, Peygambere itaat edin ki size merhamet edilsin!
057 İnkâr edenlerin bizi yeryüzünde âciz *'etkisiz'* bırakabileceklerini sanma.
Onların dönüp varacakları yer, ateştir!
Ne kötü bir dönüş yeri!
058 Ey inananlar!
Ellerinizin altında bulunanlarla, henüz erginlik evresine erişmeyenleriniz, *'odanıza girerken'* sizden üç durumda izin istesinler. Sabah namazından önce, öğle sıcağında

soyunduğunuz zaman, yatsı namazından sonra.

Bu üç vakitte çıplak olma ihtimaliniz vardır!

Bu vakitler dışında, izin almaksızın birbirinizin yanına girip çıkmanızda size de, onlara da bir günah yoktur.

Allah, ayetlerini size böyle açıklıyor *'yasalarını belirtiyor'*.

Allah her şeyi bilir, her işini nice gayeler gözeterek hikmetle yapar.

024.

059 Çocuklarınız erginlik evresine eriştiklerinde, kendilerinden öncekilerin izin istemesi gibi izin istesinler.

Allah, ayetlerini size böyle açıklar.

Allah her şeyi bilir, her işini nice gayeler gözeterek hikmetle yapar.

060 Evlenme ümidi kalmamış, çocuk doğurma yaşı gerilerde kalmış kadınların, süslerini *'kadınlara özgü bedeni güzelliklerini yabancı erkeklerin yanında'* açmaksızın, dış elbiselerini çıkarmalarından dolayı kendilerine bir vebal yoktur.

Bununla birlikte, iffetli davranmaları onlar için daha hayırlıdır.

Allah her şeyi işitendir, bilendir.

061 Köre güçlük yoktur, topala güçlük yoktur, hastaya güçlük yoktur.

'Altından kalkamayacakları görevleri yüklenmeleri ya da engelleri yüzünden başkalarından yardım almaları konusunda bunların ayrıcalıkları vardır.'

Sizin için de, kendi evlerinizde, babalarınızın evlerinde, annelerinizin evlerinde, erkek kardeşlerinizin evlerinde, kız kardeşlerinizin evlerinde, amcalarınızın evlerinde, halalarınızın evlerinde, dayılarınızın evlerinde, teyzelerinizin evlerinde, anahtarlarına sahip olduğunuz evlerde, yakın arkadaşınızın evinde yemek yemenizde bir sakınca yoktur.

Toplu hâlde ya da ayrı ayrı yemenizde de bir sakınca yoktur.

Evlere girince, Allah katından mübarek, hoş bir hediye olmak üzere, kendilerinize selâm verin.

'Birbirinize denilmeyip de kendilerinize denmesi anlamlıdır. Çünkü, girilen yerde selâm verilecek kimse yoksa, içeri giren kişi kendi kendine selâm verir, sonra da bu selâmı yine kendisi alır.'

Allah, ayetlerini size böyle açıklıyor.

Belki aklınızı kullanırsınız!

....

024.
062 Müminler, Allah’a ve Peygamberine iman etmişlerdir.
Peygamberle bir iş yapmaya karar vermek üzere bir araya geldiklerinde, ondan izin almaksızın çekip gitmezler.
‘Ey Peygamber!’ Senden izin isteyenler, Allah’a ve Peygamberine inananlardır.
Bazı işleri için senden izin isterlerse, içlerinden hangisini dilersen ona izin ver.
Allah’tan onların bağışlanmalarını dile.
Allah, günahları bağışlayıcıdır, merhametlidir.
063 *‘Ey inananlar!’* Peygamberin çağrısını kendi aranızdaki çağrılarla bir tutmayın.
‘Onun çağrısını çok önemseyin. Onun çağrısına olumlu karşılık verin.’
Allah, içinizden birbirini siper ederek sıvışıp gidenleri biliyor!
Bu sebeple, onun emrine aykırı davrananlar, başlarına bir bela gelmesinden ya da kendilerine çok acılı bir azabın isabet etmesinden sakınsınlar!
064 Uyanın! Göklerde ve yerde ne varsa Allah’ındır.
Siz ne üzerindeyseniz *‘ne hissediyor, ne düşünüyor, ne yapıyorsanız hepsini’* bilir!
Ona döndürülecekleri gün, neler yaptıklarını kendilerine haber verecek.
Çünkü, Allah her şeyi bilmektedir!

025. FURKAN SURESİ

‘Furkan, “hakkı batıldan, gerçeği yalandan, iyiyi kötüden ayıran” demektir. Kur’an’ın isimlerinden biridir. Bazı surelerde Tevrat için de bu isim kullanılmıştır. Kur’an’ın kendisi furkan olduğu gibi, her bir suresi ve ayeti de furkandır.’

Bismillahirrahmanirrahîm.

001 Bütün insanlara uyarıcı olsun diye kuluna furkanı indiren yaratıcı, yüceler yücesidir!
002 Göklerde, yerde ne varsa onundur. Asla çocuk edinmemiştir. Egemenlikte ortağı yoktur.
Her şeyi o yarattı, o biçim verdi, o kader çizdi.

....

025.
003 İnkârcılar, onu bıraktılar da bir takım yapay tanrılar edindiler.
Oysa onlar, hiçbir şey yaratamayan, üstelik kendileri yaratılan eserlerdir.
Kendilerine bile zarar ya da fayda veremezler.
Ne ölüme, ne hayata, ne de ölüleri diriltip yerlerine göndermeye güçleri yeter.
004 İnkâr edenler, "Bu bir uydurmadır. Onu kendisi uydurdu. Birileri de ona yardım etti" dediler.
Büyük bir haksızlık ettiler, karalama yoluna gittiler.
005 "Bunlar eski zaman insanlarının söylenceleridir. Onu birilerine yazdırmıştır. Kendisine sabah akşam okunuyor" dediler.
'Kur'an, inkârcıların durumunu ana hatlarıyla tanımlamakta, söylemlerini özet hâlinde nakletmektedir. Onların ruh hâllerini gösteren, inanmama sebeplerini ortaya koyan sözlerdir bunlar. Her devirde, inanmayanlar tarafından tekrarlanan kalıp ifadelerdir. Bu nakiller, müminler için uyarıcı olmuş, muhataplarını tanımalarını sağlamıştır.'
006 "Onu göklerin ve yerin sırlarını bilen, bağışlayıcı ve merhamet edici olan indirdi" de.
007 Bir de, "Bu ne biçim peygamber!" dediler, "Yemek yiyor, çarşılarda dolaşıyor. Ona bir melek indirilmeli, onun yanı sıra o da uyarıcı olmalıydı!
008 "Ya da kendisine bir hazine verilmeli ya da bir bahçesi olmalıydı da ondan yemeliydi!"
O zalimler, "Siz, sadece büyülenen bir adama uymaktasınız!" dediler.
009 Bak şunlara! Senin hakkında ne örnekler verdiler! Nasıl da sapıttılar! Artık yol bulmaya güçleri kalmadı!
010 Şanı yücedir onun!
Dilerse sana daha hayırlısını, altında ırmaklar akan cennetleri verir, görkemli saraylar yapar.
011 Kıyameti de yalanladılar.
'Ölümden sonra dirilişi, yargılanma sürecini, öbür dünyayı da inkâr ettiler.'
Oysa, kıyameti yalanlayanlar için çılgın bir ateş hazırlamışızdır!

025.
012 Cehennem uzaktan görününce, onun kendine özgü kükreyişini, dehşetli uğultusunu

işitecekler.
013 Prangalanıp da cehennemin dar bir yerine atıldıkları zaman ölümü isterler.
'Ölümü bir kurtuluş yolu olarak görürler, ama ölemezler, sonsuza dek öylece azap çekerler.'
014 Onlara, "Bugün, ölümü bir kere çağırmayın, ölümü çok kereler çağırın!" denilir.
015 "Bu mu daha iyi, yoksa sonsuz cennet mi? O, kötülükten sakınanlara bir ödüldür. Orada temelli kalırlar" de.
016 Orada onların bütün diledikleri vardır.
Cennette sonsuza kadar yaşayacaklar.
Rabbinin, yerine getirilmesi istenen sözüdür bu!
017 O gün Rabbin, hem onları, hem de Allah'ı bırakıp da taptıkları yapay tanrıları bir araya getirir.
Yapay tanrılara, "Bu kullarımı siz mi saptırdınız, kendileri mi saptılar?" der.
018 Onlar, "Sen bütün kusurlardan ıraksın! Seni bırakıp da başka dostlar edinmek bize yakışmaz. Onlara da, atalarına da nimetler verdin. Bu yüzden seni anmayı unuttular. İyilikten yoksun kimseler oldular" derler.
019 *'Allah onlara'* "İşte *'tanrı diye taptıklarınız kendileriyle ilgili olarak dünyadayken'* söylediklerinizi yalanladılar. Artık azabı kendinizden savamazsınız. Size yardım da edilmez. Çünkü, *'sözümüz var'* zalimlerinize büyük bir azap tattıracağız!" der.
020 Senden önce gönderdiğimiz peygamberler de yemek yerler, çarşılarda dolaşırlardı.
'Elçilerimiz de insandır, tıpkı öbür insanlar gibidirler. Bunda yadırganacak ne var ki...'
Sabrınızı sınayalım diye kiminizi kiminize imtihan aracı yaptık.
'*Böylece, buna kendiniz de tanıklık edebilecektiniz.'*
Rabbin her şeyi görür!

025.
021 Huzurumuza geleceklerini ummayanlar, "Bize melekler indirilseydi ya! Rabbimizi görseydik ya!" derler.
Bunlar, kendi kendilerine büyüklük tasladılar, azgınlıkta pek ileri gittiler.
022 Oysa melekleri görecekleri gün *'ömürleri boyunca günaha batan'* suçlulara iyi bir haber yoktur.
Melekler onlara, "İyi haber size yasak!" diyecekler.
023 Yapıp ettiklerinin üzerine gider, hepsini toz eder savururuz!
024 Cennetliklere gelince, o gün kalınacak yerlerin en iyisi, dinlenilecek yerlerin en güzeli onların olacaktır.
025 Kıyamet günü gök bulutlarla birlikte *'ya da içini dolduran yüklerle birlikte'* yarılır.

Birbiri ardınca melekler indirilir.
026 O gün egemenlik gerçekten Rahmanındır.
‘*O sınırsız merhamet sahibinindir.’*
İnkâr edenler içinse, pek yaman bir gündür!
027 O gün zalim kişi *‘pişmanlıkla kıvranarak’* ellerini ısırır.
“Ah ne olurdu, keşke peygamberleri izleseydim!” der.
028 “Eyvah! Keşke filanı yakın arkadaş edinmeseydim!
029 “Çünkü, *‘hakikati bildirmek üzere’* bana gelen zikirden *‘kitaptan, uyarıcıdan’* beni saptıran odur.”
Bak, insanı nasıl yapayalnız bırakıyor o şeytan!
‘Dost görünerek cehenneme sürüklüyor, sonra da yüzüstü bırakıp gidiyor.’
030 Peygamber de, “Rabbim! Benim toplumum Kur’an’ı terk etti” der.
‘Terk etti, yani arkasına attı, kulak ardı etti, unuttu, hapsetti, buyruklarını uygulamadı, önemsemedi, umursamadı.’
031 Bu minval üzere, her peygamber için suçlulardan bir düşman yaptık.
Yolu gösterici ve başarıya erdirici olarak Rabbin yeter!
032 İnkâr edenler, “Kur’an ona bir kerede topluca indirilseydi ya!” diyorlar.
Oysa biz, onu senin gönlüne iyice yerleştirelim diye kısım kısım indirdik, tane tane okuduk.

025.
033 Onlar sana bir misal getirirlerse, biz sana mutlaka gerçek olanı ve en güzel yorumu getiririz.
034 Cehenneme yüz üstü toplanacaklar var ya, yerce en kötü, yolca en sapık olanlar onlardır.
035 Andolsun, biz Musa’ya kitap verdik, kardeşi Harun’u da ona yardımcı yaptık.
036 “Haydi, ayetlerimizi yalanlayan kimselere gidin!” dedik.
‘Firavuna ve onun ileri gelenlerine gidin de gerçekleri anlatın! Gittiler, anlattılar. Fakat ötekiler bunlara inanmadı.’’
Sonunda o toplumun insanlarını yerle bir ettik.
037 Nuh halkını da peygamberlerini yalanladıkları zaman sulara gömdük, onları insanlara bir ibret yaptık.
Zalimlere canlar yakan bir azap hazırlamışızdır!
038 Âd ve Semud ve Ress halkı ve bunların arasında kalan nice nesilleri helak ettik.
‘Yeryüzü sayfasından silip attık.’
039 Her birine uyarıcı örnekler vermiştik. Sonra hepsini yerle bir ettik!

040 Andolsun, onlar bela yağmuruna tutulan kente gittiler. Peki onu görmediler mi!
'Üzerinde düşünmediler mi, ibret almadılar mı..!'
Hayır, bunlar ölümden sonra diriltilip kaldırılacaklarını ummuyorlardı!
041 Seni gördükleri zaman, "Allah'ın elçi yapıp gönderdiği bu mu!" diye aralarında alay konusu yapıyorlar.
042 "Onlara sımsıkı sarılmasaydık az kalsın bizi tanrılarımızdan ayırıp saptıracaktı!" derler.
Azabı gördükleri zaman doğru yoldan sapanın kim olduğunu bilecekler!
043 Gördün mü içindeki zararlı isteklerini kendine tanrı edineni!
Şimdi ondan sen mi sorumlu olacaksın!

025.
044 Yoksa sen onların çoğunun *'senin anlattıklarını'* dinlediklerini ya da bunlar hakkında düşündüklerini mi sanıyorsun!
Onlar hayvanlar gibidirler, hatta yol bakımından daha da şaşkındırlar!
045 Rabbin gölgeyi nasıl uzatıyor, görmüyor musun *'düşünmüyor musun'*! Dileseydi, onu durgun yapardı.
Sonra, güneşi de ona delil yapmışızdır.
'Güneş, yani ışık olmasaydı gölge de bilinmezdi. Bu nedenle, ışık gölgeye delildir, onu gösterir.'
046 Sonra da gölgeyi tutam tutam kendimize çekiyoruz.
'Işık ilerledikçe gölge çekilir, kendisini yaratana gider.'
047 Size geceyi giysi, uykuyu dinlence, gündüzü dirilip *'yaşamak üzere yeryüzüne'* yayılma zamanı yapan, odur.
048 Rüzgârları rahmetinin *'yağmurun'* önünde müjdeci olarak gönderen de odur. Evet, gökten o tertemiz suyu *'yağmuru, karı, doluyu, çiği'* biz indiriyoruz.
049 Ölü bir beldeye can verelim de yaratıklarımızdan olan davar sürülerini ve insan topluluklarını suya kavuşturalım diye.
050 Düşünüp ibret alsınlar diye onu insanlar arasında evirip çeviririz, ama yine de insanların çoğu nankörlükte direnirler.
'Buharlaşan suyun göklere çıkıp bulut olması, rüzgârlarla bulutların taşınması, kurak yerlere yağmurun damlalar hâlinde düşmesi, canlı cansız bütün varlıkların temizlenmesi, sonra pınarların, derelerin, ırmakların oluşması, bir kısım suyun yer altına süzülüp orada birikmesi, sonra yıl boyunca kaynaması, kısacası su çevriminin her halkası düşündürücüdür, yaratıcıyı tanıtan apaçık işaretlerle doludur.'
051 Dileseydik, her kasabaya bir uyarıcı gönderirdik.
'Buna gerek kalmadı, çünkü insanlık bir tek kitaptan dersini alabilecek düzeye erişti.

Son peygamber geldi, bütün insanlara kıyamete kadar yetecek kitabı getirdi.'
052 Sen o inkârcılara uyma, bununla onlara karşı büyük bir cihad yap.
'Kitap elinde cihad yap, yani çalış, bütün gücünü kullanarak çaba harca, durmadan anlat, öğüt ver, gerçekleri açıkla.'
053 İki su kütlesini birbirine o saldı. Şu su tatlı, susuzluk giderici. Şu su da tuzlu, acı mı acı. İki kütlenin arasına, birbirlerine karışmalarını engelleyecek bir perde koydu.
054 İnsanı sudan yaratan, ona bir soy, bir hısımlık veren, odur. Rabbinin her şeye gücü yeter!
055 Allah'ı bırakıyor da kendilerine ne fayda, ne de zarar veremeyen şeylere kulluk ediyorlar! Kâfir, Rabbine karşı başkalarına arka çıkıyor!

025.
056 *'Ey Peygamber!'* Biz seni bir müjdeci, bir uyarıcı olarak gönderdik.
057 "Yaptıklarıma karşılık sizden ücret istemiyorum. Rabbine giden bir yol edinmek isteyen kimseler olun yeter" de.
058 Sen, asla ölmeyen o hayat sahibine güven. Onu överek tesbih et. Kullarının günahlarından onun haberli olması yeter.
059 O, gökleri, yeri ve ikisinin arasındakileri altı günde yarattı.
'Altı günde, yani altı evrede, altı aşamada.'
Sonra arşa *'en yüce egemenlik makamına'* hükmetti.
Rahmandır o!
Her neyi soracaksan haberli olana sor!
060 Onlara, "Rahmana secde edin!" denilince, "Rahman da ne! Sen bize emir verdin diye secde mi edelim yani!" dediler.
Bu çağrı onların nefretlerini artırdı.
061 Gökte yıldızları yaratan, güneşi ışıklı bir lamba, ayı nurlu bir kandil yapan zatın şanı pek yücedir!
062 Düşünmek ya da ibret almak isteyenler için geceyle gündüzü birbiri ardınca getiren, odur.
063 Rahmanın kulları yeryüzünde böbürlenmeden yürürler. Gerçeklerden yana bilgisi olmayan düşüncesizler kendilerine laf atınca sadece, "Selâm!" derler.
'Onlara uymaz, onlarla tartışmaz, yumuşak bir iki söz söyleyip yollarına giderler.'
064 Gecelerini Rablerinin huzurunda saygıyla yerlere kapanarak, ayakta durarak geçirirler *'namaz kılarlar'*.
065 Onlar, "Rabbimiz! Bizden cehennem azabını sav. Çünkü, onun dinmez acılar veren sürekli bir azabı vardır" derler.

066 Gerçekten de o *‘cehennem’* ne kötü bir durak, ne kötü bir konaktır!

067 Onlar, harcama yaptıklarında, ne sınırı aşarak saçıp savururlar, ne de kısarak cimrilik ederler*, ‘akıllıca davranır’* ikisi arasında bir kıvam *‘bir orta yol’* tuttururlar.

025.

068 Onlar, Allah’ın yanı sıra bir başka ilaha yalvarmazlar.

Allah’ın haram kıldığı cana haksız yere kıymazlar, zina etmezler.

Bunları yapan belasını bulur!

069 Diriliş gününde azabı kat be kat olur. Alçaltılmış olarak sonsuza kadar cehennemde kalır.

070 Allah, tevbe eden, inanıp da faydalı işler yapanların kötülüklerini iyiliklere çevirir.

Allah bağışlayıcıdır, merhametlidir!

071 Kim tevbe eder de güzel işler yaparsa, Allah’a kabul edilmiş olarak varır.

072 Onlar, yalan yere tanıklık etmezler. Olur da yolları faydasız konuşmalar yapan kimselerin yanına düşerse, onurlarını koruyarak yürür giderler.

073 Rablerinin ayetleri kendilerine hatırlatılınca, onlara karşı bir kör, bir sağır gibi davranmazlar.

074 Onlar, “Rabbimiz! Bize göz nurumuz olacak eşler ve çocuklar bahşet. Bizi kötülüklerden sakınan kullarına öncü eyle!” derler.

075 İşte onlar, sabırlı olmaları sebebiyle cennetin yüce makamlarıyla ödüllendirilirler.

Orada dirlik ve esenlik dilekleriyle karşılanırlar.

076 Orada temelli kalırlar.

Cennet, ne güzel bir yer, ne güzel bir konaktır!

077 *‘Ey insanlar!’* “Duanız olmasa Rabbim size niçin değer versin!” de.

‘Ey inkârcılar!’ Siz yalanladınız!

Azap, yakanızı asla bırakmayacaktır!

....

026. ŞUARA SURESİ

‘Şuara, “şairler” demektir. Surenin sonunda şairlerden söz edilmektedir. Burada, iki şair tipi ana çizgileriyle tanımlanmış, birinci tipe uyan şairler yerilmiş, ikinci tiptekiler övülmüştür. Bu ayetler, şiir sanatından ve sanatkârlarından söz etmekle birlikte, bütün sanat dallarını ilgilendiren ilkeler içermektedir.’

Bismillahirrahmanirrahîm.

001 Tâ, sin, mîm.
002 Bunlar, apaçık kitabın ayetleridir.
‘Hem kendisi açık seçik olan, hem de gerçekleri açıkça anlatan bir kitap.’
003 *‘İnkârcılar sana bildirilenlere’* inanmıyorlar diye neredeyse *‘üzüntüden, kaygıdan’* kendini tüketeceksin.
004 Dileseydik, onlara gökten bir ayet *‘bir alâmet, bir mucize’* indirirdik. Onun karşısında hemen boyun büker baş eğerlerdi.
‘Fakat bunu istemiyoruz, çünkü bütün insanları sınamak için yarattık. Gerçekleri zorla kabul ettirmek sınavı ortadan kaldırır.’
005 Onlara, Rahmandan ne zaman bir zikir *‘bir kitap, bir uyarıcı, bir öğüt’* gelse, mutlaka ondan yüz çevirirler.
‘Bugüne kadar hep böyle yaptılar, kötü isteklerine uymaları yüzünden bundan sonra da yapacakları budur.’
006 Yine yalanladılar, ama alay edip durdukları şeylerin haberleri kendilerine gelecektir!
007 Hiç mi yeryüzüne bakmıyor bunlar! Orada her türden nice bitkiler yetiştirmişiz.
008 Bunda bir ayet *‘ibret’* var, ama onların çoğu inanmazlar.
009 Rabbin, üstün gücü olandır, merhamet edendir.
010 Hani bir zamanlar, Rabbin Musa’ya seslenmişti: “O zalim halka git *‘sana bildirdiklerimizi onlara’* anlat.
011 “Firavun halkına. Günahlardan hâlâ sakınmayacaklar mı!”
012 Musa, “Rabbim!” dedi, “Korkarım onlar beni yalanlarlar.
013 “Bu yüzden kalbim daralır, dilim tutulur. Harun’a da elçilik ver.
014 “Hem, onlarla ilgili üzerimde bir suç var. Korkarım bu yüzden beni öldürürler.”
‘Musa aleyhisselâm, gençlik yıllarında bir kavgaya karışmış, bir adamın ölümüne sebep olmuştu.’
015 Allah, “Asla!” dedi, “Haydi, ikiniz ayetlerimizle gidin. Ben işitici olarak sizinleyim!
016 “Firavuna gidin, “Biz âlemlerin Rabbinin elçileriyiz” deyin.
017 “İsrailoğullarını bizimle beraber gönder.”
018 Firavun, “Seni bir bebekken yanımıza alıp büyütmemiş miydik! Hayatının bir çok yıllarını aramızda geçirmemiş miydin!
019 “Sonra da yaptın yapacağını! Sen bir nankörsün!” dedi.

026.
020 Musa, “O işi henüz şaşkınlardan biriyken yapmıştım.
021 “Bu yüzden de sizden korkup kaçtım. Fakat daha sonra Rabbim bana bir hikmet *‘ilahi ilim’* verdi. Beni elçilerinden biri yaptı.
022 “Gelelim başıma kaktığın o nimete. Sebebi, İsrailoğullarını senin köle etmendir.”
023 Firavun, “Âlemlerin Rabbi kim?” dedi.
024 “Allah göklerin, yerin ve ikisi arasında bulunan varlıkların Rabbidir. Kesinkes inanırsanız!” dedi.
025 Firavun, çevresindekilere, “Ne dediğini duydunuz mu?!” dedi.
026 Musa, “Hem sizin Rabbiniz, hem de önceki atalarınızın Rabbidir” dedi.
027 Firavun, “Size gönderilen elçiniz kesinlikle bir deli!” dedi.
028 Musa, “O doğunun, batının, ikisi arasında kalan her yerin Rabbidir. Eğer aklınızı kullanırsanız anlarsınız” dedi.
029 Firavun, “Benden başka ilah edinirsen seni hapse atarım!” dedi.
‘Bu tartışmadan kendi lehine bir sonuç alamayacağını anlayınca, zorbaca davrandı.’
030 Musa, “Sana apaçık bir şeyle gelmişsem de mi!” dedi.
‘Ya inkârı mümkün olmayacak kadar açık bir mucizeyle geldiysem..?’
031 Firavun, “Haklıysan koy ortaya da görelim!” dedi.
032 Musa, asasını yere bıraktı. Bir de ne görsünler! Asa koca bir yılan olmuş!
033 Elini koynundan çıkardı. O el, seyredenlerin önünde bembeyaz oldu!
034 Firavun, çevresindeki seçkinlerine, “Bu adam hakikaten bilgin bir büyücü!
035 “Büyü yoluyla sizi yurdunuzdan sürgün etmek istiyor. Bu durumda siz ne önerirsiniz?” dedi.
036 Dediler: “Onu ve kardeşini alıkoy. Şehirlere derleyiciler gönder.
037 “Bütün bilgin büyücüleri toplayıp sana getirsinler.”
038 Büyücüler belli bir günün belli bir vaktinde bir araya getirildiler.
039 İnsanlara, “Toplandınız mı?” denildi.

026.
040 “Umarız büyücüler yener de biz de onlara uyarız” dediler.

041 Derken, büyücüler geldiler. Firavuna, “Yenersek bize kesinlikle bir ödül var değil mi?” dediler.

042 Firavun, “Evet, hiç kuşkunuz olmasın” dedi, “Yenerseniz benim en yakın gözdelerim olursunuz.”

043 Musa onlara, “Atın ne atacaksanız!” dedi.

044 Büyücüler iplerini ve değneklerini attılar, “Firavunun gücü sayesinde mutlaka biz yeneceğiz!” dediler.

045 Sonra, Musa asasını yere bıraktı.

‘O asa büyük bir yılan oldu.’

Onların uydurduklarını yuttu!

046 Büyücüler hemen secde ettiler.

‘Uzmanlık alanları olması nedeniyle, Musa aleyhisselâm tarafından yapılanın bir büyü değil de mucize olduğunu anladılar, saygıyla yere kapandılar.’

047 Dediler: “Biz âlemlerin Rabbine inandık,

048 “Musa ve Harun’un Rabbine.”

049 Firavun, “Ben size izin vermeden ona inandınız demek! Anlaşıldı, size büyü öğreten ustanız buymuş demek! Pek yakında görürsünüz siz! Andolsun, ellerinizi ve ayaklarınızı çaprazlama kestireceğim! Sonra da hepinizi astıracağım!” dedi.

050 İmana gelen büyücüler, “Zararı yok” dediler, “biz eninde sonunda Rabbimize döneceğiz.

051 “İnananların ilki olmamız sebebiyle, Rabbimizin günahlarımızı affetmesini umuyoruz.”

052 Derken, Musa’ya, “Kullarımı geceleyin yürüt. Çünkü, kesinlikle izleneceksiniz!” diye bildirdik.

053 Firavun, illere adamlar gönderdi.

054 “Bunlar paramparça olmuş bir azınlıktır.

055 “Bize büyük bir öfke besliyorlar.

056 “Oysa biz hazırlıklı bir kitleyiz.

057 “Buna dayanarak onları bahçelerden, pınarlardan çıkardık.

058 “Birikimlerini, saygın konumlarını ellerinden aldık.”

059 Olan budur! Onları İsrailoğullarına miras yaptık

060 Gün ışırken onlara yetiştiler.

026.

061 İki topluluk birbirine göründü. Musa’nın arkadaşları, “İşte yakalandık!” dediler.

062 Musa, “Asla!” dedi, “Rabbim benimledir. Bana mutlaka bir çıkış yolu gösterecektir.”

063 Musa’ya, “Asanla denize vur!” diye vahyettik.

Deniz hemen yarıldı, her parçası büyük bir dağ gibi oldu.
064 Arkalarından öbürlerini de yaklaştırdık.
065 Musa’yı ve yanındakileri tamamen kurtardık.
066 Sonra da, öbürlerini sulara gömdük.
067 Bunda bir ayet vardır, ama onların çoğu inanmazlar!
068 Rabbin, üstün gücü olandır, pek merhametlidir!
069 Onlara İbrahim hakkında da bilgi ver.
‘Onun başından geçenleri anlat.’
070 İbrahim, babasına ve halkına, “Siz neye tapıyorsunuz?” diye sordu.
071 Onlar da, “Putlara tapıyoruz. Biz, kendimizi onlara adadık” dediler.
072 İbrahim, “Siz onlara yalvarınca onlar sizi işitiyorlar mı?
073 “Size fayda veya zarar verebiliyorlar mı?” dedi.
074 “Hayır. Fakat biz, atalarımızı bunu yaparken bulduk” dediler.
075 İbrahim dedi: “Peki hiç düşündünüz mü neye taptığınızı?
076 “Siz ve eski atalarınız!
077 “Şüphesiz, onlar benim düşmanım, âlemlerin Rabbi dostumdur!
078 “Beni yaratan, sonra da doğru yolu gösteren, odur.
079 “Odur bana yediren, içiren.
080 “Hastalandım mı şifa verip iyileştirir.
081 “Canımı o alacak, sonra o diriltecek.
082 “Din gününde *‘ahiretteki yargılama sürecinde’* hatalarımın affını yalnız ondan umuyorum.”
083 “Rabbim! Bana hikmet *‘faydalı ilim’* ver. Beni iyilerin arasına kat!

026.
084 “Gelecek nesiller arasında hayırla anılmayı nasip et!
085 “Beni, nimetlerle dolu cennetini miras alanlardan eyle!
086 “Sapkınlardan olan babamı bağışla!
087 “Diriliş gününde beni utandırma!
088 “O gün ne mal fayda verir, ne de çocuklar.
089 “Yalnız arı bir gönülle Allah’a varan kurtulur!”
090 Cennet, kötülüklerden sakınanlara yaklaştırılır.
091 Cehennem de azgınlara gösterilir.
092 Onlara denilir ki: “Nerede taptıklarınız!
093 “Allah’ın yanı sıra tanrı edindikleriniz size yardım ediyorlar mı ya da kendilerini

kurtarabiliyorlar mı!”
094 Onlar da, öbür azgınlar da cehenneme atılırlar.
095 İblis’in askerleri de..!
096 O gün orada birbirleriyle çekişirlerken derler:
097 “Vallahi biz apaçık bir sapıklık içindeymişiz.
098 “Bir zamanlar sizi âlemlerin Rabbiyle bir tutardık.
099 “Bizi, isyankar suçlular saptırdı.
100 “Şimdi bizi kurtaracak bir yardımcıdan yoksunuz.
101 “Yakın bir dostumuz da yok.
102 “Keşke bir kez olsun geriye dönebilseydik de inananlardan olsaydık!”
103 Şüphesiz, bunda bir ayet var, fakat çoğu *‘düşünmez, ibret almaz’* inanmaz.
104 Rabbin, üstün gücü, sınırsız merhameti olandır.
105 Nuh halkı da gönderilen peygamberleri yalanladı.
106 Bir zamanlar, kardeşleri Nuh onlara dedi:
“Kötülüklerden sakınmayacak mısınız!
107 “Şüphesiz, ben size gönderilmiş güvenilir bir elçiyim.
108 “Allah’tan sakının da bana itaat edin.
109 “Buna karşılık sizden bir ücret de istemiyorum. Benim ücretimi Allah verecek.
110 “Allah’tan sakının da bana uyun.”
111 Halkı, “Sana nasıl inanırız! Baksana, izleyicilerin hep ayak takımı!” dediler.

026.
112 Nuh, “Onlar neler yapıyorlardı bilmem” dedi,
113 “Onların hesabını Rabbim görecek. Bir düşünseniz!
114 “Ben, inananları kovamam.
115 “Ben ancak apaçık bir uyarıcıyım.”
116 “Ey Nuh!” dediler, “Bu işe bir son vermezsen seni taşlarız!”
117 Nuh, “Rabbim!” dedi, “Halkım beni yalanladı.
118 “Benimle onlar arasında hüküm ver. Beni ve yanımdaki inananları kurtar.”
119 Onu ve yanındakileri yüklü bir gemide kurtardık.
‘Bu gemi, Allah’ın emriyle Nuh aleyhisselâm tarafından yapılmıştı.’
120 Sonra da geride kalanları sulara gömdük!
121 Bunda gerçekten bir ayet vardır, ama çoğu kimseler *‘ibret alıp’* inanmazlar.
122 Rabbin, üstün gücü olandır, merhamet edendir.
123 Âd halkı da gönderilen peygamberleri yalanladı.
124 Bir zamanlar, kardeşleri Hud onlara dedi: “Sakınmaz mısınız?
125 “Ben sizin için güvenilir bir elçiyim.
126 “Allah’tan sakının da bana uyun.

127 “Buna karşılık sizden bir ücret de istemiyorum. Benim ücretimi Allah verecek.
128 “Siz her yüksek yere bir anıt dikerek oyalanır mısınız!
129 “Bir de temelli kalmayı umarak sanatlı binalar mı ediniyorsunuz!
130 “Tutunca, zorbaca mı tutuyorsunuz!
‘Zorla onun bunun hakkını mı yiyorsunuz!’
131 “Artık Allah’tan sakının da bana uyun.
132 “Şu bildiğiniz nimetleri size verenden sakının!
133 “Size davarlarla, çocuklarla yardım etti.
134 “Bahçeler, pınarlar verdi.
135 “Sizin hakkınızda büyük bir azaptan korkuyorum.”
136 Dediler: “Öğüt versen de, vermesen de bizce birdir.

026.
137 “Bu eskilerin âdetidir.
‘Atalarımız ne yaptıysa biz de onu yapıyoruz. Âdet, alışkanlık, gelenek, görenek, töre demektir. Eskiden beri tekrarlanarak yerleşmiş olan uygulamalardır.’
138 “Bize azap edilmez.”
139 Onu yalanladılar.
Biz de onları yerle bir ettik.
Elbet bunda bir ayet var, ama çoğu insanlar inanmazlar.
140 Rabbin, üstün gücü, sınırsız merhameti olandır.
141 Semud halkı da gönderilen peygamberleri yalanladı.
142 Kardeşleri Salih onlara dedi: “Sakınmayacak mısınız?
143 “Ben size gönderilmiş güvenilir bir elçiyim.
144 “Artık Allah’tan sakının da bana uyun.
145 “Buna karşılık sizden bir ücret istemiyorum. Benim ücretimi âlemlerin Rabbi verecek.
146 “Siz burada güven içinde bırakılacak mısınız!
147 “Bahçelerde, pınarlarda.
148 “Ekinler, salkımları sarkan hurmalıklar arasında.
149 “Dağlarda ferah evler yontuyorsunuz.
150 “Artık Allah’tan sakının da bana uyun.
151 “Sınırları aşan taşkınlara uymayın.
152 “Onlar yeryüzünü bozarlar, ıslah etmezler.”
153 Dediler: “Sen büyülenmişsin, besbelli!
154 “Sen de bizim gibi bir insansın. Haklıysan, bir mucize göstersene!”
155 Salih, “İşte şu dişi deve bir nişandır” dedi, “Su içme hakkı belirli bir gün onun, belirli bir gün sizin olsun.

‘Salih aleyhisselâm,, mucize eseri olarak kayadan bir deve çıkarmış, ovaya salmıştı.’
156 “Ona kötü niyetle ilişmeyin. Büyük bir günün azabı sizi yakalar!”
157 Deveyi kestiler! Sonra da pişman oldular.
158 Çünkü, azap onları kıskıvrak yakaladı.
Elbet bunda bir ayet var, ama çoğu insanlar inanmazlar.
159 Rabbin, üstün gücü, sınırsız merhameti olandır.

026.
160 Lût halkı da peygamberleri yalanladı.
161 Bir zamanlar, kardeşleri Lût onlara dedi ki: “Sakınmayacak mısınız?
162 “Ben size gönderilmiş güvenilir bir elçiyim.
163 “Allah’tan sakının da bana uyun.
164 “Bunun için sizden bir ücret istemiyorum. Benim ücretimi âlemlerin Rabbi verecek.
165 “İnsanlar arasından *‘şehvetle’* erkeklere mi yanaşırsınız!
166 “Rabbinizin sizin için yarattığı eşlerinizi bırakır mısınız! Doğrusu, siz azgın kimselersiniz!
167 “Ey Lût!” dediler, “Bu tür konuşmalarına bir son vermezsen seni sürgün ederiz!”
168 Lût, “Ben sizin yaptıklarınızdan nefret ediyorum” dedi.
169 Sonra da, “Rabbim! Beni ve yakınlarımı bunların yaptıklarından kurtar” diye yakardı.
170 Bunun üzerine hem onu, hem de *‘ona inanan’* yakınlarını kurtardık.
171 Geridekiler arasında sadece bir kocakarı kaldı.
‘Lût aleyhisselâmın suçlularla birlikte hareket eden karısı...’
172 Öbürlerini yerle bir ettik.
173 Üzerlerine bir azap yağmuru yağdırdık.
Ne kötüdür uyarılanların yağmuru!
174 Elbet bunda bir ibret dersi var, ama insanların çoğu inanmazlar!
175 Rabbin üstün gücü, sınırsız merhameti olandır!
176 Eyke halkı da peygamberleri yalanladı.
177 Bir zamanlar Şuayb onlara dedi: “Sakınmayacak mısınız?
178 “Ben size gönderilmiş güvenilir bir elçiyim.
179 “Allah’tan sakının da bana uyun.
180 “Bunun için sizden bir ücret istemiyorum. Benim ücretimi âlemlerin Rabbi verecek.
181 “Ölçüyü tam yapın, eksiltenlerden olmayın.

‘Başkalarının hakkını yemeyin.’
182 “Tartılacak nesneleri düzgün *‘hilesiz’* teraziyle tartın.
183 “İnsanların eşyalarını değerden düşürmeyin.
Bozguncular olup da yeryüzünde karışıklık çıkarmayın.

026.
184 “Hem sizi, hem de sizden önceki nesilleri yaratan Allah’tan korkun!”
185 Halkı, “Sen” dediler, “büyülenmiş birisin!
186 “Bizim gibi bir insansın. Biz, senin yalancılardan biri olduğunu düşünüyoruz.
187 “Doğru söylüyorsan üzerimize gökten bir parça indirsene!”
188 Şuayb, “Rabbim yaptıklarınızı en iyi bilendir!” dedi.
189 Onu da yalanladılar. Kendilerini bulutlu bir günün azabı yakaladı. Cidden çok büyük bir azap günüydü!
190 Bunda bir ayet *‘ibret dersi’* var, ama yine de çoğu insanlar inanmazlar.
191 Rabbin, üstün gücü, sınırsız merhameti olandır!
192 Bu kitap âlemlerin Rabbi tarafından indirilmiştir.
193 Onu indiren de o güvenilir ruhtur *‘vahiy meleğidir’*.
194 İnsanları uyarman için senin kalbine indirmiştir.
195 Açık seçik *‘akıcı, anlaşılır, etkili, edebî’* bir arapçayla indirdi.
196 Kur’an’da sana bildirilenler, öncekilerin kitaplarında da vardır.
197 İsrailoğulları bilginlerinin bunu biliyor olmaları kendileri için bir ayet *‘bir alâmet, bir belirti’* olmadı mı!
198 Biz onu arapça bilmeyenlerden birine indirseydik,
199 O da onu kendilerine okusaydı, ona yine inanmayacaklardı.
‘Yani söz konusu olan kitabın dili değil. İnanmamalarının daha derin bazı iç sebepleri var. Özellikle kibir, gurur, tutuculuk...’
200 Biz onu günahlara batan suçluların kalplerine böyle sokarız.
‘Sözün güzelliğini görürler, manasının derinliğini sezerler, ama bu onların kalbinde bir yankı bulmaz. Çünkü, günahları yüzünden kalpleri paslanmıştır.’
201 İnkâr edenler o acılı azabı görene kadar *‘bu böyle sürer gider’*.
202 O azap, kendilerine farkına varamadıkları bir anda apansız geliverir.
203 “Bize zaman tanınır mı acaba?” derler.
204 Onlar azabımızı hemen istemiyorlar mıydı!
205 Ne dersin! Biz onları senelerce yaşatsak,
206 sonra da kendilerine sözü verilen *‘azap’* başlarına gelse,

026.

207 ellerindeki nimetlerin kendilerine faydası olmaz!

208 Hiçbir memleketin halkını, kendilerini uyaracak bir peygamber gelmediği sürece helak etmedik.

209 Onlara gerekli hatırlatmalar mutlaka yapılmıştır!

Biz asla haksızlık etmemişizdir!

210 Onu şeytanlar indirmedi.

211 Bu işi yapmak onların harcı değildir. Zaten buna güçleri de yetmez.

212 Dinlemeleri kesinlikle engellendi.

213 Allah'ın yanı sıra başka ilaha yalvarma! Yoksa azap edilenlerden biri de sen olursun!

214 Önce en yakınlarını uyar!

215 Sana uyan müminlere kol kanat ger.

216 Sana başkaldırırlarsa, "Ben sizin yaptıklarınızdan uzağım" de.

217 Üstün gücü, sınırsız merhameti olana güven.

218 O seni görür, kulluk etmek için ayakta dururken,

219 secde edenlerin arasında gezerken.

220 O işitendir, bilendir.

221 Şeytanlar kime iner, sana bildireyim mi?

222 Günah yüklenenlere, yalan söyleyerek aldatanlara inerler *'onlarla ilişki kurarlar'*.

223 Bunlar, şeytana kulak verirler. Onların çoğu yalancıdır.

224 Şairlere gelince, onlara da azgınlarla çapkınlar uyar!

225 Görmez misin, onlar her vadide *'olmayacak hayallerin peşinde'* şaşkınca dolaşırlar.

226 Yapmayacakları şeyleri söylerler.

227 Ancak, inanan, güzel davranan, Allah'ı çokça anan, kendilerine haksızlık yapıldıktan sonra haklarını savunan *'şairler, yazarlar'* başka!

Zalimler, hangi devrimle devrileceklerini yakında bilecekler!

'Ayette, iki şair tipi ana çizgileriyle tanımlanmış, birinciler aşağılanmış, güzel nitelikleri olanlar ayrı tutulmuştur. Ayetlerde her ne kadar sadece şairlerden söz ediliyorsa da, bu tanımlamaların öykücüleri, romancıları, oyun yazarlarını, denemecileri de kapsadığını söylemek yanlış olmaz.'

....

027. NEML SURESİ

‘Neml, “karınca” demektir. Karınca, şu muhteşem kâinat kitabının küçük ayetlerinden biridir. Bir canlı makine gibi çalışır, ustasının sanatına tanıklık eder. Sureye karınca ismi verilmekle, onun harika yaratılışını göremeyen insanların dikkatleri çekilmiş, üzerinde düşünmeleri istenmiştir.’

Bismillahirrahmanirrahîm.

001 Tâ, sin. Bunlar sana Kur’an’ın, apaçık Kitabın ayetleridir.
‘Kendisi açık seçik olmakla kalmayıp sana gerçekleri de açıklayan...’
002 İnananlar için bir ibret dersidir!
003 İnananlar, namazı özenle kılarlar, zekâtı verirler, ahirete kesinkes inanırlar.
004 Ahirete inanmayanlara gelince, onlara yapıp ettiklerini güzel göstermişizdir. Bu yüzden körü körüne bocalayıp duruyorlar.
005 Azabın en kötüsü bunlar içindir. Ahirette en çok zarara uğrayanlar da bunlar olacaktır.
006 Sen bu Kur’an’ı, her işini anlamlı gayeler gözeterek hikmetle yapan hakîmin, her şeyi bilen alîmin katından alıyorsun.
007 Bir zamanlar Musa, ailesine, “Ben uzakta bir ateş gördüm. *‘Gidip bakayım, belki bize yardımcı olacak birini bulurum.’* Size oradan bir haber getiririm ya da ısınmanız için bir parça ateş alıp gelirim” demişti.
008 Oraya varınca kendisine şöyle seslenildi: “Bu ateşin yanındakilerle etrafındakiler kutlu kılınmıştır. Âlemlerin Rabbi Allah bütün kusurlardan ıraktır!”
009 “Ey Musa! Ben üstün gücü, sınırsız hikmeti olan Allah’ım!
010 “Asanı yere bırak!”
Musa, onu koca bir yılan gibi hareket ederken görünce, arkasına bakmadan kaçtı.
Allah, “Ey Musa!” dedi, “Korkma! Vahiy taşıyıcı elçiler Benim huzurumda korkmazlar.
011 “Ancak zalimler korkar! Kötülük yaptıktan sonra pişman olup yerine iyilik yapana karşı, ben bağışlayıcıyım, merhametliyim.
012 “Şimdi elini koynuna sok, bütün lekelerden uzak bir biçimde bembeyaz çıksın. Firavuna ve onun halkına dokuz mucizeyle git. Çünkü, onlar yoldan çıkmış azgın bir topluluk hâline geldiler.”
013 Fakat onlara, gerçekleri aydınlatan ayetlerimiz gelince, “Bu apaçık bir büyüdür!” dediler.

‘Her peygamberin zamanında bir bilim ya da sanat dalı revaç bulmuş, ileri gitmiştir. Söz gelişi, İsa aleyhisselâm zamanında tıp, Musa aleyhisselâm devrinde büyü, Muhammed aleyhisselâm asrında edebiyat doruk noktasındaydı. Bu nedenle, peygamberlerin mucizeleri de genellikle ilgili alanlarda ortaya çıkmış, bu yolla dikkatleri ilahi gerçekler üzerinde toplamıştır.’

027.
014 Zihinleri kavradığı hâlde, zulmü kendilerine yol edinmeleri, büyüklük taslamaları yüzünden inkâr ettiler.
Şimdi bak nasıl oldu bozguncuların sonu!
‘Bu ayet, inanmama sebeplerini özetliyor. Birincisi, zulmü, haksızlık etmeyi yol edinmeleri. İkincisi, büyüklük taslamaları, kendi akıllarını, fikirlerini, bilgilerini yeterli görmeleri. Sözün kısası, inkârın arkasında ahlaki sorunlar yatmaktadır, bir anlama ya da anlamama sorunu değildir.’
015 Andolsun, Davud ve Süleyman’a da ilim verdik.
İkisi de, “Bizi, inanan kullarının nicelerinden üstün kılan Allah’a hamdolsun!” dediler.
016 Süleyman, Davud’a mirasçı oldu.
‘Onun görevini devraldı.’
“Ey insanlar!” dedi, “Bize kuş dili öğretildi. Her nimetten bolca pay verildi. Doğrusu, bu apaçık bir lütuftur.”
017 Süleyman’ın cinlerden, insanlardan, kuşlardan oluşan orduları toplandı. Düzenli sıralar hâlinde yola koyuldular.
018 Sonunda, karınca vadisine geldiler.
Bir karınca, “Ey karıncalar! Yuvalarınıza girin! Süleyman ve orduları farkına varmadan sizi ezmesinler!” dedi.
019 Süleyman, karıncanın sözüne güldü, “Rabbim! Bana ve ana babama olan nimetine şükredebilmem, seni razı edecek güzel işler yapabilmem için bana başarı ver. Merhamet buyur da beni iyi kullarının arasına kat!” dedi.
‘Süleyman aleyhisselâmın mucizelerinden biri de hayvanların dilini bilmesiydi.’
020 Kuşları denetleyince, “Hüdhüdü *‘haberci kuşu’* niye göremiyorum? Yoksa kayıplara mı karıştı?
021 “Yanıma inandırıcı bir mazeretle gelmezse, onu ya şiddetle cezalandırırım ya da keserim!” dedi.
022 Hüdhüd, az sonra geldi, “Ben, senin tarafından bilinmeyen bir bilgi edindim. Sebe ülkesinden kesin bir haber getirdim” dedi.

‘Sebe ya da Saba, Yemende bir bölgenin adıdır. Süleyman aleyhisselâm zamanında orada bir devlet vardı.Belkıs adlı bir hanım tarafından yönetiliyordu.’

027.

023 “Orada bir kadına rastladım. Onların melikesi. Kendisine her nimetten verilmiş. Bir de büyük tahtı var.

024 “Kendisi de, halkı da, Allah’ı bırakıyor da güneşe tapıyorlar.

Şeytan, onlara yapıp ettiklerini güzel gösterip saptırmış. Doğru yolu bulamıyorlar.

025 “Allah’a secde etmesinler diye. Oysa o, göklerde ve yerde gizli olanları ortaya çıkaran, onların gizlediklerini de, açıkladıklarını da bilendir.

026 “Allah’tan başka ilah yoktur. En büyük egemenlik makamının sahibi, odur.”

027 Süleyman, “Doğru mu söyledin, yoksa yalancı mısın, göreceğiz!” dedi.

028 “Şu mektubumu götür, onlara ver. Sonra yanlarından uzaklaş da bak bakalım, ne sonuca varacaklar.”

029 *‘Belkıs, mektubu alınca, ileri gelen adamlarını topladı.’*

“Ey ulular!” dedi, “Bana önemli bir mektup verildi.

030 “Mektup Süleyman’dan geliyor. Bismillahirrahmanirrahîm, diye başlıyor.

031 “Sakın bana başkaldırmayın! Kendi rızanızla teslim olarak huzuruma gelin, diyor.

032 “Ey ulular! Bana bu işimle ilgili bir fikir verin. Bilirsiniz, sizin fikrinizi almadan kesin kararımı vermem” dedi.

033 Ulular, “Biz kuvvetliyiz. Yaman savaş adamlarıyız. Buyruk senindir. Sen buyurmana bak” dediler.

034 *‘Belkıs’* “Krallar bir ülkeye girdiler mi orayı bozarlar. Halkının onurlu olanlarını alçaltırlar. Buna benzer daha nice şeyler yaparlar.

035 “Ben önce *‘mektup sahibine’* hediyelerle elçiler göndereyim. Onların nasıl bir sonuç elde ederek döneceklerine bakayım” dedi.

027.

036 *‘Elçiler’* Süleyman’ın huzuruna *‘hediyelerle birlikte’* vardılar. Süleyman, “Bana mal vererek yardım mı ediyorsunuz! Allah’ın bana verdikleri size verdiklerinden daha

hayırlıdır. Hediyeniz ancak sizin gibi insanları sevindirir.

037 "Şimdi onlara dön de söyle! Karşı koyamayacakları ordularla üzerlerine varırım. Onları, alçaltılıp küçük düşürülmüş bir hâlde sürer çıkartırım!"

038 Süleyman, yanındakilere hitaben, "Ey ulular!" dedi, "Kendileri teslim olarak bana gelmeden önce, hanginiz melikenin tahtını bana getirebilir?"

039 Atak bir cin, "Sen makamından kalkmadan onu sana getiririm. Buna gücüm yeter. Bana güvenebilirsin" dedi.

'Süleyman aleyhisselâma cinler de hizmet eder, ne derse yaparlardı.'

040 Kendisinde kitaptan bir ilim bulunan biri de, "Onu sana göz kırpışından daha kısa bir sürede getiririm" dedi.

Süleyman, tahtı yanında görünce, "Bu, Rabbimizin lütuflarından biridir. Şükür mü edeceğim, yoksa nankörlük mü diye beni sınamak istiyor. Kim şükrederse kendi lehine eder. Kim de nankörlük ederse bilsin, Rabbim sınırsız zengindir, cömerttir."

041 Sonra yanındakilere emretti, "Şimdi *'bazı işlemler yaparak'* onun tahtını tanınmaz hâle getirin. Bakalım *'melike'* tahtı tanıyıp *'mucizeyi görüp'* doğru yolu bulacak mı, yoksa doğru yolu bulamayanlardan mı olacak, görelim" dedi.

'Süleyman, muhtemelen, melikenin olanları sezmedeki dikkatini, duyarlılığını, gerçeği kavrayış yeteneğini, inanmaya yatkınlığını anlamak istemişti. Varlıkları bir yerden bir yere nakletmek ancak mucize eseri olabilirdi. Belkıs bunu anlayacak mıydı? Anlarsa, bunun sıradan bir olay olmadığını bilip iman edecek miydi? Bu ayet, aynı zamanda, görüntü naklinin imkanını hatıra getirmektedir. Nesneleri maddeten nakletmenin de mümkün olduğunu sezdirmekle, bunun en ileri sınırını çiziyor, insanlara bir ufuk açıyor.'

042 Belkıs gelince, "Senin tahtın böyle miydi?" denildi.

"Sanki o! Fakat bize daha önce ilim verilmişti. Biz müslüman olduk" dedi.

043 Onu, o zamana kadar inanmaktan alıkoyan, Allah'tan başka taptıklarıydı. Çünkü, kendisi inkârcı bir toplumdandı.

044 *'Ona'* "Şu saraya buyurun!" denildi. Girdi, sarayın zeminini görünce, onu derin bir su sandı. *'Islanmaması için'* eteğini biraz yukarı çekti.

Süleyman, "Orası, camdan yapılmış cilalı bir alan" dedi.

Belkıs, "Rabbim! Ben kendime haksızlık etmişim. Şimdi Süleyman'la birlikte âlemlerin Rabbi olan Allah'a teslim oluyorum" dedi.

027.

045 Semud halkına da, "Allah'a kulluk edin!" diye kardeşleri Salih'i gönderdik.

Bunun üzerine, onlar birbirine düşman iki grup oldular.

046 Salih, "Ey halkım!" dedi, "İyilikten önce acele kötülük istemenizin anlamı ne!

Allah’tan bağışlanma dileseniz, o da size merhamet etse, daha iyi olmaz mı?”
047 Onlar, “Biz sende de, yanındakilerde de bir uğursuzluk görüyoruz” dediler.
O da, “Uğursuzluğunuzun nedeni Allah katındadır. İşin gerçeği, siz sınanıyorsunuz” dedi.
048 Yaşadıkları şehirde, yeryüzünde bozgunculuk yapan, barışa yanaşmayan dokuz çete vardı.
049 Allah adına yemin ederek şu kararı verdiler: “Salih’e ve yakınlarına bir gece baskın yapalım. Sonra da, ona arka çıkana, “Ailesinin öldürülüşüne tanık olmadık, bizler dürüstüz” diyelim.”
050 Bir tuzak kurdular. Biz de bir tuzak kurduk. Onlar farkına varamadılar!
‘Allah, bilinen anlamda bir tuzak kurmaktan ıraktır. Burada, bir edebi sanat yapılıyor, sözü edelin kimselerin eylemine verilen ad aynen tekrar ediliyor. Okuyucunun konuyu iyice kavrayabilmesi için, onların dili kullanılıyor.’
051 Bak nasıl oldu düzenlerinin sonu!
Onları da, topluluklarını da yerle bir ettik!
052 İşte, zulümleri yüzünden yıkılıp harabeye dönüşen ıpıssız evleri!
Elbet bunda bir ibret var, bilene!
053 İnanıp da kötülükten sakınanları kurtardık.
054 Lût’u da *‘peygamber olarak halkına göndermiştik’*.
Onlara demişti ki: “Siz bu çirkin işi alenen nasıl yaparsınız!
055 “Kadınları bırakıp da şehvetle erkeklere mi gidiyorsunuz!
Siz gerçekten cahil kimselersiniz!”
‘Kur’an dilinde cahil kelimesinin, bilinen anlamından daha derin bir manası vardır. İlahî gerçeklerden haberi olmayan, kulluk bilincine ermeyen, haramı helali bilmeyen demektir.’

027.
056 Halkının tek cevabı, “Lût takımını yurdunuzdan çıkarın! Onlar temizlik taslayan kimselerdir!” demek oldu.
057 Lût’u ve bütün yakınlarını azaptan kurtardık. Karısı hariç!
058 Üzerlerine de bir yağmur yağdırdık.
Ne kötüdür uyarılanların yağmuru!
‘Bu yağmur, bilinen yağmur değildir. Bunu, olayın daha detaylı anlatıldığı surelerden anlıyoruz. Tepelerine kızgın taşlar inmiştir. Bunlar gökten yağdığı için, yağmur kelimesi kullanılmıştır. Başımıza taş yağacak, deyişimize benzer.’
059 “Hamdin *‘övgülerin, şükürlerin, medihlerin’* tamamı Allah içindir.

Selâm olsun onun seçilmiş kullarına!
Allah mı daha hayırlı, yoksa ona eş koştukları yapay tanrılar mı!” de.
060 Kimdir, gökleri ve yeri yaratan, gökten size su indiren, onunla nice güzel bahçeler meydana getiren?
Siz onların bir ağacını bile yeşertemezsiniz.
Allah’ın yanında başka bir ilah mı?
Asla!
Bunu ileri sürenler sapıklıkta direnen kimselerdir!
061 Kimdir, yeri oturulabilir kılan, aralarında ırmaklar akıtan, yeryüzüne sarsılmaz dağlar yerleştiren, iki denizin arasına engel koyan?
Allah’ın yanında başka bir ilah mı?
Hayır!
Bunu ileri sürenler gerçeği bilmeyen kimselerdir!
062 Kimdir, bunalıp da kendisine yakarana karşılık veren, sıkıntısını gideren, sizi yeryüzünün halifeleri *‘yetkilileri’* yapan?
Allah’ın yanında başka bir ilah mı?
Siz pek az düşünüyorsunuz!
063 Kimdir, karanın ve denizin karanlıklarında size yol bulduran, rahmetinin önünde rüzgârları müjdeci gönderen?
Allah’ın yanında başka bir ilah mı?
Allah yücedir, ıraktır onların yapay tanrılarından!

027.
064 Kimdir, önce yaratan, sonra onu ikinci kez yaratacak olan? Sizi gökten de, yerden de rızklandıran?
Allah’ın yanında başka bir ilah mı?
“Doğru söylüyorsanız haydi getirin delilinizi!” de.
065 “Göklerin ve yerin gaybını Allah’tan başka kimse bilmez. Onların, ne zaman diriltilecekleri konusunda bilgileri yoktur” de.
‘Gaybını, yani gözlem alanına girmeyen, dış duyularla hissedilemeyen şeylerle ilgili bilgilerini.’
066 Hayır, onların ahiretle ilgili bilgileri de yetersizdir.
Dahası, ondan şüphe ediyorlar.
Daha doğrusu, ondan yana tam bir körlük içindeler!
067 İnkârcılar, “Biz ve atalarımız, toprak olduktan sonra, diriltilip kabirlerimizden çıkartılacak mıyız!

068 “Bu tehdit bize yapıldığı gibi eskiden atalarımıza da yapılmıştı. Bunlar eskilerin masalları, ötesi yok!” dediler.
069 “Yeryüzünde gezin de suçluların sonu nasıl olmuş bir görün!” de.
070 Sen onlar yüzünden tasalanma. Kurdukları tuzaktan ötürü sıkılma.
071 İnkâr edenler, “Doğru sözlüyseniz söyleyin bakalım, bu azap ne zaman?” diyorlar.
072 “Acele istediklerinizden bazıları ensenize bindi bile!” de.
073 Rabbinin insanlara olan lütfu sınırsızdır.
Fakat, onların çoğu şükretmezler!
074 Rabbin, onların içlerinde gizlediklerini de biliyor, açığa vurduklarını da.
075 Gökte ve yerde gizli ne varsa hepsi apaçık bir kitapta yazılıdır.
‘İlahî ilmin bir türü olan kader kitabında her şey yazılıdır. Yazılı olanlar, zamanı gelince yaratılır, görünür varlıklar hâline getirilir. Her biri, kainat kitabında bir kelime olur.’
076 Kur’an, İsrailoğullarının anlaşmazlığa düştüğü birçok konuyu açıklamıştır, kuşkunuz olmasın!

027.
077 Kur’an, insanlara yol gösterici, inananlara rahmettir.
078 Rabbin, aralarında hükmünü verecektir.
Onun üstün gücü, sınırsız ilmi vardır!
079 Öyleyse sadece Allah’a güven! Sen, apaçık bir gerçek üzerindesin!
080 Sen, ölülere işittiremezsin. Sırtını dönüp giden sağırlara çağrını duyuramazsın.
081 Gerçeklere gözlerini kapayan körleri sapkınlıklarından ayırıp yola getiremezsin. Ayetlerimizi, ancak inanmaya yatkın olanlara işittirirsin, onlar da hemen teslim olurlar.
082 Söz konusu olan kıyamet başlarına gelince, yerden bir dabbe *‘canlı’* çıkartırız. Bu dabbe, insanların ayetlerimize içtenlikle inanmadıklarını söyler.
‘Bu canlının çıkışı, kıyametin büyük alâmetlerinden biridir.’
083 O gün *‘kıyamet kopup da yargılama süreci başlayınca’* her topluluktan, ayetlerimizi yalanlayan kimseleri derleyip toplarız. Hepsi bir arada getirilip hesap yerine gönderilirler.
084 Sonunda *‘onun huzuruna’* geldiklerinde, “Bilgi yoluyla altından kalkamayınca ayetlerimi yalanladınız öyle mi!” der.
‘Deneye dayalı bilimi tek ölçü kabul edenlere dönük anlamlı bir uyarıdır, bu. Kimileri, konusu madde olan bilimler için gerekli yöntemi inanç alanına uygulama hatasına düşmüş, inkâr yolunu seçmişlerdir.’
085 Zalimlik etmeleri sebebiyle, kendilerine verilen azap sözü başlarına gelir. Artık konuşamaz olurlar!

086 Dinlenesiniz diye geceyi, göresiniz diye gündüzü yarattığımızı görmediler mi!
İnanmaya yatkın kimseler için elbet bunda ayetler *‘düşünülmesi gereken noktalar, ibret dersleri’* vardır.
087 O gün Sûra üflenir! Allah’ın diledikleri dışında, göklerde ve yerde bulunanların hepsi dehşete kapılır. Boyunları bükük bir hâlde gelirler.
‘Sûr, kıyametin kopuşunu, ölülerin dirilişini, yargılama sürecini başlatan bir âletin adıdır. Onu, dört büyük melekten biri olan İsrafil aleyhisselâm üfler.’
088 Dağları donmuş büyük kütleler olarak görür de yerinden kımıldamaz sanırsın. Oysa, onlar bulutlar gibi geçerler.
Her şeyi yerli yerinde yaratan Allah’ın sanatıdır bu!
O, bütün yaptıklarınızdan haberlidir.

....

027.
089 *‘Allah’ın huzuruna’* iyilikle gelene daha iyisi vardır.
Onlar, o günün *‘kıyamet sürecinin’* korkusundan yana güvendedirler.
090 Kötülükle gelenlerse, yüz üstü ateşe atılırlar!
Onlara, “Başka sebebi yok, siz sadece yaptıklarınızla cezalandırılıyorsunuz!” denilir.
091 *‘Ey Muhammed, de ki:’* “Bana, kutlu kılınan bu şehrin Rabbine kulluk etmem emredildi. O, her şeyin sahibidir. Bana, müslüman olmam emredildi.
092 “Bir de, hem kendime, hem başkalarına Kur’an okumam emredildi. Kim doğru yola erişirse kendisi için erişir. Kim de sapıtırsa, “Ben sadece uyarıcılardanım.”
093 “Bütün övgüler Allah içindir. O size ayetlerini gösterecek, siz de onları tanıyacaksınız” de.
Rabbin, yapıp ettiklerinizden habersiz değildir!

028. KASAS SURESİ

‘Kasas, “kıssalar, ibret alınacak öyküler” demektir. Kur’an’da özellikle peygamber kıssalarına yer verilmiştir. Anlatılanlar, insanlık tarihine ışık tutmanın yanı sıra, güzel ahlak ve doğru davranış kurallarını da içerir. Peygamberler, insanların modelleridirler. Hem maddî, hem de manevî ilerlemeler, gelişmeler ve yükselmeler onların yaptıklarını yapmakla olur.’

Bismillahirrahmanirrahîm.

001 Tâ, sin, mîm.

002 Bunlar *'gerçekleri'* açıklayan ve *'kendisi de'* apaçık olan Kitabın ayetleridir.

003 İnanan kimseler için, Musa ile Firavun olayının bir kısmını aslına uygun olarak sana anlatacağız.

004 Firavun orada *'eski Mısır ülkesinde'* başkaldırmış, halkını parçalara ayırmış, onlara egemen olmuştu.

İçlerinden bir grup halkı *'İsrailoğullarını, Yakub peygamber soyundan gelenleri'* ezip güçsüz düşürmek istiyordu. Bu nedenle, oğullarını boğazlıyor, kadınlarını hayatta bırakıyordu.

Bu adam, gerçekten *'iflah olmaz'* bozgunculardandı!

005 Biz, hor görülenlere iyilik edelim, onları kendilerine uyulan öncüler kılalım, kutsal topraklara mirasçılar yapalım istiyorduk.

028.

006 Yeryüzünde onlara imkânlar verelim, Firavuna, *'veziri'* Haman'a, onların ordularına, sakınıp durdukları gücü onlara gösterelim.

007 *'Musa'nın annesi oğlu için kaygılanıyordu.'*

"Onu emzir. Bir zarar gelmesinden korkarsan, *'bir sandığa koyup'* suya *'nehre'* bırak. Korkup üzülmene gerek yok. Çünkü, biz onu sana döndüreceğiz. Elçilerden biri yapacağız" diye bildirdik.

'Musa'nın annesi, kendisine söylediklerimizi yaptı. Bebek Musa'yı bir sandığa koyup nehre bıraktı.'

008 Firavunun adamları onu nehir kıyısında bulup aldılar.

Musa, ileride onlar için bir düşman, bir tasa olacaktı!

Firavun, Haman ve orduları gerçekten azgın suçlulardı.

009 Firavunun karısı *'bebeği görünce sevindi. Kocasına'* "Bana da, sana da bir göz nuru! Bunu öldürmeyin. Bize faydası olabilir ya da onu evlat ediniriz" dedi.

'Gelişen olayların sonunu' sezemiyorlardı.

010 Musa'nın annesi *'yavrusundan ayrılmanın acısıyla'* gönlü bomboş bir hâlde sabahladı.

İnancını diri tutması için kalbine kuvvet vermeseydik onu az kalsın başkalarına açıverecekti *'sırrını söyleyecekti'*.

011 Annesi, Musa'nın ablasına, "Onun izini sür!" dedi.

O da, uzaktan onu gözetledi.

012 Musa'nın, sütannelerini yadırgamasını, onların sütünü emmemesini sağladık.

'Ablası, saraydakilerin' yanına vardı, "Sizin adınıza onun bakımını ve eğitimini üstlenecek bir ev halkı göstereyim mi?" dedi.
013 *'Saraydakiler bu öneriyi kabul ettiler.'*
Biz onu bu yolla, annesine geri verdik.
Gözü aydın olsun, tasalanmasın, Allah'ın sözünün gerçek olduğunu bilsin istedik.
Onların çoğu bilmez!

028.
014 Musa erginlik çağına gelip olgunlaşınca, ona hikmet ve ilim verdik.
Biz, iyi davrananları işte böyle ödüllendiririz!
'Hikmet, yani iyiyi kötüden ayırma bilgisi, faydalı söz, hükmetme yetkisi.'
015 *'Musa bir gün'* halkının haberi olmadan şehre girdi.
Orada, ölümüne kavga eden iki adam gördü.
Biri kendi tarafından, öbürü düşmanlarındandı.
Kendi tarafından olan, düşmanına karşı ondan yardım istedi.
Musa, onun düşmanına bir yumruk vurdu, adamın ölümüne sebep oldu.
"Bu işim şeytan işidir! Saptırmayı iş edinen açık bir düşmandır o!" dedi.
016 *'Pişmanlık acısıyla yalvardı'* "Rabbim! Ben kendime yazık ettim! Beni bağışla" dedi.
'Allah da' onu affetti.
O, bağışlayıcıdır, merhametlidir!
017 Bunun üzerine Musa, "Rabbim!" dedi, "Bana olan bu nimetin üzerine yemin ediyorum, artık mücrimlere arka çıkmam!"
'Mücrim kavramı, müslim kavramının tam zıddıdır. Sadece suçlu demek değildir. Teslim olmayan, karşı çıkan, suç işlemeyi inatla sürdüren, azgınlık eden suçlu demektir.'
018 Şehrin sokaklarında korkuyla dolaşarak sabahı zor etti.
Baktı, dün kendisinden yardım isteyen adamı gördü. Feryat ederek yine yardım istiyordu.
Musa ona, "Belli oldu, sen yaramazın birisin!" dedi.
019 Derken, ikisinin de düşmanı olan adamı yakalamak istedi.
Bunun üzerine adam, "Ey Musa!" dedi, "Dün bir adam öldürdün! Şimdi de beni mi öldürmek istiyorsun! Bir düzeltici olmak yerine, bir zorba olmaya niyetlendin galiba!"
020 Şehrin öte başından bir adam koşarak geldi, "Ey Musa! Şehrin ileri gelenleri bir araya toplanmışlar. Seni öldürmek üzere aralarında görüşüyorlar. Hemen git buralardan. Ben senin iyiliğini isteyenlerdenim" dedi.
021 Bunun üzerine Musa, korkuyla çevresine bakınarak oradan ayrıldı.

“Rabbim! Beni zalimlerden kurtar!” dedi.

022 Medyen tarafına yönelince, “Umarım Rabbim beni doğru yola iletir” dedi.

023 Medyen suyuna erişti. Orada hayvanlarını sulayan kimselerle karşılaştı.

Aralarında iki de kız vardı.

Bunlar koyunlarını sudan uzak tutuyorlardı.

Onlara, “Derdiniz nedir?” dedi.

“Çobanlar ayrılana kadar davarlarımızı sulamayız. *‘Bu iş bize düştü.’* Çünkü, babamız pek yaşlı” dediler.

024 Musa onların davarlarını sulayıverdi.

Sonra bir gölgeye çekildi.

“Rabbim! Fakirim, muhtacım! Her nimeti senden bekliyorum!” dedi.

‘Musa aleyhisselâm aç, yorgun, perişan olmasına rağmen kimseden bir şey istemedi. Derdini sadece Rabbine açtı. Ne kadar halis bir kul olduğunu gösterdi.’

025 O iki kızdan biri, edebiyle yürüyerek Musa’nın yanına geldi.

“Babam seni çağırıyor. Sulamandan ötürü sana karşılık vermek istiyor” dedi.

‘Musa çağrıyı kabul edip gitti. Kızların babası Şuayb bir peygamberdi. Medyen halkına elçi olarak gönderilmişti’

Ona başından geçenleri anlattı.

Şuayb, “Korkma artık. O zalimlerden kurtuldun” dedi.

026 Şuayb’ın iki kızından biri, “Babacığım, onu ücret mukabili işe al. Hem kuvvetli, hem de güvenilir bir adam. Ücretle tutabileceklerinin en iyisi” dedi.

027 Babası, “Musa! Şu iki kızımdan birini seninle evlendirmek istiyorum. Yanımda sekiz yıl çalışacak, ücretini alacaksın. On yıla tamamlarsan, o da senden bir lütuf olur. Seni zorlamak istemem. İnşaallah beni iyi kimselerden bulacaksın” dedi.

028 Musa da, “Seninle benim aramdaki sürelerden hangisini doldurursam doldurayım bana bir düşmanlık olmamalı. Allah sözleşmemize vekildir” dedi.

‘Allah vekildir, o yardım etmezse, kimse bir şey yapamaz. Bize başarı vermezse, sözümüzü yerine getiremeyiz.’

028.
029 Musa, süreyi doldurunca, ailesiyle birlikte yola çıktı.
Derken dağ tarafında bir ateş gördü.
Ailesine, “Ben uzakta bir ateş gördüm. Oradan, size belki bir haber getiririm. Ya da, ısınmanız için bir parça ateş alır gelirim” dedi.
030 Oraya varınca, kutlu yerdeki vadinin sağ tarafında bulunan ağaçtan kendisine seslenildi:
“Ey Musa!
Bilesin, benim!
Ben, âlemlerin Rabbi Allah’ım!
031 “Asanı yere bırak!”
‘Bıraktı.’ Musa, onun bir yılan gibi hareket ettiğini görünce, arkasına bakmadan kaçtı.
Bunun üzerine Allah:
“Ey Musa!
Geri dön!
Korkma!
Sen güvende olan kimselerdensin!” dedi.
032 “Elini koynuna sok, lekesiz olarak bembeyaz *‘pırıl pırıl’* çıksın.
Korkudan sıyrıl da kollarını indir.
Rabbin, sana bu iki mucizeyi veriyor.
Firavuna ve onun seçkinlerine karşı elçiliğini ispatlamak için bunları kullan.
Onlar, yoldan çıkmış azgın kimseler oldular.”
033 Musa, “Rabbim!” dedi, “Ben onlardan bir adam öldürmüştüm. Korkarım beni öldürürler.
034 “Kardeşim Harun’un konuşması benimkinden daha düzgündür.
Onu yanım sıra yardımcı gönder de beni desteklesin.
Doğrusu, beni yalanlamalarından korkuyorum.”
035 Allah, “Senin pazunu kardeşinle güçlendireceğiz.
Size üstünlük veririz. Onlar size erişemezler. Ayetlerimiz sayesinde siz ve izleyenleriniz başarılı olacaksınız” dedi.

028.
036 Musa, onlara apaçık ayetlerimizle vardı.
‘Gerçekleri anlattı. Mucizeler gösterdi.’
Onlar, “Bu uydurulmuş bir büyüdür! Biz, atalarımızdan bunun gibisini işitmiş değiliz” dediler.

037 Musa, “Allah katından kimin doğru yol bilgisi getirdiğini, bu yurdun sonunun kimin olacağını Rabbim daha iyi bilir. Haksızlık edenler kurtuluşa erişip de umduklarına kavuşamazlar” dedi.

038 Firavun, “Ey seçkinler!” dedi, “Ben, sizin için benden başka bir tanrı tanımıyorum. Ey Haman! Haydi benim için çamura ateş yak da bana yüksek bir kule yap. *‘Ona çıkar’* belki de Musa’nın ilahını görürüm. Onun, yaman yalancılardan biri olduğunu sanıyorum.”

‘Çamura ateş yak, yani çamurdan tuğla yapmak için kurulan ocağı ateşle.’

039 Gerek Firavun, gerekse buyruğu altındaki askerleri *‘zorbaca emirlerini uygulayan adamları’* yeryüzünde büyüklük tasladılar.

Dönüp bize gelmeyeceklerini sandılar!

040 Biz de onu ve askerlerini yakalayıp sulara gömdük!

Şimdi bak bakalım o zalimlerin *‘zorbaların, tiranların’* sonu nasıl oldu!

041 Onları, cehennem ateşine davet eden önderler yaptık.

Kıyamet günü yardımdan yoksundurlar.

‘Kur’an, Firavunun kişiliğinde, kendini tanrı gibi gören, askerlerini kullanarak halkını baskı altında tutan bir tiran, bir zorba, bir diktatör tipi çizmiştir. Bu haksız düzende, Haman dalkavuk seçkinler sınıfını, Karun da düzenden beslenen şımarık zengin tipini simgeler.’

042 Bu dünyada peşlerine lânet *‘rahmetten yoksunluk yaftası’* taktık. Kıyamet günü de, kendisinden tiksinilen düşkün kimseler olacaklar.

043 Önceki nesilleri helak ettikten sonra, aydınlatıcı, yol gösterici ve rahmet olsun da insanlar düşünüp öğüt alsınlar diye Musa’ya kitap verdik.

028.

044 *‘Ey Muhammed!’* Biz, Musa’ya yasamızı bildirirken, sen vadinin batı tarafında bulunmuyordun.

Yaşananlara tanık da olmamıştın.

‘Sen tanık olmamıştın, bunları bilemezdin. Fakat biliyor, anlatıyorsun. Öyleyse sana vahiy veriliyor, sen bir peygambersin. Bunu muhataplarının anlaması gerekir.’

045 Biz nice nesiller yarattık.

Nice ömürler yaşandı bitti.

Medyen halkı arasında bulunup da onlara ayetlerimizi okumadın.

Bunları sana bildiren biziz!

046 Biz, Musa’ya seslenirken, sen dağın yamacında değildin.

Senden önce kendilerine uyarıcı gelmeyen bir toplumu uyarman için, Rabbinden bir rahmet olarak gönderildin.

Belki düşünürler!

047 Yapıp ettiklerinden ötürü kendilerine bir musibet gelince, “Rabbimiz! Bize bir peygamber gönderseydin de ayetlerine uyup inananlardan olsaydık ya” derler.

048 Fakat onlara katımızdan gerçek gelince, “Musa’ya verilen gibisi verilse ya!” derler.

Bunlar daha önce Musa’ya verileni de inkâr etmemişler miydi?

“Birbirini destekleyen iki büyü” dediler.

“Hiçbirine inanmayız” dediler.

‘Mucizelere büyü dediler. Belgelerimizden ibret almadılar. Elçilerimizi reddettiler. Azgınlıklarını sürdürdüler’

049 “Doğru söyleyenlerseniz, bu ikisinden daha doğru bir kitap getirin de ona uyalım” de.

‘Bu ikisinden, yani Tevrat ve Kur’an’dan. Tevrat’tan sonra inmekle birlikte onun yasalarını yürürlükten kaldırmayan İncil burada anılmamıştır.’

050 Eğer senin çağrına olumlu cevap vermezlerse bilesin, onlar sadece içlerinden gelen sapkın isteklere uymaktadırlar.

Allah’tan bir yol gösterici olmaksızın hevesine uyandan daha sapkın kim olabilir!

Allah, zulmü yol edinen kimseleri doğru yola eriştirmez!

028.

051 Andolsun, belki iyice düşünürler de ibret alırlar diye, sözü *‘ayetleri’* birbiri ardınca indirdik.

052 Kendilerine daha önce kitap verdiklerimiz buna inanırlar.

‘Tevrat ve İncil gibi vahiy temelli kitaplara inananlar Kur’an’a da inanırlar, inanmalıdırlar. Çünkü, aynı kaynaktan geliyor. Daha önceki kitapların ana temalarını içinde barındırıyor. Onların, eklemeler ve çıkarmalar sonucu oluşan yanlışlarını düzeltiyor, doğrularını onaylıyor.’

053 Onlara okununca, “Biz buna inandık. Kur’an, Rabbimizden gelmiş bir gerçektir. Biz daha önce de ona teslim olmuş kimselerdik” derler.

054 *‘Buyruklarımızı yapıp yasaklarımızdan sakınırken’* sabretmeleri *‘zorluklara katlanmaları’* sebebiyle bunlara çifte ödül verilir.

Bu kimseler, kötülüğü iyilikle savarlar. Kendilerine rızk olarak verdiklerimizden başkalarını da faydalandırmak için yerli yerince harcama yaparlar.

055 Yaramaz *‘boş, abes, saçma, çirkin’* bir söz işittiklerinde ondan yüz çevirirler. Onu söyleyenlere, “Bize bizim yaptıklarımız, size de sizin yaptıklarınız. Size uğurlar olsun!

Cahillerle *‘hakkı tanımayanlarla’* bizim işimiz olmaz” derler.

056 Sen sevdiklerini *‘yalnız kendi gücüne dayanarak’* doğru yola eriştiremezsin. Allah, kimi dilerse ona rehberlik eder. Yola gelecekleri o daha iyi bilir.

057 “Söylediklerini kabul eder de senin yanında yer alırsak, yerimizden yurdumuzdan ediliriz” dediler.

Biz onları, katımızdan bir rızk olarak gelen bütün ürünlerin bir arada bulunduğu kutlu, güvenli bir yere yerleştirmedik mi!

Fakat çoğu bilmiyor!

‘Bilmiyor, anlamıyor, bunca nimet verene, sonsuz merhamet sahibine güvenmiyor, sapkınlıkta direniyorlar.’

058 Oysa, servetiyle şımarmış nice memleketleri yerle bir ettik.

İşte onların bir zamanlar yaşadıkları yerler!

Oralarda kendilerinden sonra pek az kimse oturabildi.

Hepsi bize kaldı!

059 Rabbin, ana noktalarında ayetlerimizi okuyan bir elçi göndermedikçe şehirleri yerle bir etmez.

Biz, halkı zalim olan kentlerden başkasını mahvetmiş değiliz.

028.

060 Size verilen her şey, dünya hayatının geçici nesneleri ve süsüdür.

Allah katında olansa, hem daha hayırlı, hem de daha kalıcıdır.

Hâlâ aklınızı kullanmayacak mısınız!

061 Şimdi kendisine güzel bir söz verdiğimiz ve *‘yeniden diriliş günü’* ona kavuşacak olan kimsenin durumu, dünya hayatında kendisine bir geçimlik verdiğimiz, sonra kıyamet günü hesaba çekilmek üzere huzurumuza getirilecek kimsenin durumu gibi midir!

062 O gün *‘yargılama sürecinde’* onlara seslenir, “Hani nerdeler bana ortak olduklarını ileri sürdüğünüz yapay tanrılarınız!” der.

063 Aleyhine hüküm verilen kimseler, “Rabbimiz! İşte şunlar azdırdıklarımız. Kendimiz nasıl azdıysak onları da öylece azdırdık. Şimdi biz aradan çekildik, *‘hüküm vermen için’* onları sana bıraktık. Aslında onlar bize tapmıyorlardı” derler.

064 “Haydi yalvarsanıza yapay tanrılarınıza!” denilir.

Yalvarırlar, ama *‘düzmece tanrıları’* onlara karşılık veremezler.

Kurtuluş yok, sonunda azabı görecekler!

‘Ellerinde fırsat varken’ doğru yolu tutsalardı ya!

065 O gün onlara seslenilir, “Peygamberlere ne cevap verdiniz?” denilir.

066 O gün onlara bütün haberler körleşir *‘haber alma yolları kapanır, bilgi kaynakları*

kurur’.

Üstelik birbirlerine de soramazlar.

067 Tevbe edenlere, inananlara, güzel davrananlara gelince, bunların kurtuluşa erme ümidi vardır.

068 Rabbin, kimi dilerse onu, hem yaratır, hem de seçer. Seçim hakkı onlara verilmemiştir.

‘Kulları için neyin iyi neyin kötü, neyin güzel neyin çirkin olduğunu Allah belirler.’

Allah, bütün kusurlardan ıraktır, yücedir onların ortak koşmalarından!

069 Rabbin, onların söylemeyip içlerinde gizlediklerini de, söyleyip açığa vurduklarını da bilir.

070 Allah’tan başka ilah yoktur.

Önünde, sonunda *‘bütün zamanlarda, bütün varlıklar tarafından, gerek dünyada gerek ahirette edilen’* hamdin *‘övgülerin, şükürlerin, medihlerin’* tamamı, onadır.

Hüküm *‘verme yetkisi, yargılama hakkı, egemenlik’* onundur.

Sonunda hepiniz ona döndürüleceksiniz!

028.

071 “Söyler misiniz, Allah geceyi üzerinize kıyamete kadar uzatırsa, size ışık getirebilecek Allah’tan başka hangi ilah var? Hâlâ dinlemeyecek misiniz!” de.

072 “Allah, gündüzü üzerinize kıyamete kadar uzatırsa, bağrında dinlenebileceğiniz geceyi size getirebilecek Allah’tan başka hangi ilah var? Hâlâ görmeyecek misiniz!” de.

073 Allah, merhameti sebebiyle, sizin için, dinlenesiniz diye geceyi, nimetinden payınızı arayasınız diye gündüzü var etti.

Belki şükredersiniz!

074 O gün onlara seslenir, “Hani nerdeler, bana ortak olduklarını söylediğiniz yapay tanrılarınız!” der.

075 Her topluluktan *‘inkârcıların durumunu ortaya koyacak’* birer tanık çıkarırız. *‘İnkârcılara’* “Getirin bakalım kesin delilinizi!” deriz.

Bunun üzerine, gerçeğin Allah’tan yana olduğunu anlarlar. Uydurdukları yapay tanrılar, onları yüzüstü bırakıp gitmişlerdir.

076 Karun, Musa halkından bir adamdı. Büyüklük taslar, insanlara haksızlık ederdi.

Ona yüklü hazineler vermiştik. Hazinelerinin anahtarlarını güçlü kuvvetli bir manga adam zor taşırdı.

Halkı ona, “Şımarma! Allah şımarıkları sevmez” dedi.

077 “Allah’ın sana verdiklerini kullanarak ahiret yurdunu ara, dünyadaki payını da unutma, kazanmanın yollarını ara.

Allah sana nasıl iyilik ettiyse, sen de elindekilerle insanlara iyilik et.

Yeryüzünde bozgunculuk isteme. Allah bozgunculuk edenleri sevmez!”

‘Burada “bozgunculuk” diye dile getirilen “fesat” terimi bozulma, çürüme, dağılma, çözülme, yozlaşma, ahlaki çöküş gibi durumların genel adıdır. Peygamberlerden “ıslah” için çaba harcamalarına karşılık, Karun gibiler, ellerindeki imkânları kötü yönde kullanarak “ifsat” için çalışırlar.’

028.

078 *‘Karun’* “Bu servet bana bilgim sayesinde verildi!” dedi.

Allah, kendinden önceki nesillerden, ondan daha güçlü, daha zengin kimseleri kırıp geçirmişti, bunu bilmedi mi!

Günahkârlara günahları sorulmaz!

‘Çünkü, hepsi yazılmıştır, bütün yapıp ettikleri bilinir.’

079 Derken, şatafat içinde halkının huzuruna çıktı.

Dünya hayatını isteyenler, “Ah ne olurdu! Karuna verilen gibisi bizim de olsaydı! Ne talihli adam!” dediler.

080 Kendilerine ilim verilenlerse, “Yazıklar olsun size!” dediler, “Allah’ın, inanıp da güzel davrananlara ödülü daha hayırlıdır. Ona da, ancak *‘buyrukları yapıp yasaklardan sakınmadaki’* güçlüklere katlananlar kavuşabilirler.”

081 Sonunda, kendisini de, sarayını da yere batırdık!

Allah’a karşı, ne ona yardıma gelen bir kimse oldu, ne de o kendi kendini kurtarabildi.

082 Daha dün onun yerinde olmayı isteyenler dediler:

“Vay canına! Allah, kullarından kimi dilerse ona rızkı yayıyor da, kısıyor da.

Allah bize lütfetmeseydi bizi de yere batırmıştı.

Vay canına! Kâfirler gerçekten de başarıya erişemiyorlar!”

083 Biz, ahiret yurdunu *‘cenneti’* böbürlenmek ya da bozgunculuk yapmak istemeyenlere veririz.

Sonunda, kötülüklerden uzak duranlar kazanacaklar!

084 *‘Huzurumuza, yargı gününe’* iyilikle gelenlere *‘bir lütuf olarak’* daha iyisi vardır.

Kötülükle gelenlerse, *‘ilahi adalet gereği’* sadece yaptıklarıyla cezalandırılırlar.

....

028.
085 *‘Ey Peygamber!’* Kur’an’ı sana yükleyen, seni dönüş yerine döndürecektir.
‘Allah, seni hedefine ulaştıracak, arzunu yerine getirecek, sana başarı verecektir.’
“Kim hidayeti getirmiş, kim yanlış yollara sapmış, en iyi Rabbim bilir!” de.
086 Sen, sana bu kitabın verileceğini ummazdın. Rabbinden bir rahmet olarak ona kavuştun!
İnkârcılara asla arkacı olma!
087 Allah’ın ayetleri sana indirildikten sonra, seni onlardan alıkoymalarına fırsat verme.
Rabbine davet et!
Allah’ın yanı sıra başka ilahlar edinenlerden olma!
088 Allah’ın yanı sıra başka ilaha yalvarma!
Ondan başka ilah yoktur.
Onun zatından başka her şey fanidir *‘silinir gider’*!
Hüküm onundur!
‘Hüküm, yani hâkimiyet, egemenlik, yargılama ve karar verme yetkisi, Allah’ındır.’
Sonunda hepiniz ona döndürüleceksiniz!

029. ANKEBUT SURESİ

‘Ankebut, “örümcek” demektir. Surelere bazı hayvanların adları verilmekle, bunların birer sanat eseri, birer ayet, birer mucize, olduklarına işaret edilmiş, her eser gibi bunların da ustalarını tanıttıkları hususunda insanların dikkati çekilmektedir.’

Bismillahirrahmanirrahîm.

001 Elif, lâm, mîm.
002 İnsanlar, “İnandık” demekle *‘kendi hâllerine’* bırakılacaklarını, sınanmayacaklarını mı sanıyorlar!
003 Andolsun, onlardan öncekileri de *‘nice belalarla’* sınamıştık.
Allah, sınama yoluyla, kim doğru, kim yalancı, ortaya çıkaracaktır. Bu konuda kuşkunuz olmasın!
004 Kötülük yapanlar, bizden kaçabileceklerini mi sanıyorlar!

Ne kötü hüküm veriyor bunlar!”

‘Ne garip, ne tutarsız bir düşünce bu! Nasıl da yanılıyorlar!’

005 Allah tarafından belirlenen ecel mutlaka gelecektir! Allah’a kavuşmayı umanlar bunu bilsinler!

Allah her şeyi işitendir, bilendir.

006 Gerçek uğruna var gücüyle çaba harcayan, kuşkusuz kendi iyiliği için çaba harcamış olur. Çünkü, Allah sınırsız zengindir, âlemlere ihtiyacı yoktur!

....

029.

007 İçtenlikle inanıp da güzel davranışlar sergileyenlerin günahlarını örteriz. Onları, yapıp ettiklerinin daha güzeliyle ödüllendiririz.

008 Biz insana, ana babasına iyi davranmasını emrettik. Fakat, hakkında bilgi sahibi olmadığın bir şeyi bana ortak koşman için seni zorlarlarsa, onlara itaat etme!

Hepiniz bana döneceksiniz. Ben size yapıp ettiklerinizi bildireceğim.

009 İnanıp da güzel davranışlar sergileyenleri mutlaka iyilerin arasına katarız.

010 İnsanlardan kimileri de, “Allah’a inandık” derler, ama Allah uğrunda kendilerine bir eziyet yapılınca, insanlardan gelen belayı Allah’ın azabıyla bir tutarlar.

Rabbinden bir yardım gelince, “Biz de sizinle beraberdik” derler.

Allah, gönüllerde olanları en iyi bilen değil mi!

011 Allah, inananları da bilir, inanır gibi görünüp inanmayan ikiyüzlüleri de!

012 İnkâr edenler, inananlara, “Gelin bizim yolumuza uyun da günahlarınızı biz yüklenelim” derler.

‘Bizim yolumuza, izimize, izmimize, yaşama biçimimize.’

Oysa, onların günahlarından hiçbir şey yüklenecek değillerdir.

Hiç kuşkunuz olmasın, onlar kesinlikle yalancıdırlar!

013 Onlar hem kendi günah yüklerini, hem de *‘kandırıp kendilerine uydurdukları’* başka kimselerin yüklerini taşımak zorunda kalacaklar.

Uydurup durdukları asılsız düşünceler yüzünden kıyamet günü sorguya çekilecekler.

‘Bundan sonraki ayetler, surenin başındaki sınama konusuyla ilişkili olup eski çağlardan örnekler sunmaktadır.’

014 Andolsun! Nuh’u kendi halkına elçi olarak gönderdik. Aralarında bin yıldan elli yıl eksik bir süre kaldı.

‘Dokuz yüz elli yıl günümüzdeki insan ömrüne göre oldukça uzun bir ömürdür. Bilgi en güvenilir kaynaktan gelmektedir. Bu konuda şöyle bir fikir yürütebiliriz: Nuh aleyhisselâm zamanında dünyadaki insan sayısı pek az idi. Tufandan sonra daha da azaldı. Sayısı az olan canlıların ömürlerinin uzun olması ilahi yasalardan biridir, adetullahtır. Nitekim, sineklerin sayısı çok, ömürleri kısadır. İstisnaları bulunsa da genel gerçek budur. Bu

adetullah gereği, insanların sayısı artınca ömürleri kısalmıştır. Bir de, o zamanın son derece zor şartları içerisinde yetmiş yıllık bir ömür çok kısa gelirdi. Bir yerden bir yere gitmek için yol bile bulunmayan zamanlardı. İnsanların özellikleri elbette ona uygun olacaktı. Allah doğrusunu bilir!'

Sonunda, onlar zulümlerini sürdürürlerken, su tufanı kendilerini yakaladı!

029.

015 Nuh'u ve onun yanındaki inananları kurtardık.

Bu büyük olayı, sonra gelen tüm insanlar için bir ibret yaptık.

016 İbrahim'i de halkına elçi olarak göndermiştik.

Onlara "Allah'a kulluk edin! Ona karşı gelmekten sakının! Bilirseniz, bu sizin için daha hayırlıdır" demişti.

017 "Allah'ı bırakıp putlara tapıyor, yalanlar uyduruyorsunuz. Allah'tan başka taptıklarınız size rızk veremezler. Rızkı Allah katında arayın. Sadece ona kulluk edin, ona şükür eyleyin. Hepiniz sonunda ona döndürüleceksiniz.

018 "Size *'iletilen gerçekleri'* yalanlarsanız bilin, sizden önceki nice topluluklar da yalanlamışlardı.

Peygambere düşen açıkça bildirmekten ibarettir."

019 Görmediler mi!

Allah, ilkin yaratıyor, sonra onu tekrar ediyor.

Bu, Allah için pek kolaydır.

020 "Yeryüzünde bir gezinin de bakın!

Allah ilkin nasıl yaratmış.

Sonra da ahireti yaratacak.

Çünkü, Allah'ın gücü her şeye yeter!

'Eserlerine bakarak onun nasıl bir yaratıcı olduğunu düşünün, görün, anlayın. Bunları böyle yaratarak sınırsız ilmini, iradesini, gücünü gösteren Rabbiniz, elbet ahireti de yaratabilir.'

021 "Kimi dilerse *'insanın özgür iradesiyle yaptığı seçimini göz önüne alarak, asla kimseye haksızlık etmeksizin'* ona azap eder, kimi dilerse ona merhamet eder.

Sonunda hepiniz ona döndürüleceksiniz!

022 "Siz ne yerde, ne de gökte onu aciz *'etkisiz'* bırakamazsınız.

Size, Allah'tan başka ne bir koruyucu, ne de bir yardımcı bulunur!"

023 Allah'ın ayetlerine, ona kavuşmaya inanmayanlar, onun sonsuz merhametinden ümidi kesenlerdir.

Canlar yakan azap işte bunları beklemektedir!

029.

024 Bunun üzerine, halkının İbrahim'e tek cevabı, "Onu öldürün ya da yakın!" demek oldu.

'Yakmak üzere ateşe attılar.'

Allah onu ateşten kurtardı.

Bunda, inananlar için ayetler *'ibretler'* vardır.

025 İbrahim onlara, "Dünya hayatında birbirinize olan sevginiz yüzünden Allah'ı bıraktınız da putlara sarıldınız. Fakat, kıyamet günü birbirinize kötü sözler söyleyecek, lânetler yağdıracaksınız. Hepinizin varacağı yer cehennem ateşidir! Orada hiçbir yardımcınız olmayacak!" dedi.

026 Lût, ona inandı.

"Ben, Rabbime hicret *'göç'* edeceğim. O, üstün gücü olandır, her işini hikmet üzere yapandır" dedi.

'Lut aleyhisselâm, İbrahim aleyhisselâmın akrabalarından biridir. Daha sonra ona da peygamberlik görevi verilmiştir. Sodom kentinde görev yapmıştır.'

027 İbrahim'e, oğlu İshak'ı ve torunu Yakub'u lütfettik.

Ahirette de iyiler arasında yer alacaktır.

028 Lût'u da halkına peygamber olarak göndermiştik.

Halkına dedi: "Siz, insan toplulukları arasında sizden önce hiç kimsenin yapmadığı iğrenç bir işi yapıyorsunuz!

029 "Erkeklere yanaşıyorsunuz! Yol kesiyorsunuz! Toplantı yerlerinizde iğrenç işler yapıyorsunuz! Bunları sürdürecek misiniz!"

Halkının ona tek cevabı, "Doğru söylüyorsan Allah'ın azabını getir de görelim!" demek oldu.

030 *'Bunun üzerine Lût'* "Rabbim! Şu bozguncuLara karşı bana yardım et!" dedi.

029.

031 *'Aslında birer melek olan'* elçilerimiz, İbrahim'e müjde vermek *'oğlunun doğumunu müjdelemek'* üzere geldiklerinde, "Biz bu memleketin halkını helak etmekle görevliyiz. Çünkü, onun halkı büsbütün zalim oldu" dediler.

032 *'İbrahim kaygılandı.'*

"Lût da orada yaşıyor!" dedi.

Elçiler de, "Biz orada olanı daha iyi biliyoruz. Lût'u ve *'ona inanan'* yakınlarını kurtaracağız. Sadece karısı geride kalacak. Çünkü, o öbürlerine katıldı" dediler.

033 Elçilerimiz, Lût'un yanına vardılar.

Lût, onlar yüzünden fenalaştı, ne yapacağını bilemez oldu.

'Kadınları bırakıp şehvetle erkeklere yanaşan saldırgan eşcinsellerin, melek olmakla birlikte gencecik birer erkek kılığında görünen konuklarına bir zarar vermelerinden korkuyordu.'

Ona, "Korkma ve üzülme" dediler, "Biz seni ve *'sana inanan'* yakınlarını kurtaracağız. Karın öbürleriyle kalacak!

034 "Şu kasaba halkına gökten bir azap indireceğiz. Kötülüklerine karşılık bir ceza olacak!"

035 Onlardan geriye, akıl erdiren kimseler için açık bir ibret dersi bıraktık.

036 Medyen halkına da kardeşleri Şuayb'ı elçi gönderdik.

Onlara, "Ey halkım! Allah'a kulluk edin! Ahiret gününü umutla bekleyin. Bozguncular olup yeryüzünü karmaşaya sürüklemeyin!" dedi.

037 Fakat halkı onu yalanladı.

Bu sebeple, onları şiddetli bir sarsıntı yakaladı.

Bulundukları yerde cansız cisim kesildiler!

038 Âd halkını ve Semud halkını da yerle bir ettik.

Bunu görmek için evlerinin yıkıntılarına bakmak yeterlidir.

Şeytan, yaptıklarını kendilerine güzel göstermiş, onları yoldan çıkarmıştı. Oysa onlar, baktıklarını görebilecek kimselerdi.

029.

039 Karun ve Firavun ve Haman'ı da helak ettik.

Musa, onlara apaçık mucizelerle gelmişti.

Fakat onlar, yeryüzünde büyüklük tasladılar, inanmadılar.

Oysa, *'azgınlıkları yüzünden başlarına gelecek azabı'* engellemelerine imkân yoktu.

040 Hepsini, günah üzere apansız yakaladık.

Kimine taşlar savuran kasırga gönderdik, kimini bir çığlık alıverdi, kimini yere geçirdik, kimini de sulara gömdük.

‘Bu azapları vermekle’ Allah onlara haksızlık etmiyordu, ama onlar *‘gerçeği yalanlayarak’* kendilerine yazık ediyorlardı.

041 Allah’tan başka koruyucular edinenlerin durumu, yuva yapan örümceğin durumu gibidir.

Oysa, evlerin en dayanıksızı örümcek yuvasıdır.

Keşke bilseler!

042 Allah, insanların, kendisini bırakıp da yalvardıkları şeyleri çok iyi biliyor.

Onun, üstün gücü vardır, onurludur, kimse onu yenemez. Hikmet sahibidir, her işini nice gayeler gözeterek yapar.

043 Bu örnekleri insanlar için veriyoruz.

Bunlardan ancak bilenler ibret alabilir.

044 Allah, gökleri ve yeri hak üzere *‘yerli yerince, dengeli bir biçimde, bir amaç gözeterek’* yarattı.

İnananlar için, elbet bunda ayet *‘ibret dersi’* vardır.

045 Sana kitaptan vahiy olunanı iyi oku, namazı özenle kıl.

Namaz, insanı çirkinliklerden ve kötülüklerden alıkoyar.

‘Bu sonucun elde edilebilmesi için namazın tam kılınması gerekir. O da sünnet üzere, inceliklerine dikkat ederek olur. İsteksizce, ayetleri düşünmeksizin, aceleyle kılınan namaz, beklenen sonucu vermez. Namazının faydasını göremeyen kişi, suçu kendinde aramalı.’

Allah’ı anmak, en büyük kulluk biçimidir!

Allah, her ne yaparsanız bilir!

029.

046 Zalim olanları bir yana, kendilerine kitap verilenlerle *‘öbür semavi dinlere inananlarla’* en güzel biçimde tartışın.

“Biz, bize indirilene de, size indirilene de inandık. Bizim ilahımızla sizin ilahınız birdir. Biz ona teslim olmuşuzdur” deyin.

047 Sana, kitabı böylece *‘önceki kitaplardaki temel gerçekleri onaylayacak biçimde’* indirdik.

Kendilerine kitap verdiklerimiz, *‘kendi kitaplarında olanı senin kitabında da görür’* buna da inanırlar.

Bunlardan da *‘kendilerine kitap verilmeyenlerden de’* ona inananlar vardır.

Ayetlerimizi, ancak apaçık gerçeği görmezlikten gelenler inkâr eder.

048 Sen, bundan önce ne kitap okumuş, ne de elinle yazmıştın. Öyle olsaydı, boş söze uyanlar *‘dayanaksız söylemlere inananlar, acaba başka kitaplardan faydalanarak kendisi*

mi yazdı diye’ kuşkuya düşerlerdi.

049 Hayır! *‘Kur’an’* kendilerine ilim verilenlerin *‘kavrayışlı, gerçeği kabule yatkın kimselerin’* gönüllerine yerleşen apaçık ayetlerdir.

Zalimlerden başkası ayetlerimizi inkâr yoluna gitmez!

050 “Ona Rabbinden mucizeler indirilse ya” dediler.

“Mucizelerin hepsi Allah katındadır *‘insan kendi başına mucize gösteremez’*. Ben sadece açık bir uyarıcıyım” de.

051 Sana kitap indirmişiz, onlara okunuyor, kendilerine yetmiyor mu bu!

‘Kur’an bir mucizedir. İnsanları aciz bırakıyor. Bir benzeri yapılamıyor. Peygamberin bilmesine imkan olmayan bilgilerle doludur. Gerçekleri en güzel biçimde dile getiriyor. Hakikati bilmek isteyenlere bu kitap yeter.’

Onda, inanan kimseler için *‘sonsuz mutluluğu kazandıran’* ilahi merhamet var, inanmaya yatkın kimseler için uyarılar var.

052 İnanmayanlara, “Benimle sizin aranızda tanık olarak Allah yeter. O, göklerde ve yerde olanı biliyor. Batıla inanıp Allah’ı inkâr edenlere gelince, işte onlardır zararda olanlar!” de.

‘Batıla, yani sahte, çürük, boş, yalan olana inananlar.’

029.

053 Bir de, senden acele azap istiyorlar.

Süre belirlenmiş olmasaydı, azap onlara hemen gelirdi.

Fakat, farkına varmadıkları bir sırada ansızın gelecektir!

054 Senden acele azap istiyorlar. Oysa, cehennem inkâr edenleri çepeçevre kuşatmaktadır!

055 Kıyamet günü, azap onları hem tepelerinden, hem ayaklarının altından sarar.

Allah onlara, “Yapıp ettiklerinizden ötürü tadın bakalım azabı!” der.

056 Ey inanan kullarım! Benim yeryüzüm geniştir.

‘Yerinizi bahane ederek tembellik etmeyin. Uygun yerlere hicret edebilirsiniz.’

Yalnız bana kulluk edin!

057 Her nefis ölümü tadacaktır.

Sonra da, hepiniz bize döndürüleceksiniz!

058 İnanıp da güzel davranışlar sergileyenleri, altında ırmaklar akan cennetin saraylarına yerleştiririz. Orada temelli kalırlar.

Ne güzeldir *‘rızamızı kazanmak için’* emek verenlerin ödülleri!

059 Onlar, sabırlı olur, yalnız Rablerine tevekkül ederler.

‘Emredileni yapmakta, yasaklananlardan uzak durmakta güçlüklere katlanırlar. Ellerinden geleni yaptıktan sonra sonucu Rablerinden bekler, yalnız ona dayanır, ona

güvenirler.'

060 Kendi rızkını kazanamayan nice canlılar var.

Sizin de, onların da rızkını Allah verir.

O, işitendir, bilendir.

061 Onlara, "Kimdir göklerle yeri yaratan, güneşle ayı yasalarına boyun eğdiren?" diye sorsan, "Allah!" diyecekler.

Peki nasıl oluyor da döndürülüyorlar!

062 Allah, kullarından kiminin rızkını genişletir, kimininkini daraltır.

Allah, her şeyi bilendir!

063 Onlara, "Gökten su indirip de onunla ölümünden sonra yeri dirilten kimdir? diye sorsan, "Allah!" derler.

"Elhamdülillah" de.

Fakat onların çoğu akıllarını kullanmazlar!

'Elhamdülillah, hamdolsun Allah'a, bütün övgüler, şükürler Allah içindir.'

....

029.

064 Bu dünya hayatı bir oyundan, bir eğlenceden başka nedir ki!

Gerçek hayat, ahiret yurdundaki hayattır.

Keşke bilseler!

065 Ne zaman bir gemiye binseler, dini yalnız Allah'a özgü kılarak ona yalvarırlar.

Karaya çıkartarak kurtardık mı, uydurma tanrılar edinirler!

066 Kendilerine verdiğimiz nimetlere nankörlük eder, zevke dalarlar. Fakat yakında bilecekler!

067 Görmüyorlar mı, etraflarındaki insanlar kapılıp alınırken, biz kendilerine güvenli bir alan yapmışız.

Hâlâ batıla inanıyor, Allah'ın nimetine nankörlük mü ediyorlar!

068 Kendi uydurduğu yalanı Allah'a dayandıran, gerçek kendisine gelince onu yalanlayandan daha zalim kim olabilir!

İnkar edenler için cehennemde yer mi yok!

069 Bizim uğrumuzda var güçleriyle çaba harcayanları yollarımıza elbette eriştiririz.

Allah muhsinle beraberdir!

'Muhsin, ihsan eden, iyilik yapan, güzel düşünen, güzel davranan, her ne yaparsa güzel yapan, Rabbini görür gibi kulluk eden demektir.'

030. RUM SURESİ

‘Bu surede “Rum” kelimesiyle Bizanslılar kastedilmiştir. Surenin giriş kısmında, Bizanslılarla İranlılar arasındaki savaşlarla ilgili haberler verilir. O zamanki İranlılar ateşe tapar, Bizanslılar ise İncil’e inanırlardı. Bu nedenle, İranlılar yenince Mekkeli müşrikler, Hıristiyanlar yenince Müslümanlar sevindiler.’

Bismillahirrahmanirrahîm.

001 Elif, lâm, mîm.
002 Rum yenildi.
003 Yeryüzünün yakın bir yerinde.
Fakat bu yenilgilerinden sonra yenecekler.
004 Hem de birkaç yıl içinde.
Emir, önünde de, sonunda da Allah’ındır.
O gün müminler de sevinecekler.
005 Allah’ın yardımıyla.
‘Bu müjde dokuz sene sonra gerçekleşmiştir. Bizanslıların İranlıları yendiği gün Müslümanlar da Bedir gazasını kazanmışlardır.’
Allah kimi dilerse ona başarı nasip eder.
O, üstün gücü olandır, merhamet edendir.

....

030.
006 Allah söz vermiştir! Allah asla sözünden dönmez!
Fakat insanların çoğu bilmiyor!
007 Onlar, dünya hayatının yalnız görünen yüzünü bilirler.
Öbür dünya konusunda tam bir umursamazlık içindeler.
008 Kendileri hakkında hiç düşünmezler mi bunlar!
Allah gökleri, yeri ve ikisinin arasındakileri ancak hak üzere *‘yerli yerince, bir amaç gözeterek’* belirli bir süre için yaratmıştır.
Doğrusu, insanların çoğu Rablerine kavuşacaklarını inkâr ederler.
009 Yeryüzünde bir dolaşıp da kendilerinden önce geçmiş kimselerin sonlarının nasıl olduğuna bakmazlar mı!
Oysa onlar, kendilerinden daha kuvvetliydiler.
Yerin altını üstüne getirmişlerdi. Onu, bunlardan daha fazla imar etmişlerdi.
Onlara, ellerinde apaçık ayetler, deliller, belgeler bulunan peygamberler de gelmişti.

Allah onlara haksızlık etmiyordu, ama onlar *‘gerçeğe inanmamakla’* kendilerine yazık ediyorlardı.

010 Sonunda, Allah’ın ayetlerini yalanlayarak, alaya alarak kötülük yapanların sonları da çok kötü oldu.

011 Allah, ilkin yaratır, *‘ölümden’* sonra bir kez daha yaratır. Sonra da hepiniz ona döndürülürsünüz.

012 Sonunda kıyamet günü gelir, günahlara batan suçlular ümitlerini keserler.

013 Allah’ın yanı sıra edindikleri yapay tanrıların hiçbiri onlara yardım edemez.

Uydurma tanrılara tapanlar, artık onları inkâr ederler.

014 Beklenen kıyamet günü gelir.

O gün hepsi birbirinden ayrılırlar.

030.

015 İnanıp da güzel davranışlar sergileyenler, cennet bahçesinde neşelenirler.

016 İnkâr edenler, ayetlerimizi ve ahiret buluşmasını yalan sayanlar, azapla yüz yüze bırakılırlar.

017 Allah’ı tesbih edin! Akşama erişince, sabaha ererken,

018 günün sonunda, öğleye varınca *‘namaz kılın’*.

Göklerde, yerde yapılan övgülerin hepsi onadır.

‘Tesbih, kusurlardan ırak olduğunu dile getirerek Allah’ı anmaktır. Burada namaz manasında kullanılmıştır. Günlük beş vakit namaz özlü bir biçimde sıralanmıştır.’

019 Allah, ölüden diriyi, diriden ölüyü çıkarır.

Yeryüzünü ölümünden sonra diriltir.

İşte siz de böyle diriltileceksiniz!

‘Ölümden sonra dirilişi akla kabul ettirmek için, göz önündeki varlıklardan örnekler verilmiştir. Yeryüzünde her an kimi varlıklar ölmekte, kimileri dirilmektedir. Sonbaharda ölen canlıların bir misli baharda yeniden yaratılmaktadır. Bunları yapabilen ilahi güç, elbette ölen insanları da diriltebilir.’

020 Onun ayetlerindendir, sizi topraktan yarattı, insan oldunuz da türeyip duruyorsunuz.

‘Burada olduğu gibi öbür surelerde de sıklıkla yer alan “ayet” terimi, “Kur’an’ı oluşturan cümle” manasına geldiği gibi, Allah’ı tanıtan varlık, olay, mucize, işaret, belge manasında da kullanılmaktadır. Kur’an bir kitap olduğu gibi, şu kâinat da görünür kelimelerden oluşan anlamlı bir kitaptır.’

021 Onun ayetlerindendir, rahata eresiniz diye sizin için kendi türünüzden eşler yarattı. Aranıza bir sevgi, bir merhamet koydu.

Düşünen kimseler için bunda ayetler vardır.

022 Onun ayetlerindendir, gökleri ve yeri yarattı, size ayrı diller, türlü renkler verdi.
Bunda, kavrayabilen kimseler için ayetler vardır.
023 Onun ayetlerindendir, geceleyin uyur, gündüzleyin onun bol nimetinden rızkınızı ararsınız.
Bunda, dinleyen kimseler için elbette ayetler vardır.
024 Onun ayetlerindendir, size hem korku, hem ümit vermek üzere şimşek gösterir. Gökten bir su indirir, ölen yeryüzünü onunla diriltir.
Bunda akıl erdiren kimseler için ayetler vardır.

030.
025 Onun ayetlerindendir, gök ve yer onun emriyle durur.
Sonra, o sizi bir çağırışla çağırdı mı, bulunduğunuz yerden hemen çıkıverirsiniz.
026 Göklerde ve yerde ne varsa onundur. Hepsi de onun buyruklarını yerine getirmek için hazır beklerler.
027 O, ilkin yaratır, sonra bir kez daha yaratır. Bu *'ikinci yaratış'* ona göre pek kolaydır.
Göklerde de, yerde de en yüce nitelikler onundur!
Onun üstün gücü vardır, her işini nice gayeler gözeterek hikmetle yapar.
028 O size kendinizden bir misal veriyor:
Emriniz altında olanlardan, size verdiğimiz rızklar üzerinde sizinle aynı haklara sahip olan, kendinize saygı duyar gibi kendilerine de saygı duyduğunuz ortaklarınız var mı?
Aklını kullanan kimseler için, ayetleri ayrıntılı biçimde anlatıyoruz.
029 Hayır! O zalimler körü körüne kendi heveslerine uydular.
Allah'ın saptırdıklarını kim doğru yola eriştirebilir!
Onlara yardımcı olacak kimse de yoktur!
030 O hâlde sen, gerçeklere aykırı olan her şeyden arın da yüzünü dine, Allah'ın yaratmadaki temel amacına çevir.
Allah, insanları buna uygun yaratmıştır.
Allah'ın yaratışında değişme olmaz.
'Olmaz, olmamalı, onu bozmamalısınız ya da bozamazsınız, yerine başka şey koyamazsınız.'
Hak din budur!
Fakat insanların çoğu bilmez.
031 Hep ona dönün!
Hep ondan sakının!
Namazı tam kılın!
Allah'ın yanı sıra başka tanrılara tapanlardan olmayın!

032 Onlar dinlerini parçaladılar, kendileri de gruplara ayrıldılar, her grup kendi elinde olandan dolayı övünüp duruyor.

030.
033 İnsanlar, kendilerine bir zarar dokununca Rablerine yönelir, ona yalvarırlar.
Sonra, katından bir rahmet tattırınca, içlerinden bir takımı Rablerine ortak koşarlar.
034 Kendilerine verdiklerimize nankörlük ederler.
Haydi şimdilik keyif sürün bakalım!
Yakında görürsünüz!
035 Yoksa onlara başka tanrılara tapmalarını söyleyen bir belge mi indirmişiz!
036 Ne zaman insanlara bir rahmet tattırsak, onunla sevinirler.
Fakat, yapıp ettikleri yüzünden kendilerine bir kötülük dokundu mu, hemen ümidi keserler.
037 Görmezler mi, Allah kimine bol rızk verir, kiminin de rızkını daraltır.
Bunda inanan kimseler için alınacak dersler vardır.
038 İmdi, akrabaya, yoksula, yolda kalmışa haklarını ver.
Allah'ın rızasını isteyenler için hayırlısı budur.
İşte onlardır murada erenler!
039 İnsanların malları içinde artsın diye verdiğiniz riba, Allah katında artmaz.
Allah'ın rızası için verdiğiniz zekâta gelince, işte onu verenler sevaplarını kat be kat artıranlardır!
040 Allah sizi yarattı, sonra size rızk verdi, sonra sizi öldürür, sonunda diriltir.
Allah'ın yanı sıra ilah edindiklerinizden, bunlardan birini olsun yapabilen var mı!
Allah, onların ortak koştuklarından pek ırak, pek yücedir.
041 İnsanların yapıp ettikleri yüzünden karada ve denizde bozulma baş gösterdi. Allah, ibret alır da belki dönerler diye, yaptıklarının bir kısmının sonuçlarını onlara tattırdı.

030.
042 "Yeryüzünde gezin de daha öncekilerin sonu nasıl olmuş bir görün" de.
Onların çoğu, Allah'ın yanı sıra başka şeylere ilahlık yakıştıranlardı.

043 Allah'tan, engellenmesi asla mümkün olmayan bir gün *'kıyamet, diriliş, yargı süreci'* gelmeden önce, yüzünü gerçek dine çevir.

O gün herkesin yeri belli olacak!

044 İnkâr edenin inkârı kendi zararınadır. Faydalı işler yapanlarsa, kendileri için hazırlık yapmış olurlar.

045 Allah, inanıp da güzel işler yapanlara, sınırsız merhametiyle nice ödüller verecek.

O, inkâr edenleri asla sevmez!

046 Size rahmetinden tattırsın, emriyle gemiler yüzsün, bol nimetinden payınızı arayasınız, şükredesiniz diye rüzgârları müjdeci olarak göndermesi de Allah'ın ayetlerindendir.

047 *'Ey Muhammed!'* Senden önce de nice peygamberleri, ellerine apaçık delililler vererek, kendi toplumlarına göndermiştik.

Sonra, suç işleyenlerin cezalarını verdik.

Çünkü, inananlara yardım etmek bizim için bir sorumluluk olmuştu.

048 Allah rüzgârları gönderir, onlarla bulutları yürütür.

Bulutları, gökyüzünde nasıl dilerse öyle yayar, parçalara da ayırır.

Bir de bakarsın, aralarından yağmur süzülüyor. Onu, kullarından dilediği kimselere eriştirir.

Onların da yüzleri güler.

049 Oysa onlar, daha önce yağmurdan yana umutlarını kesmişlerdi.

050 Bak Allah'ın rahmet eserlerine!

Öldükten sonra yeri nasıl da diriltiyor!

O ölüleri de diriltir.

Onun gücü her şeye yeter.

'Allah, ölümden sonra dirilmenin mümkün olduğunu göstermek için yeryüzünden örnekler veriyor, zihni kabule hazırlıyor, insanı düşünmeye davet ediyor.'

030.

051 Bir rüzgâr göndersek de bu yüzden ekinlerini sararmış görseler, hemen nankörlük etmeye başlarlar.

052 Sen ölüye asla işittiremezsin.

Davetini, dönüp gitmekte olan sağırlara duyuramazsın.

053 Sapkın körleri döndürüp de doğru yola eriştiremezsin.

Ayetlerimizi ancak inananlara *'ya da inanmaya yatkın olanlara'* işittirirsin, onlar da hemen teslim olurlar.

‘Son iki ayette, gerçeklere gözlerini, kulaklarını ve gönüllerini kapatan, hakkı kabul etmemek için inatla direnenlerin durumu temsil üslubuyla anlatılmıştır.’

054 Allah sizi güçsüz olarak yaratıyor, güçsüzlüğün ardından bir kuvvet veriyor, kuvvetin ardından yine güçsüz yapıyor, sonunda ihtiyarlatıyor.

Allah, her neyi dilerse yaratır.

Her şeyi bilir, sınırsız gücü vardır.

055 Günü gelince kıyamet kopar. Günaha dalan suçlular, yeryüzünde bir saatten fazla kalmadıklarına yemin ederler.

Önceden de tıpkı bunun gibi çevriliyorlardı.

‘Kıyamet sonrasında nasıl aldandılarsa kıyamet öncesinde de öyle aldanıyor, haktan uzaklaşıyorlardı.’

056 Kendilerine ilim ve iman verilenler, “Allah’ın kitabındaki dirilme gününe kadar kaldınız. İşte, dirilme günü budur! Fakat siz aldırmıyordunuz” derler.

057 Zulmedenlerin, yargılama sürecinde mazeretler ileri sürmeleri kendilerine fayda vermez. Onlardan güzel davranışlar sergilemeleri de istenmez.

058 Andolsun! Kur’an’da insanlar için her türlü misali verdik.

Sen onlara bir mucize göstersen, inkâr edenler, “Siz gerçek dışı işler yapıyorsunuz!” derler.

059 Allah, hakkı tanımamakta direnenlerin kalplerini işte böyle mühürler!

060 O hâlde sabırlı ol.

Allah’ın vaadi haktır, hiç kuşkun olmasın!

Kesin inanca eremeyenler seni tereddüde düşüremesinler.

....

031. LOKMAN SURESİ

‘Hazreti Lokman, yorumcuların kimine göre peygamber, kimine göre ermiş bir bilgedir. Güzel öğütleri vardır. Halk arasında Lokman Hekim diye bilinir. Bu sözün aslı, Lokman Hakîmdir. Hakîm, hikmet sahibi, iyiyi kötüden ayırabilen, güzel sözler söyleyen, öğüt veren gibi manalara gelir.’

Bismillahirrahmanirrahîm.

001 Elif, lâm, mîm.
002 Bunlar sana o hikmetli kitabın ayetleridir.
003 Güzel davrananlar için bir yol gösterici, bir rahmettir.
004 Onlar namazı özenle kılarlar, zekâtı verirler, ahirete kesinkes inanırlar.
005 Rablerinden bir doğru yol üzerindedirler.
İşte onlardır kurtuluşa erenler!
006 İnsanlardan kimileri de, Allah yolundan bilgisizce saptırmak, onu alaya almak için laf eğlencesi alıp satarlar.
İşte alçaltıcı azap bunlar içindir!
‘Gerçeklerden alıkoyan, inancı yok etmeye çalışan, zaman öldüren, zararlı arzular uyandıran sözler, yazılar, konuşmalar, sesli ya da görüntülü yayınları alırlar, satarlar, insanları bunlarla oyalarlar.’
007 Ayetlerimiz ona okununca, sanki işitmemiş, sanki kulaklarında ağırlık varmış gibi, büyüklük taslayarak arkasını döner.
Sen de ona can yakıcı azabı müjdele!
008 Fakat inanıp da güzel işler yapanlara nimetlerle dolu cennetler vardır.
009 Orada temelli kalırlar.
Bu, Allah’ın hak vaadidir *‘gerçek sözüdür’*.
O, üstün gücü olandır, her işini anlamlı gayeler gözeterek yapandır.
010 Gökleri direksiz yarattı, görüyorsunuz.
Sizi sarsmaması için yere büyük baskılar *‘dağlar, tepeler’* yerleştirdi.
Onda her türlü canlıyı üretip yaydı.
Hem, gökten su indirdik, orada her türden faydalı bitkiler yetiştirdik.
011 İşte bunlar Allah’ın yarattıklarıdır.
Haydi gösterin bakalım başkaları ne yarattıysa!
Hayır, gösteremezler!
Zalimler apaçık bir sapıklık içindedirler!

031.
012 Lokman’a, “Allah’a şükret” diye hikmet verdik. Kim şükrederse, kendi faydasına şükreder.
Kim de inkâr ederse bilsin, Allah sınırsız zengindir, her türlü övgüye layıktır.
‘Kur’an’da geçen “hikmet” terimi, “gaye, fayda, ilim, sır, faydalı söz, peygamberlik, hüküm yetkisi, akıl kuvvetinin uygun mertebesi, söz eylem uygunluğu, doğruyu yanlıştan ayıran bilgi” gibi manalara gelir.’
013 Bir zamanlar Lokman, oğluna nasihat etti, “Yavrum!” dedi, “Allah’ın yanı sıra

başka tanrı edinme. Bu, büyük bir zulümdür, haksızlıktır.”
014 Biz insana, anne babasına iyi davranmasını tavsiye etmişizdir.
Annesi, onu nice sıkıntılara katlanarak taşımıştır. Sütten kesilmesi de iki yıl içinde olur.
‘Ey insan!’ Önce bana, sonra da ana babana şükranlarını sun.
Unutma, dönüp bana geleceksin!
015 Bununla beraber, hakkında bilgin olmayan bir şeyi bana ortak koşman için seni zorlarlarsa, onlara itaat etme. Fakat dünyada onlarla olan ilişkini uygun biçimde sürdür.
Bana yönelenlerin yoluna uy. Sonunda hepiniz bana döneceksiniz. Ben de, dünya hayatında yaptıklarınızın hepsini size bildireceğim.
016 *‘Lokman, oğluna olan öğüdünü şöyle sürdürdü:’*
“Yavrum! Bir hardal tanesi kadar da olsa, bir kaya içinde ya da göklerde ya da yerin derinliklerinde de bulunsa, Allah onu *‘yargılama sürecinde’* getirip *‘hesabına katar’*.
Allah incelikli işler yapar, her şeyden haberlidir.
017 “Yavrum! namazı özenle kıl.
İyi olanı emreyle, kötü olanı men eyle.
Başına gelene sabreyle.
Bunlar, kararlılık gösterilmeye değer işlerdendir.
018 “Kendini büyük görüp de insanlara tepeden bakma.
Yerde böbürlenerek yürüme.
Allah kendini büyük görüp övüneni sevmez!
019 “Yürüyüşünde *‘yaşayışında, davranışlarında’* ılımlı *‘dengeli, ölçülü’* ol. Sesini biraz kıs, seslerin en çirkini merkep sesidir!”

031.
020 Görmez misiniz, Allah göklerde ve yerde ne varsa hepsini emrinize verdi. Görünen görünmeyen bütün nimetlerini önünüze serdi.
İnsanlardan kimi de vardır, ne bir ilme, ne bir rehbere, ne de nurlandırıcı bir kitaba dayanmaksızın, Allah hakkında tartışır durur.
021 Onlara, “Allah’ın indirdiklerine uyun” denildi mi, “Hayır, biz atalarımızın yolunu izlemeye kararlıyız” derler.
Şeytan, onları ateşli bir azaba çağırmışsa da mı!
022 Kim, kendini içtenlikle Allah’a teslim ederse, o gerçekten sağlam bir kulpa tutunmuştur.
Bütün işlerin sonu varır Allah’a dayanır.
023 Kâfirlerin inkârı seni üzmesin. Onlar, sonunda dönüp bize gelecekler. O zaman

kendilerine, yaptıklarını haber veririz! Allah, gönüllerin sırlarını bilendir!

024 Onları biraz yaşatır, sonra da katı bir azaba süreriz!

025 Andolsun, onlara, “Gökleri ve yeri kim yarattı?” diye sorsan, ister istemez, “Allah!” derler.

“Elhamdülillah!” de. Fakat onların çoğu bilmez!

‘Allah derler ama bunun anlamını kavramış değillerdir. Sen, elhamdülillah, Allah’a hamdolsun, bütün övgüler, şükürler, senalar Allah içindir, de.’

026 Göklerde ve yerde ne varsa Allah’ındır.

Allah, sınırsız zengindir, bütün övgülere layık olandır.

027 Yerdeki ağaçlar hep kalem olsa, denizler de mürekkep olsa, ardından da yedi deniz daha bulunsa, Allah’ın sözleri yazmakla tükenmez.

Allah, üstün gücü olandır, her işini nice gayeler gözeterek hikmetle yapar.

‘Allah’ın sözleri sadece ilahi kitaplarda olanlardan ibaret değildir. Bütün meleklere, insanlara, hayvanlara ilham yoluyla söz söyler. Ayrıca, şu kâinatın içindeki bütün varlıklar, onun görünür kılınmış kelimeleridir. Kendine özgü dillerle yaratıcılarını tanıtırlar. Bunlar düşünülürse, ayette bir abartı olmadığı daha kolay anlaşılır.’

028 Sizin yaratılıp diriltilmeniz, bir tek canlının yaratılıp diriltilmesi gibidir.

Allah her şeyi işitendir, görendir.

‘Güneşin aydınlatması bakımından bir milyar ağaçla bir ağacın farkı olmadığı gibi, isimleriyle bütün kâinatı kuşatan Allah için, bütün insanları yaratmakla bir insanı yaratmak arasında fark yoktur.’

031.

029 Görmez misin, Allah geceyi gündüze girdiriyor, gündüzü geceye girdiriyor. Her biri belirli bir süreye kadar hareket edecek olan güneşi ve ayı emir altında tutuyor.

Allah sizin yapıp ettiklerinizden haberlidir.

030 Bu, Allah’ın hak, ondan başka yalvardıklarınızın batıl olmasındandır.

Allah, yücedir, büyüktür.

031 Görmez misin, Allah’ın nimetiyle denizde akıp giden gemiler, size onun ayetlerini göstermek içindir.

Bunlarda, pek sabırlı ve çok şükürlü olanlara ayetler *‘ibretler’* vardır.

032 Dalgalar *‘denizde ya da hayatta insanı kuşatan belalar, sıkıntılar, darlıklar, korkular, kaygılar’* onları kara bulutlar gibi sarınca, dini Allah’a özgü kılarak yalvarıp yakarırlar. Allah onları karaya çıkararak kurtardı mı, aralarından yola gelenler bulunur.

Ayetlerimizi, ancak gaddar bir nankör bilerek inkâr eder.
033 Ey insanlar! Rabbinizden sakının!
Sakının o günden! O gün, baba evladına, evlat babasına bir fayda sağlayamaz.
Allah'ın vaadi haktır *'sözü gerçektir'*!
Dikkat edin! Dünya hayatı sizi aldatmasın!
Dikkat edin! O aldanan, sizi Allah ile aldatmasın!
'O aldanan, yani şeytan, onun affina güvendirerek sizi günahlara sürüklemesin. Allah merhametlidir, seni affeder, günaha devam et, sonra tevbe eder kurtulursun, diyerek sizi kandırır. Ona, ya affetmezse, ya tevbe edemeden ölürsem, deyin.'
034 Kıyametin bilgisi Allah katındadır. Yağmuru o indirir. Annelerin rahimlerinde bulunanı o bilir. Kimse yarın ne kazanacağını bilmez. Hiç kimse nerede öleceğini bilemez.
'Ayette sıralananlara "mugayyebat-ı hamse" denir, "beş bilinmeyen" demektir. Belirtileri ortaya çıkmaksızın bunlar hakkında bilgi sahibi olmak imkânsızdır. "Rahimlerde bulunanı" ibaresinde kastedilen, ceninin erkek ya da dişi oluşunun bilinmesi değil, ileride biçimlenecek olan hüviyetinin bilinmesidir. Gözlemevleri yoluyla yağmur zamanını bir hafta öncesinden haber vermek de gaybı bilmek anlamına gelmez. Çünkü, belirtileri ortaya çıkmıştır. Bu bilgi, dumanı görerek ateşten söz etmeye benzer.'
Allah her şeyi bilendir, her şeyden haberli olandır.

....

032. SECDE SURESİ

'Secde, "saygıyla yere kapanmak, saygılı davranmak" demektir. Hadisin ifadesiyle, kulun Allah'a en yakın olduğu andır. Namazın en önemli bölümlerinden biridir. Allah'tan başkasına secde etmek küfürdür. Meleklerin Âdem aleyhisselâma secdesi, saygı göstermek manasındadır. Bizim, Kâbe'ye yönelip de Allah'a secde etmemiz gibidir.'

Bismillahirrahmanirrahîm.

001 Elif, lâm, mîm.
002 Kendisinde şüphe *'kuşku uyandıracak bir tutarsızlık, çelişki, yanlışlık'* bulunmayan bu kitap, âlemlerin Rabbi tarafından indirilmiştir.
003 Yoksa, "Onu uydurdu!" mu diyorlar!
Hayır! Kur'an, senden önce kendilerine uyarıcı gelmeyen bir toplumu, doğru yola

erişsinler diye uyarman için sana Rabbinden gelen gerçektir.

004 Allah gökleri, yeri ve ikisinin arasındakileri altı günde *'evrede, aşamada'* yarattı. Sonra arşa hükmetti.

'Arşa hükmetti, yani en yüce egemenlik makamına hâkim oldu, ilahi gücün etki alanına yöneldi.'

Sizin, ondan başka ne bir dostunuz vardır, ne de yardımcınız.

Düşünüp de dersinizi almayacak mısınız!

005 Gökten yere kadar bütün işleri o yönetir. Sonra, yapılan bütün işler, miktarı sizin sayımınızla elli bin sene süren bir günde ona yükselir.

006 Dış duyularla hissedilemeyeni de bilir, görünür olanı da.

O üstün gücü olandır, merhamet edendir.

007 Allah her ne yarattıysa güzel yarattı.

İnsanı yaratmaya çamurdan başladı.

008 Sonra, onun soyunu hor görülüp atılan bir damla sudan yaratarak sürdürüyor.

009 Sonra da, ona yaratılış amacına uygun bir biçim verdi, kendi ruhundan üfledi.

'Ruhundan üfledi, yani insana ilim, irade, kudret gibi ilahi niteliklerin küçücük numuneleriyle bezeli bir ruh verdi. Onun, kendine verilen bu niteliklerden hareketle yaratıcısını tanımasını istedi.'

Size kulaklar, gözler ve gönüller *'duygular'* verdi.

Ne kadar da az şükrediyorsunuz!

010 *'Ölümden sonra dirilişi inkâr edenler'* "Biz, ölüp toprak olduktan sonra yeniden yaratılacak mıyız!" diyorlar.

Evet!

Onlar, Rablerine kavuşmayı inkâr edenlerdir!

011 "Sizin için görevlendirilen ölüm meleği canınızı alacak, sonra da *'hesap vermek üzere'* Rabbinize döndürüleceksiniz" de.

032.

012 Suçluları, Rablerinin huzuruna çıkartıldıkları zaman bir görsen! Başları önlerine düşmüştür. "Rabbimiz! Gerçeği gördük, işittik. Bizi geriye döndür de seni memnun edecek işler yapalım" diye yakarırlar.

013 Dileseydik her insanı doğru yola eriştirirdik. Fakat "Cehennemi tamamen cinlerle insanlardan dolduracağım" diye kesinlikle gerçekleşecek bir söz verdik.

'Çünkü, özgür bir irade vererek yarattığımız insanların şeytana aldanacaklarını biliyorduk. İnsanları inanmaya ya da inanmamaya zorlamadık. Çünkü, imtihan sırrına

aykırı olurdu bu. İyilerle kötüler ayırt edilemezdi.'
014 Bu günün geleceğini unutmanızdan *'umursamamanızdan'* dolayı şimdi tadın bakalım azabı!
Biz de sizi unuttuk *'umursamıyoruz'*!
Yapıp durduklarınıza karşılık tadın sonsuz azabı!
015 Bizim ayetlerimize, kendilerine hatırlatılınca büyüklük taslamadan secdeye kapananlar, övgüler dizip şükürler ederek, bütün kusurlardan ırak olduğunu dile getirerek Rablerini ananlar inanır.
016 *'Geceleri rahat uykularından uyanır'* yataklarından kalkar, bir korkuyla, bir ümitle Rablerine yalvarırlar. Kendilerine rızk olarak verdiklerimizden infak ederler *'başkaları için yerli yerince harcarlar'*.
017 Yapıp ettiklerine karşılık onlar için saklı tutulan gözler sevincini şimdi kim nerden bilecek!
018 İnananla yoldan sapan bir olur mu hiç!
Bunlar asla bir olamazlar!
019 İnanıp da güzel işler yapanlara gelince, yaptıklarına karşılık onları cennet konakları beklemektedir.
020 Yoldan çıkmış azgınlarınsa, varıp varacakları yer cehennem ateşidir!
Oradan her çıkmak isteyişlerinde geri çevrilirler.
Onlara, "Şimdi tadın bakalım yalanlayıp durduğunuz ateş azabını!" denilir.

032.
021 Onlara, belki dönerler diye, *'ahiretteki'* büyük azaptan önce mutlaka *'dünyadaki'* yakın azaptan da tattırırız.
'Tufanlarla, depremlerle, hastalıklarla, daha nice musibetlerle onları uyarırız.'
022 Kendisine Rabbinin ayetleri hatırlatılıp da onlardan yüz çevirenden daha zalim kim olabilir!
Umursamaz bir tavırla suç işleyenlerin yaptıklarına karşılık cezalarını veririz.
023 Andolsun, Musa'ya da kitap verdik. Sen, ona kavuşma konusunda şüpheye düşme. Onu İsrailoğullarına doğru yol rehberi yaptık.
'İsrailoğullarına, yani Yakub aleyhisselâmın soyundan gelenlere.'
024 *'Emrettiklerimizi yapıp yasakladıklarımızdan sakınırken önlerine çıkan'* güçlüklere katlandıkları, ayetlerimize kesinlikle inandıkları zaman, onların içinden, buyruğumuzla doğru yola ileten öncüler çıkardık.
025 Rabbin, onların anlaşmazlığa düştükleri konularla ilgili olarak, kıyamet günü

aralarında kesin hükmünü verecektir.

026 Kendilerinden önce yaşamış nice nesilleri helak etmiş olmamız onları doğru yola eriştirmedi mi!

Şimdi *'birer yıkıntıya dönüşen'* yerlerinde gezip dolaşıyorlar!

Bunlarda nice ibret dersleri var.

Hâlâ mı dinlemeyecekler!

027 Kupkuru yerlere su gönderiyoruz. Onunla, kendilerinin ve hayvanlarının yedikleri ekinleri yeşertiyoruz. Bunları görmüyorlar mı *'üstünde düşünmüyorlar mı, ibret almıyorlar mı'*!

028 "Doğru sözlüyseniz söyleyin bakalım, hüküm ne zaman verilecek!" diyorlar.

'Allah, kıyamet günü aralarında kesin hükmünü verecek diyordunuz, bu söz ne zaman gerçek olacak!'

029 "Yargılama sürecindeki hüküm gününde, inkârcılara ne *'gerçeği gördükten sonra'* inanmaları fayda verir, ne de *'kendilerini düzeltebilmeleri için'* ertelenirler" de.

030 Sen onlardan yüz çevir de bekle.

Zaten onlar da beklemedeler!

....

033. AHZAB SURESİ

'Ahzab, "hizipler, gruplar, bölükler, bölümler" demektir.'

Bismillahirrahmanirrahîm.

001 Ey Peygamber! Allah'tan sakın! Kâfirlere *'ilahi gerçeği inkâr edenlere'* ve münafıklara *'inanmayıp da inanır görünen ikiyüzlülere'* uyma.

Allah her şeyi bilendir, her işini nice gayeler gözeterek yapar.

002 Rabbinden sana vahiy yoluyla gelene uy.

Allah, bütün yaptıklarınızdan haberlidir.

003 Allah'a tevekkül eyle. Vekil olarak Allah yeter!

'Allah'a dayan. O sana yeter. Fakat, elinden geleni yapmayı da ihmal etme. Tevekkül, hiçbir şey yapmadan beklemek değildir.'

004 Allah hiç kimsenin göğsünde iki kalp yaratmamıştır.

Allah, zıhar sebebiyle eşlerinizi anneleriniz gibi yapmamıştır. Ayrıca, evlatlık olarak

aldığınız çocukları, öz oğullarınız saymanızı yasal hâle getirmemiştir. Bunlar sizin dillerinize doladığınız dayanaksız sözlerdir. Allah gerçeği söyler, sizi doğru yola eriştirir.

'İslâm öncesi dönemde, bir kadın kocası tarafından, "Sen benim anam gibisin!" gibi çirkin bir sözle dışlanır, evden kapı dışarı edilir, bütün haklarından yoksun bırakılırdı. Kadınlara pek çok haklar getiren Kur'an, "zıhar" denilen bu çirkin uygulamanın da kökünü kuruttu.'

005 Onları *'evlatlık olarak aldığınız çocukları'* babalarının adlarıyla çağırın. Allah katında en uygun davranış budur.

Babalarını bilmiyorsanız, onlar din kardeşleriniz ve arkadaşlarınızdırlar *'yardımınızı esirgemeyin'*.

Yanılmalarınız yüzünden size bir sorumluluk yoktur. Fakat, bilerek yaptıklarınızdan sorumlu tutulursunuz.

Allah bağışlayıcıdır, merhamet edicidir.

'İslâm öncesi karanlık dönemin uygulamalarından biri de, evlatlık olarak alınan birinin, evlilik, miras ve benzeri konularda, soydan gelen biriyle aynı kefeye konmasıydı. Kur'an, bu konuya da açıklık getirdi, yasa koydu, hakları yeniden düzenledi.'

006 Peygamber, inananlara kendilerinden bile daha sevgilidir.

'Çünkü, üzerlerinde kendilerinden bile daha fazla hak sahibidir.'

Peygamberin hanımları sizin annelerinizdir.

Birbirlerine yakınlığı olanlar, Allah'ın kitabında, öbür inananlara ve dini için göç edenlere oranla daha fazla hak sahibidirler. Ancak, yakın arkadaşlarınıza da güzel davranmalısınız. Kitapta bu da yazılıdır.

033.

007 Peygamberlerden kesin söz almıştık.

Senden, Nuh'tan, İbrahim'den, Musa'dan, Meryem oğlu İsa'dan *'kısacası hepsinden'* sağlam birer söz almışızdır.

008 Sadıklara sadakatlerinden sormak üzere.

'Doğru kimselerin doğruluklarını bir sınav aracılığıyla ortaya çıkarmak için bunu yaptık.'

İnkâr edenler için acı verici bir azap hazırladık.

009 Ey inananlar! Allah'ın size olan nimetini anın.

Bir zamanlar üzerinize ordular gelmişti. Biz de onların üzerine rüzgârları ve sizin göremediğiniz orduları göndermiştik.

Allah bütün yaptıklarınızı görüyordu!

010 Hani, onlar *'saldırgan düşmanlarınız'* hem yukarı taraftan gelmişlerdi, hem de aşağı taraftan.

O zaman *'korkudan, kaygıdan'* gözler kaymış, yürekler ağızlara gelmişti.

Allah hakkında aklınızdan *'hiç de hoş olmayan'* çelişkili düşünceler geçiriyordunuz.

011 İşte orada, inananlar sınanmış, şiddetli bir sarsıntıyla sarsılmışlardı.

012 İnanmayıp da inanır gibi görünen ikiyüzlüler ve yüreklerinde hastalık *'kuşku, işkil'* bulunanlar, "Allah ve Peygamberi meğer bize boş sözler vermişler!" diyorlardı.

013 Onlardan bir takımı da, "Ey Medineliler!" demişti, "Sizin için tutunacak bir dal yok. Durmanın sırası değil, haydi geri dönün!"

İçlerinden kimileri de, Peygamberden *'savaşa katılmamak için'* izin istiyor, evlerinin düşman saldırılarına açık konumda olduğunu söylüyorlardı. Oysa, evleri için bir tehlike söz konusu değildi. Tek amaçları kaytarmaktı.

014 Şehrin herhangi bir yerinden girilse de kendilerinden *'ikiyüzlülerden'* karışıklık çıkarmaları istenseydi, bunu tereddütsüz yapar, yerlerinde pek az duraksarlardı.

015 Oysa daha önce, arkalarını dönmeyeceklerine *'savaştan kaçmayacaklarına'* dair söz vermişlerdi.

Allah'a verilen söz kişiye sorumluluk getirir!

'Bunun hesabı kendisinden sorulur.'

033.

016 "Ölmekten ya da öldürülmekten kaçarsanız bilin, kaçmak size fayda vermez.

Kaçsanız bile *'şu geçici dünyada, şu kısa ömürde'* fazla yaşatılmazsınız" de.

017 "Allah size bir kötülük dilese ya da merhamet etmek istese, kim ona engel olabilir! Allah'tan başka ne bir koruyucu bulabilirsiniz, ne de bir yardımcı" de.

018 Allah, savaşmaktan alıkoyanlarınızı da, yandaşlarına, "Bize gelin!" diyenlerinizi de elbet biliyor. Zaten bunların pek azı savaşa katılır.

019 Bunlar, size yapılan yardımı kıskanırlar.

Bir tehlikeyle karşı karşıya kaldıkları zaman, ölüm baygınlığı saran kimse gibi gözleri belererek sana baktıklarını görürsün.

Korku sebebi yok olunca, iyiliğinizi kıskanır, sizi sivri dilleriyle incitirler.

Onlar, gerçeğe inanmadılar. Bu nedenle, Allah onların yapıp ettiklerini boşa çıkarmıştır.

Bunu yapmak Allah'a kolaydır.

020 Bunlar, düşman ordularının gitmediklerini sanıyorlardı.

Bu ordular tekrar gelmiş olsalardı, kendileri çöllerde bedevilerin yanında bulunup,

sadece uzaktan uzağa sizinle ilgili haberleri sormayı dilerlerdi.
‘Bedevilerin, yani kırsal yerlerde çadır hayatı yaşayan insanların.’
Aranızda olsalar, pek az savaşırlardı.
‘Sadece savaşıyor görüntüsü verirlerdi.’
021 *‘Ey inananlar!’* Allah’a ve ahiret gününe kavuşmayı umanlar ve Allah’ı çokça ananlar için, Allah’ın elçisi *‘Muhammed’* en güzel örnektir.
022 İnananlar, o orduları gördüklerinde, “İşte, bize Allah’ın ve Elçisinin vaat ettiği budur! Allah ve Elçisi doğru söylemiş!” dediler.
Bu, onların sadece inancını ve teslimiyetini artırdı.

033.
023 İnananlar arasında Allah’a verdiği sözü yerine getirenler de vardır.
Bu uğurda kimi canını vermiştir, kimi de kararlarından caymaksızın beklemektedir.
024 Allah, sözlerini yerine getiren doğru kimseleri ödüllendirir. İkiyüzlüleri ise, dilerse cezalandırır, dilerse tevbelerini kabul eder.
‘Hatalarını anlayıp içtenlikle kendine yönelmeleri hâlinde onları affeder.’
Allah bağışlayıcıdır, merhametlidir.
025 Allah, inkâr edenleri kinleriyle baş başa bıraktı. Hiçbir fayda sağlayamadılar.
Allah’ın savaş sırasında gelen yardımı inananlara yetti.
Allah’ın sınırsız kuvveti, üstün gücü vardır.
026 Kendilerine kitap verilenlerden olup da onlara *‘putlara tapanlara’* yardım edenleri kalelerinden indirdi.
Kalplerine korku saldı.
Siz onların kimini öldürüyor, kimini de esir alıyordunuz.
027 Allah, onların yerlerini, yurtlarını, mallarını, henüz ayağınızı dahi basmadığınız toprakları size miras olarak verdi.
Allah’ın gücü her şeye yeter.
028 Ey Peygamber! Eşlerine şunu söyle:
“Eğer siz dünya hayatını ve onun süsünü istiyorsanız, gelin size istediklerinizi vereyim de sizi güzellikle salayım.
029 “Yok eğer Allah’ı, Peygamberini ve ahiret yurdunu *‘cenneti’* istiyorsanız bilin, Allah içinizden iyi davrananlara büyük bir ödül hazırlamıştır.”
030 Ey Peygamber hanımları!
Sizlerden biri açık bir hayasızlık yaparsa, azabı iki kat olur. Bunu yapmak Allah’a kolaydır.
‘Sizin cezanız, aynı günah için başkalarına verilecek cezanın iki katıdır.’

033.

031 *‘Aynı şekilde’* içinizden her kim de Allah’a ve Elçisine saygılı davranır, güzel davranışlar sergilerse, onun karşılığını da iki kat veririz.

Hem, onun için pek değerli bir rızk hazırlamışızdır.

032 Ey Peygamber hanımları!

Siz herhangi bir kadın gibi değilsiniz.

Kötülükten sakınan kimselerseniz, kırıtarak konuşmayın. Öyle yaparsanız, kalbinde bir hastalık bulunanlar umuda kapılırlar.

Her zaman edebe uygun sözler söyleyin.

‘Peygamber Efendimizin hanımlarına hitaben söylenen bu sözler, onlara benzemek isteyen bütün hanımlar için de geçerlidir. Onlar gibi olmak isteyen, onların yaptıklarını yapmalı!’

033 Evlerinizde oturun, İslâm öncesi zamanlardaki gibi açılıp saçılmayın.

Namazı özenle kılın, zekâtı verin.

Allah’a ve Elçisine itaat edin.

Ey ev halkı!

Allah, sizden bütün çirkinlikleri gidermek, sizi iyice arındırmak istiyor.

034 Allah’ın, evinizde okunan ayetlerini ve hikmeti hep hatırlayın.

Allah, incelikli işler yapar, her şeyden haberlidir.

035 Allah, iman eden, kendisine emredilenleri yapan, doğru yolda olan, güçlüklere sabreden, kalbi saygıyla ürperen, başkalarına yardım eden, oruç tutan, namusunu koruyan, Allah’ı çokça anan müslüman erkeklerle kadınlara günahlarından arınma imkanı vermiş ve büyük bir ödül hazırlamıştır.

033.

036 Allah ve Elçisi bir konuda hüküm verirlerse, inanan erkek ya da inanan kadının, kendileriyle ilgili konularda *‘ilahi yasayı göz ardı edip başka bir yol’* seçme hakları yoktur.

‘Sınırı aşarak’ Allah’a ve Elçisine başkaldıran kimse, apaçık bir biçimde sapmış olur.

037 Hani, kendisine Allah’ın nimet verdiği, senin de yardım ettiğin kimseye, “Eşini

sıkı tut! Allah'tan sakın!" diyordun. Allah'ın açığa vuracağı şeyi, insanlara saygın yüzünden, içinde gizliyordun. Oysa, asıl saygı duyulması gereken Allah'tır.

Zeyd, o kadınla olan ilişkisini kesince, onu seninle evlendirdik. Evlatlıkların ilişkiyi kestikleri eşlerinde inananlara bir güçlük olmasın diye böyle yaptık. Allah'ın emri yerini buldu.

'Zeyd Hazretleri, Peygamber Efendimizin evlatlığı, Hazreti Zeynep ise Zeyd'in hanımıydı. Aralarında geçimsizlik vardı. Peygamberimiz Zeyd'e, her defasında, hanımından ayrılmamasını söylüyor, ama bu ilişkinin bir yerde kopacağını da seziyordu. Sonunda Zeyd hanımını boşadı. Allah da Hazreti Zeynep'i Peygamberimize nikahladı. Bu yolla, evlatlıkların gerçekte öz çocuklarla aynı yasal haklara sahip olmadıkları gerçeğini ortaya koyarak, süregelen yanlış bir geleneği yıktı. Bu evlilikte Peygamberimizin iffetine leke sürecek bir durum yoktur. O sadece ilahi emri yerine getirmiştir. Olayın ayrıntılarını bilen insaf sahipleri bunun farkındadırlar.'

038 Allah'ın emrini yerine getirmekte Peygambere güçlük yoktur *'bundan dolayı suçlanamaz'*.

Önceki zamanlarda yaşamış insanlar arasında da Allah'ın yasası buydu.

Allah'ın emri muhakkak yerine gelir.

039 Allah'ın vahiy yoluyla bildirdiklerini başka insanlara iletenler, sadece Allah'tan çekinir, ondan başka kimseden çekinmezler.

Allah, hesap görücü olarak yeter.

040 Muhammed, sizin erkeklerinizden hiçbirinin babası değildir. Ancak, Allah'ın elçisi ve peygamberlerin sonuncusudur.

Allah, her şeyi bilendir.

041 Ey inananlar! Allah'ı çokça anın!

042 Onu, bütün kusurlardan ırak olduğunu dile getirerek sabah akşam anın.

043 O sizi karanlıklardan nura çıkarmak için melekleri vasıtasıyla üzerinize bereket indiriyor.

Allah, inananlara merhamet ediyor.

033.

044 Ona kavuştukları gün, inananlara yapılacak esenlik dilekleri "Selâm!" olacaktır.

Allah, onlar için en güzel ödülü hazırlamıştır.

045 Ey Peygamber! Biz seni bir tanık, bir müjdeci, bir uyarıcı olarak gönderdik.

046 Onun izniyle Allah'a çağıran, nurlar saçan bir kandil olarak!

047 Rablerinden gelecek büyük lütfu inananlara müjdele.

048 İnkâr edenlere ve inanmayıp da inanır görünen ikiyüzlülere uyma. Onların incitici davranışlarına aldırma.

Allah'a tevekkül eyle *'dayan, güven'*. Vekil olarak Allah yeter!

049 Ey inananlar! İnanmış kadınlarla nikah yaparak evlenir, sonra da ilişkiye girmeksizin onları boşarsanız, size bildirilen yasaya göre beklemeniz gereken süreyi beklemenize gerek yoktur. Geçinmeleri için gerekeni hemen verip o kadınları güzellikle bırakabilirsiniz.

050 Ey Peygamber! Mehirlerini *'evlenirken kadına verilmesi gereken mallarını'* verdiğin eşlerini, Allah'ın sana ganimet olarak verdiği esir kadınları, seninle beraber dini uğruna göç eden amcanın kızlarını, halalarının kızlarını, dayının kızlarını, teyzelerinin kızlarını, Peygamber kendileriyle evlenmek istediği takdirde, öbür inananlardan ayrı, yalnız sana özgü olmak üzere, kendisinin mehirini Peygambere bağışlayan inanmış kadını almanı sana helal kıldık.

İnananların eşleri ve ellerindeki esir kadınlar hakkında onların üzerine neyi farz kılmış olduğumuzu *'ayrıca'* bildirmiştik.

Sana bir zorluk olmasın.

Allah, günahları bağışlayandır, merhamet edendir.

033.

051 Onlardan dilediğini bırakır, dilediğini alabilirsin.

Bıraktıklarından da, hangisini dilersen onu almanda sana bir vebal yoktur.

Bu, onların gözleri aydınlanıp üzülmemeleri, kendilerine verdiğin şeylere razı olmaları için daha uygundur.

Allah, gönüllerinizde olanı bilir.

Allah her şeyi bilir, kullarını cezalandırmakta acele etmez.

052 Bundan sonra başka kadınlarla evlenmek, bunları başka kadınlarla değiştirmek, güzellikleri hoşuna gitse bile sana helal değildir. Elinin altındaki esir kadınlar bu hükmün dışındadır.

Allah her şeyi gözetleyendir.

053 Ey inananlar! Peygamberin evine olur olmaz zamanlarda, davet edilmeksizin girmeyin!

Davet edilirseniz, girin.

Yemek yedikten sonra gidin.

Sohbet etmek için oturup kalmayın.

Bu hâliniz Peygamberi üzüyor.

O da size bir şey söylemeye çekiniyor.

Allah, gerçeği söylemekten çekinmez.

Peygamberin eşlerinden bir şey isteyeceğiniz zaman, onu perde arkasından isteyin.

Bu sayede, sizin gönülleriniz de, onların gönülleri de daha temiz kalır.

Allah’ın Elçisini üzmemelisiniz.
Peygamberden sonra *‘boşamasından ya da ölümünün ardından’* eşleriyle evlenmeniz yasaklanmıştır.
Bu, Allah katında büyük bir günahtır.
054 Bir şeyi ister açığa vurun, ister gizleyin, Allah her şeyi bilmektedir.

033.
055 Babaları, oğulları, kardeşleri, erkek kardeşlerinin oğulları, kız kardeşlerinin oğulları, hizmetçi kadınları ve elleri altında sahip oldukları hususunda onlara vebal yoktur.
‘Konuşurken perde arkasında bulunmaları gereken Peygamber eşleri, bunlarla perdesiz konuşabilirler.’
Allah’tan sakının!
Allah her şeye tanıktır!
056 Allah ve melekleri, Peygambere rahmet dilerler.
Ey inananlar! Ona siz de salât edin *‘rahmet dileyin’* ve tam bir teslimiyetle selâm verin.
‘Şu ayet, Peygamber Efendimiz aleyhissalatü vesselâma salavat getirmenin önemini göstermesi bakımından da dikkate şayandır.’
057 Allah’ı ve Elçisini incitenleri, Allah dünyada da, ahirette de rahmetinden yoksun bırakmıştır. Üstelik, onlar için alçaltıcı bir azap hazırlamıştır!
‘Allah’ı bilinen anlamda incitmek imkânsızdır. İncitmek kelimesi burada mecaz anlamıyla kullanılmakta, ona başkaldırmayı dile getirmektedir. Keza, Peygamberi inciten, ona saygısızlık eden, Allah’ı incitmiş gibi olur, belasını bulur!’
058 İnanmış erkeklerle kadınları, yapmadıkları eylemler yüzünden incitenler, bir iftira suçu işlemiş, açık bir günah yüklenmiş olurlar.
059 Ey Peygamber! Eşlerine, kızlarına, inananların kadınlarına söyle, dış giysilerini üzerlerini sıkıca örtüversinler.
‘Bu onların inanmış kadınlar olarak’ tanınmaları, incitilmemeleri bakımından daha uygundur.
‘Bununla beraber şunu da unutma’ Allah bağışlayıcıdır, merhametlidir.
060 İnanmayıp da inanır görünen ikiyüzlüler, içlerinde çirkin niyetler barındıranlar, şehirde bozucu haberler yayanlar, eğer buna bir son vermezlerse, andolsun, seni onlara saldırtırız, sonra orada, sana yakın yerlerde ancak az bir zaman kalabilirler.
061 Lânetlenmiş olarak nerede bulunurlarsa yakalanıp öldürülürler!
062 Allah’ın, bundan önce yaşayanlara uyguladığı yasası budur!
Allah’ın yasasında bir değişme bulamazsın!

033.
063 İnsanlar senden kıyametin zamanını soruyorlar.
“Onun bilgisi ancak Allah katındadır, ne bilirsin, belki de zamanı pek yakındır” de.
064 Allah, hakkı inkâr edenleri rahmetinden yoksun bırakmış, onlara çılgın bir ateş hazırlamıştır.
065 Orada sonsuza kadar kalacaklar. Ne bir koruyucu bulabilecekler, ne de bir yardımcı.
066 O gün yüzleri ateşe çevrilirken, “Eyvah!” derler, “Keşke Allah’ın emirlerini yerine getirseydik! Keşke Peygamberin izinden gitseydik!”
067 “Rabbimiz!” derler, “Biz, efendilerimize, büyüklerimize uymuştuk. Bizi onlar saptırdılar.
068 “Rabbimiz! Onlara iki kat azap ver! Onları rahmetinden büsbütün yoksun bırak!”
069 Ey inananlar! Musa’yı incitenler gibi olmayın.
Allah onu, onların dedikodularından yana *‘halkının asılsız suçlamalarından’* temize çıkardı.
Musa, Allah katında değerli bir konuma sahipti.
070 Ey inananlar! Allah’tan korkun da dürüst konuşun!
071 O zaman işlerinizi düzeltir, günahlarınızı bağışlar.
Kim Allah’a ve Elçisine itaat ederse, büyük bir başarı kazanır.
‘Cehennemden kurtulur. Allah’ın rızasını kazanır. Nimetlerle dolu cennete girer.’
072 Biz, emaneti göklere, yere ve dağlara sunduk da onlar korkup titreyerek bunu yüklenmekten çekindiler.
‘Bazı alimler emanetin ene diye yorumlamışlardır. Ene, ben, benlik, enaniyet, kendi olma, kendi kendine olma yanılgısı. Ene kavramı, "benim" diye sahiplenme hissinden doğan zihni bir varlıktır. Ben'e takılan yetiler, yetenekler ve organlar aslında Allah’ındır. Bunlar bir tarafa ayrılınca geriye yalnız içi boş bir kavram kalır. Fakat insan, kendine emaneten verilenleri kendi malı bilip aldanır ve benlik davası güder. Böylece yaratıcısına başkaldırır ve "sen sensin ben de benim" der. Enaniyetin bir de insanlara bakan yönü vardır ki, ahlaki bir hastalık olarak ortaya çıkar. Böyle bir kimse, yalnız kendi fikrini beğenir, kendini görür, kendisi için kaygılanır, yanlış da olsa düşüncesinde direnir, geçici şeylere güvenip böbürlenir.’
Pek zalim *‘haksız davranmaya eğilimli’* ve pek cahil *‘bilgisi olmayan şeyin ardından koşmaya pek hevesli’* olan insan, onu yüklendi.
073 Allah, inanmayıp da inanır görünen ikiyüzlü erkeklerle kadınlara, Allah’ın yanı sıra başka ilahlar edinen erkeklerle kadınlara azap edecektir!
Allah, inanan erkeklerle kadınların tevbelerini kabul buyuracaktır.
Allah, çok bağışlayıcıdır, pek merhametlidir!

....

034. SEBE SURESİ

‘Sebe, Yemen topraklarında yaşamış bir halkın adıdır. Süleyman aleyhisselâm zamanında orada bir devlet vardı, rivayete göre adı Belkıs olan bir hanım tarafından yönetiliyordu. Bu kadın hükümdar ‘Saba Melikesi’ namıyla meşhurdur. Hazreti Süleyman aleyhisselâmın davetine olumlu karşılık vererek Müslüman olmuştur.’

Bismillahirrahmanirrahîm.

001 Bütün hamd *‘övgüler, şükürler, medihler’* Allah içindir!
Göklerde ve yerde ne varsa onundur.
Ahirette de övgülerin tamamı, onadır.
O, her işini hikmetle yapar, her şeyden haberlidir.
002 Yere gireni de bilir, ondan çıkanı da.
Gökten ineni de bilir, oraya yükseleni de.
O, merhametlidir, bağışlayıcıdır.
003 İnkâr edenler, “Kıyamet bize gelmez” dediler.
De onlara: “Hayır! Gaybı bilen Rabbime yemin ederim, o size kesinlikle gelecektir! Ne göklerde, ne de yerde olanların zerre kadarı, ondan ufak ya da büyük de olsalar, onun ilminin dışında kalamazlar. Hepsi apaçık bir kitapta yazılıdır.
‘Gaybı, yani gözlem alanına girmeyen, dış duyularla hissedilemeyen şeylerle ilgili bilgileri.’
004 “İnanıp da güzel davrananlara ödüllerini vermek üzere her şeyi yazmıştır.”
Bütün günahlarından arınma nimeti verilir. Onlar için güzel bir rızk vardır.
005 Ayetlerimizi hükümsüz bırakmak için çaba harcayanlara gelince, onlar için en iğrencinden acı verici bir azap vardır!

006 Kendilerine ilim verilenler, sana Rabbinden indirilenin gerçek olduğunu, üstün gücü bulunan ve bütün övgülere layık olanın yoluna ilettiğini görürler.
007 Gerçeği inkâr edenler dediler:
"Ölüp de un ufak olduktan sonra yeniden diriltileceğinizi söyleyen bir adamı size gösterelim mi!

034.
008 "Yalan söyleyerek Allah'a iftira mı ediyor, yoksa kendisinde bir delilik mi var!"
Asla! *'Peygamber ne yalancıdır, ne de uyduruyor!'* Fakat, ahirete inanmayanlar azapta ve derin bir sapkınlıktadırlar!
009 Onlar, gökten ve yerden önlerine ve arkalarına bakmıyorlar mı! Dileseydik, onları yerin dibine geçirir ya da üzerlerine gökten parçalar indirirdik.
Bunda, Allah'a yönelen her kul için bir ibret dersi vardır.
010 Andolsun, "Ey dağlar ve kuşlar! Onunla birlikte seslenin!" diye Davud'a bir nimet verdik. Ona demiri yumuşattık.
'Davud aleyhisselâm, bir mucize olarak, demiri eliyle hamur gibi yoğurur, çeşitli eşyalar yapardı.'
011 "İyi koruyan giysiler yap, onları güzelce biçimlendir" diyerek.
'Ey inananlar!' Siz de güzel işler yapın. Ben, sizin bütün yaptıklarınızı görüyorum.
'Size örnek olsun diye peygamberlerin yaptıklarını anlatıyoruz. Onların imanına, ibadetine, ahlakına mirasçı olun. Bunun yanı sıra ellerine verdiğimiz harika işlerin benzerlerini de yapın. Nuh gemi yaptı, Davud demiri yoğurdu, Süleyman havaya bindi, İsa hastaları iyileştirdi, kısacası her biri bir fende mucizeler gösterdi. Çalışın, siz de benzerlerini yapın!'
012 Süleyman'ın emrine de rüzgârı verdik. *'Onu kullanarak uzak yerlere giderdi.'* Sabahki yolu bir ay, akşamki yolu bir ay idi *'bir günde iki aylık yolu gidebiliyordu'*.
Onun faydalanması için, bakır madenini su gibi akıttık.
Rabbinin izniyle, elinin altında cinlerden de çalışanlar vardı. Onlardan kim emrimizden çıkarsa, ona alevli ateşin azabından tattırırdık.
'Bu ayetler, örtülü bir dille, demiri biçimlendirerek eşyalar yapmak, uçak imal etmek gibi sanayi unsurlarına insanları teşvik etmektedir.'
013 Cinler, Süleyman'ın arzusuna uygun olarak, tapınaklar, simgeler, havuz gibi geniş kaplar, büyük kazanlar yaparlardı.
Şükredin ey Davud hanedanı!
Kullarımdan pek azı şükredicidir!
014 Allah, Süleyman'ın ölüm hükmünü verdi. Cinler onun ölümünü sezemediler. Asasını kemiren bir güve sayesinde sezebildiler. Süleyman yere düşünce, öldüğünü

anladılar. Cinler, görünmez olanı bilselerdi, o alçaltıcı azapta kalmazlardı.

'Süleyman aleyhisselâm, asasına dayanarak oturur, cinleri denetlerdi. Eceli geldi, oracıkta ölüverdi. Asasına dayalı bedeni öylece kaldı. Güve asayı kemirince, yere yıkıldı. Cinler, onun ölümünü o zaman anlayabildiler.'

034.

015 Sebe halkı için bulundukları yerde bir alâmet vardı: Sağlı sollu iki bahçe.

Onlara, "Rabbinizin rızkından yiyin de ona şükredin. İşte size hoş bir kasaba, bağışlayan bir Rab!" denilmişti.

016 Fakat onlar yüz çevirdiler. Biz de üzerlerine önüne çıkanı sürükleyen büyük bir sel gönderdik. Geriye, buruk meyveli, ılgınlı, biraz da sedirli iki harap bahçe kaldı!

017 İnkârları sebebiyle onları böyle cezalandırdık.

Biz, sadece nankörleri cezalandırırız!

018 Onlarla, bereketlendirdiğimiz beldeler arasında, birbirine bitişik yerleşim birimleri oluşturduk. Bunlar arasında gidiş gelişler takdir ettik. "Oralarda gece gündüz güven içinde gezip dolaşın" dedik.

019 "Rabbimiz yolumuzu uzattı!" dediler.

Kendilerine yazık etmiş oldular.

Biz de onları yerle bir ettik.

Sonrakilere bir efsane yaptık!

Sabırlı ve şükürlü kimseler için bunda ibretler vardır.

020 İblis, onlar hakkındaki tahmininde yanılmamıştı!

İnananların bir kısmı dışında hepsi ona uydular!

'Şeytan, onları azdırırım, bana uyarlar, sana şükretmezler, demişti. Bu sözü gerçek oldu.'

021 Oysa şeytanın insanlar üzerinde hiçbir zorlayıcı gücü yoktu.

'O, hiçbir şey yaratamaz, insanlara zorla bir şey yaptıramaz, sadece kuruntu verebilirdi.'

Biz, ahirete inananlarla, bu konuda kuşkusu olanları işte böyle ortaya çıkartırız.

Rabbin, her şeyi korur, gözetir.

022 "Allah'tan başka taptıklarınıza yalvarın bakalım. Onlar ne göklerde, ne de yerde zerre kadar bir şeye hükmedemezler. Bunlarda ortaklıkları da yoktur. Onun, onlardan yardımcısı da yoktur" de.

034.

023 Allah'ın izin verdikleri bir yana, onun katında hiç kimse bir başkasına yardım edemez.

Onların *'ölümlerinden sonra yeniden dirilenlerin'* kalplerindeki korku *'kıyamet korkusu'* silinince, birbirlerine, "Rabbiniz ne söyledi?" derler.

"Gerçeği söyledi. O, yücedir, büyüktür" derler.

024 "Kimdir sizi gökten ve yerden rızklandıran?" de.

"Allah" de.

"Öyleyse, biz ya da siz, ya doğru yoldayız ya da apaçık bir sapıklıkta!" de.

025 "Bizim suçlarımızdan siz sorumlu olmazsınız.

Sizin yaptıklarınızdan da biz sorumlu olmayız" de.

026 "Rabbimiz bizi toplar, sonra da aramızda adaletle hükmeder. O, adalet üzere hüküm veren, her şeyi bilendir" de.

027 "Onun yanı sıra tanrı edindiklerinizi bana göstersenize!

Hayır, yanıldınız!

Allah'ın üstün gücü vardır, her işini nice gayeler gözeterek hikmetle yapar" de.

028 Seni, bütün insanlara bir müjdeci, bir uyarıcı olarak gönderdik.

Fakat insanların çoğu bunu bilmez!

029 "Doğru sözlüyseniz söyleyin bakalım, bu tehdit ne zaman gerçekleşecek?" derler.

030 "Sizin için bir süre belirlenmiştir. Ondan ne bir saat geri kalabilirsiniz, ne de öne geçebilirsiniz" de.

031 İnkâr edenler, "Biz ne Kur'an'a inanırız, ne de ondan öncekilere" dediler.

Rablerinin huzurunda suçu birbirlerine atıp dururlarken bu zalimleri bir görsen!

Güçsüz sayılanlar, büyüklük taşlayanlara, "Siz bizi etkilemeseydiniz inanan kimseler olurduk" derler.

034.

032 Büyüklük taslayanlar da güçsüz sayılanlara, "Size doğruluk rehberi geldikten sonra ondan sizi biz mi zorla alıkoyduk! Hayır! Siz zaten suçlu kimselerdiniz!" derler.

033 Güçsüzler de büyüklük taslayanlara, "Hayır! İşiniz gece gündüz düzenbazlık etmekti! Bizim, Allah'ı inkâr etmemizi, ona ortaklar koşmamızı buyururdunuz!" derler.

Azabı gördükleri zaman pişmanlıktan içleri yanar.

İnkâr edenlerin boyunlarına demir halkalar geçiririz.

Onlar, ancak işledikleri günahları yüzünden cezalandırılırlar.

034 Biz hangi memlekete bir uyarıcı göndermişsek, oranın şımarık zenginleri, “Biz, size gönderileni inkâr ediyoruz” demişlerdir.

035 “Biz, mal bakımından da, evlat bakımından da daha zenginiz. Bize azap yok” demişlerdir.

036 “Rabbim, kimi dilerse ona bol rızk verir, kimi dilerse onun rızkını kısar. Fakat insanların çoğu bunu bilmezler” de.

‘Şımarık zenginler, servetlerine güvendiler, büyüklük tasladılar, aldandılar. Oysa, serveti veren de Allah, alan da Allah. Dilerse bol verir, dilerse az verir. Her ikisi de insanları sınamak içindir.’

037 Sizi, bize yaklaştıracak olan, ne mallarınız, ne de çocuklarınızdır. Sadece inanıp güzel işler yapanlar bize yakın olabilirler.

Bunları nice ödüller beklemektedir. Onlar, cennetin yüksek yerlerinde güven içinde yaşayacaklardır.

038 Ayetlerimizi etkisiz bırakmaya yeltenenlerse, azapla yüz yüze bırakılırlar.

039 “Rabbim kimi dilerse ona bol rızk verir. Kimi dilerse onun rızkını kısar. Size rızk olarak verilenlerden neyi infak ederseniz *‘başkaları için yerli yerince harcarsanız’* onun yerini doldurur. Çünkü o, rızk verenlerin en hayırlısıdır!” de.

034.

040 O gün onların hepsini bir araya toplarız. Sonra da, meleklere, “Size tapanlar bunlar mıydı?” deriz.

041 Melekler, “Sen bütün kusurlardan ıraksın! Sensin bizim dostumuz. Hayır, onlar cinlere tapıyor, çoğu onlara inanıyordu” derler.

042 O zulmedenlere, “Tadın bakalım o yalanladığınız ateşin azabını! Bugün birbirinize ne fayda, ne de zarar verebilirsiniz!” deriz.

043 Onlara apaçık ayetlerimiz okununca, “Bu adam sizi atalarınızın taptıklarından alıkoymak istiyor” derlerdi.

“Bu, insanlar tarafından uydurulmuştur” derlerdi.

Gerçek kendilerine gelince, inkâr edenler, “Bu apaçık bir büyüdür” derlerdi.

044 Oysa biz, onlara okuyacakları bir kitap vermemiştik. Senden önce bir uyarıcı da göndermemiştik.

‘Hiçbir ilme dayanmıyorlardı.’

045 Bunlardan öncekiler de yalanlamışlardı.

Üstelik bunlar, onlara verdiklerimizin onda birine bile erişemediler. Elçilerimizi yine de yalanladılar.

Şimdi bak bakalım nasıl oldu inkârım!

046 "Size bir tek öğüdüm var" de, "Allah için, başkalarıyla birlikte ya da tek başınıza kalınca iyice düşünün. Arkadaşınızda delilikten eser yok. O, sadece uyarıcıdır, sizi çetin bir azabın öncesinde uyarıyor.

047 "Sizden bir karşılık istersem o sizin olsun. Benim ödülümü Allah verecek. O her şeye tanıktır" de.

048 "Rabbim gerçeği indirir. Duyu alanına girmeyeni en iyi bilen odur" de.

....

034.

049 "Hak *'gerçek, doğru'* geldi, batıl *'sahte, yalan, boş'* artık ne yenisini yapabilir, ne de eskisini geri getirebilir!" de.

050 "Ben sapıtırsam, kendimden dolayı sapıtırım. Doğru yola erişirsem, Rabbimin vahiy vermesiyledir. Doğrusu, o her şeyi işitir. Kullarına pek yakındır" de.

051 Bir görsen onları korkuyla çırpınırlarken!

Kaçacak yerleri yoktur.

Yakın bir yerde yakalanmışlardır!

052 "Allah'a inandık!" demektedirler. Fakat bunca uzak yerden erişmek ne mümkün!

'Bunu dünyadayken söylemeleri gerekiyordu. Ölüp de gerçekleri gözleriyle gördükten sonra söylemelerinin kendilerine bir faydası yok!'

053 Oysa daha önce onu inkâr ediyor, gayba taş atıyorlardı!

'Bir ilme dayanmaksızın ileri geri konuşuyor, saygısızca atıp tutuyorlardı.'

054 Artık, kendileriyle arzularının arasına perde çekilmiştir. Tıpkı bundan önce benzerlerine yapıldığı gibi. Çünkü onlar, şüpheye varan bir tereddüt içindeydiler.

035. FÂTIR SURESİ

'Fâtır, "fıtratları yaratan" demektir. Allah'ın güzel isimlerinden biridir. Fıtrat ise, "kâinattaki her bir varlığın ilk yaratılışı, sonradan kazanılmayan temel nitelikleri" manasına gelir. Söz gelişi, bir insanın iki göz sahibi olması, su içme ihtiyacı fıtrattandır, ama okuması, yazması, yüzmesi sonradan kazanılmış özelliklerdir. İlk yaratılıştaki niteliklere fıtrî, sonradan kazanılanlara ise kesbî denir.'

Bismillahirrahmanirrahîm.

001 Bütün övgüler, gökleri ve yeri yaratan, melekleri ikişer, üçer, dörder kanatlı elçiler yapan Allah içindir.

'Kimi yorumculara göre, kanat sayıları meleklerin güçlerine, yeteneklerine, sorumluluklarına işaret eden birer simgedir.'

Yaratmada her neyi dilerse artırır.

Allah'ın gücü her şeye yeter.

002 Allah, insanlara rahmetinden her neyi açarsa onu tutabilecek kimse yoktur, her neyi tutarsa da onu salacak yoktur.

O üstün gücü olandır, her işini anlamlı gayeler gözeterek hikmetle yapandır.

003 Ey insanlar! Allah'ın üzerinizdeki nimetini anın!

Allah'tan başka size göklerden ve yerden rızk veren bir yaratıcı mı var!

Ondan başka ilah yoktur!

O hâlde nasıl olur da yüz çevirirsiniz!

....

035.

004 Seni yalanlıyorlarsa, senden önce de nice peygamberler yalanlanmıştı.

Bütün işler *'yargılama sürecinde hesaba katılmak üzere'* Allah'a döndürülür.

005 Ey insanlar! Allah'ın sözü kesinlikle gerçektir. Dikkat edin de dünya hayatı sizi aldatmasın. O aldanan da sizi Allah ile aldatmasın!

'Şeytan, aldandı, isyan etti. Seni de aldatmak ister. Allah affedicidir, canın ne isterse yap, sonra tevbe eder iyilerden olursun, diyerek seni aldatır.'

006 Şeytan sizin düşmanınızdır. Siz de onu düşman edinin. O, kendine uyanları, sadece çılgın alevli ateşe arkadaşlar olmaya çağırır.

007 İnkâr edenlere çetin bir azap vardır. İnanıp güzel davranışlar sergileyenlere ise, hem günahlarından arınma nimeti, hem de büyük bir ödül vardır.

008 Ya kötü işleri kendisine güzel gösterilip de onu güzel gören kimse!

'Böyle biri kötülükten uzak duran kimseyle bir olur mu!'

Allah, kimi dilerse *'onun tercihlerini hesaba katarak, asla haksızlık etmeksizin'* saptırır, kimi dilerse doğru yola eriştirir.

Onlar için üzülüp de kendini harap etme.

Allah onların bütün yapıp ettiklerini bilir.

009 Rüzgârları estirerek bulutları yürüten, Allah'tır!

Yağmur yüklü bulutları ölü bir beldeye süreriz.

Ölümünden sonra toprağa onunla hayat veririz.
Ölülerin dirilmesi de bunun gibi olacaktır!
010 İzzet *'güç, onur'* isteyen bilsin, izzetin hepsi Allah'ındır!
Güzel sözler ona yükselir!
O sözleri yükselten de güzel davranışlardır.
Kötülük yapmak için düzen kuranlara çetin bir azap vardır. Kurdukları düzenler silinip gidecek!
011 Allah sizi önce topraktan, sonra nutfeden *'aşılanmış yumurtadan'* yarattı. Sonra da, sizi eşler yaptı.
Onun bilgisi olmadan ne bir dişi hamile kalır, ne de yavrular.
Bir canlıya uzun ömür verilmesi, ömrünün azaltılması bir kitapta *'kader kitabında'* yazılıdır.
Bunlar Allah için kolaydır.

035.
012 İki büyük su kütlesi bir olmaz.
Şu tatlı, susuzluk keser, içilmesi kolaydır.
Şu da tuzlu, acıdır.
Fakat her ikisinden de taze et yersiniz.
Takmak üzere süs eşyaları çıkarırsınız.
'Allah, bir şeyden her şeyi yaratıyor. Fıtratları, yani yaratılıştan gelen özellikleri zıt olan varlıkları aynı maddeden yaratması onun düşünülmeye değer fiillerindendir.'
Bol nimetinden payınızı aramanız, şükretmeniz için, gemilerin dalgaları yararak yüzdüğünü görürsün.
013 Gündüzü geceye girdirir, geceyi de gündüze girdirir.
Güneşle ay, onun yasalarına uyarak, onun tarafından belirlenen bir zamana kadar akar gider.
Rabbiniz Allah budur!
Mülk *'hâkimiyet, hüküm verme yetkisi, egemenlik'* onundur.
Ondan başka taptıklarınız bir çekirdek zarına bile hükmedemezler.
014 Onlara yalvarsanız yalvarmanızı işitmezler. İşitseler bile size karşılık veremezler.
Kıyamet günü, sizin kendilerine tapınmanızı kabul etmezler *'reddederler, sizi yalanlarlar'*.
Kimse haber veremez sana, her şeyden haberi olan gibi!
015 Ey insanlar! Allah'a ihtiyacı olan yoksullar sizlersiniz. Allah, sınırsız zengindir, övgüye layık olandır.

016 Dilerse sizi yok eder, yerinize yeni bir halk getirir *‘başkalarını yaratır’*.
017 Bu, Allah’a hiç de zor gelmez.
018 Günahkâr kimse bir başkasının günahını çekmez.
Günah yükü ağır olan kimse, onun taşınmasını istese, gelen yakını da olsa, yükünden bir şey yüklenmez.
Sen ancak, görmemelerine rağmen Rablerinden korkanları, namazı özenle kılanları uyarırsın.
Arınan, kendi menfaati için arınmış olur.
Sonunda, dönüş Allah’adır!

035.
019 Ne körle gören bir olur,
020 ne karanlıklarla aydınlık,
021 ne de gölgelikle sıcaklık.
022 Dirilerle ölüler de bir olmazlar!
Allah kimi dilerse ona işittirir.
Sen kabirlerdekilere işittiremezsin!
‘Ölüler işitemedikleri gibi, gerçeği kabul etmemek için direnenler de işitmezler, anlamazlar, inanmazlar.’
023 Sen sadece uyarıcısın.
‘Görevini güzelce yap, gerisine karışma, insanları zorlamak gibi bir görevin, yetkin, sorumluluğun yok.’
024 Biz seni, ödülleri müjdelemen, tehlikelere karşı uyarman için gerçekle gönderdik.
İçlerinde uyarıcı bulunmayan hiçbir topluluk olmamıştır.
025 Seni yalanlıyorlarsa, onlardan öncekiler de yalanlamışlardı.
Peygamberleri onlara apaçık deliller, belgeler, sayfalar, nurlu kitaplar getirmişlerdi.
026 Sonra, o inkâr edenleri yakalayıverdim!
Nasıl oldu inkârım!
027 Görmez misin, Allah gökten bir su indiriyor.
Biz onunla türlü renklerde ürünler yetiştiriyoruz. Dağlarda da beyaz, kırmızı, siyah ve türlü renklerde yollar var ediyoruz.
028 İnsanlar, hayvanlar, davarlar da böyle rengârenktir.
Allah korkusunu ancak bilen kulları duyar!
Allah üstün gücü olandır, günahları bağışlayandır.
‘Allah korkusunda lezzet vardır. Çünkü, insanı onun rahmet kucağına atar. Bu tatlı korku, düşman korkusuna benzemez. Buradaki ilim de hakikat bilgisidir. Kalbinin en derin

sezişleriyle Rabbini tanımak demektir. İşte onlar tadar bu şirin korkuyu. Sonra da Rahmanın rahmet kucağına atılırlar.'

029 Allah'ın kitabını okuyanlar, namazı özenle kılanlar, kendilerine rızk olarak verdiklerimizden gizlice ya da açıkça vererek yoksulları da faydalandıranlar, işte ancak bunlar kesintisiz bir kazancı umabilirler.

030 Allah, onlara emeklerinin karşılıklarını vermekle kalmayacak, merhameti sebebiyle fazlasını da verecek.

Çünkü o, günahları bağışlayan, şükrün karşılığını fazlasıyla verendir.

035.

031 Sana vahyettiğimiz bu Kitap, kendinden önceki *'vahiy kaynaklı'* kitapları doğrulayıcı olarak gelen bir hak kitaptır.

Allah, kullarının bütün hâllerinden haberlidir, her şeyi görendir.

032 Sonra da, bu Kitabı, kullarımızdan seçtiklerimize miras kıldık.

Onlardan, kimi kendi kendinin zalimidir, kimi ortalarda bir yol tutar, kimi de Allah'ın izniyle hayırda ileri gider.

İşte büyük lütuf budur!

033 *'Hayırda ileri gidenler'* sonsuz mutluluk cennetlerine girerler.

Orada altın bileziklerle, incilerle süslenirler.

İpekli giysiler giyerler.

034 "Bizden üzüntüyü gideren Allah'a şükürler olsun.

Rabbimiz gerçekten kötülüklerden arındırıyor.

Yapıp ettiklerimize fazlasıyla karşılık veriyor" derler.

035 "Rabbimiz, bizi temelli kalınacak yurda yerleştirdi.

Bize orada ne bir yorgunluk dokunacak, ne de bıkkınlık gelecek."

036 İnkâr edenlere de cehennem ateşi vardır!

Ne ölmelerine izin verilir, ne de azapları hafifletilir.

Biz, inkâr edenlerin hepsini böyle cezalandırırız!

037 Orada, "Rabbimiz! Bizi çıkar da daha önce yaptıklarımızdan başka türlü olacak güzel işler yapalım!" diye feryat ederler.

Size, düşünecek olanın düşünebileceği kadar ömür vermedik mi!

Size uyarıcı gelmedi mi *'o zaman niye inanmadınız'*!

Şimdi tadın bakalım azabı!

Zalimlerin yardımcısı yoktur!

038 Allah göklerin ve yerin gizli hakikatini de bilir, kalplerin derinliklerinde olanı da.

035.

039 Sizi yeryüzünde halifeler yapan, odur.

‘Halifeler, yani öbür varlıklara oranla yetkili bir konuma getirilip sorumlu tutulanlar.’

İnkâr edenin inkârı kendi zararınadır.

Kâfirlerin inkârı, Rableri katında, ancak kendilerine yönelen gazabı artırır.

İnkârcıların inkârı, kendilerine ziyandan başka bir şey kazandırmaz!

‘İnkar etmekle Allah’a zarar veremezler. Kendileri zarar eder, cezaya müstahak olurlar.’

040 “Allah’ı bırakıp da yalvardığınız yapay tanrılarınıza bir baktınız mı!

Hadi gösterin bana, yeryüzünde neyi yarattılarsa!

Yoksa onların göklerde mi ortaklıkları var!

Yoksa kendilerine bir kitap vermişiz de ondaki bir belgeye mi dayanıyorlar!

Hayır! O zalimler, birbirlerine aldanıştan başka bir şey vaat etmiyorlar.

041 Yıkılıp gitmesinler diye gökleri de, yeri de tutan, Allah’tır.

Yıkılmaya yüz tutarlarsa, onları bundan sonra kimse tutamaz.

Doğrusu o, kullarını cezalandırmakta acele etmeyen, günahları bağışlayandır.

042 Allah’a kuvvetle yemin ettiler ki, kendilerine bir uyarıcı gelirse, geçmiş toplulukların en birincisinden daha iyi bir biçimde doğru yola erişecekler. Uyarıcı gelince, sadece nefretlerini artırdılar!

043 Yeryüzünde büyüklük taslıyor, kötülük düzenleri kuruyorlardı!

Oysa, kötülük düzeni ancak kendi kurucularına zarar verir.

Öncekilere uygulanan yasayı *‘azgınların bir azapla cezalandırılmasını’* mı bekliyorlar!

Allah’ın yasasında ne bir değişiklik bulabilirsin, ne de bir sapma.

044 Bunlar, yeryüzünde dolaşıp da kendilerinden öncekilerin sonunun nasıl olduğunu görmediler mi!

Oysa onlar kendilerinden daha kuvvetliydiler.

Ne göklerde, ne de yerde Allah’ı etkisiz bırakacak hiçbir güç yoktur. Çünkü, onun sonsuz bilgisi, sınırsız gücü vardır.

045 Allah insanları yapıp ettiklerinden ötürü hemen cezalandırsaydı, yeryüzünde bir tek canlı bırakmazdı.

Fakat onları kendisi tarafından belirlenmiş bir vadeye kadar erteler. Vadeleri dolunca gerekeni yapar.

Allah, kullarını görmektedir!

....

036. YASİN SURESİ

‘Surenin adı “ya” ve “sin” harflerinden oluşmaktadır. Öbür surelerin başlarında bulunan “kesik harfler” gibi bunlar da ilahi birer şifredir. Kimi yorumculara göre, “Ey insan!” demektir. Yasin suresi hakkındaki hadislerden birinde, “Kur’an’ın kalbi Yasin suresidir. Kim, Allah’ı ve ahiret yurdunu dileyerek onu okursa günahları bağışlanır. Onu ölülerinize okuyun” buyurulmuştur.’

Bismillahirrahmanirrahîm.

001 Ya, sin!
002 Hikmetli Kur’an’a yemin ederim!
‘Hikmetli, yani faydalı sözlerle, güzel öğütlerle dolu, iyiyi kötüden ayıran, varlıkların yaratılış amacını bildiren.’
003 Şüphesiz, sen gönderilmiş elçilerdensin.
004 Dosdoğru bir yol üzerindesin.
005 Bu Kitap, üstün gücü, sınırsız merhameti bulunan Rabbin tarafından indirilmiştir.
006 Ataları uyarılmadığı için gâfil kalmış bir toplumu uyarman için.
007 Onların çoğu hakkında söz gerçekleşmiştir, artık inanmazlar.
‘Peygamberin ilettiklerini inatla inkâr edenler azabı hak ettiler.’
008 Boyunlarına, çenelerine kadar varan demir halkalar geçirmişizdir. Bu yüzden, kafaları yukarı kalkıktır.
009 Önlerine bir set, arkalarına bir set çekmiş, onları perdelemişizdir, artık göremezler.
010 Uyarsan da, uyarmasan da onlar için birdir, inanmazlar.
‘Çünkü, sağıra işittiremez, köre gösteremez, ölüye duyuramazsın!’
011 Sen ancak, Kitaba uyan, görmeksizin Rahmandan sakınanı uyarabilirsin.
‘Rahmandan, yani bütün varlıklara ayrım yapmaksızın merhamet eden Allah’tan.’
Ona günahlarından arınma nimetinin ve büyük bir ödülün müjdesini ver.
012 Ölüleri biz diriltiriz! Hem yapıp ettiklerini, hem de eserlerini *‘bıraktıkları iyi ya da kötü izleri’* biz yazarız. Her şeyi imamımübinde sayıp sıralamışızdır.
‘İmamımübinde, yani varlıklarla ilgili bilgileri içeren temel kitapta. Kâinattaki her olay ona uygun biçimde gerçekleşir. Her varlık oradaki plana göre yaratılır. Yüksekten bakan bir ayna gibi bütün zamanları, olayları, yerleri içine almıştır.’

036.
013 Onlara, elçilerimizi gönderdiğimiz bir kasaba halkını örnek ver:
014 *'Söz konusu halka uyarılarda bulunmak üzere'* iki elçimizi göndermiştik.
Onlar, elçilerimizi yalanladılar.
Biz de, üçüncü bir elçiyle *'öncekilere'* destek verdik.
Bunlar, "Biz size gönderilmiş elçileriz" dediler.
015 Onlar, "Siz de bizim gibi insanlarsınız. Rahman hiçbir şey indirmemiştir. Siz sadece yalan söylüyorsunuz!" dediler.
016 "Rabbimiz biliyor, biz gerçekten size gönderilmiş elçileriz" dediler.
017 "Bizim işimiz *'elimize verilen ilahi gerçekleri size'* açıkça bildirmekten ibarettir."
018 Şehir halkı, "Bize uğursuzluk getirdiniz! Bu işe bir son vermezseniz sizi taşlarız! Bizden size acılı bir azap dokunur!" dediler.
019 Elçiler, "Sizin uğursuzluk kuşunuz yanınızda *'uğursuzluğunuz kendinizden kaynaklanıyor'*. *'Bu uğursuzluk size'* uyarıldınız diye mi *'verildi sanıyorsunuz'*! Hayır, siz ilahi sınırları aşan azgın kimselersiniz!" dediler.
020 *'O sırada'* bir adam, şehrin öte ucundan koşarak geldi, "Ey halkım!" dedi, "Uyun o gönderilenlere!"
021 "Uyun sizden *'kendileri için'* hiçbir karşılık beklemeyenlere! Onlar doğru yolda olan kimselerdir!
022 "Beni yaratana niye kulluk etmeyeyim! Hepiniz sonunda ona döndürüleceksiniz.
023 "Ben hiç ondan başka ilahlar edinir miyim! Rahman bana bir zarar vermek isterse, onların yardımı bana ne fayda verir, ne de beni kurtarabilir.
024 "Doğrusu, o zaman apaçık bir sapıklık içinde olurum.
025 "Ben sizin Rabbinize inanıyorum, beni dinleyin!"
026 *'Hayatını tehlikeye atarak elçilere destek veren bu güzel insana ahirette'* "Cennete gir" denilince, "Ah ne olurdu, keşke halkım da bilseydi!
027 "Rabbim beni bütün kötülüklerden arındırdı. Değer verdiği kullarının arasına kattı" dedi.

036.
028 Ondan sonra, halkının üzerine *'onları yeryüzünden silmek için'* gökten bir ordu indirmedik, zaten indirecek de değildik.

029 Bir çığlık *‘azabı başlatan yüksek ses ya da başlarına gelenin gürültüsü’* onlara yetti. *‘Sönen bir ocak gibi’* hemencecik sönüp gittiler!

030 Yazıklar olsun o kullara!

Kendilerine gelen her peygamberle alay ederlerdi.

031 Kendilerinden önce nice nesilleri helak ettiğimizi, onların bir daha kendilerine dönmediklerini görmüyorlar mı!

032 Hepsi *‘kabirlerinden kaldırılıp’* topluca huzurumuza getirilecekler.

033 Onlara şu ölü toprak bir ayettir.

‘Yaratabilme ve ölüleri diriltebilme gücümüze bir delildir.’

Ona hayat veririz, ondan taneler çıkarırız, ondan yerler.

034 Onda *‘o ölü toprakta’* hurma ve üzüm bahçeleri yaparız. İçlerinde su kaynakları fışkırtırız,

035 Hem ürünlerinden, hem de bunları işleyerek yaptıkları besinlerden yesinler diye.

Hâlâ şükretmeyecekler mi!

036 Yerin bitirdiklerinde, kendilerinde, hakkında bilgi sahibi olmadıkları nice varlıklarda *‘ruh madde, gece gündüz, erkek dişi gibi’* çiftler yaratan yaratıcı bütün kusurlardan ıraktır.

037 Onlara gece de *‘bizi tanıtan, gücümüzü gösteren’* bir ayettir. Biz ondan gündüzü *‘gün ışığını’* sıyırıp alırız, karanlıkta kalıverirler.

‘Ayet, yani Allah’ın varlığını, birliğini, isimlerini, sıfatlarını tanıtan, bildiren alamet, nişan, bellik, simge.’

038 Güneş de kendi yörüngesinde akıp gider. Üstün gücü olan ve her şeyi bilen Allah’ın yasasıdır bu.

‘İlahi yasaya uygun biçimde, güneş de kendine verilen görevi yapar. Gezegenleri tutar, insanları ısıtır, aydınlatır. Rabbine kulluk eder.’

039 Ay için de duraklar belirledik. Döner dolaşır sonunda eski hurma dalına benzer.

‘Sanki kâinat bir ağaçtır. Yıldızlar onun meyveleridir. İnce ay kuru bir daldır. Geceleri dikkatle bakan gözler bunu görebilir.’

040 Ne güneş aya erişebilir, ne de gece gündüzü geçebilir. Her biri bir yörüngede yürür gider.

036.

041 Onlara bir ayet de, soylarını dolu gemide taşımamızdır.

042 Kendileri için buna benzer daha nice binekler yaratmışızdır.

043 Dilersek onları sulara gömeriz. O zaman ne yardıma gelen bulunur, ne de onlar kendilerini kurtarabilirler.

044 Onlara belli bir süre vermişiz, merhametimizden faydalanarak yaşıyorlar.

045 Onlara, "Önünüzde ve arkanızda bulunanlardan *'yapıp ettiklerinizden ve yapmayıp da geride bıraktıklarınızdan'* dolayı Allah'tan sakının! Belki merhamet olunursunuz" denilince yüz çevirirler.

'Yüz çevirirler, yani söylenenleri umursamaz, ilahi gerçeklere aldırmazlar, hakka inanmazlar.'

046 Rablerinin ayetlerinden kendilerine gelen her ayete mutlaka yüz çevirmişlerdir.

047 Onlara, "Allah'ın size rızk olarak verdiklerinden infak edin" denilince, inkâr edenler inananlara, "Allah'ın, dilemesi hâlinde besleyebileceği kimseleri biz niye besleyelim! Doğrusu siz apaçık bir yanılgı içindesiniz!" derler.

'İnfak edin, yani başkalarının faydalanması için yerli yerince harcamalar yapın, zekat verin, yardım edin.'

048 "Doğru sözlü kimselerseniz söyleyin bakalım, bu tehdit *'azap sözü'* ne zaman gerçekleşecek!" derler.

049 Onlar çekişip dururlarken kendilerini ansızın yakalayıverecek bir tek çığlık yeter!

'Bir emirle helak ederiz, yeryüzünden silinip gider, sanki hiç yaşamamış gibi olurlar. Bu, bizim için kolaydır. Bunu bir türlü anlayamıyorlar.'

050 *'Azabın gelişi ya da kıyametin kopuşu öyle anî olur ki'* ne vasiyet edebilirler, ne de ailelerine dönebilirler!

051 Sonra, Sûra üflenir. Kabirlerinden kalkarlar. Rablerinin huzuruna doğru koşarlar.

'Sûr, kıyametin kopuşunu, ölülerin dirilişini, yargılama sürecini başlatan bir aletin adıdır. Onu, dört büyük melekten biri olan İsrafil aleyhisselâm üfleyecektir.'

052 "Vay hâlimize!" derler, "Kim kaldırdı bizi yattığımız yerden! Rahmanın tehdidi buymuş demek! Peygamberler doğru söylemişler!"

053 Tek bir çığlık kopmuş, hepsi toplanıp huzurumuza getirilmişlerdir.

054 Onlara, "Bugün *'yargılama sürecinde'* kimseye zerrece haksızlık edilmez. Siz, sadece yapıp ettiklerinizden dolayı cezalandırılırsınız" denilir.

036.

055 Doğrusu, bugün *'yargı sürecinde'* cennetlikler sevinç içindedirler.

056 Hem kendileri, hem eşleri gölgeliklerde, süslü sedirlere kurulmuşlardır.

057 Onlar için meyveler vardır. Her ne isterlerse kendilerinindir.

'Meyveler kelimesinin iki yönlü anlamı vardır. Birincisi, cennet ağaçlarının meyveleridir. İkincisi, kişinin bu dünyada yaptıklarının sonsuza uzanan meyveleri demektir. Zira, dünya bir tarla, insan da bir ekincidir. Burada eker, orada ürününü devşirir.'

058 Rahîm bir Rabden selâm!

'Rahimden, her bireye özel olarak merhamet eden Allah'tan. Onun rızasını kazanmış olmanın, lütfuna erişmenin zevkini tadarlar.'

059 "Bugün inananlardan ayrılın ey suçlular!".

'Yeryüzündeyken Rablerine inanmayan, onun emirlerini yapıp yasaklarından sakınmayanlara böyle seslenilir.'

060 Ey insanlar! Ben size, "Şeytana kulluk etmeyin, o size apaçık bir düşmandır" demedim mi!

061 "Sadece bana kulluk edin, dosdoğru yol budur!" diye bildirmedim mi?

062 *'İşi aldatmak olan o şeytan'* sizden nice nesilleri saptırdı, *'bunu anlayacak'* aklınız yok muydu!

063 İşte budur size söz verilen cehennem!

064 İnkârınızdan ötürü girin oraya bugün!

065 Bugün onların *'tutarsız mazeretler ileri süremesinler diye'* ağızlarını mühürleriz. Yapıp ettiklerini bize elleri söyler, ayakları tanıklık eder.

066 Dileseydik gözlerini de kör ederdik. O zaman doğru yolu bulmak için çabalar dururlardı, ama göremezlerdi ki!

067 Dileseydik bulundukları yerlerinde dönüştürürdük de öylece donar kalırlardı. Ne ileri gidebilirlerdi, ne de geri dönebilirlerdi.

'Dönüştürürdük, yani insanken hayvan, gençken ihtiyar, güzelken çirkin yapabilirdik. Öylece donar kalır, ne eski hâllerine dönebilirlerdi, ne de yeni bir kılık, başka bir kişilik kazanabilirlerdi.'

068 Uzun ömürlü yaptığımız kimsenin yapısını tersine çevirmişizdir, *'bunu görüp de'* akıllarını kullanmıyorlar mı!

'Yaşlılık evresine eriştirdiğimiz kişinin gücünü azaltırız, saçlarını ağartırız, belini bükeriz, böylece yapısı değişir. Bu, dönüştürmenin örneklerinden biridir.'

069 Biz ona *'Peygambere'* şiir öğretmedik, ona yakışmaz da. Bu bir hatırlatıcıdır, gerçekleri apaçık dile getiren Kur'an'dır!

'Şiirde hayallerin büyük yeri vardır. Kur'an ise, bütün insanlara yol gösteren hakikat kitabıdır. Bu nedenle şiirden uzaktır.'

070 Kur'an'ı, diri olanı uyarsın, inkâr edenlere söz hak olsun *'bize kitap gelmedi demesinler, mazeretleri kalmasın'* diye indirdik.

036.

071 Görmediler mi, onlar için ellerimizle *'kudretimizle, gücümüzle'* hayvanlar yarattık, onlardan faydalanıyorlar.

'Allah'ın eli, yüzü gibi tabirler kinayedir. Zatını, gücünü, ilmini dile getirmek içindir.

Allah insana benzemez!'

072 Hayvanları ellerine verdik. Kimine biniyor, kimini yiyorlar.

073 Kendileri için onlarda nice faydalar vardır. Onların sütlerini içerler. Hâlâ şükretmeyecekler mi!

074 Allah'ı bıraktılar da yardımı dokunur umuduyla başka tanrılar edindiler!

075 Oysa onlar bunlara yardım edemezler, ama bunlar onlara hazır askerlerdir!

'Uydurdukları tanrılarının, ilah gibi saygı duydukları büyüklerinin buyruklarını yerine getirir, onları korumak için çabalar dururlar.'

076 Şu hâlde, onların sözleri seni üzmesin.

'Bunların sözünün ne değeri olabilir! Üzülmene değmez, sen işine bak.'

Onların gizlediklerini de, açığa vurduklarını da kesinlikle biliriz.

077 İnsan bilmez mi, biz onu bir nutfeden *'aşılı yumurtadan'* yarattık, sonra *'büyüklük taslayıp'* bize hasım *'rakip'* kesildi!

078 Kendi yaratılışını unuttu da bize bir örnek verdi, "Çürümüş kemikleri kim diriltecek!" dedi.

079 "Onları ilkin yaratan diriltecek. O, her türlü yaratmayı bilendir!" de.

'Topraktan yaratır, babasız yaratır, yoktan yaratır, sudan yaratır. Her şeyden bir şey, bir şeyden her şey yaratacak gücü vardır. Sizi bir kez yaratmış, bir daha niye yaratamasın!'

080 Odur size yeşil ağaçtan bir ateş yapan. Şimdi ondan ateşinizi yakıyorsunuz.

'Bedeviler bu ağacı çağlar boyunca kibrit yerine kullanmışlar. Bu, bir bakıma bütün ağaçlar için geçerlidir. Çünkü, her ağaçta yanma özelliği vardır. Kömür, petrol gibi katı ve sıvı yakıtların bile aslı ağaçtır.'

081 Gökleri ve yeri yaratanın, onların mislini *'dengini, bir benzerini'* yaratmaya gücü yetmez mi! Elbette yeter! Neyi dilerse yaratır. Sınırsız ilmi vardır!

082 Allah bir şeyi yaratmak istedi mi, ona "Ol!" demesi yeter. O hemen oluverir.

083 O, bütün kusurlardan ıraktır. Her şeyin dizgini onun elindedir. Hepiniz ona döndürüleceksiniz!

....

037. SAFFAT SURESİ

'Saffat, "saf tutanlar, düzgün bir sırayla dizilenler" demektir. "Saf dizenler" manasına da gelir. Surenin başında, adları anılmaksızın sadece görevleri sıralanarak melekler üzerine yemin edilmekte, onların saf tuttukları ya da saflar dizdikleri dile getirilmektedir.'

Bismillahirrahmanirrahîm.

001 Andolsun, *‘emirleri yerine getirmek üzere’* saf tutup dizilenlere,
002 *‘sorumlu oldukları varlıkları’* sürüp götürenlere,
003 *‘türlü zikirlerle sürekli yaratıcılarını’* ananlara!
004 İlahınız birdir sizin!
005 O, hem göklerin, yerin, ikisi arasındakilerin Rabbidir, hem de doğuların Rabbidir. *‘Doğuların, yani üzerlerine güneşler doğan bütün varlıkların.’*
006 Gerçek! Biz gökyüzünü yıldız süsleriyle süsledik.
007 Onu *‘bilgi sızdırmak isteyen’* direngen şeytanlardan koruduk.
008 Onlar, yüce melekler katını dinleyemezler. *‘Ne zaman bu işe girişseler’* her taraftan sürgün edilirler.
009 Kovulup atılırlar! Onlara sürekli bir azap vardır.
010 Ancak, *‘melekler katından’* bir kırıntı *‘küçük bir bilgi’* hırsızlayan olursa, onu da yakıcı bir alev topu *‘şihab’* izler.
011 Şimdi sor onlara, yaratma bakımından onlar mı *‘onları ölümlerinden sonra yeniden yaratmak mı’* daha zor, yoksa yarattığımız *‘şu kâinat, şu melekler, şu insanlar’* mı? Nitekim, biz kendilerini basit bir balçıktan yarattık *‘bir kez daha niçin yaratamayalım’*!
012 Evet! Sen *‘şu harika yaratılış örneklerine’* hayret ettin. Onlar ise, *‘gerçeği göremiyor da’* alay ediyorlar.
013 *‘Gerçek kendilerine’* hatırlatılınca kavramaya çalışmıyorlar.
014 Bir ayet *‘bir mucize’* gördükleri zaman, onu alaya alıyorlar.
015 “Bu apaçık bir büyü” diyorlar.
016 “Biz, ölüp de bir toprak, bir kemik olduktan sonra diriltilecek miyiz!
017 “Önceki atalarımız da mı diriltilecekler!”
018 Onlara, “Evet! Hem de hor ve hakir olarak diriltileceksiniz!” de.
019 *‘Dirilme sürecini başlatan buyruk’* yaman bir sesten ibarettir. *‘Kabirlerinde bekleyenlerin’* gözleri hemen açılır *‘gerçeği görmeye başlarlar’*.
020 “Vah bize!” derler, “Din günü *‘yargılanma süreci, hesap verme vakti’* bu!”
021 Evet, sizin yalanlayıp durduğunuz hüküm günüdür *‘yargılama sürecidir, karar zamanıdır’* bu!
022 Toplayın o zulmedenleri, onların işbirlikçilerini, *‘tanrı edinip’* taptıklarını!
023 Allah’tan başka *‘tanrılarını’*! Götürün onları cehennem yoluna!
024 Tutuklayın onları! Sorguya çekilecekler!

037.

025 *‘Siz, şeytana aldananlar, yapay tanrılar edinenler’* size ne oldu da birbirinize yardım etmiyorsunuz *‘hani birbirinizin dostuydunuz ya’*!

026 Hayır, onlar bugün teslim olmuşlardır.

027 Birbirlerine dönüp soruşurlar *‘ya da tartışırlar’*.

028 *‘Kendilerini aldatanlara’* “Siz bize sağdan *‘iyiliğimizi isteyen biri gibi’* yaklaşırdınız” derler.

029 *‘Onlar da’* “Hayır!” derler, “İnanmayan sizdiniz!

030 “Üzerinizde zorlayıcı bir gücümüz yoktu. Tersine, siz yersiz bir başkaldırı içindeydiniz.

031 “Rabbimizin sözü bizim için kesinleşti. Hak ettiğimiz cezayı mutlaka tadacağız.

032 “Evet, biz sizi azdırdık, kendimiz de azgın olduk.”

033 Şu hâlde, o gün azapta ortaktırlar *‘azabı hep birlikte çekecekler, hiçbiri kurtulamayacak’*.

034 Günahlara batan suçlulara biz böyle davranırız!

035 Çünkü onlara, “Allah’tan başka ilah yoktur” denildi mi, *‘bundan rahatsız olur’* büyüklük taslarlardı.

036 Sonra da, “Ne yani, çılgın bir şair için tanrılarımızı mı bırakalım!” derlerdi.

037 Hayır! O, hakla geldi *‘Kur’anla geldi, hakikati getirdi, gerçeği bildirdi’*.

‘Daha önceki zamanlarda gelip geçen’ bütün peygamberleri onayladı.

038 Siz, o canlar yakan azabı tadacaksınız!

039 Yaptıklarınızdan başka şeylerle cezalandırılmayacaksınız.

‘Cezalandırılmanızın sebebi, bu dünyada işlediğiniz günahlar olacak.’

040 Allah’ın halis kulları başka.

‘Allah’ı razı etmek için çabalayan, samimi, seçkin kullara başka türlü davranılacak.’

041 Onlara, bilinen *‘daha önce sözü edilen ya da dünyadaki nimetleri andıran’* bir rızk vardır.

042 *‘Kulluktaki emeklerinin sonucu olan’* meyveler *‘ürünler’* verilecek. Kendilerine ikramlar edilecek *‘saygın bir konum verilecek, ne isterlerse önlerine gelecek’*.

043 Nimetlerle dolu cennetlerde *‘yaşayacaklar’*.

044 *‘Cennete özgü’* süslü sedirlerde yüz yüze *‘oturacaklar’*.

045 Aralarında *‘duru’* pınarlardan doldurulmuş kadehler,

046 *‘içlerinde’* lezzet veren berrak bir içecek,

047 *‘içki ama insanı’* ne çarpar, ne sarhoş eder.

048 Yanlarında, sadece kocalarına bakan güzel gözlü eşler,

049 sanki onlar saklı birer yumurta gibidirler.

‘Kusursuz, pürüzsüz, el değmemiş. İnsanın en temel ihtiyaçları yeme, içme ve evlenmedir. Yiyeceklerin, içeceklerin en iyisi verilecek. Orada evlenme de olacak. Zira, insan kalbine mukabil kalp arar. Bunun en güzeli de sevdiği bir eştir. İşte o da lütfedilecek. Hiçbir eksiği kalmayacak. sonsuza dek mutlu olacaklar. Sıkılmayacak, bıkmayacak, üzülmeyecekler. Hiçbir şeyden en küçük bir korkuları, kaygıları olmayacak. Ne isterlerse önlerine gelecek. Sevdikleri iyi kulları görecek, onlarla görüşecekler. Allah’ın cemalini seyredecekler.’

050 Birbirlerine *‘önceki hayatlarındaki’* hâllerini sorarlar *‘aralarında sohbet ederler’*.
051 İçlerinden biri der: “Benim *‘yeryüzünde’* bir arkadaşım vardı.

037.
052 Bana, “Sen de mi *‘dirilmeye, yargılanmaya’* inananlardansın?! derdi.
053 “Ölüp de bir toprak, bir yığın kemik olunca mı, gerçekten cezalanacak mıyız?!”
054 *‘Konuşanlara’* “Onu görmek ister misiniz?” denildi.
055 *‘Hatırasını anlatan kişi’* baktı, onu cehennemin ortasında gördü.
056 “Aman Allah’ım!” dedi. Ona, “Sen az daha beni de mahvedecektin!
057 “Rabbimin nimeti olmasaydı şimdi ben de ateşe atılanların arasında olacaktım.
058 “Biz bir daha ölmeyeceğiz değil mi?
059 “Bir kere öldükten sonra artık ölüm yok mu? *‘Ne güzel!’* Bize azap da edilmeyecek.
060 “İşte, büyük kurtuluş budur!”
061 Bunun gibisi için çalışsın çalışanlar!
062 Konak olarak bu mu hayırlı, yoksa *‘cehennemdeki’* zakkum ağacı mı!
063 Biz onu zalimlere bir sınama aracı yaptık.
064 Bu ağaç cehennemin dibinden çıkar *‘bir azap ağacıdır’*.
065 Tomurcukları şeytanların başları gibidir *‘öyle ürkütücü, öyle tiksindirici’*.
066 Cehennemdekiler ondan yiyecek, karınlarını onunla dolduracaklar.
067 Bir de üzerine kaynar su katılmış içkileri vardır!
068 *‘İnkâr edenlerin, gerçeği yalanlayanların, suçluların’* dönüp dolaşıp varacakları yer mutlaka cehennem olacaktır!
069 Onlar atalarını sapık kimseler olarak buldular.
070 Şimdi de doludizgin onların izlerinde yürüyorlar!
071 Andolsun, onlardan öncekilerin çoğu sapkındı!
072 Oysa onlara uyarıcılar göndermiştik *‘sapkın olmak için bir mazeretleri de yoktu’*.
073 Bak şimdi *‘ileride tehlike var diye’* uyarılanların *‘kendilerine söylenenlere aldırmayanların’* sonu nasıl oldu!
074 Allah’ın halis kulları başka.
‘Onlar hakkı kabul ettiler, uyarıları dinlediler, asıl hayat için hazırlık yaptılar, sonunda cenneti kazandılar.’
075 Bir zamanlar *‘bu halis kullardan olan’* Nuh, bize yalvarmıştı. Biz de ne güzel karşılık vermiştik!
076 Onu ve *‘ona inanan’* yakınlarını o büyük sıkıntıdan *‘su tufanından’* kurtardık.

‘Her insan Kur’an’ın tamamını her zaman okuyamaz. Bu nedenle, her sure küçük bir Kur’an gibi indirilmiştir. Bunlardan birini okuyan kişinin, Kur’an’ın temel konularına muhatap olması sağlanmıştır. İnanç temalarının ve bazı anekdotların tekrarlanmasının sebebi de budur. Bu tekrarlar son derece yerindedir. Kusur olmak bir yana, Kur’an’ın üstün meziyetlerinden biridir.’

037.
077 Sadece onun soyunu kalıcı kıldık *‘öbürleri sulara gömülüp gittiler’*.
078 Onun, sonraki nesiller tarafından anılmasını sağladık.
079 Cümle âlem içinde selâm olsun Nuh’a!
080 Güzel davrananları biz böyle ödüllendiririz.
081 O bizim gerçekten inanan kullarımızdandı.
082 Sonra da ötekileri *‘ona inanmayan azgınları’* sulara gömdük!
083 İbrahim de onun izinden gidenlerdendi.
084 Rabbine tertemiz bir gönülle yönelmişti.
085 Bir zamanlar babasına ve halkına, “Siz neye kulluk ediyorsunuz?” dedi.
086 “Allah’ı bırakıp da uydurma tanrılar mı istiyorsunuz!
087 “Siz ne sanıyorsunuz âlemlerin Rabbini *‘bütün varlık türlerini besleyeni, koruyanı, gözeteni’*!”
088 Sonra *‘gökyüzündeki varlıkların ilah olup olamayacaklarını sorgulamak üzere’* yıldızlara baktı.
089 “Ben rahatsızım” dedi.
‘Putlara tapınılmasından dolayı ruhunda dinmez bir sızı hissediyordu, bunu dile getirdi.’
090 Bunun üzerine onlar, arkalarını dönüp uzaklaştılar.
091 Derken, *‘İbrahim’* onların putlarının yanına gitti. Putlara, “Ne o! Yemek yemiyor musunuz!?” dedi.
092 “Neyiniz var, niye konuşmuyorsunuz?!”
093 Sonra, üzerlerine yürüyüp kuvvetle vurdu *‘putları kırdı’*.
094 Bunun üzerine *‘puta tapanlar nefes nefese gelip’* ona yöneldiler *‘onu suçlamaya başladılar’*.
095 İbrahim, “Siz kendi ellerinizin ürünü olan heykellere mi tapıyorsunuz?” dedi.
096 “Oysa sizi de, *‘sizin yontarak’* yaptıklarınızı da Allah yarattı.”
097 Puta tapanlar, “Bir yapı kurun da onu ateşe atın!” dediler.
098 Düzen kurmak istediler, ama biz onların hepsini küçük düşürdük.

099 İbrahim, “Ben Rabbime *‘kulluk etmek üzere’* gidiyorum” dedi, “O bana yol gösterecektir.”

100 Sonra da, “Rabbim! Bana iyilerden olacak bir çocuk ver!” diye yalvardı.

101 Biz de ona *‘babası gibi’* iyi huylu bir oğul müjdeledik.

‘İsmail adlı oğlunu verdik.’

102 *‘İsmail, babasının’* yanında çalışabilecek evreye erişince, İbrahim ona, “Yavrucuğum!” dedi, “Rüyada seni kurban ettiğimi görüyorum. Bir düşün. Ne dersin?”

O da, “Babacığım! Sana emredileni yap. Allah’ın izniyle sabırlı biri olduğumu göreceksin” dedi.

037.

103 Allah’ın emrine teslim oldular. Babası onu *‘kurban etmek üzere’* alnı üzere yatırdı.

104 “Ey İbrahim!” diye seslendik,

105 “Rüyayı onaylamış oldun.

‘Rüyadan beklenen sonuç gerçekleşti, siz sınavı kazandınız. Bu nedenle ödülünüzü alacaksınız.’

Biz, güzel davrananları böyle ödüllendiririz.”

106 Bu apaçık bir sınavdı.

107 Kurtuluş bedeli olarak ona büyük bir kurbanlık verdik.

108 Sonraki nesillere onun namını bıraktık.

‘İbrahim’in ismiyle birlikte kurban ibadeti de sürdü. Hac mevsiminde kesilen milyonlarca kurban bu olayın bir tekrarı oldu.’

109 Selâm olsun İbrahim’e!

110 Biz, güzel davrananları böyle ödüllendiririz!

111 Gerçekten inanan kullarımızdandı o.

112 Daha sonra ona, iyilerden bir peygamber olarak, İshak’ı müjdeledik.

113 Hem kendisini, hem İshak’ı kutlu kıldık. Fakat onların neslinden iyi kimseler de çıkacaktır, kendine açıkça yazık edenler de.

114 Biz, Musa ve Harun’a da *‘peygamberlik vererek’* lütufta bulunduk.

115 Hem onları, hem de onların halkını büyük bir sıkıntıdan *‘kölelikten’* kurtardık.

116 Onlara yardım ettik, üstün geldiler.

117 Onlara, gerçeği açık seçik bildiren kitabı *‘Tevrat’ı’* verdik.

118 Her ikisini de doğru yola eriştirdik

119 Sonrakilere namlarını bıraktık.

120 Selâm olsun Musa ve Harun’a!

121 Biz, güzel davrananları böyle ödüllendiririz!

122 Her ikisi de gönülden inanmış kullarımızdandı.
123 İlyas da gönderilenlerdendi.
124 Halkına dedi: “Korkunuz yok mu sizin!
125 “Yaratıcıların en güzelini bırakıp da Bál putuna mı tapıyorsunuz!
‘Yaratıcıların en güzelini, yani sizin hayallerinizdeki yaratıcı imgesinden üstün olan gerçek yaratıcıyı. Siz, yaratıcınızı hayalinizde şöyle ya da böyle kurgulamış olabilirsiniz. Sizin hayaliniz sınırlıdır. O, sizin hayalinizdekinden sonsuz derecede daha güzeldir.’
126 Hem sizin Rabbiniz, hem de önceki atalarınızın Rabbi olan Allah’ı nasıl bırakırsınız!”
037.
127 Fakat onlar onu yalanladılar. Bu nedenle *‘sorguya çekilmek üzere’* huzurumuza getirilecekler!
128 Allah’ın halis kulları başka.
‘Halis kullar, hakkı kabul ettiler, uyarıları dinlediler, asıl hayat için hazırlık yaptılar, sonunda cenneti kazandılar.’
129 Sonraki nesillere onun da namını bıraktık *‘adının hayırla anılmasını sağladık’*.
130 Selâm olsun İlyas’a!
131 Biz, güzel davrananları böyle ödüllendiririz!
132 Gerçekten inanan kullarımızdandı o.
133 Lût da gönderilen peygamberlerdendi.
134 Onu ve ona inanan yakınlarının hepsini kurtardık.
135 Geride kalıp azaba uğrayanlar arasında sadece bir kocakarı kaldı.
‘Lût aleyhisselâmın, azgınlarla işbirliği yapan karısı kaldı, onlarla birlikte helak oldu.’
136 Sonra öbürlerini *‘bir azap göndererek’* yerle bir ettik.
137 Siz onların üzerinden geçersiniz hem sabah,
138 hem akşam, aklınızı kullanmıyor musunuz!
139 Yunus da gönderilen peygamberlerdendi.
140 Bir zamanlar o, *‘halkının söz dinlememesine kızıp şehirden ayrılmış’* bir gemiye binip kaçmıştı.
141 *‘Gemi fırtınaya yakalandı. İçimizde uğursuz biri var, kura çekip ortaya çıkaralım dediler.’*
Yunus da kura çekti, kaybetti.
142 *‘Onu denize attılar.’* O kendini kınayadursun, bir balık onu yuttu.
143 Bütün kusurlardan ırak olduğunu dile getirerek Rabbini andı.
144 Yakarmasaydı, dirilme gününe kadar onun karnında kalırdı.
‘Orada ölür, kıyamet günü dirilirdi.’
145 *‘Yalvardı, bizi andı, biz de yakarısını kabul ettik.’*
Onu hasta bir hâlde sahile atıverdik.
146 Onun için, kabak cinsinden geniş yapraklı bir bitki bitirdik.
147 Onu yüz bin kişiye ya da daha fazlasına elçi gönderdik.
148 Bu defa ona inandılar. Bunun üzerine, biz de onları bir süre daha *‘yeryüzü nimetlerinden’* faydalandırdık.
149 Sor onlara, kızlar Rabbinin de oğlanlar kendilerinin mi *‘bunu neye dayanarak*

söylüyorlar'!
150 Yoksa melekleri dişi yaratmışız da onlar buna tanık mı olmuşlar?!
151 Dikkat edin! Kimileri iftira üretiyor.
152 "Allah doğurdu!" diyorlar.
Onlar yalan söylüyorlar!
153 Allah, kızları oğullara tercih mi etmiş!
'Bu büyük yalanı nereden bulup çıkartıyorsunuz!'

....

037.
154 Ne oluyor size, nasıl hüküm veriyorsunuz *'bu kadar saçmalamanıza sebep ne'*!
155 Siz hiç düşünmez misiniz!
156 Yoksa size *'bu konuda'* kesin bir belge mi geldi!
157 Doğru sözlü kimselerseniz haydi getirin bakalım kitabınızı!
158 Bir de, onunla cinler arasında bir nesep uydurdular. *'Allah'ı cinlere akraba yaptılar.'* Andolsun, cinler de kendilerinin hesap yerine götürüleceklerini *'sorguya çekileceklerini'* bilirler.
159 Allah, onların *'uygunsuz'* yakıştırmalarından pek uzaktır.
160 Allah'ın halis kulları başka *'onlar bunların yaptıklarını yapmaz, söylediklerini söylemezler'*.
161 Ne sizler, ne de taptıklarınız,
162 ona fitne yapamazsınız.
163 Cehenneme saldıran dışında!
'İnsanları azdırıp da onun yolundan çeviremezsiniz. Aklı başında olan size uymaz. *Fakat ateşe girmeye hevesli olanlar da bulunur elbet!'*
164 "Bizim her birimizin ayrı konumu vardır.
165 "Rabbimizin emriyle saf dizeriz
'Biz melekleriz. Hem kendimiz onun huzurunda diziliriz, hem de varlıkları düzene sokarız.'
166 "Bütün kusurlardan ırak olduğunu dile getirerek Allah'ı anarız."
167 *'İnkâr edenler'* hep şunu söylerler:
168 "Öncekiler gibi bize de kitap gelseydi ya!
169 "O zaman biz de Allah'ın halis kulları olurduk."
170 Fakat şimdi onu inkâr ettiler!
İleride bilecekler!
'Onlara peygamber geldi, kitap verildi, bu sözlerine bakılırsa inanmaları gerekirdi,

ama inanmadılar.'
171 Peygamber kullarımıza söz vermişizdir.
172 Kendilerine kesinlikle yardım edilecektir.
173 Sonunda bizim askerlerimiz yenecek!
174 Sen bir süre için onlardan yüz çevir.
175 Onları uzaktan gözetle, ileride kendileri de görecekler!
'Ölümden sonra dirilmenin, yargılanmanın gerçek olduğunu bilecekler.'
176 Yoksa azabımızı hemen mi istiyorlar!
177 O azap kendi yörelerine gelince, uyarılan fakat yola gelmeyenlerin sabahı ne kötü olur *'bir bilseler'*!
178 Bir süreliğine onlardan yüz çevir sen.
179 Gözetle, onlar da yakında görecekler!
180 Senin üstün gücü olan yüceler yücesi Rabbin, onların tutarsız yakıştırmalarından uzaktır!
181 Selâm olsun bütün peygamberlere!
182 Hamd âlemlerin Rabbi olan Allah'adır!
'Bütün övgüler, şükürler varlık türlerini koruyup gözeterek terbiye eden Allah içindir!'

....

038. SAD SURESİ

'İlk ayette geçen "sad" harfi bu sureye ad olmuştur. Allah celle celalühu ile Muhammed aleyhissalâtü vesselâm arasındaki şifreli lafızlardan biridir. Peygamber Efendimiz aleyhissalatü vesselâmın ilmine mirasçı olan büyük alimler çeşitli manalar çıkarmaya çalışmışlardır. Konuyla ilgili olarak Bakara suresinin başında kısa bir açıklama yaptık.'

Bismillahirrahmanirrahîm.

001 Sad. Andolsun *'insanları doğru yola eriştirecek'* öğütlerle dolu olan Kur'an'a!
002 İnkâr edenler boş bir gurura kapılmış, doğru yoldan ayrılarak aykırı yollara sapmışlardır.
003 Onlardan önce nice nesilleri yerle bir ettik. Çığlıklar kopardılar ama ne fayda! Kurtuluş zamanı geçip gitmişti.
004 Gerçeği inkâr edenler, kendi içlerinden bir uyarıcının gelmesine şaştılar da dediler:

“Bu yalan uyduran bir büyücüdür.
005 “Onca ilahı bir tek ilah mı yaptı, ne tuhaf!”
006 Onların bir takım seçkinleri, “Yürüyün de ilahlarınız konusunda direnin. Size bu yakışır!” deyip gittiler.
007 “Biz bunu son dinde de işitmedik. Bu, kesinlikle uydurmadır.
008 “Kur’an aramızda ona mı indirildi!”
Doğrusu, bunlar Kitabımdan kuşku duyuyorlar. Benim azabımı henüz tatmadılar da ondan!
009 Yoksa, üstün gücü olan ve kullarına lütuflarda bulunan Rabbinin rahmet hazineleri onların yanında mı!?
010 Ya da göklerin, yerin, ikisi arasındakilerin hâkimiyeti onların elinde mi? Haydi, sebepleri kullansınlar da yükselsinler bakalım!
‘İlahlık görevini yapmak için ellerindeki araçları kullansınlar. Bizim yaptıklarımızı yapsınlar. Varlıkları yaratsın, onlara rızk versin, her işi birbirine karıştırmaksızın düzenlesinler. Ne mümkün! Hepsi de aciz kullar bunların.’
011 Onlar çeşitli görüşler etrafında toplanmış bir ordudur. İşte şurada bozguna uğratılacaklardır.
‘İkinci ayette tanımlandığı üzere, ayrı yollara sapan, gerçek inancın dışında düşünceler geliştiren bu insanlar, hakka üstünlük sağlayamayacak, sonunda yenilecekler, kaçınılmaz son budur.’
012 Onlardan önce Nuh halkı, Âd halkı, kazıklar sahibi Firavun da yalanlamışlardı.
‘Eski zamanlarda kazıklar çadırların, çadırlar da gücün simgesiydi. Kazıklar sahibi deyişi güçlü bir otoriteyi simgeler. Ayrıca, Firavunların piramitler yaptırmalarına işaret ediyor da olabilir. Bu üç toplum, peygamberlerini yalanladılar, helak edildiler, belalarını buldular.’
013 Semud halkı, Lût halkı, Eyke halkı da. İşte bunlardır o *‘ayrı yollara sapan’* gruplar!
014 Hepsi de kendilerine gönderilen peygamberleri yalanladılar, azabı hak ettiler.
015 *‘Yerle bir olmaları için’* bekledikleri bir tek çığlıktır. Onun da gecikmesi yoktur!
016 *‘Alay edercesine’* “Rabbimiz!” dediler, “Bizim payımızı hesap gününden önce versene!”

....

038.
017 *‘Ey Peygamber!’* Sen onların ileri geri konuşmalarını sabırla karşıla da kuvvetli kulumuz Davud’u hatırla.
O, her zaman Allah’a yönelirdi.
018 Dağları onun emrine vermiştik, sabah akşam *‘onunla birlikte’* tesbih ederlerdi *‘Allah’ı anarlardı’*.

019 Sürülerle kuşları da *‘onun emrine vermiştik’*. Hepsi ona yönelirdi.

020 Onun hâkimiyetini pekiştirmiştik. Hak üzere, yerli yerince hükmetme, davaları karara bağlama yetkisi vermiştik.

021 Mabedin duvarına tırmanan davacıların öyküsü sana ulaştı mı?

022 Davud’un yanına giriverdiler. *‘Onların ansızın girişleri yüzünden’* içini bir korku kapladı.

“Korkma!” dediler, “Biz, birbirimizden davacıyız. Aramızda hak üzere hüküm ver, adaletten ayrılma. Bizi doğru yola çıkar.

023 “Bu benim kardeşim. Onun doksan dokuz koyunu, benim de bir tek koyunum var. Onu da elimden almak istedi. Sonra da tartışmada beni yendi.”

024 O da, “Senin koyununu, kendi koyunlarına katmayı istemekle sana haksızlık etmiş.

Birbirleriyle yakınlık kuranların *‘ortakların’* çoğu birbirlerinin haklarını yerler. İnanıp da güzel işler yapanlar böyle yapmazlar. Fakat onlar da pek azdır” dedi.

Davud, kendisini sınadığımızı sandı. Rabbinden günahlarının bağışlanmasını diledi. Saygıyla eğilip yere kapandı. Tevbe ederek ona yöneldi.

025 Biz de onun günahlarını bağışladık. Ona katımızda yüksek bir makam vardır. Sonunda da, yerlerin en güzeli *‘cennet’* onu beklemektedir.

026 “Ey Davud! Seni yeryüzüne halife yaptık *‘hükmetme yetkisi verdik, egemen kıldık’*.

İnsanlar arasında adalet üzere hükmet. Nefsinin zararlı isteklerine uyma. Uyarsan, o seni Allah yolundan saptırır.

Allah yolundan sapanlara, hesap gününü unutmaları yüzünden çetin bir azap vardır!”

038.

027 Biz, inkâr edenlerin kuruntusunun aksine, göğü, yeri, ikisi arasındakileri boşuna yaratmadık.

Vay hâline ateşe girecek inkârcıların!

028 Biz, inanıp iyi işler yapanları, yeryüzünde bozgunculuk edenlerle bir tutar mıyız! Bizim nazarımızda, kötülükten sakınanlarla günaha dalanlar bir olur mu hiç!

029 Bu kutlu kitabı sana, insanlar ayetlerini düşünsünler, akıl sahipleri de öğüt alsınlar diye indirdik.

030 Davud’a *‘oğul olarak’* Süleyman’ı bahşettik. Süleyman ne güzel kuldu! O her zaman bize yönelirdi.

031 Bir akşam vaktiydi. Ona duruşu güzel hızlı atlar sunulmuştu.

032 “Mala olan sevgim Allah’ı hatırlatması sebebiyledir” dedi. Sonra gözden kayboldular.

033 “Onları bana geri getirin!” dedi.
‘Getirdiler, atların’ bacaklarını, boyunlarını okşadı.
034 Tahtının üzerine bir ceset bırakarak Süleyman’ı sınadık. Bunun üzerine bize yöneldi.
035 “Rabbim!” dedi, “Beni bağışla! Bana, benden sonra kimselere nasip olmayacak bir hâkimiyet *‘egemenlik’* ver. Sen lütuf sahibisin!”
036 Rüzgârı emrine verdik. O nereye gitmek isterse, rüzgâr oraya doğru eserdi.
‘Rüzgâra biner giderdi. Bir bakıma, havayı kullanarak uçan ilk insandı.’
037 Kendisi için binalar kuran, denizlere dalan görünmez varlıkları *‘cinleri’* emrine verdik.
038 Zincirlerle birbirlerine kenetlenen öbürlerini de *‘azgın cinleri de’*.
039 “Bu bizim sana verdiğimiz nimetimizdir. İster ikram et, ister elinde tut, sana kalmış” dedik.
040 Ona katımızda yüksek bir makam *‘bizim manen yakın oluşumuz’* vardır. Sonu da güzel olacaktır!
041 Kulumuz Eyyub’u da an.
‘Hastalanan, yaralarına kurtlar üşüşen, ama bu musibetlere olağanüstü bir sabırla katlanan o güzel insanı da hatırla, hatırlat, düşün.’
Bir zamanlar Rabbine, “Şeytan bana bir yorgunluk ve azap dokundurdu” diye yalvarmıştı.
042 Bunun üzerine, “Ayağınla yere vur! İşte hem yıkanılır, hem içilir bir serin su!” dedik.

038.
043 Katımızdan bir rahmet, aklını kullananlara bir ibret olsun diye, ona hem ailesini, hem de daha nice nimetleri bahşettik.
044 “Yeminini bozmamak için eline *‘sopa yerine’* bir demet ot al da onunla vur” dedik.
‘Eyyub aleyhisselâm, bir hatası yüzünden hanımına kızmış, yüz sopa vurmaya yemin etmiş, sonra da pişman olmuştu. Allah ona böyle bir kolaylık gösterdi.’
Biz onu gerçekten sabırlı bulduk. Ne güzel kuldu! O her zaman bize yönelirdi.
045 Kullarımız İbrahim’i, İshak’ı ve Yakub’u da an. Onlar eller ve gözler sahibiydiler.
‘Onların da güçleri ve ilimleri vardı.’

046 Biz onları, ahiret yurdunu düşünen halis kullarımız yapmıştık.
047 Bizim indimizde süzme iyilerdendiler.
048 İsmail'i, Elyesa'yı, Zülkifl'i de an. Onlar da iyilerdendiler.
049 Bu bir uyarıdır! Kötülüklerden sakınanlara güzel bir gelecek vardır.
050 Kapıları yalnız onlara açılacak sonsuz mutluluk cennetleri!
051 Esenlik içinde süslü sedirlere yaslanır, türlü meyveler, içecekler isterler.
052 Yanı başlarında, yabancıya bakmayan, birbiriyle uyumlu eşler vardır.
053 Hesap günü için size sözü verilen nimetler bunlardır!
054 Hiç bitip tükenmeyen rızkımızdır bu.
055 Bunlar iyiler içindir. Yoldan çıkmış azgınlara da sonun kötüsü vardır!
056 Onlar cehenneme girerler! Ne kötü bir konak!
057 Şu da *'içmeleri için'* kaynar su ve irin! Tatsınlar bakalım!
058 Bunlara benzer daha başkaları da var!
059 *'İnkârcıların ileri gelenlerine'* "İşte sizinle birlikte direnenler. Rahat yüzü görmesinler! Muhakkak ateşe girecekler!" denilir.
060 *'İleri gelenler tarafından ayartılanlar'* "Hayır!" derler, "Siz rahat yüzü görmeyin! Bunu *'cehennem azabını'* başımıza getiren sizlersiniz. Ne kötü bir durak!"
061 "Rabbimiz!" derler, "Bunu bizim başımıza getirenlerin ateş azabını kat be kat artır!"

038.
062 Sonra şöyle derler: "Bazı kimseleri niye burada *'cehennemde'* görmüyoruz? Biz onları değersiz sayardık."
063 "Onlarla alay ederdik. Yoksa biz mi göremiyoruz?"
064 Cehennemliklerin birbirleriyle tartışması gerçektir.
065 "Ben sadece bir uyarıcıyım" de, "Bütün varlıklar üzerinde karşı konulamaz bir etki sahibi olan tek ilahtan başka ilah yoktur.
066 "O, göklerin, yerin, ikisi arasındakilerin Rabbidir. Üstün gücü olandır, günahları bağışlayandır."
067 "Bu, pek büyük bir mesajdır!
068 "Fakat siz ondan yüz çeviriyorsunuz!" de.
069 "Yüce makamda *'insanın yaratılışı konusunda'* aralarında tartışmalar yaparlarken benim bir bilgim yoktu" de.
'İlk insanın yaratılmasıyla ilgili olarak konuşulanlardan söz ediliyor. Birazdan bunun ayrıntıları da anlatılacak.'
070 "Ben apaçık bir uyarıcı *'bir peygamber'* olmasaydım bunlar bana bildirilmezdi."

071 Rabbin, meleklere, “Ben balçıktan bir insan yaratacağım” dedi.
072 “Onu biçimlendirip ruhumdan üfleyince *‘rahmetimle ruh verince’* önünde secde edin!” buyurdu.
073 Bütün melekler secde ettiler *‘saygı gösterdiler’*.
074 Fakat *‘şeytanların atası olan’* İblis secde etmedi. Büyüklük tasladı, inkâr edenlerden biri oldu.
075 Allah, “Ey İblis!” dedi, “İki elimle *‘kudretimle, gücümle’* yarattığıma secde etmekten seni alıkoyan ne? Büyüklük mü taslıyorsun, yoksa kendini üstün mü görüyorsun?
076 İblis, “Ben ondan üstünüm” dedi, “Beni ateşten yarattın, onu balçıktan.”
077 Allah, “Çık oradan!” buyurdu, “Sen artık kovulmuş birisin!
078 “Din gününe kadar lânetlisin.”
‘Ahiretteki yargılama sürecine kadar rahmetimden yoksun kalacaksın!’
079 İblis, “Rabbim!” dedi, “Beni *‘insanların’* diriltilecekleri güne kadar ertele *‘bana ömür ver’*.”
080 Allah da, “Haydi, sen kesinkes ertelenenlerdensin!” buyurdu.
081 “O belirli güne kadar!”
082 İblis, “Senin izzetine *‘gücüne, onuruna, değerine’* yemin ederim!” dedi, “Ben onların hepsini ne yapar eder azdırırım.
083 “Sana samimiyetle kulluk edenler bunun dışındadır.”

....

038.
084 Allah, “Evet öyledir!” buyurdu, “Ben gerçeği söylüyorum.
085 “Cehennemi seninle ve sana uyanlarla dolduracağım!”
086 *‘Ey Peygamber!’* Söyle onlara: “Sizden yaptıklarım için bir karşılık istemiyorum, ben sahip olmadıklarını yüklenenlerden *‘olduğundan daha yüksek görünmeye çalışanlardan’* biri de değilim.”
087 “Bu Kur’an, âlemler *‘kıyamete kadar bütün insan toplulukları’* için bir uyarıcıdır.
088 “Siz onun haberini *‘verdiği bilgilerin doğruluğunu’* bir süre sonra kesinlikle bileceksiniz *‘öğreneceksiniz’*!”

039. ZÜMER SURESİ

‘Zümer, “zümreler, bölükler, topluluklar” demektir. Surede, inananların cennete,

inanmayanların cehenneme zümreler hâlinde girdirilecekleri bildirilmiştir. Bu zümrelerden birine girmek insanın seçimine bırakılmıştır. Kişi, dünyada sevdikleriyle ahirette beraber olacaktır.'

Bismillahirrahmanirrahîm.

001 Bu Kitap, üstün gücü olan, her işini nice faydalar gözeterek hikmetle yapan Allah tarafından indirilmiştir.

002 Bu Kitabı sana hak üzere indirdik.

Sen de dini Allah'a has *'özgü'* kılarak *'içtenlikle'* kulluk eyle.

003 Dikkat et! Halis din Allah'ındır! Ondan başka tanrılar edinenler, "Onlara kulluk etmemizin tek nedeni, bizi Allah'a yaklaştırmalarını ummamızdır" derler.

Allah, anlaşmazlığa düştükleri konularda aralarında hüküm verecektir.

Allah, yalancılarla nankörleri doğru yola iletmez!

004 Allah çocuk edinmek isteseydi, yaratıklarından kimi isterse onu seçerdi. *'Fakat bu onun şanına yakışmaz.'*

O, bütün kusurlardan ıraktır, yüceler yücesidir, varlıkların hepsini zorlayıcı gücü altında tutan tek ilahtır.

005 Gökleri ve yeri hak üzere *'yerli yerince, dengeli'* yarattı.

Geceyi gündüzün üzerine sardırır, gündüzü de gecenin üzerine sardırır.

Ay ile güneşi kâinattaki yasalarına boyun eğdirir. Her biri belli bir süreye kadar akar gider.

Dikkat et! O, üstün gücü olandır, günahları bağışlayandır.

039.

006 Allah sizi bir tek canlıdan *'tek insandan'* yarattı. Sonra ondan eşini var etti. Sizin için evcil hayvanlardan sekiz eş indirdi.

'Erkekli dişili koyun, keçi, sığır, deve olmak üzere toplam sekiz hayvan çeşidi. İndirdi kelimesinin tercihi, bu hayvanların büyük nimet olduklarına işarettir. Çünkü, en büyük nimetler yukarıdan iner.'

Sizi, annelerinizin karınlarında, üç tabaka karanlık içinde, birbirini izleyen aşamalardan geçirerek yaratıyor.

İşte, Rabbiniz Allah budur! Hâkimiyet onundur. Ondan başka ilah yoktur.

Bunlar gerçekken nasıl oluyor da çevriliyorsunuz *'aldırmıyor, uzak duruyor, ilgisiz davranıyor, kulluk etmiyorsunuz'*!

007 İnkâr ederseniz bilin, Allah’ın size ihtiyacı yoktur. Fakat o, kullarının nankörce davranmalarına razı olmaz. Şükrederseniz, sizden hoşnut olur.

Hiçbir günahkar öbürünün günahını yüklenmez.

Sonra hepinizin dönüşü Rabbinizedir. O zaman size bütün yaptıklarınızı haber verir.

Çünkü o, bütün gönüllerin özünü *‘sırlarını’* bilir.

008 İnsana bir zarar dokundu mu, Rabbine yönelerek ona yalvarır. Allah kendi katından ona bir nimet verdi mi, önceki yalvarışını unutur. Allah yolundan saptırmak için onun yanı sıra başka tanrılar uydurur.

“İnkârınla biraz eğlenedur! Sen ateş arkadaşlarındansın!” de.

009 Geceleyin saygıyla yerlere kapanarak, ayakta durarak kulluk eden, ahiretten *‘yargılama sürecinden, cehennemden’* çekinen, Rabbinin engin merhametini dileyen kimseyle, o *‘inkâr eden, yüz çeviren azgın’* bir olur mu!

“Hiç, bilenlerle bilmeyenler bir olur mu!” de.

Bunu da ancak akıl sahipleri düşünür!

010 “Rabbiniz şöyle buyuruyor” de: “Ey inanan kullarım! Rabbinizden sakının!

Bu dünyada güzel davrananlara güzellik vardır.

‘Burada, kalbi huzur bulur, korkulardan kurtulur. Öbür dünyada sonsuz cenneti kazanır, mutlu olur.’

Allah’ın *‘yarattığı’* yeryüzü geniştir. *‘Bulunduğunuz yerde iyi kulluk edemiyorsanız başka yere gidin, zorluklara katlanın.’* Hiç kuşkunuz olmasın, güçlüklere katlananlara bunun karşılığı hesapsızca ödenir.”

039.

011 “Bana” de, “dini yalnız ona has kılarak *‘yalnız onun için, içtenlikle’* Allah’a kulluk etmem emredildi.

012 “Bana, Müslümanların ilki olmam emredildi.”

‘Müslümanların, yani bir daha geri almamak üzere kendisini Allah’a teslim edenlerin.’

013 “Rabbime karşı gelirsem, büyük günün ‘*ahiretteki yargılama sürecinin’* azabından korkarım” de.

014 “Ben, dini yalnız ona has kılarak *‘yalnız onun rızası için, başka hiçbir amaç gözetmeden’* Allah’a ibadet ederim” de.

015 “Siz ondan başka kimi dilerseniz ona kulluk edin!” de.

“Zarara uğrayanlar, kıyamet günü kendilerini de, yakınlarını da zarara düşürenlerdir. Bu apaçık bir kayıp değil midir!” de.

016 *‘Cehennemde’* onların üstlerinde de, altlarında da ateş katmanları vardır. Allah, kullarını bununla sakındırıyor. Ey kullarım, sadece benden sakının!

'Bu korku başka korkulara benzemez. Bir bebeğin annesinden korkup yine onun şefkatli kucağına sığınması gibidir. Özünde rahmet vardır. İnsanı Rabbine yöneltir, cehennemden kurtarır.'

017 Kendisine ilahlık payesi verilenlerden uzak durup da içtenlikle Allah'a yönelenlere müjdeler vardır, haydi *'samimi'* kullarıma müjdele!

018 Onlar sözü dinlerler, sonra da onun en güzeline uyarlar.

Allah'ın kendilerini doğru yola eriştirdikleri kimselerdir.

Gerçek akıl sahipleri de işte bunlardır!

019 Ya üzerine azap sözü hak olan *'hakkında azap hükmü verilen'* kimse? Ateşe gireni sen mi kurtaracaksın!

020 Rablerinden korkanlar için *'cennette'* birbiri üstüne yapılmış, altında ırmaklar akan konaklar vardır.

Bu, Allah'ın verilmiş sözüdür.

Allah, sözünden caymaz!

021 Görmedin mi! Allah, gökten bir su indirir, onu yerdeki kaynaklara yerleştirir. Sonra onunla türlü elvanlı ekinler çıkarır. Sonra kurutur, sararıp solduklarını görürsün. Sonunda çerçöpe çevirir.

Bunda akıl sahipleri için ibret dersi vardır!

039.

022 Allah kimin gönlünü İslâma açmışsa o, Rabbinden bir nur üzerinde değil midir!

Allah'ı anmak hususunda kalpleri katılaşmış olanlara yazıklar olsun! İşte bunlar apaçık bir sapıklık içindedirler.

023 Allah, sözün en güzelini, gerekli yerlerde tekrarlar yapan, birbiriyle uyumlu ayetlerden oluşan bir kitap biçiminde indirdi. Rablerine saygısı olanların ondan *'bu kitabı okurken'* tüyleri ürperir. Derken, bedenleri de, ruhları da Allah'ın kitabına ısınıp alışır. Bu kitap, Allah'ın *'kullarına gönderdiği'* doğru yol rehberidir.

'Özgür iradeyle yarattığı insanların seçimlerini hesaba katarak, asla haksızlık etmeksizin' dilediği kimseyi bu kitap aracılığıyla doğru yola eriştirir. Allah kimi de *'onun özgürce seçimleri yüzünden'* saptırırsa, artık ona yol gösteren olmaz!

024 Ya kıyamet günü kendisini azabın şiddetinden *'cehennem ateşinden'* yüzüyle korumak zorunda kalanın durumu..!

'Bu dünyada görevlerini yapmayarak' kendilerine yazık edenlere, "Tadın kazancınızın cezasını!" denilir.

025 Onlardan *'seni inkâr edenlerden'* öncekiler de *'kendilerine gelen peygamberleri'*

yalanladılar. Bu yüzden, azap farkına varmadıkları bir yerden geldi!

026 Allah, dünya hayatında onlara *‘belalar vererek’* aşağılanmayı tattırdı. Fakat ahiret azabı daha büyüktür.

Bunu bir bilselerdi!

027 Kur’an’da insanlara, belki düşünür de yola gelirler diye, her türlü misali verdik.

028 Belki *‘dikkatle okuyup iyice anlarlar da’* kötülüklerden sakınırlar diye, Kur’an’ı pürüzsüz bir arapçayla indirdik!

029 Allah bir misal verdi: Bir adam var, birbiriyle anlaşamayan ortakların emrinde çalışıyor. Bir adam da var, bir tek efendiye hizmet ediyor. Bunların durumu bir olur mu!

‘Bir sürü uydurma tanrılara tapınmakla bir tek Allah’a kulluk etmenin farkını anlayın!’

Bütün övgüler ve şükürler Allah içindir! Fakat çokları bilmez!

030 Muhakkak sen de öleceksin, onlar da ölecekler!

031 Sonra siz, kıyamet günü Rabbinizin huzurunda duruşmaya çıkacaksınız.

‘O yüce mahkemede yargılanacaksınız! Amel defterleriniz açılacak. Tanıklar dinlenecek. Adalete uygun biçimde hükümler verilecek. Kiminiz cennete gideceksiniz, kiminiz cehenneme.’

039.

032 Allah’a karşı yalan uydurandan, kendisine gelen gerçeği yalan sayandan daha zalim kim olabilir!

İnkârcılar için cehennemde yer mi yok!

033 Gerçeği getiren ve onu onaylayanlar, işte onlardır kötülüklerden sakınanlar.

034 Rableri katında ne dilerlerse verilir.

İşte, güzel davrananların ödülü budur!

035 Allah onların en kötü işlerini bile örtecek.

Yaptıkları güzel işlerin en güzeline göre ödüllerini verecek.

036 Kuluna yetmez mi Allah!

Seni ondan başkalarıyla korkutuyorlar.

‘Ne büyük bir hata!”

Allah tarafından saptırılanı doğru yola eriştirebilecek kimse yoktur.

037 Allah’ın doğru yola eriştirdiğini saptırabilecek kimse de yoktur.

Allah üstün gücü olandır, işlenen suçu cezasız bırakmayandır!

038 Eğer onlara, “Gökleri ve yeri kim yarattı?” diye sorarsan *‘ister istemez’* “Allah yarattı” diyecekler.

“Öyleyse söyleyin bakalım, Allah bana bir zarar vermek istese, ondan başka taptıklarınız o zararı giderebilirler mi. Ya da bana bir rahmet dilerse, onun merhamet etmesini önleyebilirler mi?” de.

“Allah bana yeter. Tevekkül etmek isteyenler hep ona tevekkül etsinler” de.

‘Tevekkül, elinden geleni yaptıktan sonra sonucu Allah’tan beklemek, ona dayanmak, ona güvenmektir. Hiçbir şey yapmaksızın beklemek tevekkül değil tembelliktir.’

039 “Ey halkım!” de, “Siz elinizden geleni yapın, elbet ben de yapacağım. Yakında bileceksiniz!”

040 Kendisine rezil edici bir azap gelecek olan kimdir, kimin üzerine sürekli azap inecek *‘göreceksiniz’*!

039.

041 Bu Kitabı sana, insanlara bildirmen için hak ile indirdik. Kim doğru yolu seçerse, kendi faydası için seçer. Kim saparsa, kendi zararına sapar. Sen onlar adına karar verici değilsin!

‘Kuran, haktır. Rabbinin katındandır. Allah kelamıdır. İçinde hakkı söyleyen ayetler vardır. Hepsi gerçektir. Yalandan, yanlıştan uzaktır. İnsanlara gerçeği bildirmek üzere indirilmiştir.’

042 Allah, öleceklerin ölümleri anında, ölmeyeceklerin de uykuları sırasında canlarını alır. Ölümleri konusunda kesin hüküm verdiklerini tutar, öbürlerini belirli bir süre daha yaşamaları için bırakır. Bunda, düşünen kimseler için ayetler *‘ibretler’* vardır.

‘Onları ölü gibi yapar, zira uyku ölümün küçük kardeşidir...’

043 Yoksa Allah’tan başka birilerini yardımcı mı edindiler! “Onlar hiçbir şeye güç yetiremez ve akıl erdiremez olsalar da mı!” de.

044 “Birilerine şefaat *‘ahirette birine yardım’* etme yetkisi verme hakkı sadece Allah’ındır. Gökler de, yer de onun hâkimiyeti altındadır. Sonunda hepiniz ona döndürüleceksiniz!” de.

045 Allah tek olarak anılınca, ahirete inanmayanların yürekleri burkulur.

Fakat tanrılık payesi verdikleri şeyler anılınca, yüzleri hemen güler.

046 “Ey gökleri ve yeri yaratan, görünmeyen sırları ve görünen varlıkları bilen Allah’ım! Ayrılığa düştükleri konular hakkında kulların arasında hüküm verebilecek olan sadece sensin!” de.

047 Yeryüzünde olanların hepsi ve bir o kadarı daha zalimlerin olsaydı, kıyamet günündeki kötü azaptan kurtulmak için hepsini feda ederlerdi.

Onlar için Allah katından hiç hesaba katmadıkları şeyler ortaya çıkartılır.

‘Zalimlerin, yani hem kendilerine, hem başkalarına haksızlık eden, ilahi sınırları aşan

azgınların.’

039.

048 İşledikleri bütün kötülükler meydana çıkartılmıştır.

Alaya aldıkları şeyler de kendilerini sarmıştır.

049 İnsana bir zarar dokundu mu, hemen bize yalvarır.

Sonra katımızdan ona bir nimet verdik mi, “Bu bana sadece bilgimden dolayı verilmiştir” der.

Hayır, bu bir sınamadır, ama çokları bilmez!

050 Onlardan öncekiler de bunların söylediklerini söylerlerdi. Fakat kazandıkları kendilerini kurtaramadı.

051 İşledikleri kötülükler, sonunda gelip kendilerini buldu.

Bunlardan da *‘şimdiki suçlulardan da’* zulmedenlerin işledikleri kötülükler *‘sonunda’* başlarına gelecektir.

Bu konuda Allah’ı âciz bırakamazlar.

‘Allah’ı engelleyemez, etkisiz bırakamazlar. O neyi dilerse yapar.’

052 Bilmezler mi, Allah dilemesine uygun olarak kimine bol rızk verir, kiminin de rızkını daraltır. Bunda, inananlar için ayetler *‘ibret alınacak noktalar’* vardır.

053 *‘Ey Peygamber! İnsanlara şu sözümü’* söyle: “Ey ilahi sınırları aşarak kendilerine kötülük eden kullarım! Allah’ın rahmetinden ümidinizi kesmeyiniz. Allah bütün günahları bağışlar. Çünkü o, çok bağışlayıcıdır, pek merhametlidir.”

054 Bunu bilin de hemen Rabbinize dönün. Size azap gelmeden önce içtenlikle ona teslim olun. Sonra size hiç kimse yardım edemez!

055 Azap, siz farkında olmadan ansızın başınıza gelmeden önce, Rabbinizden size indirilenin en güzeline *‘Kur’an’a’* uyun.

056 İnsan azapla yüz yüze gelince, “Allah’a kulluk konusundaki hatalı davranışlarımdan ötürü yazıklar olsun bana! Ben *‘ilahi gerçekleri küçümseyerek’* alay eden kimselerdendim!” diyecek.

039.

057 Ya da, “Allah beni doğru yola eriştirseydi ben de kötülüklerden sakınan kimselerin arasında yerimi alırdım” diyecek.

058 Ya da, azabı görünce, “Keşke bana geri dönme imkânı verilse de güzel davrananlardan olsam!” diyecek.

059 Hayır *‘dönmeyeceksin, dönsen de sözünde durmazsın’*!

Sana ayetlerim gelmişti de onları yalanlamıştın. Büyüklük taslamış, inkâr edenlerin biri de sen olmuştun.

060 Kıyamet gününde Allah hakkında yalan uyduranların yüzlerinin kapkara olduğunu görürsün.

Büyüklük taslayanların kalacağı yer cehennem değil midir!

061 Allah, kötülükten sakınanları esen kılar. Kurtuluşa erdirir. Kötülük yüzü görmezler, asla üzülmezler.

062 Allah, hem her şeyin yaratıcısıdır, hem de her şeye vekildir.

‘Allah vekildir, yani varlıklar üzerinde tam yetki sahibidir, bütün varlıklar ona dayanır.’

063 Göklerin ve yerin anahtarları onundur.

Allah’ın ayetlerini inkâr edenlerse hüsrana düşenlerdir.

‘Zarar edenler, kaybedenler, yitirdiklerinin arkasından özlem ateşiyle yananlardır.’

064 “Ey haktan habersiz kişiler! Bana Allah’tan başkasına kulluk etmemi mi emrediyorsunuz!” de.

065 Sana da, senden öncekilere de vahiy yoluyla bildirilen şudur: “Allah’tan başkasına ilahlık nitelikleri yakıştırırsan bütün yaptıkların boşa gider. Kesinlikle kaybedenlerden olursun!”

066 Hayır! Sadece Allah’a kulluk et! Mutlaka şükredenlerden ol!

067 Allah’ı, ona yakışır biçimde tanıyamadılar!

‘Ona inanmanın, onu tanımanın, onu sevmenin, ona kul olmanın önemini kavrayamadılar. O, insana kendini tanımak imkânını lütfetti, ama insan bunu gereği gibi değerlendiremedi.’

Kıyamet günü bütün yeryüzü onun avucundadır. *‘Allah’ın emrini dinler.’* Gökler *‘bir defter dürülür gibi kolayca’* onun eliyle *‘gücüyle’* dürülür. Bütün kusurlardan ıraktır. Onların ortaklar koşmasından pek yücedir!

‘Onun eşi, benzeri, dengi yoktur, olamaz da. Birilerinin var demesi ona zarar vermez. Bu sözler sadece söyleyenlere zarar verir.’

039.

068 Sûra *‘kıyamet sürecini başlatmak üzere birinci kez’* üflenir!

Allah’ın diledikleri bir yana, göklerde kim var, yerde kim varsa, hepsi bayılıp düşer.

Sonra ona *‘ölülerin dirilme sürecini başlatmak üzere’* bir daha üflenir!

Bunun üzerine *‘kabirdekiler yerlerinden’* hemen kalkarlar, *‘şaşkınlıkla’* bakınır dururlar.

069 Yer, Rabbinin nuruyla aydınlanır. Kitap *‘belge’* ortaya konulur. Peygamberler ve tanıklar getirilir. Hiçbir haksızlık yapılmaksızın haklarında adaletle hüküm verilir.

070 Herkese yaptıklarının bedeli ödenir.

Allah onların yaptıklarını en iyi bilendir.

‘Bu nedenle hiçbir şey unutulmaz, ihmal edilmez, hepsi hesaba katılır.’

071 İnkâr edenler, zümrelerle *‘topluluklar hâlinde’* cehenneme sürülürler.

Oraya vardıkları zaman kapılar açılır.

Cehennem görevlileri onlara, “İçinizden, size Rabbinizin ayetlerini okuyan, bugüne kavuşmanız konusunda sizi uyaran elçiler gelmedi mi?” diye sorarlar.

Onlar da, “Evet geldi” derler.

‘Gerçeği onaylarlar, ama bunun bir faydası olmaz.’

İnkâr edenlerle ilgili azap kararı verilmiştir artık.

072 “Girin bakalım içinde temelli kalacağınız cehennemin kapılarından! Ne kötüdür büyüklük taslayanların durağı!” denilir.

073 Rablerinden sakınanlarsa, zümrelerle *‘topluluklar hâlinde’* cennete götürüldüler.

Oraya vardıklarında kapılar açılır, cennet görevlileri onlara, “Selâm size! Hoş geldiniz! Sonsuza kadar kalmak üzere girin cennete!” derler.

074 Onlar da, “Sözünü yerine getiren Allah’a hamdolsun! Bizi yeryüzüne mirasçı yaptı. *‘Dünyanın sonsuza uzanan meyveleri bizim oldu.’* Cennette nereyi istersek orada oturabiliyoruz. İlahi buyruklara uyarak çalışanların ödülü ne güzel!” derler.

....

039.

075 Melekler, arşın *‘en yüce egemenlik noktasının, cennetlerin de üstünde olan makamın’* etrafını donatmışlardır.

Rablerini överek andıklarını görürsün.

Bütün insanlar hakkında adaletle hüküm verilir.

Sonra da, “Bütün övgüler ve şükürler sayısız nimetler vererek, bütün tehlikelerden koruyarak varlık türlerini terbiye eden Allah içindir!” derler.

040. MÜMİN SURESİ

‘Mümin, “iman eden, inanan, güvende olan” demektir. Ayrıca, “kalplerde iman nurunu ışıklandıran, kullarına güven veren” manasında, Allah’ın güzel isimlerinden biridir. Mümin, Allah’a iman etmekle onun güven alanına girmiş, kendini korumaya almış olur. Bu güvenden gelen huzuru, imanının derecesine göre hisseder. Daha ahirete gitmeden kalbinde cenneti yaşar.’

Bismillahirrahmanirrahîm.

001 Hâ, mîm.
002 Bu Kitap, üstün gücü, sınırsız ilmi bulunan Allah tarafından indirilmiştir.
003 O, günahı bağışlayan, tevbeyi kabul eden, cezası şiddetli, lütfu bol olandır. Ondan başka ilah yoktur. Ona dönülecektir!
004 Allah’ın ayetlerine, inkârcılardan başka hiç kimse karşı çıkmaz.
Onların ülkelerde *‘canlarının isteği gibi’* dönüp dolaşmaları seni yanıltmasın *‘başlarına gelecekleri bir bilsen!’*.
005 Onlardan önce Nuh halkı, sonra da nice topluluklar yalanladılar.
Her topluluk kendi peygamberini yalanlamaya yeltendi. Gerçeği yalanla yok etmek üzere çaba harcadı. Fakat sonunda onları kıskıvrak yakaladım.
Nasılmış azabım!
006 Rabbinin, “İnkâr edenler cehenneme girecektir!” sözü gerçekleşmiş oldu!
007 Arşı *‘en yüce egemenlik makamını’* taşıyanlar *‘büyük melekler’* ve onun etrafındakiler *‘öbür melekler’* Rablerini överek tesbih ederler *‘yüceliğini dile getirerek anarlar’*.
Ona kendileri inandıkları gibi, inananlar için de bağışlanma dilerler.
“Rabbimiz!” derler, “Her şeyi ilminle, merhametinle kapsadın. Tevbe edip senin yoluna uyanların günahlarını bağışla. Onları cehennem azabından koru.

....

040.
008 “Rabbimiz! Onları ve onların atalarından, eşlerinden, soylarından iyi halli olanları, vaat ettiğin sonsuz mutluluk cennetlerine girdir.

Sen üstün gücü olansın, asla yenilmezsin. Hikmet sahibisin, her işini nice gayeler gözeterek yapansın.

009 "Onları her türlü kötülükten koru. Sen kimi kötülüklerden korursan, o gün *'yargı günü'* ona gerçekten rahmet etmişsindir. İşte, büyük kurtuluş budur!"

010 İnkâr edenlere, "Allah'ın gazabı sizin kendinize kızmanızdan daha büyüktür. Çünkü, siz inanmaya davet ediliyor, ama inkâr ediyordunuz" diye seslenilir.

011 "Rabbimiz! Bizi iki kez öldürdün, iki kez diriltin. Şimdi günahlarımızı itiraf ettik. Bir çıkış yolu *'ateşten kurtulmanın bir yolu'* var mı?" derler.

'Bizi ölü topraktan yarattın, bize hayat verdin, sonra dünyada öldürdün, ardından ahirette yeniden can verdin. Böylece, iki ölüm, iki hayat yarattın. Kimi yorumcular, iki ölümden birinin manevî bir ölüm olduğunu söylerler. Bu yoruma göre, inkâr etmek manen ölmek demektir.'

012 *'Onlara denilir ki:'* "Size azap edilmesinin nedeni, Allah'ın birliğine çağırıldığınız zaman inkâr etmeniz, ona ortak olsun diye uydurulan yapay tanrılara inanmanızdır. Sınırsız yüce, sonsuz büyük olan Allah, sizinle ilgili hükmünü verecektir."

013 Size *'kendini tanıtmak için'* ayetlerini gösteren, sizin için gökten rızk indiren, odur. Fakat bundan ancak samimi bir gönülle hakka yönelen kimseler ibret alır!

'Yücelerden inen Kur'an da bir rızktır, hayatı sonuç veren su da. Bir bakıma, ikisi de gökten iniyor.'

014 İnkâr edenler hoşlanmasalar da, dini Allah'a has kılarak *'sadece onun rızasını dileyerek'* ona yalvarın.

015 O, bütün varlıkların en yücesi olarak arşa *'egemenlik makamına'* hükmetmektedir. Buluşma günü *'ahiretteki yargılama süreci'* konusunda insanları uyarsın diye, kimi dilerse ona ruh *'melek, vahiy, kitap'* indirir.

016 O gün onların bütün yapıp ettikleri ortaya çıkar. Hiçbir şeyleri Allah'a gizli kalmaz.

"Bugün hâkimiyet *'egemenlik'* kimindir?" denilir.

"Bütün varlıkları amacı doğrultusunda zorlayabilen, kendisinden başka ilah olmayan Allah'ındır!" diye cevap verilir.

040.

017 Bugün *'ahiretteki yargı sürecinde'* herkes yapıp ettiklerinin karşılığını bulacak, hiçbir haksızlık yapılmayacaktır.

Doğrusu, Allah hesabı pek çabuk görendir.

018 Onları, kıyamet günüyle uyararak korkut. O gün yürekler ağızlara gelir, yutkunur dururlar.

Zalimlerin, ne koruyucu bir dostu vardır, ne de sözü dinlenecek yardımcısı.

019 Allah, gözlerin ihanetini de *‘kötü niyetli bakışlarını da’* bilir, gönüllerin gizlediğini de.

020 Allah, adalete uygun biçimde hükmeder.

Oysa, ondan başka yalvardıkları yapay tanrılar hiçbir şeye hükmedemezler.

Allah, her şeyi işitir, bilir.

021 Yeryüzünde gezip de kendilerinden öncekilerin sonlarını görmediler mi!? Üstelik onlar, kuvvet ve yerde bıraktıkları izler bakımından kendilerinden daha ileriydiler.

Allah onları günahlarıyla yakalamıştı.

Allah’a karşı kendilerini koruyacak kimse de bulamazlar.

022 Bunun sebebi, kendilerine apaçık ayetlerle, belgelerle, mucizelerle gelen peygamberleri inkâr etmeleridir.

Allah, onları bunun için yakaladı.

Onun, kendisi kuvvetli, azabı pek şiddetlidir.

023 Bir zamanlar, Musa’yı ayetlerimizle ve apaçık bir mucizeyle elçi olarak göndermiştik,

024 Firavuna, Haman’a ve Karun’a.

‘Firavun zamanının zalim tiranı, Haman onun yalaka baş yardımcısı, Karun ise düzenden beslenen kibirli bir zengindi.’

‘Bu kafadarlar Musa’nın ilettiklerini inkâr ederek’ “Bu adam yalan söyleyen bir büyücü” dediler.

025 Musa, halkına katımızdan verilen gerçekle gelince, “Onunla beraber inananların erkeklerini öldürün, kadınlarını hayatta bırakın” dediler.

İnkarcıların düzenleri hep boşa gider.!

‘Bu büyük zulmü yaptılar ama olacaklara engel olamadılar. Musa, Firavunun sarayında büyüdü. İnananları kurtardı. Firavun ve askerleri sulara gömülüp öldüler.’

040.

026 Firavun, “Bırakın da Musa’yı öldüreyim!” dedi, “O, Rabbine yalvaradursun. Dininizi değiştirmesinden ve yeryüzünde kargaşa çıkarmasından korkuyorum.”

027 Musa, “Ben, hesap gününe inanmayan, büyüklük taslayan kimselerden, benim de Rabbim, sizin de Rabbiniz olan Allah’a sığınırım!” dedi.

028 Firavunun yakınlarından olup da inancını gizleyen bir adam, “Rabbim Allah’tır diyen bir adamı bu yüzden öldürecek misiniz!” dedi, “O size kesin mucizelerle gelmiş. Yalancıysa günahı kendi boynuna. Fakat söyledikleri doğruysa, tehditlerinin *‘azabın’* bir

kısmı mutlaka başınıza gelir. Allah, ilahi sınırları aşan bir yalancıyı doğru yola eriştirmez.

029 "Ey halkım! Bugün egemenlik sizindir. Yeryüzünde makam sahibisiniz. Fakat, Allah'ın dayanılmaz azabı gelirse bizi kim kurtaracak!"

Firavun, "Ben size kendi görüşümü söylüyor, yol gösteriyorum" dedi.

030 İnanmış kişi, "Ey halkım!" dedi, "Peygamberlerini yalanlayanlar azaba uğradılar. Bunun bir benzerinin sizin de başınıza gelmesinden korkuyorum.

031 "Nuh halkı, Âd halkı, Semud halkı ve onlardan sonra gelenlerin durumu gibi.

'Bunlar, azabı hak etmişlerdi. Durup dururken helak edilmediler.'

Allah, kulları için zulüm dilemez.

032 "Ey halkım! Doğrusu, ben sizin hakkınızda feryat gününden korkuyorum.

'Felaket tepenize binince çığlıklar atacaksınız, ama iş işten geçmiş olacak. İyisi mi şimdiden aklınızı başınıza toplayın, peygamberleri dinleyin.'

033 "Sırtınızı dönüp kaçacağınız gün, sizi Allah'a karşı koruyan bulunmaz. Allah bir adamı saptırdı mı, artık onu doğru yola iletecek kimse bulunmaz."

'İnsan özgür iradesiyle bir seçim yapar, Allah da bu seçimin sonucunu, mecbur kalmaksızın, yani "dilemesiyle" yaratır. Ayetlerde geçen "dilemesiyle, dilerse" gibi sözleri böyle anlamak gerekir.'

040.

034 Andolsun! Musa'dan önce size apaçık delillerle Yusuf gelmişti.

O zaman da onun size getirdiklerinden kuşku duymuştunuz.

O ölünce, "Allah bundan sonra peygamber göndermez" dediniz!

Allah, ilahi sınırları aşan kuşkucuları işte böyle saptırır!

035 Bunlar, kendilerine gelmiş hiçbir belge bulunmaksızın Allah'ın ayetlerine karşı tartışırlar.

Bu, Allah katında da, inananların yanında da öfkeyi artırır.

Allah, büyüklük taslayan her zorbanın kalbini işte böyle mühürler!

036 Firavun, "Ey Haman!" dedi, "Bana yüksek bir kule yap. *'Ona çıkarsam'* belki o sebeplere erişirim *'bana gereken yolları elde ederim'*.

'Mısır halkı yükseltisi az bir yerde yaşıyordu. Firavun, bir kule yaptırarak gökleri incelemek istedi. Bu yolla, güya olayların perde arkasını görecek, Musa'nın yalanını ortaya çıkartacaktı. Musa'nın ilahını görürüm, göremezsem yok demektir, diye düşünüyordu. Zihnindeki ilah imgesi bu kadar küçüktü. Onu, göklerde oturan bir maddi varlık gibi hayal ediyordu. Onun yeryüzündeki harika eserlerine bakamıyor, bunların birer mucize olduğunu göremiyor, sadece gözlerine güveniyordu. Deneylerle ispatlanamayana inanmam, demenin tohumuydu bu.'

037 "Göklerdeki yolları bulurum.

Musa’nın ilahını görürüm.
Ben onu yalancı sanıyorum.”
Firavunun kötü ameli *‘yapıp ettikleri’* kendisine *‘şeytan tarafından’* süslü gösterildi. Böylece yoldan saptırıldı.
Firavunun düzeni boşa gitti!
038 *‘Firavunun huzurunda tartışma yapan’* inanmış kişi dedi:
“Ey halkım! Gelin bana uyun da sizi doğru yola ileteyim.
039 “Ey halkım!
Dünya hayatı geçicidir.
Ahiret ise kalıcı bir yerdir.
040 “Kim bir kötülük yaparsa misli *‘dengi’* kadar ceza görür.
Kadın olsun erkek olsun, güzel işler yapanlar cennete girerler.
Orada onlara hesapsız rızk verilir.

040.
041 “Ey halkım! Niye ben sizi kurtuluşa çağırırken siz beni ateşe çağırıyorsunuz!
042 “Siz beni, Allah’ı inkâr etmeye, Kitapta yeri olmayan nesneleri ona ortak koşmaya çağırıyorsunuz. Oysa, ben sizi, o üstün gücü olana, günahları bağışlayana çağırıyorum.
043 “Sizin beni davet ettiğiniz şeylerin, dünyada da, ahirette de davete değer bir tarafı yoktur.
Dönüşümüz Allah’adır.
İlahî sınırları aşarak taşkınlık edenler ateş arkadaşlarıdırlar *‘cehenneme girerler’*!
044 “Size söylediklerimi yakında anlayacaksınız.
Ben işimi Allah’a bırakıyorum.
Allah, kullarının her şeyini görür.”
045 Allah, kurdukları tuzakların kötülüklerinden onu *‘inancını açıklayarak hayatını tehlikeye atan imanlı kişiyi’* korudu.
Fakat, Firavun yanlılarını kötü bir azap sarıverdi.
046 Bir ateş azabı! Onlar, sabah akşam ona sunulurlar!
Kıyamet günü gelince, “Firavunun adamlarını atın şu şiddetli azaba!” denilir.
047 Cehennem ateşinin ortasında tartışırlarken, zayıf olanlar *‘uyruklar’* büyüklük taslayanlara, “Biz sizin uydularınızdık. Şimdi ateşin bir parçasını olsun bizden savabilir misiniz?” derler.
048 Büyüklük taslayanlar, “Doğrusu, hepimiz onun içindeyiz. Allah, kulları arasında hükmünü verdi artık” derler.
049 Ateşte olanlar, cehennem görevlilerine, “Rabbinize yalvarın da bir gün olsun

azabımızı hafifletsin” derler.

040.

050 Görevliler, “Size peygamberleriniz kesin belgelerle gelmemişler miydi?” diye sorarlar.

“Evet gelmişlerdi” derler.

“Öyleyse kendiniz yalvarın *‘bizim size aracılık etme yetkimiz yoktur, yardım da edemeyiz’*!” derler.

İnkarcıların yalvarması sonuçsuz bir çabadan ibarettir!

051 Hem dünya hayatında, hem de *‘ahiretteki’* tanıkların dinlenme sürecinde peygamberlerimize ve inananlara yardım ederiz.

052 O gün zalimlere mazeretleri fayda vermez. Lânet de onlaradır, yurdun kötüsü de!

‘Lanet, ilahi merhametten yoksun kalmaktır. Yurdun kötüsü, cehennemdir.’

053 Andolsun! Biz, Musa’ya doğruluk rehberi verdik. İsrailoğullarına da o kitabı bıraktık.

054 Aklını kullananlar için bir yol gösterici, bir ibret dersi olsun istedik.

055 O hâlde sen sabret.

Allah’ın vaadi haktır *‘verdiği söz yerine gelecektir’*.

Günahın için bağışlanma dile.

Rabbini, sabah akşam övgüler dizerek, şükürler ederek, kusurlardan ırak olduğunu dile getirerek an.

056 Kendilerine verilen kesin bir delil olmadan Allah’ın ayetleri hakkında *‘itiraz ederek’* tartışanların kalplerinde ulaşamayacakları bir kibir vardır.

‘Ulaşamayacakları, asla yetişemeyecekleri, hiçbir zaman doyuramayacakları bir büyüklenme duygusu, bir büyüklük sevdası vardır.’

Sen, hemen Allah’a sığın. O her şeyi mutlaka işitir, görür.

057 Göklerin ve yerin yaratılışı insanların yaratılışından daha büyüktür. Fakat çoğu insanlar bunu bilmezler.

‘Bu büyük varlıkları yaratan Allah, insan gibi küçük bir varlığı ölümünden sonra bir kez daha niçin yaratamasın.’

058 Görmeyenle gören bir olmaz.

İnanıp güzel davrananlarla kötülük yapanlar da bir olmaz.

Siz pek az düşünüyorsunuz!

040.

059 Kıyamet *'yeniden dirilip kalkış, yargılanma süreci'* kesinkes gelecektir, bunda kuşku yok! Fakat çoğu insanlar inanmıyorlar.

060 Rabbiniz, "Bana dua edin de size karşılık vereyim. Bana kulluk etmeyi kibirlerine yediremeyenler alçaltılmış olarak cehenneme girecekler!" buyurdu.

061 Allah, sizin için dinlenesiniz diye geceyi yarattı, *'çalışabilesiniz diye'* gündüzü aydınlattı.

Allah, insanlara *'merhameti sebebiyle'* bol nimet verir. Fakat çoğu insanlar ona şükretmezler.

062 İşte, Rabbiniz Allah budur!

O, her şeyi yaratandır!

Ondan başka ilah yoktur!

O hâlde niye döndürülüyorsunuz!

'İlgisiz kalıyor, umursamıyor, aldırmıyor, sapkın yollara gidiyorsunuz.'

063 Allah'ın ayetlerini inkâr edenler işte böyle döndürülürler!

064 Allah, sizin için yeri bir durak, göğü bir bina yaptı. Size suret verdi, biçiminizi güzelleştirdi. Tertemiz nimetler yaratıp sizi rızklandırdı.

İşte, Rabbiniz Allah budur!

Allah, âlemlerin Rabbidir, sınırsız yücedir!

'Rab, Allah'ın isimlerinden biridir. Bütün varlık türlerini koruyup gözeterek terbiye eden demektir.'

065 Allah, benzersiz bir hayatın sahibidir. Ondan başka ilah yoktur.

Dini yalnız ona özgü kılarak yalvarın. Övgülerin hepsi, varlık türlerini koruyup besleyerek terbiye eden Allah içindir.

066 Başka şeylere ilahlık yakıştıranlara, "Allah'tan başka yalvardıklarınıza yalvarmaktan men edildim. Çünkü, bana apaçık deliller geldi. Bütün varlık türlerini terbiye edene teslim olmam emredildi" de.

'Teslim olmamı, yani bir daha geri almamak üzere kendimi ona vermemi, Müslüman olmamı emretti.'

040.

067 Sizi topraktan, sonra meniden, sonra kan pıhtısından yaratan, sonra bebek olarak çıkaran, sonra ergin kılan, sonra da ihtiyarlamanız ve belli bir vakte ulaşmanız için yaşatan,

odur! Bir kısmınıza da daha erken ölüm verir.

‘Hepsi birer mucize olan bu olayları görür de’ belki düşünürsünüz!

068 Dirilten de odur, öldüren de.

Bir şeye karar verdi mi, ona sadece “Ol!” der.

O, hemen oluverir.

069 Allah’ın ayetlerine karşı tartışanları görmedin mi! Nasıl da çevriliyorlar!

‘Bunca harika yaratılışı görüyor, nimetlerle besleniyorlar da gerçeği kavrayamıyor, inanmıyor, yanlış yollara sapıyorlar.’

070 Kitabı ve elçilerle gönderdiklerimizi yalanlayanlar, yakında bilecekler!

‘Ölüm gelince, yargılama başlayınca, cehennem önlerine çıkınca gerçekleri görecek, bilecekler. Bunlar pek de uzak sayılmaz. Çünkü, gelecek olan her şey yakındır!’

071 Boyunlarında demir halkalarla, zincirlerle sürüklenirler!

072 Kaynar suya!

Sonra da, cehennem ateşinin yakıtı olacaklar!

073 Sonra onlara denilir:

“Hani nerede ilahlık yakıştırdıklarınız!

074 Allah’tan başka taptıklarınız!”

Onlar da, “Bizden uzaklaştılar. Zaten biz önceleri hiçbir şeye tapmıyorduk ki” diyecekler.

Kendilerine, “İşte, Allah inkâr edenleri böyle şaşırtır!” denilir.

075 “Bunlar, sizin yeryüzünde haksız yere övünmeniz ve şımarmanız yüzünden başınıza geldi.

076 “Temelli kalmak üzere girin cehennem kapılarından! Ne kötüdür kibirlenenlerin yeri!”

077 Sen sabret! Allah’ın vaadi haktır *‘verdiği söz mutlaka yerine getirilecektir’*.

Onlara söz verdiğimiz azabın bir kısmını ya sana gösteririz ya da seni vefat ettiririz. Sonunda onlar bize döndürülecekler.

040.

078 Andolsun! Senden önce de peygamberler göndermiştik. Onlardan kimini sana anlattık, kimini anlatmadık.

Allah’ın izni olmadan hiçbir peygamber mucize gösteremez. Allah’ın emri geldi mi iş bitirilir.

Batıla dalanlar hüsrana düşerler.

‘Yalana aldananlar, boşa kürek çekenler, geçici isteklerinin peşinden koşarak ahireti düşünmeden yaşayanlar kaybederler, zarara uğrarlar, ellerinden kaçanın ardından yitik acısı çekerler.’

079 Kimine binesiniz, kimini de yiyesiniz diye sizin için hayvanları yaratan, Allah'tır.

080 Onlarda size daha nice faydalar vardır. Gönüllerinizdeki arzulara onlara binerek ulaşırsınız. Hem onlarla, hem de gemilerle taşınırsınız.

081 Allah size ayetlerini *'varlık delillerini, belirtilerini, eserlerini'* gösteriyor.

Allah'ın ayetlerinden hangisini inkâr edebilirsiniz!

082 Yeryüzünde gezip de kendilerinden öncekilerin sonunun nasıl olduğuna bir bakmazlar mı!

Onlar, kendilerinden hem daha kalabalık, hem de daha kuvvetliydiler. Yeryüzünde eserler bırakmak bakımından daha yaman kimselerdi. Fakat kazandıklarının kendilerine hiçbir faydası olmadı!

083 Peygamberleri onlara apaçık delillerle, belgelerle gelince, kendi yanlarındaki bilgilere güvenip aldandılar.

'Atalarından devralarak ya da duyulara dayanarak, akıl yoluyla elde ettikleri bilgiyi yeterli sayarak vahiyle gelen hakikati inkâr ettiler. Bu da onları felakete sürükledi.'

'Sonunda' alaya aldıkları şey *'kıyamet, yargılanma süreci, azap'* kendilerini kuşatıverdi.

084 Çetin azabımızı görünce, "Biz bir tek Allah'a inanıyor, ona ortak koştuklarımızı artık inkâr ediyoruz!" dediler.

085 Fakat azabımızı gördükten sonra inanmalarının kendilerine faydası olmadı. Allah'ın, kulları hakkında eskiden beri yürürlükte olan yasası budur. İşte, inkâr edenler tam da bu noktada hüsrana düştüler!

'Kaybettiler, zarara uğradılar, yitik acısıyla yandılar.'

....

041. FUSSİLET SURESİ

'Fussilet, "fasıllara ayrılan, bölümlenen, açık seçik olan, ayırt edilmiş" demektir. Surenin başında, Kur'an'ın bu niteliklere sahip olduğu dile getirilmiştir. Kur'an, yirmi üç yıllık bir sürede, birbirini izleyen bölümler hâlinde indirilmiş, metni uzunlu kısalı surelere, sureler de ayetlere ayrılmıştır. İnsan yapısına uygun olan bu bölümleme, ilahi merhametin önemli bir lütfudur.'

Bismillahirrahmanirrahîm.

001 Hâ, mîm.
002 Bu Kur'an, Rahman ve Rahîm tarafından indirilmiştir!
'Rahman, bütün varlıklara ayrım yapmaksızın merhamet eden demektir. Rahîm, her eserine özel olarak merhametini yönelten manasına gelir.'
003 Bu kitap, ayetleri ayrıntılı olarak açıklanmış arapça bir Kur'an'dır.
'Kur'an, okuma metni, okunan metin demektir.'
004 Güzellikleri müjdeler, tehlikelere karşı uyarır. Fakat çokları ondan yüz çevirmişlerdir, artık işitmezler.
005 "Bizi çağırdığın şeye karşı kalplerimiz kapalıdır. Kulaklarımızda ağırlık vardır. Bizimle senin aranda bir perde bulunmaktadır. Sen ne istersen yap, biz de yapacağız!" dediler.
006 Onlara, "Ben de sizin gibi bir insanım, ama bana, ilahınız tek ilahtır, artık ona yönelin, ondan bağışlanma dileyin, diye vahiy veriliyor" de.
Vay hâline Allah'ın yanı sıra başka şeylere ilahlık yakıştıranların!
007 Onlar, zekât vermezler, ahireti inkâr ederler.
'Ahireti, yani ölümden sonra dirilmeyi, yargılanmayı, cenneti, cehennemi...'
008 Fakat güzel davrananlara bitmez tükenmez bir ödül vardır.
009 "Yeri iki günde *'iki evrede, iki aşamada'* yaratanı siz niye inkâr ediyorsunuz! Ona niçin ortaklar uyduruyorsunuz! Âlemlerin *'bütün varlık türlerinin'* Rabbi odur" de.
'Kâinatın yaratılışı, kıyametin kopması, yargılama süreci gibi büyük olaylar anlatılırken kullanılan "gün" kelimesi, "evre, dönem, devir" anlamındadır. Kur'an'a göre, göklerle yer altı evrede yaratılmış, yalnız yerin yaratılışı iki evrede gerçekleşmiştir.'
010 Onun üstüne *'yerin yüzüne'* sarsılmaz baskılar *'dağlar, tepeler'* yaptı. Onda bereketler *'madenler, sular, bitkiler, hayvanlar'* meydana getirdi. Rızkını arayanlara dengeli bir biçimde pay etti *'herkese en uygun olanı verdi'*. Bunları dört günde *'evrede, mevsimde'* yarattı.
'Kimi yorumcular, buradaki dört evreyi önceki ikiye ekleyip altı rakamına ulaşırlar. Kimileri de, burada anlatılmak istenenin "dört mevsim" olduğu, bereketlerin böyle oluştuğu düşüncesindedirler. Biz, ikinci yorumu tercih ediyoruz. Çünkü, "altı evre" yalnız yerin değil, yerle birlikte göklerin de yaratılışını kapsamaktadır. İlgili ayette, "gökleri ve yeri altı evrede yaratan" denilmiştir.'
011 Sonra, duman *'ya da gaz'* hâlinde bulunan göğe yöneldi. Ona ve yerküreye, "İsteyerek ya da istemeyerek *'varlık âlemine'* gelin!" dedi.
İkisi de, "İsteyerek geldik" dediler.
'Burada bir edebi sanat yapılıyor. Yoksa bilinen anlamda bir konuşma gerçekleşmiyor. "Allah neyi dilerse o mutlaka olur" denmek isteniyor.'

041.

012 Allah, bunun üzerine, iki gün içinde yedi gök var etti. Her göğün işini kendisine bildirdi.

Yakın göğü ışıklarla donattık. Bozulmaktan da koruduk.

Allah, üstün gücü, sınırsız ilmiyle bunları biçimlendirmiştir.

‘Göğün iki günde, yani iki evrede yaratılmasına gelince... Göklerle yer altı evrede, yalnız yer iki evrede, sadece gök bu ayete göre iki evrede yaratılmıştır. Geriye kalan iki gün ‘evre’ ise, kâinatın yaratılmaya başlandığı an ile göklerin ve yerin yaratılmaya başlandığı an arasında geçen süredir. Bu uzun zaman diliminde iki aşamalı bir yaratış olduğu anlaşılıyor.’

013 Yüz çevirirlerse, “Âd halkıyla Semud halkının *‘azgınlık etmeleri sebebiyle tepelerine inen’* yıldırımına benzer bir yıldırımla sizi uyarıyorum!” de.

014 Onlara, “Allah’tan başkasına kulluk etmeyin!” diye önlerinden de, arkalarından da peygamberler gelince, “Rabbimiz dileseydi bize melekler indirirdi. Biz sizinle gönderilenleri inkâr ediyoruz” dediler.

015 Âd halkı, yeryüzünde haksız yere büyüklük taslayarak, “Bizden daha kuvvetli kim var!” dediler.

Onları yaratan Allah’ın kendilerinden daha kuvvetli olduğunu düşünmediler mi!

Onlar bizim ayetlerimizi *‘varlık delillerimizi, gerçeklere işaret eden alametlerimizi’* inkâr ediyorlardı.

016 Biz de, kendilerine dünya hayatında aşağılanma azabını tattırmak için o kara günlerde üzerlerine bir fırtına yolladık.

Ahiret azabı daha da alçaltıcıdır. Orada onlara yardım da edilmez.

017 Bir zamanlar Semud halkına da doğru yolu gösterdik. Fakat onlar, doğru yolda yürümektense kör olmayı *‘gerçekleri görmemeyi’* tercih ettiler. Yapıp ettikleri yüzünden, kendilerini alçaltıcı azabın yıldırımı çarpıverdi.

018 İnanıp da kötülüklerden sakınanları kurtardık.

019 Allah düşmanları o gün *‘ahiret evresinde’* ateşe sürülürler. Artık hep bir aradadırlar!

020 Oraya vardıklarında kulakları, gözleri, derileri, yapıp ettikleri hakkında kendileri aleyhine tanıklık ederler.

041.

021 Derilerine, “Niçin aleyhimize tanıklık ettiniz?” diye sorarlar.

“Bizi her şeyi konuşturabilen Allah konuşturdu. Sizi ilkin yaratan odur. Şimdi onun huzuruna götürülüyorsunuz” derler.

022 Siz, gözleriniz, kulaklarınız, derileriniz aleyhinize tanıklık eder diye düşünüp de günahlardan sakınmazdınız.

Yaptıklarınızın birçoğunu Allah’ın bilmediğini sanıyordunuz.

023 Rabbinize olan bu zannınız sizi mahvetti. Hüsrana düşenlerden *‘zarara uğrayan, kaybeden, yitik acısıyla yananlardan’* oldunuz.

024 Sabırla katlansalar da yerleri ateş olacak! İyi hâlli olmak üzere *‘yeryüzüne’* dönmek isterlerse, buna izin verilmez.

025 Onlara, kimi varlıkları *‘gerek cinlerden, gerek insanlardan olan şeytanları’* yakın arkadaş yaptık. Önlerinde ve arkalarında olanları *‘geleceklerini ve geçmişlerini’* güzel gösterdiler.

Kendilerinden önce gelip geçmiş olan cinler ve insanlar için *‘uygulanan’* azap onlara da hak olmuştur.

Onlar hüsrana düşenlerdi *‘zarara uğrayanlardı, kaybedenlerdi’*.

026 Bir de, inkârcılar, “Kur’an’ı dinlemeyin. Okunurken *‘başkalarının da dinlememesi için’* gürültü yapın. Belki *‘bu yolla’* bastırırsınız” dediler.

‘Kur’an’ı dinletmemek, insanları ondan alıkoymak için oyalayıcı çalışmalar yapın. Bu gürültü, bu yaygara, bu şamata günümüzde de yapılıyor. Bu yolla insanlar oyalanıyor. Gerçekleri işitmelerine, hakikati kavramalarına engel olunuyor.’

027 Bu yüzden inkâr edenlere yaman bir azap tattıracak, yaptıklarının en kötüsüyle cezalandıracağız!

028 Allah düşmanlarının cezası ateş olacak! Ayetlerimizi inkâr etmelerine ceza olarak orada sonsuza kadar kalacaklar.

029 İnkâr edenler, “Rabbimiz! Bizi saptıran insanları ve cinleri bize göster. Onları ayaklarımızın altına alalım da en alçak kimselerden olsunlar!” derler.

041.

030 “Rabbimiz Allah’tır” deyip doğru yolda yürüyenlerin üzerlerine melekler iner.

“Korkmayın, üzülmeyin, size söz verilen cennetle sevinin!” derler.

031 “Biz, dünya hayatında da, ahirette de sizin dostunuzuz.

Hoşunuza giden her şey ondadır.

Size orada ne isterseniz vardır.

032 “Burada size verilen nimetler, günahları bağışlayan sonsuz merhamet sahibinden birer ikramdır.”

033 Allah’a çağıran, güzel işler yapan, “Ben Müslümanlardanım” diyenden daha güzel sözlü kim olabilir!

034 İyilikle kötülük bir olmaz.
Sen, *'sana yapılan kötülüğü'* en güzelle *'iyilikle karşılık vererek'* savmana bak.
'Böyle yaparsan' sana düşman olan kimse bir de bakarsın yakın dostun oluvermiş!
035 Buna *'kötülüğe iyilikle karşılık verme olgunluğuna'* ancak sabredenler erdirilir.
O büyük erdemden pay alandan başkası ona kavuşamaz.
036 Şeytan sana vesvese *'kuruntu'* verirse hemen Allah'a sığın.
Çünkü o, her şeyi işiten, sınırsızca bilendir.
037 Geceyle gündüz, güneşle ay onun ayetlerindendir.
'Cisimleşmiş bir büyük kitap olan kâinattaki bütün varlıklar Allah'ın varlığına, birliğine, isimlerine birer ayettir. Kur'an'daki ayetler gibi bunlar da onu anlatır, onu bildirir, onu tanıtırlar.'
Sakın güneşe ve aya secde etmeyin!
Kulluk etmeye niyetiniz varsa, bunları yaratan Allah'a secde edin!
038 '*Kimileri büyüklük taslar da kulluk etmekten uzak dururlarsa'* bilsinler, Rabbinin katında bulunanlar *'yüce melekler'* gece gündüz demeden, bıkmadan, usanmadan onu tesbih ederler *'bütün kusurlardan ırak olan yüceler yücesini anarlar'*.

041.
039 Sen bakar da yeri dingin görürsün. Sonra biz ona bir su indiririz. O sakin yer titrer, kabarır. Bu da onun ayetlerinden biridir.
Ona can veren, ölüleri de diriltebilir. Çünkü, onun gücü her şeye yeter.
040 Ayetlerimiz konusunda haktan sapanlar bize gizli kalmazlar.
'Bir düşünün' kıyamet günü ateşe atılan mı daha iyi durumdadır, yoksa güven içinde olan mı!
Burada canınız ne isterse yapmakta özgürsünüz, fakat o sizin bütün yaptıklarınızı görüyor, bunu bilin!
041 Bazı kimseler kendilerine gelen kitabı inkâr ettiler. Oysa o çok yüce bir kitaptır.
042 Onun ne önünden, ne de ardından batıl gelemez.
'Kur'an'a hatalı, kusurlu, çelişkili, tutarsız, anlamsız, sahte hiçbir şey giremez. Onu değiştirmek, bir başka şekle sokmak imkânsızdır.'
Kur'an, her işi hikmetle yapan, bütün övgülere layık olanın katından indirilmiştir.
'O hata etmez, kitabına yanlış şeylerin sokulmasına izin vermez, onu kıyamete kadar korur.'
043 Sana söylenen, senden önceki peygamberlere söylenmiş olandan başka bir şey değildir.
'İnkârcılar her çağda peygamberlerine karşı çıkıp ileri geri sözler söylemişlerdir,

onların âdeti budur.'

Rabbin hem bağışlayıcıdır, hem de acı bir azap vericidir.

'Rahmetine sığının, azabından korkun. Umudunuzu kesmeyin, ama kendinizi garantide gibi de görmeyin.'

044 Kur'an'ı yabancı dilde bir okuma metni yapsaydık, "Ayetleri anlaşılır olsaydı ya! Arap muhataba arapça olmayan bir dil!" diyeceklerdi.

Onlara, "Kur'an, inananlar için doğru yolu gösteren bir rehberdir, bir şifadır. İnanmayanlara gelince, onların kulaklarında bir ağırlık vardır. Kur'an işte bu yüzden onlara kapalıdır. Onlar, uzak yerden kendilerine seslenilenler gibidirler" de.

045 Andolsun, Musa'ya kitap verdik de onda anlaşmazlığa düşüldü. Rabbinden bir söz verilmiş olmasaydı, aralarında hemen hüküm verilirdi!

'Sınav sürecinin bitmesi gerekiyordu, bu yüzden hemen hüküm verilmedi, cezaları ertelendi.'

Onlar, onun hakkında kuşkuya varan bir ikilem içindedirler.

046 Kim faydalı iş yaparsa kendi lehine yapmış olur. Kim de kötülük yaparsa, kendi aleyhine yapmış olur.

Rabbin, kullarına asla haksızlık etmez!

041.

047 Kıyametin zamanıyla ilgili bilgi sadece Allah katındadır.

Allah'ın ilmi olmadan hiçbir meyve tomurcuklarından çıkmaz. Hiçbir dişi gebe kalmaz ve doğurmaz.

Allah onlara, "Hani nerde benim ortaklarım!" diye seslendiği gün, "İtiraf ediyoruz, elimizde hiçbir tanık yok!" derler.

048 Önceden *'yeryüzünde yaşarlarken'* yalvardıkları *'yapay tanrılar'* onlardan ayrılıp gitmiştir. Onlara yalvaranlar, kaçacak yerleri olmadığını anlamışlardır.

049 İnsan iyilik istemekten usanmaz da, kendisine bir kötülük gelince hemen ümidini keser, karamsar olur.

050 Kendisine dokunan bir sıkıntıdan sonra katımızdan bir rahmet tattırırsak, "Bu benim hakkımdır. Kıyametin kopacağını sanmıyorum. Rabbime döndürülmüş olsam bile, onun katında benim için daha güzel şeyler vardır" der.

İnkar edenlere, yaptıklarını mutlaka bildireceğiz. Onlara yaman bir azap tattıracağız!

051 İnsana nimet verirsek, yan çizer, kendi yoluna gider. Bir zarar dokundu mu, enine boyuna yalvarır.

052 "Hiç düşündünüz mü, ya şu inkâr ettiğiniz *'Kur'an'* Allah katındansa! Derin bir çıkmazda olandan daha sapkın kim olabilir!" de.

053 Onun hak olduğu meydana çıkıncaya kadar, insanlara hem dış dünyada, hem de kendilerinde bulunan ayetlerimizi göstereceğiz. Rabbinin her şeye tanık olması yetmez mi!

'İnancın temellerini ortaya koymak üzere, kâinatta ve insanda bulunan harika özellikleri anlatacak, gösterecek, insanın bunlar üzerinde düşünmesini, bu yolla hakikati kavramasını, eserlerinden yola çıkarak Rabbini tanımasını sağlayacağız.'

054 Dikkat edin! Onlar, Rablerine kavuşma hususunda şüphededirler.

Dikkat edin! Allah her şeyi kuşatandır!

'Kendisi hiçbir yerde değildir, ama güneşin ışıkları aracılığıyla yeryüzünü kuşatması gibi, Allah da isimleri vasıtasıyla her yerdedir. İlmi, iradesi ve gücü aracılığıyla bütün varlıkları kuşatmıştır!'

....

042. ŞÛRA SURESİ

'Şûra, istişare etmek, bir işe karar verirken uygun kimselerin fikrini almak, ilgili kişilerle iletişim kurarak karar vermek manasına gelen bir terimdir. Meşveret de denir. Kur'an, müminleri tanımlarken "İşleri, aralarında şûra iledir" buyurur. Peygamber Efendimiz aleyhissalâtü vesselâm, hem sahabeleriyle istişareler etmiş, hem de bu uygulamayı ümmetine tavsiye buyurmuştur.'

Bismillahirrahmanirrahîm.

001 Hâ, mîm.

002 Ayın, sin, kaf.

003 Üstün gücü olan, her işini nice gayeler gözeterek yapan Allah, hem sana, hem de senden öncekilere şöyle vahyetti:

004 Göklerde olanlar da, yerde olanlar da onundur.

O yücedir, büyüktür.

005 *'Onun görkeminden dolayı'* neredeyse gökler çatlayacak!

Meleklerse, Rablerini övgülerle tesbih ediyor, o yüceler yücesini anıyor, yeryüzünde bulunanlar için bağışlanma diliyorlar.

Dikkat edin! Allah bağışlayıcıdır, merhametlidir.

006 Allah'ı bırakıp da kendilerine başka veliler *'koruyucular, tanrılar'* edinenlerin yaptıklarını Allah gözetlemektedir. Sen onların yaptıklarından sorumlu değilsin.

007 Böylece, şehirlerin merkezini ve çevresini uyarasın, gerçekleşecek olan toplanma

gününün dehşetini insanlara haber veresin diye sana arapça bir Kur'an *'okunacak bir metin'* vahyediyoruz.

O gün *'dirilip yargılanma süreci gelince'* insanların bir kısmı cennete, bir kısmı da yakıcı ateşe girecek.

008 Allah dileseydi hepsini bir tek topluluk yapardı. Fakat o *'özgürce seçim yapan insanlardan'* kimi dilerse onu rahmetine girdirir *'ona merhamet eder'*.

Zulmedenlere gelince, onlara ne bir koruyucu vardır, ne de bir yardımcı.

009 Yoksa onlar ondan başka veliler mi edindiler!

Asla! Yegâne veli Allah'tır!

Ölüleri sadece o diriltir, her şeye gücü yeten odur.

'Veli, koruyucu, gözetici, yardımcı, arkacı gibi manalara gelir. Bazen de tanrı manasında kullanılır.'

010 Anlaşmazlığa düştüğünüz herhangi bir konuda hüküm verme yetkisi Allah'ındır.

Allah benim Rabbimdir. Ben ona güvendim. Sadece ona yönelirim.

042.

011 Gökleri ve yeri yaratan, odur.

Nasıl, hayvanlar arasında eşler var ettiyse, öyle de size kendinizden eşler verdi, bu yolla türemenizi sağladı.

Hiçbir şey ona benzemez!

O, her şeyi işitendir, görendir!

012 Göklerin ve yerin anahtarları onundur.

Dilediği kimseye bol rızk verir, dilediği kimsenin rızkını daraltır.

O her şeyi bilendir!

013 Sizin için, Nuh'a tavsiyesini, sana vahyimizi, İbrahim'e, Musa'ya, İsa'ya tavsiyemizi yasa yaptı:

Dini doğru uygulayın!

Onda anlaşmazlığa düşmeyin!

Kendilerini davet ettiğin iş, başka şeylere ilahlık yakıştıranlara zor geldi.

Allah, dilediği kimseyi kendisi için seçer.

Kendisine yönelenleri doğru yola eriştirir.

014 *'Daha önceki toplulukların'* kendilerine ilahi bilgiler geldikten sonra ayrışmalarının sebebi, birbirlerine karşı hissetlikleri kıskançlıktır.

Rabbinden belirli bir süre dolana kadar söz verilmemiş olsaydı, aralarında hemen hüküm verilirdi.

Onların ardı sıra kitabı devralanlar da şüpheye varan bir tereddüt içindedirler.

015 Durma, davet et sen!
Sana emredilene uyarak dosdoğru ol.
Onların *‘kendilerine daha önce kitap verilenlerin’* heveslerine uyma.
“Ben, Allah’ın indirdiği kitaba inandım.
Bana, aranızda adaleti uygulama emri verildi.
Allah, bizim de Rabbimiz, sizin de Rabbinizdir.
Bizim işlediklerimiz bize, sizin işledikleriniz sizedir.
Sizinle bizim aramızda tartışma olmamalı.
Allah hepimizi sonunda bir araya toplar.
Dönüş de onadır!” de.

042.

016 Bu *‘gerçekler’* kabul edildikten sonra, Allah hakkında tartışmaya girişenlerin delilleri Rableri katında geçersizdir. Onlar için hem bir gazap, hem de çetin bir azap vardır.

‘Burada yasaklanan, olumsuz bir tartışma biçimidir. Allah’ın zatını ve hakkında hiçbir bilgi verilmeyen başka niteliklerini sadece akla dayanarak tartışma konusu yapmak tehlikelidir, insana inancını bile kaybettirebilir. Kur’an’ın ışığı altında, yaratıcılarını daha iyi tanımak amacıyla konuşanlar ya da kuşku duyan birine deliller ileri sürerek tartışanlar yasak kapsamına girmezler.’

017 Allah hak üzere bir kitap ve bir mizan indirdi.
Ne bilirsin, belki de kıyamet saati yakındır!

‘Hak üzere, gerçeğe dayalı olarak, hakikati dile getirmek üzere indirilen kitap, Kur’an’dır. Mizan ise adaletin simgesidir. Allah, kâinatı adalet üzere, her şeye hakkını vererek, dengeli bir biçimde yaratmıştır. Mizan, yargı sürecinde amelleri tartacak terazinin de adıdır.’

018 Kıyametin olacağına inanmayanlar, *‘bilgisizlikleri sebebiyle, alay edercesine’* onun hemen gelmesini isterler. İnananlarsa, onun gerçek olduğunu bilir, korkuyla titrerler.

Kıyamet günü hakkında *‘karşı duruş sergileyerek’* tartışanlar, derin bir sapıklık içindedirler!

019 Allah, kullarına lütfedicidir.
Kimi dilerse ona rızk verir.
Onun, sınırsız kuvveti, üstün gücü vardır.

020 Kim ahiret kazancını isterse, onu ona artırırız. Kim dünya kazancını isterse, ona da bundan bir şeyler veririz. Fakat ahirette payı bulunmaz.

‘Burada, varlık nedenini, yaratılış amacını, ahiretini düşünmeksizin yalnız dünya için

çalışanların acı sonu tanımlanmaktadır. Helal kazancı engelleyici bir hüküm yoktur. Sahabe efendilerimiz, hem dünya işlerinde başarılı oldular, hem de örnek birer müslüman hâline geldiler. Sanat, ticaret, tarım gibi şeyler onları kulluktan alıkoyamıyordu. Halk içinde Hak ile olmayı biliyorlardı. Müslümanın modeli onlardır.'

021 Yoksa onların, Allah'ın dinde izin vermediği bir şeyi yasallaştıran başka tanrıları mı var! *'Yapıp edilenleri yargı gününe bırakmayı içeren'* erteleme sözü verilmemiş olsaydı, aralarında hemen hüküm verilirdi. Zalimler için acılı bir azap vardır!

022 O zalimleri yaptıklarından dolayı korkuyla titrerken görürsün. Fakat inanıp da güzel işler yapanlar cennet bahçelerindedirler. Rablerinin katında ne dilerlerse vardır.

İşte budur o büyük lütuf!

042.

023 Allah, inanıp faydalı işler yapan kullarını bununla müjdeler.

"Sizden, yakınlarıma *'benim neslime, beni izleyenlere'* sevgiden başka bir ücret *'karşılık'* istemiyorum" de.

Güzel bir iş yapanların güzelliklerini daha da artırırız.

Allah, günahları bağışlayandır, şükrün karşılığını verendir.

024 Yoksa onlar, "Allah adına yalan uyduruyor" mu diyorlar?

Allah dilerse senin de kalbini mühürler!

Batılı yok eder de hakkı sözleriyle ortaya koyar.

O, sinelerin özünü *'gönüllerin sırlarını'* bilir.

025 Kullarının tevbesini kabul eden, kötülüklerinizi affeden, bütün yaptıklarınızı bilen, odur.

026 İnanıp da güzel işler yapanların dileklerini kabul eden, lütfu sebebiyle onlara hak ettiklerinin daha fazlasını veren, odur.

'Bununla birlikte' inkâr edenleri çetin bir azap beklemektedir!

027 Allah, rızkı kullarına bolca verseydi, yeryüzünde azgınlık ederlerdi. Rızkı, ne kadar dilerse o kadar indiriyor.

'Sonsuz ilmiyle kullarını biliyor. Hakîm ismi gereği hikmetli davranıyor. Rızklarını, ne kadar olması gerekiyorsa o kadar veriyor.'

Bütün kullarından haberlidir, onların hepsini görüyor.

028 *'İnsanlar'* ümitlerini kestikten sonra yağmur indirip rahmetini her yana yayan odur, koruyup kollayan da odur, bütün övgülere layık olan da.

029 Allah, gökleri, yeri ve bunlardaki canlıları birer ayet olarak yarattı. Onları, ne zaman dilerse toplayıp bir araya getirme gücüne de sahiptir.

030 Başınıza gelen her musibet ellerinizin kazancı *'sizin yapıp ettikleriniz'* yüzündendir. Üstelik birçoğunu da affediyor.

031 Siz onu yerde âciz bırakamazsınız.

‘Yapmak istediklerini engelleyemezsiniz, buna gücünüz yetmez. Allah, neyi dilerse yapabilir.’

Allah’tan başka ne bir dostunuz vardır, ne de bir yardımcınız.

042.

032 Denizde görkemle akıp giden gemiler de onun ayetlerindendir.

‘Onu bildiren, tanıtan, sevdiren belirtilerden biridir.’

033 Dilerse, rüzgârı dindirir, *‘yelkenli gemiler’* denizin üstünde durakalırlar. Bunda da sabırda ve şükürde ileri gidenler için ayetler vardır.

034 Ya da, yaptıklarından dolayı onları ortadan kaldırır. Fakat çoklarını affediyor.

035 Ayetlerimiz üzerinde *‘karşı duruş sergileyerek’* tartışanlar, kendileri için kaçacak yer olmadığını bilsinler!

036 Size verilen her şey dünya hayatının geçici nimetleridir.

İnanıp Rablerine güvenenler için Allah katında olan hem daha hayırlı, hem de daha kalıcıdır.

037 Onlar, büyük günahlardan ve utanç verici işler yapmaktan uzak dururlar. Kızgınken de affederler.

038 Onlar, Rablerinin çağrısına olumlu karşılık verirler. Özenle namaz kılarlar. İşleri aralarında şûra iledir. Kendilerine rızk olarak verdiklerimizden başkaları için yerli yerince harcarlar.

‘Şûra, bir işe karar verirken uygun kimselerin fikrini almak, ilgili kişilerle iletişim kurarak karar vermektir. İnananlar, işte bunu yaparlar.’

039 Onlar, bir haksızlıkla karşı karşıya geldikleri zaman birbirleriyle yardımlaşırlar.

040 Kötülüğün karşılığı onun dengi olan bir kötülüktür.

‘Verilen karşılık ya da ceza suça uygun olmalıdır, karşılık verme eylemi bir kötülüğe dönüşmemelidir.’

Fakat, kim affeder de barış yaparsa bilsin, Allah onun ödülünü verecek. Allah, zalimleri sevmez!

‘Zalimleri, yani haksızlık edenleri, başkasının payına el uzatanları, kendilerine yazık edenleri.’

041 Kendilerine haksızlık yapıldıktan sonra hakkını alan kimseler sorumlu olmazlar.

042 Sorumlu olanlar, insanlara zulmedenler, yeryüzünde haksız yere taşkınlık yapanlardır. İşte can yakıcı azap bunlar içindir.

043 Kim de sabreder de af yolunu tutarsa, zoru başarmış olur.

044 Allah bir adamı saptırırsa, ona ondan başka kimse yardım edemez.

Zalimlerin, azapla karşılaştıkları zaman, “Geriye dönmenin bir yolu yok mu!?”

dediklerini göreceksin.

042.

045 Onları, alçaltılmaktan dolayı boyunlarını büküp göz ucuyla etrafa bakar hâlde ateşe atılırlarken göreceksin.

İnananlar, “Kıyamet günü zararda olanlar, kendilerini de, yakınlarını da zarara uğratanlardır” derler.

Dikkat edin, zalimler sürekli bir azap içindedirler!

046 Onların, kendilerini Allah’tan kurtaracak koruyucuları da olmayacak.

Allah tarafından *‘kendi seçimleri yüzünden’* saptırılan kimsenin çıkar yolu yoktur!

047 Allah tarafından geri çevrilemeyecek bir gün size gelmeden önce Rabbinizin çağrısına evet deyin.

O gün ne sığınacak bir yer bulabilirsiniz, ne de yaptıklarınızı inkâr edebilirsiniz.

048 Yüz çeviriyorlarsa bilsinler, biz seni üzerlerine muhafız olasın diye göndermedik.

Senin görevin, elindekileri iletmekten ibarettir.

Doğrusu, insana katımızdan bir rahmet tattırırsak, ona sevinir. Fakat yapıp ettikleri yüzünden kendine bir kötülük geldi mi iyilik bilmez bir nankör kesilir!

049 Göklerin ve yerin hâkimiyeti Allah’ındır.

Neyi dilerse yaratır.

Dilediğine kız çocuk, dilediğine erkek çocuk verir.

050 Ya da hem erkek, hem kız çocuk verir.

Dilediğini de kısır bırakır.

Çünkü o, her şeyi bilir, onun gücü her şeye yeter.

051 Allah, bir insanla, ya vahiy yoluyla, ya perde arkasından konuşur ya da bir peygamber gönderir. İzniyle dilediklerini ona bildirir.

O sonsuz yücedir, her işini nice gayeler gözeterek yapandır.

‘Allah, seçkin kullarının kalbine ilim indirir. Bunun için, kimi zaman melek aracılık eder, kimi zaman da bilgiler aracısız verilir. Allah, peygamber olmayan kullarıyla da konuşur. Fakat onların elçilik görevi yoktur. Elçilik görevi peygamberlere özgüdür. Bir peygamber, hem kendinden, hem de toplumundan sorumludur. Kalbine gelen saf bilgileri başkalarına bildirmek zorundadır.’

....

042.
052 Bunun gibi, sana da emrimizden bir ruh *'Kur'an'* vahyettik. Sen, önceleri kitap nedir, iman nedir bilmezdin, ama biz onu bir nur yaptık. Kullarımızdan dilediğimizi onunla doğru yola eriştiririz.
Sen onları dosdoğru bir yola çağırıyorsun.
053 Allah yoluna! Göklerde ve yerde bulunanların hepsi onundur.
Dikkat edin! Bütün işler sonunda Allah'a döner.

043. ZUHRUF SURESİ

'Zuhruf, altın, gümüş, elmas ve benzeri süs eşyaları demektir. Surede bunlardan da söz edilmekte, dünyanın fani süslerine aldananlar uyarılmaktadır.'

Bismillahirrahmanirrahîm.

001 Hâ, mîm.
002 O apaçık kitaba yemin ederim!
003 Düşünüp kavrayabilmeniz için onu arapça bir okuma metni yaptık.
004 O, katımızdaki ana kitaptadır, yücedir, hikmetlidir.
'Ana kitapta, yani indirilen, gönderilen, yaratılan ne varsa hepsini içeren kader kitabındadır. Olmuşlar, olacaklar, kısacası her şey orada kayıtlıdır. Kur'an da oradadır.'
005 Siz haddini bilmez kimselersiniz diye bu kitabı bir yana mı atalım!
'Kur'an'ı indirmeyelim, size bildirmeyelim, sizi sorumlu tutmayalım mı!'
006 Öncekilere de *'sizden önce yaşayan toplumlara da'* nice peygamberler gönderdik.
007 Kendilerine gelen her peygamberle alay ettiler.
'Işıktan rahatsız olan yarasa gibi nurdan ürktüler. Gerçeğe yalanla karşı koyamayınca alay yolunu tuttular.'
008 Biz bunlardan daha yamanlarını yok etmişizdir. Öncekilerle ilgili nice misaller geçti.
'Onlar geçmişten birer anı oldular. İnsanlar ibret alsınlar diye sana anlattık.'
009 Onlara, "Gökleri ve yeri kim yarattı?" diye soracak olsan, ister istemez, "Üstün gücü olan, her şeyi bilen yarattı" derler.
'Derler demesine de sözlerinin arkasında durmaz, gereklerini yapmaz, yapay tanrılar edinirler. Allah var, tamam, ama peygambere inanmayız, aklımız bize yeter der, daha nice sapkınlıklar ederler.'
010 Rabbiniz, yeryüzünü size bir beşik yaptı. Orada sizin için yollar açtı. Belki *'bu nimetleri düşünür de'* doğru yola erişirsiniz!

043.

011 Gökten bir ölçüye göre su indirir, onunla ölü bir bölgeye hayat veririz. İşte siz de böyle diriltilip kabirlerinizden çıkartılacaksınız.

012 Bütün türleri yaratan, odur. Binesiniz diye sizin için gemiler ve hayvanlar yarattı.

013 Bineklerinize binince, Rabbinizin nimetini anarak şunu demeniz için: "Bunları bizim emrimize veren yaratıcımız bütün kusurlardan ıraktır. Biz bunu kendi gücümüzle başaramazdık.

014 "Rabbimize muhakkak döneceğiz."

015 Kullarının bir kısmını onun parçası saydılar!

'Allah çocuk edindi, dediler. Kimi insanlara ilahlıktan pay verdiler. Peygamberlerini tanrılaştırdılar.'

Şu insan gerçekten apaçık bir nankör!

016 Ne yani, yarattıklarından kendine kızlar edindi de oğulları size mi verdi!

017 Rahmana yakıştırılanın bir benzeri onlardan birine müjdelenince, yüzü kapkara kesilir, yutkunur da yutkunur!

018 "Ne..!" der, "Süs için var olan bir kız mı!" Belli belirsiz bir çatışmanın içindedir artık.

'Kur'an'ın indirildiği dönemlerde, o zamanın nurdan yoksun insanları kızlara değer vermez, onları bir süs gibi görür, kız babası oldukları zaman üzülür, onu toprağa gömerek öldürmekle utana sıkıla hayatta bırakmak arasında bocalarlardı.'

019 Rahmanın kulları olan melekleri dişi saydılar. Yaratılışlarına tanık mı olmuşlar! Onların bu tutarsız sözleri yazılacak! Sorguya çekilecekler!

020 "Rahman dilemeseydi onlara tapmazdık" derler. Bu konuda bir bilgileri yok, sadece yalan atıyorlar!

'Allah kimseyi kötülük yapmaya zorlamaz. İnsanları özgür yaratmış, seçimi onlara bırakmıştır. İnsan bir şeyi ister, Allah da onu yaratır. Sorumlu olan insandır. Çünkü, kötüyü yaratmak kötü değildir, ama işlemek kötüdür.'

021 Yoksa onlara bundan önce bir kitap vermişiz de ona mı tutunuyorlar!

022 Hayır! "Biz atalarımızı bir yol üzerinde bulduk. Onların izinden gidersek umduklarımıza kavuşuruz" derler.

'İşte onları saptıran asıl sebeplerden biri budur.'

043.

023 Senden önce de hangi memlekete bir uyarıcı gönderdiysek, oranın refah içinde yaşayanları, “Biz atalarımızı bir yol üzerinde bulduk, onların izine uyarız” derlerdi.

024 “Ya size atalarınızın izinden daha iyisini getirdiysem!” deyince, “Biz sizinle gönderileni inkâr ediyoruz” dediler.

025 Biz de suçlarına karşılık cezalarını verdik!

Bak, o yalanlayanların sonu nasıl oldu!

026 Bir zamanlar İbrahim, *‘putlara tapan’* babasına ve halkına, “Benden uzak olsun sizin taptıklarınız!” dedi.

027 “Beni yaratan başka *‘ben yalnız beni yaratana taparım’*. Çünkü, beni doğru yola eriştiren, odur.”

028 Bu sözünü, belki dönerler diye, arkasından gelenlere yadigar bıraktı.

029 Ataları gibi bunları da kendilerine gerçeği açıklayan bir peygamber gelene kadar yaşattım.

030 Gerçek kendilerine gelince, “Bu bir büyüdür. Biz onu inkâr ediyoruz” dediler.

031 “Bu Kur’an, iki şehrin birinden bir büyük adama indirilmeli değil miydi?” dediler.

‘Peygamberi küçümsediler. Kendi zamanlarındaki iki büyük şehrin ileri gelenlerinden birine indirilmesi gerektiğini söylediler. Bunu inkârlarına bir sebep olarak gösterdiler.’

032 Rabbinin rahmetini onlar mı paylaştırıyorlar!

Dünya hayatında onların geçimlerini aralarında biz pay ettik. Birbirlerine iş yaptırabilsinler diye kimini kimine derecelerle üstün kıldık.

Rabbinin rahmeti onların biriktirdiklerinden daha hayırlıdır.

‘Zengin fakire, kuvvetli zayıfa nasıl davranıyor görelim, insanları bununla da sınayalım diye onları derecelerle üstün kıldık. Kimini zengin, kimini fakir yaptık. Kimine amirlik, kimine memurluk verdik.’

033 İnsanlar tekdüze bir toplum hâline gelecek olmasaydılar, Rahmanı inkâr edenlerin evlerinin tavanlarını, tırmanacakları merdivenlerini gümüşten yapardı.

043.

034 Evleri için gümüş kapılar, üzerlerine yaslanacakları kanepeler...

035 Göz alıcı süslemeler..! Bunlar, dünya hayatının fani mallarıdır. Rabbinin katında bulunan ahiret ise kötülüklerden sakınanlara özgüdür.

036 Kim, Rahmanın kitabını görmezlikten gelirse, ona sürekli arkadaş olacak bir şeytanı musallat ederiz.

037 Onlar, bunları yoldan alıkoyarlar. Bunlarsa, doğru yola eriştiklerini sanırlar.

038 Bize geldikleri zaman, arkadaşlarına, “Ah!” derler, “Keşke benimle senin aranda iki doğu arası kadar uzaklık olaydı! Meğer sen ne kötü arkadaşmışsın!”

‘İki doğu arası sözü, doğu ile batı anlamında çok büyük uzaklığı dile getiren bir kalıp ifadedir.’

039 Bugün size pişmanlık fayda vermez. Çünkü zulmettiniz, azapta ortaksınız!

040 Sağırlara sen mı işittireceksin! Körleri ve apaçık sapıklıkta olanları doğru yola sen mı eriştireceksin!

‘Gerçeği işitmeye dayanamayan, hakikati göremeyen, doğru yola erişmeye niyeti olmayanlara sen ne yapabilirsin ki!’

041 Seni onlardan uzaklaştırsak bile, suçlarına karşılık cezalarını mutlaka veririz!

042 Ya da onlara olan tehdidimizi *‘azap etme sözümüzün gerçekleşmesini’* sana gösteririz, buna gücümüz yeter.

043 Sana vahyolunana sımsıkı sarıl. Hiç kuşkun olmasın, sen dosdoğru bir yol üzerindesin.

044 Kur’an, hem sana, hem halkına bir öğüttür. Unutmayın, ileride sorguya çekileceksiniz!

045 Senden önce gönderdiğimiz elçilere sor bakalım, Rahmandan başka kulluk edilecek ilahlar yapmış mıyız!

‘Bütün ilahi kitapların aynı kaynaktan geldiği, ana temalarının aynı olduğu hususunda bir hatırlatma.’

046 Bir zamanlar, Musa’yı ayetlerimizle Firavuna ve onun seçkinlerine göndermiştik.

Musa, “Hiç kuşkunuz olmasın, ben âlemlerin Rabbinin elçisiyim” dedi.

047 Ayetlerimizle vardıklarında, onlar bunlara güldüler.

‘Bunlara, yani Musa aleyhisselâmla kardeşi Harun aleyhisselâma.’

043.

048 Onlara gösterdiğimiz ayetlerin hepsi birbirinden büyüktü.

Belki dönerler diye onları *‘her defasında’* başka bir azapla yakaladık.

049 Musa’ya, “Ey büyücü!” dediler, “Sende olan söz *‘Tevrat için ya da seninle yaptığı sözleşme’* hürmetine bizim için Rabbine yalvar. Biz kesinlikle doğru yola döneceğiz!”

050 Fakat biz azabı üzerlerinden kaldırır kaldırmaz sözlerinden döndüler.

051 Firavun, halkına hitaben nutuk söyledi: “Ey halkım! Mısır ülkesinin tek egemeni ben değil miyim. Bütün ırmaklar ayaklarımın altında akmıyor mu, görmüyor musunuz!

052 “Ben, konuşmakta zorlanan şu zavallıdan daha üstün değil miyim!

053 “Niye ona *‘zenginlik ve soyluluk belirtisi olan’* altın bilezikler verilmedi peki! Neden yanı sıra ona arkadaş olacak melekler gelmedi!”

054 Firavun, halkını aldattı, onlar da kendisine uydular. Çünkü, onlar yoldan çıkmış azgın kimselerdi.

‘Süregelen ahlaksızca yapıdan memnundular. Çünkü, bu yapı kendilerine uygundu, düzenin bir parçası hâline gelmişlerdi.’

055 Bizi gazaba getirdiler. Biz de, yaptıklarına karşılık cezalarını verdik!

‘Firavun da aralarında olmak üzere hepsi sulara gömüldüler, belalarını buldular.’

056 Onları sonrakiler için hem bir selef, hem de bir ibret dersi yaptık.

‘Onların sonraki zamanlara yansımaları iki türlü oldu. Biri, sonraki inkârcıların geçmişteki ataları oldular, bunlar onların yerini tuttular. İkincisi, onların başına gelenleri, bilsinler de onlar gibi olmasınlar diye, sonrakiler için bir ibret dersi yaptık.’

057 Her ne zaman Meryem oğlu *‘İsa’* örnek verilse senin halkın hemen yaygara yapıyor.

‘Bak, kendilerine kitap verilenler sıradan bir insana tanrı demişler, senin kitabın söylüyor. Bizim meleklere tanrı dememizi niye garip karşılıyorsun! Bizimki daha mantıklı, diyorlar. Yanlış bir karşılaştırma yapıyor, çürük bir delil ileri sürüyorlar.’

058 “Bizim tanrılarımız mı daha iyi, yoksa o mu?” diyorlar. Bunu söylemelerinin tek amacı tartışma çıkarmak. Onlar çok tartışmacı kimseler!

059 İsa, sadece kendisine nimet *‘peygamberlik görevi, ilahi kitap’* verip İsrailoğullarına örnek yaptığımız bir kuldur *‘bir insandır’*.

060 Eğer dileseydik, sizden de melekler yapardık. Yeryüzünde sizin yerinizi onlar alırlardı.

‘Çünkü biz, her türlü yaratmayı biliriz. Sizden melekler yaratabilir, sizi meleklerin anaları, babaları yapabilirdik. Yerde yerinizi tutarlardı. Siz de bizim eserimizsiniz, melekler de, pek bir farkınız yok.’

043.

061 O kıyamet zamanı için bir bilgidir. Kıyametten yana kuşku duymayın. Bana uyun, biricik doğru yol budur.

062 Dikkat edin, şeytan sizi engellemesin. O size apaçık bir düşmandır!

063 İsa, apaçık belgelerle gelince halkına şöyle dedi: “Sizi birbirinizden ayıran konuların bir kısmını açıklamak üzere hikmetle geldim. Allah’tan sakının da bana uyun.

064 “Allah, benim de Rabbim, sizin de Rabbinizdir. Ona kulluk edin. Biricik doğru yol budur” dedi.

‘Rab, terbiye eden, besleyen, koruyan, gözeten, erginleştiren manasında ilahi isimlerden biridir.’

065 Derken, aralarından çıkan gruplar ihtilafa düştüler.

O acılı günün azabından vay hâline o zalimlerin!

066 Farkına varmadıkları bir sırada kıyametin ansızın gelmesini mi bekliyorlar!
‘Kıyamet, kâinatın yıkılışı, ölülerin dirilişi, yargılanma süreci gibi önemli olayların genel adıdır.’
067 Kötülüklerden sakınanlar bir yana, burada candan arkadaş olanlar, o gün birbirlerine düşman kesilirler.
‘Ahirette yargılama başlayınca, saptırılanlarla saptıranlar birbirlerinden nefret edecekler.’
068 *‘Allah, kötülüklerden sakınanlara’* “Ey kullarım! Bugün size korku yok! Siz üzülmeyeceksiniz!” der.
069 Bunlar, ayetlerimize inanmış, bize teslim olmuş kimselerdir.
070 Bunlara, “Siz de, eşleriniz de sevinerek girin cennete” denilir.
071 Etraflarında altın tepsilerle kadehler dolaştırılır. Orada, canları ne isterse, gözleri nelerden lezzet alıyorsa hepsi vardır.
“Sonsuza kadar burada kalacaksınız!” diye seslenilir.
072 Yapıp ettiklerinize karşılık size miras olarak verilen cennet işte budur!
073 Orada sizin için meyveler vardır, onlardan yersiniz.
‘Dünya ahiretin tarlasıdır. Burada eker, orada biçersiniz.’

043.
074 Mücrimlerse cehennem azabında sonsuza dek kalacaklar.
‘Mücrim terimi müslim teriminin tam zıddıdır. Müslim, teslim olup güzel işler yapar. Mücrim, isyan ederek günahlara dalar.’
075 Azaplarına hiç ara verilmeyecek. Büsbütün umutsuz olacaklar.
076 Biz onlara zulmetmedik, kendileri zalim kimselerdi.
‘Buyrukları yapmıyor, yasaklardan sakınmıyor, kendilerine yazık ediyorlardı.’
077 “Ey Malik! Rabbin bitirsin işimizi!” diye feryat ederler.
O da onlara, “Siz kesinlikle kalıcısınız!” diye cevap verir.
‘Malik, cehennemden sorumlu melektir.’
078 *‘Ey azgın insanlar!’* Size hakkı *‘gerçeği’* getirdik, ama çoğunuz haktan hoşlanmıyorsunuz *‘işinize gelmiyor’*.
079 Yoksa *‘o düzmece tanrılara tapanlar’* bir işe *‘sana zarar vermek üzere bir tuzak kurmaya’* kesin karar mı verdiler?
Doğrusu biz de kararlıyız!
‘Sen görevini yap, biz onların tuzaklarını başlarına geçiririz!’
080 Yoksa sırlarını ve fısıltılarını işitmeyiz mi sanıyorlar!
Hayır! Yanlarındaki elçilerimiz *‘yazıcı melekler’* var, *‘onların düşündüklerini,*

söylediklerini, yaptıklarını' yazıyorlar.

081 *'Allah'ın oğlu ya da kızları olduğuna inananlara'* "Rahmanın çocuğu bulunsaydı, ona kulluk edenlerin ilki ben olurdum" de.

082 "Gökleri, yeri, *'en yüce egemenlik makamı olan'* arşı terbiye edip hepsini yasalarına uyduran Allah onların yakıştırmalarından sonsuz derecede uzaktır."

083 Bırak onları, kendilerine söz verilen güne kavuşana kadar dalsınlar, oynasınlar.

084 Gökte de, yerde de ilah odur!

O, hikmet sahibidir, her işini nice gayeler gözeterek yapar. Sınırsız ilmiyle her şeyi bilir.

085 Göklerin, yerin ve ikisi arasında bulananların tek hâkimi *'egemeni'* olan Allah bütün kusurlardan ıraktır!

Kıyametin ne zaman kopacağını yalnız o bilir. Sonunda hepiniz onun huzuruna götürüleceksiniz!

086 Ondan başka yalvardıklarının şefaat yetkisi yoktur. Bilerek hakka tanıklık edenler başkadır.

'Gerek bu ayette, gerekse sayıları hiç de az olmayan başka ayetlerde yargılama sürecinde bazı insanlara şefaat, yani birileri için ahirette aracılık etme yetkisi verileceği dile getirilmiş, bu bilgi Peygamberimizin sözleriyle daha da pekiştirilmiştir.'

087 Andolsun, onlara, "Sizi kim yarattı?" diye sorsan, ister istemez "Allah!" derler.

Peki nasıl oluyor da çevriliyorlar!

088 Onun "Ey Rabbim!" demesine andolsun!

Bunlar, inanmayan kimselerdir!

089 Şimdilik yüz çevir onlardan. "Size esenlikler dilerim!" de. Zamanı gelince bilecekler!

....

044. DUHAN SURESİ

'Duhan, "duman, sis, gaz" gibi manalara gelir. Adını, onuncu âyette geçen ve duman manasına gelen "duhan" kelimesinden almıştır. Mecazi manaları da vardır. Burada azabın bir duman manzarası oluşturacağı söylenmektedir.'

Bismillahirrahmanirrahîm.

001 Hâ, mîm.

002 Andolsun o apaçık *'aydınlık ve aydınlatıcı'* Kitaba!

003 Onu kutlu bir gecede *‘kadir gecesinde’* indirdik.
Biz uyarıcıyız!
004 Her hikmetli iş o gecede ayırt edilir.
005 Katımızdan bir emirle! Biz göndericiyiz!
‘İnsanları uyarmak üzere elçiler, kitaplar göndeririz.’
006 Rabbinden bir rahmettir *‘onun insana merhametinin bir sonucudur’*. O her şeyi işitendir, bilendir.
007 Göklerin, yerin ve ikisi arasındakilerin Rabbidir. Kesin bilgi arıyorsanız bilin!
008 Ondan başka ilah yoktur. Dirilten de odur, öldüren de. Sizin de Rabbiniz, önceki atalarınızın da Rabbidir.
009 Fakat onlar *‘güçlü bir inanca sahip olmayanlar’* kuşku içinde oyalanıyorlar.
‘Bir türlü karar veremiyor, eğlenerek zaman geçiriyorlar.’
010 O günü bekle sen. Gökte bir duman belirecek.
011 İnsanları bürüyecek. Can yakıcı bir azaptır bu!
012 İnsanlar, “Rabbimiz! Bu azabı bizden kaldır! Biz inananlarız” diyecekler.
013 Nerde onlarda ibret almak! Oysa kendilerine aydınlatıcı bir peygamber geldi.
014 *‘İnanıp teslim olacaklarına’* ondan yüz çevirdiler.
“Ona öğretilmiştir, cinlidir, delinin biridir” dediler.
‘Peygambere karşı gelenler, onun bir başka adamdan ders aldığını söylüyor, Kur’an’ın bir ilahi kitap olduğunu kabul etmiyorlardı.’
015 *‘Yakarışlarına karşılık vererek’* azabı biraz kaldırırız, ama *‘biliyoruz’* siz yine *‘eski hâlinize’* döneceksiniz!
016 Gün gelir onları büyük bir kuvvetle kıskıvrak yakalarız. Suçlarına karşılık cezalarını veririz!
017 Biz onlardan önce Firavun halkını da sınadık. Onlara değerli bir peygamber *‘Musa’* gelmişti.
018 “Allah’ın kullarını bana teslim edin” dedi. “Ben sizin için güvenilir bir elçiyim.

044.
019 “Allah’a karşı ululuk taslamayın. Size güçlü bir delil getirdim.
020 “Beni taşlamanızdan ötürü, Rabbime ve Rabbinize sığınmışım.
021 “Bana inanmıyorsanız bari benden uzak durun.”
022 Sonra Rabbine, “Bunlar gerçekten günaha dalmış suçlu kimseler!” diye seslendi.
023 Allah, “Kullarımı *‘sana inananları’* geceleyin yürüt. Çünkü izleneceksiniz.
‘Firavun ve adamları sizi izleyip öldürmek isteyecekler.’
024 “Denizi açık bırak. Onların ordusu kesinlikle boğulacak!”
‘Sen asanla vurunca deniz yarılacak, siz karşıya geçeceksiniz, onlar da aynı yoldan

geçmek isteyecekler. Mucize olarak yarılan deniz yolunu açık bırak ki onlar sulara gömülüp belalarını bulsunlar.'

025 Onlar geride nice bahçeler, pınarlar bıraktılar.

026 Ne ekinler, ne görkemli konaklar!

027 Keyfini sürdükleri nice nimetler!

028 Biz de bunları bir başka topluma miras yaptık.

029 *'Öldükleri zaman'* ne gök ağladı üzerlerine, ne de yer. Onlara süre de verilmedi.

030 İsrailoğullarını alçaltıcı bir azaptan kurtardık.

031 Firavun zulmünden! Gerçekten azgın bir zorbaydı o!

032 Biz onların durumlarını bilerek âlemler üzerine seçtik.

'Kendi zamanlarının insan topluluklarına oranla büyük bir nimete erdirdik, içlerinden peygamber gönderdik, onlara gerçeği gösterdik. Öbür insanlar karanlıklar içerisindeyken bunlar vahiy nurundan faydalanıyorlardı. Yoksa şu ya da bu soydan olmalarının bir önemi yoktu. Bir üstünlükleri varsa o da bizim nimetimizdi. Fakat daha sonra bunun kıymetini bilemediler, saptılar.'

033 Her birinde açık bir sınama olan mucizeler verdik.

034 Bu insanlar *'genel anlamda bütün inkârcılar'* derler:

035 "Bir kez ölürüz, bir daha da dirilmeyiz.

036 "Doğru sözlü kimselerseniz *'diriltip'* getirsenize atalarınızı!"

037 Bunlar mı daha varlıklı yoksa Tübba halkı ve onlardan öncekiler mi! Onların hepsini yeryüzünden sildik. Çünkü, günahlara batan suçlu kimselerdi.

'Tübba halkı, eski zamanlarda Arabistan topraklarında yaşamış, kendilerine gelen peygamberlerini yalanlamış, bu yüzden azaba uğramış bir kavimdir.'

038 Gökleri, yeri ve ikisinin arasındakileri oyuncak olsunlar diye yaratmadık.

039 İkisini de hak ile *'gerçek üzere, dengeli, yerli yerinde, bir amaç için'* yarattık. Fakat onların çoğu bilmez.

'Bu ayette "Allah bizi ve kâinatı oyuncak olsun diye mi yarattı?" sorusuna açıkça cevap verilmektedir. Asla! Allah'ın oyuncak edinmeye ihtiyacı yoktur. Çünkü, o bütün kusurlardan ıraktır. Oyuna ihtiyaç hissetmek yaratılanlara özgüdür.'

044.

040 Hüküm günü *'gerçekle yalanın, iyiyle kötünün ayırt edileceği yargılama süreci'* hepsinin bir araya geleceği gündür.

041 O gün dostun dosta faydası olmayacak. *'Yargılananlar hiç kimseden'* yardım da görmeyeceklerdir.

042 Allah'ın rahmet ettiği bunun dışındadır. Çünkü o, üstün gücü olandır, merhametlidir.

‘Yargılanan kullarının kimilerine merhamet edip suçlarını affedebilir. Bazı seçkin kullarına aracılık etme izni verebilir. Adaletinin yanı sıra merhameti de vardır.’

043 Zakkum ağacı!
044 Günahkârın besini olacak!
045 Erimiş maden gibidir, karınlarında kaynar!
046 Tıpkı sıcak su kaynar gibi!
047 “Yakalayın onu! Cehennemin ortasına sürükleyin!
048 Sonra azap olsun diye başına kaynar su dökün!
049 Tat bakalım! Hani yeryüzünde onurluydun, saygındın sen!
050 İşte kuşku duyduğunuz şey budur!” denilir.
051 İçtenlikle inanarak günahlardan sakınanlar güvenli bir yerdedirler.
052 Bahçelerde, pınar başlarında.
053 İnce ipekten, parlak atlastan giysiler giyinir, karşılıklı otururlar.
054 Böyledir! Hem onları güzel gözlü hurilerle *‘tertemiz eşlerle’* evlendiririz.
055 Güven içindedirler, her meyveyi isteyebilirler.
056 Önceki ölümlerinden başka bir ölüm tatmazlar.
Onları cehennem azabından da korumuştur.
057 Rabbinden bir lütuf! İşte budur büyük kurtuluş!
058 Biz onu senin dilinle kolaylaştırdık. İnsanlar belki düşünür de ibret alırlar!
059 Sen bekle, onlar da beklemedeler!

‘Sonunda sana söylenenler gerçekleşecek. Haklılığın anlaşılacak. İnanan muradına erecek, inkâr eden cezasını çekecek.’

....

045. CASİYE SURESİ

‘Casiye, diz üstü çökenleri, yerle bir olanları, alçaltılmış durumda kalanları tanımlayan bir kelimedir. Peygamberlerini dinlememeleri yüzünden başlarına azap darbesi inen azgınların son anlarını tasvir eder.’

Bismillahirrahmanirrahîm.

001 Hâ, mîm.

002 Bu kitap, üstün gücü olan, her işini nice gayeler gözeterek hikmetle yapan Allah katından indirilmiştir.

003 İnananlar için göklerde ve yerde nice ayetler vardır.

'İnananlar için kâinatın her yerinde ayetler, belirtiler, işaretler vardır. Bütün görüntüler, sesler, kokular, bitkiler, hayvanlar, denizler, dağlar sanatkârlarını gösteren ayetlerdir. Bunlara ibretle bakabilenler, kâinattaki her eserin birer kelime, birer sanat harikası olduğunun farkındadırlar. Görünür kelimelerden oluşan kâinat kitabını dikkatle okur, bununla yaratıcılarını bilir, tanır, sever, imanlarını artırırlar.'

004 Sizin yaratılışınızda ve *'biçimleri, ömürleri, renkleri, besinleri, savunma silahları birbirinden farklı'* hayvanların *'var edilip'* yeryüzüne serpilişinde, kesin olarak inananlar için ayetler vardır.

005 Gece ve gündüzün ayrı olmasında, Allah'ın gökten rızk *'nimetlere vesile olan suyu'* indirmesinde, ölümünden sonra yere hayat vermesinde, rüzgârları istediği yöne estirmesinde, aklını kullanan kimseler için ayetler vardır.

006 Allah'ın ayetleridir bunlar, sana hakkıyla *'gerçekleri dile getirerek'* okuyoruz.

Allah'ın ayetlerine inanmadıktan sonra artık hangi söze inanacaklar!

007 Vay hâline o kendi kendini aldatan günahkârın!

008 Allah'ın, kendisine okunan ayetlerini dinler de sonra hiç işitmemiş gibi büyüklük taslamayı sürdürür. Canlar yakan bir azabı müjdele ona!

009 Ayetlerimizden bir şey öğrendi mi, onu hemen alaya alır. İşte bunlar içindir alçaltıcı azap!

010 Ardından da cehennem vardır! Onlara, ne kazandıkları şeylerin, ne de Allah'tan başka edindikleri velilerin *'ilahlıktan pay verdikleri şeylerin'* hiçbir faydası olmaz. Büyük bir azap bunları beklemektedir!

011 Bu bir doğru yol rehberidir!

Rablerinin ayetlerini inkâr edenlere, tiksindiren, canlar yakan bir azap vardır.

012 Allah, üzerinde gemiler yüzdürmeniz, bol nimetinden payınızı aramanız, sonra da şükretmeniz için denizi emrinize vermiştir.

013 Göklerde ne var, yerde ne varsa hepsini sizin emrinize vermiştir. Bunda düşünen kimseler için ayetler vardır.

045.

014 İnananlara söyle, Allah'ın her toplumu yaptıklarıyla cezalandıracağı günlerinin *'ahiretteki yargılama sürecinin'* geleceğini ummayan kimselere aldırmasınlar, onları bağışlasınlar.

'Bu ayet, özellikle bireysel kavgaları önlemeye dönüktür. İnanan bir insanın önemli

niteliklerinden biri de affedici olmasıdır.'

015 Kim güzel işler yaparsa kendi faydasına, kim kötülük yaparsa kendi zararınadır. Sonra hepiniz Rabbinize döndürüleceksiniz.

016 Bir zamanlar İsrailoğullarına da kitap, hikmet *'iyiyi kötüden ayırıcı ilim'* ve peygamberlik vermiş, tertemiz rızklar ihsan etmiş, onları kendi zamanlarının toplumlarına üstün kılmıştık.

'Peygamberleri sayesinde hakikati tanıyan tek toplum kendileriydi.'

017 Onlara, inanç alanında kesin deliller vermiştik. Fakat kendilerine ilim geldikten sonra, aralarındaki çıkar çatışması yüzünden anlaşmazlığa düştüler.

Rabbin, aykırı görüşler ileri sürerek çatıştıkları konularda kıyamet günü aralarında hüküm verecektir.

'Kimin haklı kimin haksız olduğu ahiretteki yüce mahkemede ortaya çıkacaktır.'

018 Sonra seni de din konuşunda bir şeriat sahibi kıldık, sen ona uy, cahillerin bilmezlerin heveslerine uyma.

'Şeriat, inancın hayata uygulanmasını sağlayacak yasalar bütünüdür.'

019 Onlar, Allah'tan sana gelene engel olamazlar. Doğrusu zalimler birbirlerinin dostu, Allah da içtenlikle inanarak günahlardan sakınanların dostudur.

020 Kur'an, insanlar için hakikatleri görme aracı, kesinkes inanan kimselere bir doğru yol rehberi, bir rahmettir.

021 Yoksa, kötülük işleyen kimseler, ölümlerinde ve hayatlarında, kendilerini inanıp da güzel davranışlar sergileyen kimselerle bir tutacağımızı mı sanıyorlar!

Ne kötü hüküm veriyorlar!

'Nasıl da yanlış bir sonuca varıyorlar!'

022 Allah, gökleri ve yeri adaletle *'dengeli, yerli yerinde, her hak sahibine hakkını vererek'* yarattı.

'Buna bakarak onun adaletini anlayabilirsiniz.'

Her insan kazancına uygun bir karşılık bulacak, hiç kimseye haksızlık yapılmayacaktır.

045.

023 Gördün mü hevasını *'içinden gelen zararlı isteklerini'* tanrı edineni! Allah onu *'kesinkes inkârı seçtiğini, asla yola gelmeyeceğini'* bilerek saptırmış, kulağını ve kalbini mühürlemiş, gözüne perde çekmiştir. Allah'tan başka kim doğru yola eriştirebilir onu! Şu hâlde düşünüp de ibret almayacak mısınız!

024 "Hayat bu dünyada yaşadığımızdan ibarettir. Ölürüz ve yaşarız. Bizi sadece zaman yok eder" derler. Oysa onların bu konuda hiçbir bilgileri yoktur, sadece zannediyorlar!

'Ayette, inkâr edenlerin söylemleri özlü bir biçimde dile getirilmiştir. Allah'ı

tanımayan, varoluşu rastlantılara veren, hayatı evrimle açıklamaya çalışan, zamana bir tür ilahlık yakıştıran kimselerin ortak söylemi gerçekten de budur. Kur'an, kâinattaki ve insandaki harika özellikleri, nitelikleri, güzellikleri sıralayarak bu düşüncenin ne kadar da tutarsız olduğunu birçok kez göstermiştir.'

025 Ayetlerimiz onlara açıkça okunduğu zaman, "Doğru sözlü kimselerseniz *'haydi'* atalarımızı *'diriltin de'* getirin" demelerinden başka delilleri yoktur.

'Bu sözde delil ise son derecede çürüktür. Çünkü, ölüleri diriltip yargılayacak olan sadece Allah'tır. Bunu da kıyamet koptuktan sonra yapacaktır.'

026 "Allah size *'daha önce toprakta olan cansız parçacıklarınızı bir araya getirerek'* hayat verir. Sonra *'vadeniz dolunca'* öldürür. Sonra, hakkında hiçbir kuşku bulunmayan o kıyamet gününde *'bir kez daha diriltip kaldırarak'* toplar. *'Bütün varlıkları yoktan yaratana bu zor gelmez.'* Fakat insanların çoğu bunu bilmez" de.

027 Göklerin ve yerin hâkimiyeti Allah'ındır. Günü gelince kıyamet kopar. Batıla *'yalana, sahteye'* sapanlar hüsrana düşerler.

'Kaybederler, ellerinden kaçan fırsatın acısıyla yanarlar.'

028 *'Ahiretteki yargılama sürecinde'* bütün insanları diz üstü çökmüş olarak görürsün. Herkes kendi kitabına *'yapıp ettiklerinin yazıldığı siciline, belgesine'* çağırılır. Onlara, "Bugün size yapıp ettiklerinizin karşılığı verilecektir!" denilir.

029 Bu bizim kitabımız, sizinle ilgili gerçekleri dile getiriyor. Biz sizin bütün yaptıklarınızı yazıyorduk.

'İnsanın bütün yaptıkları melekler tarafından yazılmaktadır. Bunlar, yargılama sürecinde ortaya çıkartılacak, her insan kendi hayat tarihini bütün ayrıntılarıyla okuyacak, hakkında verilecek karara itiraz edemeyecektir.'

030 İnanıp da güzel davranışlar sergileyenlere gelince, Rableri onları rahmetine girdirecektir. İşte apaçık kurtuluş budur!

031 Gerçeği inkâr edenlere, "Ayetlerim size okunmuştu da siz büyüklenip suçlu kimseler olmuştunuz, değil mi?" denilir.

032 Size, "Allah'ın verdiği söz mutlaka gerçekleşir. Kıyamet konusunda şüphe olamaz" denilince, "Kıyametin ne olduğunu bilmiyoruz. Onun bir zandan ibaret olduğunu sanıyoruz. Bu konuda kesin bir inanca sahip değiliz" demiştiniz.

045.

033 Derken, yapıp ettikleri kötülükler apaçık görünecek, alay edip durdukları şey *'cehennem azabı'* onları saracaktır.

034 "Siz nasıl bu günü *'yargı sürecini'* umursamadıysanız, biz de bugün sizi umursamayız!" denilir, "Varacağınız yer ateş olacaktır, sizi kurtaracak yardımcı da yoktur.

035 “Bunun sebebi, Allah’ın ayetlerini alaya almanız, dünya hayatının sizi aldatmış olmasıdır.

O gün, ne oradan çıkartılırlar, ne de kendilerini değiştirmelerine izin verilir.

036 Bütün övgüler ve şükürler gökleri, yeri ve bütün varlık türlerini, yasalarına uygun davranacakları biçimde kıvama getirerek terbiye eden, hepsini buyruk altına alan Allah’a özgüdür.

037 Göklerde ve yerde gerçek büyüklük onundur.

O, izzetlidir, onurludur, güçlüdür. Hikmet sahibidir, her işini nice gayeler gözeterek yapar, asla abes iş yapmaz.

046. AHKAF SURESİ

‘Ahkaf, “kum tepeleri” demektir. Âd halkının yaşadığı bölgenin adıdır. Hazreti Hud aleyhisselâm bu halka peygamber olarak gönderilmiştir.’

Bismillahirrahmanirrahîm.

001 Hâ, mîm.

002 Bu kitabın indirilmesi, üstün gücü bulunan, her işini nice gayeler gözeterek hikmetle yapan Allah katındandır.

003 Gökleri, yeri ve ikisi arasındakileri, belli bir süre için, hak üzere *‘gerçekle, bir amaca uygun olarak, yerli yerince’* yarattık.

İnkâr edenler, uyarıldıkları hususlardan yüz çevirirler *‘ilahi kitapta söylenenlerin tersini yaparlar’*.

004 “Allah’ı bırakıp da taptıklarınız hakkında hiç düşündünüz mü! Yeryüzünden ne yarattılarsa gösterin bana! Yoksa onların ilahlıkları göklerde midir! *‘Göğün yaratılmasında bir payları mı var.’* Doğru sözlü kimselerseniz, *‘görüşünüzü ispatlamak üzere’* bana bundan önce *‘indirilmiş’* bir kitap ya da ilimden bir eser getirin bakalım!” de.

005 Allah’ı bırakıp da kıyamet gününe kadar kendisine cevap veremeyecek olana yalvarandan daha şaşkın kim olabilir!

Zira, yalvardıkları şeyler onların yalvarışlarından habersizdirler.

046.

006 İnsanlar dirilip toplanınca, bunlar *'tanrı diye tapınılan şeyler'* tapanlara düşman kesilir, onların tapınmalarını inkâr ederler.

007 Ayetlerimiz kendilerine açıkça okunduğu zaman onu inkâr edenler, gerçek kendilerine gelince, "Bu apaçık bir büyüdür!" dediler.

008 Yoksa, "Bunları o uydurdu" mu diyorlar!

"Eğer onu ben uydurmuş olsaydım, Allah'a karşı bana hiçbir faydanız dokunmazdı.

Yaptığınız çirkin işleri o daha iyi bilir.

Benimle sizin aranızda tanık olarak o yeter.

O, günahları bağışlayandır, merhamet edendir" de.

009 "Ben peygamberlerin ilki değilim.

Bana ve size neler yapılacağını da bilmem.

Ben ancak bana iletilene uyarım.

Apaçık bir uyarıcıyım o kadar" de.

010 "Düşündünüz mü! Ya, Allah katındansa, siz onu inkâr ettiyseniz, İsrailoğullarından bir tanık *'yani Musa'* bunun bir benzerine *'son peygamberin geleceğine'* inanıp tanıklık ettiyse, siz yine de büyüklük taslamışsanız *'o zaman ne olacak hâliniz'*!

Allah, zalimleri asla doğru yola eriştirmez!" de.

011 İnkâr edenler, inananlar hakkında, "İyi bir şey olsaydı ona bizden önce erişemezlerdi" dediler.

Fakat onlar bununla doğru yola erişmeyi kabul etmedikleri için, "Bu eski bir yalandır" diyecekler.

012 Kur'an'dan önce bir doğru yol rehberi, bir rahmet olarak Musa'nın kitabı vardı.

Kur'an, zulmedenleri uyarmak, güzel işler yapanlara müjde vermek üzere arapça olarak indirilmiş, kendinden öncekileri doğrulayan bir kitaptır.

013 "Rabbimiz Allah" deyip de sonra dosdoğru gidenlere korku yoktur, onlar üzülmeyecekler de.

014 Onlar *'inanıp da güzel işler yapanlar'* cennet arkadaşlarıdırlar, orada sonsuza kadar kalacaklar.

046.

015 İnsana, ana babasına güzel davranmayı tavsiye ettik. Annesi onu zorlukla taşıdı, güçlükle doğurdu. Otuz ay da taşınması, sütten kesilmesi sürer.

Sonunda erginlik evresine erişip de kırk yaşına girince der:

"Rabbim!

Bana ve ana babama olan nimetine şükretmemi nasip et!

Seni razı edecek işler yapmamı sağla!

Bana verdiğin gibi neslime de iyilik ver!

İçtenlikle pişman olarak sana yöneldim!
Ben sana teslim olanlardanım!”
016 İşte bunlar!
Yaptıklarının en iyilerini kabul ederiz.
Kötülüklerini görmezden geliriz.
Onlar, kendilerine verilen doğru sözün yerine getirilmesiyle cennetliklerin arasına katılırlar.
017 Biri de, ana babasına, “Öf size!” der, “Benden önce nice insanlar gelip geçmişken beni yeniden dirilmekle korkutuyorsunuz demek!”
Bunun üzerine onlar *‘ana babaları’* Allah’tan yardım dilerler. Ona, “Yazıklar olsun sana! İmana gel, Allah’ın sözü muhakkak gerçekleşecektir” derler.
O inanmamakta direnir, “Bunlar eskilerin masallarıdır!” der.
018 İşte bunlar, kendilerinden önce gerek cinlerden, gerek insanlardan, gelip geçen topluluklar içinde üzerlerine söz hak olmuş *‘azap sözü gerçekleşmiş’* kimselerdir.
Zarara uğrayanlar arasında yerlerini alacaklar!
019 Onların hepsi yapıp ettiklerine göre bir dereceye sahip olacaklar.
Yaptıklarının karşılıkları, asla hakları yenmeksizin, kendilerine ödenir.
020 İnkâr edenler ateşe atıldıkları gün, “Dünyadaki hayatınızda sizin için temiz olan her şeyi harcadınız, onların keyfini sürdünüz. Bugün ise, yeryüzünde haksız yere büyüklük taslamanız, yoldan çıkıp azmanız yüzünden alçaltıcı bir azap göreceksiniz!” denilir.

046.
021 Bir de Âd halkının kardeşi Hud peygamberi an.
Kendisinden önce ya da sonra gelip de halkına, “Allah’tan başkasına kulluk etmeyin” diyen nice uyarıcılar gibi, o da kumluk bir bölgede yaşayan halkını uyarmıştı.
“Doğrusu, ben sizin için büyük bir günün azabından *‘bir felaketle silinip gitmenizden’* korkuyorum” demişti.
022 Onlar, “Sen bizi ilahlarımızdan döndürmek için mi geldin! Doğru sözlülerdensen bizi tehdit ettiğin şeyi *‘azabı’* başımıza getirsene!” dediler.
023 “İlim Allah katındadır” dedi, “Ben size, bana iletilen ilahi gerçekleri bildirmek üzere gönderildim. Fakat görüyorum ki siz cahillik eden *‘hakikat ilminden yoksun’* kimselersiniz!”
024 Derken, başlarına gelecek felaketi yaşadıkları yere doğru yayılan bir bulut şeklinde gördüler.
“Bu bulut bize yağmur getirecek” dediler.
‘Hud’ “Hayır!” dedi, “O bir rüzgâr! İçinde de acılı bir azap var! Hani acele istiyordunuz ya!

025 “Rabbinin emriyle her şeyi yerle bir eder!”

Derken, evlerinden başka hiçbir şey görülmez oldu.

Biz, suçlu bir toplumu işte böyle cezalandırırız!

026 Biz onları sizden daha fazla imkanlarla donatmıştık.

Onlara kulaklar, gözler ve gönüller vermiştik.

Fakat kulakları, gözleri ve gönülleri onlara bir fayda sağlamadı.

Çünkü, *‘bunları gerçekleri görmek, işitmez ve sezmek için kullanmıyor’* Allah’ın ayetlerini açıkça inkâr ediyorlardı.

Sonunda, alaya aldıkları şey *‘azap’* onları sarıverdi!

027 *‘Bir zamanlar’* çevrenizde yaşamış nice yerleşim birimlerini de *‘halkının inkârcı olmasından ötürü’* yerle bir ettik.

Belki dönerler diye ayetlerimizi evire çevire türlü üslûplarla anlatıyoruz.

028 Allah’ı bırakıp da ona yakınlık elde etmek için edindikleri tanrılar kendilerine yardım etseydi ya!

Hayır, hepsi onları yüz üstü bıraktı.

Bu, onların yalanlarıydı, uydurup durdukları şeylerdi!

046.

029 Hani, Kur’an dinlesinler diye bir cin grubunu sana yollamıştık.

Dinlemeye hazır oldukları zaman, “Susun!” demişlerdi. Bittikten sonra, her biri birer uyarıcı olarak kendi topluluklarının yanlarına dönmüşlerdi.

030 “Ey halkımız! Biz, Musa’dan *‘Musa’ya indirilen Tevrat’tan’* sonra indirilmiş bir kitap dinledik. Öncekileri *‘daha önce indirilen ilahi kitapları’* onaylıyor. *‘Kendisine uyanları’* gerçeğe ve doğru yola iletiyor” dediler.

031 “Ey halkımız!” dediler, “Allah’a çağırana *‘Muhammed’e’* olumlu cevap verin, ona inanın. *‘Allah da sizin geçmişte işlediğiniz’* günahlarınızı bağışlasın. Sizi acılı bir azaptan kurtarsın.”

032 Allah’a çağırana *‘Muhammed’e’* olumlu cevap vermeyen bilsin, Allah’ı yeryüzünde âciz *‘etkisiz’* bırakamazlar.

Onların Allah’tan başka koruyucuları da yoktur.

İşte onlar apaçık bir sapkınlıktadırlar!

033 Allah gökleri ve yeri yarattı. Bunları yaratmaktan yorulmadı. Onun gücü ölüleri de diriltebilir, bunu göremiyorlar mı!

Evet, o kesinlikle her şeyi yapabilecek güçtedir!

034 İnkâr edenler, ateşe atıldıkları gün kendilerine, “Nasıl, bu gerçek değil miymiş!”

denilir.

Onlar da, “Evet, Rabbimize andolsun gerçek!” derler.

Allah, “İnkârınız yüzünden tadın azabı!” der.

035 Görevlerini yapmakta son derecede kararlı peygamberlerin zorluklara katlanması gibi sen de katlan.

İnkarcılar için acele etme, onlar kendilerine vaat edileni *‘kıyameti, azabı’* gördükleri gün, sanki dünyada sadece gündüzün bir saati kadar kaldıklarını sanırlar.

‘Yeryüzünde yaşadıkları süre kendilerine bu kadar kısaymış gibi gelir.’

Bu bir bildiridir! Yoldan çıkmış azgınlardan başkası helak edilir mi hiç!

‘Helak kelimesi Kur’an’ın birçok ayetlerinde geçmektedir. “Tehlikeli duruma düşürmek, bir felaket sonucu mahvetmek, yerle bir etmek, silip atmak, kökünü kazımak, ölümüne sebep olmak, yok etmek” gibi manalara gelir. Bununla, kimi yerde felaket, kimi yerde kıyamet, kimi yerlerde de cehenneme atılmak kastedilmiştir. Bu yok ediş görecelidir. Bir yerden, mesela yeryüzünden silip atmak manasındadır. Yoksa, ne yeryüzünde, ne de ahirette hiç kimse tam anlamıyla yok edilmeyecektir.’

....

047. MUHAMMED SURESİ

‘Peygamber Efendimiz aleyhissalatü vesselâmın ismi bu sureye de isim olmuştur. “Muhammed” kelimesinin sözlük anlamı “güzel nitelikleri sebebiyle övülmeye layık olan, methedilen, övülen” demektir. Allah celle celalühu, Sevgili Elçisinin ismini bir sureye vermekle ve ikinci ayette adını anmakla büyük bir ikramda bulunmuştur.’

Bismillahirrahmanirrahîm.

001 Onlar inkâr ettiler, Allah yolundan alıkoydular. O da onların emeklerini heder etti.

002 Bunlarsa, inandılar, güzel işler yaptılar, Rableri tarafından gerçek üzere Muhammed’e indirilen Kur’an’a inandılar. Allah da onların kötülüklerini örtüp durumlarını düzeltiverdi.

003 Bunun sebebi, inkâr edenler kendilerini batıla *‘yalan, sahte, çürük, boş düşüncelere’* uydurmakta, inananlarsa, Rablerinden gelen gerçeğe uymaktadırlar.

Allah, insanlara gerçek durumlarını bu tür örneklerle anlatıyor.

004 İnkâr edenlerle savaşırsanız vurun boyunlarını! Üstün gelirseniz geriye kalanları esir alın. Savaş sona erince, onları ya karşılıksız olarak ya da kurtuluş bedeli alarak salıverin.

Allah dileseydi onları kendisi cezalandırabilirdi. Fakat sizi birbirinizle sınamak istiyor.

Allah, kendi yolunda öldürülenlerin emeklerini karşılıksız bırakmaz.

005 İleride onları murada erdirir, durumlarını güzelleştirir.

‘Ateşten kurtarır, umdukları güzellikleri verir, memnun kalacakları bir hayat yaşatır.’

006 Onları, kendilerine *‘yeryüzündeyken’* tanıttığı cennete girdirir.

007 Ey inananlar! Siz Allah’a *‘onun dinine, yoluna, o yolda çalışanlara’* yardım ederseniz, o da size yardım eder, ayaklarınızı sabit kılar.

‘Sizi daha güçlü bir konuma getirir, asla yılmazsınız, korkuya kapılmazsınız, başarılı olursunuz.’

008 İnkâr edenlere gelince, onların hakkı yıkımdır *‘sonları kötüdür, azap çekecekler’*. Allah onların bütün işlerini boşa çıkarmıştır.

009 Bu böyledir! Onlar, Allah’ın indirdiklerini çirkin buldular. O da onların bütün yapıp ettiklerini boşa çıkardı.

010 Yeryüzünde gezip de kendilerinden öncekilerin sonlarının nasıl olduğunu görmediler mi!

Allah onları *‘azgınlıkları yüzünden’* yere batırdı. İnkâr edenlerin tümünü bekleyen son bunun bir benzeridir!

011 Allah, inananların koruyucusudur. Kâfirlerin ise koruyucuları yoktur!

047.

012 Allah, inanıp da güzel işler yapanları altında ırmaklar akan cennetlere koyar.

İnkar edenlerse, keyif sürüp hayvanca yeme derdindeler. Oysa onların yurdu ateştir!

013 Seni bu şehirden sürgün eden toplumdan daha güçlü nice toplumlar vardı. Onları helak etti de bir kurtaran çıkmadı!

014 Rabbinden gelen apaçık bir delil üzerinde bulunan kimse, kötü işleri kendisine güzel gösterilen, heveslerine uyan kimse gibi olur mu hiç!

015 Günahtan sakınanlara sözü verilen cennetin misali şudur:

Orada bozulmaz sudan ırmaklar, tadı değişmeyen sütten ırmaklar, içenlere lezzet veren şaraptan ırmaklar, süzme baldan ırmaklar vardır.

Meyvelerin her türlüsü onlarındır.

Rableri bütün günahlarını bağışlar.

Bunun durumu, ateşte temelli kalan, kendisine bağırsaklarını paramparça edecek kaynar su içirilen kimselerin durumuyla bir olur mu!

‘Burada sözü edilen şarabın sarhoşluk veren şarapla ilgisi yoktur. Şarap kelimesi “içilen şey” demektir.’

016 Onlardan seni dinleyenler de vardır. Senin yanından ayrılınca, kendilerine ilim verilenlere, *‘içtenlikten yoksun bir üslûpla’* “Biraz önce ne demişti?” diye sorarlar.

Allah bunların *‘asla inanmayacaklarını sonsuz ilmiyle bildiği için’* kalplerine mühür basmıştır.

Hep kendi heveslerinin peşinden koşarlar.

017 Doğru yola erişenlere gelince, Allah onların hidayetini *‘imanını, teslimiyetini, kulluk etme isteklerini’* artırır, kötülüklerden sakınmalarını sağlar.

018 Onlar, kıyamet gününün kendilerine ansızın gelmesini mi bekliyorlar! Onun alâmetleri belirmiştir. Tepelerine inince ibret almaları neye yarar!

019 Allah’tan başka ilah yoktur, bunu bil.

Ondan, hem kendi günahlarının, hem de erkek kadın inananların günahlarının bağışlanmasını dile.

Siz nerde geziyor, nerde duruyorsanız, Allah hepsini bilir.

047.

020 İnananlar, “Keşke bir sure indirilse!” derler. Fakat hükmü kesin bir sure indirilip de onda savaştan söz edilince, kalplerinde hastalık olanların, ölüm baygınlığı geçiren kimsenin bakışı gibi sana baktıklarını görürsün.

Onlardan beklenen nedir?

021 Bir itaat, bir güzel söz!

‘Onlara yakışan, emri yerine getirmeleri, güzel bir söz söylemeleriydi.’

İş kesinleşince Allah’a sadık kalsalardı *‘onun emrini benimseyip gerekeni yapsalardı’* kendileri için daha iyi olurdu.

022 Yetkili bir konuma gelecek olsanız, yeryüzünde bozgunculuk yapacak, rahimleri parçalayacaksınız!

023 Allah o tür kimseleri lânetlemiş, kulaklarını sağır, gözlerini kör etmiştir.

‘Gerçekleri işitemeyecek, göremeyecek bir duruma getirmiştir.’

024 Kur’an’ı düşünmezler mi bunlar!

Yoksa kalplerinin üzerinde *‘hakikat nurunun girmesini engelleyecek’* kilitler mi var!

025 Dikkat edin! Hak yol kendilerine belli olduktan sonra gerisin geri dönenleri şeytan aldatmış, onları uzun emellere düşürmüştür.

‘Sanki bu dünyada sonsuza kadar kalacaklarmış gibi tutkuların peşinden koşmalarını sağlamıştır.’

026 Çünkü onlar *‘münafıklar, inanır gibi görünmekle birlikte aslında inanmayan ikiyüzlüler’* Allah’ın indirdiklerini çirkin bulanlara, “Bazı konularda size uyacağız” demişlerdi.

Fakat Allah onların gizli konuşmalarını biliyordu.

027 Melekler onların yüzlerine ve sırtlarına vurarak canlarını alırlarken ne olacak

hâlleri!

028 Öyledir! Çünkü onlar, Allah'ın gazabına sebep olan şeylere uydular da onu memnun edeni çirkin buldular.

O da onların *'iyilik sayılabilecek'* yapıp ettiklerini boşa çıkardı.

029 Yoksa, kalbinde hastalık olanlar, içlerinde taşıdıkları çirkin özelliklerini *'ikiyüzlülüklerini, kuşkucu yaklaşımlarını, kötü niyetlerini'* Allah'ın ortaya çıkarmayacağını mı sandılar!

047.

030 Dileseydik, onları sana da gösterirdik de yüzlerinden tanırdın. *'Dışa yansıyan kimi belirtilerine bakarak onların iç yüzlerini kesinlikle anlardın.'* Sen onları konuşma biçimlerinden de tanırsın.

Allah bütün yaptıklarınızı bilir!

031 İçinizden hak uğruna var gücüyle çarpışanları, bu yolda zorluklara katlananları ortaya çıkarana kadar sizi sınayacak, sizi elekten geçireceğiz.

032 İnkâr edip de Allah yolundan alıkoyanlar, kendilerine doğru yol belli olduktan sonra peygamberlere karşı gelenler, Allah'a hiçbir zarar veremezler. O, onların yapıp ettiklerini değersiz kılacaktır.

033 Ey inananlar! Allah'a itaat edin, Peygambere itaat edin, iyi işlerinizi boşa gidermeyin!

034 Allah, inkâr eden, Allah yolundan alıkoyan, sonra da inkârcı olarak ölenleri asla bağışlamaz!

'Sonsuz mutluluğu kazanmanın yolu inanmaktan geçtiği gibi, günahların bağışlanmasının yolu da ondan geçer. Evet, günah işlememek önemlidir, ama inanmaksızın ölüp gitmek hepsinden tehlikelidir, o büsbütün kötüdür. Çünkü, inanan kişinin af ümidi vardır, günahlarının cezasını çektikten sonra cennete gidebilecektir, ama inkârcı bunlardan da yoksundur.'

035 *'Ey inananlar!'* Sakın gevşemeyin, üstün gelmeniz mümkünken barış için yalvarmayın. Allah sizinle beraberdir. Yapıp ettiklerinizin ödülünü tastamam verecektir.

036 Doğrusu, dünya hayatı bir oyun ve eğlenceden ibarettir.

İnanır da kötülüklerden sakınırsanız, o size ödüllerinizi verir, mallarınızı *'tamamen harcamanızı da'* istemez.

037 Eğer onları *'mallarınızın tamamını ya da önemli bir kısmını'* isteseydi, sizi zorlasaydı, cimrilik ederdiniz.

Bu da sizin çirkin özelliklerinizi ortaya çıkarırdı.

038 Allah yolunda yerli yerince harcama yapmak üzere çağrılıyorsunuz da içinizden kimisi cimrilik ediyor.

Kim cimrilik ederse ancak kendine *‘kendi zararına’* cimrilik etmiş olur.

Allah zengindir, siz ise fakirsiniz.

Ondan yüz çevirirseniz, yerinize size benzemeyen başka bir halk getirir.

‘Başka insanlar yaratır, onlar sizin gibi yapmazlar.’

....

048. FETİH SURESİ

‘Fetih, “açma, ele geçirme” demektir. Fetih yapana “fatih” denir. Fetih, bir şehrin ele geçirilişi gibi maddî de olabilir, inancını daha ileri aşamalara taşımak, günahlarını terk etmek, ibadetini geliştirmek gibi manevî de. İlahi isimlerden biri olan “Fettah” ise, kısaca, “her şeye layık bir şekil açan ve görünüş kazandıran” manasına gelir.’

Bismillahirrahmanirrahîm.

001 Biz sana parlak bir fetih açtık.

‘Zafer kazanmanı, başarılı olmanı sağladık. Üstelik bu başka başarıların kapısı olacaktır. Hudeybiye olayı münasebetiyle inen bu ayetler, bir yandan orada yapılan barışın bir başarı olduğunu dile getiriyor, bir yandan da ilerideki başarıların başlangıcı olduğunu müjdeliyordu. Bu müjdeli haber gerçekleşmiş, iman nuru kısa zamanda pek çok yere yayılmıştır.’

002 Allah, hem geçmiş, hem gelecek günahını bağışlayacak, sana nimetini tamamlayacak, seni dosdoğru bir yola iletecektir.

003 Allah sana eşsiz bir zaferle yardım edecektir.

004 İnananlar imanlarını artırsınlar diye onların kalbine sekinet *‘sakinlik, dinginlik, güven duygusu’* indiren odur.

Göklerin ve yerin orduları Allah’ındır.

Allah, her şeyi bilir, her işini nice gayeler gözeterek yapar.

005 İnanan erkeklerle kadınları, içinde temelli kalacakları, altında ırmaklar akan cennetlere koyar, onların kötülüklerini örter *‘iyiliklerinden ötürü yok eder’*.

Allah katında büyük kurtuluş budur!

006 Allah hakkında kötü zanda bulunan münafık *‘ikiyüzlü’* erkeklerle kadınlara, müşrik *‘Allah’ın yanı sıra başka şeylere tanrılık yakıştıran’* erkeklerle kadınlara azap eder.

Kötülük, onları her yandan sarar. Allah onlara gazap eder, lânet eder *‘rahmetinden*

yoksun bırakır'. Cehennemi bunlar için hazırlamıştır. Ne kötü bir varış yeridir orası!

007 Göklerin ve yerin orduları Allah'ındır.

Allah, izzetlidir, onurludur, güçlüdür, her işini nice gayeler gözeterek yapar.

008 Gerçekten, biz seni bir tanık, bir müjdeci, bir uyarıcı olarak gönderdik,

009 *'Ey insanlar!'* Allah'a ve Elçisine inananın. Ona saygı gösterin. Sabah akşam Allah'ı tesbih edin *'kusurlardan ırak olduğunu dile getirerek anın'*.

048.

010 Sana bağlılıklarını bildirmek üzere el verenler, Allah'a el vermiş *'itaat etmiş'* olurlar.

'Peygambere inanmak, ona uymak işte bu kadar önemlidir, ona göre davranın.'

Allah'ın eli *'kudreti, gücü, rahmeti'* onların elinin üstündedir *'bu olanlara tanıktır, onların seçimini onaylamaktadır'*.

Kim, *'el verip söz verdikten sonra'* sözünden cayarsa, kendi zararına cayar. Kim, Allah'a olan sözünü yerine getirirse, o da ona büyük bir ödül verir.

011 Bedevilerden *'kırsal yerlerde yaşayan insanlardan'* olup da savaştan geri kalanlar sana, "Mallarımız ve ailelerimiz bizi alıkoydu. Allah'tan bizim için bağışlanma dile" diyecekler.

Gönüllerinde olmayanı dilleriyle söylüyorlar.

"Allah, size bir zarar gelmesini dilerse ya da bir fayda elde etmenizi isterse, ona kim engel olabilir!" de.

Allah yaptıklarınızdan haberlidir!

'Bu ayet, Mekke dışında yaşayan ve Hudeybiye olayında inananların yanında yer almayan bazı topluluklardan söz etmektedir. Bunlar, hacca silahsız giden sahabelerin öldürüleceklerini düşünüyorlardı. Fakat tahminlerinde yanıldılar. Bunun üzerine gelip af dilediler.'

012 Hayır! Siz, Peygamberin ve inananların, ailelerine bir daha asla dönemeyeceklerini sanmıştınız. Bu, gönüllerinize güzel görünmüştü de kötü düşüncelere kapılmıştınız. Bu nedenle hayırsız kimseler oldunuz.

'Bedeviler, yani göçebe hayatı yaşayanlar, her ne kadar inanınmış görünüyorlarsa da, bu tam bir imana dönüşmemişti. Müslümanların yenilmesini istiyorlardı. Bu istek onların kötü zanlar beslemelerine neden olmuştu.'

013 Allah'a ve Elçisine inanmayan kimse bilsin, Allah inkâr edenler için çılgın bir ateş hazırlamışızdır!

014 Göklerin ve yerin hâkimiyeti *'egemenliği'* Allah'ındır. O, dilediğini bağışlar, dilediğine azap eder.

Allah, günahları bağışlayandır, merhamet edendir.

015 *‘Ey inananlar!’* Siz ganimetleri *‘yasal bir savaşta elde edilen malları’* almak üzere giderken, daha önce savaşa katılmayanlar, “İzin verin biz de sizinle gelelim” diyecekler.

Onlar, Allah’ın sözünü değiştirmek isteyecekler.

‘Ganimetler, var güçleriyle hak uğruna savaşanlara verilir. Savaşa katılmadıkları hâlde ganimetten pay alırlarsa, ilahi yasaya aykırı harekete sebep olurlar.’

Onlara, “Bizimle gelmeyeceksiniz. Allah daha önce böyle buyurmuştur” de.

Size, “Hayır, siz bizi kıskanıyorsunuz” diyecekler.

Asla! Bunlar pek az söz anlıyorlar!

048.

016 Bedevilerden *‘kırsal yerlerde yaşayan insanlardan’* geri kalmış olanlara, “Yakında, yaman savaşçı olan bir toplulukla, onlar teslim oluncaya kadar savaşmaya çağrılacaksınız. Bu çağrıya uyarsanız Allah size güzel bir ödül verir. Fakat daha önce döndüğünüz gibi yine dönecek olursanız, size acılı bir azaba uğratır” de.

017 Köre, topala, hastaya güçlük yoktur.

‘Bunlar, savaşa katılmamaktan dolayı sorumlu olmazlar.’

Kim, Allah’a ve Elçisine itaat ederse, Allah onu altında ırmaklar akan cennetlere girdirir. Kim yüz çevirirse, onu acılı bir azaba uğratır.

018 İnananlar, o ağacın altında sana bağlılıklarını bildirmek amacıyla el verirlerken, Allah onlardan razı olmuştur. Onların gönüllerinde olanı bilmiş, içlerine sekinet *‘huzur, güven hissi’* indirmiştir. Yakında gerçekleşecek olan bir zaferle ödüllendirmiştir.

019 Onları, elde edecekleri birçok ganimetlerle ödüllendirmiştir.

Allah izzetlidir, onurludur, üstün gücü vardır, işlerini nice gayeler, faydalar gözeterek yapar.

020 Allah size daha pek çok ganimetin sözünü vermiştir. Onları elde edeceksiniz. O bunları *‘şuracıkta sözü edilen ganimetleri’* hemen vermiş, insanların size zarar vermek üzere uzanan ellerini sizden uzaklaştırmıştır. İnananlara bir alâmet olsun, sizi dosdoğru bir yola iletsin diyedir.

‘Allah, kendi yolunda yürüyenlere ödüller verir. Şu size verilenler, ahirette verilecek olan sonsuz nimetlerin numuneleridir. Herkes bunu bilsin de ona göre kendine bir yol edinsin diyedir.’

021 Henüz elde edemediğiniz başkaları da var. Fakat onları Allah ihata etmiştir.

‘Onların yazgısını yazmış, sözünü vermiştir. Hepsi onun katındadır.’

Allah’ın gücü her şeye yeter.

022 İnkâr edenler sizinle savaşsalardı, arkalarını dönüp kaçarlardı. Sonra da

kendilerine ne bir koruyucu bulabilirlerdi, ne de bir yardımcı.

023 Allah'ın eskiden beri süregelen yasası budur. Allah'ın yasasında değişme bulamazsın.

'İnananlar, eninde sonunda üstün geleceklerdir. Bu her zaman böyle olmuştur. Gerçekten inanarak onun yolunda yürüyenler ilerlemeyi, yükselmeyi sürdüreceklerdir.'

048.

024 Size onlara karşı zafer verdikten sonra, Mekke vadisinde onların ellerini sizden, sizin ellerinizi onlardan çekti.

Allah, her ne yaparsanız görmektedir.

025 Onlar *'gerçeği'* inkâr eden, sizi Kâbe'yi ziyaretten, kurbanlıkları yerlerine gitmekten alıkoyanlardır.

Orada, henüz bilmediğiniz inanmış erkeklerle inanmış kadınları ayırt edemeyerek ezmek suretiyle üzüntüye kapılmanız ihtimali olmasaydı, Allah savaşı önlemezdi.

Allah, dilediklerine merhamet etmek için böyle yapmıştır.

Onlar *'inananlarla inanmayanlar'* birbirlerinden ayrılmış olsalardı, inkârcıları acılı bir azaba uğratırdık.

026 İnkârcıların kalplerindeki hamiyeti, cahiliye hamiyetini *'hakikati tanımayan kimselerin büyüklenme, ün kazanma gibi eğilimlerinden kaynaklanan atılım yapma duygusunu'* kızıştırdıklarında, Allah da Peygamberinin ve inananların üzerine sekinetini *'sakinlik hissi, güven duygusu, huzur'* indirdi.

Onların kötü işler yapmaktan sakınmalarını sağladı. Onlar buna layıktılar, hak etmişlerdi.

Allah her şeyi bilendir!

027 Allah, elçisinin sadık rüyasını gerçekleştirmiştir.

'Sadık rüya, gerek ayetlerle, gerekse hadislerle önemi belirtilen rüya türüdür. Şeytanın kuruntu vermesi sonucu görülen rüyalar vardır. Günlük olayların yansımasından ibaret olan sıradan rüyalar da vardır. Sadık rüyalar bunlarla karıştırılmamalıdır.'

Allah'ın dilemesiyle siz, güven içinde, başlarınızı tıraş etmiş ya da saçlarınızı kısaltmış olarak, korkusuzca Kâbe'ye gireceksiniz.

Allah, sizin bilmediğinizi bilir.

Size, bundan başka, yakın zamanda bir zafer daha verecektir.

028 Bütün dinlerden üstün kılmak üzere, Elçisini bir yol gösterici ve gerçek din ile gönderen, odur.

Tanık olarak Allah yeter!

....

048.

029 Muhammed, Allah'ın elçisidir. Yanındakilerse, inkâr edenlere karşı zorlu, kendi aralarında merhametlidirler.

Onları rükû edenler, secde edenler olarak görürsün.

'Rüku, namazda eğilmektir. Secde, son derecede saygıyla yere alnını koymaktır. Burada, parça söylenerek bütün kastedilmiş, sahabelerin namaz kılan kimseler oldukları dile getirilmiştir.'

Allah'tan lütuf ister, onun rızasını dilerler.

Onların bellikleri yüzlerindeki secde izidir.

'Namaz kılıp yere kapanmaları sebebiyle yüzlerinde oluşan izlerinden tanınırlar. İçlerindeki nur dışlarına yansımıştır.'

Bu onların Tevrat'taki ve İncil'deki temsilleridir.

'Gözünüzde canlandırabilmeniz için onları size böyle anlatmışlardır.'

Onlar, filizini yarıp çıkarmış, onu gittikçe kuvvetlendirerek kalınlaşmış, gövdesi üzerine dikilmiş, ekincilerin hoşuna giden bir ekine benzerler.

'Öyle güzel, öyle düzgün. Gözler bakmaya kıyamaz. Gönüller sevmeye doyamaz.'

Allah, böylece onları çoğaltıp kuvvetlendirmekle, inkârcıları öfkelendirir.

Allah, inanıp da güzel işler yapanlara, günahlarını bağışlama ve büyük bir ödül sözü vermiştir.

049. HUCURAT SURESİ

'Hucurat, "hücreler, odalar" demektir. İnananların uymaları gereken görgü kurallarından bahseder. Kalbin ve dilin bazı günahlarına dikkat çeker, bunların çirkinliğini anlatır.'

Bismillahirrahmanirrahîm.

001 Ey inananlar! Allah ve Elçisi katında öne geçmeyin!

'Kendi isteklerinizi, eğilimlerinizi, heveslerinizi öne çıkarmayın.'

Allah'tan sakının!

Allah her şeyi işitir, her şeyi bilir.

'Söze bir hitap cümlesiyle başlamak, anlatılacak konunun önemini vurgulamak, okuyan

ya da dinleyen kişinin dikkatini çekmek içindir.'

002 Ey inananlar! Seslerinizi Peygamberin sesinden üste kaldırmayın. Birbirinize bağırdığınız gibi ona bağırmayın. Yapıp ettikleriniz boşa gider de farkına varmazsınız.

'Bu ayette geçen "sesi üste kaldırmamanın" gerçek anlamının yanında bir de daha genel bir anlam vardır. "Görüşlerinizi daha üstün tutmayın" diye özetlenebilir.'

003 Allah'ın elçisinin yanında seslerini kısanlar, Allah'ın gönüllerini kötülüklerden sakınma konusunda sınadığı kimselerdir. Onların günahları bağışlanacaktır. Kendilerine büyük bir ödül verilecektir.

004 Sana odalarının dışından seslenenlerin çoğu akıllarını kullanmayan kimselerdir.

'Bunun edebe aykırı olduğunu düşünemiyorlar.'

....

049.

005 Sen yanlarına çıkıncaya kadar sabretselerdi, haklarında daha hayırlı olurdu.

Allah günahları bağışlayandır, merhamet edendir.

006 Ey inananlar! Bir fasık *'yoldan çıkmış günahkar'* size haber getirirse, onun aslını araştırın. Yoksa, bilmeden insanlara sataşır, sonra da pişman olursunuz.

007 Allah'ın elçisi aranızdadır, bilin. Çoğu işlerde o size uysaydı sıkıntıya düşerdiniz. Allah size imanı sevdirdi, gönüllerinize güzel gösterdi. İnkârı, yoldan çıkmayı ve başkaldırmayı da çirkin gösterdi. İşte doğru yolda olanlar bunlardır.

008 Bu, Allah'ın lütfu ve nimetidir.

Allah, her şeyi bilir, işlerini nice gayeler gözeterek yapar.

009 Eğer inananlardan iki grup çarpışırlarsa, aralarını hemen düzeltin. Biri ötekine haksız yere saldırırsa, saldıranlarla onlar Allah'ın emrine dönünceye kadar savaşın. Dönerlerse, adalete uygun bir şekilde aralarını bulun. Âdil davranın! Allah âdil davrananları *'hak sahibine hakkını verenleri, dengeli olanları'* sever.

010 İnananlar elbette kardeştirler! Öyleyse kardeşlerinizin arasını düzeltin. Allah'tan sakının ki merhamet olunasınız.

'Kur'an, bu ayetle bir temel ilke ortaya koymuş, inanan insanları birbirlerine kardeş yapmıştır. Kardeşlik için inanmış olmayı yeterli saymıştır. İnanan kişi günahkâr da olsa yine kardeştir. Hatasını benimsememekle birlikte, onu sevmek, gerekirse ona yardımcı olmak her inananın görevidir.'

011 Ey inananlar! Bir kısım insanlar öbür insanlarla alay etmesinler! Çünkü, onlar kendilerinden daha iyi olabilirler. Kadınlar da kadınlarla alay etmesinler. Çünkü, onlar kendilerinden daha iyi olabilirler.

'Hem daha iyi olabilir, hem de zaten her inanan kişi kardeşini kendisinden daha iyi bilmelidir.'

Birbirinizi ayıplamayın *‘kınamayın, karalamayın, kötülemeyin’*. Birbirinizi kötü *‘incitici, yaralayıcı’* lakaplarla çağırmayın. İnandıktan sonra fısk ne kötü isimdir!

‘Şu yasaklananları yaparak inancına aykırı hareket etmekle kazanılan nitelik ne kadar da çirkindir.’

Tevbe etmeyenler zalimlerin ta kendileridirler!

‘İnsan boş bulunup günah işlemişse, hemen kusurunu görmeli, pişman olmalı, tevbe etmelidir. Çünkü, kusurunu görmemek daha büyük kusurdur. İnsanı tevbeden alıkoyar. Günah lekesi onun üzerinde kalır. Farkına varmaz yenilerini işler. Böylece zalim olur çıkar.’

049.

012 Ey inananlar! Zannın çoğundan *‘ya da zandan çokça’* kaçının. Çünkü, zannın bazısı günahtır.

‘İyi zan vardır, kötü zan vardır. Siz zandan kaçınmaya bakın. İlle de zan edecekseniz güzelini edin. Kardeşlerinizin durumunu kendi içinizden iyi yönde yorumlayın.’

Birbirinizin kusurunu araştırmayın!

Kiminiz kiminizi gıybet etmesin! Sizden biriniz ölü kardeşinin etini yemekten hoşlanır mı? Demek tiksindiniz! Allah’tan korkun.

‘Gıybet, dedikodu etmek, arkadan çekiştirmek, bir kimseyi hoşlanmayacağı niteliklerle anmak, hakkında işitince üzüleceği sözler söylemektir.’

Allah, tevbeleri kabul edendir, merhametlidir.

013 Ey insanlar! Sizi bir erkekle bir dişiden yarattık. Tanışasınız diye sizi uluslar ve kabileler yaptık.

Allah katında en iyiniz, kötülükten en çok sakınanınızdır.

Allah her şeyi bilir, her şeyden haberlidir.

‘Sizi ayrı ırklar, uluslar, oymaklar hâlinde yaratmamızın sebebi, tanışıp yardımlaşmanızdır. Birbirinizi küçük görmeniz, çarpışmanız, çatışmanız, birbirinize üstünlük taslamanız için değildir. Hiçbirinizin diğerine üstünlüğü yoktur, üstünlük kötülüklerden sakınmakla kazanılır. Allah katında tek ölçü budur.’

014 Kırsal yerlerde yaşayan kimi insanlar, “Biz iman ettik” dediler.

“Siz iman etmediniz. Çünkü, iman henüz gönüllerinize girmedi. Teslim olduk deyin. Allah’a ve Elçisine itaat ederseniz, yapıp ettiklerinizden hiçbir şeyi noksan etmez. Allah günahları bağışlayandır, merhamet edendir” de.

‘İman, daha derin bir kavrayış, bir seziş, bir algıdan sonra kalbe verilen bir nurdur. Mumdan güneşe kadar sayısız mertebeleri vardır. İslâm ise, teslim olmak demektir. Bir kimse, yeterince derinden kavramasa da bir insana, bir görüşe teslim olabilir. İşte ayette bu ince fark belirtilmiştir.’

015 Müminler, Allah’a ve Elçisine inandıktan sonra kuşkuya düşmeyen, Allah yolunda mallarıyla canlarıyla cihad edenlerdir.

‘Cihad edenler, yani var güçleriyle çaba harcayanlar, gerekirse dinleri için savaşanlar.’

İşte onlar doğru kimselerdir!

016 “Siz, dininizi Allah’a mı öğretiyorsunuz! Allah, göklerde olanları da, yerde olanları da bilir. Allah her şeyi bilendir” de.

017 İslâma girdikleri için seni minnet altında bırakıyorlar.

‘İnanmış olmalarını sana bir lütufmuş gibi başına kakıyorlar.’

Onlara, “Müslümanlığınızı benim başıma kakmayın. Eğer doğru kimselerseniz bilin, sizi imana erdirdiği için asıl Allah size lütfetmiştir.” de.

018 Allah göklerin ve yerin sırlarını bilir. Allah bütün yaptıklarınızı görendir.

....

050. KÁF SURESİ

‘Sure, ismini “Káf” harfinden almıştır. Saklı anlamlar içeren harflerden biridir. Bakara suresinin baş kısmında bu tür harflerle ilgili bir açıklama vardır, oradan okunabilir.’

Bismillahirrahmanirrahîm.

001 Káf. Andolsun o şanlı Kur’an’a!

002 Gerçeği inkâr edenler, aralarından bir uyarıcının gelmesine şaştılar da dediler: “Ne tuhaf bir şey!

003 “Ölüp de toprak olunca dirilecek miyiz! Bu, çok uzak bir dönüş!”

004 Biz toprağın onlardan neyi eksilttiğini biliyoruz. Katımızda her şeyi koruyan bir kitap var.

‘Bedenleri toprakta çürüyor, onları oluşturan parçacıklar dağılıyor, ama hepsi bizim bilgimiz dahilinde oluyor. Daha sonra o bedeni yeniden yaratabilecek, hayat verecek bilgimiz, irademiz ve gücümüz vardır. Çünkü, onu ilkin topraktan yaratan da bizdik.’

005 Onlar, gerçek kendilerine gelince onu yalanladılar. Şimdi kararsızlık içinde bocalayıp duruyorlar.

‘Ölümün yokluk olması hayatı da anlamsızlaştırır. İnsanı bunalıma sürükler. Bu durumu ruhlarında yaşıyor, bunalıyor, bir çıkış yolu bulamıyorlar. Oysa, yaratılan varlıklara dikkatle baksalar, inadı bir yana bırakıp düşünseler, gerçeği görecek, inanacak,

huzur bulacaklar.'

006 Üzerlerindeki göğe bakmazlar mı, onu nasıl bina etmişiz! Nasıl da süslemişiz! Onda hiçbir çatlak yoktur.

007 Yeryüzünü genişletip yaydık. Sarsılmasın diye üzerine sabit baskılar *'dağlar, tepeler'* yerleştirdik. Orada her türden güzel bitkiler bitirdik.

008 İçtenlikle gerçeğe yönelen her kulun gönül gözünü açıp ibret almasını sağlamak için *'bunları yaptık'*.

009 Gökten bereketli bir su indirdik. Onunla nice bahçeler, derlenecek taneler bitirdik.

'Bunları siz de yiyorsunuz, sizin için birer nimet olan hayvanlarınız da.'

010 Birbiri üstüne dizili salkımlar yüklenmiş upuzun hurma ağaçları yarattık.

011 Kullara rızk olsun diye. Onunla *'yağmurla'* ölü bir yere can verdik. *'Kışın ölen canlılar baharda yeniden hayat buluyorlar.'*

İşte, insanların dirilip kabirlerinden çıkışları da buna benzer.

'Yeryüzündeki yeniden yaratılışları, dirilişleri gören bir insan ölümden sonra dirilmeyi nasıl inkâr eder!'

012 Onlardan önce Nuh halkı, Ress halkı, Semud halkı da yalanladılar.

013 Âd halkı, Firavun halkı ve Lût'un yakınları da yalanladılar.

014 Eyke halkı, Tübba halkı da. Bunların hepsi peygamberleri yalanladılar. Bunun üzerine tehdidim gerçekleşti.

'Azabım başlarına geldi, helak oldular, yeryüzü sayfasından silinip gittiler.'

015 Birinci yaratıştan dolayı yorulduk mu biz!

Asla! Onlar yeni bir yaratıştan kuşku duyuyorlar.

'Göğü, yeri, ikisi arasındakileri yoktan yaratan, her mevsimde ölümden sonra dirilişin sayısız örneklerini gösteren Allah, insanları niçin diriltemesin!'

050.

016 Kuşkusuz, insanı biz yarattık. İçinden gelen sesin kendisine ne fısıldadığını biliriz. Çünkü, ona şah damarından daha yakınız.

017 Biri sağında, biri solunda olmak üzere iki gözlemci oturur, insanların yaptıklarını yazarlar.

'İnanan bir insan için büyük bir nimettir bu. Çünkü, her insan yaptığı güzel işlerin, söylediği güzel sözlerin yitip gitmemesini ister. Bu duygusu yüzünden sesini teybe, görüntüsünü kasete alır. Melekler de bunu yapmakta, ebedî manzaralar oluşturmak, ahirette belge olarak sunmak üzere kayıtlar tutmaktadırlar.'

018 Söz namına ne söylese, yanında mutlaka bir gözcü vardır.

019 Ölümün insanı sarhoş gibi eden belirtileri mutlaka gelir. O zaman kendisine, "Kaçıp durduğun ölüm gerçeği işte budur!" denilir.

020 Sûra üflenir! İşte bu da tehdit günüdür ‘*kıyamettir’*.

‘Sûr, kıyametin kopuşunu, ölülerin dirilişini, yargılama sürecini başlatan bir aletin adıdır. Onu, dört büyük melekten biri olan İsrafil aleyhisselâm üfleyecektir.’

021 Her insan, yanında bir sürücü, bir de tanıkla gelir.

‘Yanında iki görevli vardır. Bunların kim oldukları konusunda daha fazla bilgi verilmemiştir. Kimi yorumcular, insanın yapıp ettiklerini yazan melekler olduklarını söylemişlerdir.’

022 Andolsun, sen bundan gafildin. *‘Bunu umursamıyor, hiçbir hazırlık yapmıyordun.’* İşte, perdeni kaldırdık. Bugün gözün keskindir artık!

023 Onu getiren der: “İşte, yanımda olan hazır!”

024 Siz ikiniz, atın cehenneme direngen her kâfiri!

025 İyi olan her şeye var gücüyle engel olanı!

026 Allah’tan başka ilah uyduranı! Haydin, atın onu en şiddetli azaba!

027 Onu yoldan çıkaran dostu der: “Rabbimiz! Onu ben azdırmadım, fakat kendisi ileri derecede sapıklıktaydı.”

028 Allah buyurur: “Huzurumda çekişmeyin! Ben sizi daha önce azabımla uyarmıştım!

029 “Benim katımda söz değiştirilmez. Ben, kullarıma asla zulmetmem.”

030 O gün cehenneme, “Doldun mu?” deriz.

Cehennem, “Daha yok mu?” der.

031 Uzak olmayan cennet kötülükten sakınanlara yaklaştırılır.

‘Allah’ın yaratma gücüne oranla uzak olmayan cennet ya da inananlara uzak olmayan cennet. İkinci manada anlaşılırsa şu anlama gelir: İnanan kişi daha dünyadayken bir tür cennet hayatı yaşamaktadır. İman, insanın kalbine cennet getirir. Rabbi tanımak, ona güvenmek, ona dayanmak, ölümün yokluk olmadığını bilmek de cennet lezzetlerindendir.’

032 Size sözü verilen budur! Günahlarından tevbe edene... Onun emirlerini yerine getirene...

033 Görmediği hâlde sınırsız merhamet sahibi Allah’a karşı kalbinde ürpertili bir korku duyana... Allah’a yönelik bir gönülle gelene...

034 Esenlikle girin ona. Sonsuzluk günüdür bu!

‘Hep orada kalacaksınız, bir daha ölmeyeceksiniz. Bu nimetler sonsuza kadar sizin olacak!’

035 Orada ne dilerlerse onlarındır. Katımızda daha fazlası da vardır.

‘Onun sonsuz güzelliğini görme nimeti ya da insanın yeryüzündeyken hatırına, hayaline gelmeyen bambaşka nimetler. İşte size bunlar da verilecek. Bir monotonluk olmayacak, Allah sizin için sürekli yeni şeyler yaratacak, hiç bıkmayacaksınız, asla usanmayacaksınız.’

....

050.

036 Onlardan önce nice nesilleri yeryüzünden silmişizdir. Üstelik onlar kuvvet bakımından *'şimdiki inkârcılardan'* daha çetindiler. Her yeri gezip girecek delik aradılar. Kurtulmak için var mı bir çâre!

037 Bunda, kalbi olup sezene ya da tanık olup dinleyene ibretler vardır.

038 Andolsun, biz gökleri, yeri ve aralarındakileri altı günde *'evrede, aşamada'* yarattık. Bize bir yorgunluk da dokunmadı

'Bir iş yapınca yorulmak insana özgü bir zayıflıktır. Çünkü, insanın sınırlı bir gücü vardır. Oysa bizim gücümüz sınırsızdır.'

039 Sen onların söyledikleri karşısında sabırlı ol. Rabbini, güneşin doğuşundan önce, batışından önce övgülerle tesbih et *'bütün kusurlardan ırak olduğunu dile getirerek an'*.

'Kur'an, pek çok ayette olduğu gibi burada da sabrın önemini hatırlatmış, sabrın edilgen bir durum olmadığını, aksine özel çaba harcanarak yapılması gereken etkin bir kulluk biçimi olduğunu vurgulamıştır.'

040 Onu geceden de tesbih et, secdelerin arkalarında da.

'Bu ayetlerde, bütün zamanlarda Allah'ı anmanın gerekliliği özlü bir biçimde dile getirilmiş, hem namaz, hem namazdan sonraki tesbihler, hem de bununla yetinmeyip her fırsatta kulluk etmenin önemi anlatılmıştır.'

041 Seslenenin yakın bir yerden sesleneceği güne kulak ver.

'Siz kabirlerinizde beklerken bir çağrı, İsrafil aleyhisselâmın çağrısını işitecek, çıkış zamanının geldiğini anlayacaksınız.'

042 O gün çığlığı işitecekler. Yargılanmak üzere çıkıp toplanma gününün geldiğini anlayacaklar.

043 Biz diriltir, biz öldürürüz, dönüş de bizedir!

044 O gün yer yarılır. Onlar çabucak ayrılırlar. Bize göre kolay bir toplanmadır bu.

'Kıyamet kopar, kâinat yıkılır, insanların hepsi ayrılır gider. Sonra yeniden dirilip mahşer meydanında toplanırlar. Sınırsız gücü olan Allah bunları kolayca yapabilir, yaratabilir. Bir kâinat yaratmış, bir ikincisini niye yaratamasın!'

045 Onların dediklerini biz iyi biliriz. Sen onların üstünde bir zorba değilsin. Tehdidimden *'kıyametten ve ahiretteki azaptan'* korkabileceklere Kur'anla öğüt ver *'hatırlat, uyar, anlat, sakındır'*!

051. ZARİYAT SURESİ

'Zariyat, "kırıp ufalayan, toz edip savuran kuvvetler" demektir. Gerek bu surede, gerekse başka birçok surelerde bazı varlıklar üzerine yemin edilmektedir. Bu yeminin amacı, her şeyden önce, üzerine yemin edilen varlıkların önemini vurgulamaktır. İnsan, çocukluktan beri görmekte olduğu varlıklara alışır, onlardaki harika yaratılışı göremez, üstünde düşünmez. Kur'an, onun dikkatini çekmekte, gözünü açmakta, bakmasını, görmesini, düşünmesini sağlamaktadır.'

Bismillahirrahmanirrahîm.

001 Andolsun, esip savuranlara!
'Rüzgârlara ya da onların dizginlerini ellerinde tutan görevli meleklere.'
002 Bir yük yüklenenlere!
'Bulutlara, bulutları taşıyan rüzgârlara, yavru yüklenen annelere ve bütün yük taşıyanlara.'
003 Kolaycacık akanlara!
'Denizde, yerde, havada giden gemilere, akarsulara, taşıtlara, uçanlara.'
004 Emri pay edenlere!
'İlahî buyrukla önlerine konan işleri paylaşan ya da paylaştıran sorumlu meleklere.'
005 Verilen söz haktır!
'Ölümden sonra diriliş, yargılanma gününün gelmesi gerçektir, doğrudur, söylenen yapılacaktır.'
006 Din günü mutlaka gelecektir!
'Yargı günü mutlaka gelecek, hesaplar görülecek, iyiler ödülünü alacak, kötüler cezasını bulacaktır.'

....

051.
007 Andolsun, düzgün hareli göğe!
'Düzenli, sanatlı, yerli yerince yapılmış, bir kumaş gibi özenle dokunmuş göğe.'
008 Siz ihtilaflı bir söz üzerindesiniz.
'Sözleriniz birbirini tutmuyor, çelişkili fikirler, aykırı görüşler ileri sürüyor da ilahi gerçekler üzerinde buluşmuyorsunuz.'
009 Ondan çevrilen çevrilir.
'İhtilaflı söz üzerinde olanlar, aykırı görüşler ileri sürenler, gerçeği sorup arayanlar, doğru tercihler yaptıkları takdirde çevrilir, doğru yola iletilirler.'
010 O kahrolası yalancılar!
'Kendi tutkularını önemseyen, zanlarını hakikat diye kabul eden, bu yüzden peygamberin ilettiklerini yalanlayanlar.'
011 Batakta kalmış gáfiller!
'İnkâr, günah, başkaldırı bataklıklarına dalıp gerçeği göremeyen, görse de umursamayanlar.'
012 "Din günü ne zaman?!" diye sorarlar.
'Küçümseyici bir eda ile kıyameti, dirilişi, yargılanma sürecini soruyorlar.'
013 O, kendilerinin ateşte azap görecekleri gündür!
'Cehenneme girdiğiniz zaman görürsünüz onu, nesini soruyorsunuz, size ateşten

başkası yok ki!'

014 Tadın azabınızı, acele ediyordunuz ya, işte o budur!

015 Kötülüklerden sakınanlar cennetlerde, pınar başlarındadırlar.

016 Rablerinin verdiklerini almışlardır. Çünkü onlar dünyadayken güzel işler yaparlardı.

017 Geceleri az uyurlardı.

'Ömürlerini yaratılış gayelerine uygun geçirmek için kalkarlardı.'

018 Seherlerde istiğfar ederlerdi.

'Gecenin sonunda Rablerine yönelir, günahlarının bağışlanmasını dilerlerdi.'

019 Mallarında bir hak vardı, hem isteyene, hem utanıp istemeyene.

'İstesinler ya da istemesinler, mallarının bir kısmını öbür insanlarla paylaşırlardı. Muhtaç olduğu hâlde utanıp da istemeyeni arar, bulur, ihtiyacını giderirlerdi.'

020 Kesin olarak inananlara yeryüzünde ayetler vardır.

021 Kendinizde de.

Hâlâ görmeyecek misiniz!

'Sizi yaratan Allah, kendini tanıtmak için eserler yarattı. Yer, gök, deniz alâmetlerle dolu. Hem onlara, hem de kendi harika yaratılışınıza bakın da onu tanıyın.'

022 Rızkınız da göktedir, size sözü verilen de.

'Her ikisi de, hem rızkınız, hem azap, artık siz bilirsiniz.'

023 Göğün ve yerin Rabbine yemin ederim! Size söylenenler, sizin konuşmanız kadar gerçektir.

'Asla kuşku duymayın, size söz verilen ceza ya da ödül mutlaka verilecektir.'

024 Geldi mi sana İbrahim'in saygın konuklarının haberi?

'İnsan görünüşlü meleklerin bilgisi sana ulaştı mı?'

025 *'İbrahim'in'* yanına girip, "Selâm sana!" dediler.

İbrahim, "Selâm, tanınmayan topluluk!" dedi.

'Tanınmayan, yani bu yörede bilinmeyen, garip, şaşırtıcı topluluk.'

026 Bir bahaneyle evine gitti, semiz bir danayı kebap edip getirdi.

027 Onu konuklarının önüne koydu, "Yemeğe buyurmaz mısınız?" dedi.

028 Derken, ona bir korku geldi.

'Konuklar yemeğe el sürmeyince, İbrahim aleyhisselâm kuşkulandı, bu durum onu korkuttu.'

"Korkma!" dediler.

Sonra da ona bilgin bir oğul müjdelediler.

029 Bunun üzerine, hanımı çığlık atarak geldi. Elini yüzüne çarpıverdi, "Benim gibi kısır bir kocakarının nasıl oğlu olabilir!" dedi.

030 Onlar, "Rabbin böyle buyurdu. O, her işini nice gayeler gözeterek hikmetle yapar, her şeyi bilir" dediler.

051.

031 *'İbrahim, onların daha büyük bir görev için geldiklerini sezdi.'*

"Ey elçiler! Asıl işiniz nedir?" dedi.

032 Dediler: "Biz suçlu bir halka gönderildik.

033 "Üzerlerine sert taşlar yağdıracağız.

034 "Yasal sınırları aşan azgınlara atılmak üzere Rabbinin katında belirlenen taşlar."

'Burada sözü edilen suçlular, Lût aleyhisselâmın halkıdır. Bunlar, ilahi mesajı şiddetle reddeden sapıklardı.'

035 Orada bulunan müminleri çıkardık.

036 Bir evden başka müslüman yoktu.

037 Orada, acılı azaptan korkacaklara bir ibret bıraktık.

038 Musa'nın *'yaşadıklarında da ibretler vardır'*. Bir zamanlar onu apaçık bir delille *'Mısırın ulu önderi'* Firavuna göndermiştik.

039 O, seçkinleriyle birlikte yüz çevirdi. Musa için, "Bu adam ya bir büyücü, ya da bir deli" dedi.

040 Onu da, ordularını da tutup denize attık. Firavun, kınanacak işler yapıyordu *'ya da ölüm anında kendisini kınıyordu'*.

041 Âd halkında *'da ibret dersi vardır'*. Üzerlerine bir kasırga saldık.

042 Neye isabet ederse yerinde bırakmıyor, çürütüp kül ediyordu.

043 Semud *'halkında da ibret dersi vardır'*. Bir zamanlar onlara, "Bir süreye kadar nimetlerinden faydalanın" denilmişti.

044 Rablerinin emrine uymak istemediler. Bunun üzerine, kendilerini bir yıldırım yakaladı. Şaşkınlık içinde bakınıp duruyorlardı.

045 Yerlerinden kalkacak güçleri kalmadı. Bir yardım da görmediler.

046 Daha önce de Nuh halkını *'bir tufanla cezalandırdık'*. Çünkü onlar, doğru yoldan çıkmış azgın kimselerdi.

047 Göğü elimizle *'sınırsız gücümüzle'* biz kurduk, elbet genişleticiyiz de.

'Kâinatın bir çekirdekten çıkan ağaç gibi büyüdüğü, şimdi de genişlemeye devam ettiği dile getiriliyor.'

048 Yeryüzünü de biz yayıp döşedik. Biz ne güzel bir yayıp döşeyiciyiz!

049 Düşünesiniz diye her şeyi çifter yarattık.

'Gece gündüz, gök yer, iyi kötü, erkek dişi hep ikilidir, tek olan sadece Allah'tır.'

050 Haydi Allah'a firar edin! Ben onun tarafından size gönderilen apaçık bir uyarıcıyım.

'Kötülüklerden sıyrılıp ona kaçın, koşup ona sığının. Ben nezirim, başınıza gelecek tehlikeleri söyleyerek sizi uyarıyorum, sakındırmaya çalışıyorum.'

051 Allah'ın yanı sıra başka ilah uydurmayın. Ben onun tarafından görevlendirilmiş apaçık bir uyarıcıyım.

....

051.
052 Bunlardan öncekilere de bir peygamber gelince, “büyücü” ya da “deli” derlerdi.
053 Acaba bunu birbirlerine tavsiye mi ettiler? Hayır, bunların hepsi azgındır da ondan!
‘Eski inkârcılarla yenileri aynı sözü söylüyorlar. Çünkü, azgınlık gibi bir ortak paydaları var, aynı düşünceden hareketle konuşuyorlar.’
054 Şu hâlde sen onlardan yüz çevir, bundan dolayı kınanmazsın *‘sorumlu tutulmazsın’.*
055 Öğüt ver. Çünkü, öğüt inananlara fayda sağlar.
‘Sen gerçekleri güzel bir dille anlat, başkaları dinlemese de inanan kişi dinler, ondan faydalanır.’
056 Ben, cinleri ve insanları yalnız bana kulluk etsinler diye yarattım.
057 Onlardan bir rızk istemiyorum. Bana yemek yedirmelerini de istemiyorum.
058 Rızkları veren, Allah’tır. Sarsılmaz bir kuvveti olan da yine odur.
‘Rızka ihtiyacı olan sizsiniz. Kulluk etmenizin faydası sizedir. Benim ibadete, rızka, beslenmeye ihtiyacım yok. İman size lâzım, namaz sizin için, oruç sizin içindir. Hasta sizsiniz, ilaç da size verildi. İnanmaktır, güzel işler yapmaktır derdinizin devası. Hem, rızka muhtaç olanlar ilah olamazlar. Sizin gibi yiyip içenlere ilahlık yakıştırıp da sapmayın.’
059 O zulmedenlerin, geçmiş arkadaşlarının suçlarına benzer suçları vardır. Cezalarını benden acele istemesinler!
060 Söz verilen günden dolayı vay hâline o inkârcıların!
‘Gelmesi kesin olan yargılama evresinde yaptıklarının hesabını verecekler.’

052. TÛR SURESİ

‘Tûr, “dağ” demektir. Kur’an’da özellikle Musa aleyhisselâmın vahiy almak üzere gittiği “Sina dağı” kastedilir. Musa aleyhisselâm, Allah’ın hitabına bu dağda muhatap olmuş, dinlemeye takat getiremeyip bayılmıştır.’

Bismillahirrahmanirrahîm.

001 Andolsun, o dağa!
002 Yazılmış kitaba!
003 Yayılmış yaprak üzerinde.
004 Mamur eve!
‘Kâbe’ye, çevresinde meleklerin döndükleri gökteki bir mabede, imanın yeri olan insan

kalbine, hayatla şenlendirilen şu kâinat sarayına ya da bunların hepsine.'

005 Yükseltilmiş tavana!

'Gökyüzüne ya da cennetin tavanına.'

006 Kabaran denize!

007 Rabbinin azabı mutlaka gelecek!

'Şu sıralananları yapan Allah kıyameti getirecek, sizi diriltecek, yargılayacaktır.'

008 Yoktur onu savacak!

'Kıyamete karşı koymaya, onu geri çevirmeye kimsenin gücü yetmez.'

009 O gün gök sarsılır bir sarsıntıyla.

'Yıldızlar, gezegenler birbirine girer, dehşet verici çarpışmalar olur.'

010 Dağlar yürür bir yürüyüşle.

'Hep yerinde kalacakmış gibi sapasağlam görünen dağlar bulutlar gibi olur, yürür, uçar, savrulur.'

011 O gün vay hâline yalanlayanların!

012 Onlar, daldıkları batakta oynayıp duruyorlar.

'Varlık nedenlerini düşünmeden günübirlik tutkularının peşinden koşuyor, oyunlarla zaman kaybediyor, ahirete hazırlanmıyorlar.'

013 O gün cehennem ateşine itilirler bir itilişle.

014 Kendilerine, "İşte yalanlayıp durduğunuz cehennem ateşi budur!" denilir.

052.

015 Bu bir büyü mü, yoksa siz mi görmüyorsunuz!

'Size bundan söz edilince büyü derdiniz, bakın bakalım büyü müymüş, bir yanılsama, bir serap mıymış, anlayın.'

016 Haydi girin bakalım oraya! İster sabredin, ister sabretmeyin, sizin için hepsi bir. Yaptıklarınızın cezasını çekiyorsunuz!

017 Derin imanları sebebiyle kötülüklerden sakınanlar cennetlerdedirler, nimetler içinde yaşıyorlar.

018 Rablerinin verdikleriyle seviniyorlar.

Rableri onları cehennem azabından da korudu.

019 Onlara, "Yapıp ettiklerinizden dolayı yiyin, için, afiyet olsun!" denilir.

'Bunlar sizin alın terinizdir, emeklerinizin meyvesidir, bilin de iyice tadına varın. İnsanın kendi kazancından yararlanması apayrı bir güzelliktir.'

020 Dizili koltuklara yaslanarak... Onları güzel gözlü hurilerle evlendirmişizdir.

'Kimi yorumcular "huri" kelimesini "cennet kızları" diye anlamış, kimileri de

“erkekler için kadın, kadınlar için erkek olmak üzere tertemiz, arkadaşlıkları pek hoş olan eşler” diye tanımlamışlardır, bu yorum farkı huri kelimesinin birden fazla manaya gelmesi sebebiyledir.’

021 Onlar inandılar, kendilerinden sonraki nesilleri de inanmak hususunda onlara uydular. Biz de kendilerine nesillerini de kattık. Yapıp ettiklerinden bir şey de eksiltmedik. Herkes kendi kazancından sorumludur.

‘Soylarını da cennet nimetlerin tatmak üzere yanlarına verdik. Hep bir aradalar, güzelce yaşayıp gidiyorlar. Üstelik, biri öncü oldu, öbürü ona uydu diye ödüllerini azaltmadık.’

022 Onlara *‘cennette’* canlarının istediği her meyveyi ve eti verdik.

023 Cennette onlara içenleri saçma sapan konuşturmayan, günaha da sokmayan *‘içkilerle dolu’* kadehler ikram edilir.

024 Etraflarında tertemiz hizmetçiler vardır. Sedefinde saklı incilere benzerler.

025 Cennetlikler birbirlerine sorular sorar, sohbet ederler.

026 “Biz bundan önce kendi yerimizde korkular içindeydik” derler.

027 “Allah bize lütfetti de insanın içine işleyen ateşin azabından korudu.

028 “Gerçekten biz bundan önce ona yalvarıyorduk. İyilik eden de, merhamet eden de ancak odur, biliyorduk.”

029 Haydi öğüt ver! Rabbinin nimeti sayesinde sen ne bir kahinsin, ne de bir mecnun.

‘Cinlerle ilişki Kur’an bir cinci de değilsin, cinlerin etkisiyle aklını yitiren bir deli de değilsin.’

030 Yoksa sana, “O şairdir, ona bir felaket gelmesini bekliyoruz” mu diyorlar?

‘Sen şair değilsin. Şairin sözleri hayallerle karışık olur. İçinde tutarsızlıklar bulunur. Oysa senin elinde sadece hakikati dile getiren Kur’an var.’

031 “Bekleyin, ben de sizinle beraber bekliyorum!” de.

052.

032 Bunu kendilerine akılları mı buyuruyor, yoksa onlar azgın kimseler midirler?

‘Akıllarına mı güveniyorlar, onu mu ölçü alıyorlar? Oysa senin söylediklerinin hepsi akla uygundur. Fakat akıl kendi başına ona yetişemez.’

033 Yoksa, “Onu kendisi uydurdu” mu diyorlar? Hayır, onlar inanmazlar!

034 Eğer haklıysalar, haydi onun dengi bir söz getirsinler.

‘Kur’an insan sözüyse, haydi siz de benzerini getirin, onu çürütün. Bugüne kadar yapamadınız, bundan sonra da asla yapamayacaksınız!’

035 Hiçbir şey olmadan mı yaratıldılar! Yoksa yaratanları kendileri midir!

‘Yaratıcıyı inkâr mı ediyorlar, maddeci felsefeler gibi her şey kendi kendini yarattı mı diyorlar. Bir iğne ustasız, bir harf katipsiz olamazken şu harika kâinat, şu eşsiz varlıklar

nasıl tesadüfen kendi kendine olabilir!'

036 Yoksa, gökleri ve yeri onlar mı yarattı!

Hayır, bunlar kesin bilgiden yoksundurlar!

'Bu kadar açık bir gerçeği bile inatla inkâr etmeleri bunu gösteriyor.'

037 Yoksa, Rabbinin hazineleri onların yanında mı, yoksa onlar mı hükmediyorlar!

038 Yoksa, bir merdivenleri var da onunla yüce âlemleri mi dinliyorlar!

Kim dinliyorsa açık bir delil getirsin de görelim!

039 Yoksa, kızlar ona da, oğullar size mi!

'Melekler Allah'ın kızlarıdır diyen kimi sapkınlar gibi kızları Allah'a, oğlanları kendilerine mi ayırıyorlar! Allah çocuğu olmaktan sonsuz derecede uzaktır, bunu anlamıyorlar mı!'

040 Yoksa, kendilerinden bir ücret bekliyorsun da borcun altında eziliyorlar mı!

041 Yahut, görünmez varlıklar onların yanında da onlar mı yazıyorlar!

'Dış duyularla hissedilemeyen şeyleri bildiklerini sanan Budacılar ve benzerleri gibi tahminlerini gerçek mi sanıyorlar! Kimselerin bilmedikleri gizli bir kitapları var da ona mı bakıp konuşuyorlar! Kur'an'a karşı büyüklük taslamalarının sebebi bu tutarsız zanları mıdır!'

042 Yoksa, bir tuzak mı kurmak istiyorlar! Fakat tuzağa düşecek olanlar o inkârcılardır!

'Senin elindeki gerçeklere karşı çıkamayınca halkı aldatmak için hileler mi yapıyorlar, tuzaklar mı kuruyorlar! Yapsınlar bakalım, kazdıkları kuyuya kendileri düşecekler, cehennem kuyusu onları bekliyor!'

043 Yoksa onların Allah'tan başka bir ilahı mı var! Allah ıraktır onların ortak koştuklarından!

'Bir köyde iki muhtar olamazken şu düzenli, şu görkemli kâinatın iki ilahla yönetilmesi mümkün mü! Her şeyin yerli yerinde olması Allah'ın birliğini göstermiyor mu!'

044 Gökten *'tepelerine azap olarak inen'* bir parçayı düşerken görseler, "Yağmur yüklü bir bulut kümesidir" derler.

045 Artık bırak onları çarpılacakları günlerine kavuşuncaya kadar.

'Uzak dur onlardan, kıyamet enselerinde patlayacak, yaptıklarının hesabını verecekler.'

046 O gün *'kurdukları, güvendikleri, işe yarar sandıkları'* düzenleri kendilerine bir fayda vermez. Yardım edilip kurtarılmaları da söz konusu değildir.

047 O zalimlere daha beride de azap vardır, ama çokları bilmez.

'Cehennem azabından önce de azap çekecekler. Gerek yeryüzünde belalarla, musibetlerle, inanmamanın getirdiği iç acılarıyla, korkularla, bunalımlarla, gerekse kabirde kıyameti beklerken hep acı çekecekler. İnanmamanın ıstırabını yaşayacaklar. Her birinin kalbinde bir cehennem yanmaktadır, o bile yeter!'

048 Rabbinin hükmüne sabret! Hiç kuşkun olmasın, sen bizim gözetimimiz altındasın. Kalkarken övgüler dizerek, şükürler ederek Rabbinin yüce adını an!

'Yürürken, otururken, yatarken, kalkarken, sözün kısası, ömrünün her anında onu an!'

049 Geceleyin yıldızlar gizlenince de tesbih eyle.

'Rabbinin bütün kusurlardan ırak olduğun dile getir. Hep onunla ol, hep onunla yaşa!

Onsuz geçen hayatı ölüm say!'

....

053. NECM SURESİ

'Necm kelimesinin, "ayet, yıldız, çimen" gibi manaları vardır. Genellikle "yıldız" diye anlaşılmıştır. Fakat bu öbür manaların reddini gerektirmez. Bunlar birbirine engel değildir. Hepsi de hak olabilir.'

Bismillahirrahmanirrahîm.

001 Andolsun kayan yıldıza!
002 Arkadaşınız ne şaşırdı, ne de azıttı.
'Sevgili Peygamberiniz ne yolunu şaşırdı, ne de doğru yoldan ayrılıp yanlış yollara saptı.'
003 O, kendi heveslerine uyarak konuşmaz.
'İçinden gelen sese kulak vererek, eğilimlerine yenik düşerek, canı nasıl isterse öyle konuşmaz.'
004 O sadece bir vahiydir, ona vahyolunur.
'Onun size ilettikleri kendisine Allah tarafından bildirilir. Ondan ne alıyorsa size onu veriyor, gerçeklere aracılık ediyor.'
005 Onu yetileri şiddetli olan öğretti.
'Ona bu bilgileri, nitelikleri ileri derecede güçlü bir melek, yani Cebrail aleyhisselâm getiriyor. Allah'ın yönlendirmesi sonucu öğretiyor.'
006 Bir kuvvet sahibi. Hemen belirdi.
007 Ufkun en yüce yerindeydi.
008 Sonra sarkarak iniverdi.
009 İki yay arası kadar oldu, hatta daha da yakın.
010 Onun kuluna iletisini bildirdi.
011 Gözün gördüğünü kalp yalanlamadı.
'Gözleriyle gördüğünü, vahiy getiren meleği kalbi de onayladı, iyice ikna oldu.'
012 Şimdi siz o görüşüne karşı onunla tartışacak mısınız!
'Peygamber onu yakından gördü, onunla karşılaştı. Siz ise orada değildiniz, karşı çıkıp tartışırken neye dayanıyorsunuz.'
013 Andolsun, onu inerken bir kez daha gördü.
014 En sondaki Sidre'nin yanında,

‘Peygamber, göklere çıktığı miraç mucizesi sırasında o vahiy meleğini Sidre adlı bir ağacın yanında bir kez daha gördü.’
015 Vaat edilen cennetin yakınında.
‘Sidre ağacı size sözü verilen cennetin yakınındadır.’
016 O vakit ağacı bürüyordu bürüyen.
‘Rabbinin nuru ya da melekler o ağacı bürümüştü.’
017 Göz, ne kaydı, ne de sınırı aştı.
‘Peygamber doğrudan bakabildi, yanlış bir şeye de bakmadı, gerçek neyse onu gördü.’
018 Andolsun, Rabbinin ayetlerinden en büyüğünü gördü.
‘İşte böylece Rabbinin görkemli eserlerinin en büyüklerini gördü. Onun nasıl da yüce bir yaratıcı olduğunu daha iyi kavradı.’
019 Gördünüz mü Lat’ı, Uzza’yı,
020 Sonra üçüncüyü, Menat’ı!
‘Bu adlarla andığınız putlarınızın gerçek yüzlerine bir bakın. İyice düşünün. Peygamber neler görüyor, neler konuşuyor, siz nelere tapıyorsunuz! Ellerinizle yaptığınız zavallı putlara..! Bir karşılaştırma yapın da sorgulayın kendinizi!’
021 Niye erkekler sizin de dişiler onun!
022 Öyleyse insafsız bir paylaştırma bu!
‘Melekler Allah’ın kızlarıdır diyorsunuz ya niye öyle, niye oğlanlar size de, kızlar Allah’a!’
023 Bu taptıklarınız sizin ve atalarınızın taktığı içi boş adlardan başka bir şey değildir. Allah onlar hakkında hiçbir belge indirmemiştir. Onlar ancak zanna ve kendi eğilimlerine uymaktalar.
Oysa kendilerine Rableri tarafından yol gösterici gelmiştir.
‘Peygamber gelmeseydi bir mazeret gösterebilirlerdi, ama geldi. Ona uymaları gerekirken puta tapmak da ne oluyor!’
024 Yoksa, insan her ne isterse eline verilir mi sanıyor!
‘Söz gelişi, putlar tanrıdır demekle onlar tanrı mı olur sanırsınız. Ölümden sonra yargılanma yok sanılmakla yok mu olacak.’
025 Fakat sonrası da Allah için, öncesi de.
‘Ahiret de, dünya da onundur.’
026 Göklerde nice melekler vardır. Fakat Allah dilemez de razı olmazsa aracılık etmeleri işe yaramaz.

053.
027 Evet, ahirete inanmayanlar meleklere dişi adları takarlar.
‘Yeniden dirilişe, yargılanmaya, cehenneme inanmadıkları için bu tür iftiraları

ederler.'

028 Oysa bu konuda bilgileri yoktur. Sadece zanna uyarlar. Fakat zan gerçeğin yerini tutmaz ki!

029 Öyleyse sen, Kitabımıza sırtını dönüp de dünya hayatından başkasını istemeyenlerden yüz çevir.

'Belli oldu, bunlar laftan anlamıyor, battıkları bataktan çıkacakları yok, sen de uzak dur onlardan.'

030 Onların ilimden yana erebildikleri budur.

'İlimleri dünya ile sınırlıdır, bilgileri yüzeydedir, derine inemezler.'

Rabbin yoldan sapanı da, doğru yolu izleyeni de en iyi bilendir.

031 Göklerde olanlar da, yerde bulunanlar da hep Allah'ındır. O, kötülük yapanları yaptıklarıyla cezalandırır. Güzel davrananları en güzeliyle ödüllendirir.

032 Onlar, ufak kusurları bir yana, günahın büyüklerinden ve utanç verici suçlar işlemekten kaçınırlar. Rabbin bağışlaması bol olandır.

İnsanı daha önce topraktan yarattığı zaman da, sonra annelerinizin karınlarında bulunduğunuz sırada da sizi en iyi bilen odur.

Kendinizi temize çıkarmayın. Çünkü o, kötülükten sakınanı daha iyi bilir.

'İlk insanı topraktan yaratan Allah, daha sonraki insanları annelerinin karınlarında yarattı, biçimlendirdi. Fakat her insan aslında topraktan gelmektedir. Kendi yaratılışınızı düşünün de ibret alın. Allah'ın büyüklüğünü anlayın.'

033 Gördün mü o yüz çevireni!

034 Biraz verip de gerisini vermeyeni!

'Düşündün mü kendisine iletilen gerçekleri umursamayan kimseyi. Kendisinden isteneni tamamen vermesi gerekirken, birazını verip, birazını vermeyeni ya da kendini Allah'a büsbütün teslim etmeyeni.'

035 Dış duyulara kapalı olan varlıkların bilgisi yanında da görüyor mu!

'Günahlarının affını ya da başkalarına yükleneceğini mi görüyor. Bir garantisi mi var da umursamaz davranıyor!'

036 Yoksa haber mi verilmedi Musa'nın sayfalarındaki!

037 Ve vefalı İbrahim'inki!

'Bu sayfalar, herkesin kendi günahının cezasını çekeceğini söyler, yoksa bunu bilmiyor mu!'

038 Hiç kimse bir başkasının günahını yüklenmez.

'Kimse kimsenin yaptıklarından sorumlu tutulmaz. Sen yap günahı bana, demekle de o günah ona olmaz. Her ikiniz de yanarsınız.'

039 İnsana çalışmasından başkası verilmez.

'Ne ekerseniz onu biçersiniz. Ödül, emek harcayanlara verilir.'

040 Çalışmasının sonucu ilerde görülecektir.

'Yapıp ettiklerinin yazıldığı defterler açılınca yaptıkları ortaya çıkacaktır. İyi şeyler yapanlar ödül, kötü işler yapanlar ceza alacaktır.'

041 Sonra ona hakkı tastamam verilecek.

'Ceza ya da ödül, her neyi hak ettiyse alacak.'

042 Sonunda Rabbinedir bu gidiş!

‘Çocukluk, gençlik, erginlik, yaşlılık, ölüm derken diriltilip onun huzuruna toplanacaksınız.’

043 Güldüren de odur, ağlatan da

044 Öldüren de odur, dirilten de.

....

053.

045 Gerçekten o yarattı iki eşi, biri erkek, biri dişi.

046 Ana rahmine bir damla su olarak atıldığı zaman,

047 İkinci kez yaratmak elbette onun işi.

‘Bir damla sudan erkek ya da dişi insanlar yaratabilen Allah, insanları ölümlerinden sonra bir kez daha niçin yaratamasın!’

048 Zengin eden de odur, sermaye veren de.

‘İnsanın elini nimetlerle doldurur. Mal onundur, rızkı o verir. Benim diye sahip çıkılan her servet aslında onundur, insanda emaneten duruyor.’

049 Muhakkak odur Şira yıldızının Rabbi.

‘O büyük yıldızı yaratan, gökyüzünde öbür yıldızlar gibi onu da direksiz durduran, emri altında tutan, öyle büyük, öyle güçlü bir Rabbiniz var.’

050 Gerçekten o helak etti önceki Âd halkını.

051 Semud halkını da yerle bir etti. Geriye hiçbir iz bırakmadı.

052 Daha önce de, pek zalim ve azgın olan Nuh halkını.

‘Nuh kavmini bir tufanda sulara gömmüştü.’

053 Altı üstüne gelen nice beldeleri.

‘Öbürleri gibi bunları da yeryüzünden sildi, yok olup gittiler.’

054 Onları kaplayan kapladı.

‘Ummadıkları anda gelen azaplar onları kıskıvrak yakaladı.’

055 Şimdi Rabbinin hangi nimetinden kuşku duyarsın!

‘Nice nimetlerle kuşatılmışsın, kuşku duyarsan nankörlük etmiş olmaz mısın!’

056 Bu da evvelki uyarıcılardan bir uyarıcı.

‘Daha önce gelen peygamberler gibi Muhammed aleyhissalâtü vesselâm da elçi olarak geldi, sizi uyarıyor, azaptan sakındırıyor.’

057 Yaklaştı yaklaşıcı!

‘Yaklaşması beklenen kıyamet yaklaştı. Senin ölümün de bir kıyamettir, kapıda bekliyor.’

058 Yoktur ona Allah’tan başka açıcı.

‘Onun zamanını Allah bilir. Kıyametle birlikte ahiret evresini açacak olan da yine Allah’tır.’

059 Siz bu söze hayret mi ediyorsunuz!

‘Kur’an’a şaşıyor, anlattıklarını tuhaf, inanılmaz mı buluyorsunuz!’

060 Gülüyorsunuz da ağlamıyorsunuz.
‘Oyunlarla oyalanıyor, başınıza gelecek acılı hâlleri düşünmüyorsunuz.’
061 Umursamaz bir biçimde eğlenip oynuyorsunuz!
062 Haydi secde edin, kulluk edin Allah’a!
‘Oyun zamanı değil, ömür sermayesi tükeniyor. Hazır elinizde fırsat varken bir an önce ona yönelin. Namaz kılın, secde edin, onun rızasını, cennetini kazanmanın yollarını düşünün.’

054. KAMER SURESİ

‘Kur’an dilinde, gökte parlayan aya kamer, zaman dilimi olan aya şehr denir. Surenin başında ayın yarılışından söz edilmiştir. Bu, Hazreti Muhammed aleyhissalâtü vesselâmın en büyük mucizelerinden biridir.’

Bismillahirrahmanirrahîm.

001 O zaman yaklaştı, ay yarıldı.
‘Söz verilen, beklenen kıyamet olayı yaklaştı, mutlaka kopacak. Şu görkemli kâinat sarayı toz edilip savrulacak. Peygamberin büyük mucizelerinden biri gerçekleşti, ay yarıldı, ikiye ayrıldı. Bu ayet ay yarılma mucizesini açıkça ortaya koymaktadır. Ay, Peygamberimizin bir parmak işaretiyle ikiye ayrılmış, kısa bir süre sonra tekrar eski hâline gelmiştir. Olaya tanık olan inkârcılar bunu inkâr edememiş, ancak büyü olduğunu söyleyerek kendilerini ve uyruklarını kandırmışlardır. Gece gündüz farkı, havanın bulutlu olması, olayın gece gerçekleşmesi, gözlem araçlarının yeterince gelişmemiş olması sebebiyle bütün tarihlere geçmemiştir.’
002 Onlar, bir mucize gördükleri zaman yüz çevirir, “Eskiden beri süregelen bir büyü” derler.
003 Gerçeği yalanladılar da heveslerine uydular. Oysa her iş hakkında verilmiş bir karar vardır.
004 Onlara, *‘yanlış tutumlarından’* caydıracak nice önemli haberler geldi.
005 Bunların hepsinde de nice hikmetler *‘öğütler, manalar’* vardı. Fakat uyarılar onlara fayda vermiyor!
006 Öyleyse, çağıran görülmemiş bir şeye çağırdığı gün sen de onlardan yüz çevir!

....

054.

007 Gözlerinde korku, yayılmış çekirgeler gibi kabirlerinden çıkarlar.

008 İnkâr edenler kendilerini çağıran sese koşarlar, “Bu, pek zorlu bir gün!” derler.

‘O gün gidip gitmemek onların arzularına bırakılmaz. Çağırıldılar mı ister istemez koşar, mahşer meydanında toplanır, büyük bir korkuyla hesaplarının görülmesini beklerler.’

009 Onlardan önce Nuh halkı da yalanlamıştı. Kulumuza deli dediler, yalanladılar, engellemeye çalıştılar.

010 O da, “Ben yenildim! Bana yardım et!” diye Rabbine yalvardı.

011 Biz de, sular boşanacak biçimde gök kapılarını açtık *‘şiddetli yağmurlar yağdı’*.

012 Yerden de kaynaklar hâlinde sular fışkırttık. Sular bir emir üzerine belli bir yazgıya göre birleştiler.

‘Büyük bir tufan oldu. Yaşadıkları yerleri sular kapladı.’

013 Onu levhalı, kenetli olan şeye *‘gemiye’* bindirdik.

014 Değeri bilinmeyene bir ödüldü. Bizim gözetimimiz altında yüzüyordu.

‘Halkı onun önemini kavrayamadı. Biz de onu ödüllendirdik, öbürlerini sulara gömdük.’

015 Onu bir ayet *‘bir ibret’* olarak bıraktık. Nerde düşünüp de ibret alan!

016 Nasılmış azabım ve uyarılarım!

‘Gördünüz mü, ibret aldınız mı, onların başına gelenler sizin de başınıza gelebilir düşündünüz mü!’

017 Kur’an’ı insanlar düşünebilsinler diye kolaylaştırdık. Fakat nerde düşünen!

‘Sade bir dil kullandık, önemli noktaları tekrarlayarak anlattık, apaçık örnekler verdik, edebi bir üslûpla indirdik, ama yine de onu okuyup düşünen pek az.’

018 Âd halkı da *‘peygamberlerini’* yalanlamıştı.

‘Onların başına da felaketler geldi. Azgınlıkları sebebiyle belalarını buldular.’

Nasılmış azabım ve uyarılarım!

019 *‘Kendileri açısından’* uğursuz bir günde üzerlerine sürekli bir fırtına saldık.

020 İnsanları kökünden sökülen hurma kütükleri gibi deviriyordu.

021 Nasılmış azabım ve uyarılarım!

022 Andolsun, Kur’an’ı insanlar düşünebilsinler diye kolaylaştırdık. Fakat nerde düşünen!

023 Semud halkı da uyarıları yalanladı.

024 “Bizden *‘bizim gibi ölümlü’* bir insana mı uyacağız!” dediler, “O zaman biz sapkınlık ve çılgınlık içinde kalırız.

025 “O bilgi aramızdan ona mı verilmiş! Hayır! Şımarık bir yalancı o!”

026 Yakında bilecekler, kimmiş şımarık yalancı!

027 Sınamak üzere dişi deveyi gönderen de bizdik.

‘Salih peygamberi de yalanladılar. Sınama aracı olan dişi deveyi öldürdüler. Biz de cezalarını verdik.’

Gözlemle onları da sabırlı ol sen.

054.

028 “Haber ver onlara, su hakkı paylaştırıldı, sırası gelen hazır olmalı” diye Salih’e emir verdik.

‘Söz konusu sudan hem dişi deve faydalanacak, hem de kendileri. Sıraya uysunlar, deveyi rahat bıraksınlar.’

029 Bir arkadaşlarını çağırdılar. Adam, kesici bir alet alıp geldi, deveyi kesti.

030 Nasılmış benim azabım ve uyarılarım!

031 Üzerlerine bir çığlık saldık. Saman gibi savruldular!

032 Kur’an’ı insanlar düşünebilsinler diye kolaylaştırdık. Fakat nerde düşünen!

033 Lût halkı da uyarıları yalanladı.

034 Biz de üzerlerine taş yağdıran bir rüzgâr gönderdik, hepsini yerle bir ettik. Lût’un inanmış yakınlarını sabah vakti kurtardık.

035 Katımızdan bir rahmet olarak!

Şükredene işte böyle ödül veririz!

036 Oysa, onları şiddetli azabımızla uyarmıştı, ama onlar bu uyarıları kuşkuyla karşılayarak yalanladılar.

037 *‘Saldırgan birer eşcinsel olan bu adamlar’* onun konuklarından faydalanmak istediler. Biz de gözlerini silme kör ettik. Tadın şimdi azabımı ve tehditlerimi!

038 Önü alınması mümkün olmayan sürekli bir azap onları sabah erkenden yakaladı.

039 Uyarılarımı dinlememeniz sebebiyle başınıza gelen azabımı tadın bakalım şimdi!

040 Kur’an’ı insanlar düşünebilsinler diye kolaylaştırdık. Fakat nerde düşünen!

041 Firavun taraftarlarına da uyarıcılar geldi.

‘Musa ve kardeşi Harun onlara peygamber olarak gönderilmişti.’

042 Bütün ayetlerimizi *‘bizi tanıtan alâmetleri, mucizeleri’* yalanladılar. Biz de onları üstün gücü olan ve gücünü istediği gibi kullanabilen birine yakışır biçimde kıskıvrak yakaladık.

043 Sizin inkârcılarınız onlardan daha mı hayırlı!

‘Onlara gelen azap bunlara gelmez mi sanıyorsunuz!’

Yoksa kitaplarda sizin için özel bir izin mi var!

‘İlahi kitaplardan birinde size azgınlık etme izni mi verildi!’

044 Yoksa, “Biz dayanışmacı bir topluluğuz” mu diyorlar!

‘Bir araya gelip kafa kafaya vererek azabımızı engelleyebileceklerini mi sanıyorlar. Bizim gücümüz, malımız, bilgimiz, ileri derecede gelişmiş araçlarımız var diye kendilerine mi güveniyorlar!’

045 O topluluk yakında darmadağın olacak, yüz geri edip gidecekler!

‘Kur’an karşısında birlikler, kulüpler, dernekler, güçler oluşturanların toplulukları tutunamayacak, çözülecek. Ona katılanlar da sıvışmanın yollarını arayacaklar.’

046 Evet, onlara asıl sözü verilen şey, kıyamettir. O kıyamet daha beter, daha acılıdır!
‘Gerçi kıyametten önce de başlarına belalar gelecek, acılar çekecekler, kaçacak delik arayacaklar. Fakat beterin beteri var! Kıyamet, yargılanma günü, cehennem onları bekliyor!’
047 Günaha dalan suçlular sapıklık ve çılgınlık içindedirler.
048 O gün yüz üstü ateşe sürüldüklerinde, “Tadın bakalım cehennemin acısını!” denilir.
049 Biz her şeyi bir kadere göre yarattık.
‘Bütün varlıkları bir yazgıya, bir plana, bir ölçüye göre yarattık. Hiçbir şey tesadüf sonucu meydana gelmiyor.’

....

054.
050 Bizim buyruğumuz bir tek sözden ibarettir, tıpkı bir göz kırpışı gibi.
‘Bir şeyi diledik mi ona “Ol!” deriz, o da oluverir.’
051 Unutmayın, daha önce sizin benzerlerinizi de yerle bir etmiştik. Yok mu içinizde ibret alacak kimse!
052 Yaptıkları her şey kitaplarda kayıtlıdır.
‘Melekler tarafından yazılan defterlerde, sicillerde, dosyalarda yazılıdır.’
053 Küçük, büyük her şey satıra döküldü.
‘Hepsi yazıldı, hiçbir şey atlanmadı, bu da küçüktür yazılmağa değmez denilmedi.’
054 İçtenlikle inanarak günahlardan sakınanlar cennetlerde, ırmak kıyılarındadırlar.
055 Sınırsız gücüyle hüküm verenin huzurunda, doğrulara özgü bir konumdadırlar.

055. RAHMAN SURESİ

‘Rahman, “ayrım yapmaksızın bütün varlıklara merhamet eden” manasında Rabbimizin güzel isimlerinden biridir. Sayısız rızklar ve nimetlerle kendini belli eder.’

Bismillahirrahmanirrahîm.

001 O Rahman!
002 Kur’an’ı belletti.
‘Varlıkların yaratılış amacını onunla bildirdi.’

003 İnsanı yarattı.

‘Onun en önemli muhatabı olan insanı var etti. Onu bütün varlıklar üzerinde bir konuma getirdi.’

004 Beyanı öğretti.

‘Önemli bir görev için yarattığı insana anlamayı, düşünmeyi, sezmeyi ve duygularını, düşüncelerini dile getirmeyi öğretti.’

005 Güneş ve ay hesaplı.

‘Her ikisi de bir ölçüye göre, kâinattaki ilahi yasalara uygun biçimde hareket ederler.’

006 Secde eder hep yıldızlar, ağaçlar.

‘Hepsi yaratıcılarına boyun eğer, yaratılış amaçlarına uygun davranırlar.’

007 Göğü yükseltip koydu mizanı.

‘Bir denge koydu, bir düzenleme yaptı, bir ölçü yerleştirdi, görünen ve görünmeyen her şeyin tartılıp ölçülebilmesi için teraziler, ölçü aletleri, yasalar, hikmetler koydu. Her şeyi adalet üzere, her hak sahibine hakkını vererek, dengeli bir biçimde yarattı.’

008 Haddi aşmayın mizanda.

‘Siz de gerek maddî, gerek manevî ölçülere uyun, taşkınlık etmeyin.’

009 Tartıyı adaletle yapın da aksatmayın mizanı.

‘Hak sahibine hakkını tam verin, dengeli davranın, yasal sınırları aşmayın.’

010 Yeri de seriverdi canlılara amade.

‘Yeryüzünü canlıların rahatça yaşayabilecekleri biçimde yaydı, serdi, döşedi.’

011 Ondadır meyveler, salkımlı hurma ağaçları.

012 Yapraklı taneler, hoş kokulu bitkiler.

‘Size rızk olarak türlü bitkiler, ağaçlar, ürünler yarattı.’

013 Rabbinizin hangi nimetini yalanlayabilirsiniz!

‘Nimetler art arda sıralandıkça bu ayet tekrar edilmiş, bir önemli gerçeğin daha zihinlerde yer tutması sağlanmıştır.’

014 İnsanı pişkin bir topraktan yarattı.

‘Fırınlanmış gibi kupkuru bir toprağa biçim verdi, can verdi, akıl verdi, insan hâline getirdi.’

015 Cinleri yalın bir ateşten yarattı.

‘Görünmeyen akıllı varlıkları da yalın, görünmez, isi dumanı olmayan, bilinen ateşlere benzemeyen bir ateşten, belki de bir enerji türünden yarattı. Onları da sınadı, kimi iyi kul oldu, kimi azgınlık edip azaba uğradı.’

016 Rabbinizin hangi nimetini yalanlayabilirsiniz!

....

055.

017 İki doğunun Rabbi ve iki batının Rabbi.

‘Görünen ve görünmeyen dünyaların doğularının ve batılarının Rabbi ya da güney ve kuzey kürelerin batılarının ve doğularının Rabbi, kısacası bütün doğuların ve batıların Rabbi.’

018 Rabbinizin hangi nimetini yalanlayabilirsiniz!

019 Saldı iki denizi, buluşsun diye ikisi.

020 Bir engel var arada, aşamazlar birbirinin haddini.

‘Su özellikleri birbirinden farklı iki deniz ya da maddî âlemle manevî âlem yan yana durur da birbirinin sınırı aşamazlar, birbirine karışmazlar.’

021 Rabbinizin hangi nimetini yalanlayabilirsiniz!

022 Çıkar ikisinden de inci ve mercan.

‘Süs eşyaları, inciler, mercanlar çıkar. Deniz manevî ise hakikatler, ilim elmasları, nurlu fikirler çıkar.’

023 Rabbinizin hangi nimetini yalanlayabilirsiniz!

024 Denizde akıp giden gemiler onundur, sanki birer alâmet.

‘Dağlar gibi gemiler denizlerde yüzer, hem biner, hem yüklerinizi taşırsınız. Her biri Rabbinizin size olan nimetinin bir nişanıdır.’

025 Rabbinizin hangi nimetini yalanlayabilirsiniz!

026 Onun üstünde kim varsa fani,

027 Yalnız büyüklük ve ikram sahibi Rabbine bakan yüzü baki.

‘Yeryüzünde ne varsa gelip geçicidir, ya insan onları bırakıp gider, ya onlar insanı terk eder. Allah’a bakan yüzleri kalıcıdır, onun namına kullanılmışlarsa, şükre vesile olmuşlarsa, insan bu nimetlere bakıp da yaratıcısını tanımışsa, işte bunların bir faydası vardır’.

028 Rabbinizin hangi nimetini yalanlayabilirsiniz!

029 Ondan ister ne isterse göklerde, yerde olan. O, her gün bir şandadır.

‘Bir başka iştedir, hiç boş durmaz, her an yapar yaratır. Her varlık ihtiyacını ondan ister, ona yalvarır.’

030 Rabbinizin hangi nimetini yalanlayabilirsiniz!

031 Sizin sıranız da gelecek ey cin ve insan!

‘Ya da ey erkek ve kadın, yakında sizin de sıranız gelecek, siz de ölüp huzurumuza çıkacak, hesap vereceksiniz!’

032 Rabbinizin hangi nimetini yalanlayabilirsiniz!

033 Ey cinler ve insanlar topluluğu! Gücünüz yeterse haydi çıkın da gidin göklerin ve yerin etraflarından. Asla çıkıp da gidemezsiniz olmazsa ferman.

‘Allah izin vermedikçe hiçbir yere gidemezsiniz. Kaçacak yeriniz yoktur. Çünkü her yer onundur. İyisi mi size bildirilene uyun.’

034 Rabbinizin hangi nimetini yalanlayabilirsiniz!

035 Üstünüze salınırsa yardımlaşamazsınız ateşten bir yalım, bir kızıl duman.

‘Bu ateş ahirette olabileceği gibi dünyada da olabilir. Başınıza ateşli azaplar yağar, her yerden dumanlar yükselir, günahlarınızın acı meyvesini burada da tadarsınız.’

036 Rabbinizin hangi nimetini yalanlayabilirsiniz!

037 Gök yarılıp da yağ gibi eriyen kızıl bir gül olduğu zaman.

038 Rabbinizin hangi nimetini yalanlayabilirsiniz!

039 O gün sorulmaz artık ne insanlara, ne cinlere günahından.
‘Çünkü, hepsinin de yapıp ettikleri yazılıdır, başkasına sormaya gerek yoktur.’
040 Rabbinizin hangi nimetini yalanlayabilirsiniz!

055.
041 Suçlular yüzlerinden tanınırlar, tutulurlar perçemlerinden, ayaklarından.
‘İşte böyle utanç verici bir biçimde, aşağılanarak, yaka paça götürülürler.’
042 Rabbinizin hangi nimetini yalanlayabilirsiniz!
043 İşte budur azgın suçluların yalanladıkları cehennem!
044 Onlar bununla kaynar su arasında dolaşır dururlar.
‘Yanar, yandıktan sonra serinlemek isterler, ama bu kez de kaynar su verilir. Bu ikisi arasında gider gelirler, bütün umutları sönmüştür artık.’
045 Rabbinizin hangi nimetini yalanlayabilirsiniz!
046 Rabbinin makamından korkana iki cennet var.
‘İç içe nice cennetler vardır, hem ruh lezzet alır, hem cisim.’
047 Rabbinizin hangi nimetini yalanlayabilirsiniz!
048 Her ikisinde de türlü türlü ağaçlar.
049 Rabbinizin hangi nimetini yalanlayabilirsiniz!
050 İkisinde de akmakta olan iki pınar.
051 Rabbinizin hangi nimetini yalanlayabilirsiniz!
052 İkisinde de her tür meyveden çifter çifter.
‘Bazısı önceden tanınan, bazısı tanınmayan meyveler.’
053 Rabbinizin hangi nimetini yalanlayabilirsiniz!
054 Yaslandıkları minderlerin örtüleri ipektendir.
İki cennetin meyvelerini de kolayca devşirirler.
055 Rabbinizin hangi nimetini yalanlayabilirsiniz!
056 Eşler vardır, gözlerini yalnız eşlerine çevirirler. Bunlardan önce ne cin dokundu onlara, ne de insan,
057 Rabbinizin hangi nimetini yalanlayabilirsiniz!
058 Sanki onlar birer yakut, birer mercan.
‘Öyle güzel, öyle göz alıcı, öyle alımlı.’
059 Rabbinizin hangi nimetini yalanlayabilirsiniz!
060 İhsanın karşılığı nedir, elbette ihsan!
‘İyilik edenlere verilecek olan iyi şeylerdir. Eken biçecek, güzel davranışlar sergileyenler güzel nimetlere kavuşacaklar.’
061 Rabbinizin hangi nimetini yalanlayabilirsiniz!
062 O ikisinden başka iki cennet daha var.

‘Cennetleri biraz önce tanıtılanlardan ibaret sanmayın. Ahirette iç içe, yan yana daha başka nice cennetler vardır. Herkesin yapıp ettiklerine göre verilir.’
063 Rabbinizin hangi nimetini yalanlayabilirsiniz!
064 İkisi de yemyeşil.
‘Yeşilliklerle kaplı, taze, hayat dolu, kıpır kıpır, cıvıl cıvıl.’
065 Rabbinizin hangi nimetini yalanlayabilirsiniz!
066 İkisinde iki kaynak var fışkıran.
067 Rabbinizin hangi nimetini yalanlayabilirsiniz!

....

055.
068 Her ikisinde de meyve, hurma, nar vardır.
069 Rabbinizin hangi nimetini yalanlayabilirsiniz!
070 Onlardadır iyiler, güzeller.
‘Her şeyin iyisi, güzeli, alımlısı bu cennetlerdedir, her ne güzellik isterseniz bulunur.’
071 Rabbinizin hangi nimetini yalanlayabilirsiniz!
072 Haymelerde korunmuş eşler.
‘Cennet evlerinde korunan, yaşayan, eşlerini candan seven eşler.’
073 Rabbinizin hangi nimetini yalanlayabilirsiniz!
074 Bunlardan önce ne cin dokundu onlara, ne de insan,
075 Rabbinizin hangi nimetini yalanlayabilirsiniz!
076 Bezekli yaygılarda yeşil yastıklara yaslanırlar.
077 Rabbinizin hangi nimetini yalanlayabilirsiniz!
078 İsmi kutludur Rabbinin, onundur celal, onundur ikram!
‘Sınırsız büyüklük, onundur. O size değer verir, ikramlar eder, cennetlere girdirir. Ona inanın, onu tanıyın, onu sevin, ondan isteyin, çünkü odur Rahman.’

056. VAKIA SURESİ

‘Vakıa, “meydana gelen olay, olması kesin hadise” demektir. Kıyametin isimlerinden biridir.’

Bismillahirrahmanirrahîm.

001 Beklenen büyük olay olduğu zaman

002 Ona hiç kimse diyemez artık, yalan!
003 Kimini alçaltır, kimini yükseltir.
'Her insanın gerçek konumunu ortaya çıkartır. Burada yüksek görünen nicelerini alçaltır. Nice yoksul, zayıf, âciz kimseleri de imrenilecek makamlara çıkartır.'
004 Yer bir sarsılışla sarsılır
005 Dağlar bir serpilişle serpilir,
006 Hepsi toz olup savrulur.
007 Siz de üç sınıf olursunuz!
008 Biri hayırlılar, ama ne hayırlılar!
'Hem kendilerine, hem de çevresindekilere hayrı, uğuru, iyiliği dokunanlar.'
009 Hayırsızlar, ama ne hayırsızlar!
'Bunlar, öbürlerinin tersine, kendilerini de, yakınlarını da batırıp berbat edenlerdir.'
010 Önde olanlar, o önde olanlar!
'Hayırda, iyi işler yapmakta önde olanlar, iyilik yolunda yürüyenlerin en önünde gidenler, ahirette de nimetlere erişmek bakımından yine en önde olacaklar.'
011 İşte onlardır gözdeler!
'Allah'a manen en yakın kullar bunlardır'
012 Nimetlerle dolu cennetlerdedirler.
013 Bir kısmı evvelkilerden
'Önceki çağlarda yaşamış, başta peygamberler olmak üzere iyi kimselerdendir.'
014 Birazı da sonrakilerden.
'Peygamberimizin zamanından itibaren iyilikte ileri olanlardan.'
015 Göz alıcı süslerle bezenmiş sedirler üzerindedirler.
016 Karşı karşıya oturup arkalarına yaslanırlar.

....

056.
017 Çevrelerinde onlara hizmet eden gencecik, sonsuza kadar yaşayacak olan hizmetçiler dolaşır.
018 Tertemiz kaynaklardan doldurulmuş kaseler, sürahiler, kadehler ikram edilir,
019 ne zarar verir, ne de aklı giderir.
'Cennet şarabıdır bu, helaldir, faydalıdır, dünya şarabına sadece ismi benzer.'
020 Beğendikleri her türlü meyveler,
021 canlarının çektiği kuş etleri sunulur.
022 Güzel gözlü tertemiz eşler,
023 sanki sedefinde saklı inciler!

024 Yapıp ettiklerine ödül olan nimetler!
025 Ne bir boş söz, ne de günaha sokan bir laf işitirler.
026 Söylenen söz, sadece selâma karşılık verilen selâmdır!
027 Hayırlılar, ama ne hayırlılar!
‘Bunlar defteri sağından verilip cennetle müjdelenen iyi kimselerdir.’
028 Onda dalbastı kiraz ağaçları,
029 salkımları dizili muz ağaçları,
030 uzanan dinlendirici bir gölge,
031 çağlayarak akan sular,
032 tükenmeyen sayısız meyveler,
033 ne kesilir, ne yasaklanır.
034 Kabartılıp yükseltilmiş yataklar vardır.
035 Cennetlik kadınları yepyeni bir biçimde yaratırız,
036 bakireler hâline getiririz,
037 sevgi dolu, birbiriyle uyumlu.
038 Bunların hepsi hayırlılar içindir.
039 Bir kısmı öncekilerden,
040 bir kısmı da sonrakilerden.
041 Hayırsızlar, ama ne hayırsızlar!
‘Bunlar defterleri soldan verilecek olan cehennemliklerdir.’
042 İnsanın içine işleyen bir ateşte, kaynar sudadırlar,
043 kara dumanlı bir gölgededirler,
044 ne serinletir, ne rahat verir!
045 Onlar daha önce varlık içinde keyif sürerlerdi.
046 Büyük günahlar işlemeyi inatla sürdürürlerdi.
047 “Ölüp de bir toprak, bir kemik olduktan sonra biz gerçekten dirilip kalkacak mıyız!” derlerdi.
048 “Eski zamanlarda yaşayıp ölmüş atalarımız da mı!”
049 De ki: “Elbette, hem öncekiler, hem sonrakiler diriltilecekler.
050 “Belli bir günün belli bir vaktinde toplanıp getirilecekler.”

056.
051 Sonra, gerçekten siz ey sapkınlar, ey yalanlayıcılar!
052 Kesinlikle zakkum ağacından yiyeceksiniz!
‘Cehennemin ortasında yetişen, dalları şeytanların başlarını andıran ateş ağacından.’
053 Karınlarınızı onunla dolduracaksınız!
054 Üstüne de o kaynar sudan içeceksiniz!
055 Hem de susuz develer gibi içeceksiniz!
056 İşte ceza günü onlara sunulacak ziyafet budur!

057 Sizi biz yarattık, inanıp onaylamanız gerekmez miydi!
058 Hiç düşündünüz mü attığınız meniyi?
'Belinizden inen, sizin de tohumunuz olan o bir damla suyu.'
059 Onu siz mi yaratıyorsunuz, yoksa yaratan biz miyiz?
060 Ölümü süregelen bir yasa hâline getiren de yine biziz.
061 Sizin yerinize benzerlerinizi getirelim, sizi bilemeyeceğiniz bir yaratılışla ikinci kez yaratalım diye.
062 İlk yaratılışınızı bildiniz de niye adamakıllı düşünmüyorsunuz!
'Niye ibret almıyorsunuz, sizi yoktan, topraktan, basit bir sudan yaratan ikinci kez niye *yaratamasın!'*
063 Toprağa ektiğiniz tohuma dikkatle bakıp da hiç düşündünüz mü!
064 Onu siz mi bitiriyorsunuz, yoksa biz miyiz bitiren!
065 Dilersek onu çerçöp yaparız da şaşar kalırsınız.
066 "Eyvah zarar ettik!
067 "Yok, daha doğrusu büsbütün yoksun kaldık!" dersiniz.
068 İçtiğiniz suya dikkatle bakıp da düşündünüz mü!
069 Onu buluttan siz mi indirdiniz, yoksa biz miyiz indiren!
070 Dileseydik onu tuzlu bir su yapıverirdik. Öyleyse niye şükretmiyorsunuz!
071 Düşündünüz mü o tutuşturduğunuz ateşi!
072 Onun ağacını siz mi yarattınız, yoksa biz miyiz yaratan!
'Bedeviler bu ağacı çağlar boyunca kibrit yerine kullanmışlar. Aslında her ağaçta yanma özelliği vardır. Hatta kömür, petrol gibi katı ve sıvı yakıtların bile temelinde ağaç vardır.'
073 Biz onu hem bir ibret, hem de kırlık alanlarda olanların faydalanması için yarattık.
074 O hâlde büyük Rabbinin ismini tesbih et!
'Bütün kusurlardan ırak olduğunu dile getirerek an.'
075 Hayır! Birbiri ardınca indirilen ayetlere yemin ederim!
076 Bilirseniz, bu pek büyük bir yemindir!

....

056.
077 Muhakkak o Kur'anı Kerîmdir!
'Faydalı, feyizli, nurlu Kur'an'dır, pek değerlidir, saygıyla okunandır.'
078 Bir kitapta korunandır.
'Bu güzel, bu değerli metin, onun manaları, ayetleri bir kitapta korunur, ona hiç kimse zarar veremez.'
079 Ona iyice arınanlardan başkası dokunamazlar.

080 Bütün varlık türlerini yaratan, hepsine birden hükmeden Rabbinden indirilmiştir.
'Bütün yaratılmışların terbiye edicisi unvanıyla Allah'ın sözüdür. Belli bir bölgeye, sınırlı sayıda insana indirilmiş değildir.'
081 Siz bunu küçümsüyor musunuz!
082 Size rızk vermesinden dolayı ona şükretmeniz gerekirken tek cevabınız onu yalanlamak mı olacak!
083 Ecel gelip de can boğaza dayanır!
084 Çaresiz gözlerle bakar durursunuz!
085 Biz ona sizden daha yakınız, ama siz göremezsiniz.
086 Madem ceza görmeyecekmişsiniz,
087 elinizden gelirse eceli gelen kişiden ölümü geri çevirsenize!
088 Eğer o kişi gözdelerdense,
089 ona bir rahatlık, güzel rızk ve nimet cenneti vardır!
'Ölen kişi, inancı, güzel davranışları sebebiyle Allah'a yakınlık kazanmış kullardansa, onun için ölüm daha güzel bir âlemin kapısıdır. Dünya zindanından cennet bahçelerine uçar.'
090 Hayırlılardansa,
091 "Selâm sana ey hayırlı insan!" diye karşılanır.
092 Fakat yalanlayan sapkınlardansa,
093 onu karşılayacak olan bir kaynar sudur!
094 Sonra da cehenneme atılış!
095 Gerçek budur, hem de en kesin gerçek!
096 Haydi, o büyük ismiyle tesbih eyle Rabbini!
'İşte sana insanı nelerin beklediğini anlattık. Bu üç sınıftan hangisini seçiyorsan ona göre davran. Önde olanlardan, hayırlılardan olmak istiyorsan durma, bütün kusurlardan ırak olduğunu dile getirerek Rabbini an, onun büyük isimlerine sarıl, yalvar, rızasını kazan.'

057. HADİD SURESİ

'Hadid, "demir" demektir. Surede geçen, "Demiri indirdik" ibaresiyle demirin önemi belirtilmiş, ileride insan hayatı için ne kadar önemli olacağının ipuçları verilmiştir. Çünkü, büyük nimetler gökten iner. Bugünkü sanayinin temel hammaddesinin demir olduğu düşünülürse, ayette yapılan vurgunun önemi daha iyi anlaşılır.'

Bismillahirrahmanirrahîm.

001 Göklerde ve yerde olanlar Allah'ı tesbih ederler.
'Kusurlardan ırak olduğunu dile getirerek onu anar, ona kulluk ederler.'
O, izzetlidir, onurludur, üstün gücü vardır, işlerini nice faydalar gayeler, gözeterek

yapar.

002 Göklerde ve yerde hâkimiyet onundur.

‘O hüküm verir, o egemendir, onun yasaları geçerlidir.’

Öldüren de odur, dirilten de. Onun gücü her şeye yeter!

003 O, evveldir, ahirdir, zahirdir, batındır.

‘Allah, her şeyden önce var olan ve yaratıkların önceki hâllerine de hükmeden evveldir. Her şeyden sonra da var olup varlıkların sonrasına da hâkim olan ahirdir. Varlığı her eserinde apaçık görünen, bütün varlıkların dış yüzünü yaratan ve ona hükmeden zahirdir. Varlıkların içini yaratan, bilen ve hükmeden batındır.’

....

057.

004 Gökleri ve yeri altı günde yaratan, sonra arşa hükmeden odur. Yere gireni de bilir, ondan çıkanı da. Gökten ineni de bilir, ona yükseleni de. Her nerede olsanız olun, o sizinle beraberdir.

Allah bütün yapıp ettiklerinizi görür!

‘Altı gün altı evre, altı aşama demektir. Arş, yaratılmış en yüce egemenlik makamıdır. Kâinatın kalbidir.’

005 Göklerin ve yerin hâkimi odur!

Bütün işler mutlaka ona döndürülür.

006 Geceyi gündüze girdirir, gündüzü geceye girdirir. Gönüllerin sırlarını o bilir.

007 Allah’a ve Elçisine inanın.

Allah’ın size emaneten verdiği rızklardan yerli yerince harcayın.

Sizden, inanıp da kendisine verilen rızklardan infak edenlere büyük bir ödül vardır.

‘İnfak, Allah yolunda başkaları için yerli yerince harcamalar yapmak, sevap umarak yardım etmek, özellikle zekatı vermektir.’

008 Allah’a niye inanmayasınız! Peygamber sizi Rabbinize inanmaya çağırıyor. Üstelik, sizden kesin söz de almıştı. Eğer inanırsanız!

‘Akla uygun olana inanma özelliğiniz varsa buna da inanmanız gerekmez mi!’

009 Sizi karanlıklardan nura çıkarmak için kuluna apaçık ayetler indiriyor.

Allah size karşı pek şefkatli, çok merhametlidir!

010 Ne oluyor size de Allah yolunda infak etmiyorsunuz! *‘Başkaları için yerli yerince harcama yapmıyorsunuz!’*

Halbuki göklerin ve yerin mirası Allah’ındır.

‘Her şey sizin elinizden alınacak, onun olacak. Geçici malınızı verip de sonsuz bir servet kazanmak varken niye bunu yapmıyorsunuz!’

İçinizden, başarı kazanmadan önce harcayan ve savaşanlar, daha sonra harcayıp savaşanlarla aynı düzeyde olmazlar.

Onların derecesi, sonradan Allah için harcama yapan ve savaşanlardan daha yüksektir.
Bununla beraber, Allah hepsine en güzel olan nimetlerin sözünü vermiştir.
Allah, bütün yapıp ettiklerinizden haberlidir!
011 Kim Allah'a güzel bir ödünç verirse Allah da ona bunun karşılığını fazlasıyla verir. Üstelik iyi bir ödül de verir.
'Ödünç verirse, onun yolunda elindeki imkânları kullanırsa...'

057.
012 Yeniden diriliş günü, inanan erkeklerle inanan kadınları, önlerinde ve sağlarında bulunan nurlarıyla koşarlarken görürsün.
Onlara, "Bugün sizin müjdeniz altında ırmaklar akan cennettir. Orada sonsuza kadar kalacaksınız" denilir.
İşte budur büyük kurtuluş!
013 O gün, inanmayıp da inanır görünen ikiyüzlü erkeklerle kadınlar, gerçek inananlara, "Bizi bekleyin de nurunuzdan faydalanalım" diyecekler.
Onlara, "Dönün arkanıza da bir nur arayın!" denilir.
Sonra, onların arasına, içinde rahmet, dışında azap olan bir sur çekilir.
014 İkiyüzlülük edenler onlara, "Biz sizinle değil miydik?" diye seslenirler.
Onlar da, "Evet, ama siz kendinizi ayarttınız. Bize bir felaket gelmesini beklediniz. Şüpheye düştünüz. Allah'ın emri gelene kadar kuruntularınız sizi aldattı.
Bir de, sizi Allah ile aldattı o aldanan!
'Kendisi de aldanmış olan şeytan, sizi Allah'ın bağışlayıcı oluşuna güvendirerek aldatıp günahlara daldırdı.'
015 Artık bugün, ne sizden, ne de inkârcılardan kurtuluş bedeli kabul edilmez.
Varacağınız yer ateştir!
Size de o yakışır!
Ne kötü bir dönüş yeri!
016 Allah'ı anmaları sebebiyle ve ondan inen haktan dolayı, inananların ruhlarının saygıyla ürpermesinin zamanı hâlâ gelmedi mi!
Onlar, kendilerine daha önce kitap verilen, üzerlerinden uzun zaman geçince kalpleri katılaşan, çoğu yoldan çıkan kimseler gibi olmasınlar.
017 Allah, ölümünden sonra yeryüzünü diriltiyor.
'Sizin de kalplerinizi imanla diriltebilir. Hem, ölümünüzden sonra size yeni bir hayat verebilir.'
Aklınız ersin diye size ayetleri açıkça bildirdik.
018 Sadaka veren erkeklerle kadınlara ve Allah'a güzel bir ödünç verenlere daha fazlası verilir. Onlara değerli bir ödül de vardır.

057.

019 Allah’a ve Elçisine inananlar, işte Rableri katında sıddıklar ve şehidler onlardır. Kendilerine onların ödülleri ve nurları verilir.

‘Sıddıklar, özü sözüne uygun doğru kimseler, gerçeği onaylayanlar. Şehidler, yani hak uğruna can verenler ya da gerçeğe tanıklık edenler.’

İnkar edip ayetlerimizi yalanlayanlar, işte onlardır cehennem arkadaşları!

020 Bilin ki, dünya hayatı bir oyun, bir eğlence, bir süs, aranızda bir övünme aracı, evlatça, malca çoğalma arzusudur.

Yağmurun bitirdiği, ekincilerin de hoşuna giden bir bitki gibidir.

Fakat kurur, sararır, sonra da çerçöp olur!

Öbür dünyada ise, şiddetli azabın yanı sıra, Allah’ın rızası ve bağışlaması vardır.

Dünya hayatı aldatıcı bir hazdan başka nedir ki!

021 Rabbiniz tarafından bağışlanmaya, genişliği yerle gök arası kadar olan cennete koşuşun! O, Allah’a ve Peygamberine inananlar için hazırlanmıştır. Bu, Allah’ın lütfudur, kimi dilerse ona verir.

‘Bunu yaparken haksızlık etmez. İnsanları zorlamaz. Gönüllerinde olanı, yapıp ettiklerini bilir, ona göre yapar, yaratır, verir.’

Allah sonsuz lütuf sahibidir.

022 Biz, yeryüzünde olanları, sizin başınıza gelenleri yaratmadan önce, onu bir kitapta mutlaka yazmışızdır.

Bu, Allah’a göre kolay bir iştir.

‘Her şey kader kitabında yazılıdır. Olaylar kader planına göre meydana gelir. Fakat siz orada yazılı olanı bilmezsiniz. Tercihlerinizden sorumlusunuz. Özgür bir iradeniz var. Kaderde yazılıysa suçum ne, demeye hakkınız yoktur. Bilmek başka, yapmak başkadır. Allah önceden bilir, ama sizi zorlamaz.’

023 Bunu bilin de, elinizden giden şeylere üzülmeyin.

Size verilenden ötürü şımarıp övünmeyin de. Çünkü, Allah kendini beğenip böbürlenenleri sevmez.

‘Son iki ayet, kaderle iradenin niçin imani konular arasına girdiğini gösteriyor. Kader insanı gururdan kurtarır. İrade sorumluluk getirir. İnsan iki çizgi arasında doğru yolu bulur.’

024 Onlar, hem cimrilik eder, hem de insanlara cimrilik yapmalarını söylerler.

Kim yüz çevirirse bilsin, Allah sınırsız zengindir, bütün övgülere layık olandır.

057.

025 Andolsun, biz peygamberlerimizi açık ayetlerle, delillerle, belgelerle gönderdik. Beraberlerinde, insanların adaleti yerine getirmeleri için kitap *'ilim, yasa'* ve mizan *'ölçü, adalet'* indirdik.

Demiri de indirdik.

Onda büyük bir kuvvet ve insanlar için birçok faydalar vardır.

Allah bununla, gayba inananları, peygamberlerine yardım edenleri belirler.

Allah'ın sınırsız kuvveti, üstün gücü vardır.

'Topraktan çıkartılan demirle ilgili olarak "indirdik" kelimesinin kullanılması, onun ne büyük bir nimet olduğunu insanlara sezdirmek içindir. Zira büyük nimetler yukarıdan gelmektedir. Ayetteki gayb kavramı, gözlem alanının dışında kalan, dış duyularla hissedilemeyen demektir.'

026 Andolsun, Nuh'u ve İbrahim'i de göndermiştik.

Onların nesillerine de peygamberlik ve kitap verdik.

Aralarında doğru yola erişenler vardır, ama çoğu yoldan çıkmıştır.

027 Sonra, bunların izinden peygamberlerimizi birbiri ardınca gönderdik.

Meryem oğlu İsa'yı da arkalarından gönderdik. Ona İncil'i lütfettik. Ona uyanların kalbine şefkat ve merhamet verdik.

Uydurdukları ruhbanlık uygulamasına gelince, onu biz emretmedik. Allah rızasını kazanmak için kendileri yaptılar. Fakat buna da gereği gibi uymadılar.

Biz onların inananlarına ödüllerini verdik.

İçlerinden çoğu da yoldan çıkmış kimselerdir.

'Ruhbanlık, iyi kul olma adına dünyadan el etek çekmek, helal olanı bile terk etmek, toplumdan koparak manastırlarda yaşamaktır.'

028 Ey inananlar! Allah'tan sakının! Peygamberine inanın! Böyle yaparsanız, Allah size rahmetini iki kat verir. Size, ışığında yürüyeceğiniz bir nur ihsan eder. Günahlarınızı bağışlar. Çünkü, Allah bağışlayandır, merhamet edendir.

029 Böylece, kendilerine daha önce kitap verilenler, Allah'ın lütfundan hiçbir şeye güç yetiremeyeceklerini bilsinler.

Lütuf bütünüyle Allah'ın elindedir. Onu kimi dilerse ona verir.

Allah büyük lütuf sahibidir!

....

058. MÜCADELE SURESİ

‘Mücadele, “çarpışma, çatışma, tartışma” demektir. Burada “tartışma” anlamında kullanılmıştır. Kocası tarafından “Sen benim anam gibisin!” gibi çirkin bir sözle dışlanan ve bütün haklarını yitiren yaşlı bir kadın, Hazreti Peygambere gelmiş, fısıltıyla konuşarak derdini anlatmıştı. Bunun üzerine ayetler indi. Allah, “zıhar” denilen bu cahiliye dönemi geleneğini yasakladı. Daha önce yapılmışsa, ceza ödenerek bunun ortadan kaldırılabileceğini bildirdi.’

Bismillahirrahmanirrahîm.

001 Allah, kocası hakkında seninle tartışan ve Allah’ın huzurunda şikayetini dile getiren kadının sözünü işitti. Allah konuşmalarınızı dinliyordu. Allah her şeyi işitir, görür.
002 Sizden, zıhar yapanların hanımları *‘anam gibisin demekle’* onların anneleri olmazlar. Anneleri onları doğuranlardır.
Onlar hem çirkin, hem de yalan bir söz söylüyorlar. Fakat *‘buna bir son verir de tevbe ederlerse’* Allah affedicidir, bağışlayıcıdır.
003 Hanımlarından zıhar yoluyla *‘sen benim anam gibisin diyerek’* ayrılmak isteyip de sonra sözlerini geri alanlar, hanımlarına dokunmadan önce, esir bir insanı özgürlüğüne kavuştursunlar. Size öğütlenen budur. Allah bütün yapıp ettiklerinizden haberlidir.
004 Buna gücü yetmeyen kimse, hanımına dokunmadan önce, ara vermeksizin iki ay oruç tutsun. Buna da gücü yetmiyorsa altmış yoksulu doyursun.
‘Sıralananlardan birini yerine getiren kişi, hanımıyla eskisi gibi ilişkisini sürdürebilir.’
Bu, Allah’a ve Elçisine inanasınız diyedir.
‘Çirkin geleneklerinizi bir kenara atarak size iletilen hakikate içtenlikle inanmanız, gereklerini yerine getirmeniz içindir.’
Allah’ın yasası budur! İnkâr edenlere acılı bir azap vardır!
005 Allah’a ve Elçisine karşı gelenler, kendilerinden öncekiler nasıl alçaltıldıysa öyle alçaltılacaklar.
Biz, apaçık ayetler indirmişizdir. Bunları inkâr edeni alçaltıcı bir azap beklemektedir!
006 O gün Allah hepsini diriltecek, yaptıklarını onlara bildirecektir. Allah, hepsini saymıştır *‘bütün yapıp ettiklerini yazdırmıştır’* ama kendileri unuttular.
Allah her şeye tanıktır!

007 Görmez misin, Allah göklerde ve yerde ne varsa hepsini bilir. Gizli bir yerdeki üç kişinin dördüncüsü odur. Beş kişi olsalar, o altıncısıdır. Bundan ister az, ister çok olsunlar, nerede bulunurlarsa bulunsunlar, o mutlaka yanlarındadır.
Sonra, kıyamet günü, yapıp ettiklerini kendilerine bildirir.
Zira Allah her şeyi bilendir.
008 Bak şunlara! Gizlice konuşmaları yasaklandı ama dönüp yine günah, düşmanlık ve Peygambere başkaldırı hususunda gizlice konuşuyor, kendilerine yasaklanan şeyi yapıyorlar!
Sana geldiklerinde, Allah'ın seni selâmlamasına benzemez bir selâmla selâmlarlar. Kendi aralarında, "Söylediklerimiz yüzünden Allah bize azap etse ya!" derler.
'Peygambere kötü sözler söylüyoruz. Arkasından dolaplar çeviriyoruz. İkiyüzlülük yapıyoruz. Bu durumda bize azap edilmesi gerekmez mi!'
Cehennem yeter onlara!
Ona mutlaka girecekler!
Ne kötü bir dönüş yeri!
009 Ey inananlar! Özel toplantılarınızda aranızda gizli konuşunca günah işlemeyi, düşmanlık etmeyi, Peygambere başkaldırmayı konuşmayın. İyilik yapmayı, kötülükten sakınmayı konuşun.
Allah'tan sakının!
Hepiniz onun huzuruna toplanacaksınız!
010 Konusu kötülük olan gizli konuşmalar şeytandandır. İnananları üzmek içindir. Fakat, Allah'ın izni olmadıkça şeytan inananlara zarar veremez.
Bu sebeple, inananlar Allah'a tevekkül etsinler.
'Tevekkül, elden geleni yapıp sonucu Allah'a bırakmak, yalnız ona dayanmak, ondan medet ummaktır.'
011 Ey inananlar! Size, "Toplantı yerlerinizde yer açın!" denilince yer açın. Allah da size genişlik verir.
'Kimi yorumcular, bu ayetin sadece sohbet toplantılarına özgü olmadığını, toplum hayatında öbür insanlara yer vermenin, onları topluma katmanın da bu ayetin kapsamına girdiğini söylemişlerdir.'
"Kalkın!" denilince kalkın. Allah da sizin inananlarınızı yükseltir. Kendilerine ilim verilenlerinizi yüceltir. Çünkü, Allah yaptıklarınızdan haberlidir.

012 Ey inananlar! Peygambere kendinizle ilgili bir konuyu danışmadan önce sadaka verin. Sizin için iyi ve temiz olan budur *‘bu sizi arındırır’*.

Buna gücünüz yetmezse, Allah bağışlayıcıdır, merhamet edicidir, bilin.

‘Peygamberden sonra yaşayan müminler onunla konuşma imkanı bulamayacaklarına göre, özel bir sorunları olur da bunun çözümünü bulmak üzere temel kaynaklara yönelmek isterlerse, başkalarına yardım ederek işe başlayabilirler. Bu, ayetin öğüdüne uyan güzel bir davranış olacaktır.’

013 Özel konuşmanızdan önce sadaka vermek size zor mu geldi!

Bunu yapmadınız! Allah da sizi affetti. Öyleyse namazı özenle kılın, zekâtı verin. Allah’a ve Elçisine itaat edin.

Allah bütün yapıp ettiklerinizden haberlidir.

014 Allah’ın kendilerine gazap ettiği bir topluluğu dost edinenleri görmedin mi *‘farkında mısın, düşündün mü’*!

Onlar ne sizdendirler, ne de onlardan.

Bilerek yalan yere yemin ediyorlar!

‘Bunlar ikiyüzlü kimselerdir. İki arada bir derede bocalar dururlar. Allah’ın gazabını hak eden kimseleri yoldaş edinirler.’

015 Allah, onlara çetin bir azap hazırlamıştır. Çünkü, yaptıkları şey gerçekten çok kötüdür.

016 Yeminlerini siper edindiler de Allah yolundan alıkoydular. Bu nedenle, onları alçaltıcı bir azap beklemektedir!

017 Ne malları, ne de oğulları Allah katında kendilerine bir fayda sağlamaz.

Onlar ateş arkadaşlarıdırlar. Temelli orada kalacaklar!

018 Allah o gün hepsini diriltir. Size yemin ettikleri gibi, ona da yemin ederler. Bunun kendilerine bir fayda sağlayacağını sanırlar.

Dikkat edin, onlar kesinlikle yalancılardır!

019 Şeytan onlara egemen olmuş, Allah’ı anmayı unutturmuştur. Onlar şeytanın yandaşlarıdırlar. Şeytanın yandaşları hep zarardadırlar, bunu bilin!

020 Allah’a ve Elçisine karşı çıkanlar en çok alçalanların arasındadırlar.

021 Allah, “Ben kesinlikle üstün geleceğim! Ben ve Elçim!” diye yazmıştır.

Allah’ın sınırsız kuvveti, üstün gücü vardır.

....

058.

022 Hem Allah’a ve ahiret gününe inanan, hem de Allah’a ve Elçisine düşmanlık eden kimselerle dostluk eden bir topluluk göremezsin! Onlar, babaları, oğulları, kardeşleri ya da öbür yakınları bile olsalar.

‘Çünkü, küfür imana zıttır. İkisi gerçek anlamda bir arada bulunamaz. Tıpkı karanlıkla aydınlık gibidirler. Bu yüzden mümin kişi kâfirle yakın arkadaş olamaz.’

İşte onların kalbine Allah imanı yazmıştır. Katından bir ruh ile kendilerini desteklemiştir.

'İlahi bir yardımla, feyizle, nurla desteklemiştir. İmanlarına kuvvet vermiştir.'

Onları altında ırmaklar akan cennetlere girdirecek.

Orada sonsuza kadar kalacaklardır.

Allah onlardan razı olmuş, onlar da Allah'tan hoşnut olmuşlardır.

İşte onlar, Allah'tan yana olanlardır.

Şüphesiz, kurtuluşa erecekler de sadece Allah'tan yana olanlardır!

059. HAŞR SURESİ

'Haşr, "haşir, ölümden sonra dirilip toplanma" demektir. Ölen insanın ruhu kabir âlemine gider, orada kıyameti bekler. Kıyametten sonra ceset yaratılır, ruh bu cesede girer. Böylece, ortaya tam bir insan çıkar. Sonra, bu insanlar mahşer meydanında toplanırlar. Hesapları görülür, kimi cenneti kazanır, kimi cehenneme yollanır. Herkesin hak ettiği yere dağıtılmasına "neşir" denir.'

Bismillahirrahmanirrahîm.

001 Göklerde ve yerde bulunan bütün varlıklar Allah'ı tesbih ederler.

'Kusurlardan ırak olduğunu dile getirerek, yüce niteliklerini anarak ona kulluk ederler'.

O üstün gücü olandır, her işini nice faydalar gözeterek hikmetle yapandır.

002 Kendilerine daha önce kitap verilenlerden olan inkârcıları, ilk sürgünde korunaklı yerleşim birimlerinden çıkaran, odur.

'Beni Nadir kabilesi Yahudi bir topluluktu. Peygamber Efendimiz aleyhissalatü vesselâma inanmadılar, onun düşmanlarıyla iş birliği yaptılar. Sahabe ordusu da onları kalelerinden çıkarıp sürgün etti.'

Siz onların çıkacaklarını sanmamıştınız. Onlar da kalelerinin kendilerini Allah'tan koruyacağını sanmışlardı. Allah *'tarafından gönderilen azap'* onlara beklemedikleri yerden geliverdi. Yüreklerine korku düşürdü. Hem kendi elleriyle, hem de inananların elleriyle evlerini yıkıyorlardı.

'Müslümanlar onların yuvalarını dağıttılar. Fakat bunda kendilerinin de payı oldu. İnanmamaları, hatalı hareketleri yüzünden kendilerine yazık ettiler.'

Ey akıl sahipleri, ibret alın!

003 Allah onlara sürgünü yazmasaydı bile dünyada *'başka bir biçimde yine'* azap ederdi. Ahiretteyse ateş azabı vardır!

059.

004 Bu, onların Allah'a ve Peygamberine karşı gelmelerinden ötürüdür. Kim Allah'a karşı gelirse bilsin, Allah'ın suça karşılık ceza verişi pek çetindir.

005 *'Savaş sırasında'* hurma ağaçlarından herhangi birini kesmeniz ya da kesmeyip bırakmanız hep Allah'ın izniyle olmuştur. Onun, yoldan çıkanları zayıf duruma düşürmesi içindir.

006 Allah'ın, onlardan alınanlardan *'o yasal savaşta elde edilen mallardan'* Elçisine verdiği paya gelince, siz onun için ne at sürdünüz, ne de deve.

Allah kimi dilerse ona Elçisini üstün kılar.

Allah'ın gücü her şeye yeter!

007 Allah'ın, *'yasal bir savaşta'* ele geçirilen ülkelerden alınan mallardan Elçisine verdiği pay, Allah için, Elçisi için, yakınlar, yetimler, yoksullar ve yolda kalmışlar içindir. Mallar, zenginleriniz arasında elden ele dolaşan bir servet olmasın diye.

Peygamber size neyi verdiyse onu alın, size neyi yasakladıysa ondan da sakının!

'Şu ayet, Peygambere itaat etmenin, onun söylediklerini yapmanın, yolunda yürümenin önemini vurgulamaktadır. Peygambere itaat Allah'a itaatle yan yana anılmakla, ona uymanın aynı zamanda Allah'a itaat etmek manasına geldiği gösterilmiştir. Sünnetin önemini kavrayamayanların kulakları çınlasın!'

Allah'tan sakının! Çünkü, Allah'ın azabı çetindir!

008 Bir de dinleri için göç eden yoksul göçmenler içindir. Onlar yurtlarından sürüldüler, mallarından ayırıldılar. Allah'ın lütfunu ve rızasını ararlar. Allah'a ve Elçisine yardım ederler. İşte onlardır sadıklar!

'Sözü özüne uyanlar, sözleştiklerini yapanlar, gerçeği tereddütsüz onaylayanlar, dinlerinde sadakat gösterenler.'

009 Onlardan önce yer tutup inananlar, kendilerine göç ederek gelenlere sevgi beslerler. Onlara verilenden dolayı gönüllerinde olumsuz bir duygu hissetmezler. Kendileri darlıkta da olsalar onları tercih ederler. Bunlar, tutkularından korunabilenlerdir. İşte bunlardır murada erenler!

'Kendisi darda da olsa kardeşini kendine tercih etmek, diye özetlenebilecek olan bu ahlakî ilkeye "îsar" denir. Muhacirleri, yani göçmen kardeşlerini bağırlarına basan, onlara akıl almaz bir konukseverlik örneği gösteren Medineli Müslümanlar, yani "Ensar" bu niteliklerinden dolayı övülmüştür.'

059.
010 Onlardan sonra gelenler derler:
“Rabbimiz!
Bizi ve bizden önce inanan kardeşlerimizi affet!
İnananlar için gönüllerimizde kin bırakma.
Rabbimiz! Şüphesiz, sen acıyansın, merhamet edensin!”
011 İnanmayıp da inanır gibi görünen ikiyüzlüleri görmedin mi! Kendilerine daha önce kitap verilenlerden olan kâfir kardeşlerine, “Eğer siz yurdunuzdan sürgün edilirseniz, emin olun biz de sizinle birlikte çıkar gideriz. Sizin zararınıza olarak asla kimseye uymayız. Eğer savaşa girişirseniz, mutlaka size yardım ederiz” diyorlar.
Allah onların yalancı olduklarına tanıklık eder!
‘Sözlerini asla tutmayacaklar. Çünkü, yapıları gereği dönektirler. Allah onları biliyor, tanıklık ediyor.’
012 Onlar sürgün edilecek olsalar, bunlar onlarla beraber asla gitmezler. Savaşa tutuşmuş olsalar, kesinlikle yardıma koşmazlar. Yardıma gitseler bile, mutlaka geri dönüp kaçarlar. Sonra yardım da görmezler!
013 Onların, içlerinde size karşı duydukları korku, Allah’a olan korkularından daha şiddetlidir.
Böyledir, çünkü onlar anlamayan bir topluluktur!
‘Ahireti düşünmezler. Yargılanma gerçeğini kavrayamazlar. Bütün kaygıları dünya hayatıyla ilgili olduğu için sizin onu bozmanızdan korkarlar. Anladıkları tek dil budur.’
014 Korunaklı sitelerinde, siperler arkasında bulunmaksızın sizinle topluca savaşmayı göze alamazlar. Aralarında çekişmeleri şiddetlidir. Onları toplu sanırsın, oysa kalpleri darmadağındır. Çünkü, onlar akıllarını kullanmayan bir topluluktur.
015 Bunlar, kendilerinden bir süre önce giden, yaptıklarının cezasını tadanlara benziyorlar.
Onlara acıklı bir azap vardır!
016 Hâlleri şeytanın hâline benziyor. Şeytan, insana, “İnkâr et!” dedi. O inkâr edince, “Ben senin yaptıklarından sorumlu değilim. Âlemlerin Rabbi olan Allah’tan korkarım” deyiverdi.

059.
017 Bu nedenle, her ikisinin de sonu içinde sonsuza kadar kalacakları ateş olacaktır. Çünkü, zalimlerin cezası budur!
018 Ey inananlar! Allah’tan sakının! Her insan yarını için ne hazırladığına bir baksın.

Allah'tan sakının! Çünkü, Allah yapıp ettiklerinizden haberlidir.

019 Allah'ı unutan, Allah'ın da onları kendilerine unutturduğu kimseler gibi olmayın. Onlar yoldan çıkmış azgınlardır!

'Kendilerini unuturlar. Dünyaya geliş sebebini düşünmezler. Ahirete hazırlık yapmazlar. Ömür sermayelerini boş yere tüketirler. Kararsız dünyasını kalıcı zannederler. Uzun emeller beslerler. Sonunda ecelleri gelir. Hakikati anlarlar. Anlarlar ama ne fayda! İş işten geçmiştir!'

020 Cehennemliklerle cennetlikler bir olmaz! Sadece cennetlikler kurtuluşa erebilmişlerdir.

021 Biz bu Kur'an'ı bir dağa indirseydik, sen onu Allah korkusundan ezilmiş, paramparça olmuş görürdün.

Belki düşünürler diye insanlara örnekler veriyoruz.

022 Kendisinden başka ilah olmayan Allah, görünmeyen âlemleri de bilir, görünenleri de. Bütün yaratıklara ayrım yapmaksızın merhamet edendir. Her bireye özel olarak merhametini yöneltendir.

023 Kendisinden başka ilah olmayan Allah, melik, kuddus, selâm, mümin, müheymin, azîz, cebbar, mütekebbirdir.

'Meliktir, göklere, yere ve ikisi arasındakilere hükmeder. Kuddustur, eserlerini maddi manevi kusurlardan, kirlerden arındırır. Selâmdır, kullarını selâmete çıkarır, onlara esenlik verir. Mümindir, kalplerde iman nurunu yaratır, kullarına güven verir. Müheymindir, varlıkları sürekli olarak gözetip korur. Azizdir, üstün, yenilmez, sınırsız gücün sahibidir. Cebbardır, istediklerini mutlaka yaptırır. Mütekebbirdir, sonsuz büyüklüğünü eserleriyle gösterir.'

Allah, kendisine yakıştırılmak istenen ortaklardan sonsuz derecede yücedir!

024 Allah, halık, barî, musavvirdir.

'Halık, yani her şeyi yaratandır. Barîdir, eserlerini noksansız, kusursuz, ayıpsız yaratandır. Musavvirdir, bütün varlıklara apayrı suretler verir.'

En güzel isimler onundur!

Göklerde ve yerde olan bütün yaratıklar onu tesbih ederler.

'Kusurlardan ırak olduğunu dile getirerek, yüce niteliklerini anarak ona kulluk ederler. Konuşabilenler, hem hâlleri, hem dilleriyle, konuşamayanlarsa kendilerine verilen görevleri yapmak suretiyle ibadet ederler.'

O, azîzdir, hakîmdir.

'Azîzdir, üstün, yenilmez, sınırsız gücü vardır. Hakîmdir, her işini nice gayeler gözeterek yapar.

....

060. MÜMTEHİNE SURESİ

‘Mümtehine, “imtihan olunan, sınanan, denenen” demektir. Dünya bir imtihan meydanıdır. İnsan ise sınanmaktadır. İradesi vardır, özgürdür. İnanır ya da inanmaz. İyiyi de seçebilir, kötüyü de. Günahlar da işleyebilir, sevaplar da. Sınav süresince kendisine engel olunmaz. Çünkü, dinde zorlama yoktur. Peygamberlerin görevi gerçekleri bildirmekten ibarettir. İnsan, sonunda yaptıklarının hesabını verir. Ya sınavı geçer cennete gider ya da kalır cehenneme düşer.’

Bismillahirrahmanirrahîm.

001 Ey inananlar! Benim de düşmanım, sizin de düşmanınız olanları dost edinmeyin!
Onlar, size gelen gerçeği inkâr etmişken, siz onlara sevgi gösteriyorsunuz!
Rabbiniz olan Allah'a inandınız diye, Peygamberi ve sizi yurdunuzdan çıkarıyorlar.
Eğer sizler benim yolumda savaşmak ve rızamı kazanmak için yola çıkmışsanız onlara nasıl sevgi gösterirsiniz!
Ben, sizin gizlediğinizi de bilirim, açığa vurduğunuzu da.
Sizin aranızda olup da onlara sevgi gösteren kimse doğru yoldan sapmıştır.
002 Onlar sizi yenerlerse, size düşman olurlar. Size kötülük etmek için ellerini ve dillerini uzatırlar. İnkârcı olmanızı isterler.
003 Şüpheniz olmasın, ne akrabalarınız, ne de çocuklarınız size fayda vermez. Allah, kıyamet günü aranızı ayırır.
Allah bütün yapıp ettiklerinizi görendir!
004 İbrahim’le yanındakilerde size güzel bir örnek vardır.
Onlar, putlara tapan toplumlarına şöyle seslenmişlerdi:
“Biz kesinlikle sizden de, sizin Allah’tan başka taptıklarınızdan da uzağız. Sizin inandıklarınızı biz inkâr ediyoruz. Sizinle aramızda, siz bir olan Allah’a inanıncaya kadar sürecek bir düşmanlık ve nefret olacaktır!”
İbrahim’in, babasına, “Senin için af dileyeceğim. Benim, Allah’tan sana gelecek herhangi bir şeyi savmaya gücüm yetmez” demesi bunun dışındadır.
‘Sonra da şöyle yalvardılar:’
“Rabbimiz! Biz sana güveniyoruz, sana yöneliyoruz, dönüşümüz de sanadır!
005 “Rabbimiz! Bizi, inkâr edenler için deneme konusu yapma. Bizi bağışla!
Ey Rabbimiz! Sen azîzsin, hakîmsin!”
‘İzzetlisin, onurlusun, üstün gücü olansın. Hikmet sahibisin, her işini nice gayeler gözeterek hikmetle yaparsın.’

060.
006 Andolsun, size onlarda, Allah’a ve ahiret gününe ümit besleyenler için güzel bir örnek vardır.
Kim yüz çevirirse bilsin, o sınırsız zengindir, bütün övgülere layık olandır.
007 Allah’ın, sizinle düşmanlarınız arasında bir sevgi oluşturması umulabilir.
Allah’ın gücü her şeye yeter!
O, günahları bağışlayıcıdır, merhamet edicidir.
008 Allah, sizinle din için savaşmayan, sizi yurdunuzdan sürgün etmeyen kimselere iyilik etmenizi, onlara karşı âdil davranmanızı yasaklamaz.
Allah, âdil olanları sever.
‘Âdil olanları, yani adalete uyanları, hak sahibine hakkını verenleri, dengeli davrananları.’
009 Allah, ancak sizinle din için savaşanları, sizi yurtlarınızdan sürgün edenleri, sürgüncülere yardım edenleri dost edinmenizi yasaklar.
Kim onlarla dost olursa, işte zalimler onlardır!
010 Ey inananlar! İnanan kadınlar göç ederek size geldiklerinde onları sınayın.
Allah onların imanlarını daha iyi bilir.
Sınama üzerine onların inanan insanlar olduklarını anlarsanız inkârcılara geri vermeyin.
İnanan kadınlar inkârcılara helal olmaz.
İnkâr eden erkekler de inanan kadınlara helal olmaz.
Harcadıkları mehiri *‘evlenme bedelini’* inkârcılara geri verin.
Sizin, o inanmış kadınlarla mehirlerini vererek evlenmenizde bir günah yoktur.
İnkar edenleri nikahınız altında tutmayın. Harcadıklarınızı onlardan isteyin. İnkâr edenler de harcadıklarını istesinler.
Bunlar size Allah’ın hükmüdür, aranızda hüküm veriyor.
Allah, sınırsız ilim sahibidir, her işini nice gayeler gözeterek yapar.
011 Hanımlarınızdan biri sizi bırakıp inkâr edenlere giderse, siz de bunun acısını çıkarırsanız, hanımları gitmiş olanlara harcadıkları kadarını verin.
‘Onları yasal bir savaşta yener de ganimet elde ederseniz, hanımı gidenlerin zararını ödeyin, ona yardımcı olun.’
İnandığınız Allah’a karşı gelmekten sakının!

....

060.
012 Ey Peygamber! İnanan kadınlar sana gelip de, Allah’a hiçbir şeyi ortak

koşmayacakları, hırsızlık yapmayacakları, zina etmeyecekleri, çocuklarını öldürmeyecekleri, hiç yoktan bir yalan uydurup iftira etmeyecekleri, sana asla başkaldırmayacakları konusunda el verecekleri zaman, onlara el ver. Onlar için Allah'tan bağışlanma dile.

Allah, günahları bağışlayıcıdır, merhamet edicidir.

'Teslim ve kabul işareti olarak el vermeye "biat" denir. Bir tür seçimdir. El veren kişi karşısındakinin yasalarını, yönetim biçimini, uygulamalarını kabul ediyor demektir. Peygambere el vermek daha da anlamlı bir davranıştır.'

013 Ey inananlar! Allah'ın gazabına uğramış bir toplumu dost edinmeyin.

İnkarcıların kabirde bulunan kimselerden umutlarını kesmeleri gibi, onlar da ahiretten umutlarını kesmişlerdir.

061. SAFF SURESİ

'Saff, "saf, düzenli bir biçimde dizilmek, omuz omuza vermek" demektir. Surede, müminlerin omuz omuza vererek saf tutmaları, iyi olanı buyurmak, kötü olanı önlemek üzere birlikte çalışmaları övülmektedir.'

Bismillahirrahmanirrahîm.

001 Göklerde ve yerde olanlar Allah'ı tesbih ederler.

'Yüce niteliklerini anarak, kendilerine verilen görevi yaparak kulluk ederler.'

O, izzetlidir, onurludur, üstün gücü olandır, her işini nice gayeler gözeterek yapar.

002 Ey inananlar! Niye yapmayacağınız şeyi söylüyorsunuz!

003 Söyleyip de yapmamanız Allah katında pek çirkindir.

004 Allah, kurşunla kenetlenmiş bir bina gibi saf tutarak kendi yolunda çarpışanları sever.

005 Bir zamanlar Musa, halkına, "Benim size Allah tarafından gönderilmiş bir elçi olduğumu bilmenize rağmen beni niçin incitiyorsunuz!" demişti.

Onlar sapkınlık ettiler. Allah da kalplerini saptırdı.

Allah, yoldan çıkmış azgınları doğru yola eriştirmez!

....

061.

006 Meryem oğlu İsa da, "Ey İsrailoğulları! Ben, Allah'ın size gönderdiği elçisiyim. Benden önce gelen Tevrat'ı onaylamak, benden sonra gelecek Ahmed isimli bir peygamberi

müjdelemek üzere gönderildim.”

Sonra o, onlara kesin belgelerle, mucizelerle gelince, “Bu, apaçık bir büyüdür!” dediler.

007 Müslüman olmaya davet edilip gelmeyen, Allah’a karşı yalan uydurandan daha zalim kim olabilir!

‘Müslüman, bir daha geri almamak üzere kendini teslim eden demektir. İslâm, Âdem aleyhisselâmdan itibaren bütün peygamberlerin ortak dininin adıdır. Hazreti Muhammed aleyhissalatü vesselâma inananların ismi olmuştur.’

Allah, zalimleri doğru yola eriştirmez!

008 Allah’ın nurunu ağızlarıyla söndürmek istiyorlar. Allah nurunu tamamlayacaktır! İnkâr edenler bundan hoşlanmasalar da!

009 Dinini bütün dinlere üstün kılmak üzere, rehberlik etmesi ve gerçek dini yayması için Elçisini gönderen odur. Allah’tan başkasına ilahlık yakıştıranlar bundan hoşlanmasalar da!

010 Ey inananlar! Sizi acı verici bir azaptan kurtaracak bir alışveriş yolunu size göstereyim mi?

011 Allah’a ve Elçisine inanır, Allah yolunda mallarınızla, canlarınızla cihad edersiniz.

‘Cihad edersiniz, var gücünüzle çaba harcarsınız, gerekirse savaşırsınız.’

Bilirseniz, sizin için en hayırlısı budur!

012 Böyle yaparsanız, Allah günahlarınızı affeder. Sizi, altında ırmaklar akan cennetlere girdirir. Sonsuz mutluluk cennetlerinde pek hoş evlere yerleştirir.

İşte budur büyük kurtuluş!

013 Hoşunuza gidecek bir şey daha var: Allah katından bir yardım ve yakın bir fetih!

İnananlara müjde ver!

014 Ey inananlar! Allah yolunun yardımcıları olun!

Nitekim, Meryem oğlu İsa, “Allah yolunda kimler bana yardımcı olacak?” dedi.

Havariler, “Biz Allah yardımcılarıyız!” dediler.

İsrailoğullarının bir kısmı inandı, bir kısmı inkâr etti.

Biz, inananları düşmanlarına karşı destekledik, bu nedenle onlar üstün geldiler.

....

062. CUMA SURESİ

‘Cuma, “toplanma, haftanın en kutlu günü, haftada bir kılınan farz namaz” demektir. Her kitabi dinin önemli bir günü vardır. Yahudilerinki cumartesi, Hıristiyanlarınki pazar, Müslümanlarınki ise cuma günüdür. Gerçi, Allah’a her zaman ibadet etmek gerekir, ama bazı özel zamanların bulunması da hayatın ritmine uygundur. Sene içinde ramazan ayı

neyse, hafta içinde de cuma günü odur. Surede, Müslümanların toplanıp bir araya gelmelerinin önemine de bir atıf vardır. Nitekim, cemaatle kılınan namazın sevabı, yalnız kılınan namazınkinden yirmi beş kat daha fazladır.'

Bismillahirrahmanirrahîm.

001 Göklerde ve yerde bulunan varlıkların hepsi Allah'ı tesbih ederler.

'Hâlleriyle, kusurlardan ırak olduğunu dile getirir, yüce niteliklerini anar, kendilerine verilen görevleri yaparak kulluk ederler.'

O, melik, kuddus, aziz, hakimdir.

'Meliktir, mülkün sahibidir, göklere, yere, ikisi arasındakilere hükmeder. Kuddustur, eksiklerden, kusurlardan ıraktır, bütün varlıkları maddi manevi kirlerden arındırır. Azizdir, üstün, yenilmez, sınırsız gücü vardır. Hakimdir, her işini hikmetle yapar, eserlerini yaratırken faydalar gözetir.'

002 Allah, ümmi kimselere kendi aralarından bir Peygamber gönderdi. Onlara onun ayetlerini okuyor, kitabı ve hikmeti belletiyor, onları arındırıyor. Oysa bundan önce açık bir sapkınlık içindeydiler.

'Ümmi, okuma yazma bilmeyen demektir. Burada, kendilerine kitap verilmeyen manasında kullanılmıştır. Arap kavmi, Kur'an inmeden önce kitap nedir, peygamber nedir, yeterince bilmezdi. Ellerinde kitapları yoktu. Oysa, aynı dönemlerde gerek Hıristiyanların, gerekse Yahudilerin ellerinde kitapları vardı, onları okuyorlardı.'

003 Başka insanlara da gönderdi. Fakat onlar henüz katılmadılar

'Kur'an gelecekteki insanların da kitabıdır. İleride başka insanlar da ona muhatap olacaklar. Sadece belli bir halka, sınırlı bir bölgeye inmemiştir.'

O, azizdir, hakimdir.

'İzzetlidir, onurludur, üstündür, yenilmez gücü olandır. Hikmet sahibidir, her işini nice gayeler gözeterek hikmetle yapar.'

004 Bu, Allah'ın lütfudur, kimi dilerse ona verir.

Allah büyük lütuf sahibidir.

'Peygamberlik bir lütuftur. Kur'an'ın inişi bir rahmettir. Allah, nimetini kimi dilerse ona verir. Niye bana verilmedi de ona verildi demenin anlamı yoktur. İnsanları en iyi bilen Allah öyle istemiştir. Rahmete itiraz eden rahmetten mahrum kalır!'

005 Tevratla yükümlü tutulup da onu uygulamayanların durumu, yığınlarla kitap taşıyan merkebin durumu gibidir.

Allah'ın ayetlerini yalanlamış olan bir halkın misali ne kötüdür!

Allah, zalim kimseleri doğru yola eriştirmez!

006 Onlara, "Ey Yahudiler!" de, "Siz öbür insanlardan ayrı olup kendinizi Allah'ın dostu sanıyorsunuz, doğru söyleyen kimselerseniz haydi ölümü isteyin!"

'Madem Allah'ın sevgili kullarısınız, seven sevgilisini arzulamaz mı! Sizin de ölüm yoluyla ona kavuşmayı istemeniz gerekir. Kur'an, bunu söylemekle, Yahudi milletinin dünya hırsına işaret etmiştir. Onlar dünyaya tutkundurlar. Ölümü asla istemezler. İşledikleri suçlar buna en büyük engeldir.'

007 Elleriyle yapıp ettikleri yüzünden onu asla istemezler.

Allah zalimleri çok iyi bilir!
008 “Kaçtığınız o ölüm sizi mutlaka yakalayacaktır! Sonra da, görünmeyeni de, görüneni de bilen Allah’a döndürüleceksiniz. O size bütün yaptıklarınızı bildirecek!” de.

....

062.
009 Ey inananlar! Cuma namazı için çağırılınca alışverişi bırakın, hemen Allah’ın zikrine koşun.
Eğer bilirseniz, sizin için en iyisi budur.
‘Allah’ın zikrine, yani en mükemmel zikir olan namaza koşun... Namaz, bütün ibadet biçimlerini içine alan bir ibadettir. Allah’ı anmanın en güzel yoludur.’
010 Namaz kılınınca yeryüzüne yayılın. Allah’ın nimetlerinden nasibinizi arayın. Allah’ı çok anın ki kurtuluşa eresiniz!
‘Cuma günü alım satım yapmanız, çalışmanız size yasaklanmamıştır, namazı ihmal etmeksizin işinizi yapabilirsiniz.’
011 Oysa, bir alım satım fırsatı ya da eğlence imkânı görünce, hemen ona fırlarlar, seni ayakta bırakıverirler.
“Allah katında olan, eğlenceden de, alım satımdan da hayırlıdır. Çünkü, Allah rızk verenlerin en hayırlısıdır” de.

063. MÜNAFIKUN SURESİ

‘Münafıkun, “münafıklar, aslında inanmayıp da inanır görünenler, ikiyüzlüler” demektir. Nifak ve münafık kelimeleri “nafika” kelimesinden türetilmiştir. Nafıka, bir tür tarla faresinin gizli yuvasının adıdır. Bu kurnaz hayvanın iki yuvası bulunur. Asıl yuvasına “kasia” adı verilir, ikinci ve gizli olan yuvasına ise “nafika” denir. Fare, tehlike anında bu gizli yuvaya saklanır, kendini emniyete alır. Onun bu davranışıyla ikiyüzlü münafığın davranışı arasında bir benzerlik olduğu açıktır.’

Bismillahirrahmanirrahîm.

001 O münafıklar sana, “Senin, Allah’ın elçisi olduğuna tanıklık ederiz” dediler. Allah biliyor, sen elbette onun elçisisin!

Allah da, şüphesiz o münafıkların yalancı olduklarına tanıklık eder!
002 Onlar yeminlerini siper yapıp Allah yolundan menettiler.
Yaptıkları eylemler gerçekten de pek çirkin!
003 Çünkü, önce inanıp sonra da inkâr ettiler. İşte bu yüzden kalplerine mühür basılmıştır, artık kavrayamazlar.
‘Yoksa, durup dururken Allah onlara haksızlık etmiş değildir. Kendileri bir tercih yaptılar, inanmamayı seçtiler, Allah da sonucu yarattı, kalplerini mühürledi.’
004 Onları gördüğün zaman, dış görünüşleri hoşuna gider.
Konuştukları zaman sözlerine kulak verirsin.
Birbirine dayalı keresteler gibidirler.
‘Kendilerinden emin bir görünüşleri vardır. Kalıplı, endamlı, ense kulak yerinde, kalantor kimselerdir. Fakat görünüşte böyledirler. Dışa aldanmamak gerekir.’
Her yüksek sesi kendilerine yönelik bir tehlike sanırlar.
Onlar düşmandır!
Onlardan sakın!
Allah canlarını alsın, nasıl da tersine çevriliyorlar!

....

063.
005 Onlara, “Gelin de Allah’ın elçisi sizin için bağışlanma dilesin” denilince kafalarını çevirirler.
Büyüklük taslayarak yan çizdiklerini görürsün.
006 Onlar için bağışlanma dilesen de, dilemesen de, birdir.
Allah onları asla bağışlamaz.
Allah, yoldan çıkmış azgınlara doğru yolu göstermez!
‘Çünkü, onların böyle bir talepleri yoktur, seçimlerini bu yönde kullanmamaktadırlar. Oysa, inanmak bir tercih işidir.’
007 Onlar, “Peygamberin yanındakilere yardımlık vermeyin de etrafından dağılsınlar” diyorlar.
Oysa, göklerin ve yerin hazineleri Allah’ındır. Fakat münafıklar bunu anlamazlar!
008 “Şehre dönersek, güçlü olanlar güçsüzleri oradan defedecek” diyorlar.
Oysa bütün güç Allah’ın, Elçisinin ve inananlarındır, ama münafıklar bunu bilmezler!
‘Çünkü, kalpleri mühürlüdür. İlahi sırlara akıl erdiremezler’!
009 Ey inananlar! Mallarınız ve evlatlarınız sizi Allah’ı anmaktan alıkoymasın. Bunu yapanlar, zarara uğrayanlardır.
010 Ölümü gelen kimsenin, “Rabbim, bana biraz süre versen de ben de karşılıksız yardımlar yapıp iyilerden olsam!” diyeceği zaman gelmeden önce, size rızk olarak verdiklerimizden yerli yerince harcayın.
011 Allah, eceli gelen bir insanın ölümünü asla ertelemez.

Allah, bütün yapıp ettiklerinizden haberlidir!

....

064. TEĞABÜN SURESİ

‘Teğabün, ‘kâr ve zarar, kayıp ve kazanç’ demektir. Bu kelime dokuzuncu ayette geçmektedir.’

Bismillahirrahmanirrahîm.

001 Göklerde ve yerde bulunan varlıkların hepsi Allah’ı tesbih ederler.
‘Onun yüce niteliklerini anar, kendilerine verilen görevleri yaparak ona kulluk ederler.’
Mülk, onundur. Hamdin tamamı onadır. Onun gücü her şeye yeter.
‘Mülk, hâkimiyet, egemenlik, yönetim yetkisi demektir. Hamd, şükrü de içine alan özel bir övgü biçimidir.’
002 Sizi o yarattı. Kiminiz inkâr ettiniz, kiminiz inandınız.
Allah her ne yaparsanız görüyor.
‘Sizi sınadı, imana davet etti, kulluk edin dedi. İçinizden inanan da oldu, inanmayan da. Kimileri kazandı, kimileri kaybetti.’
003 Gökleri ve yeri hak üzere *‘dengeli, yerli yerinde’* yarattı. Size biçim verdi. Biçimlerinizi pek güzel yaptı. Dönüş de onadır!
004 Göklerde ve yerde olanları bilir. Gizlediklerinizi de, açığa vurduklarınızı da bilir. Allah, gönüllerde saklı sırları bilendir.
005 Daha önce inkâr edenlerle ilgili bilgiler size ulaşmadı mı?
Onlar yaptıklarının azabını tattılar. Kendilerini bekleyen can yakıcı bir azap vardır.
‘Bu dünyada bir azap tattılar. Fakat işleri bitmedi, bir azap da ahirette var, onları bekliyor.’
006 Kendilerine kesin delillerle gelen peygamberleri, “Bir insan mı bizi doğru yola eriştirecek!” diyerek inkâr edip yüz çevirdiler.
Allah da hiçbir şeye ihtiyacı olmadığını gösterdi.
Allah, sınırsız zengindir, bütün övgülere layık olandır.
007 İnkâr edenler, ölümlerinden sonra asla diriltilmeyeceklerini sanıyorlar.
“Hayır!” de, “Rabbime andolsun, diriltilip kaldırılacaksınız. Sonra da, yaptıklarınız size bildirilecek. Bu, Allah’a göre kolay bir iştir.”

008 Öyleyse Allah’a, Elçisine ve Kur’an’a inanın.
Allah yapıp ettiklerinizden haberlidir!
009 Sizi kâr zarar günü olan toplanma gününde mahşer yerinde toplar.
Allah’a inanıp da güzel işler yapanların çirkin işlerini örter. Onları, sonsuza kadar kalmak üzere altında ırmaklar akan cennetlere girdirir.
İşte budur büyük kurtuluş!

064.
010 İnkâr edip ayetlerimizi yalanlayanlar ise ateş arkadaşlarıdırlar. Sonsuza kadar orada kalacaklar!
Ne kötü bir dönüş yeri!
011 Başa gelen her musibet Allah’ın izniyle gelir.
Allah, kendisine inanan kulunun kalbine hidayet verir.
‘Hidayet, yani doğru yola erişme nimeti, doğruyu sezme özelliği.’
Allah her şeyi bilir!
012 Allah’a itaat edin! Peygambere itaat edin! Yüz çevirirseniz bilin, Elçimize düşen apaçık bildirmekten ibarettir.
013 Allah’tan başka ilah yoktur! İnananlar, sadece Allah’a güvensinler!
014 Ey inananlar, bilin! Eşlerinizden ve çocuklarınızdan size düşman olan da vardır. Onlardan sakının!
Eğer kusurlarını affeder, görmezlikten gelir, örterseniz, Allah bağışlayıcıdır, merhametlidir.
‘Sizi dininizi yaşamaktan alıkoyarlar, günahlara daldırırlar, yoldan çıkarırlar. Karım, kocam, kızım, oğlum derken Allah’ı unutursunuz. Onlara rahat bir hayat yaşatmak adına ahiretinizi mahvedersiniz. Onlar da sizi buna yönlendirirler, farkına varsınlar ya da varmasınlar şeytanın işini yaparlar. Şeytan ise sizin apaçık düşmanınızdır. Aileniz sizin zayıf yönünüzdür, dikkat edin, sakının!’
015 Gerçekten, mallarınız ve evlatlarınız fitnedir.
‘Fitne kelimesi burada sınanma aracı manasında kullanılmıştır. Kendisiyle insanın iyi ya da kötü hali ortaya çıkartılan şeydir. Nitekim, halis mi, katkılı mı olduğunu anlamak için altını ateşte eritirler, bu işleme fitne derler. Fitne ateştir, insanın özünü ortaya çıkarır!’
Büyük ödül ise Allah katındadır.
016 Allah’tan var gücünüzle sakının!
Dinleyin, itaat edin. Size rızk olarak verilenlerden ihtiyacı olanları da faydalandırın. Kendiniz için iyilik yapın. Olumsuz tutkularından korunan, kurtulur.
017 Eğer Allah’a güzel bir borç verirseniz, Allah onu sizin için kat be kat artırır,

günahlarınızı bağışlar.

‘Güzel bir borç verirseniz, yani onun rızası uğruna harcama yaparsanız. Böyle yapanın fani malı bakileşir. Serveti ahirete intikal eder. Hem de katlanmış olarak!’

Allah, şükrün karşılığını verendir, kullarını cezalandırmakta acele etmeyendir.

018 Görülemeyeni de bilir, görülebileni de.

O, izzetlidir, onurludur, güçlüdür, yenilmezdir, her işini nice gayeler gözeterek yapar.

....

065. TALAK SURESİ

‘Talak, “boşanma, nikah sözleşmesini ortadan kaldırma” demektir. Surede, boşama konusu anlatılmış, konuyla ilgili hükümler açıklanmıştır.’

Bismillahirrahmanirrahîm.

001 Ey Peygamber! Kadınları boşamak niyetindeyseniz bekleme süresi içinde boşayın ve süreyi sayın.

Rabbiniz Allah’tan korkun!

Onları, apaçık bir edepsizlik yapmaları hâli bir yana, evlerinden çıkarmayın. Kendileri de çıkmasınlar.

Bunlar, Allah’ın yasalarıdır.

Kim Allah’ın yasalarını çiğnerse kendine yazık eder.

Ne bilirsin, belki de Allah, onun ardı sıra yeni bir durum meydana getirir.

‘Allah, boşamayı üçer aylık dönemlere yaymıştır. Erkek birinci kez boşarsa, kadın üç âdet dönemi geçirene kadar evde bekler. Koca pişman olursa, geri döner, evlilik sürdürülür. İkinci boşamada da böyle yapılır. Üçüncü kez boşama olursa, artık geriye dönüş yoktur, kadın ona haram olur. Üç boşama hakkının birden kullanılması da aynı sonucu meydana getirir.’

002 Bekleme süresinin sonuna vardıklarında, ya onları uygunca tutun ya da onlardan uygunca ayrılın. İki âdil kişiyi olanlara tanık edin.

Allah için tanıklık görevini güzel yapın.

Allah’a ve ahiret gününe inanana verilen öğüt budur.

Kim Allah’tan sakınırsa, Allah ona bir çıkış yolu yapıverir.

003 Onu, hiç hatırına gelmeyen yerden rızklandırır.

Kim Allah’a dayanırsa, Allah ona yeter.

Allah, emrini yerine getirendir.
Allah, her şey için bir ölçü belirlemiştir.
004 Âdetten kesilen kadınlarınız hakkında kuşkunuz varsa, şunu bilin: Onların ve henüz âdet görmeyenlerin bekleme süresi üç aydır.
Hamilelerin bekleme süresi yüklerini bırakmalarına kadardır.
Kim Allah'tan sakınırsa, Allah ona kendi işinde bir kolaylık verir.
005 Allah'ın size indirdiği emri budur.
Kim Allah'tan sakınırsa, Allah onun kabahatlerini örter, ödülünü büyütür.

....

065.
006 Onları, gücünüz oranında, evinizin bir yerinde oturtun. Baskı yaparak kendilerine zarar vermeyin!
Hamileyseler, yüklerini bırakana kadar nafakalarını verin!
Sonra, sizin hesabınıza emzirirlerse ücretlerini de verin! Emzirme konusunda aranızda uygun biçimde anlaşın. Eğer anlaşamazsanız, onu başka bir kadın emzirir.
'Sütanne ücretle tutulmuşsa, parasını baba verir.'
007 Serveti olan servetinden nafaka versin. Rızkı dar olan, Allah kendisine ne verdiyse ondan nafaka versin.
Allah, bir kimseye ne verdiyse, onu ondan sorumlu tutar.
Allah, bir zorluktan sonra bir kolaylık yaratır.
008 Rablerinin ve onun elçilerinin buyruğundan uzaklaşıp azmış nice topluluklar vardır. Biz onları çetin bir hesaba çektik. Sonra, görülmemiş bir azaba çarptırdık.
009 Onlar, yapıp ettiklerinin karşılığını tattılar. İşlerinin sonu yıkım oldu.
010 Allah, onlar için pek şiddetli bir azap hazırladı.
Allah'tan sakının ey temiz akıllı inananlar!
Allah size bir zikir indirdi.
'İçinde güzel öğütler bulunan bir kitap indirdi. Onu okuyun, öğrenin, uygulayın. O sizi doğru yola eriştirir. O bir rehberdir. İnsanın son kitabıdır.'
011 İnanıp da güzel işler yapanları karanlıklardan nura çıkarmak üzere, size Allah'ın apaçık ayetlerini okuyan bir Peygamber göndermiştir.
Kim Allah'a inanır da güzel davranışlar sergilerse, Allah onu, içinde temelli ve sonsuza kadar kalınacak, altında ırmaklar akan cennetlere girdirir.
Allah ona güzel bir rızk vermiş demektir.
012 Allah, yedi göğü, yerde de onun mislini yaratandır.
Allah'ın her şeye gücü yeter. İlmiyle her şeyi kuşatmıştır. Bunu bilesiniz diye gökten yere sürekli emirler iniyor.
'Yedi rakamı çokluk bildirir. Bu durumda, yaratılan gökler yedi de olabilir, daha fazla da. Yedi gök yedi ayrı âlem demektir. Hepsi kâinatın temel maddesi olan esîrin farklı

oluşumlarıdır. Bize görünen sadece maddî göktür, görünen âlemdir. Bir sıvının su, buz, buhar olmak üzere üç hâli olduğu gibi, esîr maddesinin de yedi ya da daha fazla hâli bulunabilir. Her biri ayrı bir âlem demektir. Yer de onun mislidir. O da tabakalar hâlindedir.'

....

066. TAHRİM SURESİ

'Tahrim, "haram kılma, yasaklama" demektir. Sure, adını Hazreti Muhammed aleyhissalâtü vesselâmın bazı nimetleri kendine yasak etmesinden alır. Bu olaydan birinci ayette söz edilmektedir.'

Bismillahirrahmanirrahîm.

001 Ey Peygamber! Niçin, hanımlarını memnun etmek üzere, Allah'ın sana helal kıldıklarını kendine haram ediyorsun!
Bununla beraber, Allah gafurdur, rahimdir.
'Gafurdur, günahlarınızı, hatalarınızı, kusurlarınızı bağışlar, siler. Rahimdir, sınırsız merhameti vardır, her birinize özel olarak merhamet eder.'
002 Allah, yeminlerinizi bozmanıza izin verdi.
Allah sizin velinizdir.
O alimdir, hakimdir.
'Velinizdir, dostunuzdur, yardımcınızdır, hep sizinledir, sizi korur, gözetir. Alimdir, sınırsız ilmi vardır, her şeyi bilir. Hakimdir, her işi hikmetle yapar, nice gayeler gözetir.'
003 Peygamber, hanımlarından birine bir sır söylemişti, hanımı da onu başkalarına haber verdi.
Allah, olup biteni Peygambere açıkladı. Peygamber, sözün bir kısmını söyledi, bir kısmını söylemedi.
Peygamber bunu hanımına haber verince, hanımı, "Bunu sana kim haber verdi?" dedi.
Peygamber de, "Bir alim, bir habir haber verdi" dedi.
'Allah habirdir, haberlidir, kim ne yapsa mutlaka onun ondan haberi vardır. Çünkü, isimlerinin etkisiyle her yerdedir. Bir iş bir işe engel olmaz. Her şeyi aynı anda bilir, ister, yapar.'
004 *'Ey Peygamber hanımları!'* İkiniz de tevbe ederek Allah'a yönelin, çünkü her ikinizin de kalbinde kayma olmuştur.

Peygambere karşı birbirinizi desteklerseniz bilin, Allah, Cebrail ve inananların iyileri onun dostu ve yardımcılarıdırlar. Öbür melekler de ona yardımdan geri durmazlar.

005 O sizi boşarsa, Rabbi ona sizden daha hayırlı olan, inanan, teslim olan, uyumlu davranan, tevbe eden, ibadet eden, oruç tutan dul ve bakire eşler verebilir.

006 Ey inananlar! Kendinizi ve ailenizi, yakıtı insanlar ve taşlar olan ateşten koruyun!

Cehennemin üzerinde pek yaman, pek şiddetli melekler vardır. Allah'ın emirlerine asla başkaldırmazlar, kendilerine ne emredilmişse onu yaparlar.

007 Ey inkârcılar! Bugün özür dilemeyin!

'Özür dilemenin, mazeretler ileri sürmenin zamanı geçti, size bir faydası olmaz, şimdi azap vaktidir.'

Yaptıklarınızdan dolayı cezanızı çekeceksiniz!

066.

008 Ey inananlar! Allah'a samimi bir tevbeyle tevbe edin.

'Tevbe, günahı için af dileyip bir daha işlememeye niyetlenmektir. Güzel tarifleri vardır. Tevbe, kalben pişmanlık duymak, dil ile af dilemek, bedenle vazgeçmek, günaha bir daha dönmemeye azmetmektir. Kötülenen fiillerden övülen fiillere dönüştür. Günahı itiraf, günahtan pişmanlık ve vazgeçmedir.'

Rabbiniz, günahlarınızı örter, sizi altında ırmaklar akan cennetlere girdirir.

O gün Allah, Peygamberini ve onun yanındaki müminleri utandırmaz.

Cenneti kazananlar, o gün nurları önlerinde ve yanlarında koşacaklar, "Rabbimiz! Nurumuzu tamamla! Günahlarımızı bağışla! Senin her şeye gücün yeter!" diyecekler.

009 Ey Peygamber! İnkâr edenlerle ve ikiyüzlülerle var gücünle cihad et. Onlara karşı kararlı davran. Varacakları yer cehennem olacaktır. Ne kötü bir varış yeri!

'Cihad kavramı Kur'an'a özgü terimlerden biridir. "Var gücüyle çalışmak, elinden geleni yapmak, gerçeğin yayılması için çaba harcamak, haksız saldırılar olursa canı pahasına saldırganlarla çarpışmak" demektir. Çarpışma maddî silahlarla da olur, ilim, fikir gibi manevî araçlarla da. Kişinin, içinden gelen olumsuz istekleriyle mücadelesi de Peygamberimiz tarafından "büyük cihad" diye adlandırılmıştır.'

010 Allah, inkâr edenlere Nuh'un karısıyla Lût'un karısını örnek verdi. Bu iki kadın, kullarımızın iyilerinden olan iki kulumuzla evliydiler. Fakat onlara hıyanet ettiler.

'Peygamber olan kocalarını desteklemeleri gerekirken inkârcıların yanında yer aldılar.'

Kocaları, Allah'tan gelen hiçbir şeyi onlardan savamadılar.

Onlara, "Haydi, ateşe girenlerle beraber siz de girin!" denildi.

011 Allah, inananlara da Firavunun karısını örnek yaptı.

“Rabbim!” demişti, “Bana, senin katındaki cennette bir ev yap. Beni, Firavundan da, onun çirkin işlerinden de koru. Zalimlerin elinden kurtar!”

012 Bir de İmran kızı Meryem... Namusunu gayet iyi korumuştu. Ona ruhumuzdan üflemiştik. Rabbinin sözlerini ve kitaplarını onaylamıştı. Samimi bir gönülle itaat edenlerdendi.

“Burada, ikisi inanmayan, ikisi inanan olmak üzere, birbirinden farklı nitelikler taşıyan dört kadın örnek verilmiştir. Biri, Firavun gibi bir azgının hanımıdır, ama nice zorluklara katlanarak cennetin hanımefendisi payesini kazanmıştır. Öbür ikisi, peygamber eşi olmalarına rağmen öbürlerine katılmışlardır. Hazreti Meryem ise, başından nice olaylar geçen, iffetli, temiz, özverili, ama babasız çocuk yetiştirmek zorunda kalan bir annedir. Böylece, durumları bunlardan birine benzeyen nice hanımlara uyarıcı ya da özendirici örnekler verilmiştir. Çünkü, her çağda dinden uzak erkeklerle evli kalmak zorunda kalan dindar hanımlar ya da dinini yaşayan erkeklerle evli ama heveslerinin peşinde koşan kadınlar bulunur.”

....

067. MÜLK SURESİ

‘Mülk, “hâkimiyet, hükümranlık, egemenlik, otorite, yetki, sahiplik” demektir. Sahip olunan, hükmedilen varlıklara da mülk denir.’

Bismillahirrahmanirrahîm.

001 Pek yücedir, bütün mülkü elinde tutan Allah!

Onun her şeye gücü yeter!

002 Hanginiz daha güzel işler yapacaksınız diye sınamak için ölümü ve hayatı yaratan odur.

O, üstün gücü olan, günahları bağışlayandır.

003 Göğü yedi kat yaratan Rahmanın bu yaratışında bir aksaklık göremezsin.

‘Yedi kat, yedi ayrı âlem demektir. Biz sadece duyularla hissedilebilen âlemi görüyoruz. Oysa onun nice âlemleri vardır. İnsan nasıl ruh, hayal, his, hafıza beden gibi varlıklardan oluşuyorsa, kâinat da tıpkı onun gibi iç içe âlemlerden oluşur. Bunları görememek bizim yetersizliğimizden kaynaklanır, onların var olmadıkları anlamına gelmez!’

Çevir gözünü de bak! Bir çatlak görebilir misin!

‘Henüz gözlemevlerinin yaygın olmadığı zamanlarda inen bu ayetler, yalnız o zamanın çıplak gözle göğe bakan insanlarına değil, günümüzde sürekli gözlem yapan gökbilimcilerine de seslenmektedir. Gerçekten de, yapılan bütün gözlemler, göğün kusursuz düzenini her gün biraz daha ortaya çıkarmaktan başka bir sonuç vermemiştir. Gözler yorulmuş, ama kusursuzluk devam etmiştir!’

004 Sonra çevir gözünü de bir daha bak!

O göz yorgun ve bitkin olarak sana geri döner.

005 Andolsun, biz dünya göğünü kandillerle donattık. Onları şeytanlar için birer mermi yaptık. Onlar için çılgın ateş azabını hazırladık.

‘Görünen göğü kandillerle, yıldızlarla, gezegenlerle süsledik. Gökteki ateşli cisimlerin bazılarını, gökteki meleklerden haber çalmak isteyen azgın varlıklara birer mermi yaptık.’

006 Rablerini inkâr edenler için cehennem azabı vardır.

Ne kötü bir dönüş yeri!

007 Oraya atıldıkları zaman, cehennemin uğultusunu işitirler!

008 Neredeyse öfkesinden parçalanacak!

Ne zaman ona birileri atılsa, gözetim memurları, “Size bir uyarıcı gelmemiş miydi?” diye sorarlar.

009 Cehennemdekiler, “Evet, bize uyarıcı geldi, ama biz onu yalanladık. Allah bir şey indirmedi, siz büyük bir sapkınlıktasınız, dedik” derler.

010 “Eğer iyi dinlemiş ve akıl erdirmiş olsaydık, bu alevli ateştekilerin arasında olmazdık” derler.

011 Böylece günahlarını itiraf ederler.

Uzak olsun o çılgın ateş arkadaşları!

012 Görmedikleri hâlde Rablerine saygı duyanlara günahlarından bağışlanma ve büyük bir ödül vardır.

....

067.

013 Sözünüzü ister gizleyin, ister açıklayın, fark etmez. Çünkü o, bütün sinelerin özünü bilir.

‘Gönüllerdeki sırları, arzuları, niyetleri, imanları, inkârları, kuşkuları bilir.’

014 Yaratan bilmez olur mu! O, latiftir, habirdir.

‘Bütün incelikleri bilir, pek ince usullerle işler yapar. Her şeyden haberi vardır, kim ne yapsa haber alır. Çünkü, isimlerinin etkisiyle her yerdedir. Onun isimleri, tıpkı güneş ışıkları gibi, her yeri kapsamıştır.’

015 Hem üstünde gezmeniz, hem de ondaki rızklardan yemeniz için yeryüzünü emrinize veren odur. Ölümünüzden sonra dirilip onun huzurunda toplanacaksınız!

‘Yeryüzünü emrinize verdi, sizin için uysallaştırdı, faydalanabileceğiniz bir hâle

getirdi. Toprak sizin için, su sizin için, bitkiler sizin için, hayvanlar sizin içindir. Faydalanasınız da şükredesiniz diyedir. Sonunda ölecek, onun tarafından diriltilecek, hesap vermek üzere onun huzuruna varacaksınız.'

016 Gökte olanın yeryüzünü büyük bir sarsıntıyla sarsarak sizi yere batırmasından yana güvende misiniz!

'Gökte olan derken kastedilen Allah'tır. Bu, kinayeli bir sözdür. Allah zatıyla ne yerdedir, ne göktedir, ama isimlerinin etkileriyle her yerdedir. "Gökte olan" sözü "sizin zannınızca gökte olan" diye anlaşılmalıdır. Bir de yücelik kavramını zihne getirmek içindir.'

017 Gökte olanın, başınıza bir taş yağdırıcı göndermesinden yana güvende misiniz! Uyarılarımın ne anlama geldiğini o zaman anlarsınız!

018 Doğrusu, onlardan öncekiler de yalanlamışlardı. Nasıl oldu inkârım!

'Eski çağlar da yaşayanlar da peygamberlerini inkâr etmişlerdi. Peygamberi yalanlamanın ne demek olduğunu gördüler!'

019 Bunlar, üzerlerinde kanat çırpan kuşlara bakmazlar mı! Rahmandan başka kim tutabilir onları! O her şeyi görendir.

020 Rahmanın dışında kimlerdir sizi kurtarabilecek yardımcılarınız! İnkâr edenler büyük bir yanılgı içindedirler!

021 O rızkınızı keserse, kim size rızk verecek! Yok! Onlar azgınlık ve nefret içinde direnip duruyorlar.

'Ne yeryüzü sizi tanır, merhamet eder, ihtiyaçlarınızı bilir, ne de gökyüzü. Yer demir, gök bakır! Bunların size rızk vermesi ne mümkün!'

022 Düşün, yüz üstü sürünerek giden mi hedefine erişir, yoksa doğru bir yolda düzgünce yürüyen mi!

'Yüz üstü sürünenler kendine güvenenler, düzgünce yürüyenler vahyi dinleyenlerdir.'

023 "Sizi yaratan, sizin için işitecek kulaklar, görecek gözler ve gönüller yapan, Allah'tır. Fakat siz pek az şükrediyorsunuz!" de.

024 "Sizi yeryüzünde yaratıp türeten odur. Sonunda diriltilip onun huzuruna toplanacaksınız" de.

025 İnkâr edenler, "Doğru sözlüyseniz söyleyin bakalım, bu azap sözü ne zaman gerçekleşecek?" diyorlar.

026 "Onu bilmek ancak Allah'a özgüdür. Ben sadece apaçık bir uyarıcıyım" de.

....

067.

027 Onu yakından gördükleri zaman, inkâr edenlerin benzi kararır. Onlara, "Sizin çağırıp durduğunuz işte budur!" denilir.

‘Ne zaman, diyordunuz ya, işte geldi! Sizi silip yok edecek felaket, musibet, afet, kıyamet tepenize iniyor!’

028 “Hiç düşündünüz mü! Allah, beni ve yanımdaki inananları, isterse yerle bir eder, isterse bize merhamet eder. Peki, can yakıcı azaptan inkârcıları kim kurtaracak!” de.

‘Bizim ölmemizle siz sonsuza kadar yeryüzünde kalacak değilsiniz. Sonunda siz de öleceksiniz. Canlar yakan bir azap sizi bekliyor. Ne inancınız var, ne de güzel işleriniz. Siz bizim ölümümüzü düşüneceğinize kendinizi düşünün!’

029 “Biz o Rahmana inandık, ona güvendik. Kimin apaçık bir sapıklıkta olduğunu yakında bileceksiniz!” de.

030 “Düşündünüz mü! Suyunuz yere batıp kurusa size kim su getirecek!” de.

‘Siz kendinizi ne sanıyorsunuz, bilginiz, malınız, çocuklarınız, ününüz sizi kurtarabilir mi! Bırakın öbürlerini yalnız su nimeti bile elinizden alınsa hayatınız biter. Kim size su verecek, kim yağmur yağdıracak! Binlerce nimetten hiç olmazsa bunu düşünün de onu vereni tanıyın. Elinizdeki fırsatı kibriniz yüzünden zayi etmeyin!’

068. KALEM SURESİ

‘Kalemin, yazının, yazıcıların önemini vurgulamak üzere sureye “Kalem” adı verilmiştir. Bütün yaratıkların kaderini yazan kalemden, kâinat kitabını yazan kudret kaleminden, amelleri yazan meleklerin kalemlerinden, yazarların tuttukları kalemlerden, günümüzde ileri düzeylere erişen matbaalara varıncaya kadar maddî ya da manevî her kalemin önemi vurgulanmaktadır.’

Bismillahirrahmanirrahîm.

001 Nun. Kaleme ve yazılanlara andolsun!

‘Kalem sahipleri tarafından yazılanlara, satırlar hâlinde dizilenlere yemin edilmekle, yazıların, kitapların, bunları yazmanın, basmanın, yaymanın, okumanın önemine de işaret edilmiştir.’

002 Rabbinin nimeti sayesinde sen deli değilsin.

003 Sana bitmez bir ödül vardır.

004 Sen yüce bir ahlak üzerindesin.

‘Ahlak, insanın iyi veya kötü hâlleri demektir. İnsanın iyi ya da kötü diye nitelendirilmesine sebep olan manevi özellikleridir. Fiiller ve ameller, bir adamın ahlakı hakkında zan uyandırırlarsa da kesin bilgi vermezler. Çünkü, o kişi samimi olmayabilir, onun başka bir sebeple öyle hareket etmesi mümkündür. Peygamberimizin ahlakı Kur’an’da tanımlanan ahlaktır. Bütün insanlara bir örnek olarak sunulmuştur. Allah’ını seven ona benzemeli!’

005 Yakında sen de göreceksin, onlar da görecekler!

006 Hanginizmiş fitneye tutulan!

‘Kandırılan, saptırılan, aklını yitiren, cin vurgunu olan.’

007 Rabbin, kendi yolundan sapanı da, doğru yolda yürüyeni de en iyi bilendir.

008 O hâlde yalanlayanları önemseme.

009 Senin kendilerine yaltaklanmanı beklediler. Sen yaltaklansaydın kendileri de yaltaklanacaklardı.

‘Sen onların arzularına uysaydın, senin için iyi adamdır, hoş adamdır, akıllıdır, güzel konuşuyor diyeceklerdi.’

010 Şunların hiçbirini önemseme: Çokça yemin edeni, kendini küçük düşüreni,

011 kusur arayıp insanları ayıplayanı, işittiklerini başkalarına taşıyanı,

012 iyiliklere engel olanı, haddini bilmeyeni, günah işlemekten çekinmeyeni,

013 saygı nedir bilmeyeni, ona buna dalkavukluk edeni.

014 Mal ve evlat sahibi oldu ya,

015 ona ayetlerimiz okununca büyüklük tasladı da, “Eskilerin masalları!” deyiverdi.

....

068.

016 Onun burnunu sürteceğiz!

‘Onurunu beş paralık edeceğiz. Onu küçük düşüreceğiz. Rezil, zelil, kepaze edeceğiz.’

017 Biz, bir zamanlar bahçe sahiplerine verdiğimiz belayı onlara da vermişizdir.

Bunlar, bahçelerinin ürünlerini sabahleyin dermek üzere yeminle sözleşmişlerdi.

018 Bir istisna da yapmıyorlardı.

‘İnşallah yarın yaparız, Allah izin verirse bu işi de başarırız da demiyorlardı.’

019 Kan uykularında uyurlarken, Rabbinin emriyle gelen bir salgın afet bahçeyi sarıverdi.

020 O bahçe sabaha kadar kapkara kesildi.

021 Sabaha yakın birbirlerine seslendiler:

022 “Haydin, ürününüzü derecekseniz erkenden bahçenize gidin!” dediler.

023 Aralarında fısıldaşarak hızlıca yürümeye başladılar.

024 Birbirlerine, “Dikkat edin de bugün aranıza bir yoksul girmesin!” diyorlardı.

025 Yoksullara yardım etmeye güçleri yettiği hâlde, onları engellemek niyetiyle erkenden gittiler.

026 Bahçelerini görünce, “Herhâlde yolumuzu şaşırdık!” dediler.

027 “Hayır, biz yoksun bırakıldık, elimizden alınmış!” dediler.

028 Öbürlerine oranla biraz daha sağduyu sahibi olan arkadaşları, “Ben size, tesbih edin demedim mi!” dedi.

‘Tesbih edin, yüce niteliklerini dile getirerek onu anın.’

029 Bunun üzerine, “Rabbimiz! Sen bütün kusurlardan ıraksın. Şüphesiz, biz zalimlermişiz!” dediler.

030 Sonra, birbirlerini kınamaya başladılar.
031 “Yazıklar olsun bizlere! Biz azgınlarmışız!
032 “Rabbimizin bize ondan daha iyisini vermesini umarız. Ümitle yönelişimiz kesinlikle Rabbimizedir.”
033 İşte böyledir azap! Üstelik ahiret azabı daha da büyüktür. Keşke bilseler!
034 Rabbinin katında bulunan nimet cennetleri günahtan kaçınanlar içindir.
035 Biz, bir daha geri almamak üzere kendini teslim edenlerle, azgınlık yaparak günahlara dalan suçluları bir tutar mıyız hiç!
036 Neyiniz var sizin, ne biçim hüküm veriyorsunuz!
037 Yoksa size özgü bir kitap var da dersinizi ondan mı alıyorsunuz!
038 “Siz neyi seçerseniz mutlaka sizin olacak” diye!
039 Yoksa üzerimizde, “Neye hükmederseniz o sizin olacak” diye kıyamet gününe kadar sürecek yeminler mi var?
‘Biz size böyle bir söz vermişiz de siz ona mı güveniyorsunuz! Hayır! Elinizde olan her şey bizimdir. Hepsini biz verdik. Sizde emanet olarak duruyor. Günü gelince alınacak. Canınız nasıl isterse öyle kullanamazsınız.’
040 Sor bakalım onlara hangisi buna garanti verebiliyor!
041 Yoksa onlar için ortaklar mı var! Bir gerçeğe dayanıyorlarsa durmasınlar, o zaman ortaklarını göstersinler!
‘Başka tanrılar ya da olağanüstü gücü olan başka varlıklar mı var! Ne isterseniz size veririz, neyi dilerseniz sizin olacak diyen güçlü birileri var da bu yüzden mi hakikate inanmıyorlar, onlara mı güveniyorlar! Çünkü, biz onlara inanmama, günahlara dalma izni vermedik.’
042 O gün perde açılır. Onlar secdeye çağırılırlar. Secde etmek isterler, ama buna güçleri yetmez.
‘Sırları, yapıp edilenleri, gerçekleri örten engeller ortadan kaldırılır. Peygamberler tarafından söylenenlerin gerçek olduğu görülür. Saygıyla yere kapanmaları istenir, ama bunu da beceremezler!’

....

068.
043 Korkuyla yere bakarlar. Onları bir düşkünlük hâli kaplamıştır. Esen oldukları sırada kendilerinden secde etmeleri isteniyordu. Etselerdi ya!
044 Kur’an’ı yalanlayanları sen bana bırak. Biz onları farkına varamayacakları biçimde adım adım azaba yaklaştırıyoruz.
‘Kendilerine verilen nimetlerle seviniyor, böbürleniyor, başarı merdivenini tırmandıklarını sanıyorlar. Oysa gerçek bambaşka. Her adımda azaba yaklaşıyorlar da

farkına varamıyorlar.'

045 Onlara süre veririm, doğrusu sağlamdır benim düzenim!

046 Yoksa sen onlardan bir ücret istiyorsun da onlar ödemeleri gereken bir borcun altında mı kalıyorlar!

047 Yoksa gayb yanlarında da onlar mı yazıyorlar!

'Dış duyularla kavranamayan âlemler, varlıklar, sırlar onların yanında mı! Kaderi, yazgıyı, iyiyi, kötüyü, yasaları kendileri mi yazıyorlar!'

048 Rabbinin hükmüne sabret. Balık sahibi gibi olma.

'Halkına kızıp da onları terk eden, onlara azap gelmesini isteyen Yunus peygamber gibi olma. Sabırlı ol. Allah bunlar hakkında bir karar verene kadar yapılanlara katlan.'

Bir zamanlar o kızgın bir hâlde yakarmıştı.

049 Ona Rabbinden bir nimet erişmeseydi, yerilmiş bir hâlde ıssız bir yere atılmış olurdu.

'Fakat tevbe etti, hatasını kabul etti, biz de onu balığın karnında ölmekten kurtardık'

050 Rabbi onu arındırdı. İyilerin arasına kattı.

'Yeniden görev verdi. Yüz binlerce insana elçi olarak gönderdi.'

051 İnkâr edenler, bu kitabı işittiklerinde az daha seni gözleriyle devireceklerdi.

Senin için hâlâ, "O bir deli!" diyorlar.

' Kur'an'ın okunması, dinlenmesi, uygulanması, yayılması onları rahatsız ediyor, ellerinden gelse sana akıl almaz kötülükler yapacaklar. Hakkında ileri geri konuşuyor, mecnun, çılgın, deli diyorlar. Fakat böyle de yapsalar sen ümidini kesme, görevine devam et. Ne derlerse desinler aldırma, işine bak. Onların cezasını biz vereceğiz.'

052 Kur'an, bütün âlemler için bir zikirdir.

'Bütün zamanlardaki tüm insanlara öğüttür. Güzel sözlerle gerçekleri bildirir. Onları uyarır, hepsine yol gösterir. Yalnız sınırlı bir bölgeye, belli bir halka inmemiştir. Kıyamete dek bütün insanlar içindir. Kimi ondan öğüt alır, kurtulur. Kimi ona sırtını döner, belasını bulur!'

069. HÁKKA SURESİ

'Hákka, "gerçekleşecek olan şey" demektir. Azgın kavimlerin başlarına gelen azaplardan söz eder. Azap onlara ummadıkları bir anda birdenbire gelmiştir. "Azap gelecek, geldi, geliyor" gibi ibarelerle, bazen azgın kişileri silip yok edecek bir felaket, bazen de kâinatı toz edip savuran kıyamet kastedilir.'

Bismillahirrahmanirrahîm.

001 O hákka!

002 Nedir o hákka?

003 Ne bildirdi sana o hákka ne?

004 Semud da, Âd da o ansızın gelen belayı yalanladılar.

‘Bunlar, eski zamanlarda yaşamış toplumlardı. Kendilerine elçiler göndermiştik. İnanmadılar, gerçekleri yalanladılar, belalarını buldular. Bilin de ibret alın. Onların başlarına gelenlerin bir benzeri sizin de başınıza gelebilir!’

005 Semud, yaman bir sarsıntıyla yerle bir edildi!

006 Âd da uğultulu bir kasırgayla silindi gitti!

007 Allah, onu yedi gece sekiz gün ara vermeden üzerlerine saldı. Orada bulunsaydın, onların tıpkı kökünden çıkarılmış hurma kütükleri gibi yere yıkıldıklarını görürdün!

008 Şimdi onlardan geriye kalan bir iz görüyor musun!

....

069.

009 Firavun halkı da, ondan öncekiler de, beldeleri yerle bir edilenler de o günahla geldiler.

010 Rablerinin elçilerine başkaldırmışlardı. Allah da onları azgınlıkları oranında artan bir şiddetle kıskıvrak yakaladı!

011 Tufanda sular taşınca, yüzen gemide sizi biz taşıdık.

‘Nuh aleyhisselâm bizim emrimizle bir gemi yaptı. İnanmış atalarınızı, dolayısıyla sizi o gemide biz taşıdık, zalimlerden biz kurtardık.’

012 Anlayışlı kulaklar anlasın diye onu size bir ibret yaptık.

‘Herkes hak söze kulak vermez. Kimileri işitir de işitmemiş gibi yapar, anlamak istemez. Bizim misallerimiz söz dinleyen kimseler içindir. Çünkü, ancak onlar ibret alır.’

013 Sûra birinci kez üflenince!

014 Yer ve dağlar kaldırılıp da bir çarpışla birbirine çarpılınca!

015 İşte o gün olacak olur!

‘Hep sözü edilen, beklenen kıyamet başlar. Sûr, kâinatın yıkılışı, ölülerin dirilişi, yargılama sürecinin başlaması gibi büyük olayları başlatacak olan aletin adıdır. Onu İsrafil aleyhisselâm üfler.’

016 O gün gök yarılır, pörsüyüp çöker.

017 Melekler onun etrafındadırlar. Rabbinin arşını onların da üstünde sekiz melek taşır.

‘Rabbinin arşını, yani en yüce egemenlik makamını, ilahi iradenin ilk belirme yerini, kâinatın kalbini.’

018 O gün sunulursunuz, hiçbir gizliniz kalmaz.

‘Yargılanma sürecinde Allah’ın huzurunda toplanırsınız. Yapıp ettiklerinizi gösteren defterler açılır. Sırlarınız ortaya dökülür.’

019 Kitabı sağdan verilen cennetlik kişi der:

“Alın okuyun kitabımı.

020 “Ben, hesabımın karşıma çıkacağını biliyordum.”
‘Öbür dünyaya, yargı sürecine, hesap gününe inanıyordum, ona göre davrandım.’
021 Böylece, kendini mutlu bir hayatın içinde bulacak.
022 Yüce bir cennette yaşayacak.
023 Meyveler hemen yanı başındadır.
‘Meyveler yanındadır, yeryüzünde yapıp ettiklerinin güzel sonuçları ona verilir. Emeklerinin ürününü derer. Ektiklerini biçer, alır.’
024 Kendilerine, “Geçmiş günlerde sergilediğiniz güzel davranışlardan dolayı size sunulan nimetleri neşeyle yiyin, için” denilir.
025 Kitabı solundan verilen cehennemlik kişi der:
“Ah keşke vermeseydiler kitabımı!”
026 “Bilmeseydim hesabımı!
027 “Ah keşke iş bitmiş olsaydı!
028 “Bana fayda etmedi malım!
029 “Silindi gitti saltanatım!”
030 ‘*Cehennem görevlilerine emir verilir:’*
“Tutun onu, hemen bağlayın onu!
031 “Hemen alevli ateşe atın onu!
032 “Sonra da, boyu yetmiş arşın bir zincirle yollayın onu!
‘Yetmiş arşın sözü zincirin uzunluğunu anlatmak içindir. Dünya ölçü birimleriyle karşılaştırmak pek de anlamlı olmaz.’
033 “Çünkü o, yüce Allah’a inanmazdı.
034 “Yoksulun besiniyle ilgilenmezdi.

....

069.
035 “Bugün onun ne candan bir dostu vardır,
036 “ne de kanlı irinden başka bir besini!
037 “Sadece suçlulara yedirilen cinsinden!”
038 Görebildiklerinizi tanıklığa çağırıyorum!
039 Göremediklerinizi tanıklığa çağırıyorum!
040 Kur’an, gerçekten değerli bir elçinin sözüdür.
041 O bir şair sözü değildir. Siz pek az inanıyorsunuz!
042 Bir kahin sözü de değildir. Siz pek az düşünüyorsunuz!
‘Kahin, kehanette bulunan, güya geleceğe ilişkin haberler veren kişidir. Bunlar, *eskiden cinlerle ilişki kurarlardı. Cinler, göğe yaklaşır, meleklerden bilgi çalar, bunlara söylerler, bunlar da insanlara aktarırlardı. Kur’an inmeye başladıktan sonra bu yol kapatıldı. Haber hırsızlamak üzere yaklaşan cinlere ateş topları atıldığı ayetlerle açıklanmıştır.’*

043 Bu Kur’an, âlemlerin Rabbi tarafından indirilmiştir.
044 Peygamber, bize dayandırarak bazı sözler uydursaydı,
045 onu kıskıvrak yakalardık!
046 Sonra da şah damarını keserdik!
047 Hiçbiriniz bunu engelleyemezdi.
048 Kur’an, günahtan sakınanlara bir öğüttür.
049 Sizin aranızda onu yalanlayanların da bulunduğunu biliyoruz!
050 Doğrusu, o inkâr edenler için bir hasrettir.

‘Kur’an, inananların öbür dünyadaki durumlarını gören, kendileri azapla yüz yüze gelen inkârcıların içinde, ellerindeki fırsatı kaçırmış olmaktan doğan bir hasret, bir iç yarası, bir yitik acısı olacaktır.’

051 Kur’an, en kesin gerçektir!

‘Hakikati arayanlar ona sarılsınlar. Çünkü, onun sözlerinden daha gerçek bir söz bulamazlar.’

052 Haydi, o büyük ismiyle tesbih eyle Rabbini!

‘Yüce niteliklerini dile getirerek an, emirlerini yaparak kulluk et. Peki, büyük isim hangisidir? Bu konuda kesin bilgi verilmemiştir. Bunun sebebi, bütün isimlerin en büyük isim olma ihtimalinin devamıdır. Bildirilmiş olsaydı, herkes ona yönelecek, öbür isimlerin değerini yeteri kadar takdir edemeyeceklerdi.’

070. MEARİC SURESİ

‘Mearic, “Miraçlar, merdivenler, basamaklar, yukarı katlar, yükseltici araçlar, yükselme dereceleri” gibi manalara gelir.’

Bismillahirrahmanirrahîm.

001 Sorgulayan biri, gelecek olan azabı sordu.
002 İnkâr eden kimseler için onu savabilecek kimse yoktur.
003 Miraçlar sahibi Allah’tan.

‘Miraçlar sahibi, yani yükselmek isteyenler için yükseltici araçlar yaratan.’

004 Ona, miktarı elli bin sene olan bir günde, melekler ve ruh yükselirler.

‘Sizin gününüz ölçü alınırsa, uzunluğu elli bin yıl olan bir günde melekler ve ruh yükselirler. Yedi göklerle yer arasında sürekli geliş gidişler olur. Görünmez görevliler çıkarlar, inerler. Vahiyler, ilhamlar, rızklar, nimetler indirir, ibadetler, niyazlar, ameller çıkarırlar. Her an, her yerde akılları hayran edecek işler döner.’

005 Öyleyse sen güzel bir sabırla sabret.

‘Sadece Allah’a güvenerek, elinden geleni yaparak, umudunu kaybetmeyerek zorluklara, sıkıntılara katlan.’

006 Onlar onu uzak görürler.

007 Fakat biz onu yakın görürüz.
‘Kıyameti, dirilişi, yargılanmayı, ödülü, azabı akıldan uzak görürler. Yanılıyorlar. Akılları yetmiyor diye o gelmezlik etmez.’
008 Kıyamet günü gök erimiş maden gibi olur.
009 Dağlar, atılmış rengârenk yün gibi savrulur
010 Candan arkadaşlar bile birbirinin hâlini sormaz.
‘Çünkü, herkes kendi derdine düşmüştür. Her insanın kendine yetecek derdi vardır.’

....

070.
011 Onlar birbirlerine gösterilirler.
‘Birbirlerini görmezler sanma, görürler, ama ellerinden bir şey gelmez.’
Günahlara dalan suçlu, o günün azabından kendisini kurtarabilmek için, vermek ister çocuklarını,
012 eşini, kardeşini,
013 kendisini koruyup barındıran bütün ailesini,
014 yeryüzünde bulunanların hepsini.
Verse de kurtarsa kendisini, âh!
015 Ne mümkün! Cehennem salgın bir ateştir!
016 Kavurup soyar derisini!
017 Kendine çeker, hakka sırtını döneni, yüz çevireni!
018 Bencilce mal biriktireni!
019 İnsan aşırı tutkulu yaratılmıştır.
020 Kendine bir kötülük geldi mi, sızlanır.
021 İyilik edildi mi, onu sahiplenir, cimrilik eder.
‘İnsan, sınanıyor olması sebebiyle bencil yaratılmıştır. Haristir, acelecidir, tutkuludur. Her şeyi kendisinin yaptığını sanır. Rabbine güvenmez. Başına bir kötülük geldi mi kendini yer bitirir. Bir nimete erişti mi, bunu kendi başarısı olarak kabul eder. Bu yüzden de kimselere vermez. Kıskanır, esirger, cimrilik eder. Yalnız kendini düşünür. Bu huylarından ötürü huzuru kaçar. Sürekli kaygılıdır. Oysa, her şeye gücü yeten Rabbine iman etse, dayansa, güvense huzura erecek.’
022 Özenle namaz kılanlar bunun dışındadır!
‘Çünkü, inceliklerine dikkat edilerek kılınan namaz, kişiyi kötülüklerden alıkoyar. Ruhuna sükunet verir.’
023 Onlar, namazlarını aksatmaksızın kararlılıkla kılarlar.
024 Mallarında belli bir hak vardır,
025 hem dilenene, hem utanıp dilenmeyene.

‘İsteyen yoksullar bilinir, gereken verilir. İstemeyeni de onlar arayıp bulur, ihtiyaçlarını giderirler.’

026 Onlar, din gününü onaylarlar.

‘Kıyameti, ahireti, yargılanma sürecini kabul eder, buna inanırlar.’

027 Rablerinin azabından korkarlar.

028 Çünkü, Rablerinin azabından emin olunmaz.

‘Kimse kendini güvende hissedemez. Hiç kimsenin garantisi yoktur.’

029 Onlar namuslarını korurlar.

030 Eşleri ya da yasal yolla ellerinde bulundurdukları hariç. Bunlar yüzünden kınanmazlar.

031 Bundan ötesini arayanlar, sınırı aşanlardır!

032 Onlar, emaneti gözetir, sözleşmelerinin gereklerini yerine getirirler.

033 Tanıklıklarını güzelce yerine getirirler.

‘Tanıklık etmekten kaçmazlar. Tanıklık etmeleri gerekince bunu dürüstçe yaparlar. Hep doğruyu konuşurlar.’

034 Namazlarını korurlar.

‘Zamanında kılar, aksatmaz, özen gösterir, inceliklerine dikkat ederler.’

035 İşte onlardır cennetlerde ikram olunanlar!

‘Kendilerine ikramlar edilenler, makamlar verilenler, ağırlananlar...’

036 Nesi var şu kâfirlerin de sana yönelmiş koşuyorlar!

037 O yandan, bu yandan, takımlar oluşturarak!

‘Seni alt etmek, gerçekleri çürütmek, kendilerini haklı çıkarmak için bir araya geliyor, seni tartışma konusu yapıyor, seninle uğraşıyor, hakka saldırıyorlar. Bir telaş, bir karmaşa var... Ya da, ahirette senden medet mi bekliyorlar. Onlara bir an önce yardım edesin diye mi sana koşuyorlar. Seni yalanlayanların senden yardım ummaları ne tuhaf!’

038 Onların her biri nimetlerle dolu cennetlere girmeyi mi umuyor!?

039 Ne mümkün! Biz onları, kendilerinin de bildikleri bir nesneden yarattık.

‘Bir nesneden, önce çamurdan, sonra bir damla sudan yarattık, bunu biliyorlar. Şükretmeleri gerekmez mi? Ölümden sonra diriltilmeyi niye inkâr ediyorlar! Bir kez yaratmışız, bir kez daha niye yaratamayalım!’

....

070.

040 Olur şey değil! Doğuların ve batıların Rabbine yemin ederim ki bizim gücümüz her şeye yeter!

‘Görünen ve görünmeyen dünyaların doğularının ve batılarının ya da güney ve kuzey kürelerin doğularının ve batılarının, kısacası bütün doğuların ve batıların, üzerine maddî

manevî güneşler, aylar, yıldızlar doğan ve batan bütün varlıkların Rabbi, terbiye edicisi.'

041 Onların yerlerine daha iyilerini getirebiliriz. Bizim önümüze asla geçilemez!

'Hiç kimse bizi engelleyemez.'

042 Bırak onları, kendilerine sözü verilen gün gelene kadar dalsınlar, oyalansınlar.

043 Diriliş günü gelince, kabirlerinden hızla çıkar, dikili anıtlara koşar gibi koşarlar.

'Yeryüzünde büyük bir istekle yapay tanrılarına, putlarına, ilahlık niteliklerinden pay verdikleri nesnelere, anıtlara, kişilere koştukları gibi, o hızla hesap vermeye koşarlar, daha doğrusu koşmak zorunda kalırlar.'

044 Gözlerinde saygıyla karışık bir korku vardır. Kendilerini horluk belirtileri sarmıştır. Onlara söz verilen gün işte budur!

'Kendilerine bildirilen gerçekleri inkâr eder, ölümden sonra yargılanma olmayacak sanır, varlıklarına güvenip büyüklük taslarlardı. İşte bunların hepsi geride kalmış oldu, yargı günü geldi, kaygı, korku, horluk onları sarıverdi, artık kurtuluş yok! Hazır elinizde fırsat varken ibret alın da kulluk edin ey akıl sahipleri!'

071. NUH SURESİ

'Nuh aleyhisselâm, yıllar boyu bıkmadan, usanmadan, yılmadan gerçekleri anlatmasıyla ve söz dinlemeyen halkını sulara gömmek için meydana getirilen tufandan kendisini ve yanındakileri kurtarmak üzere gemi yapmasıyla meşhur büyük bir peygamberdir. Değeri bütün insanlara bildirilmek üzere adı bu sureye verilmiştir.'

Bismillahirrahmanirrahîm.

001 Kendilerine yakıcı bir azap gelmeden önce halkını uyarması için, Nuh'u kendi halkına elçi gönderdik.

002 Onlara, "Ey halkım!" dedi, "Ben sizin için apaçık bir uyarıcıyım,

003 "Sadece Allah'a kulluk edin, yalnız ondan korkun da bana itaat edin.

004 "Allah da sizin günahlarınızı bağışlasın. Gerekenleri yapabilmeniz için size süre versin. Allah'ın belirlediği ecel gelince artık ertelenmez. Keşke bilseydiniz!"

'Ecel zamanını yalnız Allah bilir. Daha zaman var diye oyalanmayın. Zamanınız kalmamış olabilir. Elinizdeki fırsatı bir an önce değerlendirmeye bakın.'

005 Nuh, "Rabbim!" dedi, "Halkımı gece gündüz imana davet ettim.

006 "Fakat benim davetim onların sadece firarını artırdı.

'Ben çağırdıkça onlar daha çok kaçtı, tıpkı ışıktan rahatsız olan yarasalar gibi!'

007 "Bağışlaman için onları her çağırışımda parmaklarını kulaklarına tıkadılar, elbiselerine büründüler, direndiler, kendilerini büyük görüp kibirlendiler.

008 "Sonra onları yüksek sesle çağırdım.

009 "Onlarla hem açıkça konuştum, hem de gizlice.

'Özel olarak, bire bir de konuştum. İkna edebilmek için her yolu denedim.'

010 “Gelin, dedim, günahları bağışlayıcı olan Rabbinizden bağışlanma dileyin.

....

071.
011 “O da size gökten bolca yağmur yağdırsın.
012 “Mallarınızı, çocuklarınızı çoğaltsın. Sizin için bahçeler var etsin, ırmaklar akıtsın.
013 “Allah’tan sizin için niye bir büyüklük ummuyorsunuz!
‘Onun sizi bağışlayacağını, size nimetler vereceğini ummamanıza sebep ne, yoksa ona yakıştıramıyor musunuz, bunları yapamayacağını mı sanıyorsunuz!’
014 “Oysa sizi türlü aşamalardan geçirerek yaratan, odur.
015 “Görmediniz mi, Allah yedi göğü nasıl da birbiriyle uyumlu bir biçimde yarattı.
016 “Onların içinde ayı bir nur kıldı, güneşi de bir lamba yaptı.
017 “Allah sizi yerden ot bitirir gibi yetiştirdi.
‘Basit bir topraktan yarattı, hayat verdi, insan hâline getirdi. Onun gücü her şeye yeter.’
018 “Sonra sizi yine oraya döndürecek, yeniden çıkaracaktır.
‘Bakın, görün, anlayın! O, ölüleri diriltiyor, her türlü yaratmayı biliyor. Sizi topraktan yarattı, hayat verdi, sonra öldürecek, sonra size bir kez daha can verecek. Bunu yapabildiğini görüyorsunuz da ölümden sonra dirilmeyi niye inkâr ediyorsunuz!’
019 “Allah sizin için yeryüzünü bir yaygı yaptı.
020 “Geniş yollarında gidebilesiniz diye.”
‘Yeryüzünü yaymasa, döşemese, orada ovalar, vadiler, geçitler yapmasa bir yerden bir yere gidemezdiniz, nimetlerinden faydalanamazdınız.’
021 Nuh, “Rabbim!” dedi, “Onlar bana kesinlikle başkaldırdılar. Malları, çocukları kendi zararını artırmaktan başka işe yaramayan bir adama uydular.
‘Kendisine verilen nimetlere şükretmek yerine, büyüklük taslamayı, böbürlenmeyi seçen, azgınlık edip kendine yazık eden kimselerin izinden gittiler.’
022 “Pek büyük düzenler kurmağa başladılar.
‘İnanmadılar, kulluk etmediler, senin yasalarına uymadılar. Kendi düzenlerini kurdular, heveslerine uydular. Senin adını zihinlerden silmek için çaba harcadılar. Sistemler, kurumlar, ekipler oluşturdular.’
023 “Sakın ilahlarınızı bırakmayın! Özellikle Ved, Süva, Yegus, Yeuk ve Nesri terk etmeyin, dediler.
‘Bunlar, Nuh halkının taptıkları belli başlı putların adlarıdır. Eskiden bazı din büyüklerinin isimleriymiş. Onlar ölünce, anıtlarını dikip saygı göstermişler. Bu saygı duruşu zamanla tapınmaya dönüşmüş. Arabistan yarımadasına da buradan yayılmış.’
024 “Bu çabalarının sonucunda nicelerini saptırdılar. Sen de bu zalimlerin sadece

şaşkınlıklarını arttır!”

‘Dünyevi imkânlar bakımından gelişemesinler, kötü işlerinde başarılı olamasınlar, yetkileri erisin, elleri kurusun!’

025 Onlar, hataları yüzünden sulara gömülüp öldürüldüler. Sonra da, ahirette ateşe atıldılar. Kendilerini Allah’a karşı koruyacak bir yardımcı bulamadılar!

026 Nuh, “Rabbim!” dedi, “Yeryüzünde, inkâr edenlerin hiçbirini bırakma.

027 “Çünkü, sen onları bırakırsan, kullarını saptırırlar. Bir takım nankör günahkârları doğururlar.

‘Sadece şükür bilmez nankörlerin, yoldan çıkmış azgınların sayısını artırırlar.’

028 “Rabbim, beni, annemi, babamı, inanarak evime gireni, inanan erkekleri, inanan kadınları bağışla! Zalimlerin sadece helakini artır!!”

‘Zalimler, hem kendilerine, hem başkalarına haksızlık edenler, inanmamakla sınırı aşanlar yerle bir olsunlar, silinip gitsinler!’

....

072. CİN SURESİ

‘Cin, “gözle görülemeyen varlıklar” demektir. Terim olarak kullanılırsa, görülemeyen, zekası, iradesi, duyguları olan bir varlık türü dile getirilmiş olur. Bunların sınanmaları insanlardan önce başlamıştır. Şeytanın da cinlerden olduğunu yine Kur’an söylemektedir. Peygamberimiz onlara da elçi gönderilmiştir. İnananları da vardır, inanmayanları da. “Dumansız bir ateşten” yaratılmışlardır. Soyları şimdi de sürmektedir.’

Bismillahirrahmanirrahîm.

001 Ey Muhammed, de ki: “Bana vahiy yoluyla bildirildi. Bir kısım cinler Kur’an’ı dinlediler, sonra şöyle dediler:

“İnan olsun biz olağanüstü güzellikte bir Kur’an dinledik.

002 “Doğru yola eriştiriyor. Biz ona inandık, artık Rabbimizden başkasına tanrı deyip tapınmayız.

003 “Rabbimizin şanı pek yücedir, o ne eş edinmiştir, ne de çocuk.

004 “Allah konusunda sefihimiz saçmalıyormuş, bunu iyice anladık.

‘Metinde “sefih” sıfatıyla anılan kişinin cinlerin ileri gelen azgınlarından biri olduğu

yolunda yorumlar yapılmıştır. Sefih "iyiyi kötüden ayıramayan, kârını zararını bilemeyen, kıt akıllı" demektir. İnkârcı kişi de geçici dünya uğruna sonsuz ahireti kaybettiği için bu sıfatla anılmıştır.'

005 "Oysa biz, insanların ve cinlerin Allah katında yalan söyleyebileceklerine ihtimal vermiyorduk.

006 "İnsanların bir kısmı, bazı cinlere sığınıyorlar, onların azgınlıklarını artırıyorlardı.

'Allah'a sığınacaklarına cinlere sığınıyor, onlardan yardım diliyor, onları şımartıyor, daha fazla azgınlık yapmalarına zemin hazırlıyorlardı. Bu ayet, günümüzde ispritizmacılık adı altında sürdürülen cinlerle ilişki kurma, onların söylediklerine inanma uygulamasına da açıklık getirmektedir.'

007 "Onlar da sizin gibi, Allah'ın sonsuza kadar hiç kimseyi diriltemeyeceğini sanmışlardı.

008 "Semayı yokladık, onu yaman koruyucularla ve alev toplarıyla dopdolu bulduk.

'Kur'an inmeden önce, cinler semaya, yani göğe yaklaşır, meleklerden bilgi çalar, yerdeki bazı cincilere söylerler, onlar da başka insanlara aktarırlardı. Ayetler inmeye başladıktan sonra bu yol kapatıldı. Haber hırsızlamak üzere yaklaşan cinlere ateş topları atıldı. Hırsızlık yapamaz, haber getiremez oldular.'

009 "Biz, göğün dinleme yerlerinde pusuya yatardık. Şimdi hangimiz dinlemeye çalışsa, kendisini bekleyen ateş mermileriyle karşılaşıyor.

010 "Yeryüzündeki kimseler için bir kötülük mü istendi, yoksa Rableri onlara bir iyilik mi diliyor, biz artık bilemiyoruz.

011 "Bizden iyiler de var, henüz o düzeye erişemeyenler de. Farklı yollar edinmişizdir.

'Biz hepimiz aynı değiliz, iyilerimiz, inananlarımız, buyrukları yerine getirenlerimiz de vardır, inanmayanlarımız, azgınlarımız, sapkınlarımız da. Biz de sizin gibi birer yol tutmuş gidiyoruz. Bizi üstün varlıklar olarak görmenizin bir anlamı yok.'

012 "Allah'ı yeryüzünde etkisiz bırakamayacağımızı, kaçmakla da onu asla engelleyemeyeceğimizi artık anladık.

'Onun kararlarını uygulamasına hiçbir şekilde engel olamayız.'

013 "Biz, doğru yola eriştiren Kur'an'ı işitince ona inandık. Rabbine inanan kişi, artık ne hakkının yenmesinden korkar ne de kazancının azaltılmasından.

072.

014 "Aramızda, Müslüman olanlar da var, doğru yoldan sapanlar da. Müslüman olanlar, doğruyu arayıp bulanlardır.

'Müslüman, müslim kelimesinin çoğuludur. Müslimler demektir. Müslim ise, kendini bir daha geri almamak üzere teslim eden kişidir.'

015 “Yoldan sapanlara gelince, onlar cehenneme odun olmuşlardır.”
016 O yolda düzgün yürüselerdi onlara bolca su içirirdik.
‘Nice rızklar, nimetler, güzellikler verirdik. Nimetler arasından suyun tercih edilip söylenmesi dikkate değer. Çünkü yeryüzündeki nimetler temelde suya bağlıdır. Su olmazsa hayat da olmaz.’
017 Onları onunla da sınayalım diye.
‘Nimetler verelim de onunla ne yapacaklarını, onu yerli yerince kullanıp kullanmayacaklarını görelim diye.’
Kim Rabbini anmaktan yüz çevirirse, Rabbi onu gittikçe artan bir azaba uğratır.
018 Mescitler Allah içindir. Öyleyse oralarda Allah’ın yanı sıra başka birilerine yalvarmayın.
‘Mescit, secde edilen yer demektir. Bütün tapınakları kapsayan bir terimdir. Bazılarına cami denmesinin sebebi çok sayıda insanı içine alacak kadar büyük olmasından dolayıdır. Aslına bakılırsa yeryüzünün tamamı bir mescittir!’
019 Allah kulu, ibadet etmek niyetiyle kalkınca, birbirlerine girercesine onun çevresine üşüşürlerdi.
‘Kimi yorumculara göre, bunlar cinlerdir. Peygamberi izlemek üzere çevresini sararlar, ibadet ederken, özellikle namaz kılarken onun hareketlerini izlemeye, okuduklarını dinlemeye çalışırlar.’
020 “Ben, sadece Rabbime yalvarırım. Ona hiç kimseyi ortak koşmam” de.
021 “Ben, size zarar verme ya da sizi iyiye erdirme gücüne sahip değilim” de.
022 “Beni hiç kimse Allah’a karşı savunamaz. Ben, ondan başka bir sığınak bulamam.
023 “Benim görevim, Allah katından gelen emirleri, onun iletilerini insanlara bildirmektir. Allah’a ve Elçisine karşı gelenleri, içinde sonsuza kadar kalacakları cehennem ateşi bekliyor!
024 Onlar, kendilerine yönelik tehditlerin gerçekleştiğini gördükleri zaman, hangi tarafın destek bakımından zayıf ve sayıca az olduğunu anlayacaklar.
025 “Size yöneltilen azap sözünün gerçekleşmesi yakın mıdır, yoksa Rabbim onun için uzun bir süre mi belirledi, bilmiyorum” de.
026 Gaybı sadece Allah bilir. O gaybın sırlarını kimseye tam olarak açmaz.
‘Gayb, dış duyularla hissedilemeyen sırlar, görülemeyen varlıklar demektir.’
027 Bu gaybı sadece seçtiği elçilerine açar. Onların önlerine, arkalarına gözeticiler dizer.
‘İnen vahye zarar gelmesin, cinler, şeytanlar parmak karıştırmasın diye, onları her yönden korur, yanına yöresine melekler yerleştirir.’
028 Bu yolla, Rablerinin gönderdiklerini gerektiği gibi eriştirip eriştirmediklerini belirler.
Allah, onların yapıp ettiklerini ilmiyle kuşatmış, her şeyi bir bir saymıştır.
‘Onun yazıcı melekleri vardır. Yapılanların hepsini yazarlar. Hiçbirini ihmal etmezler. Hata yapmazlar.’

....

073. MÜZZEMMİL SURESİ

'Müzzemmil, "örtüsüne bürünüp örtünen" demektir. Başını içine çekmek, gizlenmek, kaçınmak, rahata meyletmek gibi mecazi manaları da vardır. Kişi, kendisi örtünmüş ya da bir başkası tarafından örtülmüş olabilir. Sure, örtünen birine hitapla başlıyor, sonra da gece yarısı ya da biraz önce veya biraz sonra bir süre için kalkıvermesi, Kur'an okumak, namaz kılmak, düşünmek gibi hayırlı işler yaparak ruhen kendini geliştirmesi, gündüz yaşayacağı yoğun hayat için hazırlık yapması tavsiye ediliyor. Bu hitabın birinci muhatabı kuşkusuz Muhammed aleyhissalatü vesselâmdır. Bununla beraber, Kur'an'ın bütün insanlara hitap ettiği gerçeği de göz ardı edilmemelidir. Her mümin, bu sureyi, kendine hitap ediyor gibi okuyabilir. Kur'an'dan faydalanmanın en etkili yolu da budur zaten!'

Bismillahirrahmanirrahîm.

001 Ey örtüsüne bürünüp örtünen!
002 Gece biraz uyuduktan sonra kalk!
003 Gecenin yarısını uykusuz geçir. Dilersen bu miktarı biraz daha azaltabilirsin.
004 Ya da uyanık kalma süreni biraz daha artırabilirsin. Bu zaman zarfında, gerek kelimelerin söylenişine, gerek mananın inceliklerine dikkat ederek Kur'an oku!
005 Sana, büyük sorumluluk gerektiren ağır bir söz indireceğiz.
006 Gece kalkışı hem daha etkili, hem de okuma bakımından daha elverişlidir.
'İnsanın zihni, kalbi, duyguları daha duru, daha zinde olur. Geceleri dikkati dağıtacak tesirler daha azdır.'
007 Oysa gündüzleyin seni alıkoyacak nice işler vardır
008 Rabbinin adını an! Kendini her şeyden uzak tutarak yalnız ona yönel!
'Bu ayetlerle vitir namazı emredilmiştir. Peygamber Efendimiz aleyhissalatü vesselâma farz, ümmetine sünnettir. Efendimiz, her gece on bir rekat namaz kılardı.'
009 O, doğunun ve batının Rabbidir. Ondan başka ilah yoktur, o hâlde sadece ona dayan, yalnız ona güven.
'Doğunun ve batının, yani üzerine güneşler, aylar, yıldızlar doğan ve batan her yerin, bütün varlıkların.'
010 Onların söylediklerine sabret ve güzel bir ayrılışla onlardan ayrıl.
'Güzel bir ayrılışla, yani onlara uymamakla birlikte kavga da etmeden, hoşgörülü davranarak, kendini faydalı bir iletişime açık tutarak ayrıl, güzel ahlakınla örnek olarak inancını yaşa.'
011 Varlıklı olup da seni yalanlayanları bana bırak. Onlara biraz süre tanı.

012 Çünkü, bizim katımızda prangalar var, alevli bir ateş var.
013 Boğaza takılan bir yemek, acılı bir azap var.
014 Kıyamet günü yeryüzü ve dağlar sarsılır. Dağlar yumuşacık kum yığını hâline gelir.
015 Ey insanlar! Firavuna bir elçi gönderdiğimiz gibi, size de hakkınızda tanıklık edecek bir elçi gönderdik.
016 Firavun, o elçiye karşı geldi. Biz de onu çok ağır bir biçimde yakaladık!
'Musa aleyhisselâmı gönderdik. Firavun onu yalanladı. İleri gelen adamları da ona uydu. Biz de onları sulara gömerek yeryüzü sayfasından sildik.'
017 İnkâr ederseniz, çocukların saçlarını ağartan kıyamet gününün dehşetinden nasıl kurtulacaksınız!
018 O günün etkisiyle gök parçalanır. Allah'ın sözü yerine gelir.
019 Bu söylenenler bir öğüttür. Dileyen, Rabbine giden bir yol tutsun!

....

073.
020 Senin, gecenin üçte ikisine yakın kısmını, ya yarısını, ya üçte birini uyumadan geçirdiğini, yanındakilerin bir kısmının da senin gibi yaptığını Rabbin biliyor.
Gecenin ve gündüzün sürelerini Allah belirler. Gece ibadetini gözetemeyeceğinizi bilen Allah, merhametiyle tevbelerinizi kabul buyurmuştur.
Bundan sonra, Kur'an'dan kolayınıza geleni okuyun. İçinizde hastalar vardır. Allah'ın nimetlerinden payını aramak üzere yolculuk edenler bulunur. Allah yolunda çarpışanlar da olacaktır. Allah bunları bilmektedir. Bu nedenle, Kur'an'dan kolayınıza geleni okuyun.
Namazı özenle kılın, zekâtı verin. Allah'a, seve isteye, karşılık beklemeksizin ödünç verin.
Kendiniz için önden ne iyilik hazırlarsanız Allah katında onu bulursunuz, hem de daha üstün ve ödülce daha büyük olmak üzere.
Allah'tan af dileyin. Allah bağışlayıcıdır, merhametlidir.

074. MÜDDESSİR SURESİ

'Müddessir, "örtüsüne bürünen, sarınan" demektir. Bu kelime surenin birinci ayetinde geçmektedir. Öncelikle Peygamber Efendimiz aleyhissalatü vesselâma, fakat Kur'an'ın

umumi olması sebebiyle bütün inananlara bir hitaptır. Muhataba özel dünyasından çıkıp çalışması gerektiği telkin edilmektedir. Kinaye yönünü esas alırsak, "Ey o bürünen! Bürünmenin, uyumanın, rahat etmenin zamanı değil. Uyan artık! Çalış, insanları uyar, gerçekleri açıkla, sıkıntılara katlan, büyük bir kararlılıkla hareket et" denilmiş oluyor.'

Bismillahirrahmanirrahîm.

001 Ey bürünen!
'Ey özel dünyasına çekilen insan!'
002 Kalk ve uyar!
'İlerideki tehlikeleri hatırlatarak insanları uyandır.'
003 Rabbini tekbir et.
'Rabbinin büyüklüğünü dile getir. Allah büyüktür, de. Bunu yaşayarak da göster.'
004 Giysini tertemiz yap.
'Gerek maddî, gerek manevî giysini, kisveni, kılığını kirlerden arındır.'
005 Çirkin olan ne varsa hepsini bırak.
006 Yaptıklarını çok görerek başa kakma.
007 Rabbin için sabreyle.
'Bütün güçlüklere kararlılıkla katlan. Umudunu yitirmeksizin çalışmanı sürdür.'
008 Sûra üflendiği zaman,
009 o gün pek zorlu bir gündür!
'Sûr, kıyametin kopuşunu, ölülerin dirilişini, yargılama sürecini başlatan bir aletin adıdır. Onu, dört büyük melekten biri olan İsrafil aleyhisselâm üfleyecektir.'
010 İnkâr edenler için hiç de kolay değildir.
011 O adamı bana bırak! Onu tek olarak yarattım,
012 uzun uzadıya mallar verdim,
013 gözü önünde oğullar verdim.
014 nice nimetleri önüne serdim.
015 Daha da artırmamı umuyor.
016 Ne mümkün! Çünkü o, ayetlerimize karşı çok inatlı davrandı.
'Ayetlerimize, yani hakikati anlatan belgelerimize, delillerimize, bizi tanıtan eserlerimize direndi. Ne söylenirse söylenilsin, ne gösterilirse gösterilsin yine de inanmak istemedi.'
017 Onu sarpa sardırırım!
'Zora sokarım, güçlüklerle baş başa bırakırım. Cehennem dağına tırmandırırım. Bir hadîse göre, bu bir ateş dağıdır. Kâfir ona yetmiş yılda çıkar, sonra aşağı yuvarlanır. Bu durum sonsuza dek böylece sürer gider.'

....

074.
018 Çünkü o düşündü, ölçtü biçti.
019 Kahrolası nasıl da ölçüp biçti!
020 Kahrolası sonra nasıl da ölçüp biçti!
‘Özgün metinde “Kutile” olarak geçen kelime, hem “kahrolası, canı çıkası” demektir, hem de ‘vay anasını, amma da yapıyor” manasında kullanılır. Kur’an’ı dinleyen bir adamın düşünüşü, sözün anlamını tartışı, tahminler yürütüşü, bu konuda gösterdiği titizlik anlatılıyor. Kur’an’ın benzersiz edebî üstünlüklerine hayranlık duymakla birlikte, inanmamak için bahaneler arayan bir adamın tasviri yapılıyor.’
021 Sonra baktı,
022 Sonra kaşlarını çattı, suratını astı,
023 Sonra sırtını dönüp büyüklük tasladı,
024 “Bu” dedi, “eskiden beri süregelen bir büyüdür.”
025 “Ötesi yok, bu bir insan sözüdür!”
026 Onu sekara girdireceğim!
027 Sekar nedir bilir misin?
‘Cehennemin öbür adıdır!’
028 Ne erteler, ne de bırakır!
029 İnsana susamış bir susuz!
030 Üzerinde on dokuz!
‘Bunlar cehennemde görevli melek memurlardır. Başlarında Malik adlı melek vardır. On dokuz kişi mi, yoksa on dokuz tür mü oldukları belirtilmemiştir.’
031 Biz, cehenneme sadece melekleri gözetici yapmışızdır.
Sayılarını bildirmekle, inkâr edenleri sınadık, önceki kitaplara inananlara kesin bilgi verdik, müminlerin de imanlarının artırdık.
Kendilerine kitap verilenlerle müminler şüpheye düşmesinler.
Kalplerinde hastalık bulunanlarla inkârcılar da, “Allah bu örnekle ne demek istedi?” desinler.
Allah, bununla dilerse saptırır, dilerse doğru yola eriştirir.
Rabbinin ordularını kendisinden başkası bilemez.
Bu, insanlara bir uyarıdır!
032 Hayır! Andolsun aya!
033 Döndüğü an geceye!
034 Ağardığı zaman sabaha!
035 Şüphesiz, o sekar büyüklerden biridir!
‘Büyük ayetlerden ya da büyük belalardan biridir, ibret alabilen insanın aklını başına getirir.’
036 Uyarmak içindir,
037 sizden, ileri gitmek ya da geri kalmak isteyenleri!
038 Her nefis kendi kazancına rehindir.
‘Her birey kendinden sorumludur, yapıp ettiklerinin hesabını kendisi verir. Günahları sebebiyle sekara girer, azap çeker.’

039 Hayırlı kimseler başka!
040 Onlar cennetlerdedirler. Sorarlar,
041 günahlara batmış suçlulara.
042 Derler: “Sizi cehenneme sokan nedir?”
043 Cevap verirler: “Biz namaz kılmazdık.
044 “Yoksula yemek yedirmezdik.
045 “Günahlara dalanların yanında biz de dalar giderdik.
046 “Ölümden sonra dirilip yargılanmaya inanmazdık.
047 “Sonunda gelmesi kesin olan ölüm geldi.”

....

074.
048 Artık şefaatçilerin şefaatinin onlara faydası olmaz.
‘Şefaat, bir kimseyi kurtarmak için aracı olmak demektir. En büyük şefaat makamının sahibi Hazreti Muhammed aleyhissalatü vesselâmdır.’
049 O hâlde bunlara ne oluyor da bu öğütten yüz çeviriyorlar,
050 ürken yaban eşeklerinin,
051 aslandan kaçışları gibi!
052 Yok, onların her biri, kendisine yayılmış sayfalar verilsin ister!
‘Her birine vahiy gelsin, melekler kendilerine özel olarak belgeler getirsin isterler. İşte o zaman inanırız, derler. Olmayacak şeyleri isteyerek kendilerine yazık ederler.’
053 Olur şey değil! Daha doğrusu ahiretten korkmazlar.
054 Hayır! Kur’an bir öğüttür uyarır.
055 Dileyen okur, düşünür, ders alır.
056 Bununla beraber, Allah dilemezse onlar öğüt alamazlar. Sakınılması gereken odur, bağışlayan da!
‘Ahirete inanmayanlar, gerçeklere karşı inatla direnenler tercihlerini öğüt almamak yönünde kullanmışlardır. Allah, sınırsız ilmiyle bunu bilir, onları doğru yola eriştirmez. Bu durum, Allah’ın bir zorlaması değil, kendi seçimlerinin bir sonucudur. Hiç kimseye haksızlık yapılmamaktadır.’

075. KIYAMET SURESİ

‘Kıyamet, “kıyam etme, kalkış” demektir. Kâinatın yıkılması, ölülerin diriltilip kaldırılması gibi büyük olayların hepsine birden verilen addır.’

Bismillahirrahmanirrahîm.

001 Lâ! Kıyamet gününe yemin ederim!
002 Ve lâ! Kendini kınayan nefse yemin ederim!
‘Buradaki “lâ” kelimesi “yok, hayır” demektir. Genellikle yeminden önce söylenir. Ayette geçen nefis teriminin birden fazla anlamı vardır. Şu makamda “kendisi, özü” manasında kullanılmıştır. Nefis, kendini kınamakta, kıyasıya eleştirmekte, yaptıklarından ötürü kötülemektedir. Ona yemin edilmekle, kişinin kendi kusurlarını görmesinin, bunları eleştirmesinin önemi hatırlatılmıştır.’
003 Şu insan, kemiklerini bir araya toplayamayacağımızı mı sanıyor?
004 Hayır! Bizim onu parmak uçlarına varıncaya kadar bütün incelikleriyle yeniden yapmaya gücümüz yeter.
005 İnsan, ileride de günaha dalmak ister.
006 “Kıyamet günü ne zamanmış!” der.
007 O an gözler kamaşır!
008 Ay tutulur!
009 Güneşle ay bir araya getirilir.
010 O gün insan, “Nereye kaçmalı!” der.
011 Ne mümkün! Hiçbir sığınak yoktur.
012 O gün, Rabbinin huzuruna varıp durursun sen.
013 O gün, Rabbinin huzurundan başka varıp durulacak yer yoktur.
014 İnsan kendi kendinin gözlemcisidir!
015 Her ne kadar sıralasa da mazeretlerini!
‘Yargı günü özürler beyan eder, yakasını kurtarmanın yollarını arar, ama aslında kendi vicdanında suçunu itiraf eder. Kendine en yakın tanık yine kendisidir.’
016 Sen acele ederek dilini kımıldatma.
‘Kur’an sana okunurken unutmak korkusuyla tekrar etmeye çalışma, sadece dinle.’
017 Onu bir araya getirir sana okuturuz.
018 Biz onu okuyunca, sen okunanı izle.
019 Sonra onu açıklamak da bize düşer.

....

075.
020 Hayır! Siz geçici dünyayı seviyorsunuz!
021 Kalıcı olan ahireti göz ardı ediyorsunuz.
022 Nice yüzler o gün ışıldar,

023 Rabbine bakar.
024 Nice yüzler de o gün kararır,
025 kendisine beller kıran bir işlem yapılacak sanır.
026 Hayır! Ecel gelince, can köprücük kemiklerine dayanır.
027 "Kim okuyup üfleyecek!" denilir.
028 Ayrılık vaktidir artık sezer,
029 bacakları birbirine dolanır!
030 O gün yolculuk yalnız Rabbinedir.
031 Fakat o ne onayladı ne namaz kıldı.
032 Gerçeklere yalan dedi, yüz çevirdi.
033 Sonra böbürlenerek ailesine gitti.
034 Layıktır sana layık!
035 Evet, layıktır sana layık!
036 İnsan başıboş bırakılacağını mı sanıyor!
037 Atılmış meniden bir nutfe değil miydi!
038 Allah kan pıhtısı hâline getirdi, yaratıp biçim verdi.
039 Yaptı ondan iki eşi, biri erkek, biri dişi.
040 Diriltmeye gücü yetmez olur mu ölüleri!

'Meni, erkekten inen tohumdur. Nutfe, erkek hücresinin kadın yumurtasını aşılaması sonucu oluşan zigottur. Allah, insanın ilk yaratılışındaki harika aşamaları anlatarak, zihni ikinci yaratılışı kabule hazırlamaktadır.'

076. İNSAN SURESİ

'Sureye adı verilen insan, bütün varlıkların temel niteliklerini tohum hâlinde kendinde barındıran, omzuna benlik duygusu gibi büyük bir emanet yüklenen, kâinatın varlık gayesini bulmakla görevlendirilen, Rabbini tanıyıp kulluk etmesi için bu dünyaya gönderilen, ebedi mutluluğu kazanmak ya da kaybetmek üzere sınanan, ilahi çağrının en önemli muhatabı olan akıllı, şuurlu, özgür canlının adıdır. İlahi isimlerin pek çoğuna ayna olmakla en güzel kıvamda yaratılmış, sınırsızca yükselebilecek ya da alçalabilecek yetilerle donatılarak şu dünya sarayına gönderilmiştir.'

Bismillahirrahmanirrahîm.

001 İnsan, adı anılır bir varlık olana kadar uzun bir süre geçti zamandan.
002 Biz insanı bir aşılı yumurtadan yarattık. Onu sınıyoruz. Bu yüzden kendisini işitici ve görücü yaptık.

'Aşılı yumurtadan, yani erkekten inen hücrenin kadın yumurtasını aşılaması sonucu oluşan maddeden, zigottan.'

003 Ona yolu da gösterdik. İster şükreder, ister küfreder.

'Nimet karşısında insan iki türlü tavır alır. Ya vereni tanır şükreder ya da tanımayıp küfreder. Buradaki küfür kelimesi nimet vereni tanımamak manasındadır. Bir nevi nankörlüktür. Hakkı tanımaması sebebiyle inkârcıya da kâfir denilmiştir.'

004 Biz, inkâr edenler için zincirler, kelepçeler ve çılgın alevli bir cehennem hazırlamışızdır.

005 Oysa, cenneti kazanan iyiler, içkisine hoş kokulu bitkiler katılmış bir kadehten içerler.

....

076.

006 Bir pınar! Allah'ın has kulları ondan içerler. Durmadan akar!

007 Onlar, kendi kendilerine verdikleri sözlerini tutarlar. Şerri her yeri kaplayan bir günden korkarlar.

'Şerri, kötülüğü, belası azabı yaygın bir günden, kıyametten, dirilip hesap verme evresinden korkarlar. Bunun için günahlardan uzak durur, güzel işler yaparlar.'

008 Kendileri arzulu da olsalar yemeklerini yoksula, yetime, esire yedirirler.

009 Derler: "Biz size Allah rızası için yemek yediriyoruz. Sizden ne bir karşılık bekliyoruz, ne de teşekkür.

010 "Biz, ekşi yüzlü, kara suratlı bir günde Rabbimizden korkarız."

011 Allah, o günün şerrinden onları korur, yüzlerine pırıltı, gönüllerine sevinç verir.

012 Sabırlarından dolayı cennetle, ipekli giysilerle ödüllendirir.

'Buyrukları yapıp, yasaklardan sakınırken karılaştıkları zorluklara katlanmalarından ötürü kendilerine nimetler verilir.'

013 Orada koltuklara kurulurlar. Ne yakıcı bir sıcaklık görürler, ne de dondurucu bir soğuk.

014 Meyve ağaçlarının gölgeleri üzerlerine sarkar, meyveleri ellerine sunulur.

015 Cam gibi olmuş gümüş kaplarla, kadehlerle servis yapılır.

016 Gümüşten camlar! Onlara türlü biçimler vermişlerdir.

'Burada, hem camın saydamlığı, hem de gümüşün beyazlığı dile getirilmiştir. Yani, bu kaplar cam gibi saydam, gümüş gibi beyazdırlar.'

017 Orada zencefil katkılı bir kadehten içirilir,

018 Bu içecekler Selsebil isimli pınardan gelir.

'Zencefil, hoş kokulu bir bitkinin adıdır. Selsebil ise, durmadan akan, kolayca içilen gibi manalara gelir.'

019 Yanlarında ölümsüz çocuklar gezer. Onları görsen saçılı inciler sanırsın.

'Bunlar cennet çocuklarıdır. Sonsuza kadar çocuk kalacak, insanlardaki çocuk sevme arzusuna cevap verecekler. Evladı küçükken ölen ana babalar bu zevki daha çok tadacaklar.'

020 Nereye baksan nimet, servet, ihtişam görürsün.
021 Cennette yaşayanlar, ince yeşil ipekli, parlak atlastan elbiseler giyerler. Gümüş bileziklerle süslenmişlerdir. Rableri onlara tertemiz içecekler içirir.
'İnsana cenneti arzulatmak, onun kulluk etmesini sağlamak amacıyla sıralanan nesneler her ne kadar bizim kullandığımız isimlerle anılıyorlarsa da, onlar birer cennet nimetidirler. Hayal sınırlarımızın çok ötesinde bir güzellikleri, akıl sır ermez özellikleri vardır Peygamber Efendimizin, onu tanımlarken, "ne göz görmüş, ne kulak işitmiş, ne de insanın kalbine gelmiş" buyurduğu cennete uygun şeylerdir. Cennet tariflerini okurken bu husus unutulmamalıdır.'
022 Bu, sizin için bir ödül olmuş, emekleriniz karşılık bulmuştur.
023 Kur'an'ı sana birbirini izleyen bölümler hâlinde indiriyoruz.
024 Rabbinin hükmü gelene kadar sabret. Sakın, günahkâra, inkârcıya itaat etme!
025 Rabbinin adını sabah akşam an.

....

076.
026 Geceleyin ona secde et, uzun uzadıya onu tesbih eyle
'Gecelerini değerlendir, namaz kıl, zikir yap, oku, düşün. Gündüzün kirlerinden arın. Bir sonraki gün için kalbine kuvvet topla. Ömür bir sermayedir eriyor. Hiçbir anını boşa geçirme.'
027 Onlar hemen elde edileni severler de önlerindeki zorlu günü geriye bırakırlar.
028 Onları yaratan, donanımlarını düzenleyen, organlarını dizen biziz. Dilersek yerlerine benzerlerini getirebiliriz.
029 Bu bir uyarıdır, dileyen Rabbine giden bir yol tutar.
030 Allah dilemeyince siz dilemezsiniz. Allah her şeyi bilendir, her işini nice gayeler gözeterek hikmetle yapandır.
'Ayette insanın iradesi yok sayılmıyor, sonuç veren bir dileme olabilmesinin temel şartı ortaya konuyor. Sonucun meydana gelmesi için, sizin dilemenizin, onun dilemesi tarafından onaylanması gerekir. Siz dilemenizden, tercihinizden, seçiminizden sorumlusunuz. Çünkü, özgür bir iradeniz vardır.'
031 Kimi dilerse rahmetine alır. Kâfirlere acılı bir azap hazırlamıştır!

077. MÜRSELÂT SURESİ

'Mürselât, "gönderilenler" demektir. "Gönderilenler" kelimesi peygamberler, melekler, rüzgârlar, yağmurlar ve benzerleri diye yorumlanmıştır. Bunların hepsi de bir

hizmet için gönderilen varlıklardır. Rahman suresinde nimetler sayılmış, "Rabbinizin hangi nimetini yalanlayabilirsiniz?" diye sorulmuştu. Bu surede, yalanlayanların acı sonları anlatılıyor, bir yankı gibi, "O gün vay hâline yalanlayanların!" ayeti tekrar ediliyor.'

Bismillahirrahmanirrahîm.

001 Andolsun, birbiri ardınca gönderilenlere!
'Peygamberlere, meleklere, rüzgârlara, yağmurlara.'
002 Büküp devirenlere!
'Zararlı olanı, günü dolanı, eceli geleni ortadan kaldıranlara.'
003 Bir neşirle neşredenlere
'Yeryüzüne bitkileri, gökyüzüne bulutları, cennete, cehenneme insanları yayanlara.'
004 Seçip ayıranlara!
'İyiyle kötüyü, güzelle çirkini, doğruyla yalanı birbirinden ayıran peygamberlere, kitaplara, meleklere.'
005 İbretler bırakanlara,
006 arındırmak ve sakındırmak üzere!
'İnsanları düşündürmek, kötülüklerden arındırmak, tehlikelerden sakındırmak amacıyla mesajlar iletenlere, ibret verici bilgiler yayanlara, öğütler verenlere.'
007 Vaat edilen mutlaka gerçekleşecektir!
'Verilen söz tutulacak, kıyamet kopacaktır.'
008 Yıldızlar karardığı zaman,
009 Gök parçalandığı zaman
010 Dağlar toz edilip savrulduğu zaman
011 Peygamberlerin tanıklık sıraları geldiği zaman.
'Bunların olduğunu görürsen kıyamet evresinin başladığını anla. Kâinat yıkılır. Sonra ölüler diriltilir. Yargılama başlar. Defterler açılır. Hesaplar görülür. İnananlar ödüllendirilir. İnkârcılar cezalandırılır.'
012 Bu tanıklık hangi güne ertelendi?
013 Hüküm gününe!
014 Hüküm günü nedir bildin mi?
015 O gün vay hâline yalanlayanların!
016 Helak ettik ya öncekileri!
017 Onlara ekleriz sonrakileri!
018 Biz, mücrimlere böyle yaparız!
019 O gün vay hâline yalanlayanların!
'Daha önceki zamanlarda yaşamış inkârcıları, azgınları, sapkınları yerle bir ettik. Onlardan sonra gelip de onların amellerini işleyen kimseleri aynı son bekliyor. Biz mücrimlere, azgınlık ederek günah işlemeyi sürdürenlere böyle yaparız, değişmez yasamız budur.'

....

077.
020 Sizi basit bir sıvı damlasından yaratmadık mı!
021 Annelerinizin rahimlerinde durdurmadık mı!
022 Belirli bir sürenin sonuna dek bekletmedik mi!
023 Biz kaderler çizen kádiriz, ne güzel bir kádir!
024 O gün vay hâline yalanlayanların!
025 Yeryüzünü bir toplanma yeri yapmadık mı!
026 Hem dirilerinize, hem ölülerinize!
027 Görkemli dağlar yaratmadık mı!
Size tatlı sular içirmedik mi!
028 O gün vay hâline yalanlayanların!
029 Gidin haydi, yalanlayıp durduğunuz o yere!
030 Hadi durmayın taşının o üç dilimli gölgeye!
031 "Ne gölgelendirir, ne de alevden korur,
032 Her biri saray gibi koca kıvılcımlar atar
033 Alev parçaları sarı develere benzer.
034 O gün vay hâline yalanlayanların!
035 Bugün diller tutulur!
036 Mazeretler ileri sürmelerine fırsat verilmez.
037 O gün vay hâline yalanlayanların!
038 Hüküm günü budur!
Hem sizi, hem öncekileri bir araya toplarız.
039 Bana bir hileniz varsa durmayın yapın!
040 O gün vay hâline yalanlayanların!
041 Sakınanlar gölgelerde, pınar başlarındadırlar.
042 Canlarının istediği meyveler arasında.
043 "Emeklerinize karşılık yiyiniz, içiniz, afiyet olsun!
044 "Güzel davrananları biz böyle ödüllendiririz" denilir.
045 O gün vay hâline yalanlayanların!
046 Şimdi yiyin, azıcık keyif sürün, sizler suçlusunuz!
047 O gün vay hâline yalanlayanların!
048 Onlara, "Rükû edin!" denilince rükû etmezler.

'Rablerine baş eğmezler, kulluk etmezler, namaz kılmazlar. Tersini yapar, başkaldırır, azar, saparlar.'

049 O gün vay hâline yalanlayanların!
050 Artık bundan sonra hangi habere inanacaklar!

'Kur'an'ın verdiği bilgilere bile inanmıyorlarsa hangi bilgi kaynağına, hangi kitaba, hangi insana inanacaklar.'

....

078. NEBÊ SURESİ

‘Nebê, “önemli haber” demektir. Bu dünyada insana verilen nimetler veciz bir üslupla sıralanmış, kıyamet, cennet, cehennem tasvir edilmiştir. Allah, dünya için yarattıklarını sıralayarak bunların benzerlerini de yaratabileceğini akla kabul ettirmekte, ahireti kabul etmesi için zihinleri hazırlamaktadır.’

Bismillahirrahmanirrahîm.

001 Birbirlerine neyi soruyorlar?
002 O büyük haberi mi?
003 Onu tartışıyor, anlaşamıyorlar.
‘Birbirine kıyamet, ölümden sonra diriliş, yargılanma gibi konularla ilgili sorular soruyorlar. Kendi aralarında bu önemli meseleyi konuşuyorlar. Bazıları inanıyor, bazıları inkâr ediyor.’
004 Hayır! İleride bilecekler!
005 Yok hayır! İleride bilecekler!
006 Yeryüzünü bir beşik,
007 dağları birer direk yapmadık mı!
‘Bu dünyayı, yeryüzünü yayarak, üstüne bitkiler sererek, faydalanacağınız ovalar var ederek yaşamanıza uygun bir hâle getirdik. Dağları birer direk yaptık. İhtiyacınız olan suyu, ağacı, taşı onlardan alıyorsunuz. Bu dağlar, karaları denizlerin istilasından koruyor. Ormanlarıyla havayı temizliyor.’
008 Sizi eşler hâlinde yarattık.
‘Birlikte yaşayıp yalnızlıktan kurtulursunuz. Erkek kadın için, kadın da erkek için nimettir.’
009 Uykunuzu dinlenme zamanı yaptık.
010 Geceyi bir giysi yaptık
‘Gecenin karanlıklarını bir elbise gibi giyinir, bir yorgan gibi örter huzura erersiniz. Uykularınızda gördüğünüz rüyalarınız da ayrıca nimettir, sizi dinlendirir.’
011 Çalışıp kazanabilesiniz diye gündüzü yarattık.
012 Üstünüze şiddetli yedi bina kurduk.
‘Dünyayı saran yedi katman ya da görünen gökyüzünün dışında yedi ayrı gök yarattık.’
013 Işıldayan bir lamba var ettik
‘Gökyüzüne güneş lambasını astık. Size ısı, ışık, renk, enerji veriyor.’
014 Bulutlardan şırıl şırıl sular indirdik.
015 Onunla çıkarıyoruz taneleri, bitkileri,

016 sarmaş dolaş olmuş bağları bahçeleri.
017 Kuşkusuz, yargı günü belirlenmiştir.
018 Sûra üflendi mi gruplar hâlinde gelirsiniz.
‘Sur, kâinatın yıkılması, ölülerin dirilmesi, yargılanması gibi büyük olayları başlatacak olan aletin adıdır.’
019 Gök açılır, birçok kapılar oluşur.
020 Dağlar yürütülür bir serap olur!
021 Cehennem pusuda bekliyordur!
022 Bir son duraktır azgınlara!
023 Orada çağlar boyu kalacaklar,
024 Ne serinlik tadacaklar, ne de içecek,
025 kaynar sudan ve kanlı irinden başka!
026 Yapıp ettiklerine uygun bir ceza olarak!
027 Onlar yargı gününün geleceğini ummazlardı
028 Ayetlerimizi ısrarla yalanlarlardı.
029 Biz yapılanların hepsini sayıp yazmışızdır.
030 “Tadın şimdi! Size azaptan başkasını artırmayız!”

....

078.
031 Kötülüklerden sakınanlara esenlik yurdu vardır.
032 Nice bahçeler, bağlar,
033 göğüsleri turunç gibi yaşıtlar,
034 dopdolu kadehler vardır!
035 Orada ne boş laf, ne de bir yalan işitirler.
036 Rabbinden bir ödül, yeterli bir ihsandır.
037 O, göklerin, yerin ve ikisi arasında bulunanların Rabbidir. Rahmandır! Ona karşı kimse söz söyleyemez.
038 O gün ruh ve melekler dizilirler. Rahmanın kendisine izin verdiği kimseden başkası konuşamaz.
Onlar da ancak doğruyu söyleyebilirler.
‘Ruh kelimesiyle, vahiy getiren melek, yani Cebrail aleyhisselâm kastedilmiştir.’
039 O gün gerçektir! Dileyen, Rabbine eriştirecek bir yol tutsun.
040 Sizi, yakın bir azapla uyardık.
O gün kişi eliyle sunduklarına bakar ve kâfir şöyle der:
“Keşke toprak olsaydım!”

079. NAZİÁT SURESİ

'Naziat, "söküp alanlar" demektir. Surenin girişinde, kendilerine verilen görevleri büyük bir titizlikle yapan varlıklardan söz edilmektedir. Bunların hepsi ya da önemli bir kısmı meleklerdir. İnkâr edenlerin ruhlarını sökerek, inananların ruhlarını incitmeden alanlar, işlerini yaparken yarışırcasına hızlı davrananlar, kâinattaki ilahi yasalara uygun olarak iş yapanlar üzerine yemin edilmektedir. Allah'ın sınırsız gücünü dile getiren bu tanımlamalar, onun kıyameti koparacak, ölüleri diriltecek, insanları yargılayacak güce de sahip olduğunu zihne kabul ettirmektedir.'

Bismillahirrahmanirrahîm.

001 Andolsun, söküp alanlara!
002 Usulcacık çekenlere!
003 Yüzdükçe yüzenlere!
004 Derken, yarışıp da geçenlere!
005 Kendilerine emredilen işleri yapanlara!
006 O gün bir sarsıntıdır sarsar.
007 Onu, ardı sıra gelen izler!
008 O gün kaygıdan yürekler oynar
009 Görenlerin gözlerini korku bürür.
010 "Biz ölümümüzden sonra ikinci kez yaratılacak mıyız!" derler.
011 "Hem de çürümüş kemikler hâline geldikten sonra!"
012 "Öyleyse yitik acılarıyla dolu bir dönüş bu!" derler.
013 Fakat o zorlu bir kumanda sesidir.
014 Kendilerini mahşer meydanında buluverirler.
'Mahşer meydanı, öbür dünyadaki toplanma yeri, ölümlerinden sonra diriltilip kabirlerinden kaldırılanların hesap vermek üzerine toplandıkları alan.'

079.
015 Musa'nın başından geçenlerle ilgili bilgiler sana ulaştı mı?
016 Bir zamanlar Rabbi ona kutsal Tuva vadisinde seslenmişti:
017 "Firavuna git! O iyice azdı!
018 "De ona: Arınmak ister misin?
019 "Derin bir saygıyla ürpermen için seni Rabbinin yoluna ileteyim mi?"
020 Musa, Firavuna en büyük mucizeyi gösterdi.

‘Musa’nın asası büyük bir yılana dönüştü, Firavunun huzurunda Musa ile yarışan büyücülerin büyü âletlerini yuttu. Bu mucizeyi gören büyücüler ona inandılar.’

021 Fakat o yine de yalanladı, isyan etti,

022 sonra da sırtını döndü seyirterek gitti.

023 Derken, adamlarını topladı, onlara nutuk söyledi:

024 “Ben sizin en yüce Rabbinizim!” dedi.

‘Kur’an, peygamberlerin sözlerini açıkça bildirdiği gibi, en büyük inkârcıların sözlerini de aynı açıklıkla dile getirmekte, böylece onların düşünce, duygu ve tutku dünyalarına ışık tutmakta, nice gizli özelliklerini ortaya çıkarmaktadır.’

025 Bunun üzerine, Allah onu hem ahirette, hem de öncesinde cezalandırdı.

‘Öncesinde cezalandırdı, bu dünyada sulara gömüp öldürdü.’

026 Bunda derin bir saygıyla ürperecek kimseler için ibretler vardır.

027 Yaratılış bakımından siz mi zorsunuz, gökyüzü mü! Onu bina etti!

028 Yükseltip düzene koydu.

029 Gecesini karartıp gündüzünü aydınlattı.

030 Yeryüzünü serip döşedi.

031 Ondan suyunu, bitkilerini çıkardı

032 Üstüne sarsılmaz dağlar yerleştirdi,

033 Siz de, hayvanlarınız da faydalanasınız diye!

034 O çetin felaket geldiği zaman,

035 İnsan yeryüzünde nelere emek verdiğini anlar.

036 Gören kimse için cehennem ortaya çıkartılır!

037 Kim azgınlık eder de,

038 dünya hayatını seçerse,

039 muhakkak cehennemdir onun yurdu!

040 Kim Rabbinin makamından korkarak kendini günahlı isteklerinden alıkoyarsa,

041 elbette cennettir onun yurdu.

042 Sana, “Ne zaman gerçekleşecek?” diye kıyametin vaktini soruyorlar.

043 Ne mümkün senin onu bildirmen!

044 Onu sadece Rabbin bilir!

045 Sen ancak ondan korkanları uyarırsın.

046 Onlar onu gördükleri zaman sanki bir akşam vakti ya da bir kuşluk zamanı kadar bile kalmamış gibi olurlar!

‘Kıyametle yüz yüze gelince, yeryüzünde pek az kaldıklarını sanırlar. O kısacık hayatın lezzetleri için sonsuz nimetleri yitirdiklerini anlarlar. Fakat iş işten geçmiştir artık. Bu da onların acılarına acı katar. En büyük hüsran, en zor yitik acısı budur!’

....

080. ABESE SURESİ

‘Abese, “yüzünü ekşitti” demektir. Bu surenin iniş sebebi hadis kaynaklarında şöyle anlatılmaktadır: Peygamberimizin huzuruna âmâ/gözleri görmeyen bir adam gelir, zihnine takılan konularla ilgili sorular sorar. O sırada orada konuklar bulunmakta, Hazreti Muhammed aleyhissalâtü vesselâm onlarla ilgilenmektedir. Adam ısrar edince, Peygamber Efendimiz bundan hoşlanmaz. Ona cevap vermez, konuklarından yana döner. Bunun üzerine, hem bu olayı değerlendiren, hem de bütün inananlara doğru davranış ilkeleri sunan Abese suresi iner.’

Bismillahirrahmanirrahîm.

001 Yüzünü ekşitti, sırtını döndü,
002 çünkü ona âmâ geldi!
003 Ne bilirsin, o belki de arınacak!
004 Ya da öğüt alacak da o öğüt ona fayda sağlayacak.
005 Biri öğüde hiç ihtiyacı yokmuş gibi davranıyor,
006 ama sen yine de ona yöneliyorsun.
007 Onun arınmak istememesinden sana ne!
008 Oysa öbürü sana koşarak geliyor
009 saygı duyuyor,
010 oysa sen ona aldırmıyorsun!
011 Hayır! Kur’an bir uyarıcıdır,
012 dileyen, ondan öğüt alır.
013 Kutlu sayfalarda yazılıdır,
014 yüceltilen, arındırılan sayfalarda.
015 Yazıcıların elleriyle,
016 değerli, güvenilir yazıcıların.
017 Kahrolası insan ne kadar da nankör!
018 Onu hangi nesneden yarattı?
019 Nutfeden! Onu yarattı, biçim verdi.
020 Sonra da hayat yolunu kolaylaştırdı.
021 Eceli gelince öldürdü, kabre koydu,
022 Sonra da, ne zaman dilerse diriltecek.
023 Hayır! Onun emirlerini yerine getirmedi.
024 İnsan bir bakıversin yediklerine!
025 Bulutlardan yere bolca yağmurlar yağdırdık,
026 Sonra gözeler hâlinde yeryüzünü biz yardık,
027 Onda ekinler bitirdik
028 üzümler, yoncalar,
029 zeytinlikler, hurmalıklar
030 sık ağaçlı bahçeler
031 meyveler, çayırlar var ettik.

032 Siz de, hayvanlarınız da faydalanın istedik.
033 O yüksek ses işitildiği zaman,

....

080.
034 o gün kişi kaçar kardeşinden,
035 annesinden, babasından,
036 eşinden, çocuklarından!
037 O gün herkesin kendine yetecek derdi vardır!
038 O gün kimi yüzler ışıldar,
039 neşeyle güler, sevinir.
040 Kimi yüzler pusludur,
041 karanlıklar bürümüştür.
042 Onlardır kâfirler, günahkârlar!

081. TEKVİR SURESİ

'Tekvir, "dürmek, toparlamak, toplayıp sarmak" demektir. Surenin girişinde kıyamet ânında meydana gelecek ürküntü verici olaylar sıralanmış, ruha ürpertiler veren bir üslûpla kâinatın yıkılışı, insanların yeniden yaratılışı, yargılanışı, cehennemin ve cennetin görülüşü anlatılmıştır. Resulullah aleyhissalâtü vesselâm şöyle buyurmuştur: Kıyameti gözüyle görür gibi olmaktan hoşlanan kimse Tekvir ve İnfitar surelerini okusun!'

Bismillahirrahmanirrahîm.

001 Güneş toplanıp dürüldüğü zaman
002 Yıldızlar bulandığı zaman
003 Dağlar yürütüldüğü zaman
004 Değerli mallar bırakıldığı zaman
005 Vahşi hayvanlar toplandığı zaman
006 Denizler ateşlendiği zaman
007 Nefisler eşleştirildiği zaman
'Bedenler yaratılıp ruhlarıyla buluşunca.'
008 Diri gömülenin hesabı sorulduğu zaman,
009 günahı neydi de öldürüldü diye.
010 Sayfalar yayıldığı zaman
'İnsanın yapıp ettiklerinin yazıldığı defterler açılınca.'

011 Gök sıyrıldığı zaman
‘Perde sıyrılıp da görünmez âlemler görünür hâle gelince.’
012 Cehennem alevlendirildiği zaman
013 Cennet yaklaştırıldığı zaman
014 Anlar bir can, kendisi için neler hazırlamış!
015 Andolsun sinenlere!
‘Güneş doğunca görünmez olan yıldızlara.’
016 Gezip gizlenenlere!
‘Geceleri gezer görünüp gündüzleyin gizlenen gezegenlere.’
017 Kararmaya yüz tutan geceye!
018 Nefes almaya başlayan sabaha!
‘Karanlıklardan sıyrılıp açılan sabaha.’
019 Şüphesiz, o değerli bir elçinin sözüdür!
‘Onu vahiy meleği Cebrail aleyhisselâm getirmiştir.’
020 Pek kuvvetlidir, arşın sahibi katında saygındır.
‘Arş, en yüce egemenlik makamıdır. Büyük bir insana benzeyen kâinatın kalbidir.’

081.
021 Melekler katında hem sözü dinlenilen, hem de güvenilen biridir.
022 Sizin arkadaşınız cin vurgunu bir deli değildir.
023 Andolsun, vahiy meleğini apaçık ufukta görmüştür.
024 Gaybın bilgilerini sizden esirgemez.
‘Dış duyularla hissedilemeyen âlemden gelen bilgileri size anlatır, bilgilerini paylaşır, kendine saklamaz.’
025 Kur’an, kovulmuş şeytanın sözü de değildir.
026 Öyleyse yüz çevirip de nereye gidiyorsunuz!
027 Bu Kur’an, bütün insanlar için bir öğüttür,
028 Doğru yolu bulmak isteyen onu dinler!
029 Fakat âlemlerin Rabbi Allah dilemeyince, siz dilemezsiniz.
‘Sizin kalbinizi, niyetlerinizi, sırlarınızı, ahlaki durumunuzu en iyi bilen Allah, eğer layıksanız size hidayet meyli verir. Her şey gibi kalbiniz de onun etkisi altındadır. Meyillerinizi, arzularınızı, isteklerinizi o yaratır. Dilemezse dileyemez, yaratmak istemezse hiçbir şey yapamazsınız. Fakat sizi zorlamaz, size haksızlık etmez, çünkü adildir, hidayet vericidir, yol göstericidir!’

082. İNFİTAR SURESİ

'İnfitar, "yarılma, çatlama" demektir. Bu surede de kıyamette meydana gelecek olaylar anlatılmakta, inananlarla inanmayanların sonları belirtilmektedir.'

Bismillahirrahmanirrahîm.

001 Gök çatlayıp yarıldığı zaman
002 Yıldızlar döküldüğü zaman
003 Denizler akıtıldığı zaman
004 Kabirlerin altı üstüne getirildiği zaman
005 Bilir bir can, neyi sundu da neyi geri bıraktı!
006 Ey insan! Seni gururlandıran ne yüce Rabbine!
007 Seni yarattı, düzenledi, dengeledi

'Birbirini izleyen aşamalardan geçirerek insan hâline getirdi. Ruhuna yakışan bir beden, birbiriyle uyumlu organlar verdi.'

008 Hangi sureti dilediyse öyle terkip etti.

'Seni oluşturan parçacıkları ilahi sanatına göre birleştirdi. Sayısız ihtimaller varken sana en güzel sureti verdi.'

009 Olur şey değil! Siz dini yalanlıyorsunuz!
010 Oysa üzerinizde gözcüler var,
011 çok değerli yazıcılar, koruyucular!
012 Siz her ne yaparsanız biliyorlar!
013 İyiler nimetlerle dolu cennetlerde,
014 Azgınlık edenler yakıcı ateştedirler!
015 Din gününde ona girecekler!
016 Oradan asla çıkamayacaklar!
017 Bildin mi din günü ne?
018 Evet, bildin mi din günü nedir?
019 O gün hiç kimse başkası için bir şey yapamaz. O gün iş Allah'a kalmıştır!

'Kur'an bize din günüyle ilgili bilgiler vermiştir. Kıyametin kopması, ölülerin dirilmesi, yangılanma sürecinin başlaması, tanıkların dinlenmesi, iyilerin ödül alması, kötülerin azap görmesi gibi olayların tümüne birden verilen addır.'

....

083. MUTAFFİFÎN SURESİ

‘Mutaffifîn, ‘alırken dolgun, verirken eksik ölçenler” demektir. Ölçü ve tartıda hile yapanları yererek başlar. Ölçüp tartarken âdil olmanın önemini anlatır.’

Bismillahirrahmanirrahîm.

001 Vay hâline alım satımda hile yapanların!
002 İnsanlardan tartıp alırken tam alırlar da,
003 tartıp verirken onlara eksik verirler.
004 Bunlar diriltileceklerini sanmıyorlar mı!
005 büyük bir gün için!
‘Rablerinin huzurunda hesap vermek üzere diriltilip kabirlerinden kaldırılacaklarına inanmıyorlar mı!’
006 O gün insanlar, âlemlerin Rabbinin huzurunda duracaklar.
007 Hayır! Günaha dalanların yazısı siccindedir.
008 Bildin mi siccin ne?
009 Mühürlenmiş bir kitap!
‘Belgeleri, sicilleri, kayıtları içeren ana kitap, büyük defter, resmi arşiv.’
010 O gün vay hâline yalanlayanların!
‘Kendilerine gelen peygamberlere, onların ellerindeki kitaplara, sayfalara inanmayanların.’
011 Din gününü yalanlayanların!
‘Ölümden sonra dirilip yargılanacaklarına inanmayanların, ahireti inkâr edenlerin.’
012 Onu azgın günahkârdan başkası yalanlamaz!
013 Ayetlerimiz kendisine okununca, “Eskilerin masalları!” dedi.
014 Hayır! Yaptıkları yüzünden kazandıkları *‘günahlar’* kalplerinin üzerinde pas bağlamıştır.
‘Her günah kalbe kara bir nokta bırakır, nurun girmesine engel olur. Bunların çirkin işleri birikmiş, pas hâline gelmiş, iman nurunu engelliyor. Bu yüzden gerçeği göremiyor, anlayamıyor, sezemiyorlar.’
015 Hayır! O gün onlar Rablerinden yoksundurlar.
‘Onun rahmetine eremez, lütfunu tadamaz, nimetlerinden faydalanamazlar.’
016 Sonra ateşli cehenneme girecekler.
017 Sonra da kendilerine, “İşte bu! Siz onu yalanlamıştınız!” denilecek.
018 Hayır! İyilerin yazısı illiyyindedir.
‘İnananların, emirleri yapıp yasaklardan sakınanların yazısı, sicili, belgesi.’
019 Bildin mi illiyyin nedir?
020 Mühürlenmiş bir kitap!
021 Ona gözdeler tanık olurlar.
‘Allah’a manen yakın kullar, seçkin melekler katındadır, onu onlar gözetirler.’
022 İyiler nimetlerle dolu cennettedirler.
023 Süslü sedirler üzerinde güzellikleri seyrederler.

024 Nimetlere kavuşmanın sevincini yüzlerine bakarak anlayabilirsin.
025 Onlara mühürlü halis bir şarab sunulur.
026 İçildikten sonra mis kokusu bırakır. İşte ona imrensin imrenenler!
‘Bu şarap dünya şarabına benzemez. Kötü kokmaz, sarhoş etmez, temiz, helal, tatlı bir içkidir.’

....
083.
027 Katkısı tesnimdendir!
028 Tesnim bir pınardır, ondan gözdeler içer.
‘İnsan cennette hem ruhu, hem de bedeniyle bulunacaktır. Nimetlerin bir kısmı maddi, bir kısmı manevidir. Duygularının hepsini tatmin edecek lezzetler önüne serilir.’
029 Günahlara dalan suçlular inananlara gülerlerdi.
030 Onlara uğradıkları zaman birbirlerine göz kırparlardı.
‘Sinsice alay edip eğlenirlerdi.’
031 Taraftarlarının yanına dönerlerken gülüp eğlenirlerdi.
‘Bak nasıl da alay ettik, sen şunu yaptın, ben bunu yaptım, amma da kandırdık gibi laflar eder, güle eğlene yürürlerdi.’
032 İnananları gördükleri zaman, “Doğrusu sapıtmış bunlar!” derlerdi.
033 Oysa kendileri inananlara gözcü olarak gönderilmemişlerdi.
‘Böyle bir görevleri yoktu, ama onlar bunu kendilerine iş edinmişlerdi. Kendi hâllerine bakacaklarına inananları alaya alarak ömür tüketiyorlardı’.
034 Bugün de inananlar inkârcılara gülecekler!
035 Sedirlerine kurularak seyredecekler.
036 Nasıl, inkârcılar ettiklerinin cezasını buldular mı?!
‘Gün geldi devran döndü artık. Sınav bitti, yazılar toplandı, yargılama yapıldı. Onlara layık oldukları cezaları verildi. Şimdi gülme sırası inananlarda. Koltuklarına keyifle kurulup cennet lezzetlerini tadarlarken bir yandan da zalimlere uygulanan azabı seyredecekler. Çünkü, insan adaletin yerini bulmasından da lezzet alır. Masumların ödül, zalimlerin ceza alması görülmeye değer!’

084. İNŞİKAK SURESİ

‘İnşikak, “yarılmak, parçalanmak” demektir. Genellikle Mekke döneminde inen ve son

derecede sanatlı bir dille kıyametin kopuşundan, inkâr edenlerin acı sonundan, inananlara verilecek ödüllerden söz eden bu veciz sureler, muhatapları üzerinde sarsıcı, uyarıcı, uyandırıcı bir etki yapmış, dikkatlerin Kur'an'a yönelmesini sağlamıştır.'

Bismillahirrahmanirrahîm.

001 Gök yarıldığı zaman,
002 Rabbini emrini dinleyip kendisinden beklenen duruma geldiği zaman,
003 Yeryüzü yayılıp dümdüz edildiği,
004 İçinde bulunanları atıp boşaldığı,
005 Rabbini dinleyip emredileni yaptığı zaman!
'Kıyamet kopuyor, anlarsın ey insan! Gök yarılır, yer yayılır, kâinat bayılır, kapılar açılır, yükler atılır. Olacaklar olmaktadır. Yıkım başlamıştır. Yeni âlem yoldadır.'
006 Rabbine yönelir, emek verir, didinir, sonunda ona kavuşursun, ey insan!
007 Kimin kitabı sağ eline verilirse,
008 yargılama sürecinde ona kolaylık gösterilir,
009 yakınlarının yanına sevinerek döner.
010 Kimin kitabı arkasından verilirse,
011 "Ah ölsem de kurtulsam!" diye feryat eder,
012 çılgın alevli cehennem ateşine girer.
013 Oysa yakınları arasındayken keyfi pek yerindeydi.

....

084.
014 Ölümden sonra ikinci hayat olmayacak sanıyordu.
015 Hayır! Rabbi onu sürekli görüyor gözetliyordu.
016 Andolsun, gün batımı zamanı kızıllığına!
017 Andolsun geceye ve içinde barındırdıklarına!
018 Andolsun dolunay hâline gelen aya!
019 Şüphesiz kattan kata binerek geçip gideceksiniz!
'Siz bir yolcusunuz! Durdurulamaz bir yolculuğunuz var. Ana rahminden, çocukluktan, gençlikten, erginlikten, ihtiyarlıktan, kabirden, sırattan, mahşerden geçerek sonsuza gideceksiniz.'
020 Onlara ne oluyor da inanmıyorlar!
021 Kur'an okununca secde etmiyorlar!
022 Hatta inkârcılar da var, yalanlıyorlar.
023 Allah, gönüllerinde saklı sırlarını biliyor!
024 Sen onlara acılı bir azabı müjdele!
025 İnanıp da güzel işler yapanlar başka.

Ödül onlara verilir, ne biter, ne tükenir!

085. BÜRUC SURESİ

'Büruc, "burçlar" demektir. Göze çarpan yüksek yapılara, kalelerin en yüksek kısımlarına da burç denir. Burç kelimesiyle neyin anlatılmak istendiği konusunda bir hayli yorumlar yapılmışsa da, "ışıltılarıyla kendilerini belli eden gök cisimleridir" diye özetlenebilecek olan yorum daha ziyade kabul görmüştür. Girişte hendek sahiplerinden söz edilir. Bunların kimler oldukları hakkında bazı rivayetler varsa da hiçbiri kesin değildir. Zaten önemli olan da kim oldukları değil, onların neler yaptıkları, bunun sonucunda başlarına nelerin geldiğidir.'

Bismillahirrahmanirrahîm.

001 Andolsun, yıldızlı gökyüzüne,
002 sözü verilen yargı gününe,
003 tanıklık edene ve edilene!
004 Kahrolsun hendek sahipleri!
005 Onların çıralı bir ateşleri vardı.
006 Bir zamanlar onun yanına otururlar da
007 inananlara yaptıkları işkenceleri seyrederlerdi!
008 Kızmalarının sebebi de, müminlerin, üstün gücü bulanan ve her türlü övgüye layık olan Allah'a inanmalarıydı.
009 Oysa o, göklerin ve yerin hâkimidir.
Allah her şeye tanıktır!
010 İnanan erkeklerle kadınlara eziyetler ettiler, sonra da tevbe etmediler.
Şüphesiz, onlar için cehennem azabı vardır. Yakıp kavuran azap da onları beklemektedir.
011 İnanıp da güzel işler yapanlara altında ırmaklar akan cennetler vardır.
İşte budur o büyük kurtuluş!

....

085.

012 Gerçek! Rabbinin yakalayışı şiddetlidir!
013 İlkin yaratan da odur, ikinci kez yaratacak olan da.
014 Allah bağışlayıcıdır, sevendir, sevilendir.
015 En yüce egemenlik makamının sahibidir, şanlıdır.
016 Her neyi isterse mutlaka yapar.
017 Haberi geldi ya sana orduların,
018 Firavunun ve Semud halkının.
019 İnkârcılar yalanlayıp dururlar.
020 Allah onları arkalarından kuşatmıştır!
021 Hayır! Bu, şanlı bir Kur'an'dır!
022 Aslı saklı levhada korunandır!

'Saklı levhada, levhimahfuzda, bütün varlıkların kayıtlı olduğu yerde yazılır, korunur, onu gözetleyen melekler vardır.'

086. TÂRIK SURESİ

'Târık, parlak bir yıldızın adıdır. "Sabah yıldızı" diyen yorumcular olmuşsa da bu bilgi kesin değildir. Parlak her yıldız kastedilmiş olabilir. Sureye bir yıldız adı vermekteki amaç, Allah'ın gökteki ayetlerinden, yani onun varlığını, birliğini, gücünü gösteren alâmetlerinden, nişanlarından, delillerinden olan yıldızlar hakkında insanları düşündürmektir.'

Bismillahirrahmanirrahîm.

001 Andolsun göğe ve târıka!
002 Târık nedir bilir misin sen!
003 Karanlıkları delen bir yıldız!
004 Her nefis gözetim altındadır!

'Allah, her insanı görür, gözetler. Melekleri vasıtasıyla korur, gözetir. Onun yapıp ettiklerini yazdırır, saklar, yargı gününde önüne koyar.'

005 İnsan düşünsün, kendisi hangi nesneden yaratıldı!
006 Fırlatılıp atılan bir sıvıdan yaratıldı,
007 belle kaburgalar arasından çıkan.
008 Allah onu tekrar yaratmaya da kadir.
009 Diriliş günü bütün sırlar ortaya çıkar,
010 İnsanın ne gücü vardır, ne de yardımcısı.
011 Andolsun, yağmurlar yağdıran gökyüzüne,
012 bitkiler yeşertmek üzere yarılan yeryüzüne!

013 Şüphesiz, Kur'an kesin hükümlü bir sözdür!
014 Ciddidir, gerçeklerle doludur, şakası yoktur!
015 Bilesin, onlar bir kötülük düzeni kuruyorlar.
016 Ben de bir düzen kuruyorum!
017 Sen süre ver onlara, ertele biraz!

....

087. ÂLA SURESİ

'Âla, "her şeyden yüce" manasında Allah'ın güzel isimlerinden biridir. Bu isim birinci ayette geçmektedir. Zihne, akla, hayale gelen bütün imgelerden, düşüncelerden, düzeylerden daha yüce, daha yüksektir. İnsan ancak görebildiklerini bir araya getirerek kurgular üretir. Allah'ı kendi kapasitesi oranında düşünür, ona makamlar, dereceler verir. İşte, Allah bütün bunlardan daha yücedir. Yaratıklar ne kadar mükemmel olurlarsa olsunlar yine de mutlak kemale oranla eksiklerle doludurlar. Yaratıcı hiçbirine benzemez, hepsinin üstünde yücedir, tamamen kendine özgüdür, birdir, tektir, eşsizdir.'

Bismillahirrahmanirrahîm.

001 Rabbinin her şeyden yüce ismini an!
002 O, yarattı, düzenledi
'Eserlerini, birbirini izleyen aşamalardan geçirerek güzelce biçimlendirdi.'
003 Her şeyi ölçüyle yaptı, yol gösterdi
'Bütün varlıkları bir kadere göre yaptı, her birine izlemesi gereken yolu, yapması gereken görevi bildirdi, öğretti, belletti.'
004 Odur yerden bitkileri çıkartan,
005 sonra onu bir süprüntü yapan!
'Onun ilmi, iradesi, gücü sınırsızdır. Ne dilerse yapar, ne isterse yaratır.'
006 Kur'an'ı sana biz okutacağız, unutmayacaksın,
007 Allah dilerse başka! O, açığı da bilir, gizliyi de!
008 Senin kolay yoldan başarılı olmanı sağlayacağız.
009 Öyleyse, hatırlatmak fayda sağlayacaksa hatırlat,
010 Saygısı olan kimse anlatılanlardan ibret dersi alır,
011 Bahtı kara olan, kendine yazık eden ondan kaçınır.
012 O kişi en büyük ateşe yaslanacak!
013 ne ölecek orada, ne de can bulacak!
014 Gerçekten kurtuldu temizlenip arınan,
015 Rabbinin ismini anıp da namaz kılan!

016 Fakat siz dünya hayatını üstün tutuyorsunuz!
017 Oysa ahiret hem daha hayırlı, hem de daha kalıcıdır.
018 Bu gerçekler Kur'an'dan önceki sayfalarda da vardır,
019 İbrahim'in ve Musa'nın sayfalarında.
'Kur'an, kendinden önceki ilahi belgelerde bulunan bütün hakikatleri toplayıp bir araya getirmiştir. Bu nedenle, Kur'an'da bulunan temel hakikatler daha önceki kitaplarda da bulunur.'

088. ĞAŞİYE SURESİ

'Ğaşiye, "sarıp sarmalayan, sımsıkı bürüyen" demektir. Bütün yaratıkları etkisi altına alması, kapsaması, sarıp sarmalaması sebebiyle kıyamete bu ad verilmiştir.'

Bismillahirrahmanirrahîm.

001 Sana gelmedi mi bürüyenin haberi!
002 Yüzler vardır o gün korkuyla yere bakar,
003 Çalışmış ama boşuna yorulmuştur!
004 Kavurucu bir ateşe girerler,
005 Kızgın bir kaynaktan içerler.
006 Kuru bir dikenden ibarettir yiyecekleri
007 O da ne semirtir, ne de açlığı giderir!
008 Yüzler vardır o gün neşeyle parlar,
009 Verdikleri emekten memnundurlar,
010 Yüksek bir cennettedirler,
011 Orada saçma söz işitmezler,

....

088.
012 İçinde bir pınar vardır devamlı akar,
013 Ondadır yükseltilmiş süslü sedirler,
014 Yerli yerince dizilmiş sürahiler,
015 Yaslanılsın diye sıralanmış yastıklar,
016 Serilmiş yumuşacık benekli halılar.
017 Bakmazlar mı deveye, nasıl yaratılmış!
018 Gökyüzüne, nasıl yükseltilmiş!
019 Dağlara, nasıl dikilmiş!
020 Yeryüzüne, nasıl yayılmış!
021 Haydi uyar, uyarıcısın sen!

022 Üzerlerinde zorba değilsin!
023 Ancak, yüz çevirip inkâr eden başka,
024 Onlara azap eder Allah, en büyük azapla!
025 Çaresiz, dönüp bize gelecekler!
026 Sonra da bize hesap verecekler!

089. FECR SURESİ

‘Fecr, “fecir, tan atma zamanı” demektir. Geceden sonra sabaha, karanlıktan sonra aydınlığa geçişin yanında, inkârdan imana, günahtan sevaba, sıkıntıdan feraha çıkışın da simgesidir. Surenin başında on gecelere, çifte ve teke yemin edilmektedir. “Çifte ve teke” ibaresiyle, rekatları farklı namazlar kastedilmiştir. Ayrıca, bu ibareyi “Gece gündüz, aydınlık karanlık, erkek dişi, ruh beden gibi eşli yaratılan varlıkların yanı sıra, onlara tek oluşuyla benzemeyen bir Allah’a andolsun!” diye anlamak da mümkündür. “On geceler” ramazan ve hac aylarının son on geceleridir.’

Bismillahirrahmanirrahîm.

001 Andolsun, tan vaktine!
002 On gecelere!
003 Çifte ve teke!
004 Giden geceye!
005 Yok mu bunda bir yemin, akıl sahiplerine!
006 Görmedin mi Rabbin ne yaptı, Âd kavmine!
007 Görkemli sütunlar sahibi İrem şehrine,
008 bir dengi yaratılmamıştı beldeler içinde.
009 Vadilerde kayaları yontan Semud halkına!
010 Gücünü gösteren kazıklara sahip Firavuna!
011 Onlar, memleketlerinde azgınlık etmişlerdi.
012 Yozlaşmanın her türlüsünü artırdılar diye,
013 Rabbin azap kırbacını yağdırdı üzerlerine.
014 Çünkü Rabbin her zaman gözetlemektedir!

....

089.
015 Şu insan var ya, Rabbi onu her ne zaman sınar da iyilik eder, nimetler verirse, “Rabbim bana değer verdi” der.

016 Fakat her ne zaman onu sınamak amacıyla rızkını daraltırsa, “Rabbim bana kötülük etti” der.
017 Hayır! Siz yetime ikram etmiyorsunuz!
018 Birbirinizi yoksul doyurmaya özendirmiyorsunuz!
019 Miras mallarını duyarsızca yiyorsunuz.
020 Yığdığınız malı tutkuyla seviyorsunuz.
021 Hayır! Yer çarpılıp paramparça edilince,
022 Rabbinin melekleri diziler hâlinde belirince,
023 Cehennem huzura getirilince... İnsan anlar o zaman, anlar ama ne fayda!
024 “Keşke hayatım için önceden hazırlık yapsaydım!” der.
025 O gün azap edemez hiç kimse onun gibi
026 Onun vurduğu prangayı kimse vuramaz!
027 Ey tatmin olmuş can!
028 Dön Rabbine, sen ondan razı, o senden!
029 Katıl kullarımın arasına!
030 Gir cennetime!

090. BELED SURESİ

‘Sınırları belli bir bölgeye, içinde insanların oturduğu yere beled denir. Şehirlere, kasabalara beled ya da belde denmesi bu yüzdendir. Bu surede beled kelimesiyle kastedilen Mekke şehridir. Allah, Mekke üzerine yemin etmiş, oranın ele geçirileceğini Peygamberimiz aleyhissalatü vesselâma müjdelemiştir. Bu müjde kısa bir süre sonra gerçekleşmiştir.’

Bismillahirrahmanirrahîm.

001 Yo..! Yemin ederim bu beldeye,
002 Sonunda senin olacak o şehre!
003 Yemin ederim bir babayla çocuğuna!
‘Her babaya ve onun çocuğuna ya da Âdem aleyhisselâma ve onun çocukları olan bütün insanlara.’
004 Biz, insanı zorluklar ortasında yarattık.
‘Dünyaya zorlukla gelen şu insan, hayatı boyunca daha nice zorluklarla karşılaşacak. Bu dünya bir imtihan meydanıdır. Sıkıntılar birer sınav sorusudur. Allah, insanı bazen nimetlerle, bazen dertlerle sınar. Böylece, elmas ruhlularla kömür ruhluları birbirinden ayırır. Bu dünyada tam bir mutluluk beklemek ham bir hayaldir. Gerçek mutluluk yurdu, cennettir.’
005 İnsan, kendisine hiç kimsenin güç yetiremeyeceğini mi sanıyor!
006 “Ben yığınla mal saçıp savurdum” diyor!
007 Onu bir gören olmadığı mı zannediyor!

....

090.
008 Vermedik mi ona iki göz,
009 bir dil, iki de dudak!
010 İki de tepe gösterdik.
011 Fakat o tırmanamadı zor tepeye!
012 Bilir misin zor tepe nedir!
013 Bir insanı özgür kılmak
014 ya da kıtlık zamanında yemek yedirmek,
015 akraba olan bir yetime
016 ya da tam anlamıyla yoksula.
017 Sonra, inanıp da birbirlerine sabrı ve merhameti tavsiye edenlerden olmak.
018 İşte bunlardır cennetle müjdelenen hayırlılar!
019 Hayırsızlar da var, ayetlerimizi inkâr edenler!
020 Üzerlerine bir ateş bastırılır, kapılar sımsıkı kapatılır!

091. ŞEMS SURESİ

‘Şems, “güneş” demektir. Isının, ışığın, rengin, enerjinin kaynağı olması sebebiyle insanlar için hayatî önemi bulunan bu gök lambası, kâinat kitabının büyük ayetlerinden biri olarak gösterilmiş, insan için bir ibret dersi, bir düşünce konusu yapılmıştır.’

Bismillahirrahmanirrahîm.

001 Andolsun güneşe ve parıltısına,
002 onu izleyen aya,
003 onu belli eden gündüze,
004 onu bürüyen geceye!
005 Andolsun göğe ve onu bina edene,
006 yere ve onu döşeyene!
007 Andolsun insana ve onu düzgünce yaratana,
008 sonra ona günahı ve günahtan sakınmayı esinleyene!
009 Gerçekten kurtulmuştur kendini temizleyip arındıran!
010 Ve gerçekten ziyan etmiştir kendini kirletip batıran!
011 Semud halkı azgındı da bu yüzden gerçeği yalanladı.
012 Onların en azılıları yekinip kalkınca,
013 Allah’ın elçisi dedi: “Allah devesidir, gözetin onun su hakkını!”
014 Heyhat! Onu yalanladılar. Kesip devirdiler deveyi. Rableri de, günahları yüzünden

büyük bir azap saldı, yerle bir etti orayı.
015 Korkusu yok ki onun ahiret yargısından!
'Burada sözü edilen insanlar Salih aleyhisselâmın halkıdır. Bunlar, peygamberlerinden bir mucize istediler. Salih aleyhisselâm da kayadan bir deve çıkardı, ovaya saldı. "Bu bir alamettir. Dokunmayın, gezsin, dolaşsın. Su hakkını gözetin. Zarar verirseniz azaba uğrarsınız" dedi. Onlar dinlemediler, azgınlık ettiler. Deveyi öldürdüler, belalarını buldular!'

....

092. LEYL SURESİ

'Leyl, "gece" demektir. "Her şey zıddıyla bilinir" ilkesi gereğince, geceler gündüzlerin, karanlıklar aydınlıkların bilinmesini sağlamaktadır. Bir ana rahmi gibi nice aydınlıkları, iyilikleri, güzellikleri doğuran gecenin adı bir sureye verilip üzerine yemin edilmekle, dinlenme vakti olan, insanları bir giysi gibi bürüyen, yıldızlarla bezeli gökyüzüne fon oluşturan bu siyah nimete insanın dikkati çekilmiştir.'

Bismillahirrahmanirrahîm.

001 Andolsun, bürüdüğü zaman geceye,
002 çıkıp göründüğü zaman gündüze!
003 Andolsun erkekle dişiyi yaratana!
004 Şüphesiz, sizin işleriniz dağınıktır!
'Gecede, gündüzde, bütün varlıklarda bir birlik, bir düzen var, ama sizin işlerinizde bir düzen yok. Âlemdeki bu genel ahenge uymuyorsunuz. Her varlık kendisine verilen görevi yapıyor, ilahi yasalara uyuyor da bir siz bozuyorsunuz bu uyumu.'
005 Kim mal verir de korunursa,
006 sözün en güzelini onaylarsa.
007 onu kolay yoldan başarıra eriştiririz.
'Elindeki nimetleri yoksullarla paylaşır, kötülüklerden kendini korur, sözün en güzelini onaylarsa, "Allah birdir. Muhammed onun elçisidir" derse, onu kolayca başarıya erdiririz. O zaman kalbi huzur içinde olur. Ölümden korkusu kalmaz. Yargı sürecinde hesabını kolay verir. Sonsuz cenneti kazanır'.
008 Fakat kim cimrilik eder de gerçeğe karşı tokluk taslarsa,
009 sözün en güzelini yalanlarsa,
010 onu sarpa sardırır zora sokarız!
'O zaman kalbi kaygıyla dolar, kabirden korkar, ölümden titrer, yargı gününde hesap veremez, ateşe girer!'

011 Cehenneme yuvarlandı mı malı onu kurtaramaz!
012 Doğru yola ileten biziz!
013 Ahiret de bizim, dünya da bizim.
014 Sizi alevleri köpüren bir ateşle uyardım.
015 Ona en azgın olandan başkası girmez,
016 yalanlamış da yüz çevirmiştir o.
017 Kötülüklerden sıkıca sakınansa ateşten uzak tutulur.
018 Malını verir de arınır o,
019 kendine verilen bir nimete karşılık olmaksızın,
020 sadece yüce Rabbinin rızası için verir.
021 O rızaya elbette erecektir!

093. DUHA SURESİ

‘Duha, “kuşluk zamanı” demektir. Güneşin çıkıp parladığı zamandır. Sembolik olarak, iman nurunun parlayış evresini dile getirir. Surede, verilen nimetler hatırlatılmakta, bunlar için şükretmenin gereği söylenmekte, gelecek günlerin öncekilerden iyi olacağının müjdesi verilmekte, özellikle yetime yardım etmenin önemi vurgulanmaktadır.’

Bismillahirrahmanirrahîm.

001 Andolsun kuşluk zamanına,
002 sükuna erdiği an geceye!
003 Rabbin ne veda etti ne de darıldı sana.

....

093.
004 Senin için ahiret dünyadan daha hayırlıdır.
005 Rabbin sana verecek, memnun kalacaksın.
006 Seni yetim bulup da barındırmadı mı!
007 Seni yol bilmez bulup yol göstermedi mi!
008 Seni fakir bulup da zengin etmedi mi!
009 Hatırla bunları da itip kakma yetimi!
010 Sakın azarlama gelip senden isteyeni!
011 Fakat durmadan anlat Rabbinin nimetini!

094. İNŞİRAH SURESİ

'İnşirah, "açılmak, genişlemek, sevinmek" manalarına gelir. Sözün birinci muhatabı Hazreti Muhammed aleyhissalâtü vesselâm olmakla birlikte, ders herkesedir. Bu veciz surede, önce nimetler sıralanmış, sonra da her zorluktan sonra bir kolaylığın bulunduğu, boş durmamanın, bir işi bitirince hemen bir başka işe girişmenin gerekliliği, içtenlikle Allah'a yönelmenin önemli olduğu anlatılmıştır.'

Bismillahirrahmanirrahîm.

001 Açmadık mı gönlünü!
002 İndirmedik mi yükünü!
003 Harap ediyordu sırtını.
004 Yükseltmedik mi adını!
005 Zorlukla beraber kolaylık vardır,
006 Evet, zorlukla beraber kolaylık vardır.
007 Boşaldın mı hemen yüklen!
008 Rabbine yönel, ona rağbet eyle sen!

095. TÎN SURESİ

'Tîn, "incir" demektir. Üzerine yemin edilen incir ve zeytinin ne büyük nimetler olduğuna dikkat çekilmiştir. İncir, küçücük çekirdeğinden koca bir ağaç çıkan ilginç bir meyvedir. Üzerinde düşünülmeğe değer. Zeytin de pek çok faydası olan, çağlar boyunca gıda olmasının yanında aydınlatma ve ilaç için de kullanılan bir meyvedir. Sina dağı, Musa aleyhisselâmın vahiy aldığı dağdır. Emin, yani güvenli belde ise Mekke şehridir.'

Bismillahirrahmanirrahîm.

001 Andolsun incire, zeytine!
002 Sina dağına!
003 Emin beldeye!
004 Biz, insanı en güzel bir kıvamda yarattık,

005 Sonra da onu en aşağı derekeye attık!

....

095.
006 İnanıp güzel işler yapanlar başka.
Onlara kesintisiz bir ödül vardır.
007 Öyleyse sana yalanlatan ne dini!
008 Hâkimler hâkimi Allah değil mi!

'İnsan, Allah'ın güzel isimlerine en çok ayna olan seçkin bir varlık olarak yaratıldı. Ruhuna, özgür iradesiyle alabildiğine yükselmesini ya da alçalmasını sağlayacak sayısız yetenekler konuldu. Omzuna büyük bir sorumluluk yüklenerek yeryüzüne gönderildi. Kimi insanlar bunun kıymetini bildi, ona göre davrandı. Kimileri de yeryüzü nimetlerine kapıldı, heveslerinin peşinden koştu, en aşağılara düştü.'

096. ALAK SURESİ

'Alak, "asılı duran, rahim duvarına tutunan kan pıhtısı" demektir. İnsanın, yaratılışı sırasında geçirdiği evrelerden biridir. Hazreti Muhammed aleyhissalâtü vesselâma inen ilk ayetler bu surenin baş kısmında yer almıştır.'

Bismillahirrahmanirrahîm.

001 Yaratan Rabbinin adıyla oku!
002 O, insanı bir kan pıhtısından yarattı.
003 Oku! Rabbin en büyük kerem sahibidir
004 Kalemle yazmayı belletti.
005 İnsana bilmediklerini öğretti.
006 Hayır! İnsan azgınlık eder!
007 Çünkü, kendini yeterli görür.
008 Dönüş muhakkak Rabbinedir!
009 Gördün mü men edeni,
010 Namaz kılarken bir kulu!
011 Peki, gördün mü, doğru yolda gideni
012 ya da günahtan sakınmayı emredeni!
013 Düşündün mü, ya hakkı yalanlar, yüz çevirirse!
014 Allah elbette görüyor, bunu bilmiyor mu!
015 Hayır! Buna bir son vermezse onu perçeminden yakalarız!

016 O yalancı, o azgın perçeminden!
017 O zaman çağırsın bakalım meclisini!
018 Biz de çağırırız azap meleklerini!
019 Hayır! Dinleme onu! Secde et ve yaklaş!

....

097. KADR SURESİ

'Kadr, "güç yetirmek, karar verileni uygulayabilmek, şeref, büyüklük" gibi manalara gelir. Ramazan ayının içinde bulunan kutsal geceye, bu gecenin önemi sebebiyle isim olmuştur. Bazı yorumculara göre, Kur'an bir bütün hâlinde bu gece dünya göğüne indirilmiş, sonra da yirmi üç senede, birbirini izleyen bölümler hâlinde Peygamber Efendimiz aleyhissalatü vesselâma verilmiştir. Bazılarına göre ise, Kur'an bu gecede inmeye başlamış, daha sonra gerisi gelmiştir. Surede geçen "ruh" kelimesiyle kastedilen, vahiy meleği Cebrail aleyhisselâmdır.'

Bismillahirrahmanirrahîm.

001 Biz onu kadir gecesinde indirdik.
002 Sen nerden bileceksin kadir gecesi nedir!
003 Kadir gecesi bin aydan hayırlıdır.
004 Onda, her iş için melekler ve ruh iner, Rablerinin izniyle.
005 Bir esenlik gecesidir, tan vaktine kadar sürer!

098. BEYYİNE SURESİ

'Beyyine, bir davayı ispat etmek için ileri sürülebilecek apaçık delil, kesin delil, güvenilir belge demektir.'

Bismillahirrahmanirrahîm.

001 Bir kısmı kendilerine kitap verilenlerden, bir kısmı da Allah'a ortak koşanlardan olan inkârcılar, kendilerine kesin bir delil gelene kadar bu durumlarını terk etmezler.
002 O delil Allah'tan gelen bir peygamberdir. İnsanlara tertemiz sayfalar okur.
003 O sayfalarda dosdoğru yazılar vardır.
004 Daha önce kitap verilen kimseler, kendilerine ilim geldikten sonra bölündüler.
005 Oysa, onlara emredilen, doğruya yönelerek, dini yalnız Allah'a has kılarak kulluk etmek, namazı özenle kılmak, zekâtı vermekti.

İşte dosdoğru din budur!

006 Gerek kendilerine kitap verilenlerden, gerekse Allah'ın yanı sıra başka ilah edinenlerden olan inkârcılar, sonsuza kadar kalacakları cehennem ateşindedirler.

Onlar, yaratıkların en kötüleridir!

007 İnanıp da güzel işler yapanlar ise, yaratılanların en iyileridirler.
008 Onların, Rableri katındaki ödülleri altında ırmaklar akan esenlik cennetleridir.

Orada sonsuza kadar temelli kalacaklar.

Allah onlardan razıdır, onlar da Allah'tan razıdırlar.

Bu nimetler Rablerine saygısı olanlar içindir.

....

099. ZİLZAL SURESİ

'Zilzal, "zelzele, deprem, sarsıntı" demektir. Bu surede kıyametin kopuşu, ölülerin dirilişi, sonra cezalarını ya da ödüllerini almak üzere mahşer meydanına gidişleri anlatılmıştır.'

Bismillahirrahmanirrahîm.

001 Yer, kendine özgü bir sarsıntıyla sarsıldığı,
002 Toprak, ağırlıklarını dışarı çıkardığı,
003 İnsan, "Ne oluyor buna!" dediği zaman,
004 O gün yeryüzü kendindeki tüm sırları anlatır.
005 Çünkü, Rabbin ona emretmiştir.
006 O gün insanlar, yapıp ettikleri kendilerine gösterilmek üzere, topluluklar hâlinde kalkıp giderler.
007 Kim zerre kadar bir iyilik yapmışsa onu görür
008 Kim zerre kadar bir kötülük yapmışsa onu görür!

100. ADİYÂT SURESİ

'Adiyât, "koşan atlar" demektir. Surenin girişinde, hak uğruna savaşan akıncıların tasviri yapılmıştır. Savaş atları koşmakta, nallarıyla çıngılar çıkarmakta, akıncılar sabahleyin baskın yapmakta, tozu dumana katmakta, düşman ordusunun ortasına dalmaktadırlar. Buradaki "atlar" binilen araçları simgelemektedir, zamanın değişmesiyle insanlar başka araçlar da kullansalar meselenin özü değişmemektedir.'

Bismillahirrahmanirrahîm.

001 Andolsun harlayarak koşan atlara
002 Çarparak ateş saçanlara
003 Sabah vakti düşmana baskın yapanlara
004 Tozu dumana katanlara
005 Bir düşman ordusunun ortasına dalanlara!
006 İnsan Rabbine karşı pek nankördür!
007 Kendisi de tanıktır buna.
008 Malını tutkuyla sever!
009 Kabirlerdekiler diriltilip dışarı atıldığı zaman!
010 Kalplerde saklı sırlar ortaya konulduğu zaman!
011 Rableri o gün onlardan tamamen haberlidir!

....

101. KARİA SURESİ

'Karia, "şiddetli bir ses çıkaracak şekilde ansızın çarpmak" demektir. Birdenbire gelecek olan dehşetli kıyamet bu adla anılmıştır.'

Bismillahirrahmanirrahîm.

001 O karia!
002 Nedir o karia!

003 Sen bilir misin, nedir o karia!
004 O gün insanlar yere serilen kelebekler gibi olurlar.
005 Dağlar da savrulan rengârenk yüne benzer.
006 O gün kimin tartıları ağır basarsa,
007 o hoş bir yaşayış içindedir.
008 Fakat kimin tartıları hafif kalırsa,
009 onun anası haviyedir.
010 Bildin mi haviye ne!
011 O kızgın bir ateştir!

102. TEKÂSÜR SURESİ

'Tekâsür, "çokluk kuruntusu, gururu" demektir. Sure, "Bizimki sayımız fazla, yok bizimki fazla, hadi ölülerimizi de sayalım bakalım kimmiş kalabalık olan" diye tartışanların durumunu anlatarak başlar. Daha sonra da nüfusla, malla, makamla öğünmenin, kendi kabilesini, oymağını, ırkını üstün görmenin anlamsızlığı dile getirilir. İleride bütün insanları beklemekte olan tehlikelere dikkat çekilir.'

Bismillahirrahmanirrahîm.

001 Çokluk gururu sizi o kadar oyaladı ki
002 hatta ziyaret ettiniz kabirleri
003 Hayır! Yakında bileceksiniz!
004 Yok hayır! Yakında bileceksiniz!
005 Hayır! Kesin bir ilimle bilseydiniz,
006 O cehennemi çaresiz göreceksiniz!
007 Andolsun, onu gözünüzle göreceksiniz!
008 Andolsun, o gün her nimetten sorguya çekileceksiniz!

....

103. ASR SURESİ

'Asr, "asır, çağ, yüzyıl, zaman, ikindi vakti" manalarına gelir. Çoğu yorumculara

göre, bu surede insanın elindeki en önemli sermaye olan "zaman"a yemin edilmiş, onun önemi vurgulanmıştır. Ayette "hüsr" diye geçen "hüsran" kelimesi "zarar, kayıp, yitik acısı, kaçan fırsatı düşünerek çekilen ıstırap" demektir. Kur'an'ın pek çok yerinde, kendilerine verilen imkanları ahireti kazanmak için kullanmayanların acı sonu dile getirilmiş, bu durum "hüsran" diye nitelendirilmiştir.'

Bismillahirrahmanirrahîm.

001 Andolsun zamana!
002 İnsan muhakkak hüsranda,
003 İnanıp da güzel işler yapanlarla, hakkı ve sabrı tavsiye edenler dışında.

104. HÜMEZE SURESİ

'Hümeze, "arkadan çekiştirmek, gerek dilini, gerekse kaşını, gözünü, jestlerini, mimiklerini kullanarak alay etmek, eğlenmek, kırmak, incitmek" manalarına gelir.'

Bismillahirrahmanirrahîm.

001 Vay hâline elleriyle, dilleriyle insanları incitenlerin!
002 Mal toplamış da onu sayıyor,
003 Malı kendisini ölümsüz yapacak sanıyor.
004 Asla! Fırlatılıp atılacak hutameye!
005 Bildin mi hutame ne!
006 Allah'ın tutuşturulmuş bir ateşidir,
007 Çıkar gönüller üstüne!
008 Cehennem kapıları üzerlerine kapatılır!
009 Onlar, uzun sütunlar arasında prangalıdır!

105. FİL SURESİ

'Sure, Kâbe'yi yıkmak üzere filleriyle gelenlerden söz ettiği için bu adla anılmıştır. Fil olayı Peygamberimizin doğumundan önce meydana geldi. Zamanın Habeş kralı olan Ebrehe adlı bir adam Kâbe'yi yıkmak istemiş, içlerinde bir de fil bulunan ordusuyla yola *çıkmıştı. Fakat amacına ulaşamadı. Allah, kuşlar aracılığıyla bu orduyu yerle bir etti. İnananların en önemli mabedi olan Kâbe'yi korudu. Şüphesiz, her devirde Ebrehe gibi yıkıcılar olacaktır. Bunlar Kabeyi ya da başka herhangi bir yeri yıkmak isteyecek, askerler gönderecektir. İmanı, dini, Kur'an'ı yok etmek için de kimileri çaba harcayacak, güncel araçlarını kullanacaklardır. Bu durumda müminler ne yapacak? Tek çare olarak ihlasla*

Allah'a yönelecek, ellerinden geleni yaptıktan sonra ona güvenecek, onun yardımını isteyecekler. Değişen tek şey, araçlardır. Söz gelişi, o zamanın fillerin yerini bugünün filoları almıştır!'

Bismillahirrahmanirrahîm.

001 Görmedin mi! Rabbin, fil sahiplerine neler etti!
002 Nasıl da boşa çıkardı düzenlerini!
003 Üzerlerine sürülerle kuşlar saldı.
004 Onlara azap taşları atıyorlardı.
005 Biçilmiş ekine benzetti kendilerini!

....

106. KUREYŞ SURESİ

'Kureyş, Peygamberimiz aleyhissalatü vesselâmın kabilesidir. Surede, bazı nimetler anılmakta, nimete erenlerden iyi kulluk etmeleri istenmektedir. Sure her ne kadar bir kabileden söz ediyorsa da, sözün muhatabı emniyet içinde yaşayan bütün Müslümanlardır. İnanan her toplum, burada anılan nimetlerden yola çıkarak, kendisine nelerin verildiğini düşünebilir, dersini alabilir, şükür görevini yerine getirebilir. Surede üç temel nimet hatırlatılmaktadır: Korkusuzca yolculuk edebilmek, nimetlerle beslenmek, güvenli bir ortamda yaşamak.'

Bismillahirrahmanirrahîm.

001 Kureyş kabilesinin ülfeti, huzuru, rahatı için,
002 Yaz ve kış yolculuklarında güvende olabilsinler,
003 Bu kutsal evin Rabbine ibadet etsinler diye,
004 Onları aç bulup doyuran ve korkudan emin eden, odur.

107. MAUN SURESİ

'Maun, "yardım amacıyla verilen şey" demektir. Sure, namaz ve yardım konusuna vurgu yapmaktadır. Namaz, kişiyi çirkin davranışlardan uzak tutan ya da tutması gereken

bir ibadettir. Bir insan, namazını kılıyor, ama çirkin davranışlar sergilemeyi de sürdürüyorsa, tam anlamıyla namaz kılmıyor demektir. Desinler diye ya da önemini kavramaksızın kılınan namaz beklenen faydayı sağlamaz. Namaz dinin direğidir, özen göstererek kılınması gerekir. O zaman, hem bu dünyada, hem de ahirette beklenen faydayı verir. Namaz ferdi hayatın, yardımlarsa toplum hayatının ruhudur. Müminin, namazına güvenerek yardımı ihmal etmesi büyük bir hata olur.'

Bismillahirrahmanirrahîm.

001 Gördün mü, dini yalanlayanı!
002 Umarsız yetimi itip kakanı!
003 Yoksul doyurmaya yanaşmayanı!
004 Vay hâline o namaz kılanların!
005 Farkında olmazlar namazlarının.
006 Halka gösteriş yapar riya ederler
007 Ufak bir yardımı bile esirgerler.

108. KEVSER SURESİ

'Sure içinde geçen "kevser" kelimesi, "çokluk, bolluk, büyük nimet" demektir. "Ebter" ise, "nesli kesik" demektir. Kâfirler, Peygamberimizi kastederek, "Erkek evladı yok, nesli kesildi, soyu kurudu" demişler, sure bu sebeple indirilmiştir. Kevser, surede "büyük nimet" manasında kullanılmıştır. Yorumcular, kevser hakkında, "Kur'an'dır, cennet havuzudur, Peygamberimizin neslidir..." gibi açıklamalar yapmışlardır. Bunların hepsi olabilir, biri öbürüne engel değildir. Ancak, Kevser suresini okuyan kişinin şunu düşünmesi daha güzel ve anlamlı olacaktır: Kur'an, bütün insanlara hitap eder. Rabbim bu sözleri bana söylüyor. Ben, bana verilen kevseri hatırlamalı, şükür niyetiyle namaz kılmalı, elimde olanı kurban etmeli, yani özveride bulunmalıyım. Şu hâlde benim kevserim ne? Hangi nimetlere sahibim?'

Bismillahirrahmanirrahîm.

001 Sana büyük nimeti verdik, bir kevser!
002 Rabbin için namaz kıl, kurban ediver!
003 Şüphesiz, sana kin besleyendir, ebter!

....

109. KÂFİRÛN SURESİ

‘Kâfirûn, “kâfirler, gerçeği örtenler, hakkı inkâr edenler” demektir. Sure, inananla inanmayanın temel farkını kesin bir dille ortaya koymaktadır. Müminlere, iman konusunda net olmaları, kullukta kararlı bir duruş sergilemeleri emredilmektedir. Kulluk etmeye ibadet, ibadet edene âbid, ibadet edilene mabud, ibadet edilen yere mabed denir. Suredeki ikinci ve üçüncü ayetler şimdiki zamana, dördüncü ve beşinci ayetler gelecek zamana bakar. Gereksiz bir tekrar söz konusu değildir.’

Bismillahirrahmanirrahîm.

001 De ki: Ey kâfirler!
002 Ben sizin mabudunuza ibadet etmiyorum!
003 Benim mabuduma da siz ibadet etmiyorsunuz!
004 Ben sizin mabudunuza gelecekte de ibadet etmem!
005 Siz de benim mabuduma ibadet etmezsiniz!
006 Sizin dininiz size, benim dinim banadır!
‘Batıl dininiz, yolunuz, iziniz, izminiz sizin olsun! Benim hak, ilahi, semavi, mukaddes dinim bana yeter! Benim yolumda rahat, huzur, güven, ödül, cennet var. Sizin yolunuzda korku, kaygı, bunalım, azap, ateş var.’

110. NASR SURESİ

‘Nasr, “başarı, zafer, yardım” manalarına gelir. Müslümanların zor durumda bulundukları zamanlarda inen bu sure, bir yandan müjde vermekte, bir yandan da başarıdan sonra ne yapılması gerektiğini bildirmektedir.’

Bismillahirrahmanirrahîm.

001 Allah’ın yardımı ve başarı geldiği zaman,
002 Allah’ın dinine insanların akın akın girdiklerini gördüğün zaman,
003 Övgüler dizip şükürler ederek Rabbinin bütün kusurlardan ırak olduğunu dile getir. Ondan bağışlanma dile. Çünkü o, tevbeleri kabul edendir.

111. TEBBET SURESİ

‘Tebbet, “elleri kurusun, gücü tükensin, kahrolsun” anlamında bir beddua sözüdür. Burada sözü edilen Ebu Leheb, Peygamberimizin amcasıdır. Kur’an’da anılan öbür kişiler gibi bu da bir tiptir. Nura yakın olmakla birlikte ona azılı düşman olanları simgeler. Karısı, onun olumsuz tutumunu var gücüyle desteklemekle, azgın kocasının yanında yer alan eş tipini temsil eder. Bu nedenle “cehennem oduncusu” diye anılmıştır.’

Bismillahirrahmanirrahîm.

001 Elleri kurusun Ebu Leheb’in! Kurudu da!
002 Ne malı fayda verdi ona, ne de kazancı!
003 Çılgın alevli bir ateşe yaslanacak!
004 Karısı da! Hem de odun hamalı!
005 Boynunda bir urgan olacak ki sımsıkı!

....

112. İHLAS SURESİ

‘İhlas, “Allah için çalışmak, ibadeti yalnız emredildiği için yerine getirmek, kullukta başka bir gaye gözetmemek, ibadette Allah’tan başka tanık istememek, amelleri kirlerden arındırmak” manalarına gelir. İhlasın en yüksek kısmı imandadır. Allah’ı bir bilmek, onun birliğine inanmak, başka varlıklara ilahlık payesi vermemek, bütün kalbiyle ona yönelmektir.’

Bismillahirrahmanirrahîm.

001 De ki, Allah ehaddir!
‘Her eseriyle başka varlık yokmuş gibi bire bir ilgilenir. Onu yaratır, korur, gözetir, besler, yaşatır, öldürür, diriltir.’
002 Allah’tır o, sameddir!
‘Bütün varlıkların ona ihtiyacı vardır, ama onun hiçbirine asla ihtiyacı yoktur. İhtiyacı

olanlar yaratılmış eserlerdir.'

003 Ne yeliddir, ne yuled!

'Doğurmamıştır, doğurulmamıştır. Ne varlıklar onun bir parçası, ne de o başka bir varlığın parçasıdır. Bu nedenle, babalar, anneler, evlatlar ilah olamazlar.'

004 Dengi olmayan ehaddir.

'Onun eşi, benzeri, dengi yoktur, olmamıştır, olamaz. O, her bakımdan birdir, tektir, yegane ilahtır.'

113. FELAK SURESİ

'Felak, "yarıp çıkan" demektir. Geceyi yarıp çıkması sebebiyle "sabah" diye karşılık veren yorumcular olmuştur.'

Bismillahirrahmanirrahîm.

001 De ki: Sığınırım Rabbine yarıp çıkanların!

'Geceyi yaran sabah, tohumu yaran bitki, inkârı yaran iman, kısacası bulunduğu durumu yarıp geçerek ortaya çıkan bütün yaratıkların Rabbine...'

002 Şerrinden, tüm yaratıkların!

'Kötülük yapma özelliği olan bütün yaratıklardan.'

003 Şerrinden, zifiri karanlıkların,

'Görünen ya da görünmeyen bütün karanlıklardan. Özellikle inkâr, bozgunculuk, günah, sıkıntı karanlıklarından.'

004 Şerrinden, o düğümlere üfleyenlerin!

'Büyücülerin, büyü etkisi bırakan aletlere üfleyenlerin, onları yıkım amacıyla kullananların kötü tesirinden.'

005 Şerrinden, kıskanınca kıskancın!

'Başkasının elindeki nimeti kıskanan, onun elinden çıkmasını isteyen, bunun için dedikodu yapan, tuzaklar kuran hasetçilerin, kıskançların kötülüklerinden.'

114. NÂS SURESİ

'Nâs, "insanlar" demektir. Surede geçen ilahi isimlerin anlamları şöyledir: Allah, besleyip gözeterek terbiye eden Rabdir, bütün varlıklara egemen olan Meliktir, kendisinden *başka tanrı bulunmayan İlahtır. Bu sureden şunu da öğreniyoruz ki, şeytan sadece cin türünden olmaz. İnsanlardan da şeytanın yaptığını yapan nice azgınlar vardır. Bunların*

şerrinden de Allah'a sığınılır.'

Bismillahirrahmanirrahîm.

001 De ki: Sığınırım Rabbine insanların!
002 Melikine insanların!
003 İlahına insanların!
004 Şerrinden o sinsi şeytanın!
005 Kuruntu verir gönüllerine insanların.
006 Gerek cinden ve gerek insanlardan!

İNDEKS

Okuyucunun, aradığını fazla zorlanmadan bulabilmesi için meal metnin sonuna veciz bir indeks ekledik. Aranan konu, kişi ya da yerin hangi surelerin hangi ayetlerinde bulunduğunu liste hâlinde gösterdik. Ancak, Kur'an'ın temaları ve bu temaların yerleri listede gösterebildiklerimizden ibaret değildir. Bir dünya haritası dünyanın zenginliklerini ve güzelliklerini ne kadar gösterebiliyorsa, indeksteki başlıklar da Kur'an'ın zengin muhtevasını ancak o kadar gösterebilir. Çünkü Kurán, binlerce kitabın özünü içinde barındıran emsalsiz bir kitaptır. İnsanlar için hem bir hikmet kitabı, hem bir dua kitabı, hem bir ibadet kitabı, hem bir kelam kitabı, hem bir zikir kitabı, hem bir fikir kitabı, hem bir hakikat kitabı, hem bir yasa kitabı, hem bir davet kitabıdır. Dikkatle okuyan her insan, aklının, fikrinin ve kalbinin gücü oranında ondan ilim, nur ve feyiz alabilir.

(Bu indeks, Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından yapılan indeks çalışmasından faydalanılarak hazırlanmıştır.)